Library

of

Phillips Academy

Accession No.
15204

Shelf No.
Lat
871
Ov4 m m
v.2

1 5 2 0 4

QL
671
Orymm
v.21

LIBER NONUS.

Achelous et Hercules.

Quae gemitus truncaeque deo Neptunius heros
causa rogat frontis, cum sic Calydonius amnis
coepit inornatos redimitus harundine crines:
'Triste petis munus. quis enim sua proelia victus
commemorare velit? referam tamen ordine, nec tam
turpe fuit vinci, quam contendisse decorum est,
magnaque dat nobis tantus solacia victor.
nomine siqua suo tandem pervenit ad aures
Deianira tuas — quondam pulcherrima virgo
multorumque fuit spes invidiosa procorum.
cum quibus ut soceri domus est intrata petiti,
„accipe me generum", dixi „Parthaone nate!"
dixit et Alcides. alii cessere duobus.
ille Iovem socerum dare se famamque laborum
et superata suae referebat iussa novercae.
contra ego „turpe deum mortali cedere" dixi
(nondum erat ille deus), „regem me cernis aquarum

4*sq Vinc Bellov Spec hist VI 117*: 'quis enim sua proelia victus commemorasse velit?'

---

1 genitus (*corr* ***n*** l^2) ***N l*** 2 cu(i sic *i r m 2*) calidonis ***F*** 3 harundin^{e}/ ***F*** 4 *i mg* ***N*** ‖ munus *i l add* ***F*** ‖ uictu$^{\prime\prime}$(s *add m 2,* uictū *videtur fuisse*) ***l*** 5 Commorare (*corr m 2*) ***h***, commemorasse *VincBellov* 6 contendisse (uel pugnauisse *sscr*) ***s*** ‖ est *om* ς, *del Jahn* 7 uict(or *ex* a *m 2*) ***M*** 8 suo forsan *Hs,* suo fando *Burm* 10 proc(o *ex* e)rum ***N*** ‖ sp. ambitiosa *Bentley* 12 p(a *ex* o *m 2*)rthaona ***M***, parthone$^{a^2}$ ***N***, partheone ***e*** 14 fanamque (*corr*) ***M*** 16/17 cedere duxi *cStrozzanus* ‖ Contra ego (turpe deum m. cedere duxi: nondum erat ille deus): regem me *sq inde distinx Hs,* Contra ego turpe ratus m. c. dixi (n. i. d.): regem *coni idem* 17 deus regem me ***N e l*** ς *vulgo* ‖ deus // me // cernis numen^{2} aquarum (numen *virgula del*) ***M*** ‖ deus me cernis dominum^{3} a. ***F***, Nondum ille deus erat (*signis appositis corr*) numen me ***h*** ‖ deus dominum me ***n*** (*i mg* ***m***) ς ω, deus numen me ς

4377

cursibus obliquis inter tua regna fluentem.
nec gener externis hospes tibi missus ab oris,
sed popularis ero et rerum pars una tuarum.
tantum ne noceat, quod me nec regia Iuno
odit et omnis abest iussorum poena laborum!
nam, quo te iactas, Alcmena nate, creatum,
Iuppiter aut falsus pater est aut crimine verus:
matris adulterio patrem petis. elige, fictum
esse Iovem malis, an te per dedecus ortum!“
Talia dicentem iamdudum lumine torvo
spectat et accensae non fortiter imperat irae
verbaque tot reddit: „melior mihi dextera lingua.
dummodo pugnando superem, tu vince loquendo!“
congrediturque ferox. puduit modo magna locutum
cedere: reieci viridem de corpore vestem
bracchiaque opposui tenuique a pectore varas
in statione manus et pugnae membra paravi.
ille cavis hausto spargit me pulvere palmis
inque vicem fulvae tactu flavescit harenae.
et modo cervicem, modo crura micantia captat,

---

32 *sq Lact Plac Comm in Stat Theb IV 106*: palaestrae arte superatus, ut Ouidius ait.

---

18 inter tua ***O e*** ς, in(ter tua *i r m 3*) ***h*** intra tua ς *Hs*, in terc(t)ia ***F l m g***, inter sua (uel tua *sscr*) ***s*** ‖ fluentem ***A*** *ω Korn*, fluentum *cThuan Hs vulgo olim* 20 *sic* ***X*** *ω vulgo*, populari(s *add m 2*) s. ero // et ***M***, popul(aris ero *i r m 2*) ***N***, pop. ego et *cZwicc HAKoch*, *ὁ αὐτόχθων ἐγώ Plan* ‖ et *om ccBerol el Senat* ‖ pars una (uel priua *sscr*) ***s*** ‖ *'lego* prima *vel* haud pars parva' *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ sed, popularis, ero rerum p. priva *Bothe* 21 I(u *i r m 2*)no ***N*** 23 quo te ***M e*** *Pal RV*, quod te *cett A Hs vulgo olim* ‖ aclmena ***M***, algmena ***N***, alcumena ***h***, alchmena ***l***, c² almena ***e*** ‖ nate (*idem coniecerat Krit Anm z Hor III 88 Withof*) ***O*** *Merkel*, matre ***m n X*** *ω vulgo olim* ‖ quo te iactas, Alcm. matre creati *Bentley*, quod — Alcm. matre create *vel* creatus *Obss c 6 Bergen* 25 patrem petis? *distinx post Capoferreum Bothe* 26 malles *i r* ***M***, malis *i mg m* ‖ ante (*corr m 2*) ***l*** 28 a(c *i r m 2*)c(ense *i r m 2*) ***N*** 29 red(di *i r m 2*)t ***N*** ‖ lingua est ς *VA* 31 loquutum ***N*** 32 de corpore uiridem ***h*** ‖ corp. pallam *cBerol Bothe* 33 tenu(i *i r m 2*)que a corpore (*sic*) u² bar//as ***N*** ‖ uersas ***M***, uaras. l. curuas. inde auarus d(icitur *fuit i mg desecto*)qui omnia uult rapere *i mg m* ‖ uaras *ex corr* ***h***, uersas *vel* uanas *vel* curuas ς 35 (h *add m 2*)austo ***M*** ‖ sparsit ***e p*** ς 36 flauae ς ‖ iactu ς *Hs vulgo olim* ‖ *cf Martialis VII 67, 5* 37 cr. trementia ς

aut captare putes, omnique a parte lacessit.
me mea defendit gravitas frustraque petebar,
haud secus ac moles, quam magno murmure fluctus
oppugnant: manet illa suoque est pondere tuta.
digredimur paulum rursusque ad bella coimus,
inque gradu stetimus, certi non cedere, eratque
cum pede pes iunctus, totoque ego pectore pronus
et digitos digitis et frontem fronte premebam.
non aliter vidi fortes concurrere tauros,
cum pretium pugnae toto nitidissima saltu
expetitur coniunx: spectant armenta paventque
nescia, quem maneat tanti victoria regni.
ter sine profectu voluit nitentia contra
reicere Alcides a se mea pectora, quarto
excutit amplexus adductaque bracchia solvit
inpulsumque manu (certum est mihi vera fateri)
protinus avertit tergoque onerosus inhaesit.
siqua fides neque ficta mihi nunc gloria voce
quaeritur, inposito pressus mihi monte videbar.
vix tamen inserui sudore fluentia multo
bracchia, vix solvi duros a corpore nexus:
instat anhelanti prohibetque resumere vires

---

42 *Ilias Lat 615*: iam rursus ad bella coibant, *cf ib 956.*

---

38 putat *ap Fabrum II ep 71 Schepperus* ‖ a(p *ex* p̧ *per ras*)te ***M***, ab parte *inde* ***m*** 39 petebar ***F e n*** ς, petebat (*"est ras*) ***M***, petebat ***N h l*** ς 40 secus ut ***l*** ‖ magno quam ***e s*** ς, magno qua ***h*** ‖ munere (*corr m 2*) ***M*** ‖ murmure uenti (fluctus *i mg m 2*) ***N*** 41 Oppugnat ς ‖ est *om* ***l*** ‖ tut(a *ex* o *m 2*) ***M*** 42 rursumque ***e g s*** *Hs* 43 Iamque gradu ς ‖ iamque gradum stitimus *Hs* 44 Compede$^{v^2}$ ***M*** ‖ toto quoque ego ***g*** ‖ pectore pectus *NJhbb 1883, 420 Grunauer, cf Pr Kempten 1909 p 16sq Kellermann* 45 premebā/ ***N***, premebat ς, premebar *Hs* 46 fortes uidi ς *Hs vulgo olim* ‖ concurre^{-2}// ***N*** 49 tanti man. ς ‖ uictoria belli ς 52 Exuit ***F*** *cMedic Hs vulgo olim* ‖ a(b *ex* d *m 2*)ductaque bachia ***F*** ‖ abductaque ς 53 est *del Hs* 54 aduertit ***s*** ς ‖ pronus humum aduertit *Hs* ‖ adhesit ***F s*** ς 55 neque ficta mihi nunc gl. voce (*sic cMenardi, cf in Mscr Diez 1072 Heinsium*) *scripsi, cf quae dixi Hermes XXXIX 45sq, idem videtur fuisse in* ***O*** ‖ neque erā^{2} ficta michi ///// gloria ***M***, (neque enim *i r s l m 2*) michi (nunc *virgula del m 2*) gloria ***N***, neque enim ficta mihi gl. ***e*** ς *ω vulgo*, neque enim mihi ficta gl. ***F h l g***, neque enim ficta nunc gl. *Bothe* 57 Vix tandem exserui ς *Hs vulgo olim* ‖ asserui *coni idem* ‖ *μόλις δμως πολλῷ καταῤῥεομένας τὰς χεῖρας ἰδρῶτι μέσον ἀμφοῖν τῶν σωμάτων ἐνῆκα Plan* 58 a pectore ***e*** ς *R*

et cervice mea potitur: tum denique tellus
pressa genu nostro est, et harenas ore momordi.
Inferior virtute meas devertor ad artes
elaborque viro longum formatus in anguem.
qui postquam flexos sinuavi corpus in orbes
cumque fero movi linguam stridore bisulcam,
risit et inludens nostras Tirynthius artes
„cunarum labor est angues superare mearum“,
dixit „et ut vincas alios, Acheloe, dracones,
pars quota Lernaeae serpens eris unus echidnae?
vulneribus fecunda suis erat illa, nec ullum
de comitum numero caput est inpune recisum,
quin gemino cervix herede valentior esset.
hanc ego ramosam natis e caede colubris
crescentemque malo domui domitamque reclusi.
quid fore te credis, falsum qui versus in anguem
arma aliena moves, quem forma precaria celat?“
Dixerat, et summo digitorum vincula collo
inicit: angebar ceu guttura forcipe pressus
pollicibusque meas pugnabam evellere fauces.
sic quoque devicto restabat tertia tauri

---

60 tunc den. ς 61 nostro *s l add* ***M*** 62 deuertor ***N e*** ς *Hs*, diuertor ***F M h l*** ς *ω Merkel* 64 Squamosum flexos sin. *cMedic* ‖ flexus ***F h*** ‖ sinu(aui *i r m 2*) ***M*** ‖ corpusque ***l*** ‖ orbem ***h*** 65 Dumque fero—bisulcam (uel trisulcam *sscr*) ***s*** ‖ trisulcam ς ‖ lingue—bisulce (ā *bis sscr m 2*) ***M*** 66 thirrintius ***F***, tyrinthius ***M*** 67 Curarum ***e*** 68 drachone(s *add m 2*) ***F*** 69 P(ars quota *i r m 2*) ***N*** ‖ echi(n *ex corr m 2*)ne ***F***, echi(y)nn(a)e ***h e g*** 70 ı̄llum ***M*** 71 De comitum ***A*** *R Jahn*, ł de centum *sscr* ***F***, De centum e^2 ***m p*** ς *VA vulgo*, De capitum ***g*** h^3 ς *Plan*, De numero capitum (uel numero centum *sscr*) ***s*** ‖ *capita sc mortalia hydrae tamquam comites* (*'Nebenköpfe'*) *appendicis vel additamenti loco opponuntur inmortali illi capiti, quod quidam muliebre esse dicebant* 72 hedere ***N*** 74 reclusi (*cf VII 285*) *Merkel*², reduxi ***A*** *ω*, peremi ς *Hs vulgo olim*, perussi *vel* praeussi *coni idem*, resolui *pro varia lect cGoth Bach*, repressi *vel* reuinxi *vel* reliqui *vel* subegi ς, reuulsi *Fuß*, refregi *Suchier*, redussi *Adv cr II 86 Madvig* ‖ domui vetuique renasci (*lacuna unius versus post 74 statuta*) *Korn* 75 fore *i r n* ‖ credas ***M*** ς *Hs*, credes ***e*** ς ‖ solum qui *ccLangermanni et Med Burm* 76 aliena cupis (uel moues *sscr*) ***s*** ‖ qu(ē *ex corr m 2*) ***N*** 78 Inuerit h^2 ***h*** ‖ angeba(r *i r m 2*) ceu g. for(c *i r m 2*)ipe press(us *i r m 2*) ***M*** ‖ for(cip *i r m 2*)e ***N***, forpice ς ‖ forcipe guttura *Capoferreus* ‖ prensus ς *et* (*cf Mscr Diez 1072*) *cMenardi* 79 pollicibusque (suis *i r m 2*, os *sub ras dignoscitur*) pugn. ***N*** ‖ uellere *cJunian* 80 deuic(it *i r m 2*) ***N***

forma trucis: tauro mutatus membra rebello.
induit ille toris a laeva parte lacertos,
admissumque trahens sequitur depressaque dura
cornua figit humo meque alta sternit harena.
nec satis hoc fuerat: rigidum fera dextera cornu
dum tenet, infregit truncaque a fronte revellit.
naides hoc pomis et odoro flore repletum
sacrarunt, divesque meo Bona Copia cornu est'.
Dixerat, et nymphe ritu succincta Dianae,
una ministrarum, fusis utrimque capillis,
incessit totumque tulit praedivite cornu
autumnum et mensas, felicia poma, secundas.
lux subit, et primo feriente cacumina sole
discedunt iuvenes; neque enim dum flumina pacem
et placidos habeant lapsus totaeque residant,
opperiuntur, aquae. vultus Achelous agrestis
et lacerum cornu mediis caput abdidit undis.
Hunc tamen ablati domuit iactura decoris, *Nessus Herculis. mors.*
cetera sospes habet; capitis quoque fronde saligna
aut super inposita celatur harundine damnum.
at te, Nesse ferox, eiusdem virginis ardor
perdiderat volucri traiectum terga sagitta.
namque nova repetens patrios cum coniuge muros
venerat Eueni rapidas Iove natus ad undas.

---

81 reuello ς ‖ membra revellor *Hs* **82** *lacunam post 82 statuit Vollmer* **83** depresaque ***h***, deprensaque ς *Hs vulgo olim* **84** fingit ***s*** ‖ alta figit (ł sternit l^2) har. ***l*** ς, a. fixit har. ***g*** **85** id fuerat ς *Hs vulgo olim* **86** truncumque *cBersmanni* **87** Naiades ***F h s*** ς *V* ‖ hoc ł pomis fuerant (*cf VIII 580*) ***F*** ‖ et odore et flore ***F h l*** ς **88** meo est—cornu *Turnebus* **89** at nymphe ς *Burm vulgo olim* **90** fusus utrumque (*corr per ras*) ***M*** ‖ fusis per colla *cVat* **93** fugit ***M***, fugit ***p*** ς, fuit ***g***, su(b *i r m 2*)it ***N*** ‖ Nox fugit ς **95** cursus *cBas* ‖ motaeque *cBas Hs vulgo olim*, totoque ***p***, tutaeque ς ‖ resident (*corr m 2*) ***N*** **96** agrestis ***M***, agrestes *cett ω vulgo* **97** abi(d *ex corr m 2*)it ***N***, abdidit *inde* ***n*** **98** Haud tamen *ccDresd et Moreti*, Hunc tantum ς *R Faber*, Hunc tañ/ (tam̄ *fuit* ***F*** ‖ haud tamen abl. nocuit i. dec., Cetera sospes enim *Burm* ‖ huic tantum a. doluit *ad Stat Silv p 108 Markland*, huic tamen a. doluit *vel* hunc tamen a. movit *Bentley* **99** sospes erat ς *Hs vulgo olim*, sospes abit *probante Jahnio unus Heinsianus* ‖ (sa *i r m 2*)ligna ***M*** **102** (u *i r*)olucri ***M*** ‖ perdidit a volucri *Capoferreus* **104** eueni ς *Plan VA*, eucheni (ł hebei *sscr* ***M***) ***M R***, /(e *i r m 2*)beni ***N***, hebeni ***F*** ς* ***s*** ς

uberior solito, nimbis hiemalibus auctus
verticibusque frequens erat atque inpervius amnis.
intrepidum pro se, curam de coniuge agentem
Nessus adit, membrisque valens scitusque vadorum,
'officio' que 'meo ripa sistetur in illa
haec', ait 'Alcide. tu viribus utere nando!'
pallentemque metu fluviumque ipsumque timentem
tradidit Aonius pavidam Calydonida Nesso.
mox, ut erat pharetraque gravis spolioque leonis
(nam clavam et curvos trans ripam miserat arcus),
'quandoquidem coepi, superentur flumina!' dixit,
nec dubitat nec, qua sit clementissimus amnis,
quaerit et obsequio deferri spernit aquarum.
Iamque tenens ripam, missos cum tolleret arcus,
coniugis agnovit vocem Nessoque paranti
fallere depositum 'quo te fiducia' clamat
'vana pedum, violente, rapit? tibi, Nesse biformis,
dicimus: exaudi nec res intercipe nostras!
si te nulla mei reverentia movit, at orbes
concubitus vetitos poterant inhibere paterni.
haud tamen effugies, quamvis ope fidis equina:
vulnere, non pedibus te consequar'. ultima dicta

---

105 Uberius *F l ς Hs vulgo olim,* Uberior (b *et* or *ex corr*) *h* ‖ nimbisque *s ς* ‖ nimbis pluuialibus *cHamb* ‖ actus *e l ς* 107 Intrepidumque pro se *M*, Intrepidumque sibi *inde temptavi* ‖ pro coniuge *ς* ‖ habentem (*i r n*) *ς* 110 alchydes *e* ‖ mando (uel nando *sscr*) *s* 111 *del Hs* 112 111 *F l s ς Jahn* 112 *om h* ‖ ipsumque bimembrem Tradidit A. avido C. Nesso (*coll Hor c III 27, 26*) *p 91 Bothe* ‖ aonius[ł ōnius²] *M* ‖ calidon(a *i r m 2*) *F*, calidonia (*corr n*) *N l* 114 clauam[iaculum²] *M* ‖ iecerat arcus *e ς* 115/118 *om O, i mg* (*115 a m antiquiore quam ceteri tres*) *m n* 115 coepi *ς ω vulgo,* ce(e)pi *A* 116 qu(a *i r m 2*) *F*, quam *m l* ‖ s(it cl *ex corr m 2*)ementissimus *h* ‖ dementissimus *F e l* 118 missos *om l* 119 agnouit[ł audiuit²] *M* ‖ nessoque par(a *ex* e *m 2*)nt(i *ex* ē) *M*, nessumque (*corr m 2*) par(a *ex* e)ntem (*corr m 2*) *N*, nessoque parentem (paranti *inde m 3*) *F*, nessoque parantem *cMed*, n. parante *l g ς* ‖ *desinit hic s* 120 depositum[pro²] *M* 121 Una (*corr n*) ped. *N l* ‖ ubi nesse *l* 122 ne res *Hs* 123 Si/te n. mei reuerentia mouit at o(rbes *i r m 2*) *N* ‖ mouit reuerentia (at orbes *i r m 2*) *M Korn* ‖ reu. tangit *cBerol Bothe* 124 Concubitos — poterent[a] *M* 125 ope fidus *ς*, ope tutus *cLeid* 126 te (con *add m 2*)sequar *h*

res probat, et missa fugientia terga sagitta
traicit: exstabat ferrum de pectore aduncum.
quod simul evolsum est, sanguis per utrumque foramen
emicuit mixtus Lernaei tabe veneni.
excipit hunc Nessus ‘neque enim moriemur inulti’
secum ait et calido velamina tincta cruore
dat munus raptae velut inritamen amoris.
Longa fuit medii mora temporis, actaque magni
Herculis inplerant terras odiumque novercae.
victor ab Oechalia Cenaeo sacra parabat
vota Iovi, cum fama loquax praecessit ad aures,
Deianira, tuas, quae veris addere falsa
gaudet et e minimo sua per mendacia crescit,
Amphitryoniaden Ioles ardore teneri.
credit amans Venerisque novae perterrita fama
indulsit primo lacrimis flendoque dolorem
diffudit miseranda suum; mox deinde ‘quid autem
flemus?’ ait ‘paelex lacrimis laetabitur istis.
quae quoniam adveniet, properandum aliquidque novandum est,
dum licet et nondum thalamos tenet altera nostros.
conquerar an sileam? repetam Calydona morerne?
excedam tectis an, si nihil amplius, obstem?
quid si me, Meleagre, tuam memor esse sororem

---

127 Res probat (*cf Pr SG 1887, 7*) ***M h l e*²** ***F*²** ***p*** ς ***R***, Re pr. ***NF e*** ς *vulgo* **129** Quo(d *add m 2*) ***N*** ‖ euolsum (u²) est ***N***, auulsum est ***g***, euulsum est *cett* ω *vulgo* ‖ quo simul evulso *ad fast I 567 Hs* **132** ualido ς ‖ uel(a *a m 2*)mina ***M*** **133** irri//tamen ***N*** ‖ uel irritamen (ut²) ***F*** ‖ raptae, lenti *vel* vetiti *vel* tepidi am. *Hs* **136** ochalia (*corr m*) ***O***, echali(a *ex* e (o) *m 2*) ***F***, (h)ethalia ***h g*** ς, hecalya ***e***, echalia ***l*** ‖ ceneo (ł tyneio *sscr m 2*) ***e*** ‖ petebat (ł parabat) ***l*** **137** peruenit ad ς **139***sq* e *i r* ***n*** ‖ per *add* ***l***² ‖ e minima ς *A prob Hs*, a minima *Bothe*, a minimo *Gierig* ‖ crescit. Amphitryoniaden—teneri, Credit *distinx edd vett Bothe* **140** Amphitrioniade(m *ex* n *m 2*) ***F*** ‖ (yo *i r m 2*)les ***N*** **141** conterrita ς ‖ flamma *p 92 Bothe* **143** Diffundit ***l***, Effudit ς ‖ miranda (*corr m 2*) ***M*** ‖ mox inde ***N*** ‖ autem *i r* ***h***³ ‖ Defudit mis. suum . mox ‘deinde quid autem’ *distinx Hs* **145** quae quando ***l*** ‖ quae quoniam haud ueniet—aliquid(que *add m 3*) ***h*** ‖ adueniat ***F*** ς (at *i r m 2*, ad *videtur eras*)ueniat ***N***, aduentat ς *Hs vulgo olim* **146** thalamos nondum ***g*** *cDresd* **147** morerue (c¹) ς **148** An cedam *cBersmanni* ‖ a(c *ex* n *m 2*) si ***N*** ‖ ac si nichil ***h***, ac sı nil ***F***, ac sic nichil ***e*** ‖ abstem *R* **149** Qu(o *ex* i *m 2*)d si ***N***, Quod si ***e*** ‖ me *om* ***M*** ‖ memorem esse ***N*** ς* ς ω ‖ *in qua scriptura aut* memorem *a* memoro *derivant et post* sororem *interrogandi signum ponunt editores aut* memorem *pro*

forte paro facinus, quantumque iniuria possit
femineusque dolor, iugulata paelice testor?'
In cursus animus varios abit: omnibus illis
praetulit inbutam Nesseo sanguine vestem
mittere, quae vires defecto reddat amori,
ignaroque Lichae, quid tradat, nescia luctus
ipsa suos tradit blandisque (miserrima!) verbis,
dona det illa viro, mandat: capit inscius heros
induiturque umeris Lernaeae virus echidnae.
Tura dabat primis et verba precantia flammis
vinaque marmoreas patera fundebat in aras:
incaluit vis illa mali resolutaque flammis
Herculeos abiit late dilapsa per artus.
dum potuit, solita gemitum virtute repressit;
victa malis postquam est patientia, reppulit aras
inplevitque suis nemorosam vocibus Oeten.
nec mora, letiferam conatur scindere vestem:
qua trahitur, trahit ille cutem, foedumque relatu,
aut haeret membris frustra temptata revelli,
aut laceros artus et grandia detegit ossa.
ipse cruor, gelido ceu quondam lamina candens
tincta lacu, stridit coquiturque ardente veneno.

---

adiectivo accipientes verbis quae sunt forte paro facinus *in parenth positis reliqua ad* testor *referunt* **150** Grande paro ς, forte patro *Capoferreus* ‖ possit (t poscit *sscr* ***m n***) ***O***, possint *Hs* **151** iugula(nd *i r m 2*)a pel/ice ***N*** ‖ iugulanda ς, uulgata *ex* iugulata F^2, uulgata ς ‖ tester *ccRaphRegii et cSulm* **152** Incursus (*item* ***h***) animos uarios ab//it (i *a m 2*, abēt *videtur fuisse*) ***F***, Incursus uarios animus habet ***g*** ς ‖ Incursus (Incursusque *alii*) animus uarios habet omnibus illi ς *Hs vulgo olim* **153** Nessaeo *VA* **155** lychas lycas licas ς **156** Ipse (*corr m 2*) ***F*** ‖ *parenth statuit Korn* ‖ dictis ς **157** ille uiro ***N R*** **158** humeros ς *Bothe* ‖ echinę ***M***, echy(d *i r m 2*)ne ***e*** **159** dab. pronis ***l*** **160** pateris *cFrancof R* ‖ fund(e *ex* a *m 2*)bat ***F*** **161** Invaluit *Hs* ‖ inde mali *Burm* ‖ resolutaque fumis (*i e in fumos*) *Bothe* **162** abit (*corr*) ***N*** ‖ late dilapsa ***A R Korn***, l. dilata ***h***, l. diffusa (*ex Ib 605*) ς *VA vulgo olim*, *διαχυθεῖσα Plan* **163** //solita ***M*** ‖ gemitum solita ***e*** ς ‖ *μόνῃ τῇ γενναιότητι Plan* **164** est *om cRhenov, del Hs* ‖ repulit (*corr* F^2) ***F h*** ς **165** nemorosam (*cf ZGW XXXIX 96sq HJMüller*) ***N X*** *ω Plan Jahn*, nemorosum (ū *i r* ***M***, a *fuit*) ***M*** ς *vulgo olim* ‖ oetē ***M***, etem ***e***, oetem ς, Oetham *R* **167** ille ***O***, illa ***m n X*** *vulgo* ‖ relatu est ***e***, relatu (est *add m 2*) ***M***, relatu // ***N*** **168** frustra aut temptata reuelli(t *ir m 2*) ***N*** ‖ refelli (*corr m 2*) ***F*** **169** grauida *F* **170** (gel *i r*)ido—lamina ***e*** ‖ candens// ***M*** **171** la(c *ex* t)u ***M***, lacu *i mg* ***m*** ‖ strid(e *ex* i *m 2*)t coquitur(que *add m 2*) ***N*** ‖ stridet ***F*** ς* ς

Nec modus est, sorbent avidae praecordia flammae,
caeruleusque fluit toto de corpore sudor,
ambustique sonant nervi, caecaque medullis
tabe liquefactis tollens ad sidera palmas
'cladibus', exclamat 'Saturnia, pascere nostris,
pascere et hanc pestem specta, crudelis, ab alto
corque ferum satia! vel si miserandus et hosti,
hoc est, si tibi sum, diris cruciatibus aegram
invisamque animam natamque laboribus aufer:
hoc mihi munus erit; decet haec dare dona novercam!
ergo ego foedantem peregrino templa cruore
Busirin domui saevoque alimenta parentis
Antaeo eripui? nec me pastoris Hiberi
forma triplex, nec forma triplex tua, Cerbere, movit?
vosne, manus, validi pressistis cornua tauri?
vestrum opus Elis habet, vestrum Stymphalides undae
Partheniumque nemus? vestra virtute relatus
Thermodontiaco caelatus balteus auro

178*sq Octavia 212*: cuius gener est qui fuit hostis.
181 *Walahfrid Strabus III 94* (*Duemmler II 307*): Quod tibi munus erit.
184 *Sen Herc Oet 1203*: non . . Hibera vicit turba pastoris feri.
187 Stymphalides undae] *huc* (*non ad fast II 273*) *pertinent quae dixit Notker* (*Boëthius de Cons philos, cf PPiper, Schriften Notkers und s Schule I 299*): a rapiendo geheizene [dîe arpię *sc*] . uuánda arpo grece . rapio chît latine . Áber ouidius héizet sie stiphalidas . a stiphalo fluuio . pi démo hercules ín fáht . souuîo chede . dáz argonautę sie fertríbên [*cf met VII 3*].

---

172 modus . exsorbent *Hs* 174 Combustique ς ‖ caeca/que (s *eras*) *N* 175 tendens ς *Hs* 176 exclama/t (n *eras*) *M* 177 hanc cladem ς 178*sq* et osti *N* ‖ Hoc est si tibi *O l g Merkel*², Ho(stis *i r m 3*) si tibi *F*, Hostis si tibi *e* ς, Hostis enim tibi *h* ς *ω vulgo olim* ‖ duris *N* ς ‖ vel si miserandus et hostis [*i e vel si miserandus et hostis est*]—hostis enim tibi sum—: diris *sq p 94 Bothe*, vel si m. et hosti hoc aestu tibi sum *Merkel*¹, vel si m et h., hosti si tibi sum *Zingerle*, vel—hostis ego tibi sum *HAKoch* ‖ *versum 179 del Korn* 179 aeg(ram *i r m 2*) *M* 180 notamque *p* 181 Hoc mihi *recepi ex N cSenat* ‖ Mors mihi (*ex trist I 2, 52*) *n cett ω vulgo* ‖ novercī *l* 182 peregr. sanguine templa ς 183 Busirim *N* ς, Busyridem *e*, Busirī *h* ‖ domui busirim *Ben* ‖ indomui *N* ‖ seuoque *i r F*² 184 Antheo (h *i r n*) *N h l* ‖ Hyberi *M*, Iberi ς *vulgo olim* 186 presistis (s *sscr m 2*) *M* 187 Ue(strum *i r m 2*) *F* ‖ Helis *M* ς ‖ stifalides (*corr m 2*) *N*, stinphalides *h*, stiphalides *Ben* ‖ Elis et est vestrum *ad Lucr V 32 Wakefield*, vestrum est E. opus *vel* vestrum opus E. erat *Hs* 189 Thermodoonciado *F*, termoconciaco *h*, Termodoontyaco *e*, Thermodoontiaco *g* ς V, Termontiaco *Ben*

pomaque ab insomni concustodita dracone?
nec mihi Centauri potuere resistere, nec mi
Arcadiae vastator aper? nec profuit hydrae
crescere per damnum geminasque resumere vires?
quid tum? Thracis equos humano sanguine pingues
plenaque corporibus laceris praesepia vidi
visaque deieci dominumque ipsosque peremi.
his elisa iacet moles Nemeaea lacertis,
hac caelum cervice tuli! defessa iubendo est
saeva Iovis coniunx: ego sum indefessus agendo!
sed nova pestis adest, cui nec virtute resisti
nec telis armisque potest: pulmonibus errat
ignis edax imis perque omnes pascitur artus.
at valet Eurystheus! — et sunt, qui credere possint
esse deos!' dixit, perque altam saucius Oeten
haud aliter graditur, quam si venabula taurus
corpore fixa gerat factique refugerit auctor.

192*sq* *Cassianus contra Nestorium I 1, 1* (*I p 237 Petschenig*): tradunt fabulae poetarum desectis quondam hydram capitibus numerosius renascentem per sua damna crevisse.

201 *Apul met X 28*: pulmones eius pererrat tempestas detestabilis potionis.

190 concustodita ***M F l*** ς *Merkel*, (cum *i r m 2*)custodita ***N***, cum custodita ***h***, non cust. ***e p*** ς *Ben* ω *vulgo olim*, πεφυλαγμένα *Plan*, male cust. (*ex codd ?*) *Hs* 191 res. nec tu *vel* nec non ς, res. nec trux *cErfurt* 192 Ar(chadie *i r m 2*) ***N*** 193 (u *ex corr m 2*)ires ***F*** 194 Quid tum (*cf quae dixi Hermes XXXIX 46*) ***M***, Quid cum ***N F l*** ς *VA Hs*, Quid quod ***e p m*** ς *R vulgo* ‖ Quid tracis ***h*** ‖ trac(i *i r m 2*)s ***N***, thracas (*cf Ilias Lat 734*) *cNoricus Hs vulgo olim*, thraces ς 195 Pleraque (*corr*) ***F*** 196 disieci *Hs* ‖ ipsasque *cBas* 197 moles nemeaea ς *A vulgo*, m. Nemæa *V*, pestis menea ***g***, m. nemea *cett R*, Νεμαῖον ἄχθος *Plan* ‖ n(e *ex* o)me‿alacertis ***M*** ‖ His cacus horrendum tiberino litore (tyberino gurgite *VA*) monstrum *post 197 in textu* ***h g*** ς *VA*, *eadem habet post 196 i mg* ***F***, his cacus orrendum (*cetera desunt*) *Ben* ‖ '*Quidam* His iacet [*item* ***p***] horrendum . *Quidam* Cacus et horrendum' *Naugerius* ‖ his monstrum horrendum Tib. littore, Cacus *Bothe* ‖ *del versum post Naugerium Hs* 198 iubendo es ł animis² *Bentley* 199 Saeu(a *ex* i) ***M*** ‖ inde fessus ***l***, inde(fe *i r*)ssus ***e*** 201 armisque ***e***, armisue ς *Hs*, herbisque *cBonon*, herbisue *Bothe* ‖ plumonibus (*corr m 2*) ***F*** 202 edax intus *Mscr Diez BSant 148*ᵉ ‖ omnis *cSenat V*, omneis *A* 203 At ualet ***N F e***² ς, Aduolet (*corr m*) ***M e l***, At u(a *ex corr m 3*)let ***h***, Id ualet ***g***, ł v Id uolet *vel* Hoc uelit *vel* At uolet *alia* ς ‖ euristeus ***F h l*** ‖ et sint ***e*** ‖ possunt ***N h*** ς 204 altum ***M g*** ς *Hs, cf ad 165* 205 Hau(d *ex* t *m 2*) ***F*** ‖ tigris *ex corr* (taurus *fuit*, ł taurus *sscr m 3*) ***m***, tigris ς *Hs vulgo olim* i 206 Corpor(e *ex* a)—refugerat ***M***

saepe illum gemitus edentem, saepe trementem,
saepe retemptantem totas infringere vestes
sternentemque trabes irascentemque videres
montibus aut patrio tendentem bracchia caelo.
Ecce Lichan trepidum latitantem rupe cavata
adspicit, utque dolor rabiem conlegerat omnem,
'tune, Licha', dixit 'feralia dona dedisti?
tune meae necis auctor eris?' tremit ille pavetque
pallidus et timide verba excusantia dicit:
dicentem genibusque manus adhibere parantem
corripit Alcides et terque quaterque rotatum
mittit in Euboicas tormento fortius undas.
ille per aerias pendens induruit auras,
utque ferunt imbres gelidis concrescere ventis,
inde nives fieri, nivibus quoque molle rotatis
adstringi et spissa glomerari grandine corpus:
sic illum validis iactum per inane lacertis
exsanguemque metu nec quicquam umoris habentem
in rigidos versum silices prior edidit aetas.
nunc quoque in Euboico scopulus brevis eminet alto
gurgite et humanae servat vestigia formae;

---

220 *Lact Plac Comm in Stat Theb I 352*: inde Ouidius: 'Utque ferunt imbres gelidis concrescere uentis' id est gelari.

---

207 gemitum (*corr m 2*) ***N*** ‖ trementem (*quod de ardentissima febre et tremore membra percurrente recte interpretatur Boissonade*) ***A*** *Plan* ***ω***, frementem *cSprotii Hs vulgo*, gementem *cCantabr et Gronov* **208** ***i l n*** ‖ totasque infrigere *R*, totas refringere ***ς*** *Gierig*, totas rescindere *Riese* ‖ infringere silvas *Capoferreus* **209** irascentem(que *add m 2*) ***M***, incursantemque (*coll XIV 190*) *Hs* **210** pario (*corr m 2*) ***N*** ‖ montibus tendentem *coniunx Burm* **211** licham ***N ς***, lican (*item 213 229*) ***F h***, lycan (*item 213 229*) ***e***, Lycam *R* ‖ trepidum et ***e g l ς*** *Hs vulgo olim* **212** Aspici//t// (*etiam* t *i r*) ***M*** ‖ collegerat ***F p ς***, coll. ingeus ***p ς*** **213** furialia *cSulm Bothe*, fatalia *cBerol*, letalia *cBersmanni* ‖ tulisti ***ς*** *Hs vulgo olim* **214** temit$^{r^2}$ ***e***, tremet (*corr m 2*) ***N*** **215** tumido *Bothe* ‖ excusanda (*corr m 2*) ***N*** ‖ dixit ***F g h ς*** **217** ter quaterque ***F*** **218** eboycas ***M*** **220** fremunt$^{ł\ ferunt^2}$ ***F*** ‖ gelidis imbres ***ς*** **221** ni(ui *i r m 2*)bus ***M*** ‖ quo(que *e corr m 2*) ***N*** ‖ molle *RaphRegius Hs vulgo*, mole ***A ω***, *τῷ οἰκείῳ βάρει Plan* **223** iactum ***O e l h ς***, iactatum ***F***, actum ***ς*** *Hs vulgo olim* ‖ lacert(is *i r m 3*) ***l*** **225** In rigidas ***ς*** *Hs vulgo olim* ‖ scilices ***h*** ‖ rigidum u. silicem ***ς*** **226** euboicą^{o} ***F*** ‖ emicat ***g*** *cPal Hs vulgo olim* ‖ alt(e *ex* o *m 2*) ***N***, alte ***h ς*** *cPal vulgo ante Merkelium* ‖ in Euboici sc. br. emicat alto Gurgite (*sed* alto *est 'aus der Tiefe'*) *Hs* ‖ eminet ille *Capoferreus*

quem, quasi sensurum, nautae calcare verentur
appellantque Lichan. — at tu, Iovis inclita proles,
arboribus caesis, quas ardua gesserat Oete,
inque pyram structis arcum pharetramque capacem
regnaque visuras iterum Troiana sagittas
ferre iubes Poeante satum, quo flamma ministro est
subdita, dumque avidis conprenditur ignibus agger,
congeriem silvae Nemeaeo vellere summam
sternis et inposita clavae cervice recumbis,
haud alio voltu, quam si conviva iaceres
inter plena meri redimitus pocula sertis.
Iamque valens et in omne latus diffusa sonabat
securosque artus contemptoremque petebat
flamma suum: timuere dei pro vindice terrae.
quos ita (sensit enim) laeto Saturnius ore
Iuppiter adloquitur: ‘nostra est timor iste voluptas,
o superi, totoque libens mihi pectore grator,
quod memoris populi dicor rectorque paterque,
et mea progenies vestro quoque tuta favore est.
nam quamquam ipsius datis hoc inmanibus actis,
obligor ipse tamen. sed enim ne pectora vano
fida metu paveant: Oetaeas spernite flammas!
omnia qui vicit, vincet, quos cernitis, ignes

---

228 sensur(i *i r*, ū *fuit, idem sscr m 2*) ***M*** 229 Appella(nt *ex* m *m 2*)que ***M*** ‖ a/t tu ***N*** 230 œt(e *ex corr m 2*) ***N*** 231 Imque ***M*** ‖ arcus *Hs vulgo olim* ‖ capacem *i r n* 232 Bellaque uis. *cLeid* ‖ versuras *Hs* ‖ sagittas *i r F* 233 peante (*corr n*) ***O***, phœante ***l*** ‖ iubes philoctheten quo ***g*** ‖ ministro (ministante [*sic*] *sscr m 2*) ***M*** ‖ est (*cf Hermes XXXIX 33*) *recepi ex* ***M F*** ς *R, om* ***N X*** *vulgo* 234 comprehenditur ***M h*** ς 235 silu(ae *i r m 2*) ***M*** ‖ nemeae(e)o ς *A vulgo*, ne me(o *ex* æo) ***M***, neme(o *ex corr m 2*) ***F***, nemee ***l***, *Νεμαίῳ Plan*, nemeo *cett RV* 236 clauæ // ***M***, claue *i r n* 237 H *add m 2*(Au(d *ex* t *m 2*) ***M*** ‖ uoltu ***N***, uultu ***n*** *cett vulgo* ‖ conuia (*corr m 2*) sederes ***N*** 239 (I *i r ex corr*, Qu *fort fuit*)amque ***M*** 240 conceptoremque (*corr m 2*) ***M*** ‖ p(e *ex* a *m 2*)tebat ***F*** 241 tremuere ς ‖ dii ***l s*** ς *Gierig* ‖ uindice mundi ς 243 alloquitur (*nigriore atram redintegratum*)—ista ***M*** ‖ timor ille ***l*** ‖ uoluptas ***F e l m h***² ς *vulgo*, uoluntas ***O h*** ς 246 tua (*corr m 2*) prog. ***M*** 247 datis ***N X*** *Jahn*, datur ***M*** ς *R Hs vulgo* ‖ insignibus *ccLeid et Med* 248*sq* ne pectora—Oetaeas sp. flammas] *sic* ***N X*** *Plan* ω *vulgo*, nec pectora (*item* ς *Ben*)—istas ne/ spernite ***M*** ‖ Fida *i r n* ‖ œ(t *ex* a)eas ***N***, oetheas ***e g***, œtas ***h*** ‖ nec pect.—istas nec sp. *Ehwald*, nec pect.—istas et sp. *ZÖG XXXII Rappold* ‖ istas iam *vel* istas nunc sp. *Riese*, istas, ne, spernite *Merkel*², istas despernite *Korn*, mecum istas sp. *Polle* 250 qui uincit ***F*** ς

nec nisi materna Vulcanum parte potentem
sentiet: aeternum est a me quod traxit et expers
atque inmune necis nullaque domabile flamma.
idque ego defunctum terra caelestibus oris
accipiam cunctisque meum laetabile factum
dis fore confido. siquis tamen Hercule, siquis
forte deo doliturus erit, data praemia nolet,
sed meruisse dari sciet invitusque probabit'.
Adsensere dei; coniunx quoque regia visa est
cetera non duro, duro tamen ultima vultu
dicta tulisse Iovis seque indoluisse notatam.
Interea quodcumque fuit populabile flammae
Mulciber abstulerat, nec cognoscenda remansit
Herculis effigies; nec quicquam ab imagine ductum
matris habet tantumque Iovis vestigia servat.
utque novus serpens posita cum pelle senecta
luxuriare solet squamaque nitere recenti,
sic, ubi mortales Tirynthius exuit artus,
parte sui meliore viget maiorque videri
coepit et augusta fieri gravitate verendus.
quem pater omnipotens inter cava nubila raptum
quadriiugo curru radiantibus intulit astris.
Sensit Atlans pondus. — neque adhuc Stheneleius iras *Alcmene et Galanthis.*
solverat Eurystheus odiumque in prole paternum
exercebat atrox. at longis anxia curis

---

251 Nec si (nisi *i mg adscr m 2*) uulcanum matris de parte potentem *N* **252** ex me *F* ς* ‖ expes$^{r^2}$ *F* **253** inmune (simul *virg del*, necis *sscr m 2*) nu(l *ex* b)i/laque dom. flamm(æ *ex* a *m 2*) *M* ‖ nullique *unus Heinsii* ‖ immune situs nullique dom. flammae *Hs* **257** *sq* de(o *ex corr m 3*) *l* ‖ nolet *h* ς *R vulgo*, nollet *A VA* ‖ Et mer. *cMoreti*, Quod mer. *p* ‖ doliturus, et haec data pr. nolet: at mer. dari *Burm* **261** notata (est *add alii*) ς **262** flamma *e* ς **263** Mulcifer *h g cSenat* **264** nequiquam (*corr m 2*) *F*, ne quicquam *h* ‖ ab origine *ccGronov et Medic Hs* **266** *i mg* h^2 **267** /nitere (c *eras*) *M*, uirere *ccAmbr Dresd Pal Hs vulgo olim* **268** tyrinthius *M l* **269** maior-que ς (*i r* e^2) *Hs*, meliorque ς **270** ł au^2 angusta *e* **271** Hunc pater *cBerol* **272** Quadr(i *ex* a)iugo *M* **273** Atlans (*cf ad IV 644*) *scripsi*, athlans *N*, athlas *F l* ς, atlas *cett ω vulgo* ‖ nec adh. *ccBersm et Dresd* ‖ St(h)eneleius *e h* ς *Plan vulgo*, stheleneius *N*, steleneius *M F l* ‖ iras *e l* ς *vulgo*, i/(ras *a m 2*) *N*, iram *g cBersmanni*, heros (ułiras *sscr m*, ł iras *i mg* F^1) *M F h cZwicc* **274** euristeus *M F l g* **275** at *ex corr n*

Argolis Alcmene, questus ubi ponat aniles,
cui referat nati testatos orbe labores,
cuive suos casus, Iolen habet. Herculis illam
imperiis thalamoque animoque receperat Hyllus
inpleratque uterum generoso semine, cum sic
incipit Alcmene: 'faveant tibi numina saltem
corripiantque moras, tum cum matura vocabis
praepositam timidis parientibus Ilithyiam,
quam mihi difficilem Iunonis gratia fecit.
namque laboriferi cum iam natalis adesset
Herculis et decimum premeretur sidere signum,
tendebat gravitas uterum mihi, quodque ferebam,
tantum erat, ut possis auctorem dicere tecti
ponderis esse Iovem, nec iam tolerare labores
ulterius poteram: quin nunc quoque frigidus artus,
dum loquor, horror habet, parsque est meminisse doloris.
septem ego per noctes, totidem cruciata diebus,
fessa malis tendensque ad caelum bracchia magno
Lucinam Nixosque pares clamore vocabam.

---

294 *sq* (*Lactantii*) *Argumenta IX fab V*: Lucina, quam quidam Ilithyiam interpretantur [elythyiam *M*, elithiam uocant *N*], ad fores reginae uenit, *cf Append.*

---

276 281 algmene *F*, alchimene *l* 278 hercules (*corr m 2*) *h* ‖ *τὴν Ἡρακλέους Ἰόλην Plan* 279 Imperio ς, Imperio (o *i r m 2*)—h//// ilus² *M* ‖ Hyllus ς *A vulgo*, *ὁ Ὕλλος Plan*, hillillus *N*, huius (hi *a m 1*, iius *i r m 2*) *F*, (ylu *i r m 3*)s *l*, ylus *e* hilus *h n*, Hyleus *R* ‖ imperio thalamisque *Hs* 280 gen. germine ς *Hs*, gen. sanguine ς ‖ cum sic *recepi* (*cf VII 164*) *ex A ω*, cui sic ς *Hs vulgo* 281 alcimene *h* ‖ numin(a *i r m 2*) *M* ‖ saltim *F* 282 tunc cum *F* ς* *ccGoth VA* ‖ paritura uoc. *cSulmon* 283 tumidis *h* ‖ patientibus (*corr m 2*) *M*, parentibus *h* ‖ ilithiam *M*, ilithiā *F*, olithiam *l*, ilithyian *cMed V*, (e *i r m 2*)liti(nam *i r m 2*) *h* 286 decimo *M* ς *R*, decim(o *ex* u *m 2*) *F*, decim(um *i r m 2*) *N* 288 possis *A RA*, posses *h* ς *V vulgo* ‖ tecti *e*, ł tanti² tanti ς 289 iam non ς ‖ labores *X vulgo*, laborem ł s² *N*, dolores *M* ς *R* 290 quinunc n² *F*, quinnunc cui² *M* 291 horror adit *N ccMed et Urb* ‖ dolori(s *add m 2*) *M* 292 Sex ego *p cBersm* 294 Nixosque pares] *sic* (*cf VIII 308*) ς *Hs*, n(i *ex* e *per ras*)xosque pares *F*, (ni *ex corr m 2*)x(o *ex corr m 2*)sque p. *h*, nexosque pares (ł ad nexos partus *sscr m 2*) *l*, nex//sque u² pares (*sub ras* a *dignoscitur*, nexas *fuit*) *M* ł nixus ł nexas *i mg a diversis manibus m*, n(i *i r m 2*)x(u *i r m 2*)sque pares *N*, nexusque pares *g e*² *Ben*, nexusque partus *p*, ad nexos partus (*i e ad partus impeditos et implicitos*) *e* ς *VA*, nixusque pares ς *R Jahn*, *eadem ex codd Turnebum legisse testatur in Mscr Diez 1072 Hs*: '*pari enim nixuum numero*

illa quidem venit, sed praecorrupta meumque
quae donare caput Iunoni vellet iniquae,
utque meos audit gemitus, subsedit in illa
ante fores ara dextroque a poplite laevum
pressa genu digitis inter se pectine iunctis
sustinuit partus; tacita quoque carmina voce
dixit, et inceptos tenuerunt carmina partus.
nitor et ingrato facio convicia demens
vana Iovi cupioque mori moturaque duros
verba queror silicis. matres Cadmeides adsunt
votaque suscipiunt exhortanturque dolentem.
una ministrarum, media de plebe, Galanthis,
flava comas, aderat, faciendis strenua iussis,
officiis dilecta suis. ea sensit iniqua
nescio quid Iunone geri, dumque exit et intrat
saepe fores, divam residentem vidit in ara
bracchiaque in genibus digitis conexa tenentem
et „quaecumque es“, ait „dominae gratare: levata est

298*sq Priscianus VII 87*: omnis enim in quacumque parte terminatio in u desinens producitur . . Ovidius in VIIII metamorphoseon: ‘dextroque a poplite [a pollite $^{p^2}$ *R*, apo plite *K*, apolite ^{p} *H*, apolite *B*, ap/polite *G*] laevum Pressa genu dig. inter se pectine iunctis [uinctis *H*]’.

---

felicem partum effici obstetrices opinantur' Jahn, nexusque deas ς, *καὶ τὸν τῆς ὠδῖνος πατέρα Plan*, Nixosque pari *vel* ad nixus partes *coni Hs*, nisura pares (*cf Mscr Diez 1075*) *idem*, Nixosque lares *Burm*, ac Nixos pariter *Scaliger*, nixus properam *KSchenkl*, Nixosque patres (*cf Festus 174/177*) *Merkel*, nixu facilem *Korn*, Nixasque pares *Rh Mus LX 619 Basiner*, enixasque pares (*e Nonio 57, 14*) *Vollmer* ‖ nexasque pares, *id quod sine dubio fuit in* ***O****, fort verum est*; *cf Kl Schr I 79sq Böttiger, Rel u Cult² p 249¹ Wissowa* 296 mallet *cMedic* 298 dextroque a *Prisc* ς *Ben R*, dextroque est (*sed* st *i r n*) ***O F h l*** ς *ω*, dextroque e ***e*** ς, dextroque in ***g*** ‖ poblite ***F g*** 299 genu digitis ***X*** *Priscianus R*, genu et dig. ***O*** ς *R Merkel*, genu digitisque ς *VA* ‖ pec(tine *i r m 2*) ***e*** ‖ nexis ς 300 Sustinuit nixus ς *Hs vulgo olim* ‖ uoce *i r* ***n*** 301 *i mg* ***N*** 303 mo(ri *virg del*)turaque ***F*** ‖ morituraque du(ros *i r m 2*) ***N*** ‖ duras ς *Hs vulgo olim* 304 queror (ł loquor *sscr* ***e***) ***M e*** ς, loquor *i r* ***n***, loquor ***F h l*** ς *Plan* ‖ silicis ***N***, scilices ***h***, silices ***n*** *cett vulgo* ‖ chatmeydes ***e***, Ismenides *vel* Minyeides *vel* Euenides *in Mscr Diez 1075 Hs* 305 concipiunt *cGenevensis* ‖ exoran$^{t^2}$turque ***M***, consolanturque ***g*** 306 galenthis ***N***, galantis ***g*** *cDresd A*, *Γελανθὶς Plan* 308 delicta (e *et* i *ex corr m 2*, dilecta *fuit*) ***F*** ‖ e(a *ex corr m 2*, o *fort fuit*) ***M*** 311 genibus// (que *eras*) digitis con(e *ex* i *m 2*)xa ***N*** ‖ connexa ***l***, connixa *VA* 312 quaecumque ait es ς* *cBersm et Vratisl* ‖ damno (*corr m 2*) ***N*** ‖ grata releuata est ***M***

Argolis Alcmene potiturque puerpera voto".
exsiluit iunctasque manus pavefacta remisit
diva potens uteri: vinclis levor ipsa remissis.
numine decepto risisse Galanthida fama est:
ridentem prensamque ipsis dea saeva capillis
traxit et e terra corpus relevare volentem
arcuit inque pedes mutavit bracchia primos.
strenuitas antiqua manet, nec terga colorem
amisere suum: forma est diversa priori.
quae quia mendaci parientem iuverat ore,
ore parit nostrasque domos, ut et ante, frequentat'.

Dryope. Iolaus.

Dixit et admonitu veteris commota ministrae
ingemuit; quam sic nurus est adfata dolentem:
'Te tamen, o genetrix, alienae sanguine vestro
rapta movet facies. quid si tibi mira sororis
fata meae referam? quamquam lacrimaeque dolorque
inpediunt prohibentque loqui. fuit unica matri
(me pater ex alia genuit) notissima forma
Oechalidum Dryope, quam virginitate carentem

---

328 *sq Pseudo-Damasus 53, 1 (Ihm)*: quid loquar aut sileam? (*cf met IX 147*) prohibet dolor ipse fateri.

---

313 almene *e* (c²) 314 Ex(s)iliit *e* ς, Exilit *h* ‖ uinctasque *g* ‖ patefacta *l* ς *Hs vulgo olim*, stupefacta *ccMedic Gierig*, pudefacta *Waddel* ‖ resoluit *cBonon* 315 ipsa solutis ς 316 galantinda *h*, galantida *g A*, *Γελαι-ϑίδα Plan* 317 *sq* pre/samque (s *eras*) *M*, p̄/ssamque (n *eras*, s *prius i r m 2*) *N*, p̄samque (n *sscr F*²) *F h*, pressamque *l g* (n) ‖ suis dea ς ‖ prensamque solo dea s. c. stravit et *Hs* ‖ imis dea *Hellmuth* 318 et *om l* ‖ æterra corpos *M*, in(t a *sscr m 2*) terra *g* (v) ‖ corpus leuare *N* ‖ rel. parantem ς 319 Arguit *e h ccDresd et Senat* ‖ Strennuitas *F l g*, sedulitas *Baumg-Crusius* 321 priore *M* 323 Or(e *i r m 2*) *F* ‖ notasque domos (*cf Mscr Diez 1075*) *Hs* ‖ uelut ante *h* ς *R* 324/X 707 *exstant in* ϰ 324 ammonitu *M R*, admonitu/ *N* 325 dolentem *M e n* ς *vulgo*, loquentem ϰ *N h l g*, pauentem ς, gementem *cMedic Hs vulgo olim* 326 alienae(e) sanguine ϰ *h* ς *Hs vulgo*, al(i *i r m 2*)/ene s. *N*, alien(a *ex* e *m 2*) s. *F*, alienae (a *sscr m 2*) s. *e*, aliena a s. *M l g* ς *ω* ‖ uestro *A ω vulgo*, nostro (u *sscr m 2*) *M Korn* 327 qu(id *i r m 2*)si/ *N* 328 Facta ς ‖ re,feram (f *eras*) *M* 330 exilia (t ex alia *sscr*) *l* 331 Oechalidum ϰ *M Plan vulgo*, Ethalidum *N*, Oet(h)alidum *l g*, Ethalium *h*, Oechalyum *e* (d²), O.thalium *F* (e²) ‖ q̄ (= quae, *corr m 2*) uirg. *F*

vimque dei passam Delphos Delumque tenentis
excipit Andraemon et habetur coniuge felix.
est lacus adclivis devexo margine formam
litoris efficiens, summum myrteta coronant.
venerat huc Dryope fatorum nescia, quoque
indignere magis, nymphis latura coronas,
inque sinu puerum, qui nondum inpleverat annum,
dulce ferebat onus tepidique ope lactis alebat.
haud procul a stagno Tyrios imitata colores
in spem bacarum florebat aquatica lotos.
carpserat hinc Dryope, quos oblectamina nato
porrigeret, flores, et idem factura videbar
(namque aderam): vidi guttas e flore cruentas
decidere et tremulo ramos horrore moveri.
scilicet, ut referunt tardi nunc denique agrestes,
Lotis in hanc nymphe, fugiens obscaena Priapi,
contulerat versos servato nomine vultus.
Nescierat soror hoc; quae cum perterrita retro
ire et adoratis vellet discedere nymphis,
haeserunt radice pedes. convellere pugnat,

---

332 del(os delfum *i r m 2*)que ten(entis *i r m 2*) ***M***, delfum *i mg iteravit* ***m*** ‖ delos delfumque ***l*** ‖ delphon ς, delonque ***e h***, telumque ***F*** ‖ tenentis ł tem ***z*** **334** locus *cBerol*, l(a *ex* o *m 2*)cus a . deuoxo ***M*** ‖ accliuis *i r* ***e***^{2}, accliui (*ut sit genetivus, sed cf II 19*) ς *Hs vulgo olim*, acliuis *vel* accliuus ς **336** hic ς ‖ quaeque (*corr m 2*) ***M***, quodque ***p*** **337** Indignare ***z*** **338** annom v ***M*** **339** tectique ***l*** **340** Aut (*corr*) ***M***, Haut ***F*** **341** In spe bacc. *ccBersm et Berol* ‖ ba/carum ***M***, baccharum ***e*** ‖ Baccarum in specie ς ‖ aqutica (*corr m 2*) ***N*** ‖ lutos ***l*** **342** driope(s *add m 2*) ***N*** ‖ hinc paucos quos *cMedic* **343** *sq* flores: iterum factura (videbam, namque aderam) vidit *Philol XXXIX 176 Köstlin*, vidi (namque aderam) guttas *ex uno suorum suasit Hs* ‖ de flore ς **345** tremulos *ccLeid et Zwicc* **346** re/ferunt (f *eras*) nu(nc *ex* m *m 2*) den. agrestis ***N*** ‖ nū^{nc} ***M*** **347** Lotis ***M h z*** *ccGronovii et Spirens L*, Lo(thos *i r m 2*) ***N***, Lothos ***e g*** ς, Lotos (*cf 348* servato nomine, *sed cf fast I 416*) ***F*** ς *Plan* ω, Lutos ς **348** seruato ***X*** ω, s(eru *i r m 2*)ato n(o *ex corr m 2*)mine ***N***, sublato (seruato *i mg* ***M***) ***M z***, sublato (retento ł seruato *sscr m 2*) ***l***, seruato uel sublato *Ben* **349** haec *ccBersm et Zwicc* **350** Ire et adoratis ς *Hs vulgo*, Iret adoratis ***M z*** ς, Iret (et *i r m 2*, ad *fuit*)oratis ***N***, Iret et oratis ***X*** ω **351** conpellere v^{2} ***F***, cum uellere ***e g***

nec quicquam nisi summa movet; subcrescit ab imo
totaque paulatim lentus premit inguina cortex.
ut vidit, conata manu laniare capillos,
fronde manum inplevit: frondes caput omne tenebant.
at puer Amphissos (namque hoc avus Eurytus illi
addiderat nomen) materna rigescere sentit
ubera, nec sequitur ducentem lacteus umor.
Spectatrix aderam facti crudelis opemque
non poteram tibi ferre, soror, quantumque valebam,
crescentem truncum ramosque amplexa morabar
et, fateor, volui sub eodem cortice condi.
ecce vir Andraemon genitorque miserrimus adsunt
et quaerunt Dryopen: Dryopen quaerentibus illis
ostendi loton. tepido dant oscula ligno
adfusique suae radicibus arboris haerent.
nil nisi iam faciem, quod non foret arbor, habebat
cara soror: lacrimae misero de corpore factis
inrorant foliis, et, dum licet oraque praestant
vocis iter, tales effundit in aera questus:
„Siqua fides miseris, hoc me per numina iuro
non meruisse nefas: patior sine crimine poenam.
viximus innocuae: si mentior, arida perdam,
quas habeo, frondes et caesa securibus urar.
hunc tamen infantem maternis demite ramis

---

352 Nec (Nam *fuit*) *i r* ***m*** ‖ suberescit (ł sed *sscr* e^2) ***O e*** *R*, successit *cBersmanni*, succrescit *cett vulgo* 354 uidi(t *add m 3*) ***F*** 355 impleui ***F*** ‖ tenebant ***O F*** ς, tegebant ***z*** ς* ***g*** ς 356 amphissos ***z*** *cGoth et Rhenov Hs vulgo*, amphisos ***N***, amphi(y ***e***)sos ***F*** ς* ς *L Plan*, amphisus ***M*** ς ω, amphrisos ς, Amphrysus *ConstFanensis* ‖ au/us (s *eras*) ***l*** 357 Indiderat *Hs* ‖ regescere (*corr m 2*) ***M*** ‖ sentit ***M*** ς *vulgo*, sensit (ł tit *sscr m 2*) ***N X*** 358 sugentem *ccGronov et Vat*, ἐκμυζῶντι *Plan* 359 facti ***N h*** *cGoth*, fati *cett* ω *vulgo* 360 u(a *ex* o *m 2*)lebam ***h*** 361 morabor ***F*** 362 Et pariter uolui *Em XI 210 Schrader*, et fateor, uoui *Hs* ‖ eadem e. *Bothe* 364 querunt ubi sit driope querentibus ***z*** ***F l g*** ς ‖ driopen driopē ***h***, dryopem . dryopen ***e*** 365 *i mg* ***n*** ‖ Ostendi/ (i *et ipsum i r m 2*)—l(i *ex* a)gno ***M*** ‖ loton *add* h^3 ‖ trepido ***g*** ς 367 habebas (*fort recte*) ***F l*** *ccBerol et Goth Plan Hs vulgo olim* 368 Loti soror—verso de *Hs* ‖ mixto de *Burm* 369 foliis quod adhuc licet ***N***, foliis ac dum l. ***F e n*** ς 370 tales fundit in ***l***, t. effudit in ***h*** *ccSenat et Zwicc*, effund(it *i r m 2*) in ***e*** 371 fides superis *frg Caesenas* 372 pęnas ***e*** 373 arrida ***h*** 375 N(h *inseruit m 2*)unc ***M***

et date nutrici, nostraque sub arbore saepe
lac facitote bibat nostraque sub arbore ludat!
cumque loqui poterit, matrem facitote salutet,
et tristis dicat „latet hoc in stipite mater!“
stagna tamen timeat nec carpat ab arbore flores
et frutices omnis corpus putet esse deorum!
care vale coniunx, et tu, germana, paterque!
qui, siqua est pietas, ab acutae vulnere falcis,
a pecoris morsu frondes defendite nostras!
et, quoniam mihi fas ad vos incumbere non est,
erigite huc artus et ad oscula nostra venite,
dum tangi possunt, parvumque attollite natum.
plura loqui nequeo. nam iam per candida mollis
colla liber serpit, summoque cacumine condor.
ex oculis removete manus! sine munere vestro
contegat inductus morientia lumina cortex!“
desierant simul ora loqui, simul esse, diuque
corpore mutato rami caluere recentes.

Dumque refert Iole factum mirabile, dumque
Eurytidos lacrimas admoto police siccat
Alcmene (flet et ipsa tamen), conpescuit omnem
res nova tristitiam: nam limine constitit alto
paene puer dubiaque tegens lanugine malas

376*sq* nostraque—bibat *del Riese*^{2} ‖ saepe *i r* ***n*** 377 *i mg add* ***n*** 378 matrem *ex corr* ***h***^{3}, (*om* (*s l m 2*) ***M*** 379 Pertristis dicat *cArgentinus* ‖ Et dicat tristis ***e*** ς ‖ h(o *i r m 2*)c ***N*** ‖ sub stipite ς *Hs vulgo olim* 380 Signa (ł Stagna *i mg* ***e***^{2}) ***e*** ς, Ligna *Hs* ‖ cerpat ***N*** ‖ arbore frondes ς 381 omn(e *ex* i *m 2*)s ***M***, omnes *cett vulgo* ‖ deorum ***ϰ O*** ς ***R***, dearum ***X m*** *vulgo* 383 Q(ui *virgula deleto* uod *sscr m 2*) siqua ***M*** ‖ Quis siqua ς *Hs*, Et siqua *A*, quin siqua *Ehwald*, o (*e compendio*), siqua *Vollmer* 384 mo(r *ex* ***n***)su ***M*** 385 mihi fas non est incumbere uobis ς ‖ quon. non est ad vos inc. nobis *vel* quon. fato non est inc. nobis *Hs* 386 ostia (*corr*) ***g*** 387 possunt *recepi ex A R*, possum ς *Plan vulgo* ‖ tantum (natum *inde m 2*) ***M*** 388 iam iam *cRhenov Hs*, mihi iam *cStrozz Bothc* 389 seruit (*corr m 2*) ***M*** 390 munere (*virgula del m 2*, crimine *sscr eadem*) ***M***, crimine *vel* murmure ς 391 Contegit ς, Conteget ł dutus^2 *ccBersmanni et Goth* ‖ inductus ***e*** 392 Desi/erant (u *eras*) ***M***, Desierat sim. ore *A* 394/398 *paene evanidi in* ***ϰ*** 394 fatum (*cf 328*) *cMed Hs vulgo olim* ‖ miserabile ς *Hs* 395 Eurytidos ***h e n***, Euritidos ***N***, Eur(itidos *i r m 2*) ***F***, Eurictidos ***l***, Euritid(a *ex* u *m 2*)s ***M*** ‖ amoto^{d2} ***M*** 396 Almene^{c2} ***e*** ‖ fletque ipsa ***g*** ‖ A. flet et ipsa; tamen *distinx Bach* 397 tritiam (*corr m 2*) ***N*** ‖ numine^{li2} (nu *virgula del*) ***M*** 398 Poene ***M***

ora reformatus primos Iolaus in annos.
hoc illi dederat Iunonia muneris Hebe
victa viri precibus; quae cum iurare pararet
dona tributuram post hunc se talia nulli,
non est passa Themis: 'nam iam discordia Thebae
bella movent' dixit, 'Capaneusque nisi a Iove vinci
haud poterit, fientque pares in vulnere fratres,
subductaque suos manes tellure videbit
vivus adhuc vates, ultusque parente parentem
natus erit facto pius et sceleratus eodem
attonitusque malis exsul mentisque domusque
vultibus Eumenidum matrisque agitabitur umbris,
donec eum coniunx fatale poposcerit aurum,
cognatumque latus Phegeius hauserit ensis.
tum demum magno petet hos Acheloia supplex
ab Iove Callirhoe natis infantibus annos;
neve necem sinat esse diu victoris inultam,

---

402 posthac ς *Hs vulgo olim*, post haec ς **403** (N *er corr m 2*, I *fort fuit, cf XII 588*)am ***N*** ‖ tebe ϰ **404** mouen(t *ex* s) ***M*** ‖ Capaneusque — vinci] *sic* (que *om* ***h***) ϰ ***F h*** ς, capaneus(que nisi ab ioue uinci *i r m 2*) ***M***, capaneusque quini i. u. ***N***, capaneus . qui ni ab i. u. ***e***, capaneus qui ni a i. u. ***l*** ‖ ab ioue ***m e*** ς ω *vulgo* **405** poter(i *ex* un *m 2*)t ***M*** ‖ fientque pares ***p*** ς *VA vulgo*, flebantque pares ***M R*** *Bothe*, //flent atque ***N***, deflentque p. ***F*** ς* ϰ ***g*** ‖ uulnera ς *A* ‖ *καὶ ἀδελφοὶ δύο γενήσονται καὶ ταῖς πληγαῖς ἀδελφοί Plan*, ibuntque pares in vulnera *Hs* **406** diductaque *vel* seductaque *Hs* ‖ subductaque sitos *Merkel*[2] ‖ uidebi(t *ex corr m 2*) ***F*** **407** Viuuus ***e***, /ultusque (u *eras*) ***M*** **411** Donec (eum *i r m 2*)— poposcerat ***F*** ‖ fatale *i r* ***N m*** ‖ fatali poscerat auro ϰ ‖ poposcit (*corr m 3*) ***h*** ‖ aur(um *i r m 2*) ***N*** **412** pheieius auserit hensis ***M*** ‖ flegeius ***F***, phegeus ϰ, phlegeius ***e g*** ς, flegereius ***h*** **413** pet(e *ex* i *m 2*)t ***M***, pet(i *ex* a *m 2*)t ***N***, petit ϰ ***h l g*** ‖ hos ***M F*** ς *Merkel*, *om* ***N***, hoc ϰ ***l*** ς ω *vulgo olim*, haec ***h e*** **414** A ioue ***N p*** ‖ calliroe ϰ ***M l***, calliore ***m h***, *item in L* ***M*** **414***sq* (*cf NJhbb 1887, 141 sq*) *distinxi*, annos, neve — inultam . Iuppiter *vulgo* **415** *om c Vatic, del Hs* ‖ Neue necem s. esse diu uictoris inultam ***M*** ς *Merkel*[1], N. n. s. e. diu ultoris ς *R*, Neue (*i r m 2*) //ṇẹụẹ necem sinat esse $^{\text{diu}^2}$ ultoris inultam ***F***, Neu genitorque necem s. esse parentis inultam ***N***, Addat neue necem s. esse uictoris inultam ϰ, Addat. neue necem s. esse ultoris inultam (sui *in fine versus add* ***h***) ς* ***g*** ς *Plan VA Jahn vulgo olim*, Neue n. sinat esse sui ultoris (*vel* genitoris) ς ‖ petet hoc— Callirhoe, natis infantibus annos Addat, neve n. s. esse ultoris inultam . Iuppiter *sq vulgo ante Merkelium*, diu cultoris inultam . Iuppiter his, motus, privignae *Merkel*[2], Neve n. s. esse diu deus ultor inultam . Iuppiter *sq Korn*, Neve n. s. e. diu ultoris i. (*'hiatus tolerabilis in arsi'*) *Adv cr II 87 Madvig*, Neue n. s. e.

Iuppiter his motus privignae dona nurusque
praecipiet facietque viros inpubibus annis.'
Haec ubi faticano venturi praescia dixit *Byblis.*
ore Themis, vario superi sermone fremebant
et cur non aliis eadem dare dona liceret,
murmur erat: queritur veteres Pallantias annos
coniugis esse sui, queritur canescere mitis
Iasiona Ceres, repetitum Mulciber aevum
poscit Ericthonio; Venerem quoque cura futuri
tangit et Anchisae renovare paciscitur annos;
cui studeat, deus omnis habet, crescitque favore
turbida seditio, donec sua Iuppiter ora
solvit et 'o nostri siqua est reverentia', dixit
'quo ruitis? tantumne aliquis sibi posse videtur,
fata quoque ut superet? fatis Iolaus in annos,
quos egit, rediit, fatis iuvenescere debent
Callirhoe geniti, non ambitione nec armis.
vos etiam, quoque hoc animo meliore feratis,
me quoque fata regunt. quae si mutare valerem,

---

diu pius ultor inultam *Opp ph I 656 Bergk*, neve necem s. esse sui cultoris inultam *HAKoch*, neve n. s. esse deum cultoris *Postgate* ‖ *sed verum est* victoris, *siquidem victor recte Alcmaeon dicitur, ut qui voti compos* (*cf II 437 IV 510 VII 836*) *patrem ultus sit* **416** auctūs (*praef p XXIX, sed cf p XLVI*) *Merkel*^{2} ‖ priuingnę$^{ł\ dona}$ ***M*** ‖ uota ***N*** **417** P$^{r^2}$e/cipit ***M***, Per *ex* Prae *m 2*)cipiet ***N*** ‖ effecitque annos (*corr m 3*) ***F*** **418** uaticano ***l***, uaticino *vel* fatidico ς ‖ presscia ***N***, praescia *i r* ***e***^{2} **419** (t *i r m 2*)emis ***M*** ‖ vano *VA* ‖ tremebant ς **420** eadem dona dare ***h***, eadem donare ς **421** queritur (pallancias ueteres annos *ex corr m 2*) ***h*** ‖ pallentias (*corr m 2*) ***M*** **422** *i mg add* ***h***^{2} ‖ mitem ***M*** ς *Plan* **423** Iasiona ceres *ccBerol et Rhenov* ς *A Regius vulgo*, Iasyona ceres ***e***, Iasona ceres ***F h g l*** *R*, Iasonia ceres ϰ, Iasiona flaua ceres *V*, Iasona flaua ceres ς, Iasonaque ceres ς, Iason. a/ceres ***N***, Aesona flaua ceres ***M*** ς ‖ *νεμεσᾶ δ' ἡ ξανθὴ Δήμητρα πολιωθέντος τοῦ ἐπιεικοῦς Αἴσονος Plan* ‖ mulcifer ***F l g h*** **424** ericthonio ***O*** ϰ, erictonio ***F h l g*** ς, erichthonio ς *Plan vulgo* ‖ ueterem (uenerem *sscr m 2*) ***F*** **425** an(chi *i r m 2*)isę ***N*** ‖ renouar(i *ex* e *m 2*) pascitur$^{ci^2}$ ***M*** **426** Cui faueat *Mscr Diez BSant 148*^{e}, Cui studeant *cLeid Hs* **427** Tur(b *ex* v *m 2*)ida ***N*** **429** tantumne sibi quis posse *cMoreti Hs vulgo olim* **431** Quos egitque redit ϰ ‖ redi/it (g *eras*) ***M***, redit/$^{i^2}$ ***N*** ‖ reuirescere *ccHamb et Med Hs* **432** Calliroe ***M h l*** ‖ non armis ***N*** **433** *'versus spurius' (cf Mscr BSant 148*^{e}*) Gronov* ‖ quoque ut hoc ϰ ***M e*** ς, quoque ut haec ***F l***, utque hoc ς ‖ quoque (ut *inseruit m 3*) animo ***h*** **434** tegunt (*corr*) ***F***, trahunt *cBersm*

nec nostrum seri curvarent Aeacon anni,
perpetuumque aevi florem Radamantus haberet
cum Minoe meo, qui propter amara senectae
pondera despicitur nec quo prius ordine regnat.'
Dicta Iovis movere deos, nec sustinet ullus,
cum videat fessos Radamanton et Aeacon annis
et Minoa, queri qui, dum fuit integer aevi,
terruerat magnas ipso quoque nomine gentis,
tunc erat invalidus Deionidenque iuventae
robore Miletum Phoeboque parente superbum
pertimuit credensque suis insurgere regnis
haud tamen est patriis arcere penatibus ausus.
Sponte fugis, Milete, tua celerique carina
Aegaeas metiris aquas et in Aside terra
moenia constituis positoris habentia nomen.
hic tibi, dum sequitur patriae curvamina ripae;
filia Maeandri totiens redeuntis eodem
cognita Cyanee praestantia corpora forma,
Byblida cum Cauno, prolem est enixa gemellam.

---

435 Non nostrum *cBersmanni* ‖ nostrum miseri ϰ 436 radamantus ϰ *F h l* ϛ, redamantus *M*, rvado/mantus *N*, rhadamanthus *e vulgo* 437 Cum mynece$^{o^2}$ (mynoe *i mg m 1*) *M* ‖ propter scua senecte *h*, propter multa *vel* dura sen. ϛ 438 omine *Hs* 439 nec se tenet ϛ 440 uideant ϛ *Hs vulgo olim* ‖ radamanton ϰ *F h l*, radamantum *M*, rhadamanton *N R*, rhadamanthon *e VA vulgo* ‖ et *i r n* ‖ annos ϛ 442 magn(a *ex* o)s *F* ‖ audito nomine ϛ ‖ gentis(e *sscr m 2*) *N*, gentes *cett vulgo* ‖ *post* gentis *punctum ponunt, quod correxi* 443 deionidenque ϛ *Plan A vulgo*, deyonidemque *e*, deionidēque *h*, deionideque *O F l RV*, deionidaeque *vel* deionideque ϛ ‖ iu(u *i r m 2*)entae *M*, iuuence ϰ 444 Miletu(m *ex* s *i r m 2*) — superbu(m *ex* s *i r m 2*) *M* 445 certusque suis *Faber* 446 Hau(d *ex* t *m 3*) *F* 447 tua m. fugis ϛ ‖ mil(e *ex* i)te *M* ‖ celerisque ϰ 448 Aegeas *VA* ‖ a(si *i r m 2*)de *e* 449 meonia *l* 450 Hic tibi *e*, Hic ubi (*corr n*) *N l* ł ubi^{2} 451 menandri ϰ ‖ pacien$^{to^2}$s *F* ‖ in orbem ϛ 452 *del Gronov* ‖ praestantia corpora forma] *sic fere optimi libri* ‖ cogn. c(ia *i r m 2*)ne/ praestanti/ (a *eras*) corpor(æ *ex* a *m 2*) *M*, cogn. creneis praestancia corpora ϰ, (cyane *i r m 2*) praestan(ti *i r m 2*) corpor(e *ex* a *m 2*) *N* ‖ cyane *e g* ϛ, prociane *p* ‖ praestanti corpore *X RA vulgo* ‖ forma *A* ‖ corpore^{et} forma (ł fama *sscr m 2*) *e*, corpore ni(y)mpha (*cf Aen I 71*) *m n* ϛ *VA et ex corr* h^2 *vulgo olim* ‖ *Κυανῆ κάλλους προέχουτος νύμφη Plan* 452*sq* Cognita C. prolem est enixa gemellam, Byblida cum Cauno, praestanti corpora forma *Möbius* 453 Biblida (*sic fere semper*) *M F l* ‖ gemell(a *ex* u)m *F*

Byblis in exemplo est, ut ament concessa puellae,
Byblis Apollinei correpta cupidine fratris:
non soror ut fratrem, nec qua debebat, amabat.
illa quidem primo nullos intellegit ignes
nec peccare putat, quod saepius oscula iungat,
quod sua fraterno circumdet bracchia collo,
mendacique diu pietatis fallitur umbra.
paulatim declinat amor, visuraque fratrem
culta venit nimiumque cupit formosa videri,
et siqua est illic formosior, invidet illi.
sed nondum manifesta sibi est nullumque sub illo
igne facit votum, verumtamen aestuat intus;
iam dominum appellat, iam nomina sanguinis odit:
Byblida iam mavolt, quam se vocet ille sororem.
spes tamen obscaenas animo demittere non est
ausa suo vigilans: placida resoluta quiete
saepe videt, quod amat; visa est quoque iungere fratri
corpus et erubuit, quamvis sopita iacebat.
somnus abit; silet illa diu repetitque quietis
ipsa suae speciem dubiaque ita mente profatur:
'Me miseram! tacitae quid vult sibi noctis imago?
quam nolim rata sit! cur haec ego somnia vidi?
ille quidem est oculis quamvis formosus iniquis
et placet, et possim, si non sit frater, amare,
et me dignus erat. verum nocet esse sororem. —
dummodo tale nihil vigilans committere temptem,
saepe licet simili redeat sub imagine somnus!

---

454 *i mg* (Bilis) h^2 ‖ in exemplum est *Misc Obss Novae X 213 Wopkens* **455***sq* fratris: non *distinx Ehwald, non intercidunt vulgo* ‖ neo$^{c^2}$ qua ***F*** ‖ qua/ ***N***, qu(a *ex* o *i r m 2*) ***M*** ‖ amabat ***M h l ς R Ehwald***, ama(bat *i r m 2*) ***N***, amauit ***F e ς vulgo***, amari ***ϰ*** **458** iungit ***F ς*** **459** circumdat ***ς*** **460** Mendaci/que (s *eras*) ***N*** **463** illic ***ϰ N h ς ω***, illi(c *add* F^2) ***F e***, ill(a *i r m 2*) ***M***, ipsa (*cf Pr S G 1887, 22*) *conieci* **465** ueruntamen ***F*** **467** mau(u *ex* o *m 2*)lt ***N***, mallet *ccDresd et Gronov*, mauult *cett vulgo* **468** demittere ***F n ς vulgo***, dimittere ***ϰ O ς**** **469** Au(s *i r m 2*)a/ ***N*** **470** iuṡsa ***F*** **471** iaceret ***h ς R*** **473** dibiaque (*corr*) ***M*** ‖ in mente ***ς***, ita uoce ***ς*** **474***sq* quamque ratam nolim *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ imago, quam nolim rata sit*? distinx Jahn* **475** nollem (nolim *i mg m 2*) rata (sit *s l m 2*) cur (haec *s l m 2*) ego ***M*** ‖ nolim rapta (ni *i r m 2*) cur ***N*** **476** est *s l* ***M*** **477** ut possim *coni Hs* ‖ et possi(m *ex* t *m 2*) si non si(t *i r ex* m *m 2*) ***M*** ‖ possum ***h ς*** *vulgo olim* ‖ et possit non sicut frater amare *R*, et possit si non sit f. amari *VA* **478** sorori *post Heinsium Bentley*

testis abest somno, nec obest imitata voluptas.
pro! Venus et tenera volucer cum matre Cupido,
gaudia quanta tuli! quam me manifesta libido
contigit! ut iacui totis resoluta medullis!
ut meminisse iuvat! quamvis brevis illa voluptas
noxque fuit praeceps et coeptis invida nostris.
o ego, si liceat mutato nomine iungi,
quam bene, Caune, tuo poteram nurus esse parenti!
quam bene, Caune, meo poteras gener esse parenti!
omnia, di facerent, essent communia nobis,
praeter avos: tu me vellem generosior esses!
nescio quam facies igitur, pulcherrime, matrem:
at mihi, quae male sum quos tu sortita parentes,
nil nisi frater eris! quod obest, id habebimus unum.
quid mihi significant ergo mea visa? — quod autem
somnia pondus habent? — an habent et somnia pondus?
di melius! — di nempe suas habuere sorores:
sic Saturnus Opem iunctam sibi sanguine duxit,
Oceanus Tethyn, Iunonem rector Olympi.

---

481 Testis adest ϰ *F* ‖ obest *ex coni* (*cf NJhbb 1893, 607*) *scripsi*, abest *A ω vulgo* ‖ imata (*corr m 2*) *N*, temerata *cMedic R* ‖ uoluntas *h* ς 482/485 *om N, i mg n* 482 Proh *e n* ς ‖ uenus et ueneris uol. cum matre ϰ ‖ et uol. tenera ς ‖ et niuea *cMoreti*, et Gnidia *Hs* 483 man. cupido *e cSenat* 484 tot(a *i r*, is *videtur fuisse*) *M*, tactis *cMedic* 485 Et (V *sscr M*) mem. *M p*, Quam mem. *mg ed Colon* ‖ quis(*corr m 3*)uis *n* 486 Noxque fugit *h* ς 487*sq*. iungi! Quam bene *distinx Jahn* 488/489 *i l n* 488 Caun(e *i r m 2*) *M* 489 *om M h, i mg* (*i r m*) h^2 ‖ Quam bene Caune meo p. gener *e m* ς *A*, Quam bene tu poteras (poteris ϰ) nostro gener ϰ *F* ς* *g n* ς *R*, Quam b. tu nostro poteras gen. ς ‖ meo[ł i²]—parenti[s²] *e* ‖ par(enti *abscisum*) *m* 490*sq* Omnia //// *N* ‖ di(i *add m 2*) *F*, dii *M h l* ‖ tu/(m *eras*) me *N* ‖ Somnia si facerent, essent c. nobis Omnia praeter avos, tu me generosior esses *Philol XXXIX 177 Köstlin* ‖ saltem facerent alienior esses *Faber*, tu me vellem furiosior esses *vel* vellem tu gente remotior esses *Anim cr p 114 Waddel*, tu me—esses *del Merkel* 493 At mihi ϰ ς *Gruterus*, Ạt mihi *M*, Ei mihi *h g* ς, Hei (*i r n, i mg m*) mihi *N l* ς, Et mihi *F* ς, Ah mihi *e* ‖ sum tecum sortita (*corr i mg m 2*) *N* 494 *'haec aut mendosa sunt aut adulterina, potest tamen reponi* id habebimus una' *Hs* ‖ abest *cRhenov* 495 quid autem *F l* ς, (quid au *i r m 2*)tem *N* 496 haec somnia ς, heu s. *frg Caesenas* 497 Dii melius dii *M l*, Dii melius di[ł iis²] *e* ‖ nam·que suas[i²] *l* 498 opem *N*, opī *F* Opin *R*, opim ς *VA*, *τὴν Ῥέαν Plan* ‖ duxit *N*, duxit *e*, iunxit[ł iunxit²] ς 499 tethyn ϰ *Plan RA vulgo*, tethin *N*, thetin *M F l* ς, thetī *h*, thetim *e*

sunt superis sua iura! quid ad caelestia ritus
exigere humanos diversaque foedera tempto?
aut nostro vetitus de corde fugabitur ardor,
aut hoc si nequeo, peream, precor, ante toroque
mortua conponar, positaeque det oscula frater. —
et tamen arbitrium quaerit res ista duorum.
finge placere mihi: scelus esse videbitur illi!
at non Aeolidae thalamos timuere sororum!
unde sed hos novi? cur haec exempla paravi?
quo feror? obscaenae procul hinc discedite flammae,
nec, nisi qua fas est germanae, frater ametur! —
si tamen ipse mei captus prior esset amore,
forsitan illius possem indulgere furori.
ergo ego, quae fueram non reiectura petentem,
ipsa petam! poterisne loqui? poterisne fateri?
coget amor: potero! vel, si pudor ora tenebit,
littera celatos arcana fatebitur ignis;
hoc placet, haec dubiam vicit sententia mentem.'
In latus erigitur cubitoque innixa sinistro
'viderit: insanos' inquit 'fateamur amores.
ei mihi! quo labor? quem mens mea concipit ignem?'
et meditata manu conponit verba trementi:
dextra tenet ferrum, vacuam tenet altera ceram.

---

500 Sint superis *Hs* ‖ ratus *(per ras corr)* ***M*** 503 sine queo (*sed* q eo *i r m 2)* ***N*** ‖ ante toroque ***O*** ς *R Hs vulgo*, ipsa t(h)oroque ***x F*** ς* ***g*** ς *Jahn* 504 positę det et ***e*** 505 At tamen ***h l g*** ς, sed tamen *Hs* 506 pla-c(e *ex* a)re ***F*** 507 non colide ***x*** ‖ tenuere ς, renuere (*cf Stat silv II 1, 222 Markland*) *Hs* ‖ At nonne Aeol. th. tenuere ***g*** *Burm* 510 qu(a *ex* o *m 2)* ***N*** ‖ germa(ne *i r m 2)* ***N***, germana ***F e l g*** ‖ fas est, germanae *distinx Bothe* 511 mei ***x N X***, meo ***M*** *R Merkel*, me(o *ex* i *m 2)* ***F*** ‖ prius *ccBerol et Zwicc* 512 dolori ***F*** 513 quem fueram ***e*** ς *Hs vulgo olim* ‖ non neglectura ***e*** ς ‖ fueram te non habitura precantem *cMenardi* 514 Ips(a *ex* e *m 2)* ***F*** ‖ pet(am *ex* o *m 2)* ***M*** ‖ *distinx Bentley*, petam? *vulgo* 515 Cogit ς ‖ teneb(i *ex* a *m 3*)t ***F*** 516 ignis ***F***, ignes *cett vulgo* 517 *hunc versum dedi (cf Hermes XXXIX 62) Byblidi, poetae dant vulgo* ‖ haec placet ς *Hs vulgo olim* ‖ uincit ς *R Hs* 518 cobitoque ***l*** 519 Sedit et (ł uiderit *sscr n)* ***N*** ς 520 Hei mihi ς *vulgo olim* ‖ labor (aut *virgula del m 2)* qu(em *i r m 2)* mens mea c. (ignem *add m 2)* ***N***, labor et quem m. c. ignem ***F*** ‖ igne(m *ex* s) ***l*** 521 ς 521 m(anu *i r m 2)* ***F*** 522 ferrom ***M*** ‖ tenet calamum *probante (in Mscr Diez 1069) Heinsio cLeid, cf her 11, 2*

incipit et dubitat, scribit damnatque tabellas
et notat et delet, mutat culpatque probatque
inque vicem sumptas ponit positasque resumit.
quid velit, ignorat; quidquid factura videtur,
displicet. in vultu est audacia mixta pudorque.
scripta ‘soror’ fuerat, visum est delere sororem
verbaque correctis incidere talia ceris:
‘Quam, nisi tu dederis, non est habitura salutem,
hanc tibi mittit amans: pudet, a! pudet edere nomen.
et si, quid cupiam, quaeris, sine nomine vellem
posset agi mea causa meo, nec cognita Byblis
ante forem, quam spes votorum certa fuisset.
esse quidem laesi poterat tibi pectoris index
et color et macies et vultus et umida saepe
lumina nec causa suspiria mota patenti
et crebri amplexus, et quae, si forte notasti,
oscula sentiri non esse sororia possent:
ipsa tamen, quamvis animo grave vulnus habebam,

---

524 et notat — probatque] *citat Mico in opere prosodiaco 152 (cf Traube FL aevi Car III 285 et supra ad I 219). additum est non* OVID *sed* PRISC, *apud quem versus non exstat,*

523*sq* mandatque tabellis *Hs* ‖ damnatque . tabellas et u. *distinx Burm* 524 *post 525 transp Bothe* 526*sq* quid velit, ignorat, quicquid factura: videtur (*i e placet*), displicet *Philol XXXIX 176 Köstlin* ‖ quicquid *F* ς *Jahn* 527 pudorque *M cMedic R*, pudor(i *i r m 2*) *N*, pudor *z*, pudori *m X vulgo* 529 correctis *N h* e^2 ς *vulgo*, correptis *e cett* ω ‖ inscribere ς 530 de(s *ex* r)eris *F* ‖ est *s l add m* 531 Hoc tibi — edere (nomen *aut om aut evanidum*) *z*, Han(c *i r m 2*) — pudet adte credere nomen *N* ‖ ha *M h* ς, ah *l* ς 532 cupia(m *i r m 2*) *N* ‖ $que_{,}^{2}$ ri^{s^2} (*i e* quereris *ex* queri *m 2*) *F* 533 Possit *z M* ‖ Posset — meo *i r n* ‖ causa me(o *i r m 2*) *F* ‖ P. (agi sua *i r ex corr*) causa agi (*sic*) meo *h* ‖ biblis *O F* 534 foret ς 535 poterit *M*, poterant ς 536 uvida *in Mscr Diez 1075 Hs* 537 causa(m *add m 2*) $\overset{t\ nota^2}{mota}$ *N* ‖ (n *ex* m *m* 2)ota *M*, nota *vel* longa ς ‖ p(a *ex* e *m 2*)tenti/ (s *eras*) *M*, petenti (*corr N*) *z N*, potenti *l*, latenti *cGronov probante in Mscr Diez 1072 Heinsio* 538 c(r *i r m 2*)ebri *M* ‖ si// (nt *fort eras*) forte *M F* 539 esse *ex* et *l* ‖ possunt (*corr n*) *O ccBerol et Senat* 540 animo — habebam] *sic h* ς *Hs vulgo*, animi — habebam *F e l g* ς *VA Jahn*, animo tum iam gr. u. habebam *cZwicc*, animum graue (*cetera evanida*) *z*, (ani/mi *i r m 2*, e *ante* mi *eras videtur*) gra(ue *i r m 2*) u. habeba $\overset{m^2}{//}$ *N* ‖ quamuis me iam gr. uulnus habebat *M cBonon R*, qu. animo — alebam *Burm*, qu. animum — habebat (*cf z et 290*) *malim*

quamvis intus erat furor igneus, omnia feci
(sunt mihi di testes), ut tandem sanior essem,
pugnavique diu violenta Cupidinis arma
effugere infelix et plus, quam ferre puellam
posse putes, ego dura tuli. superata fateri
cogor opemque tuam timidis exposcere votis.
tu servare potes, tu perdere solus amantem:
elige, utrum facias! non hoc inimica precatur,
sed quae, cum tibi sit iunctissima, iunctior esse
expetit et vinclo tecum propiore ligari.
iura senes norint et, quid liceatque nefasque
fasque sit, inquirant legumque examina servent:
conveniens Venus est annis temeraria nostris!
quid liceat, nescimus adhuc et cuncta licere
credimus et sequimur magnorum exempla deorum.
nec nos aut durus pater aut reverentia famae
aut timor inpediet: tantum sit causa timendi!
dulcia fraterno sub nomine furta tegemus.
est mihi libertas tecum secreta loquendi,
et damus amplexus et iungimus oscula coram:
quantum est, quod desit? miserere fatentis amoris
et non fassurae, nisi cogeret ultimus ardor,
neve merere meo subscribi causa sepulcro!'

548*sq* *Cledonius Ars* (*Keil V 38*): stultior plus significat quam stultissimus. Ovidius in nono metamorphoseos 'non hoc inimica pr., sed quaecumque tibi iunctissima — Expetit'.

551*sq* iura senes—examina servent] *citat Vinc Bellov Spec hist VI 117.*

541/544 *paene evanida* ϰ **541** *i l n* ‖ illud (intus *infra scr m 2*) ***M*** **542** Sint mihi ϛ ‖ dii ***M h***, di(i *add m 2*) ***N*** **548** non haec *vel* hoc non ϛ **549** quaecumque tibi iunct. *cGoth Cledonius* ‖ iuncior ***F*** **550** prop(i *i r m 2*)ore ***N***, propriore ***l*** **551** norunt ϛ ‖ quod lic. *cZwicc Vinc Bellov* **552** Fas sit ut inquirant—seru(e *ex* a *m 2*)nt ***N*** ‖ examina *i r* ***h***^{2} ‖ versent *Burm* **553** est rebus ***N***, annis *i mg n* ‖ annis uenus est *cMenardi* **555** sequitur ***l*** **557** impedient *ccGronov et Rhenov Hs vulgo olim* ‖ tantum sit ***A*** *ω*, tantum (sit *virg del*, absit *i mg m 3*) ***h***, tantum absit ***e*** ϛ *Hs vulgo olim*, tantum ad(s)sit ϛ ‖ nam quae sit *coni Hs*, tandem ut sit *Korn* ‖ tamen ut sit c. timendi, dulcia *olim post Bachium conieci* **558** tegamus ***e*** **559** secura loqu. *cLeid Burm* **560** osc. cara (*ef Glotta III 1911, 191sq* ***M***, osc. contra ϰ, *ἡδέα φιλήματα Plan* **561** amoris (*ut sit accus plur*) *scripsi*, amori/ (s *eras*) ***M***, amori ***F l***, amor(em *ex* i *m 2*) ϰ, amorem ***N h e g*** ϛ *Plan* *ω*, amores *Riese*^{2} **562** intimus ard. *cBas* **563** *del versum Hs* ‖ Ne mereare *cZwicc*

ł coram^2

Talia nequiquam perarantem plena reliquit
cera manum, summusque in margine versus adhaesit.
protinus inpressa signat sua crimina gemma,
quam tinxit lacrimis (linguam defecerat umor),
deque suis unum famulis pudibunda vocavit
et pavidum blandita ‘fer has, fidissime, nostro’ —
dixit, et adiecit longo post tempore ‘fratri!’
cum daret, elapsae manibus cecidere tabellae;
omine turbata est, misit tamen. apta minister
tempora nactus adit traditque latentia verba.
Attonitus subita iuvenis Maeandrius ira
proicit acceptas lecta sibi parte tabellas
vixque manus retinens trepidantis ab ore ministri
‘dum licet, o vetitae scelerate libïdinis auctor,
effuge!’ ait: ‘qui, si nostrum tua fata pudorem
non traherent secum, poenas mihi morte dedisses’.
ille fugit pavidus dominaeque ferocia Cauni
dicta refert. palles audita, Bybli, repulsa,
et pavet obsessum glaciali frigore corpus,
mens tamen ut rediit, pariter rediere furores,
linguaque vix tales icto dedit aere voces:
‘Et merito! quid enim temeraria vulneris huius
indicium feci? quid, quae celanda fuerunt,
tam cito commisi properatis verba tabellis?

---

564 nequicquam (*item h*) parantem *l ς* ‖ nequi/quam *M* ‖ properantem *ccGoth et Med* ‖ relinquit *ς* 565 manu *ϰ* ‖ summusque (ł summo *i mg m 2*) *M*, summoque (ł summus *sscr m 3*) *F*, summoque *ϰ e g l ς Jahn* 566 in‿pressa *h* ‖ carmina *ς* 567 lacrimis tinxit *F e* ‖ linguę (ł am *sscr n*) *N F l h ς* 568 eque suis (*cf Mscr Diez 1075*) *Hs* ‖ famulis unum *e*, imum fam. *cDresd* 569 Et paul(l)um *g ς Bothe* ‖ feras (h *sscr* h^2) *ϰ M h l g ς R*, fer as l^2 ‖ nostro *i r* F^2 570 post longo t. *ς* 572 Homine (*corr*) *M* 573 na/ctus (n *eras*) *N* ‖ fatentia (*coll 514sq*) *HAKoch* 575 sibi lecta *e*, lecta vix *Hs* 576 manum *e* ‖ trepidant(i *ex* e)s *M* 577 actor *ς* 578 qui *add s l ϰ* ‖ ł nisi[3] quisi *F*, quod si *N ς R Naugerius* ‖ fa/ta *M*, facta *R* 579 secum *h ς vulgo*, tecum (*corr m*) *cett ω* 580 que *add* h^2 581 pallens *ϰ*, palle/s (n *eras*) *M* ‖ biblis *ϰ* 582 Et *i r* (Ex *fuit*) *a m 2*, Ex *i mg a m 2 M* ‖ Expauet *cVatic* ‖ Et (*ex corr*, At *videtur fuisse*) pauet obs. (glatiali *i r m 2*) fr. *e* ‖ pectus *ϰ ς Hs vulgo olim* 583 partim (ł pariter *sscr m 2*) *e* 584 Vix l(ingua *i r*, q; *et ipsum i r add m 2*) t(a *ex* e *m 2*)les *M* ‖ secto (ł icto *sscr n*) *N ς* ‖ tunc tales *R* 586 quid(qu *ex* s)e celanda *M* 587 propetis[ra3] *F*

ante erat ambiguis animi sententia dictis
praetemptanda mihi. ne non sequeretur euntem,
parte aliqua veli, qualis foret aura, notare
debueram tutoque mari decurrere, quae nunc
non exploratis inplevi lintea ventis.
auferor in scopulos igitur subversaque toto
obruor oceano, neque habent mea vela recursus.
quid, quod et ominibus certis prohibebar amori
indulgere meo, tum cum mihi ferre iubenti
excidit et fecit spes nostras cera caducas?
nonne vel illa dies fuerat vel tota voluntas,
sed potius mutanda dies? deus ipse monebat
signaque certa dabat, si non male sana fuissem.
et tamen ipsa loqui nec me committere cerae
debueram praesensque meos aperire furores
(vidisset lacrimas, vultum vidisset amantis!),
plura loqui poteram, quam quae cepere tabellae,
invito potui circumdare bracchia collo
et, si reicerer, potui moritura videri
amplectique pedes adfusaque poscere vitam.
omnia fecissem, quorum si singula duram

---

588 uerbis ς, ceris *cMoreti* 589 Prete//da (tan^2) ***M***, praetemptata (cognoscenda propaganda *sscr m 3*) ***F*** ‖ ne (c^2) ***h*** ‖ sequerentur ***A*** ‖ eun(t *ex* d)em ***M*** 591 Dubueram t. mar(i *ex* e) ***M*** ‖ tutoque ϰ ***n*** ς *Plan A vulgo*, t(u *ex* o)toque ***h***, totoque (v *sscr* F^2) ***O F e l*** ς ***V*** 593 Auferor (*i mg* Nunc) ***M***, Nunc feror ς ‖ scopulis (*corr m 2*) ***N*** ‖ subuersaque ***O*** ς *Merkel*^{2}, submersaque ***X*** ω *vulgo olim* ‖ moto *Hs* 594 nec habent *cGoth VA* ‖ tela (v) ***F*** ‖ recursum (*corr* ***n***) ***N*** *cCantabr* 595 oïmibus (*expunxit m 2, ut videtur*) ***M*** ‖ quod ab ominibus ***p*** *cRhenov* 596 tunc ***N e*** *cGoth* ‖ iube(nt *ex corr m 2*)i ***F*** 597 nostras certe ϰ ‖ et nostras spes fecit ς 598 uel *prius add* ***h***^{2} ‖ fuerit ***e*** ‖ uoluntas ***n*** *ccZwicc et Goth A vulgo*, uolu(p *ex* n *m 2*)tas ***F***, uoluptas ***O*** *cett Plan* ω 599 ips(e *ex* a *i r m 2*) ***N*** 600 Certaque signa ς 601 Et tantum ***h*** ‖ loqui *i r* ***m*** ‖ non me ***p*** 602 praesensque—furores *i r* ***h***^{2} 603 *i mg* ***h***^{2} ‖ uultus ς *Hs vulgo olim* ‖ uultus vid. amantes *vel* vultum v. amantem *coni Hs* 604 quam nostrae cera tabellae ***N*** 605 b(rachia *i r m 2*) ***F*** 606 *post 607 transp Hs, sic vulgo olim* 606 reicior (er) ***M***, reiceret *cRegius Riese*^{1}, respuerer *cJunianus* ‖ morrtura ***l***, moritura ***e*** 608 durum (*corr* F^2) ***N F l***

flectere non poterant, potuissent omnia, mentem.
forsitan et missi sit quaedam culpa ministri:
non adiit apte nec legit idonea, credo,
tempora nec petiit horamque animumque vacantem.
haec nocuere mihi; neque enim est de tigride natus
nec rigidas silices solidumve in pectore ferrum
aut adamanta gerit nec lac bibit ille leaenae.
vincetur! repetendus erit, nec taedia coepti
ulla mei capiam, dum spiritus iste manebit.
nam primum, si facta mihi revocare liceret,
non coepisse fuit; coepta expugnare secundum est.
quippe nec ille potest, ut iam mea vota relinquam,
non tamen ausorum semper memor esse meorum,
et, quia desierim, leviter voluisse videbor
aut etiam temptasse illum insidiisque petisse;
vel certe non hoc, qui plurimus urget et urit
pectora nostra, deo, sed victa libidine credar.
denique iam nequeo nil commisisse nefandum,
et scripsi et petii: temerata est nostra voluntas;
ut nihil adiciam, non possum innoxia dici.
quod superest, multum est in vota, in crimina parvum.

---

609 non possent *F* ‖ poterant poterant tamen omnia ς 610 Forsita *N* ‖ misi (*corr m 3*) *F* 611 *sic* ϰ *M* ς *vulgo*, Non ad. caute ς, Apte non adiit (adiuit *F*) *cett* ‖ non legit ς *Hs vulgo olim* 612 vacantes *Hs* 613 neque enim est *A RV*, neque est *l* ‖ est *om* ς *A vulgo olim* ‖ detigride *e corr* (deturgide *m l*) *m* 614 *i l n* ‖ rigida silice ϰ ‖ rigidos *h e* ς *Jahn* ‖ solidum(u *e corr*)e *F* ‖ in corpore *p* 616 cepit (t cepti *sscr* $^{t\ fata^3}$ *F*) ϰ *F l* 617 me/i (r *fort eras*) *M* ‖ cupiam (*corr* F^3) *F l*, faciam ς 618 fa(ct *i r m 2*)a *M*, fata *l* ς 619 cœpisse foret ς ‖ ceptum *F* (*i r n*) *l e* ς, cœpto *Waddel* 621 semper *i r n* ‖ semper *contrarium est praecedenti* iam *'jetzt'* ‖ esse memor *h* ‖ meorum *i r m n* F^2 ‖ esse uidebor *l*, esse uideb/^{o}r ϰ 622 *om* ϰ *O F l, i mg post 618 m, post 623 g n, i mg superiore* F^2 ‖ $^{Aut\ si^2}$Et quia *e* ‖ desieram (*corr per ras h*) F^2 *h* 623 *del Em XI 211 Schrader* ‖ tempta *i r m 2*)sse *N* ‖ que *om h* 624 q_2/ (*i e* qui *m 2*) *M* ‖ urget et urit ϰ *O* ς *VA Merkel*^{2}, urit (urget *i mg* l^2) et ussit *F* ς**g* ς *cDresd Hs*, ussit et urit ς *Jahn*, urit et urat *coni Hs* 625 d(eo si *i r m 2*) uicta *N* ‖ $^{eo^2}$d ϰ, deus *R* ‖ credar *i r m n* 626 *om O* ϰ, *i mg m* ϰ^2, *i l n* ‖ commississe *h*, admisisse *cVoss Bothe* ‖ nefandi *cSpir Hs* 627 temerataque nostra *vel* temeraria nostra ς ‖ uoluntas ϰ *N e* ς ω *vulgo*, uolu(p *ex* n)tas *M*, uolnptas *F h l* e^2 *g* ς 629 (in uoto in crimina *i r m 2*) paruum (est *om*) *N* ‖ in uoto—in crimine *cGoth* ‖ multum est, tamen est in cr. *cMenardi*

Dixit, et (incertae tanta est discordia mentis!)
cum pigeat temptasse, libet temptare: modumque
exit et infelix committit saepe repelli.
mox ubi finis abest, patriam fugit ille nefasque
inque peregrina ponit nova moenia terra.
Tum vero maestam tota Miletida mente
defecisse ferunt, tum vero a pectore vestem
diripuit planxitque suos furibunda lacertos.
iamque palam est demens inconcessamque fatetur
spem Veneris, siquidem patriam invisosque penates
deserit et profugi sequitur vestigia fratris,
utque tuo motae, proles Semeleia, thyrso
Ismariae celebrant repetita triennia bacchae,
Byblida non aliter latos ululasse per agros
Bubasides videre nurus. quibus illa relictis
Caras et armiferos Lelegas Lyciamque pererrat.
iam Cragon et Limyren Xanthique reliquerat undas,
quoque Chimaera iugo mediis in partibus ignem,
pectus et ora leae, caudam serpentis habebat;
deficiunt silvae, cum tu lassata sequendo
concidis et dura positis tellure capillis,

---

630 *i mg* ***N*** ‖ incestae ς *Bothe* ‖ menti *Hs* **633** adest ***F*** **635** maestam cum tota byblida mente ***N*** ‖ meletida ***F*** **636** ferunt tenero de p. ***N*** ‖ tunc ***e*** **637** Deripuit ς *cRhenov Hs*, Dirupit ς ‖ suis—lacertis *Riese*² **638** inconcessaeque *Hs* **639** siquidem *revocavi* (*cf NJhbb 1894, 201*) *post Naugerium ex* ***O*** ϰ ‖ si quidem ***M***, si(ne qua *i r m 2*) ***N***, // q (*i e* qua) ϰ, pro qua *ccMedic et e coni Bentley*, sine qua ***X*** ω *vulgo* ‖ patriamque ***h*** ‖ Veneris, linquit patriam *Schepperus*, Ven., in qua patriam *Sprengel* **642** Izmariae (celebrant *i r m 2*) ***N*** ‖ triaterica *vel* triatica *vel* triterica ς ‖ bache ϰ ***l*** **643** biblia (d *sscr m 2*) ***M*** **645** Carras ϰ, Charras ***e***, Cara(s *i r m 2*) ***F*** ‖ armiferas ***e*** ‖ luciamque ***F*** **646** Cragon ς *Plan A vulgo*, grachon ϰ ***O h l R***, gracon ***F e*** ‖ Limyren *ex Plan* (*cf Philol X 231 Stiehle*) *recepit Jahn*, lymiren ϰ *A vulgo olim*, limiren ***l***, limirē ***F***, lumyren ***e***, limenen ***h***, limirē ***M***, limeren ***N***, limirem *R*, lymitem *V*, Limyrum *Glareanus* ‖ xantique ς ‖ undam ***N*** **647** *i mg* ***N*** ‖ iugum (*corr n*) ***N*** *ccBerol et Senat VA* ‖ partibus ircum ***p***, part. hircum ς, partibus ingens *Naugerius*, partibus ipsa *Sprengel*, p. ipsam (*coll XII 346*) *Bentley* **648** habe(bit *i r m 2*) ***F*** **649** difficiunt s. (cum *ex corr m 2*, tu *fuit*) tu ***F***, Defficiunt s. tum tu ***l*** ‖ Desistunt *cBersm*, Destituunt *inde Bersmannus* **650***sq* Procidis *cOxon Hs vulgo olim* ‖ procidis et dura p. t. lapillis, Bybli, iaces *vel*

Bybli, iaces frondesque tuo premis ore caducas . . .
saepe etiam nymphae teneris Lelegeides ulnis
tollere conantur, saepe, ut moderetur amori,
praecipiunt surdaeque adhibent solacia menti:
muta iacet viridesque suis tenet unguibus herbas
Byblis, et umectat lacrimarum gramina rivus.
naidas his venam, quae numquam arescere posset,
supposuisse ferunt: quid enim dare maius habebant?
protinus, ut secto piceae de cortice guttae,
utve tenax gravida manat tellure bitumen,
utve sub adventu spirantis lene favoni
sole remollescit, quae frigore constitit, unda:
sic lacrimis consumpta suis Phoebeia Byblis
vertitur in fontem, qui nunc quoque vallibus illis
nomen habet dominae nigraque sub ilice manat.

Iphis. Fama novi centum Cretaeas forsitan urbes
inplesset monstri, si non miracula nuper
Iphide mutata Crete propiora tulisset.

---

661 *Gloss Osberni (Mai class auct VIII) 224*: 'Utque sub adventu—favoni'.

procidis et positis dura t. papillis, Bybli, taces *ad Lucr V 985 Wakefield* ‖ dura passis *Fuß* ‖ mamillis *Lindemann*, 651 Bibli ***M*** ‖ taces ***F*** ϛ *Hs vulgo olim* ‖ bibliaces (*corr m 3*) ***z*** ‖ *post 652 aut lacuna statuenda aut in v 652* saepe illam *ex* ***X*** *recipiendum videtur* 652 Saepe etiam ***O z*** ϛ ***R*** *Hs vulgo*, S(a)epe illam ***X*** *VA Jahn* ‖ inteneris leleides ***M***, in ten. lele/eides (g *eras*) ***N***, in tener(i *ex* a *m 3*)s leleides ***F***, in t. lelegides (ala *l*, in t. lelegyedes ***e***, in t. lelegides ***h*** 653 moderetur (*cf IV 234 258 am II 17, 3*) *scripsi post Heinsium cum* ϛ, m(o *ex* e)deretur ***h***, *τὸν ἔρωτα πραΰνειν Plan*, mederetur ***F e l*** ϛ, medantur ***N***, medea/tur ***z***, medeantur ***R***, medeatur ***M n*** ϛ *VA Merkel*² *vulgo* ‖ amori/ (s *eras*) ***N*** 654 *sq* Precipiunt/ (surdaeque—uirides *i l m 2*)que suis ***N*** ‖ surd. dabant *cGronov* ‖ Muta tacet *ccBonon et Med R* ‖ uiridisque ***z*** ‖ su(i *ex* a *m 3*)s ***F*** ‖ suis terit ϛ *Hs vulgo olim* 656 Biblis ***M z*** ‖ humecta(t *i r m 2*) ***N*** ‖ riuus ***M z R Ehwald*, riu(o *ex* i *i r m 2*) ***N***, riu(us *partim eras*) ***z***, riu(us *ex* o *m 3*) ***F***, riuis ϛ, riuo *cett vulgo* 657 Naidas ϛ *vulgo*, Naides ***z M l g*** ϛ, Naydes ***N***, Naiades ***F h R***, Nayades ***e***, Naiadas *VA*, *τὰς Νύμφας Plan* ‖ (a *ex* e)rescere ***M*** ‖ poss(et *i r m 2*) ***N*** 659 pycee secto ***e*** 660 Utque *ccDresd et Goth Bothe* 661 Utque ***N z*** ϛ* ***g*** ϛ ‖ aduentum ***N*** ϛ *Hs vulgo olim* ‖ (len *i r m 2*)e ***F*** ‖ fauoni(i *add m 2*) ***M***, fauonii ***h*** ϛ 662 Solere molescit (*corr m 2*) q̃ (*inseruit m 2*) frigore ***M*** 663 phebeida ***N F h l***, pho(ebei *i r m 2*)a ***M*** ‖ biblis ***O F h l*** 664 frontem ***h*** ‖ uallibus imis ϛ, finibus illis ϛ 665 sub *i r m* ł nuper² 667 mir. monstri ***e*** 668 Yphide ***M***, Hiphide ***h*** ‖ mutata ***X*** *ω vulgo*, mutato ***M z*** ϛ *Korn*, mutat(a *ex* ẽ o *m 2*) ***N*** ‖ propriora ***z l***, prop(i *i r m 2*)ora ***N***

Proxima Gnosiaco nam quondam Phaestia regno
progenuit tellus ignotum nomine Ligdum,
ingenua de plebe virum, nec census in illo
nobilitate sua maior, sed vita fidesque
inculpata fuit; gravidae qui coniugis aures
vocibus his monuit, cum iam prope partus adesset:
'quae voveam, duo sunt; minimo ut relevere dolore,
utque marem parias; onerosior altera sors est,
et vires fortuna negat. quod abominor, ergo
edita forte tuo fuerit si femina partu,
(invitus mando: pietas, ignosce!) necetur!'
Dixerat, et lacrimis voltus lavere profusis,
tam qui mandabat, quam cui mandata dabantur.
sed tamen usque suum vanis Telethusa maritum
sollicitat precibus, ne spem sibi ponat in arto.
certa sua est Ligdo sententia; iamque ferendo
vix erat illa gravem maturo pondere ventrem,
cum medio noctis spatio sub imagine somni
Inachis ante torum pompa comitata sacrorum
aut stetit aut visa est: inerant lunaria fronti
cornua cum spicis nitido flaventibus auro
et regale decus; cum qua latrator Anubis
sanctaque Bubastis variusque coloribus Apis,

---

669 quendam *Housman* **670** ignoto ς *Hs vulgo olim*, signatum *frg Boxh et cSenat* ‖ l/igdum (i *ex* u *per ras*) ϰ, *Λύκτον* (*item 684*) *Plan*, Lyctum (*item 684*) *A*, ligdon *cGoth* **671** census inis /! ϰ **672** se(d *ex* u) ***M*** ‖ (uit *i r m 2*)a ***O*** **674** Vocibus emonuit ***F*** ‖ mouit ς *Hs vulgo olim* **675** uoueo ***e*** ‖ nimio ut ***M*** ‖ *R* (re *a m 2*)leuere ϰ ‖ labore ***e*** ς *Hs vulgo olim* **676** honerosior ***M*** **677** natura ***l*** ς ‖ abominor esse ***l*** ‖ qu(o *ex corr m 2*)d ***N*** ‖ ego$^{r^2}$ ***M*** **679** ignosce$^{indulge^2}$ ***M*** **680** uol/tus$^{u^2}$ ***N***, uultum ***M X*** ω *vulgo* ‖ profusụs ***F***, profusis (ł profusi *i mg m 2*) ***M*** **681** *del Gronov* ‖ mandauit ***N*** ‖ dabatur ϰ **682** variis *Bothe* ‖ thelethusa (*item 696*) ***M***, telathusa ***N***, theletusa ***h*** **683** sib(i *ex* o *m 2*) ***M*** ‖ inhertem$^{ł\ in\ arto^2}$ ***N***, in ar/to ***l***, in arcto ς *vulgo olim* **684** Cert(a *ex* e *m 2*) ***M*** ‖ suo est ***O*** *cVratisl* ‖ quęque$^{ł\ iamque^2}$ ***N*** ‖ ferend(o *ex* a *m 2*) ***F***, ferenda ***l*** **685** Uix erat *cGoth et e coni Hs*, Ui(d *ex* x *m 2*)erat ***F***, Vi/xerat (n *eras*) ***M***, Uixerat ϰ ς, D/u/xerat (D *i r m 2*) ***N***, Duxerat ς, Uexerat ***h e g*** ς ω, Uiderat ***l***, Fessa erat *Capoferreus* **686** spatio *om* (*i mg add*) ***N*** **687** com. suorum ς *Hs vulgo olim*, com. suarum ς, com. sororum ς, com. sonora *Burm* **690** Anuber *R* **691** bubastis *i r* ***h***^{2} ‖ uariisque ***l g*** ς

quique premit vocem digitoque silentia suadet,
sistraque erant numquamque satis quaesitus Osiris
plenaque somniferis serpens peregrina venenis.
tum velut excussam somno et manifesta videntem
sic adfata dea est: 'pars o Telethusa mearum,
pone graves curas mandataque falle mariti,
nec dubita, cum te partu Lucina levarit,
tollere quidquid erit! dea sum auxiliaris opemque
exorata fero, nec te coluisse quereris
ingratum numen'. monuit thalamoque recessit.
Laeta toro surgit purasque ad sidera supplex
Cressa manus tollens, rata sint sua visa, precatur.
ut dolor increvit seque ipsum pondus in auras
expulit et nata est ignaro femina patre,
iussit ali mater puerum mentita; fidemque
res habuit, neque erat ficti nisi conscia nutrix.
vota pater solvit nomenque inponit avitum:
Iphis avus fuerat. gavisa est nomine mater,
quod commune foret nec quemquam falleret illo.
inde incepta pia mendacia fraude latebant:
cultus erat pueri, facies, quam sive puellae,
sive dares puero, fuerat formosus uterque.

---

693 *Lact Div Inst I 21, 20 Brandt*: ideo Lucanus (*sic*) 'numquamque satis quaesitus Osiris'.

711 *Ambros de Joseph 11 62 (II p 112, 6 Schenkl), Hegesippus de bello Jud V 15*: pia fraude.

---

693 692 *F* 692 quique premit vocem] *ὅ τε πιέζων τὴν φωνὴν Ἐφιάλτης βαρυχρᾶς Plan* ‖ *fuit enim Ephialtes incubo quidam, a quo homines dormientes vexari putabantur, cf Roscher Myth Lex I 1281* 693 numquam satis *l* 694 somniferi s. p. ueneni *ccJun et Rhenov Hs vulgo olim* 695 Cum uelut *ccBerol et Rhenov Hs vulgo olim*, Tunc uelut *p* 696 effata *R* 698 Ne dubites *g* ς, Nec dubites *M* ς *Merkel*, Nec dubito *z*, Ne dubita ς 699 quicquid *F z* 700 nec — queraris *F z g ccArgent et Medic* 702 puras(que *om*) *N*, durasque ς 703 Cre(ss *i r m 2*)a *N* ‖ tendens ς ‖ sua *i mg* h^2 705 filia ς ‖ patre *M l* ς, patri *z N F e h* ς *Hs vulgo olim* 706 puerum mater *e cZwicc Merkel* 707 ficti (ł fac *sscr m*) *O* ς, facti *z F* ς *Plan vulgo olim*, facta *l*, facto *cGenev probante ad Lucr III 1031 Wakefield*, furti *Hs* 710 ne quemquam *M F cBersm Merkel* 711 *del Capoferreus* ‖ inde incepta *Zingerle*, Indecepta *A V*, Inde cepta *l*, Indeprensa ς *R*, Imperfecta *cGronovii*, Impercepta ς *A vulgo olim*, inde adoperta *Korn* ‖ Indec. diu *g* 712 V/ultus (V *i r m 2*, ł C *sscr m 2*) *M* ‖ pueri *s l add* h^2 ‖ pueri (hic *virgula del m 2*) *N* ‖ faciesque *z* ‖ facies qua *Bach* 713 fuerat *N Merkel*, fu *ex corr*, i *ex* u *m 2*)er(e *ex* a *m 2*)t *M*, fieret *z X ω vulgo olim* ‖ famosus *F*

Tertius interea decimo successerat annus,
cum pater, Iphi, tibi flavam despondet Ianthen,
inter Phaestiadas quae laudatissima formae
dote fuit virgo, Dictaeo nata Teleste.
par aetas, par forma fuit, primasque magistris
accepere artes, elementa aetatis, ab isdem.
hinc amor ambarum tetigit rude pectus et aequum
vulnus utrique dedit, sed erat fiducia dispar:
coniugium pactaeque exspectat tempora taedae
quemque virum putat esse, virum fore credit Ianthe;
Iphis amat, qua posse frui desperat, et auget
hoc ipsum flammas ardetque in virgine virgo,
vixque tenens lacrimas ‘quis me manet exitus’ inquit,
‘cognita quam nulli, quam prodigiosa novaeque
cura tenet Veneris? si di mihi parcere vellent,
parcere debuerant; si non, et perdere vellent,
naturale malum saltem et de more dedissent!

---

715 *Probus Catholica I 54 (Keil IV 30)*: thes productum Graecum inveni apud Ovidium, Ianthes huius Ianthes vel Ianthidis . this: et hoc tertiae est declinationis, this vel dis facit genetivo, Atthis Atthidis: sic Ovidius (*cf Test ad V 47* ‖ *Marii Plotii Sacerdotis Ars gr II 60 (Keil VII 481)*: thes graecum inveni, sed productum, apud Ovidium, Ianthes, Ianthis vel Ianthidis [‘*grammatici errori tribuendum est, quod genetivum* Ianthes *pro nominativo posuit*’ *Keil*].

---

714 successerat *F* ‖ anno ς *h* **715** iphi *h* ς *ω vulgo*, iphe *x O F l* ς, yphe$^{i^2}$ *e* ‖ despond(e *ex* i *m 2*)t *M F*, despondit *l* ‖ ianten *F h e*, hyante(m *ex* n) *e*, Hyanten *R* **716** phestiades *N F*, phetiad(as *ex* es) *h*, festiadas *M e l* ‖ form(e *i r*) *l*, form(ę *i r m 2*) *N*, forma *cRhenov* **717** Nate (*corr m 2*) fuit *F* ‖ teleste *M*, taleste *h*, Thyeste ς *R*, thelete ς, **718** *sic X VA*, aetas formaque fuit *O R* **719** alimenta *post* (*Misc crit VI 30*) *Klotzium Gierig* ‖ elementaque prima sub isdem *Faber* ‖ hisdem *l* **720** ambarum *N* ς *Hs vulgo*, amborum *M X ω* **721** utrique tulit *cGronov Hs vulgo olim*, utr. dabat *p* ς ‖ erit *R* **722** Coniugii *F* ς *Hs vulgo olim* ‖ ex(s)pectat *ccRhenov Vratisl Thuan Hs vulgo*, ex(s)pectant *A ω* **723** Quemque (*cf VII 611*) *A ω*, Quamque *cDresd, item ex uno suorum Hs vulgo* ‖ patat^{v}—ianthe*l* (n *eras*) *M* ‖ Quemque uirum$^{ł\ suum^2}$ *e* ‖ suum putat esse ς ‖ suum fore ς *ω Hs vulgo olim* ‖ fore *om l* **724** Yphis am. quaṣ posse *M*, q̄(¯*a m 2*) posse *F*, quo p. *e* ς, (quo *i r m 2*) p. *N* **726** tenet *VA* **728** dii *M*, di(i *add m 2*) *N* **728** parcere nollent *Adv cr II 87 Madvig* **729** *om* (*add i mg m 2*) *M*, *del Hs vulgo, defendi NJhbb 1894, 783 sq* ‖ Perdere debuerant *e* ς *VA vulgo olim* ‖ sin(ō *i r m 2*) *h* ‖ si non et (parcere *i r m 2*) uellent *N*, si non et parcere uellent *g*, si non me perdere uellent *Capoferreus* **730** Naturare (*corr m 2*) m. saltim *F* ‖ ma/lum (l *ex* n) *M* ‖ et *om g* ς

nec vaccam vaccae, neque equas amor urit equarum:
urit oves aries, sequitur sua femina cervum.
sic et aves coeunt, interque animalia cuncta
femina femineo correpta cupidine nulla est.
vellem nulla forem! ne non tamen omnia Crete
monstra ferat, taurum dilexit filia Solis,
femina nempe marem: meus est furiosior illo,
si verum profitemur, amor! tamen illa secuta est
spem Veneris, tamen illa dolis et imagine vaccae
passa bovem est, et erat, qui deciperetur adulter!
huc licet e toto sollertia confluat orbe,
ipse licet revolet ceratis Daedalus alis,
quid faciet? num me puerum de virgine doctis
artibus efficiet? num te mutabit, Ianthe?
quin animum firmas, teque ipsa reconligis, Iphi,
consiliique inopes et stultos excutis ignes?
quid sis nata, vide, nisi te quoque decipis ipsa,
et pete, quod fas est, et ama, quod femina debes!
spes est, quae capiat, spes est, quae pascit amorem:
hanc tibi res adimit. non te custodia caro
arcet ab amplexu nec cauti cura mariti,
non patris asperitas, non se negat ipsa roganti:

---

731 *sq* nec vaccam vaccae—cupidine nulla est] *citat Vinc Bellov Spec hist VI 117.*

732 *Dracont laud dei I 274*: sequitur sua bucula taurum.

---

731 Non uaccam *Vinc Bellov* ‖ nec equas ς *Vinc Bellov ω vulgo* **733** Sicque et *Vinc Bell* **734** corrupta ς *Vinc Bell* ‖ feminea c. libidine ς **735** ne non *l* ‖ certe *l*, certe *M*, crete *i r n* (ł crete²) **736** fer(a *ex* en *m 2*)t *M*, fer(at *i r m 2*) *N*, feram *l*, ferant ς (dicam) ‖ detexit (*corr m 2*) *M* **737** namque marem *e l* ‖ fu(r *ex* s)iosior *F*, furio(s *ex* r *m 2*)ior *M* **738** uerum fateamur *g* **739** dolis in im. *ccMed et Par* **740** bobem (*corr m 2*) *N* **741** aetoto *M*, et toto *ϰ*, ex toto *g cSenat* ‖ solercia *l* **743** non (*e corr m 2*, num *fuit*) me *h*, non me *p* ς ‖ doctus *l*, dictis ς **744** num me *F*, non te *e* ς ‖ mutauit (*corr m 2*) *N* **745** obfirmas *Hs* ‖ recolligis *ϰ F* **747** uide *O ϰ* ς *R*, uides *h*, uides *F g m* ς *VA* ‖ ipsa *recepi ex N*, ipsam *cett vulgo* **748** Id pete ς, i pete *Hs* ‖ debet *N h* ς **749** *sic* (*cf Hermes XXXIX 37*) *M ϰ X* ς, *del versum Hs* ‖ quae faciat (*coll I 469*) *probante Burm Faber* ‖ que // (e *et ipsum i r m 2*, q: *eras*) pascit *N* ‖ quae pascat amorem ς *VA vulgo* ‖ captat—pascit *Korn* ‖ capiat; spes est, quae pascat *distinx Riese*² ‖ amantem *N* ς **750** spes adimit *Hs* **751** cara (u²) *F* ‖ cura magistri ς *cMenardi, post Heinsium Bentley, vulgo olim* **752** nec se ς *VA* ‖ illa ς *R*

nec tamen est potienda tibi, nec, ut omnia fiant,
esse potes felix, ut dique hominesque laborent.
nunc quoque votorum nulla est pars vana meorum,
dique mihi faciles, quidquid valuere, dederunt;
quodque ego, vult genitor, vult ipsa socerque futurus,
at non vult natura, potentior omnibus istis,
quae mihi sola nocet. venit ecce optabile tempus,
luxque iugalis adest, et iam mea fiet Ianthe —
nec mihi continget: mediis sitiemus in undis!
pronuba quid Iuno, quid ad haec, Hymenaee, venitis
sacra, quibus qui ducat abest, ubi nubimus ambae?'
Pressit ab his vocem; nec lenius altera virgo
aestuat, utque celer venias, Hymenaee, precatur.
quod petit haec, Telethusa timens modo tempora differt,
nunc ficto languore moram trahit, omina saepe

---

753 Non tamen *l p* ς ‖ potienda (utenda *sscr m*) *A ω*, potiunda ς *Hs vulgo olim* ‖ omnia fallas *N* **754/797** *exstant in τ* **754** potest *τ* ‖ diique *M* ‖ et dique *Capoferreus* **754** *sq* Nunc *eras* ϰ ‖ nulla est pars uana *cRhenov Jahn vulgo*, pars nulla est uana *ccMicylli et ed Bas 1551*, nulla est pars una *A R*, pars ulla est una ς *V*, nulla est pars uera *vel* n. est spes una *vel* n. est spes tuta *vel* n. est spes ulla ς, pars una est uana (*i e 'Dii omnia dederunt; sed una pars, coitus sc, abest meis votis'*) *cRegii Burm*, pars nulla est una *A*, *τῶν ἐμῶν εὐχῶν μία μερίς τις οὐθέν ἐστιν Plan* ‖ *'legebam aliquando* uot. est pars irrita nulla . *nunc persuasum habeo hunc cum sequenti versu esse tollendos' Hs* ‖ felix . ut dique h. laborent (dique mihi faciles — potentior omnibus istis!), Nunc quoque v. nulla est pars una meorum, quae mihi sola uocet *versu 755 post 758 collocato Bothe* ‖ *fort librorum et ordine et lectione servatis scribendum est*: votorum nulla est pars una meorum *i e omnia mea vota sunt rata, una tantum pars eorum* (*concubitus sc*) *nulla* (*cf 735 XI 579*) *est'* **756** Diique *M* ‖ u(a *ex* o *m 2*)luere *M*, uoluere *h g* ς **757** **756** *h* **757** Quod uolo *h* ς ‖ vult genitor—futurus] *sic* ς *R vulgo*, uult g. uult ipsæ / soc. fut. *M*, (uult *i r m 2*)genitor uult/ (que *eras?*) ips(e *i r m 2*) *N*, uult genitor socer et uult ipse futurus ϰ *F e l g VA*, uult gen. socer uult ipse f. *h* ‖ quodque ego, quod genitor, vult ipsa socerque socrusque (*vel* socerque futurus) *Hs* **758** *om N*, *i mg add n* ‖ Natura (*maiusc littera*) *Hs* **760** ut iam mea fiat ς *Hs vulgo olim* ‖ fleuit (*corr m 2*) *N* ‖ yanthe *N*, /ianthe *F* **761** conting(e *ex* i *m 3*)t *F*, contingit *τ* **762** *et* **765** himeneæ *M* **763** *i l n*, *i mg iteravit* (*m 3*) *n* ‖ qui (nubit *i r m 3*) *n*, qui ducit *τ*, qui ducat *e* **764** nec secius *Hs* **765** atque *e*, atque *e coni Eranos VII Riesberg* **766** theletusa *F* ‖ Quid— differ *τ* **767** ficta *e* ‖ languore trahit se (s *eras*)om(in *ex* m)a *M*, moram *i mg m 2* ‖ langore *h l* ‖ omina *l*, omina *i mg* h^2, omnia *τ* ς *RV*, somnia ϰ

ł fiant² — ł nubit² — ł utque² — moram dat² — somnia

visaque causatur. sed iam consumpserat omnem
materiam ficti, dilataque tempora taedae
institerant, unusque dies restabat: at illa
crinalem capiti vittam nataeque sibique
detrahit et passis aram conplexa capillis
'Isi, Paraetonium Mareoticaque arva Pharonque
quae colis et septem digestum in cornua Nilum:
fer, precor', inquit 'opem nostroque medere timori!
te, dea, te quondam tuaque haec insignia vidi
cunctaque cognovi, sonitum comitesque facesque . . .
sistrorum memorique animo tua iussa notavi.
quod videt haec lucem, quod non ego punior, ecce
consilium munusque tuum est. miserere duarum

---

768 causator (*corr m 2*) ***N*** 769 ficti ***ϰ τ F h l ς***, tecti (*virgula del*, secreti *sscr m 2*, ficti *i mg m 1*) ***M***, ficti (*e corr m 2*, effecti *fuit*) ***N***, facti ***e ς***, tecti ***ς***, furti *Hs* ‖ que *om* ***h*** 770 restabaṇt ***M*** 771 capiti/ ***M h***, capitis *cGoth Riese*, capitis — sibique *vel* capiti — suoque *suasit Hs* 772 et sparsis ***p ς*** 773 parethonium ***τ F h g l***, pharethonium ***ϰ*** ‖ I$^{o^{2}si^{2}}$ // parethonium mareotidique ar(u *i r*)a faronque ***M***, Isis arethonium (n *ex* m)areothicaque a. faronque ***N*** ‖ pharōque ***h*** 774 degestum ***l***, diuisum *cMed* ‖ flumina *i mg add n* 777 *del Merkel*[2] ‖ *lacunam unius versus post 777 statuit Ehwald* ‖ visaque cognovi *Hs* ‖ sonitum comitesque facesque ***τ N e l ω*** *Ehwald*, sonitumque comitesque (f *ex* u)a(c *ex* t *m 2*)esque ***F***, sonitum comitesque facetas (comitantiaque$^{\text{antia era}^{2}}$ era *i mg m 3*) ***M***, sonitum comitantiaque aera ***ϰ h m n ς*** *Jahn*, cogn. comitesque facesque sonumque ***ς*** *Hs vulgo olim*, sonitum crepitantiaque aera ***g***, cogn. comites sonitumque facesque *cDresd Mscr Diez BSant 10*, cogn. comitesque sonumque tuorum Sistrorum *cod nondum signatus, quem in bibl Reg Berol vidi, καὶ τὸν τῶν κροτουμένων σίστρων χαλκὸν Plan* 778 Et sistrum ***e*** *ccSenat et Vratisl* ‖ tua uisa *cZwicc R* 779 *sic* ***O ς*** *Merkel* ‖ he/c lucem quod non ego p(un *i r m 2*)ior (hocque *i r m 2*) ***N*** ‖ ecce *i r* (*sed erasit id quoque et* ipsa *sscr m 3*) ***m*** ‖ quod non ego punior ecce *i r* ***h***^{3}, quod non ego punior ipsa ***ς*** *ω Hs vulgo olim*, q. nunc ego p. ipsa [*ut sit* ipsa *Ablativus*: '*nunc ipsā Ianthe puniri se ait, i e nunc sibi pro poena esse filiam, quae adhuc voluptati fuerit*'] *cCaelest Bothe, item* (*sed ut sit* ipsa *Nominativus*) *Gronovius* ‖ lucem (thalamo *virgula del m 2*) quod non ego (punior ecce *add m 2*, punior *i r*) ***F***, lucem thalamo quod non ego ponor ***τ l g***, lucem quod non ego ponor in igne (ignem ***e ϰ***^{2} ***ς***) ***ϰ***^{1} ***ς***, *ὅτι τε τὸ φῶς ἥδε βλέπει καὶ οὐκ ἀνεῖλον ταύτην ἐγώ, ὑμετέρα βουλή τε καὶ δῶρόν ἐστιν Plan*, lucem, quod non exponitur infans *Schepperus*, lucem thalamo quod non ego pellor *Adv cr II 88 Madvig* 780 *om* ***h***, *i mg add* ***h***^{2} ‖ Consilium munusque tuum est ***M ς*** *R Merkel*. Consilium monitusque tui miserere ***N***, Consilium ṇaṭique (*expunxit et* matris *sscr m 2*) tuum est ***ϰ***, Consilium (matris *virgula del et* munus *sscr m 2*) que tu(um *ex* e *m 2*) est ***F***, Cons. matrisque tuum est ***τ l g***, C. iussumque t. est ***e ς***, C. moni-$^{\text{ł tuum est}^{2}}$

auxilioque iuva!' lacrimae sunt verba secutae.
visa dea est movisse suas (et moverat) aras,
et templi tremuere fores, imitataque lunam
cornua fulserunt, crepuitque sonabile sistrum.
Non secura quidem, fausto tamen omine laeta
mater abit templo: sequitur comes Iphis euntem,
quam solita est, maiore gradu, nec candor in ore
permanet, et vires augentur, et acrior ipse est
vultus, et incomptis brevior mensura capillis,
plusque vigoris adest, habuit quam femina. nam quae
femina nuper eras, puer es. date munera templis
nec timida gaudete fide! dant munera templis,
addunt et titulum; titulus breve carmen habebat:
DONA · PVER · SOLVIT · QVAE · FEMINA · VOVERAT · IPHIS
Postera lux radiis latum patefecerat orbem,
cum Venus et Iuno sociusque Hymenaeus ad ignis
conveniunt, potiturque sua puer Iphis Ianthe.

---

795 *Ilias Lat 650*: ut nitidum Titan radiis patefecerat orbem ‖ *Cyprianus Gallus Heptateuchos Iesu Naue 149 Peiper*: septima iamque dies laetum patefecerat orbem.

---

tumque (munus *sscr* h^3) t. est h^2 ς *VA vulgo olim*, C. meritumque t. est *ccBerol et Langerm*, C. monitusque tui est ς, Consilii monitusque tui est *Hs* ‖ tuarum *p* ς 781 leua ς ‖ lacrimae sua (*coll ep Helenae 252*) *Hs* 782 mouisse/// (e *i r m 2*, etne *videtur erasum*) *M* 783 luna τ 784 solubile ϰ ‖ crepuit resonabile *N*, crepuitque sonatile *Hs* 785 homine *M*, ome (*corr*) *h* 786 sequitur puer iphis ς *R* 789 incultis ς 790 uig. habet habuit ς ‖ habit^{u} *M*, habuitque τ ‖ namq: τ *M h* ς, iam quae *Hs vulgo olim* 791 era(t *i r m 2*) *N* 792 *i mg* h^2 ‖ nec dubia *cMenardi Bothe* 793 Addunt et tilulum *i r N* 794 Uota (ŧ dona *sscr* e^2) *e* ς ‖ nouerat *ex* nouit *h* ‖ ẏphis *F* 795 laetum *Cyprianus*, totum *VA* 796 sociusque (*cf IV 759 XII 215 ex P I 2, 133*) *A* ω *Jahn*, sociosque *g* ς *Hs vulgo* ‖ himeneus *M* ‖ ignis *N*, ignes *n cett vulgo* 797 ″iphis ″puer *h* ‖ yphis yanthe *N* LIB̄ X *M*, Explicit nonus incipit bib decim. *N*, l' X *in spatio 6 linearum litteris minutissimis* F^2, INCIPIT LIBER DECIMVS *e*, EXPLICIT LIBER VIIII · INCIPIT X *h*, OVIDII LIB̄ VIIII EXPLICIT INCIP̄ X ϰ, EXPLICIT LIBER VIIII INCIPIT L X τ, *nullus titulus in h*

LIBER DECIMUS.

Orpheus et Eurydice.

Inde per inmensum croceo velatus amictu
aethera digreditur Ciconumque Hymenaeus ad oras
tendit et Orphea nequiquam voce vocatur.
adfuit ille quidem, sed nec sollemnia verba
nec laetos voltus nec felix attulit omen.
fax quoque, quam tenuit, lacrimoso stridula fumo
usque fuit nullosque invenit motibus ignes.
exitus auspicio gravior; nam nupta per herbas
dum nova naiadum turba comitata vagatur,
occidit in talum serpentis dente recepto.

Quam satis ad superas postquam Rodopeius auras
deflevit vates, ne non temptaret et umbras,
ad Styga Taenaria est ausus descendere porta
perque leves populos simulacraque functa sepulcro
Persephonen adiit inamoenaque regna tenentem
umbrarum dominum pulsisque ad carmina nervis
sic ait: 'o positi sub terra numina mundi,
in quem reccidimus, quidquid mortale creamur,

18 *CIL VI 26003 Anth Lat II 1495, 2*: 'In nihil ab nichilo quam cito recidimus'.

1/707 *exstant in* ϰ, 1/384 *exstant in* τ 1 Vnde per *Ben* 2 Aera ϛ *Hs vulgo olim* ‖ himeneus (ne) ad horas *F*, imineus ad horas *l* 3 orpheya *e*, orpheia *A* ‖ nequicquam *l* ‖ rogatur *ex corr*(uocatur *fuit*) *n*, rogatur *e* ϛ *Hs vulgo olim* 4 A(b *i r m 2*)fuit *N* ‖ sed non *l* 5 u(u *ex* o *m 2*)lt(us *i r m 2*) *N*, uultus *cett vulgo* 6*sq* stridola *l* ‖ lacrimosi str. fumi nube suis nullos i. *in Bibl Diez 1075 Hs* ‖ Utque fuit, nullos i. *probante Heinsio cc Leidens et Voss* 9 dum naidum (noua²) *M* ‖ (noua *i r m 2*) naiadum turbam *N* ‖ maenalidum ϛ ‖ comitante *F e* 10 Decidit ϛ *Burm* ‖ inlato ϰ ‖ tālo *i r m*, talo ϛ 11 rodopeius *M F*, rodopeus τ, rhodopeius *cett* ω *vulgo* ‖ aras ϛ 13 A(d *add m 2*) stiga *M* ‖ tenar(e (inferna²) *ex* i *m 3*)a *M*, tenarea *l*, taenari(a *add m 2*) *N*, tr̥enaria *h* 14/15 simula//q: (functa sepulchro (cra²) *supra ras m 2*) *M* ‖ functa—inamenaque *i l n* ‖ simula(ta *virgula del*, cra *sscr m 2*)que regna tenentem (functa sepulchra²) ϰ ‖ sepulc(h)ris ϛ *Hs vulgo olim* 15 *om M*, *i mg m* ‖ Persefonē adit *m* 17 posita *h* 18 In que *l* ‖ reccidimus *Riese*, decidimus *e* ϛ *VA*, recidimus *cett R vulgo olim* ‖ crea(t *i r m 2*)ur *N*, creatur ϛ

si licet et falsi positis ambagibus oris
vera loqui sinitis, non huc, ut opaca viderem
Tartara, descendi, nec uti villosa colubris
terna Medusaei vincirem guttura monstri:
causa viae est coniunx, in quam calcata venenum
vipera diffudit crescentesque abstulit annos.
posse pati volui nec me temptasse negabo:
vicit Amor. supera deus hic bene notus in ora est;
an sit et hic, dubito. sed et hic tamen auguror esse,
famaque si veteris non est mentita rapinae,
vos quoque iunxit Amor. per ego haec loca plena timoris,
per chaos hoc ingens vastique silentia regni,
Eurydices, oro, properata retexite fata!
omnia debemur vobis paulumque morati
serius aut citius sedem properamus ad unam.
tendimus huc omnes, haec est domus ultima, vosque
humani generis longissima regna tenetis.
haec quoque, cum iustos matura peregerit annos,
iuris erit vestri: pro munere poscimus usum.
quod si fata negant veniam pro coniuge, certum est
nolle redire mihi: leto gaudete duorum!'

---

24 *Carm epigr 1055, 7*: cum mors festinans crescentes ⟨abstulit annos⟩.
32*sq Lact Plac Comm in Stat Theb VIII 91*: Ouidius: 'Omnia debemus [*sic MPa,* debentur *LPb*] uobis—haec est domus ultima cunctis' ‖ *Vinc Bellov Spec hist VI 117*: 'Omnia debentur morti p. morari—properamus ad imam—Tendimus hac omnes h. est domus ultima'.

---

19 S/ilicet ***M h***, Scilicet ***F τ*** ς, si liquet *Hs* ‖ ambagi(bus *ex corr m 2*) ***F*** 20 Non hic (*corr m 2*) ***N***, non (huc *s l add* ϰ, *om* ***h***) ϰ ***h*** 21 desendi ***l*** ‖ ueluti (*corr* ***N***) ϰ ***O*** 22 Tetra *vel* Torua *vel* Trina ς ‖ uincerem ***τ*** 23*sq* est *om* ***e*** ς, *del Hs vulgo olim* ‖ Vippera ϰ ***g*** ‖ ueneno *cOxon* ‖ que *om* ς ‖ in quam calcata, veneno, vipera, diffuso crescentes abst. *Hs* 25 uolui/ (t *eras*) ***M***, uoluit *Ben*, vovi *Hs* ‖ negarim *in Bibl Diez 1075 idem* 26 Uincit ***e*** *cSenat* ‖ hora ***M*** 27 Sed (et *om*) hic ***M*** ‖ augu(ror *i r m 2*) ***N*** 28 ueterem—rapinam *c Vat Burm* 29 Vos q̄ q̨ (quae qui?) ***F*** ‖ iunxit ***F***, uicit *vel* uinxit ς ‖ amor *s l* ***m n*** ‖ per ego (per *i r*, hęc *eras*) loca ***N*** 30 sil. mundi *ccBonon et Moreti* 31 Eurydicis ϰ, Euricides ***τ l*** ‖ ret. fila ς *Hs* 32 debemur (*cf Hor ars poet 63 et ad V 343*) ***τ l*** *ccBersm Berol Medic Hs vulgo*, debemus ***M*** ϰ ***e n*** *Schol in Statium R*, debe(ntur *ex corr*) ***N***, debentur ***F h g*** ς *VA* ‖ pa/ulumque (t *eras*) ***M***, pau/lumque ***N*** ‖ morata *coni Hs* 33 proper(a *ex* e *m 2*)mus ***M*** ‖ ad imam ς *Vincent Bellov* 34 est hęc ***N*** ‖ uo(s *i r*)que ***M***, quosque *R* ‖ ultima cunctis *Schol in Stat* 36 natura ϰ 38 veniam *a verbo veniendi esse derivandum censet Glareanus* ‖ est *om VA* 39 gaudere (*corr m 2*) ***M***

Talia dicentem nervosque ad verba moventem
exsangues flebant animae; nec Tantalus undam
captavit refugam, stupuitque Ixionis orbis,
nec carpsere iecur volucres, urnisque vacarunt
Belides, inque tuo sedisti, Sisyphe, saxo.
tunc primum lacrimis victarum carmine fama est
Eumenidum maduisse genas, nec regia coniunx
sustinet oranti nec, qui regit ima, negare,
Eurydicenque vocant: umbras erat illa recentes
inter et incessit passu de vulnere tardo.
hanc simul et legem Rodopeius accipit Orpheus,
ne flectat retro sua lumina, donec Avernas
exierit valles; aut inrita dona futura.
Carpitur adclivis per muta silentia trames,
arduus, obscurus, caligine densus opaca.
nec procul afuerunt telluris margine summae:
hic, ne deficeret, metuens avidusque videndi
flexit amans oculos, et protinus illa relapsa est;
bracchiaque intendens prendique et prendere certans
nil nisi cedentis infelix arripit auras!
iamque iterum moriens non est de coniuge quicquam
questa suo (quid enim nisi se quereretur amatam?)

---

41 Examgues *M* ‖ non Tantalus *Bothe* 42 refluam *p* ‖ steteruntque Ixionis orbes *Bentley* 43 uolucres carpsere iecur *e* ‖ cerpsere *N* 45 Tum *z e Hs vulgo olim* ‖ uict(a *ex* o *m 2*)rum *F* ‖ carmin(e *ex* a *m 2*) *M* 46 Eumedum$^{ni^2}$ *M* 47 orantis *N* 48 Euridicēque *M h*, Erudicenque *N*, Euricidenque *l* 49 tardo de u. passu *p* 50 rodopeius *F l*, rodopeus *M*, rhodopeius *cett vulgo* ‖ a. Orpheus *A ω Merkel*^{2}, a. heros *ς vulgo olim* 53 Carpit *l* ‖ accliuis *M F z τ h l*, aclinis *e p*, a(c *ex* d *per ras*)cliuis *N*, accliuus *cZulichem Hs vulgo olim* ‖ scilencia *l* 54 absconsus *p 104 Bothe* 55 afuerunt *M Merkel*, abfuerunt *Hs vulgo olim*, afuerant *z*, a(b *i r m 2*)fuerant *N*, abfuerat *τ*, abfuerant *cett ω Jahn* 56 *i mg n* 57 repulsa est *ς*, revulsa est *Hs* 58 intentans *h* ‖ prendi/que et prend(ere *i r m 2*) *N* ‖ prehendere *h* ‖ certans *M ς R Korn*, tentans *cDresd*, captans *cett ς VA vulgo*, certus *Merkel*^{2} 58/59 *del NJhbb 1885, 889 Polle* 59 cedentis *F τ l*, cedentes *cett vulgo* ‖ accipit *h* ‖ umbras *p* 61 enim nisi se quereretur] *sic N e ς vulgo*, enim nisi se sequeretur *z τ l*, enim nisi si sequeretur (*corr*) *h*, enim (si sub *i r m 2*)sequeretur *M*, enim nisi (sub *ex corr*, se *fort fuit*)sequeretur *F* ‖ amantem (*corr m 2*) *F*, amatum *z*, amatam$^{t\ tum^2}$ *e* ‖ si subsequeretur amatam *i mg e*^{2} ‖ quid enim sese quereretur amatam? *Hs*

supremumque 'vale', quod iam vix auribus ille
acciperet, dixit revolutaque rursus eodem est.
Non aliter stupuit gemina nece coniugis Orpheus,
quam tria qui timidus medio portante catenas
colla canis vidit, quem non pavor ante reliquit,
quam natura prior saxo per corpus oborto;
quique in se crimen traxit voluitque videri
Olenos esse nocens, tuque, o confisa figurae,
infelix Lethaea, tuae, iunctissima quondam
pectora, nunc lapides, quos umida sustinet Ide.
Orantem frustraque iterum transire volentem
portitor arcuerat: septem tamen ille diebus
squalidus in ripa Cereris sine munere sedit;
cura dolorque animi lacrimaeque alimenta fuere.
esse deos Erebi crudeles questus in altam
se recipit Rodopen pulsumque aquilonibus Haemum.
Tertius aequoreis inclusum piscibus annum
finierat Titan, omnemque refugerat Orpheus
femineam Venerem, seu quod male cesserat illi,
sive fidem dederat; multas tamen ardor habebat
iungere se vati, multae doluere repulsae.
ille etiam Thracum populis fuit auctor amorem

---

68 *sq Conr de Mure p 195 ed Bas*: 'Quique in se traxit crimen—esse nocens'.

---

63 reuocataque ς **65** triquie τ ‖ qui timidi *vel* tumidi ς,qui Stygii *Hs* ‖ portare ***N*** **67** aborto ***M***, aborto ***e*** ς **68** Quam qui in se (*fort recte, cf 65*) ***M R***, Qui(s *del m 2*)que in se ***F*** ‖ traxit crimen *VA Conr de Mure* **69** Oleno(s *sscr m 2*) ***M***, Olenus ***N*** ς *VA* ‖ confise (*sed* e *ex corr*, a *fort fuit* ***M***) ϰ ***M***, confis(a *i r m 2*) ***N***, confixa (*i e indurata in lapidem*) *Adv I 23 Turnebus* ‖ figurę ***M e*** ς, figur(a *ex corr m 2*) ***N***, figura τ ***F h l g p*** *VA* **70** letheæ ***M***, Lethei *Hs* ‖ tuae ***e*** ς, tu(æ *ex* a *m 2*) ***M***, tu(a *add m 2*) ***N***, tua ϰ τ ***F h p l*** *A* **71** Corpora ς ‖ idæ ***M***, idę ***l*** **72** transire parantem ς *Bothe* **73** arcuerat ς *item e coni Const Fanensis vulgo*, ἀπειρξεν *Plan*, arguerat (*i r* F^2) ***A*** ω **75** anim(i *i r m 2*) ***N*** ‖ dedere *cMoreti*, dederunt *cPal et e coni* (*Crepund III 20*) *Gebhardus* **76** herebi ***M*** ς ‖ questus crudeles ***h*** ‖ alt(a *ex* u *m 2*)m ***F*** **77** recinit τ ‖ rodopen ***O F l***, rhodopen *cett vulgo* ‖ h^2emum ***M***, haemon ς, emum *R* **78** aethereis *Hs* **81** agebat *Hs* **83** populo ***N*** ‖ amor(is *i r m 2*) ***M***

in teneros transferre mares citraque iuventam
aetatis breve ver et primos carpere flores.
Arbores motae. Cyparissus- Collis erat collemque super planissima campi
area, quam viridem faciebant graminis herbae.
umbra loco deerat; qua postquam parte resedit
dis genitus vates et fila sonantia movit,
umbra loco venit: non Chaonis abfuit arbor,
non nemus Heliadum, non frondibus aesculus altis,
nec tiliae molles, nec fagus et innuba laurus
et coryli fragiles et fraxinus utilis hastis
enodisque abies curvataque glandibus ilex
et platanus genialis acerque coloribus inpar

---

84 *sq Heiricus* (*natus a. 841, cf Traube III 439*) *Vita S. Germani 41 sq*: nam paene puer citraque iuuentam omnia combiberat . furit intimus ossibus ardor (*cf met IX 398* nam paene puer, *VIII 827* furit ardor edendi) ‖ *ib* 21 aetatis breve ver et primi gratia floris.

90 sq *Lact Plac Comm in Stat Theb VI 92*: Ouidius hanc enumerationen arborum epithetis suis decimo libro monstrauit: 'Umbra loco uenit — laurus Nec [*sic Par 8064*, Et *L M Par 8063*] coryli — Perpetuoque uirens buxus — bacis caerula tinus [pinus *M P*] — amicae uitibus ulmi pomoque ouerata [generata *M*, genera *Par 8063*, grana *Par 8064*] rubenti — et lentae 'lenta *M P*] uictoris [uictores *M Par 8063*] palmae — truncoque induruit illo'.

91 non nemus — altis] *citat in Opere prosodiaco Mico (cf Traube P L aevi Car III 286 et quae dixi ad met I 37) addito nomine* OVID.

93 *Isidorus Orig XVII 7, 39:* Fraxinus vocari fertur, quod magis inter aspera loca montanaque fraga [*sic Guelph 1 et 2 ap Lindem*, in asperis locis montanisque fragis *Arevalo vulgo; cf Ov met I 104*] nascatur. Hinc per derivationem fraxinus, sicut a monte montanus. De quo Ovidius: 'Et fraxinus utilis hastis'.

95 *Priscianus V 15*: 'haec acer', quod 'huius aceris' facit genetivum. Ovidius: 'Et platanus genialis [geni/alis *K*, genitalis *L*] acerque coloribus inpar [impar *A D G L K*]' ‖ *ib VI 44*: Ovidius nominativum protulit: 'Et platanus genialis acerque coloribus impar [inpar *RDH*]' ‖ *citatur versus* Et platanus — impar *in cod Vat bibl reginae Chr 215 saec IX (cf H Keil Ind schol Hal aest 1872 p III). additur nomen* OVID ‖ *Isid Orig XVII 7, 41*: Acer coloribus impar'.

---

84 t(e *i r m 2*)$^{ne^2}$//ros *N* ‖ circaque (*coll Hor c II 5, 5*) *Slichtenhorst* ‖ iuuenta *F* 85 primos et (*ob rationes metricas*) *ALit Anz No 190 Santen* 88 *sq* qua postquam — loco uenit *om h, tres diversae manus correxerunt* 89 et *om F* 89,90 *om z O, i mg add z*^{3} *m, i l n* 90 venerat umbra loco *Bothe* ‖ cahonis *n* ‖ abfuit *A ω*, affuit *n*, afuit (*cf 55*) *nescio unde scr Merkel* ‖ arbos *ς Hs vulgo olim* 91 Hoc nemus *Ben* ‖ e(li *i r m 2*)adum *N* ‖ frontibus *τ ς Burm* ‖ altus (*corr*) *τ* 92 tiliae leues *g* 93 nec coryli *e Merkel*, corili *ς* 94 onerataque *ς Gierig*, copertaque *NJhbb 1872, 492 Angermann*, cirrataque *Merkel*^{2} 95 genitalis *ς*

amnicolaeque simul salices et aquatica lotos
perpetuoque virens buxum tenuesque myricae
et bicolor myrtus et bacis caerula tinus.
vos quoque, flexipedes hederae, venistis et una
pampineae vites et amictae vitibus ulmi
ornique et piceae pomoque onerata rubenti
arbutus et lentae, victoris praemia, palmae
et succincta comas hirsutaque vertice pinus,
grata deum matri, siquidem Cybeleius Attis
exuit hac hominem truncoque induruit illo.
Adfuit huic turbae metas imitata cupressus,
nunc arbor, puer ante deo dilectus ab illo,
qui citharam nervis et nervis temperat arcum:
namque sacer nymphis Carthaea tenentibus arva
ingens cervus erat lateque patentibus altas
ipse suo capiti praebebat cornibus umbras.
cornua fulgebant auro, demissaque in armos
pendebant tereti gemmata monilia collo.
bulla super frontem parvis argentea loris
vincta movebatur parilique aetate: nitebant

96 que *add* h^2 ‖ Annicoleque—aquatiqua lothos *e* 97 Perpetuæque *M*, Perpetueque *R* ‖ buxum *M R Merkel*, buxu(s *i r m 2*) *N*, buxus *cett Schol in Statium VA vulgo olim* ‖ tenu(e *ex* i *m 2*)sque *N* 98 myrtus bicolor (*sed cf III 184 alia*) *Vollmer* ‖ tinus *Hs vulgo*, pinus (*sed cf 103*) ϰ τ *M F l Schol in Stat*, (fic *i r m 2*)us *N*, ficus (*i r* h^2) *e g* ϛ ω, cinus (*i e species lauri*) *cLangerm et e coni Const Fanensis*, ἔλαία γλαυκή *Plan* 99 flexibiles *A* 100 amicae *Schol in Stat cBerol, sed cf ad fast I 153 Heinsium et Ovid III 26 Zingerle* 101 honorata *M* ‖ rubenti *i r* F^2 102 Arbatus *N* ‖ *an* laetae? 103 comas et acuta cuspide *cDresd* 104 *sq* attis *O* ϰ *e* ϛ, atis τ *F l*, a/tis *h*, Athys *g R*, Atys *A* ‖ Exuit hec (*corr* F^2) ϰ *F* ‖ Cybeleius olim—induruit Atys *Faber* ‖ exiit hac *Adv XI 22 Turnebus* ‖ induruit alto *Bothe* 106 A(f *ex* t)fuit—cipressus *M* ‖ luctus imitata *cLeidens* 108 citharа neruis τ ‖ citharа neruos *Hellmuth* ‖ arcus *cRhen R Hs* 109 carthaea τ ϛ *V Const Fanensis*, carthea *l A*, carchaea *F*, Καρχαῖα *Plan*, charchea ϰ *O*, crethea *h*, cyrchea *e*, cretea carchia *alia* ϛ 110 (pat *i r m 2*)entibus (altas *i r m 2*) *N* 111 *i l n* 112 gemmataque in armo *l*, d(e *ex* i)missaque *e* 113 gemmata ϛ (*i mg* h^2) ω *vulgo*, (g *i r m 2*)em(ma *i r m 2*) N^{ta^2} ł demissa *sscr* (*m 3*) *n*, geminata ϛ, demissa (uel gemmata *sscr* τ) *M F* ϰ τ *h l* ϛ, diffusa (ł discussa *sscr* e^2) *e* ϛ *R* ‖ εἰς ἁρμοὺς συμβεβλημένα καὶ περικείμενα τῷ ἁπαλῷ τραχήλῳ *Plan* 114 Bella—lo(ris *i r m 2*) *M* 115 Uincla ϰ *M*, Uin$(t^{c^2}$ *i r m 2*)/a *N* ‖ moueba/tur (n *eras*) τ *O*, mouebantur ϰ *cDresd* ‖ parilique N^{es^2}, parilesque τ

auribus e geminis circum cava tempora bacae.
isque metu vacuus naturalique pavore
deposito celebrare domos mulcendaque colla
quamlibet ignotis manibus praebere solebat.
sed tamen ante alios, Ceae pulcherrime gentis,
gratus erat, Cyparisse, tibi: tu pabula cervum
ad nova, tu liquidi ducebas fontis ad undam,
tu modo texebas varios per cornua flores,
nunc eques in tergo residens huc laetus et illuc
mollia purpureis frenabas ora capistris.
Aestus erat mediusque dies, solisque vapore
concava litorei fervebant bracchia cancri:
fessus in herbosa posuit sua corpora terra
cervus et arborea frigus ducebat ab umbra.
hunc puer inprudens iaculo Cyparissus acuto
fixit et, ut saevo morientem vulnere vidit,
velle mori statuit. quae non solacia Phoebus
dixit et ut leviter pro materiaque doleret,
admonuit! gemit ille tamen munusque supremum
hoc petit a superis, ut tempore lugeat omni.
iamque per inmensos egesto sanguine fletus
in viridem verti coeperunt membra colorem,
et modo qui nivea pendebant fronte capilli,

F h l ς ‖ *ἴσοι τε τὸ μέγεθος Plan*, parilique ex aere ς *Hs vulgo olim*, parili levitate *Postgate*, par. decore *Madvig* ‖ parili levore nit. Auribus in g. *Opp ph I 657 Bergk* ‖ *cf VIII 631 et ad V 478* 116 in geminis *h* ς *R Hs vulgo olim*, et geminis *Raph Regius* ‖ circum *om* (*i mg add*) *τ* ‖ timpora *ϰ τ N F* ‖ E geminis auribus—(b *ex* u *m 2*)acae *N* 117 metu/ (s *eras*) *M l* ‖ pudore *cJunianus* 118 domus *F* 119 Quamlicet (*corr n*) *N ϰ*, Quamuis *e cSenat* 120 ceee *M*, cee *ϰ*, caeae *VA* ‖ *τῶν Κῴων ἔθνους Plan* 121 cyparasse *τ* ‖ tibi qui ad pab. *M* 122 At nutu liquidi *M*, Ad nutu liqu. *ϰ* 123 Tu/ modo *N* ‖ texebas *e* ς *VA* (*i mg h*²) *vulgo*, *ἔπλεκες Plan*, sternebas *M* ς *R*, spargebas *cLeid*, tendebas (t texe *sscr n*) *N cett*, nectebas *Korn* ‖ uanos per *l* 124 eques (in t *a m 2*, t *i r*)ergo *N* ‖ r(e *ex* i)sidens hu/c (n *fort eras*) *M* ‖ latus *ccGoth et Medic Hs vulgo olim* 126 nitore *M R*, (uap$^{ua^2}$ *i r m 2*)ore *N* 128 brachia *vel* pectora ς 129 ducebat frigus ς *Hs* 131 (F *ex* D *m 2*)ixit *M* 133 Dixit et ut l. *e h ω*, Dixit (et *i r m 3*, ut *i r m 2*) *N*, Dixit ac ut *F τ l*, Dixit at ut *ϰ*, Dixit ad hunc *M*, dixit ut, hunc *Riese*, dixit, et utiliter *Merkel*² ‖ dixit, ut hunc leviter—admonuit! *Ehwald* ‖ ut admonuit *exclamantis esse et ipse puto* 134 Ammonuit *R* 136 egesto/ (s *eras*) *F*, eiecto ς, exhausto *cRegii Bothe* 137 colorem *i r F*² 138 *del Merkel*² ‖ niue (i/ *ex* a *i r*) *M* ‖ fronde *F*

horrida caesaries fieri sumptoque rigore
sidereum gracili spectare cacumine caelum.
ingemuit tristisque deus ‘lugebere nobis
lugebisque alios aderisque dolentibus’ inquit.
Tale nemus vates attraxerat inque ferarum *Ganymedes, Hyacinthus.*
concilio medius turba volucrumque sedebat.
ut satis inpulsas temptavit pollice chordas
et sensit varios, quamvis diversa sonarent,
concordare modos, hoc vocem carmine movit:
‘Ab Iove, Musa parens, (cedunt Iovis omnia regno!)
carmina nostra move! Iovis est mihi saepe potestas
dicta prius: cecini plectro graviore Gigantas
sparsaque Phlegraeis victricia fulmina campis.
nunc opus est leviore lyra, puerosque canamus
dilectos superis inconcessisque puellas
ignibus attonitas meruisse libidine poenam.
Rex superum Phrygii quondam Ganymedis amore
arsit, et inventum est aliquid, quod Iuppiter esse,
quam quod erat, mallet. nulla tamen alite verti
dignatur, nisi quae posset sua fulmina ferre.
nec mora, percusso mendacibus aere pennis

---

139 Orrida ***M*** **140** spectare ceper^{2} *i r* ***M*** **142** dolentibus inque ferarum (*i mg corr*) ***τ*** **143** contraxerat *ccMedic et Par Hs vulgo olim* **144** turba/ ***N***, turbae ***ς*** ‖ cum cithara medius *H A Koch* ‖ concilio, medius turbae vol. *distinx* (*cf Mscr Diez BSant 148e p 374*) *Dav Hoogstraten*, concilio, medius turbae, v. *distinx ad Lucr I 14 Wakefield, item Bentley* ‖ m. turbae volucrisque *Hs* **145** cordas ***O*** **146** sonaret (*corr n*) ***O R***, sonabant *cGronov* **147** modos hoc (modo *virg del*) uocem ***M*** ‖ hanc uocem ***F*** ‖ c. rupit *cVoss Burm* **148** A ioue ***ς*** ‖ potens ***ς*** ‖ cedent *ccMedic*, cetant *Hs* **150** *post* prius *incidunt e Plan, post* dicta ***h l V Korn*** ‖ cecini *i r n* ‖ pl. leuiore grauiore^{2} ***F*** ‖ gigantes ***N ς RA***, gygantes ***h*** **151** phlegraeis ***ϰ e ς*** *Plan vulgo*, palėgeis ***M***, phlegreis *i mg* ***m***, plegeis^{r2} ***N***, phegheis^{r} ***h***, flegreis ***F*** ‖ fulmina ***ς*** *Plan vulgo*, (car *virg del*, ful *sscr m 2*)mina ***F***, carmina^{fulmina2} ***l*** ‖ fulgura *cBas*, carmina ***ϰ τ O h ς R*** ‖ fulm. castris *Hs* **152** Hic opus *cArond* **153** puell(a *ex* i *m 2*)s ***M*** **154** penas ***h e ς*** **155** frigii ***l*** ‖ quondam phrygii (*vel* frigii) ***ς*** **156** est *om* ***l*** **157** tamen *om* ***h*** **158** nisi quae posset sua fulmina ferre ***M ς R Merkel***, nisi quae possit s. f. ferre *cArondel Hs vulgo olim*, nisi quae po(rt *i r m 2*)et sua f. terre ***N***, n. quae portet (portat ***h ς***) s. fulmina (flumina ***l***) terre (terra/ ***h***, terris ***ς***) ***ϰ τ X VA Jahn*** ‖ nisi qua *Capoferreus* ‖ quae possit s. f. ferre *vel* cui possent s. f. ferri *coni Hs*

abripit Iliaden; qui nunc quoque pocula miscet
invitaque Iovi nectar Iunone ministrat.
Te quoque, Amyclide, posuisset in aethere Phoebus,
tristia si spatium ponendi fata dedissent.
qua licet, aeternus tamen es; quotiensque repellit
ver hiemem piscique aries succedit aquoso,
tu totiens oreris viridique in caespite flores.
te meus ante omnes genitor dilexit, et orbe
in medio positi caruerunt praeside Delphi,
dum deus Eurotan inmunitamque frequentat
Sparten, nec citharae nec sunt in honore sagittae:
inmemor ipse sui non retia ferre recusat,
non tenuisse canes, non per iuga montis iniqui
ire comes, longaque alit adsuetudine flammas.
iamque fere medius Titan venientis et actae
noctis erat spatioque pari distabat utrimque:
corpora veste levant et suco pinguis olivi
splendescunt latique ineunt certamina disci;
quem prius aerias libratum Phoebus in auras
misit et oppositas disiecit pondere nubes.
reccidit in solidam longo post tempore terram
pondus et exhibuit iunctam cum viribus artem.
protinus inprudens actusque cupidine lusus

---

160 Arripit *N F* ς* ς ‖ aliadē (*gl* cammedē *sscr m 2*) *M*, yliadem *e*, illiadem *h* ς *R* ‖ po/cula (s *eras*) *F* 162 amiclides *F*, Amyclaide *Unger* ‖ ł aethere² in aere *e*, in aere *ccBersm et Goth* 163 si/ (s *eras*) sp. *M* 164 que *i mg add* h^3 ‖ quċiensque rep/llet *τ* 165 hiemen *M* ‖ successit *g* 166 totiens honeras *M* ‖ caespite uernas *cLeid Burm* 167 Te deus *ϰ* ‖ ante alios ς *Hs* 169 Tum *M* ‖ europā *ϰ O l ccDresd et Vratisl* ‖ immutamque *M*, immutatamque (ł immunitam *i mg* e^2) *e g*, immoenitamque *Ciofanus* 170 sprathen *τ*, spartam *e ccDresd et Senat* 172/187 *om M*, *i mg m* 172 Nec tenuisse — nec per *cDresd* ‖ iu///ga *m* 173 Isse comes *e* ς *Hs vulgo olim* ‖ longa/que *N* ‖ trahit ass. *e cSenat* ‖ asuetudine *F*, ad(s *inseruit m 2*)suetudine *N* 175 Lucis erat. *e* ς ‖ utrique *m Riese*¹, utrinque *h*, utrumque *τ* 176 l(e *ex* a *i r m 2*)uant *N* ‖ oliuae ς 177 Spendescunt *e* ‖ laetique ς *KSchenkl* 178 aetherias *Riese* 179 verbere *Burm*, robore *Bothe* 180 Reccidit *l* e^2 *τ*, Decidit ς *A*, Reicit *ϰ*, Recidit *e cett RV* ‖ solitam *cRhen* ‖ post longo tempore ς 182 *i mg* e^2 ‖ impudens a. c. iussus *m* ‖ a(c *i r m 2*)t(us *i r m 2*)que *N*, ar(tis *ex* us)que *F*, artisque *h ϰ g p* ς, artusque *l*, tactusque *vel* tractusque *vel* captusque *vel* uictusque *vel* auidusque ς ‖ Pr. incumbens artisque (ł imprudens ł actusque *sscr*) e^2 ‖ cup. ludi ς *R*, cup. laudis *i mg p et e coni Burm*

tollere Taenarides orbem properabat, at illum
dura repercusso subiecit verbere tellus
in vultus, Hyacinthe, tuos. expalluit aeque
quam puer ipse deus conlapsosque excipit artus,
et modo te refovet, modo tristia vulnera siccat,
nunc animam admotis fugientem sustinet herbis.
nil prosunt artes: erat inmedicabile vulnus.
ut, siquis violas rigidumve papaver in horto
liliaque infringat fulvis horrentia linguis,
marcida demittant subito caput illa vietum
nec se sustineant spectentque cacumine terram:
sic vultus moriens iacet, et defecta vigore
ipsa sibi est oneri cervix umeroque recumbit.
„laberis, Oebalide, prima fraudate iuventa“,
Phoebus ait „videoque tuum, mea crimina, vulnus.

189 *sq Vinc Bellov Spec hist VI 117*: nil prosunt artes — riguoque papavera — herentia linguis — caput illa grauatum — spectentue — iacet defecta uigore.

183 thenorydes *e* ‖ ad illum *m* 184 repercusso s. verbere *Merkel*², rep. s. inher(e *i r*) *m*, r. s. inaere *N F*, r. s. in aere *τ e h ς RV*, r. s. ab aere *ς Hs vulgo olim*, r. s. marmore *Withof*, r. s. pondere *HAKoch* ‖ repercussum s. in aera (*i e 'at tellus dura illum, repercussum in aera, subiecit in vultus'*) *ϰ l ς Bach*, repercussum s. ab aere *Jahn*, repercussum s. in aera tellus Et vultus *coni Hs*, repercussum — in vultusque *NJhbb 1893, 333 Stange*, repercussum s. circine *Rappold* 185 iacinthe *ϰ m l*, iacincte *F*, iaccincte *h*, yacincte *e* 186 Ac puer *cBonon Hs vulgo* ‖ collapsos(que *om*) *l* ‖ accipit *vel* exigit *ς*, eripit *Hs* 187 se (*i e suo calore*) refovet *Bothe* 188 ammotis *M* 189 uul(n *i r m 2*)u(s *i r m 2*) *M* 190 rigidumve *NJhbb 1885, 890 Polle*, rigidoue *ϰ M*, rig(uo *i r m 2*)ue *N*, riguoque *F ς cLeid Voss 51 VA Bothe*, riguoue *cett R vulgo* ‖ papauer *N ς Hs vulgo*, papauera *cett ω Jahn* 191 *sq* liliave *Bothe* ‖ horrentia *Riese*, herencia *τ l*, (h *sscr m 2*)erentia *h*, haerentia *cett vulgo* ‖ linguis *N F τ h l ς R*, lingnis *ς*, lignis *ϰ M F*² *e ς*, uirgis *n ς VA* ‖ herencia truncis *Mscr Diez B Sant 12* ‖ fuluis — moriens (*191/194*) *del Merkel*² 192 dimittant *ϰ N ς*, dimittunt *e* ‖ illa vietum *Riese*, i. quietum *M*, i. gra(uato *i r m 3*) *F*, i. grauatum (grauatum *i r n*, *evanida vox — g tamen apparere videtur — in ϰ*) *cett Plan ω vulgo* 193 sustentant *N* ‖ spectantque *e h R*, spectentue *Vinc Bell* ‖ terras *i r F*³ 194 uultu *unus Heinsianus* ‖ *τὸ πρόσωπον ἐκείνου ἐκπνέοντος Plan* ‖ et *om Vinc Bell* ‖ vultu moriente iacet, defecta *vel* vultus moriens flaccet (= *marcet*) def. *Hs* ‖ uig(ore *i r m 3*) *F* 196 ebalide *F*, oethalyde *e* ‖ fraudata *M*, fraudante *e* 197 Phebus (*sic*) *l* ‖ mea carmina *ϰ*, mea uulnera *cBersm*

tu dolor es facinusque meum: mea dextera leto
inscribenda tuo est! ego sum tibi funeris auctor.
quae mea culpa tamen? nisi si lusisse vocari
culpa potest, nisi culpa potest et amasse vocari.
atque utinam merito vitam tecumque liceret
reddere! quod quoniam fatali lege tenemur,
semper eris mecum memorique haerebis in ore.
te lyra pulsa manu, te carmina nostra sonabunt,
flosque novus scripto gemitus imitabere nostros.
tempus et illud erit, quo se fortissimus heros
addat in hunc florem folioque legatur eodem.'
talia dum vero memorantur Apollinis ore,
ecce cruor, qui fusus humo signaverat herbas,
desinit esse cruor, Tyrioque nitentior ostro
flos oritur formamque capit, quam lilia, si non
purpureus color his, argenteus esset in illis.
Non satis hoc Phoebo est (is enim fuit auctor honoris):
ipse suos gemitus foliis inscribit et AI AI
flos habet inscriptum, funestaque littera dicta est.

215*sq* (*cf XIII 394sq*) *Servius in Bucol III 106*: qui natus primo est de Hyacinthi sanguine, postea de Aiacis, sicut etiam Ovidius docet ‖ *Lact epitome div Inst 8, 2*: Apollo . . dilectum puerum cum peremisset inprudens, gemitus suos inscripsit in flore.

---

198 faximisque (*corr*) τ 199 Inscridenda M 200/209 *del Merkel*^{2} 200 nisi si lusisse $\varkappa$ h ς ω *vulgo*, nisi lusisse M, nisi silu(s *ex* i *m 2*)ise N, nis// (si *fort eras*) siluisse F, nisi siluisse l, nisi luisse τ, (nisisil *i r m 2*)usisse e 201 *i mg* h^2 ‖ nisi—vocari *om* l *in spatio vacuo add* l^2 ‖ potest et adamasse p, potest adamasse *inde p 202 Bothe* 202 ut. merito $\varkappa$ M *Riese*, ut. pro te X ω *vulgo olim* ‖ tecumque X ω, tecumue $\varkappa$ M ς *Hs* ‖ utinam (pro te *i r m 2*) tecum/ (que *eras*) uitam (que *add m 2*) liceret N ‖ utinam tecumque mori vitamque l. *Transact Cambr Ph Soc III 148 Housman* 203 quod quando l, sed quoniam ς *R Hs vulgo olim* ‖ tenetur τ h ς, uetamur ς *et i mg* h^2 207 fort. Aiax (*cf Dracont Orest trag 848*) ς 208 Addet *cGoth*, Abdat *cVoss* ‖ f(o *ex corr m 2*)l(i *ex corr m 2*)oque F 210 humo $\varkappa$ M ς *R Merkel*, hom/ (humi *inde m 2*) N, humi X *VA vulgo olim* ‖ (h)erbam ς^* τ ς 212 or(itur *i r m 2*) F ‖ qua lilia N 213 color huic g ς *Hs vulgo olim* 214 *del Merkel* ‖ est *om* M ‖ auctor *i mg add* l^2 215 inscribitur τ, incidit *Gronovius* ‖ aiai (*cf XIII 398*) *Plan* ς *Naugerius vulgo*, et // (ai *a m 2*) g, et iam τ, et ecce M l^2, et e/ (e *alterum add m 2*) N, ł ya ł ay *sscr* (*m 3*) n, et (ẏa *ex corr* F^2 h^2) F h, et ee $\varkappa$, et ia l, et YA e, et ae *vel* et ay *vel* et aia *vel* et ae ae (*sic Ben*) *alia* ς 216 dicta est (*cf NJhbb 1894, 652*) *scripsi*, d$^{u^2}$/cta (i *eras videtur*, est *add m 2*) N, ducta est *cett* ω *vulgo*, dictu est *Bothe*

nec genuisse pudet Sparten Hyacinthon: honorque
durat in hoc aevi, celebrandaque more priorum
annua praelata redeunt Hyacinthia pompa.
At si forte roges fecundam Amathunta metallis, 220 *Cerastae et Propoetides.*
an genuisse velit Propoetidas, abnuat aeque
atque illos, gemino quondam quibus aspera cornu
frons erat; unde etiam nomen traxere Cerastae.
ante fores horum stabat Iovis Hospitis ara;
† Inlugubris celeri quam siquis sanguine tinctam 225
advena vidisset, mactatos crederet illic
lactantes vitulos Amathusiacasque bidentes:
hospes erat caesus! sacris offensa nefandis

224*sq* (*Lactant*) *Argum X fab VI*: cuius incolae, obtrita consuetudine humani generis, soliti in ara Iovis, quae proxima erat deae, advenas immolare. *cf Append.*

---

217 gemuisse ς ‖ spartē ***M*** ‖ iacinthon ***Mx***, iacincton ***l***, iaccinton ***h*** 218 eu(o *ex* i *m 2*) ***F***, euo (t i *sscr m 2*) ***e***, aeuum ς 219 iacinthia ***x M l***, iacinctia ***F***, yacintina ***τ*** ‖ praelatam red. iaccinthia ***h*** 220 At fortasse roges ***h*** ‖ fœcunda ***F*** ‖ amathita (*corr m 2*) ***N*** ‖ metalli ς *Hs* 221 Haud genuisse ***x***, A(n *inseruit m 2*) /genuisse ***M*** ‖ propoetidas ***x h*** ς *Plan*, propoeides ***M***, propeded^{i}/des (e *eras*) ***N***, propeidas ***F τ l*** *Ben*, proptides$^{e^2}$ ***e***, propœtides ς *R* ‖ abnuat *Hs vulgo*, adnuat ***x***, annuat ς *VA*, annuet (*incertum*) ***τ***, abnuet *vel* abnuit ς, a(n *ex* b)nuit ***N***, annuit ***M F*** ς*, *ἀνανεύσει Plan* 222 gemino/(s *eras*) ***O*** 223 cæraste ***M*** 225 *locus nondum sanatus* ‖ Inlugubris$^{luctuosa^2}$ celeri ***M***, Inlugubri$^{s^2}$ sceleris ***N***, Inlugubrissceleris ***x***, Inlugubris sceleris ***F l***, Illugubris sceleris (celeris *alii*) ***e*** ς, //lugubris celebris (sceleris *corr*) ***τ***, Lugubris ọ sceleris ***h***, Inlugubris scele$^{sceleri^2}$// ***g***, *βωμὸς . . πολυστόνου τολμήματος Plan*, Illugubris (Inlugubris *alii*) sceleri ς *RV* ‖ aras (*sic*) Lugubris sceleris *Mscr Diez BSant 12* ‖ Lugubris sceleris ς *A vulgo olim*, Lugubris scelerum *Vollmer*, Ilicibus celebris *vel* In luco obscuro *vel* In luco celebri *vel* Ilice sub veteri *Hs*, Lugubris Veneri *Burm*, Caedibus illustris *Schepperus* ‖ Lugubris sceletis '*ex em IVossii . Latini autem* sceletus sceleti *solent dicere* . sceletis *ergo est* ossibus . *Heinsius hanc em. sane Vossianam mala fide reticuit' Mscr Diez Sant 148e p 374 Dav Hoogstraten* ‖ ara Lugubris, calido quam *Boissonade* ‖ Illecebra (*vel* Illecebrae) sceleris *p 106 Bothe*, Ignarus sceleris *Adv cr II 88 Madvig*, Ingluvie sceleris *Merkel*^{2}, Indicium sceleris *HAKoch*, Heu! cumulus sceleris *Korn*, Lugubris incesto *Postgate*, Veneris (*pro* celeri) *scribendum esse censet, ceterum de emendatione desperans, Hermes XXV 82 Knaack* 227 Lactentis *R*, Lact(e *ex* a *m 2*)ntes ***N*** ‖ amathusiasque ***M***, amaturiacasque ***l***, amutusiacasque$^{a^2}$ ***e***, amathusiacasue ς *Hs vulgo olim*, Amathusiadasve *coni Hs* ‖ bibentes ***τ***, (b *ex* v *m 2*)identes ***N***, bi(d *i r m 2*)entes ***M***

ipsa suas urbes Ophiusiaque arva parabat
deserere alma Venus. „sed quid loca grata, quid urbes
peccavere meae? quod“ dixit „crimen in illis?
exsilio poenam potius gens inpia pendat,
vel nece vel siquid medium est mortisque fugaeque.
idque quid esse potest, nisi versae poena figurae?“
dum dubitat, quo mutet eos, ad cornua vultum
flexit et admonita est haec illis posse relinqui
grandiaque in torvos transformat membra iuvencos.
Sunt tamen obscaenae Venerem Propoetides ausae
esse negare deam; pro quo sua numinis ira
corpora cum forma primae vulgasse feruntur,
utque pudor cessit sanguisque induruit oris,
in rigidum parvo silicem discrimine versae.
Pygmalion. Quas quia Pygmalion aevum per crimen agentis
viderat, offensus vitiis, quae plurima menti
femineae natura dedit, sine coniuge caelebs
vivebat thalamique diu consorte carebat.
interea niveum mira feliciter arte
sculpsit ebur formamque dedit, qua femina nasci
nulla potest, operisque sui concepit amorem.
virginis est verae facies, quam vivere credas,
et, si non obstet reverentia, velle moveri:

---

229 suas sedes *cLeid*, s. aedes *Burm* ‖ ophiustaque *O*, ophitusiaque *e* 230 quid *alterum i r m* 231 quid dixit ϰ, qu(o *ex corr m 2*)d dixit *N* ‖ crimen dixit *F e ς Hs* 232 E xillo *M* ‖ impia soluat *g* 233 est *om ς, del Hs* 235 mutat (*corr m 2*) *h* 237 to(ruos *i r m 2*) t. m. iuuen(cos *i r m 2*) *N* 238 prope/ides *M*, propeides *F τ l*, prop(et *i r m 2*)ides *N* 239 quo ϰ *N g ς R*, qua *F τ* ς* *ς*, qu$^{o^2}$/ (a *eras*) *M* ‖ sua *s l add* F^3 240 cum fama *a m 2 cSenat Burm* ‖ primo *e ς* ‖ multasse *e*, mutasse *h l* 241 sanguis(que *om*) *M ς* 242 s(i *ex* e *m 2*)licem *M*, scilicem *h* ‖ uerse *i r* F^2 243 aevum] aequus (iustus *sscr m 2*) *M*, uersas *i r n*, neuu(maculam *sscr*) *τ*, neuum *F*, neuum *e l* ‖ per crimen agentis *Ehwald*, p. crimina agentes e^2 *ς ω vulgo*, per crimin(e a *i r m 2*)gentes *h*, per crim̄// (a *i r m 2*)gent(e *ex* i *m 2*)s *F*, per crimina gentis (gentes *n*) *O τ* ϰ ς* *ς* 244 offensas (*corr*) *h* ‖ plur. sorti *cMedic* 245 celeps *M l* 246 thalamoque *cBas Bothe* 247 in niueum *h* 248 Scalpsit *M*, Sculpit *ς Hs*, Scupsit *F* ‖ ebor—qu(a *i r m 2*) *N* 249 que *om h* 250 uerae *N τ X*, uere ϰ *M ς A*, *ὄντως Plan* 251 (ue *ex corr m 3*)lle *F* ‖ posse moueri *ς* ‖ moneri *h*

ars adeo latet arte sua. miratur et haurit
pectore Pygmalion simulati corporis ignes.
saepe manus operi temptantes admovet, an sit
corpus an illud ebur: nec adhuc ebur esse fatetur.
oscula dat reddique putat loquiturque tenetque
et credit tactis digitos insidere membris
et metuit, pressos veniat ne livor in artus;
et modo blanditias adhibet, modo grata puellis
munera fert illi conchas teretesque lapillos
et parvas volucres et flores mille colorum
liliaque pictasque pilas et ab arbore lapsas
Heliadum lacrimas; ornat quoque vestibus artus,
dat digitis gemmas, dat longa monilia collo,
aure leves bacae, redimicula pectore pendent.
cuncta decent: nec nuda minus formosa videtur.
conlocat hanc stratis concha Sidonide tinctis
appellatque tori sociam adclinataque colla
mollibus in plumis, tamquam sensura, reponit.
Festa dies Veneris tota celeberrima Cypro
venerat, et pandis inductae cornibus aurum
conciderant icta nivea cervice iuvencae,
turaque fumabant, cum munere functus ad aras
constitit et timide, „si di dare cuncta potestis,
sit coniunx, opto“ (non ausus „eburnea virgo“
dicere) Pygmalion „similis mea“ dixit „eburnae!“
sensit, ut ipsa suis aderat, Venus, aurea festis,

---

252 (h *add m 2*)aurit ***M***, (a *add m 2*)urit ***N*** 254 amouet ***M*** 255 nec ebur tamen esse *cGronov Hs vulgo olim* 257 in(si *i r m 2*)dere ***F*** 258 uen(i *ex* e)at ***l*** ‖ arcus ***ϰ*** 260 choncas ***l*** 262 *sic* ***ϰ τ e l ς*** *R Hs vulgo,* Lilia per pictasque ***M ς*** *VA,* Liliaque et pictasque (que *om* ***h***) ***N F h ς*** ‖ liciaque *Bothe* ‖ lilia fert *coni Hs* 263 Iliadum ***ϰ*** ‖ artes ***ϰ***, ar(ti *i r*)s ***M*** 264 gemmas longoque mon. ***N ς*** *Burm*, g. et longa mon. *cDresd* ‖ dat longo *vel* grata ***ς*** ‖ mu(nilia *i r*) ***M*** ‖ collo *i mg add* ***m*** 265 ba/cę (c *eras*) ***M***, bache ***F*** 267 conchas ***τ*** ‖ sidoni(de *i r m 2*) ***N*** 268 Apellaque ***h*** ‖ inclinataque ***ς*** 269 implumis ***M*** 270 dies ḍiḙs ***F*** ‖ Veneri *cStrozzanus Hs vulgo olim* 271 et pandis *cRhenov et e coni Gronov vulgo,* et blandis ***A*** *ω, κἂν τοῖς ἡμετέροις (ἡμέροις Boissonade) κέρασι Plan* ‖ inductae ***ϰ M ς*** *R vulgo,* in-du(c *del*)te ***N***, indutę ***F***, indutae ***τ h l ς*** ‖ Uenerat auratis ornatę cornua uittis (ł et blandis inductę cornibus aurum *sscr* ***e***²) ***e ς*** 272 uītae ***h*** 273 aram ***ς*** 274 Constituit ***τ*** ‖ timidę ***l*** ‖ sidi*i* *i r h* ‖ dii ***F h*** 276 eburneę ***e ς*** 277 at ipsa ***M***, ut ips(a *i r m 2*) ***N*** ‖ fe(s *i r m 2*)tis ***N***

vota quid illa velint, et, amici numinis omen,
flamma ter accensa est apicemque per aera duxit.
Ut rediit, simulacra suae petit ille puellae
incumbensque toro dedit oscula: visa tepere est.
admovet os iterum, manibus quoque pectora temptat:
temptatum mollescit ebur positoque rigore
subsidit digitis ceditque, ut Hymettia sole
cera remollescit tractataque pollice multas
flectitur in facies ipsoque fit utilis usu.
dum stupet et dubie gaudet fallique veretur,
rursus amans rursusque manu sua vota retractat:
corpus erat! saliunt temptatae pollice venae.
tum vero Paphius plenissima concipit heros
verba, quibus Veneri grates agat, oraque tandem
ore suo non falsa premit, dataque oscula virgo
sensit et erubuit timidumque ad lumina lumen
attollens pariter cum caelo vidit amantem.
Coniugio, quod fecit, adest dea, iamque coactis
cornibus in plenum noviens lunaribus orbem
illa Paphon genuit, de qua tenet insula nomen.

Myrrha. Editus hac ille est, qui, si sine prole fuisset,
inter felices Cinyras potuisset haberi.

---

278 *del Merkel²* ‖ muneris *p* ς 279 acensa *h* ‖ accense[uel est] apicemque *τ* ‖ dixit *ϰ* 280 reddit *ϰ* ‖ illa (*corr l*) *τ l h* ‖ ille figurae ς 282/288 *del Merkel²* 282 Amouet *M* 283/XIV 746 *exstant in μ* 283 mollesscit *l* 284 Subsidit *ccMed et Rhenov Hs vulgo, ὑφιζάνει Plan*, Subsedit *A ω* ‖ himetia *O ϰ μ h* ς, himecia *τ l*, humecia *F* 285 tractataque p. multas *m* ς *VA vulgo*, multasque pollice tractata *μ* ‖ tractaque *ϰ O* ‖ (a *inseruit m 2*) pollice multa(s *add m 2*) *N* ‖ remollescit multasque (multas que *F h e* ς) pollice tracta *X*, r. multumque a pollice tracta *R* 286 Vertitur ς 287 Dum stupor *μ* ‖ et dubie *M h²* ς *ω vulgo, σὺν ἀμφιβολίᾳ Plan*, et timide ς *Hs vulgo olim*, et pariter *μ*, et modice *cCaelestinorum Bothe*, et medio (t dubio *i mg e²*) *N X* ‖ (uid *i r m 2*)etur *N*, ueretur (*m 3*) *n* 288 amans rursus(que *add m 2*) *e* ‖ manus *l* ‖ retrectat *τ*, retentat ς 290 Tunc *μ* ‖ paphus[i²] *M* ‖ planissima *Bothe* 291 Uota *unus Heinsianus probante Burm* ‖ agat *F* ς* *τ n Plan vulgo*, agit *O μ ϰ* ς *ω Merkel* 293 ad limina *cBonon et Moreti* 295 Coniugi(ū *ex corr m 2*) quod fecit ei dea *M* ‖ Coniugi(o *i r m 2*) *N* ‖ Coniugium — amat dea *Transact Oxf Ph S 1882/1883 p 29 Ellis* 296 implenum *M*, impleuit *l p* ‖ nouies *F μ τ h l ω* 297 *del NJhbb 1859, 639 Suchier* ‖ paphum *μ* ς ‖ de qua *M e τ Merkel²*, de quo (*sed* o *scr n, ut videtur*) *μ N F h l* ς *ω vulgo* 298 hac *A RV* hac[&²] (e *i mg*) *M* ‖ ex illo est *vel* hinc ille est *Micyllus*, et ille est *A*, hoc ille est *coni Hs*, atque ille est *Glareanus* 299 cyniras *O τ*, cynras[y²] *e*, ciniras *ϰ F*, cinaras (*sic semper h*) *μ h*, *ὁ Κινάρας* (*semper*) *Plan*

Dira canam: procul hinc natae, procul este parentes!
aut, mea si vestras mulcebunt carmina mentes,
desit in hac mihi parte fides, nec credite factum,
vel, si credetis, facti quoque credite poenam!
si tamen admissum sinit hoc natura videri,
gentibus Ismariis et nostro gratulor orbi,
gratulor huic terrae, quod abest regionibus illis,
quae tantum genuere nefas. sit dives amomo
cinnamaque costumque suum sudataque ligno
tura ferat floresque alios Panchaia tellus,
dum ferat et murram; tanti nova non fuit arbor!
ipse negat nocuisse tibi sua tela Cupido,
Myrrha, facesque suas a crimine vindicat isto:
stipite te Stygio tumidisque adflavit echidnis
e tribus una soror. scelus est odisse parentem:
hic amor est odio maius scelus. undique lecti
te cupiunt proceres, totoque oriente iuventus
ad thalami certamen adest: ex omnibus unum
elige, Myrrha, virum — dum ne sit in omnibus unus!

---

300 natae procul hinc ς *Hs vulgo olim* **301** Aut ϰ *n h* ς *A vulgo,* At *N cett V* ‖ mulcebant ϰ **302** nec credite *M n h*² ς *VA Merkel*², ne cr. (*cf Aen II 48*) *N h*¹ *cett vulgo olim* ‖ factis *cCantabr,* facto *Hs* **303** cred(a *ex* e *m 2*)tis *N* **304** amissum (*corr m 2*) *M* ‖ sin(a *ex corr i r*)t *h* **305** *habet X ω, om O* ϰ, *i l add* (*fort m 1*) *N et* ϰ³, *dell versum Merkel et Korn, def* (*Append ed exeg p 398*) *Ehwald* ‖ hismariis *F,* ismauriis *N* **308** Cinnamaque et *h* ‖ Cynnama · que costum(que *add m 2*) *e* ‖ suam ς *Hs vulgo olim* ‖ sudaque$^{ta^2}$ *N* **309/310** Tura ferat et mirrham tanti noua non fuit arbor Tura ferat floresque alios panchaia tellus Dum ferat—fuit arbor ϰ **309** flores(que *add m 3*) *F* ‖ flores uarios ς ‖ panchaica *N τ h l* ς, panphaica *μ* ‖ tura ferat (floresque alios) Panchaica, tellus, Dum ferat *Comm in leg Att p 248 Petit* ‖ roresque alios (*coll Lygd 4, 28*) *Fuß*, floresque aloës *Qu Ov cr Münster 1879, 10 Algermissen* . **310** murram *M Merkel*², mirram (*semper*) *μ τ h̄ l* ς, myrram *cett* ς *vulgo,* Myrrham *ω* ‖ noua (non *add m 3*) fuit *N* ‖ arbo(r *ex* s *m 2*) *F,* arbos ς *Hs* **311** Ipsa—sibi (*corr m 2*) *N,* Ipsa$^{e^1}$—sibi ϰ **312** Murra *M,* Mirra (*semper*) *F h l* ‖ uendicat *μ e* **313** tumidisque^{v} *M* ‖ echynis$^{d^2}$ *e* **314** Ex tr. *μ* **315** Hic mos ϰ *M* ‖ est odioque *M* ‖ minus scelus *M,* mius scelus *τ* **316** proceres *s l add h*² ‖ iuuenta (*cf Hor c III 2, 15 et NJhbb Suppl XVIII 1890, 186 OHey*) *M Korn* **317** At thalami ϰ, A(d *add m 2*) thalami *e* ‖ thalami/ (us *fuit*) *M* ‖ unū^{2}/ (s *eras*) *N* **318** murra *M* ‖ myrra tibi dum *N* ς ‖ n(e *ex* o, non *videtur fuisse*) sit *N,* nescit *M F,* non sit *μ* ς *VA* ‖ unū^{2}/ (s *eras*) *M*

Illa quidem sentit foedoque repugnat amori
et secum 'quo mente feror? quid molior?' inquit,
'di, precor, et pietas sacrataque iura parentum,
hoc prohibete nefas scelerique resistite nostro, —
si tamen hoc scelus est. sed enim damnare negatur
hanc Venerem pietas, coeuntque animalia nullo
cetera delicto. nec habetur turpe iuvencae
ferre patrem tergo, fit equo sua filia coniunx,
quasque creavit, init pecudes caper ipsaque, cuius
semine concepta est, ex illo concipit ales.
felices, quibus ista licent! humana malignas
cura dedit leges, et quod natura remittit,
invida iura negant. gentes tamen esse feruntur,
in quibus et nato genetrix et nata parenti
iungitur, ut pietas geminato crescat amore.
me miseram, quod non nasci mihi contigit illic,
fortunaque loci laedor! — quid in ista revolvor?
spes interdictae discedite! dignus amari
ille, sed ut pater, est. — ergo si filia magni
non essem Cinyrae, Cinyrae concumbere possem;
nunc quia iam meus est, non est meus, ipsaque damno
est mihi proximitas: aliena potentior essem.
ire libet procul hinc patriaeque relinquere fines,
dum scelus effugiam. retinet malus ardor amantem,
ut praesens spectem Cinyram tangamque loquarque

---

319 sensit *F cRhen* 320 qu(a *ex* o *m 2*) *F* ‖ melior *(corr μ)* τ μ 321 Dii *M μ h* 322 resistite tanto *cGoth Hs vulgo olim* 323/324 sed enim — pietas *i l n* 323 nega/t̄$^{-2}$ (*i e* negatur *m 2*, negaret *fuit*) *M*, negaret *Merkel*^{2} ‖ etenim (*cf Bibl Diez 1075*) *Hs* 324 que *om e* ς ‖ coeuntne *Bentley* 325 delicto *A ω*, delectu *frg Caesenas cRhenov Hs vulgo olim*, dilectu *M Merkel* ‖ iuuen(cę *i r m 2*) *e* 327 iniit *N* 328 Sanguine *μ*, semina ϰ ‖ ill(o *ex* a *m 2*) *F*, illa τ *l* ς 331 iura uetant *cRhenov* 332 genitrix *F μ* τ 333 ut — crescat *O* ς *R Riese*, et — crescit *X* ϰ τ *μ n g Plan vulgo* 335 quod inista *F* 336 intercedite (*corr m 2*) disc. *F* ‖ dicedite$^{s^2}$ ϰ 337 est *s l n* ‖ est ita g^{o} si *F* 338 cinire cinire *M*, cinere cinere *N*, cynirę cynirę *F*, cinerę cynerę *l*, cinare cinare^{secum} *p* 339 tam meus *ccLangerm Goth Rhenov Hs vulgo olim* 341 patriae(que *om*) *μ*, patriosque *ccNaugerii et Bonon Hs vulgo olim* 342 malus error ς *Hs vulgo olim* ‖ ardor euntem *Bentley* 343 spect(e *i r m 2*)m ‖ cyniram *N*, cynarā *M*, cy^{i}narā *F*, ci(y)neram *h l*

osculaque admoveam, si nil conceditur ultra.
ultra autem sperare aliquid potes, inpia virgo?
et quot confundas et iura et nomina, sentis!
tune eris et matris paelex et adultera patris?
tune soror nati genetrixque vocabere fratris?
nec metues atro crinitas angue sorores,
quas facibus saevis oculos atque ora petentes
noxia corda vident? at tu, dum corpore non es
passa nefas, animo ne concipe neve potentis
concubitu vetito naturae pollue foedus.
velle puta: res ipsa vetat; pius ille memorque est
moris — et o vellem similis furor esset in illo!“
Dixerat, at Cinyras, quem copia digna procorum,
quid faciat, dubitare facit, scitatur ab ipsa
nominibus dictis, cuius velit esse mariti.
illa silet primo patriisque in vultibus haerens
aestuat et tepido suffundit lumina rore.
virginei Cinyras haec credens esse timoris
flere vetat siccatque genas atque oscula iungit.

---

344 amoueam ***M*** ‖ nil *i l* ***F*** **345** Ultra autem sperare (*cf 336 et ad Cat p 356 Friedrich*) ***F e l τ μ g*** ς *ω vulgo olim*, U. aut respectare ***M*** *Merkel*[2], Ultra (haū *s l m 2*) spectare ***N***, Ultra aut spectare ϰ, U. autem spectare ***h*** ς *ω Ehwald*, U. autem peccare ς, *Ἐπέκεινα δὲ τί τούτων προσδοκᾶν δύνῃ Plan*, u. aut expectare *Merkel*[1] **346** Et quot ϰ ς *Merkel*, Et quo ***M*** *R*, Nec quot ς *ConstFanensis vulgo olim*, Et (ł nec *i mg n*) quod *cett* ς *VA*, at *vel* an quot *Vollmer* ‖ num quae confundas *Bach*, ecquid confundens et *Bothe* ‖ numina ***μ τ*** **347** *om* (*i mg m*) ***M*** *Plan* ‖ Tunc (ł Tune *sscr* ***e***[2]) eris ***e μ***, Tunc/ eris (i *eras*) ***l*** ‖ matri *cMedic* **348** Tunc ***l***, Tunc (ł Tune *sscr m 2*) ***e*** ‖ soror et n. ***e*** ‖ gnati ***τ N F*** ς *Hs* ‖ genitrixque ***τ F e***, genetrix(que *add m 2*) ***N*** ‖ genitrix quoque (quo *del*) ***M*** ‖ uoca(b *ex* u *m 2*)ere ***N*** **349** *om* (*i mg add m 2*) ***N*** ‖ metuis ***μ n***, metuas ς ‖ acro ϰ, sac$^{atro^3}$// ***F***, sacro ***τ l n*** ς *A* **350** Quos ***l***, Que ϰ ‖ patentes$^{e^2}$ ***e*** **352** *sq* nec concipe ***h*** ‖ neue petendo Concubitus uetitos ***μ*** *cPar* ‖ Passa, nefas animo ne *distinx Hs* ‖ parentis ς, patentis *Burm* **353** Concubito (v *sscr* ***F***[3]) ***τ M F*** **354** est *om* (*s l add n*) ***N*** ς *del Hs* **355** /moris (A *eras*) ϰ ***M*** ‖ E(moris et o *i r m 2*) ***N***, Iuris et o ς *Hs vulgo olim* **356** Dixerat et ***μ τ F l g*** ‖ cinaras ***M μ l***, ciniras ***N*** **357** Qui(d *ex* a) ***M*** **359** primo patriisque in ς *V Hs vulgo*, primo patrisque in ***e g*** ς *A*, primo patris(que *add m 3*) in ***F***, primoque patriis in ***M***, primoque patri in ϰ, primoque patris in ***τ N h l*** ς **360** suffudit ***g*** **361** cyniras ***M F***, ciranas ***l*** ‖ hoc credens ***e*** ‖ credens signa tim. ***μ***, cr. esse pudoris ς

Myrrha datis nimium gaudet consultaque, qualem
optet habere virum, „similem tibi“ dixit; at ille
non intellectam vocem conlaudat et „esto
tam pia semper!“ ait. pietatis nomine dicto
demisit vultus sceleris sibi conscia virgo.
Noctis erat medium, curasque et corpora somnus
solverat; at virgo Cinyreia pervigil igni
carpitur indomito furiosaque vota retractat
et modo desperat, modo vult temptare, pudetque
et cupit, et, quid agat, non invenit, utque securi
saucia trabs ingens, ubi plaga novissima restat,
quo cadat, in dubio est omnique a parte timetur,
sic animus vario labefactus vulnere nutat
huc levis atque illuc momentaque sumit utroque,
nec modus et requies, nisi mors, reperitur amoris.
mors placet. erigitur laqueoque innectere fauces
destinat et zona summo de poste revincta
„care vale Cinyra causamque intellege mortis!“
dixit et aptabat pallenti vincula collo.
Murmura verborum fidas nutricis ad aures
pervenisse ferunt limen servantis alumnae.
surgit anus reseratque fores mortisque paratae
instrumenta videns spatio conclamat eodem

378 *Hist Apollon 2 p 4, 3sq Riese*²: mortis remedium mihi placet.

363 *sq* Myra r^2 ***M***, Myrra ***F*** ‖ consultaque qualem Optet habere ***e h*** ς *Plan vulgo,* consulta paternis Quem op/tet (or *eras*) habere ***M***, consultaque (quid optet *i r m 2,* ł qualem *sscr m 3*) habere ***N***, consulta quid optet Optet habere ***τ F l*** ‖ *evanida haec* (*pro* qualem *videtur fuisse* mirrha) *in* ***ϰ*** ‖ Uellet habere ***μ*** ‖ Optat ς 365 non (in *add m 2*)tellectam ***μ*** 367 D(e *ex* i)misit ***M***, Dimisit ***l R*** 368 curas(que *om*) ***p*** ς 369 cinireia ***M***, cynireia ***F***, cynereia ***τ***, cinareia ***h*** ‖ igne ***τ F h l*** ς 371 captare *cMedic* 372 quod agat ***l*** *ccBerol JunRhenov Hs vulgo olim* 374 in dubi o^2 est ***F*** ‖ aperte (*corr m 2*) ***M*** ‖ et ab omni parte *cMedic* ‖ parte minatur *cMoreti* 375 Sic auis uario ***μ*** ‖ animus dubio ***e*** ς ‖ mutat (uel *sscr* ***μ***²) ***μ R*** 376 atque (illuc *i l m 3*) momenta(que *om*) ***F*** ‖ monitaque ***ϰ*** ‖ utrimque ***e*** ς 377 Non (*corr*) modus ***μ*** ‖ et requies ***N F ϰ τ*** ς* ***ω*** *Jahn,* aut requies ***n*** ς *Hs vulgo olim,* nec requies ***M*** ‖ repetitur ***l*** ‖ amori *Hs* 380 Kare ***ϰ*** ‖ cinara ***M g***, cynira ***F l***, cynara 1^2 ***e*** ‖ causam te intellige ς *Gierig* 381 ut aptabat *Hs* ‖ squalenti vincula *Bothe,* patienti vincula *Merkel*² 383 fert̄/ (t̄ *ex corr m 2*) ***N*** ‖ alumnum (*coll IV 421*) *Hs* 384 *hic desinit* ***τ*** ‖ par(an *i r m 2*)tē/ ***N***, parantem ς

seque ferit scinditque sinus ereptaque collo
vincula dilaniat; tum denique flere vacavit,
tum dare conplexus laqueique requirere causam.
muta silet virgo terramque inmota tuetur
et deprensa dolet tardae conamina mortis.
instat anus canosque suos et inania nudans
ubera per cunas alimentaque prima precatur,
ut sibi committat, quidquid dolet. illa rogantem
aversata gemit; certa est exquirere nutrix
nec solam spondere fidem: „dic“ inquit „opemque
me sine ferre tibi: non est mea pigra senectus.
seu furor est, habeo, quae carmine sanet et herbis;
sive aliquis nocuit, magico lustrabere ritu;
ira deum sive est, sacris placabilis ira.
quid rear ulterius? certe fortuna domusque
sospes et in cursu est, vivit genetrixque paterque.“
Myrrha patre audito suspiria duxit ab imo
pectore; nec nutrix etiamnum concipit ullum
mente nefas aliquemque tamen praesentit amorem
propositique tenax, quodcumque est, orat, ut ipsi
indicet, et gremio lacrimantem tollit anili
atque ita conplectens infirmis membra lacertis

---

386 sciditque *N* ‖ scind. comas *cJunianus* 387 tunc denique *ccBerol et Dresd* ‖ uacauit ϰ *e* ς ω *vulgo*, u(ac *ex* et *m 2*)auit *M*, uąc$^{e\ t^2}$auit *N*, parabat *g*, parauit ς, uetauit e^2 *cett* ς *Plan* 388 Tunc dare *ccDresd et Senat* 389 Multa *F* 390 dolet atrę$^{ł\ tarde^3}$ con. ϰ, dolet ti(m *i r m 2*)et c. *N* 393 roganti (ł tem *sscr n*) *N* ς, precantem ς 394 Aduersata *μ* ς 395 solum *μ* 396 Me tibi ferre sine *F* ‖ mea non est *N* 397 quod carm. *M μ h e p* ω 398 *om* (*i mg m 3*) ϰ ‖ nocuit magico, lustrabere, ritu *distinx Vollmer* 399 dei *l* ‖ sive est ira deum *Hs vulgo olim* ‖ ira deum sive est, aris pl. *Capoferreus* ‖ placabilis ira *M Hs vulgo*, placabimus iram *cett* ω *Plan* 401 Sospes et in cursu est *ex ccBernegg Par et Spirens rec Hs vulgo*, S. et incursu est ϰ, Sospes it$^{\&^2}$ · incursu est *M*, Sospes$^{\wedge\ ab^2}$ // incursu est (i *i r dignoscitur*) *N*, ab incursu est (hostium *m 2*) genitrix paterque (uiuit *m 2*) *μ*, S. ab incursu est *X Plan* ω *Jahn* ‖ uiuunt ς* ς *VA Hs vulgo olim* ‖ genitrisque *M* 402 Mẏrra *M F* ‖ traxit ab ϰ ς 403 etiamnum *M h* ς *vulgo*, etiamnunc (*corr n*) *N F μ e l* ς ‖ concipit illud *g* 404 que *et* prae *om μ* ‖ aliquem tamen et *cZwiccav* ‖ praesensit *F h g ccGoth et Senat*, persensit *l*, praesenti(t *i r ex* s *m 2*) *N* 405 propositi quoque *μ* ‖ tena(x *ex corr m 2*) *F* ‖ quodcunque sit ς *Hs vulgo olim* 406 tollet (*corr m 2*) *N* 407 colla lacertis *p Hs*, nata (*ut sit vocativus*) lac. *cMedic Bothe*

„sensimus“, inquit „amas! sed et hic mea (pone timorem!)
sedulitas erit apta tibi, nec sentiet umquam
hoc pater.“ exsiluit gremio furibunda torumque
ore premens „discede, precor, miseroque pudori
parce!“ ait; instanti „discede, aut desine“ dixit
„quaerere, quid doleam! scelus est, quod scire laboras.“
horret anus tremulasque manus annisque metuque
tendit et ante pedes supplex procumbit alumnae
et modo blanditur, modo, si non conscia fiat,
terret et indicium laquei coeptaeque minatur
mortis et officium commisso spondet amori.
extulit illa caput lacrimisque inplevit obortis
pectora nutricis conataque saepe fateri
saepe tenet vocem pudibundaque vestibus ora
texit et „o“ dixit „felicem coniuge matrem!“
hactenus, et gemuit. gelidus nutricis in artus
ossaque (sensit enim) penetrat tremor, albaque toto
vertice canities rigidis stetit hirta capillis,
multaque, ut excuteret diros, si posset amores,
addidit, at virgo scit se non falsa moneri,
certa mori tamen est, si non potiatur amore.

419*sq Apul met X 3*: adlacrimans laciniaque contegens faciem voce trepida sic eum breviter ad fatur.

422 *Quintil Inst Or IX, 2, 64*: Est emphasis etiam inter figuras, cum ex aliquo dicto latens aliquid eruitur . . aliud apud Ouidium genus, apud quem Zmyrna [myrra *A*] nutrici amorem patris sic confitetur: ‘o, dixit, felicem coniuge matrem’.

---

408 amas sed et hic mea] *sic* (*cf Hermes XXXIX 47*) *scripsi* ‖ amas sed et i(n hoc *i r m 2*) mea *N*, amas et hunc mea *M*, amas: et nunc mea *R*, amas et ad hoc mea ϰ ς, amas et in hoc mea *X μ VA vulgo* ‖ si mea *i mg μ* ‖ sed in hoc *ccMedic et* Senat, an in hoc ς ‖ *ἐρᾷς. Ἀλλ' εἰς τοῦτο σοι ἡ ἐμὴ ἐπιμελεια (μόνον ἀπόθου τὸ δέος) ἐπιδέξιος ἔσται Plan* 409 erat (*corr*)—inquam (*corr*) *μ* ‖ sentiat ϰ 410 exil(i *ex* u *i r m 2*)it *N*, exiliit *μ* ς ‖ f(u *i r m 2*)ribunda *N* ‖ que *add* F^3 411 premens et disce$^{de^2}$ precor *F* 413 cur *vel* quod dol. ς 414 Orret *M* 415 suplex$^{p^2}$ *M* ‖ alumnos (*cf ad 383*) *Hs* 416 “si non “modo *h* 417 captaeque *F l g* ς 418 at officium ς *Bothe* ‖ officium recelato (*sic*, commisso *i mg*) *μ* ‖ confesso ς 419 (o *ex* a *i r*)bortis *M*, abortis ς* *μ cZwicc*, ab ortis *R* 421 pudibundis questibus ϰ *M* 423 Hact. ingemuit *cBersmanni* ‖ gelidus *N* ϰ *e* ς, gelidos *n cett ω Hs vulgo* ‖ at (*corr m 2*) artus *μ* 424 sentit ς ‖ pen. timor ς ‖ al(b *ex* u)aque *M* 425 rigidis *s l* ϰ ‖ hỳrta *F* 426 possit ϰ *cVratisl* 427 et virgo *Capoferreus* 428 c. tamen mori est *R* ‖ amato ς *R Hs vulgo olim*

„vive“, ait haec „potiere tuo“ — et, non ausa „parente“
dicere, conticuit promissaque numine firmat.
Festa piae Cereris celebrabant annua matres
illa, quibus nivea velatae corpora veste
primitias frugum dant spicea serta suarum
perque novem noctes Venerem tactusque viriles
in vetitis numerant. turba Cenchreis in illa
regis adest coniunx arcanaque sacra frequentat.
ergo legitima vacuus dum coniuge lectus,
nacta gravem vino Cinyram male sedula nutrix
nomine mentito veros exponit amores
et faciem laudat; quaesitis virginis annis
„par“ ait „est Myrrhae“. quam postquam adducere iussa est
utque domum rediit, „gaude, mea“ dixit „alumna:
vicimus!“ infelix non toto pectore sentit
laetitiam virgo, praesagaque pectora maerent,
sed tamen et gaudet: tanta est discordia mentis.
Tempus erat, quo cuncta silent, interque triones
flexerat obliquo plaustrum temone Bootes:
ad facinus venit illa suum. fugit aurea caelo
luna, tegunt nigrae latitantia sidera nubes:
nox caret igne suo: primus tegis, Icare, vultus

---

429 ait hoc p. ***e*** *ccSenat et Zwicc,* ait (et *eras,* haec *sscr*) p. ***μ*** ‖ tuo et non ***A*** *Merkel,* tuo non ***μ ς*** *VA vulgo olim* ‖ parentem ***l*** *et e coni Capoferreus* **430** numin(e *ex* i *m 2*) ***N***, numina ***ϰ M*** ‖ firmans ***M*** ‖ dicere, iurato promissaque numine f. *probante Burmanno* (*coll her 2, 23*) *cGronovii* **431** celebrant ait ***M***, cebebrarant ***F***, celebrarant *V* **432** Illa cui ***μ*** ‖ uelatae per corpora ***l*** ‖ tempora uitta *cGenev* **433** Primitię ***ϰ*** **434** que *prius om* ***μ*** ‖ viriles *om* ***ϰ***, uirorum ***M ς R*** **435***sq* uetit/s (o *eras*) ***M*** ‖ cencreis (scinareis *i mg* ***h***^{3}) ***h μ ς***, cenereis ***F g ς***, cinereis ***ς***, concreis ***l***, Cinyreis ***ς ω***, turbam cenchreis in illam—abit ***p ς*** ‖ in illa r. abest *ccPal et Rottendorph Hs vulgo olim* ‖ frequentant ***h*** **437** legitima est ***e p ς*** **438** cinirā ***M***, cy̆nirā ***F***, cyniram ***l*** ‖ sedula uirgo *R* **439** mutato *cBas* **441** ait esse (*corr m 2*) ***F*** ‖ quam *om* ***h*** ‖ p. ducere *unus Heinsianus* **443** Uincimus ***p ς*** ‖ toto corpore ***ς*** *Hs vulgo olim* ‖ sensit ***h*** *Plan VA* ‖ pectore mere(n *i r m 2*)t ***N***, ł sentit *sscr* ***n*** **444** Leticiam ***l*** ‖ pectora sentit ***N*** **445** Nec non et ***e***, sic tamen et *vel* flens tamen et *Hs* ‖ menti *idem* **446** trionem ***M*** ‖ septemque triones *cDresd*, infraque triones *Fuß* **447** plaustrum temone] *sic* ***A*** *ω vulgo,* temone plaustra (*cf II 177 VIII 41 XV 526 Leo Senec I 203 n. 4*) ***M***, “temone “plaustr(umque *et virgulae “ a m 2,* umque *i r,* plaustra *videtur fuisse*) ***N*** ‖ boetes ***M h*** **450** prim(o *ex corr*)s ***N***, primos ***e l g ς***, *ἐν τοῖς πρώτοις Plan* ‖ ikare ***ϰ***

Erigoneque pio sacrata parentis amore.
ter pedis offensi signo est revocata, ter omen
funereus bubo letali carmine fecit:
it tamen, et tenebrae minuunt noxque atra pudorem;
nutricisque manum laeva tenet, altera motu
caecum iter explorat. thalami iam limina tangit
iamque fores aperit, iam ducitur intus: at illi
poplite succiduo genua intremuere, fugitque
et color et sanguis animusque relinquit euntem.
quoque suo propior sceleri est, magis horret, et ausi
paenitet, et vellet non cognita posse reverti.
cunctantem longaeva manu deducit et alto
admotam lecto cum traderet „accipe“ dixit
„ista tua est, Cinyra!“ devotaque corpora iunxit.
accipit obscaeno genitor sua viscera lecto
virgineosque metus levat hortaturque timentem.
forsitan aetatis quoque nomine „filia“ dixit,
dixit et illa „pater“, sceleri ne nomina desint.
plena patris thalamis excedit et inpia diro
semina fert utero conceptaque crimina portat.

Postera nox facinus geminat, nec finis in illa est:
cum tandem Cinyras, avidus cognoscere amantem
post tot concubitus, inlato lumine vidit
et scelus et natam verbisque dolore retentis

---

451 Erigoneque tuos ϰ, E. tuoṣ (ł pio *sscr m 2*) *μ* 452 offen(s *ex* d *m 2*)i *F* 453 infandus bubo (*cf test ad V 550*) *Servius?* ‖ ferali *cGoth* ‖ dixit *cThuan* 454 tenebris minuit nox *cMenard* ‖ ut tenebrae *Hs* 455 tenet laeua *μ* ‖ altera tactu ϛ 456 Certum *ex* Cecum F^3 ‖ l(i *ex* u *per ras*)mina *M* 457 illic *Vollmer* 459 animumque *M* ϰ ‖ reliquit ϛ* *p* ϛ 460 propior *ex corr* (prior *fuit*) *m*, prop(i *i r m 2*)or *N* ‖ suo sceleri est propior *l* ϛ, suo sceleri propior est *e* ‖ est *om ccBerol et Rhenov, del Hs* ‖ aus(i *i r m 2*, a *fuit*) *O F*, ausa *l*, ausam ϰ 461 uel(l *add m 2*)et *M* ‖ uellet incognita *μ* 462 Contantem *RA* ‖ longae(ua *i r m 2*) *N* ‖ deduxit ϛ 463 Amotam *M* 464 est *add* l^2 ‖ cynira *M F*, cinara *g* ‖ pectora ϛ ‖ iungit ϛ 467 aetatatis (*sic*) *F* ‖ dixit *i r n*, dixıt$^{a^2}$ *M*, dicat *F* ϰ *l* ϛ 468 *i mg add n* ‖ dicat *F* ϰ *l* ϛ, dicat *utroque loco Hs vulgo olim*, dicit *cBerol Baumg-Crusius* 469 heccedit *ex corr* (excedit *fuit*) *n*, excedet ϰ, discedit ϛ ‖ duro$^{ł\ i^2}$ *e* 470 crimina fert—semina (*item* ϛ) portat *Burm* 471 Postera lux *cDresd* ‖ gemitat *l* ‖ illo est *e et i mg μ* 472 cyniras *F M l*, cinaras ϛ *Plan* ‖ auidıs^{v} *M* 473 (il *i r m 2*)lato *N*, allato ϛ

pendenti nitidum vagina deripit ensem.
Myrrha fugit tenebrisque et caecae munere noctis
intercepta neci est latosque vagata per agros
palmiferos Arabas Panchaeaque rura reliquit
perque novem erravit redeuntis cornua lunae,
cum tandem terra requievit fessa Sabaea;
vixque uteri portabat onus. tum nescia voti
atque inter mortisque metus et taedia vitae
est talis conplexa preces: „o siqua patetis
numina confessis, merui nec triste recuso
supplicium, sed ne violem vivosque superstes
mortuaque exstinctos, ambobus pellite regnis
mutataeque mihi vitamque necemque negate!“
numen confessis aliquod patet: ultima certe
vota suos habuere deos. nam crura loquentis
terra supervenit, ruptosque obliqua per ungues
porrigitur radix, longi firmamina trunci,
ossaque robur agunt, mediaque manente medulla
sanguis it in sucos, in magnos bracchia ramos,
in parvos digiti, duratur cortice pellis.
iamque gravem crescens uterum perstrinxerat arbor
pectoraque obruerat collumque operire parabat:
non tulit illa moram, venientique obvia ligno
subsedit mersitque suos in cortice vultus.

---

475 deripit *O F ς RV Hs*, diripit *ϰ μ g ς* A Jahn* 476 Myrra (*sic plerumque*) *M ϰ*, Mirra *F* ‖ que (*add* μ^2) *om μ ς*, *del Hs vulgo olim* ‖ ceęę *l* 477 est *om ccMoreti et Rhenov, del Hs vulgo olim* ‖ que *om l* 478 pantheaque *l* ‖ relinquit *M ς R Hs vulgo* 479 radiantis *p ς* 480 fessas abea *M* 481 bonus *M* 482 *i mg N* ‖ inter $\overset{r^2}{\text{m}}$otisque motumque et *M* 483 talis *ϰ*, tales *cett vulgo* ‖ exorsa preces *ς Hs vulgo olim* ‖ patent/ (i *eras*) his *M*, favetis (*488* favet) *in Bibl Diez 1075 Hs* 486 *om N, i l n* ‖ Mortuaue *cMedic* 487 negate necemque *μ* 488 Nomen *F* 489 nam plura loquenti *ς*, non plura loquenti *probante Burm p* 491 longe (*corr μ*) *M μ* ‖ firmamin(a *ex* e *m 2*) *F*, firmamine *l g cVratisl* ‖ trun(ci *i r*) *e* 492 *i mg N* ‖ robor *ϰ*, rubor (*corr m 2*) *F* ‖ media remanente *ς* 493 it in (*sed ex corr h*) *X ω vulgo*, init *O*, // it sucos (in *eras*) *ϰ* 494 dura$\overset{r}{\text{n}}$t *F*, rugatur *Hs* 495 per$\overset{x}{\text{s}}$trinxerat *ϰ ς R Hs vulgo*, perstringerat *M*, constrinxerat (*corr m 2*) *N*, praecinxerat *X Riese*^{2}, praestrinxerat (*fort recte*) *ς Jahn* ‖ arbos *Bothe* 496 pectora quae *M* ‖ obsuerat *Hs*, induerat *Burm* 497 uenienti//que *N* ‖ ouia *h*

quae quamquam amisit veteres cum corpore sensus,
flet tamen, et tepidae manant ex arbore guttae.
est honor et lacrimis, stillataque robore murra
nomen erile tenet nulloque tacebitur aevo.
At male conceptus sub robore creverat infans
quaerebatque viam, qua se genetrice relicta
exsereret; media gravidus tumet arbore venter.
tendit onus matrem; neque habent sua verba dolores,
nec Lucina potest parientis voce vocari.
nitenti tamen est similis curvataque crebros
dat gemitus arbor lacrimisque cadentibus umet.
constitit ad ramos mitis Lucina dolentis
admovitque manus et verba puerpera dixit:
arbor agit rimas et fissa cortice vivum
reddit onus, vagitque puer; quem mollibus herbis
naides inpositum lacrimis unxere parentis.
laudaret faciem Livor quoque; qualia namque
corpora nudorum tabula pinguntur Amorum,
talis erat, sed, ne faciat discrimina cultus,
aut huic adde levis, aut illi deme pharetras.

Venus et Adonis, Atalanta.

Labitur occulte fallitque volatilis aetas
et nihil est annis velocius: ille sorore
natus avoque suo, qui conditus arbore nuper,

519*sq Scholia in Pers sat II 2*: labentes dicit natura lubricos, ut Ovidius: Labitur occulte—et nihil est annis velocius'.

---

499 quanquam ϰ ‖ ueter(e *ex* i)s ***M F***, ueteris ϰ ‖ in corpore ς, cum cortice *R* 500 et (te *i r m 2*)pidae—arb. (guttae *i r m 2*) ***N*** ‖ ex corpore *vel* ex cortice *vel* de corpore ς 501 *i l* ***N*** ‖ e lacrimis *Merkel*² ‖ st. robore ϰ ***M p*** ς *R*, st. corpore ***n*** ς, st. cortice *cett vulgo* ‖ murra *Merkel*², myrra ***M h e***, mirra ϰ ***F n l***, Myrrha *R* 502 herile ***F*** ‖ nullique *ccStrozzanus et Berol Hs vulgo olim* 503 Et male ***F***, ut male *Waddel* ‖ sub cortice ς 505 Eximeret *vel* exueret *vel* extraheret ς 506 onus uentrem ς ‖ nec habent ς 507 *del post Capoferreum Bothe* ‖ rogari ς 508 nitenti/ (a *eras*) ***M*** ‖ creb(r *ex* o, os *postea add*) ***M*** 509 hum(et *i r m 2*) ***N*** 510 dolentis ***N*** ς *R Riese*¹, dolentes *cett vulgo* 511 A(d *add m 2*)mouitque ***M*** 512 fiss(o *ex* a) ***N***, fissa$^{o^2}$ ***e***, fisso ***g*** ς *R*, fixo ***p***, sisso *l*, scisso ς *VA* 514 Nai(y)ades ***F h e*** *μ ccDresd et Zwicc R* ‖ aluere (t unxere *sscr m 2*) ***e***, (u *ex* ti *m 2*)nxere ***N*** 515 qq̄ (= quoque, q̄ *i r m 2*) ***N*** 516 nud(o *ex* a)rum t. p. amo(rum *i r m 2*) ***N*** ‖ ponuntur *cFrancofurt Bach* 518 Haud huic ϰ ‖ leuis ϰ ***N***, leues ***n*** *cett vulgo* ‖ illi ***A RV*** *Merkel*, illi(s *add m 3*) ***F***, illis ς *A Hs vulgo* ‖ pheretras *μ* 519 uolubilis ς 520 estque nihil annis *ad Lucr p 28 Lachmann* ‖ ipse sorore ***g***

nuper erat genitus, modo formosissimus infans,
iam iuvenis, iam vir, iam se formosior ipso est,
iam placet et Veneri matrisque ulciscitur ignes.
namque pharetratus dum dat puer oscula matri,
inscius exstanti destrinxit harundine pectus;
laesa manu natum dea reppulit: altius actum
vulnus erat specie primoque fefellerat ipsam.
capta viri forma non iam Cythereia curat
litora, non alto repetit Paphon aequore cinctam
piscosamque Gnidon gravidamque Amathunta metallis;
abstinet et caelo: caelo praefertur Adonis.
hunc tenet, huic comes est adsuetaque semper in umbra
indulgere sibi formamque augere colendo
per iuga, per silvas dumosaque saxa vagatur
fine genu vestem ritu succincta Dianae
hortaturque canes tutaeque animalia praedae,
aut pronos lepores aut celsum in cornua cervum,

---

531 *Priscianus I 11*: his quidam addunt non irrationabiliter m et n, quia ipsae quoque communes faciunt syllabas post mutas positae . . . Ovidius in X metamorphoseon: Piscosamque Cnidon [Gnidon *libri fere omnes*] gravidamque Amathunta [amathunda *R*] metallis'. ‖ *ib II 12*: non solum ante l vel r, sed etiam ante m, ut supra docuimus, et n positae mutae faciunt communes . . . Ovidius: 'Piscosamque Gnidon [gnidum *R*, cnidon *D G L K*] gravidamque Amathunta metallis' ‖ *Mico De primis syll ed Manitius* (*Münchener Mus f Ph d Mittelalt I 1911, 174, 11sq*: Ovidius in decimo metamorfoseon 'Piscosamque cnidon grauidamque a. metallis'.

---

523 ipse est *e*, ipse ς **525** pharetatus ***F*** **526** ex tantis ***l***, ex tanti ***ϰ***, instanti ***e*** ‖ distrinxit ***μ g*** ς, defixit *ccDresd et Thuan*, obstrinxit ***R*** **528** er// (at *eras*) ***M*** ‖ specie/ primo(que *add m 2*) ***N*** **529** cytheria ***N***, cythareida ***F***, citareia ***h***, cytheria ***ϰ***, citharea ***μ***, cythareia ***g*** **530** non alio ***M*** ‖ Littora nec repetit alto ***h*** **531** piscosamve *Bentley* ‖ cnidon (*sed cf ad Catullum 36, 13 Friedrich*) ***ϰ*** *aliquot cc Prisciani A Ehwald* ‖ grauidamque (*cf Servius ad Aen II 37, ad Hor c II 12, 5 LMüller*) ***ϰ h e*** ς *Priscianus Jahn*, grauidam(que *add m 3*) ***F***, grauidam(que *i r m 2*) ***N***, grauidam ue ***M l*** *ccVratisl et Rhenov Hs vulgo* ‖ amatunta ***ϰ***, amathinta ***M***, ama(tun *i r m 2*)ta ***N*** ‖ metalli *ccGenev et Par Hs vulgo olim* **533** hic comes ***F*** **535** dum(o *ex* u)saque ***M***, cliuosaque ς ‖ dumos et saxa ς *VA* **536** Fine genu (ł usque głs curus *sscr* ***l***) ***M F l p*** ς *Korn*, Fine genus (*fort recte*) ***ϰ*** *frg Spir et e coni Hs*, Vsque genu ***h*** ς, Nuda genu (ł Vsque *sscr* ***e***²) *ex Aen I 320* ***μ e*** ς *RA vulgo olim*, Inde uenus (ł usque genus *sscr m 2*) ***N***, crure tenus *coni Hs*, Nysigenum *ad Cat p 221 IsVossius* **538** paruos lep. ς, pauidos lep. *Hs*

aut agitat dammas; a fortibus abstinet apris,
raptoresque lupos armatasque unguibus ursos
vitat et armenti saturatos caede leones.
te quoque, ut hos timeas, siquid prodesse monendo
posset, Adoni, monet, „fortis“ que „fugacibus esto“
inquit, „in audaces non est audacia tuta.
parce meo, iuvenis, temerarius esse periclo,
neve feras, quibus arma dedit natura, lacesse,
stet mihi ne magno tua gloria! non movet aetas
nec facies nec quae Venerem movere, leones
saetigerosque sues oculosque animosque ferarum.
fulmen habent acres in aduncis dentibus apri,
impetus est fulvis et vasta leonibus ira,
invisumque mihi genus est.“ quae causa, roganti
„dicam“, ait „et veteris monstrum mirabile culpae.
sed labor insolitus iam me lassavit, et ecce,
opportuna sua blanditur populus umbra,
datque torum caespes; libet hac requiescere tecum“
(et requievit) „humo“ pressitque et gramen et ipsum
inque sinu iuvenis posita cervice reclinis
sic ait ac mediis interserit oscula verbis:

544 *Vinc Bellov Spec hist VI 117*: ‘inter audaces non est audacia tuta’.
559 *Ecbasis Capt 725 Voigt*: ‘Sic ait, et mediis interserit oscula labris’.

539 damas ***F*** ‖ a *i r* ***n*** ‖ at fort. ς *A Hs*, aut f. ς *V*, sed f. ς 541 armen(ti *i r m 2*) ***F*** ‖ saturos e c. *ccLangerm et Med* 542 sed quid prode(s *i r*)se ***e*** 543 possit ς *Hs vulgo olim* ‖ *εἴ τι ἀνύσειν οἷα τέ ἐστι Plan* ‖ adona ***M***, adon ***ϰ p*** ‖ moneo ***ϰ***, monuit ***p*** 544 tutum *Hs* 547 Sed mihi ***e*** *Zwicc*, Stet tibi ***g*** *VA* ‖ ne damno ς 548 qu(i *i r m 2*, e *videtur fuisse*) uenerem ***N*** 549 saetiger(o *i r m 2*)sque ***N*** ‖ oculis animoque feroces *cBersm* 550 r² aces ***e*** ‖ acres et ad. ***ϰ O F l*** ς, ad. praeaduncis *Hs* 551 (f *ex* u *m 2*)uluis ***F*** 553 Disce, ait *Hs* ‖ et ueteris multum (monstrum *i mg m 1*) m. ***F*** ‖ mirabile ***ϰ M F h e*** ω, mirab(il *i r m 2*)e ***N***, mirabere ***l*** ς *Hs vulgo* ‖ *illud verum est; dicit enim poeta haec: ‘dicam causam et, id quod idem est, (ut sit* et *explicativum) monstrum mirabile culpae’* 554 en solitus ***M*** 555 Oportuna ***O ϰ l*** 556*sq sic distinguendum esse docui NJhbb 1893, 607*, ‘hac requiescere tecum’ . et requievit humo pressitque *vulgo* ‖ libet (h *add m 2*)ac ***M***, hic ***e*** 557 Et quieuit ***F*** ‖ pressitque (et *om*) ***N*** ‖ ipsam (*cf fast VI 332*) *l c conieci* c² ł ridens . splendens² 558 re(nidens, *ut videtur, paene evanidum i r m 2*) ***M***, reclinis (*fort m 1*) *i mg* ***M***, reclin(a *i r m 2*)ns ***N***, recumbens *vel* reclinans ς, recliuis ς ω, renidens (= ***m***) *Hs vulgo olim* 559 et mediis ***e*** *Ecb Captivi* ‖ osc. uerbis (*cf ars I 663*) ***n F²*** ***h e*** ς ω *vulgo*, oscula labris (*recte? cf am III 14, 23*) ***O F ϰ l*** ς *Ecb Capt*, osc. umbris *cLeid Voss 51*

„Forsitan audieris aliquam certamine cursus
veloces superasse viros. non fabula rumor
ille fuit (superabat enim), nec dicere posses,
laude pedum formaene bono praestantior esset.
scitanti deus huic de coniuge „coniuge“ dixit
„nil opus est, Atalanta, tibi: fuge coniugis usum!
nec tamen effugies teque ipsa viva carebis“.
territa sorte dei per opacas innuba silvas
vivit et instantem turbam violenta procorum
condicione fugat, „nec sum potienda, nisi“ inquit
„victa prius cursu. pedibus contendite mecum!
praemia veloci coniunx thalamique dabuntur,
mors pretium tardis: ea lex certaminis esto!“
illa quidem inmitis, sed (tanta potentia formae est)
venit ad hanc legem temeraria turba procorum.
Sederat Hippomenes cursus spectator iniqui
et „petitur cuiquam per tanta pericula coniunx?“
dixerat ac nimios iuvenum damnarat amores;
ut faciem et posito corpus velamine vidit,
quale meum, vel quale tuum, si femina fias,
obstipuit, tollensque manus „ignoscite“, dixit
„quos modo culpavi! nondum mihi praemia nota,
quae peteretis, erant.“ laudando concipit ignes
et, ne quis iuvenum currat velocius, optat
Invidiamque timet. „sed cur certaminis huius

---

560 Fo(r *ex* n *m 2*)sitan — cursu/ (s *eras*) ***M*** ‖ audieras ***ϰ ς*** **561** superare (ł asse *sscr* e^2) ***e μ p ς*** ‖ rubor (*corr* ***μ*** F^2) ***μ F*** **562** snperauit ***g*** ‖ posses ***N l ς*** *Hs vulgo*, possis ***ϰ M F e h ς ω*** **563** forma/ne bona ***e***, formane bona ***ς*** ‖ formaeue ***h*** **564** Quaerenti *cMenardi* ‖ coniuge *alterum i mg add* μ^2 **565** Non opus ***ς*** ‖ athlanta ***F l***, athalante ***e μ***, athalata ***h***, Atlanta *R* **566** Non tamen ***ς*** **568** Ibat et *cMedic Bothe*, Iuit et ***g*** ‖ instantum *Hs* ‖ uiolente (condicione *sc*) *Faber* **569** potiunda ***n h e ς*** *vulgo* **573** est *om* ***μ ς*** *VA* ł Hic erat^2 **574** in hanc *cBerol* **575** Sed erat ***ϰ N F l***, Sederat ***e***, Uenerat ***ς*** ‖ hyppo-$_{e^2}$menes ***ϰ***, yppomenes ***M***, ypomenes ***h***, hipomemes ***μ***, ipomenę ***l***, hypomąnes ***e*** **577** at nimios ***e*** ‖ condem(p)nat *vel* damnauit ***ς***, damnabat *R* **578** corpus posito ***e*** **580** Obstipuit ***M*** *Merkel*, Obst(u *ex* i *m 2*)puit ***N***, Obstupuit *cett vulgo olim* **581** culpauiṭ ***M*** ‖ praemia mihi nota ***μ*** **582** peter(e *ex* i)tis ***l*** ‖ ignes ***O ϰ p ς*** *R Merkel*, ignem ***X*** *VA vulgo olim* **584** Sed cur — hospes (*597*) *del Merkel*^{2} ‖ Inuidiamque ***A*** *Plan* ***ω***, Inuidiaque *'margo ed Gryphianae ex vetere libro' et e coni Micyllus, vulgo* ‖ Inuidiamque *verum est. nam 'qui laudabant aut se aut alios, Nemesim, Adrasteam, Invidiam aut sibi aut aliis*

intemptata mihi fortuna relinquitur?‘“ inquit
„„audentes deus ipse iuvat!‘“ dum talia secum
exigit Hippomenes, passu volat alite virgo.
quae quamquam Scythica non setius ire sagitta
Aonio visa est iuveni, tamen ille decorem
miratur magis: et cursus facit ille decorem.
aura refert ablata citis talaria plantis,
tergaque iactantur crines per eburnea, quaeque
poplitibus suberant picto genualia limbo;
inque puellari corpus candore ruborem
traxerat, haud aliter, quam cum super atria velum
candida purpureum simulatas inficit umbras.
dum notat haec hospes, decursa novissima meta est,
et tegitur festa victrix Atalanta corona.
dant gemitum victi penduntque ex foedere poenas.
Non tamen eventu iuvenis deterritus horum
constitit in medio vultuque in virgine fixo

---

metuebant et eius pacem invocabant' Boissonade, cf Catullum 66, 71 ‖ Inuidiamque tenet ς, invidiaque timens *Hs*, invidiaque tumet *Burm* ‖ cur *i l add* ***F***^{3} 586 Audaces *vel* Audacem ς ‖ deus *i r* ***F*** 587 ipomenes ***F***, hypomenes ***μ***, ypomenes ***l***, hypomanes ***e*** 588 scitica ***M***, sithia ***l***, sithica ***μ h***, sithya ***l*** ‖ non segnius ς* ***μ g*** ς *RV vulgo olim* ‖ nec segnius ire *i r* ***F***^{2} 589 Xoni/co (æ *vel* & *eras*) ***M***, Axonio ***ϰ*** ‖ decorem ***M ϰ*** ς *R vulgo*, decor(is *i r m 2*) ***N***, em *adscr (m 3)* ***n***, decoris ***X*** *VA Dan Heinsius* 590 *om* (*i mg add m 2*) ***M*** ‖ Miratur magis et ***N ϰ m*** ς *R vulgo*, *τὸ κάλλος ἐθαύμαξε καὶ γὰρ οὖν Plan*, Mirator magis est ***X*** *DanHeinsius* ‖ Mirator magis est et cursus *VA* ‖ ille decorem ***A*** *R Merkel*, ille decoram ***μ***, ipse decorem ς *VA vulgo olim*, *αὐτὸς ὁ δρόμος Plan* 591 ablata ***ϰ*** ς *VA Merkel* ‖ (a *ex* o *m 2*)blata ***M*** o *ex corr m 2*)blata ***N***, allata ***p***, oblata ***X*** *R vulgo olim* ‖ planctis ***N*** ‖ aura replet vibrata (*coll I 528*) *Korn* 592 Collaque ς *R* 593 Poblitibus ***F g*** ‖ suberant *i mg add* ***h***, su(b *ex* p *m 3*)erant ***F***, superant ***ϰ l*** ‖ (l *i r*)imbo gen. picto ***e*** 594 corpus *bis* ***F*** 595 hau(d *ex* t *m 2*) ***F*** 596 simulatas inficit umbras] *sic* (*nisi quod* similatas *est in* ***M***) ***M μ*** *Hs vulgo*, similem dat *i mg* ***μ***^{2} ‖ similis dat inficit umbras ***ϰ***, sim(u *altera pars huius litt i r m 2*)l edat et inficit umbram ***F***, simul edit (edat ***l***) et inficit umbram ***l*** *cBernegg* ς, simil(em *ex* i *m 2*) dat (et *i r m 2*) i. umbram ***N***, similem dat et inficit umbram ***h e*** ς *ω Jahn*, simul et dat et inficit umbram ς ‖ simīl dat *Ben* ‖ similem dat et efficit *cDresd* ‖ simulacra infecit et umbras *in Allg Litzg 1810 Suppl No 84 vir doctus* ‖ quam olim super a. v. Candida p. simul additur, inicit umbras *p 111 Bothe* 597 nou. nota est ***ϰ*** 598 ụesta ***F*** ‖ athlantę ***l***, athlanta ***h***, athlante ***e*** 599 pendentque ***l*** ‖ que *om* ***μ*** ‖ ex (f *i r m 2*)edere ***N*** ‖ ponas ***F*** 600 Nec tam. *ccBersm et Goth* ‖ iuuenum (ł nis *sscr* ***e***^{2}) ***F*** ς* *VA vulgo olim* ‖ perterritus ς

„„quid facilem titulum superando quaeris inertis?
mecum confer!“ ait. „„seu me fortuna potentem
fecerit, a tanto non indignabere vinci:
namque mihi genitor Megareus Onchestius, illi
est Neptunus avus, pronepos ego regis aquarum,
nec virtus citra genus est; seu vincar, habebis
Hippomene victo magnum et memorabile nomen.“
Talia dicentem molli Schoeneia vultu
adspicit et dubitat, superari an vincere malit,
atque ita „„quis deus hunc formosis“ inquit „„iniquus
perdere vult caraeque iubet discrimine vitae
coniugium petere hoc? non sum, me iudice, tanti!
nec forma tangor (poteram tamen hac quoque tangi),
sed quod adhuc puer est: non me movet ipse, sed aetas.
quid, quod inest virtus et mens interrita leti?
quid, quod ab aequorea numeratur origine quartus?
quid, quod amat tantique putat conubia nostra,
ut pereat, si me fors illi dura negarit? —
dum licet, hospes, abi thalamosque relinque cruentos!
coniugium crudele meum est. tibi nubere nulla
nollet, et optari potes a sapiente puella. —

602 *Carm epigr 342, 2*: dumque tibi titulum quaeris.

602 inert(e *ex* i *m 2*)s ***M***, inertes *cett vulgo* **603** *Ἐμοὶ συνενέχθητι Plan*, mecum confertor *inde Boissonade*, te mihi confer *Hs* **605** megares ***F***$^{u^2}$, mecareus ***ϰ***, metarei filius *in L* ***N*** ‖ anchestius ***h***, ochetius ***μ***, achestius ***g***, orestius ***ς*** ‖ *post* Onchestius *primus incidit Micyllus, post* Megareus *alii* ‖ *Μακαρεὺς, ἐκείνῳ δ' Ἀχέστιος, πάππος δὲ Ποσειδῶν Plan*, Macareus: Acestius illi *inde Regius*, Megareus, Onchestus, at illi *A* **606** Neptunnus *RV* **608** Hỳppomene ***M F*** ‖ uict(i *ex* o *m 2*) magn^{-2}/ (= magnum, i *eras*) ***M***, uict(o *ex* u) ***l*** **609** Schoeneia ***ς*** *A vulgo*, Scaeneia *V*, *ἡ Σχοινέως κόρη Plan*, coeneia ***M ς***, ceneia ***N F h l μ g R***, cęneya ***e p*** ‖ mollis coeneia virgo ***ϰ*** **610** mallit ***M*** **611** quis (deus *add m 2*) hunc (iuuenem *i r m 2*) male dixit i. ***N*** ‖ formosum ***ς*** ‖ dixit iniquus ***ς*** ‖ hunc formis tam, dixit, iniquus *Hs* **612** discrimina ***M*** **613** perdere hoc ***N*** **614** Non forma ***e*** ‖ tamen *i r* ***n*** ‖ h(a *ex corr*)c quoque ***h***, hoc quoque ***ϰ F e l*** ‖ quoque tanti ***ϰ*** ‖ Spectat eum virgo uincique an uincere mallet *post 614 in textu* ***F h l*** **615** Quid? quod adhuc *ccArgent et Moreti Hs vulgo olim* ‖ ipse sed (et his *i r m 2*, etas *videtur fuisse*) ***M*** **616** uirtus (et *om*, mens *i r m 2*) ***μ*** ‖ non territa lethi *cMenardi* (**617** Quiqdue (*sic*, Quidque *scriba videtur voluisse*) quod equorea n. orrigine ***l*** ‖ ab *om* ***F*** ‖ aequoreo n. ordine ***h*** **618** tantique pugnat ***l*** **619** sors ***F ς*** ‖ dira ***ς*** ‖ negabit ***μ*** **621** crudele *i r* ***μ***^{2} **622** Nollet ***ϰ M F e l*** *Plan ω*, Nolet ***N h ς*** *Hs vulgo* ‖ potes/ (t *eras*) ***M***

cur tamen est mihi cura tui tot iam ante peremptis?
viderit! intereat, quoniam tot caede procorum
admonitus non est agiturque in taedia vitae! —
occidet hic igitur, voluit quia vivere mecum,
indignamque necem pretium patietur amoris?
non erit invidiae victoria nostra ferendae.
sed non culpa mea est! utinam desistere velles,
aut, quoniam es demens, utinam velocior esses!
a! quam virgineus puerili vultus in ore est!
a! miser Hippomene, nollem tibi visa fuissem!
vivere dignus eras. quodsi felicior essem,
nec mihi coniugium fata inportuna negarent,
unus eras, cum quo sociare cubilia vellem.'"
Dixerat, utque rudis primoque cupidine tacta,
quid facit, ignorans, amat et non sentit amorem.
Iam solitos poscunt cursus populusque paterque,
cum me sollicita proles Neptunia voce
invocat Hippomenes „Cytherea'" que „conprecor, ausis
adsit'" ait „nostris et quos dedit, adiuvet ignes!'"
detulit aura preces ad me non invida blandas:

---

623 cura sui tot (iam *i r m 2*) ante perempt(i *i r m 2*, a *videtur fuisse*)s ***N*** ‖ peremptos *R* 624 Uiderat(i *sscr* ***F***) ***M F*** ‖ Uiderit an pereat ***g***, Uiderit interea *ed Bas et marg Gryph Glareanus* 625 Ammonitus ***M RV***, Attonitus *ccBas et Dresd* 626 uoluit² uetuit ***M***, uouit ς ‖ qui uiuere ***M*** ϰ ***p*** 628 ferenda ***N*** ς 629 '*lege* num *vel* nec' (*cf Bibl Diez 1076*) *Hs* 630 A/t quoniam ***M***, At qu. ***μ*** ‖ quoniam et demens ***F l***, quoniam est ea mens *Waddel* 631 632 A! quam *et* A miser *scribendum esse cum* ***N*** *demonstravi NJhbb 1894, 785* ‖ Ah quam—Ah miser ***X n*** *ω Jahn*, Hā quam—Hā miser ***μ***, At quam—A! miser ϰ ***M*** ς *Hs vulgo* ‖ hypomene ***l***, hyppomene ***M***, hypomane ***e***, ypomene ***h*** ‖ fuisse ς *R* ‖ *inde ab v 632 multa, ut evanida, in pagina extrema legi non possunt* ϰ 634 negassent ***p*** 635 conubia ***μ*** ‖ cubilia possem ς *Hs vulgo olim* 636 rudi ***e*** 637 Quid facit (*cf Glotta III 1, 5 Kroll et ad h l et in ed exeg Ehwald*) ***O X R*** *Merkel*, Quid //cti ϰ, Quod facit ς *VA Burm vulgo olim*, quidque agat *Hs*, quid factum *Merkel*, quid velit (*coll IX 526*) *GNick*, quid facti *Rappold*, dissidet ign. *Korn*, quid sciat *Class Rev XXIII 249 Slater* ‖ ignorat ***μ***, iguora (t *i r m 2*) ***N*** ‖ sentit amores ***N***, sentit amantem orem² ***F*** 638 cursus materque paterque ***μ*** ‖ populique ***p*** 639 Neptunnia *RV* 640 hypomenes ***M***, hipomenes ***h***, hypomanes ***e*** ‖ Cythereaque conprecor] *sic* ***e*** ς *Loers*, cytheriaque ***M***, Cythereiaque *R*, citherea(que *om*) *V*, citereia ***h***, cith(e *ex* a)ria ***μ*** ‖ ci(y)thereia comprecor ***N l*** ς *vulgo olim* ‖ cum precor ϰ, cōprecor ***M F h*** ‖ cytheream comprecor ς *A*, cythereia nunc pr. *ccGronov et Voss*, cythereia te pr *cLeid* 641 Assit ***M h*** ς, Adsis *ex* Adii ***μ***

motaque sum, fateor. nec opis mora longa dabatur.
est ager, indigenae Tamasenum nomine dicunt,
telluris Cypriae pars optima, quam mihi prisci
sacravere senes templisque accedere dotem
hanc iussere meis. medio nitet arbor in arvo,
fulva comas, fulvo ramis crepitantibus auro:
hinc tria forte mea veniens decerpta ferebam
aurea poma manu nullique videnda nisi ipsi
Hippomenen adii docuique, quis usus in illis.
Signa tubae dederant, cum carcere pronus uterque
emicat et summam celeri pede libat harenam.
posse putes illos sicco freta radere passu
et segetis canae stantes percurrere aristas.
adiciunt animos iuveni clamorque favorque
verbaque dicentum: „„nunc, nunc incumbere tempus!
Hippomene, propera! nunc viribus utere totis!
pelle moram, vinces!““ dubium, Megareius heros
gaudeat an virgo magis his Schoeneia dictis.

---

644 (*Lact Plac*) *Argum X fab XI*: ex Amaseno [ex damaseno ϰ, ex demaseno *N*, e tamaseno (? *vix legi possunt*) *M*] agro, qui est in insula Cypro [qui—Cypro *om O* ϰ], ei tria mala aurea donavit.

---

643 opi *Hs* **644** indig(e *ex* i *m 2*)ne ***F*** ‖ Tamasenum *post Heinsium* ('*lege* Tamasenum *cum Isaaco Vossio' in Bibl Diez 1075 Hs*) *et Boissonadium Merkel*[2], damasenum ϰ ***M F h e g*** μ ς *V*, dama/senum ***N***, damascenum ***l*** *Plan R*, amasenum ς, Damaseum *A*, Tamaseum *post Farnabium Hs vulgo olim* ‖ Tamaseno agro *in L* ***M***, demaseno a. *in L* ***N*** **645** cipreae ***h*** ‖ quem mihi ς *Hs vulgo olim* ‖ mihi primi ***F*** **647** uiret arbor ς ‖ in auro ϰ **648** comas (*cf XI 47*) ϰ[2] ***n*** ς *A* ‖ coma ***O*** ϰ ***h*** *R*, comam ***F e l*** *V vulgo*, coma/(m *eras*) μ ‖ fuluor amis ***M*** ‖ comas ramis nitido *cDresd* ‖ radiantibus ς **649** meo iuveni *ConstFanensis*, mea iuveni *Hs*, forte mea *coniungit* (*coll Aen I 377*) *Bothe* ‖ decepta ***F*** *Bothe* **651** Ypomenen ***h***, hypomanen ***e*** **653** summa celeris (uelox *sscr* ***m***) pendebat (h *add* ***m***)arena ***M*** *ccBonon et Medic*, summa sceleris pendebat harena *R* ‖ libet (*corr m 2*) arenam ***N***, hareram[n1] ***F***, ar(e *ex* a)nam[h] μ **654** illo(s *add m 2*) ***e*** ‖ celeri freta ς ‖ laedere ***M***, r(a *i r m 2*)dere ***N*** **655** stantis *R* ‖ percutere ***h*** ‖ haristas μ **657** nunc *prius s l add* ***m*** ‖ nunc nunc (intemp *virgula deletum*, incumbere tempus *adscr m 3*) ***F*** **658** hypomene ***h*** hypomane ***e*** **659** dubium est ***e*** ς ‖ megareus ***h***, ὁ *Μαχάρειος Plan* **660** (Ga *i r m 2*)udiat[θ2] ***N***, Audiat ***M*** ‖ magis hos ***M*** ‖ magis *i mg* ***h*** ‖ Schoeneia ς *A*, ἡ *Σχοινεία Plan*, coeneia ***N***, concheia ***M***, ceneẏa ***F***, cheneia ϰ ***h***, cen/eya ***e***, ceneia ***l*** *RV*, ceneida μ ‖ dicti/s (u *fuit*) ***M*** ‖ hoc—dicto *praef ed Riese*

o quotiens, cum iam posset transire, morata est
spectatosque diu vultus invita reliquit!
aridus e lasso veniebat anhelitus ore,
metaque erat longe: tum denique de tribus unum
fetibus arboreis proles Neptunia misit.
obstipuit virgo nitidique cupidine pomi
declinat cursus aurumque volubile tollit.
praeterit Hippomenes! resonant spectacula plausu.
illa moram celeri cessataque tempora cursu
corrigit atque iterum iuvenem post terga relinquit,
et rursus pomi iactu remorata secundi
consequitur transitque virum. pars ultima cursus
restabat, „„nunc“ inquit „„ades, dea muneris auctor!““
inque latus campi, quo tardius illa rediret,
iecit ab obliquo nitidum iuvenaliter aurum.
an peteret, virgo visa est dubitare: coegi
tollere et adieci sublato pondera malo
inpediique oneris pariter gravitate moraque;
neve meus sermo cursu sit tardior ipso,
praeterita est virgo: duxit sua praemia victor.

Dignane, cui grates ageret, cui turis honorem
ferret, Adoni, fui? — nec grates inmemor egit
nec mihi tura dedit! subitam convertor in iram;

---

662 Spectandosque *μ* 663 e lasso *O ϰ m ς*, a lasso *F ς* g ς ω* ‖ hanelitus *μ* 664 cum denique *ϰ* 666 Obstipuit *M Riese*, Obst(u *i r m 2*)puit *N*, Obstupuit *ϰ X ω vulgo* 667 uolabile$^{u^2}$ *F* 668 hỳppomenes *F*, hypomanes *e* 669 que *om μ* 670 corripit *g* ‖ terra (terga *sscr m 2*) *M* ‖ reliquit *h l p μ ς* 671 Et ru(s *ex* r *m 1*)rus *F* ‖ raptu *ς* ‖ iacturae morata *μ* ‖ remota (*corr m 2*) *N*, reuocata *cAmbros* 673 dea numinis *ϰ M*, dea L(i *ex* u *m 2*)minis *N* 675 iuuenaliter *M F l Merkel*, iuueniliter *F*^{2} *cett ω vulgo* 676 coegi/ (t *eras*) *M* 677 adieci/ (t *eras*) *M* 678 Impedi^{a}tique honeris quaeritur grauitate *M* 679 sit longior *ς* ‖ illo *ς Hs* 681 Dignane cui g. *ς Plan VA vulgo*, Digna ne/ cui g. *ex* Digna nec ut g. *per ras N*, Digna ne/ (c *eras*) ut g. *F*, Digna · nec ut g. *M l*, Digna ne (c^{i} *i r m 2*) grates *h*, Dignaque cui g. *ς*, Digna nec ut g. *cett R* ‖ turis odores (*cf Bibl Diez 1072*) *Hs* 682 Ferret adon su/p/ē/ (p ē *i r ex corr*) *M*, Ferret adon monuit *ϰ*, F. adon(i fui *i r m 2*) *N* ‖ /egit *N* 683 tura tulit (*coll 682* ferret) *Burm* ‖ subitam conuertor *e* ‖ subita c. in ira *ϰ*

contemptuque dolens, ne sim spernenda futuris,
exemplo caveo meque ipsa exhortor in ambos.
Templa, deum Matri quae quondam clarus Echion
fecerat ex voto, nemorosis abdita silvis,
transibant, et iter longum requiescere suasit.
illic concubitus intempestiva cupido
occupat Hippomenen, a numine concita nostro.
luminis exigui fuerat prope templa recessus,
speluncae similis, nativo pumice tectus,
religione sacer prisca, quo multa sacerdos
lignea contulerat veterum simulacra deorum.
hunc init et vetito temerat sacraria probro.
sacra retorserunt oculos, turritaque Mater
an Stygia sontes dubitavit mergeret unda:
poena levis visa est; ergo modo levia fulvae
colla iubae velant, digiti curvantur in ungues,
ex umeris armi fiunt, in pectora totum
pondus abit, summae cauda verruntur harenae.
iram vultus habet, pro verbis murmura reddunt,
pro thalamis celebrant silvas aliisque timendi
dente premunt domito Cybeleia frena leones.
hos tu, care mihi, cumque his genus omne ferarum,
quod non terga fugae, sed pugnae pectora praebent,
effuge, ne virtus tua sit damnosa duobus!“

---

684 Contemnique *ccHamb et 2 Medicei Hs vulgo olim* 685 ipsam ϰ *N e g* ς 686 matris *e* ‖ magnus ech. ς ‖ ethion *h* 687 addita *M* 688 longom *M* 689 Illinc *R* ‖ libido *μ* ς 690 hypomanen *e* ς, yppomenen *h* ‖ iam numine *l* ς, et a numine *VA*, et numine *ConstFanensis* 691 Numinis *M*, L(i *ex* u *m 2*)minis *N*, Liminis *ex* Numinis *μ*, Liminis (ł u *sscr* e^2) *e l* ς ‖ suberat *olim conieci* 693 Relligione ϰ *RA* ‖ sacra (*corr*) *l* ‖ uota sacerdos (*cf VII 593*) *N cMedic*, uitta sac. ϰ 695 Huc (ad *ex corr*)iit et *h* ‖ stupro ς 696 oculos (et *add m 2*) territa/ (que *eras*) m. *N* 697 *sic* (sontis *R*) *X ω*, Ad stigias undas d. mergere sontes *M*, Ad (an *N*) stigias sontes d. mergere in undas (unda ϰ) ϰ *N*, An stigiis (Ad stigias *s l*) s. d. mergeret undis *μ* ‖ stigiis — undis *p* 698 uisa leuis est *N* ‖ visa est. tergum et modo *Hs* 699 uolant (*corr m 2*)—ungue (s *add m 2*) *N* 700 fiant impectore *M* 701 uertuntur (runtur *sscr* F^2) *F h l*, ueruntur (r *sscr m 2*) *N μ* 702 reddit *h* 703 timendi/ (s *eras*) *l* 704 cibelegia *l* 705 care puer *cArgent* 706 quod—praebent *scripsi* (*cf fast IV 215*) *cum N* ϰ *h*, quod—praebet *M F l g ω Merkel*, quae—praebent *n e* ς *Hs vulgo olim* ‖ qu(e *i r m 2*, d *sub ras dignoscitur*) non *N* ‖ Quae non t. fugae, sed dant sua p. pugnae *unus Heinsianus* 707 dampnosa (*sic saepe*) *F l* ‖ *hic desinit* ϰ

Illa quidem monuit iunctisque per aera cygnis
carpit iter, sed stat monitis contraria virtus.
Forte suem latebris vestigia certa secuti
excivere canes, silvisque exire parantem
fixerat obliquo iuvenis Cinyreius ictu.
protinus excussit pando venabula rostro
sanguine tincta suo trepidumque et tuta petentem
trux aper insequitur totosque sub inguine dentes
abdidit et fulva moribundum stravit harena.
Vecta levi curru medias Cytherea per auras
Cypron olorinis nondum pervenerat alis:
agnovit longe gemitum morientis et albas
flexit aves illuc, utque aethere vidit ab alto
exanimem inque suo iactantem sanguine corpus,
desiluit pariterque sinum pariterque capillos
rupit et indignis percussit pectora palmis
questaque cum fatis „et non tamen omnia vestri
iuris erunt“ dixit, „luctus monimenta manebunt
semper, Adoni, mei, repetitaque mortis imago
annua plangoris peraget simulamina nostri;
at cruor in florem mutabitur. an tibi quondam
femineos artus in olentes vertere mentas,

---

708 signis c^2 *M*, c(*y i r m 2*)gnis *N*, cignis *F* 709 sed *om M* 710 suem *h e* ς *ω*, suis (*corr* F^2) *M F l μ*, su(em *i r m 2*) *N* 711 par(a *i r m 2*)ntem *N* 712 oblico *l* ‖ Cinyreius ς *R A vulgo*, cinereius *M h l*, cynireius *i r e*, cyreneius *F*, ciu(a *i r m 2*)reius *N*, cynareius *g*, *Κινύρειος Plan* 713 curuo *vel* patulo ς 714 et tecta ς 715 tortosque ς 716 Addidit *M l* 717 cythereia *M*, cythaṛia o^1 *F*, cithereia *l* 718 Cyprō /olorinis (h *eras*) *M*, C. olori(nis *i r m 2*) *N* ‖ Chytron *Philol XXX 682 Bergk* ‖ penetrauerat *cBas et mg Gryph*, pervaserat *Polle* 719 Cognouit ς ‖ gemitus ς *R* ‖ linguae gemitum *Hs* 720 Flectit *cDresd* ‖ que *om μ* 721 Exanimē// (nque *eras videtur*) *M*, semanimem *Hs*, semianimem *Bentley* 722 D(is *i r m 2*, ł de *sscr m 3*)siluit *N*, Desiliit ς ‖ partimque *bis e* ‖ sinus ς 724 fatis (est *inser m 2*) *F* ‖ et non tamen *N F* ς* *μ* ς *ω*, est non t. *M*, at non t. ς *Plan vulgo*, sed non t. *Korn* 725 erunt inquit ς *Hs*, eī dix̄ *h* ‖ monumenta ς *RV vulgo olim* ‖ manebant *h* 726 adoni meo *M l Mscr BSant 148e*, me(i *i r m 2*) *N* ‖ repetitaque *M X n ω vulgo*, rediuiuaque (*fort recte, cf quae dixi Hermes XXXIX 48sq*) *N cMedic*, recidivaque *Hs* 727 referet *ccArgent et Par* 728 Et cruor *F e l* 729 Femineus o *M* ‖ mentas (*cf VIII 663*) *N l* (*item in L M*) *Ehwald*, menthas *cett vulgo*, minthas *Const Fanensis*

Persephone, licuit: nobis Cinyreius heros
invidiae mutatus erit?“ — sic fata cruorem
nectare odorato sparsit; qui tactus ab illo
intumuit sic, ut fulvo perlucida caeno
surgere bulla solet, nec plena longior hora
facta mora est, cum flos de sanguine concolor ortus,
qualem, quae lento celant sub cortice granum,
punica ferre solent; brevis est tamen usus in illo;
namque male haerentem et nimia levitate caducum
excutiunt idem, qui praestant nomina, venti.’

---

730 Cinyreius ς ω *vulgo*, cinereus ***M***, cynereius ***N***, cyn$^{i^2}$ęreius ***e***, cyreneius ***F***, cireneius ***l***, ci(y)nareius ***h g***, cithareius ***μ***, *τὸν Κινάρειον ἥρωα Plan* **731** Inuidia ***M*** **732** sparsit ***O*** ς ω *Jahn*, spargit ***F*** ς* ς *Hs vulgo olim* ‖ tractus ***M***, tinctus *Housman* **733** sic ut fuluo perlucida ***O X*** *Plan* ω *Ehwald*, fuluo sicut perl. *R*, sic̄ (pluuio *i r m 2*) p. ***F***, s. ut pł^{fluuio}uuio p. ***g***, sic ut pluuio p. ς *Hs vulgo olim* ‖ caeno *apud Pollium Merkel*, caelo ***A*** ω *vulgo*, aheno *Vollmer* **734** Spargere ***M l***, S(u *i r m 2*)rgere ***F*** ‖ so(l *i r*, n *videtur fuisse*)et—ora ***M*** **735** concolor exit *unus Heinsianus* **736** Qualem (que *i r m 2*) ***N*** ‖ cortice *i r* ***F***^{2}, uertice ς ‖ grana ς ‖ quae lento celantur cortice, grana Punica f. s. *Hs* **737** bre$^{v^2}$bis ***N*** ‖ unus (uirtus *sscr m 2*) ***M*** **738** minua ***μ*** ‖ grauitate *cSulm* **739** omiā (= omina?) ***M e***, oma̅ (= omnia) ***N***, nomina ***l***, oia̅ (= omnia) ***μ***, omnia ***g*** ς ω ‖ praebent omnia ς, perflant omnia ς, *οἱ τὰ πάντα ἀποῤῥίπτοντες Plan* ‖ Lib̄. XI ***M***, Explicit liber X Incipit XI ***N l***, l’ XI (*litt minutissimis in spatio 4 litterarum*) ***F***, LIBER VNDECIMVS ***e***, *nullus titulus in* ***h*** pł$^{omnia^2}$omnia

---

LIBER UNDECIMUS.

Orphei mors.

Carmine dum tali silvas animosque ferarum
Threicius vates et saxa sequentia ducit,
ecce nurus Ciconum, tectae lymphata ferinis
pectora velleribus, tumuli de vertice cernunt
Orphea percussis sociantem carmina nervis.
e quibus una, leves iactato crine per auras,
'en', ait 'en, hic est nostri contemptor!' et hastam
vatis Apollinei vocalia misit in ora,
quae foliis praesuta notam sine vulnere fecit;
alterius telum lapis est, qui missus in ipso
aere concentu victus vocisque lyraeque est
ac veluti supplex pro tam furialibus ausis
ante pedes iacuit. sed enim temeraria crescunt
bella modusque abiit, insanaque regnat Erinys.
cunctaque tela forent cantu mollita, sed ingens
clamor et infracto Berecyntia tibia cornu
tympanaque et plausus et Bacchei ululatus
obstrepuere sono citharae: tum denique saxa
non exauditi rubuerunt sanguine vatis.
Ac primum attonitas etiamnum voce canentis

---

1 siluasque *excerpt Langerm R* 2 Threcius (*corr m 2*) *N*, Traicius *g* ‖ ducit] traxit (ł ducit *i mg* h^2) *F* ς* ς, duxit ς 4 tumul(i *ex* o *per ras*) *M* 6 De quibus *cLeid Bothe* ‖ *sic* *O* ς, leuem—auram *X Plan Hs vulgo olim* 7 En ait hic hic est ς *Bothe*, En ait hic est *μ* ‖ astam *O* 8 uocali m. in ore (*corr N m*) *O Ms Diez BSant 148e* 9 praecincta *vel* praefixa *alia* ς ‖ sine sanguine *μ* 11 //concentu/ *M*, con(c *i r m 2*)entu *N* ‖ c. uocisque lyraeque (est *s l*) retentus *μ* 12 Aut ueluti *μ* 12/14 *del Postgate* 14 uesanaque *ccGronov et Thuan* ‖ herinis *M μ*, erinis *N l* ς 16 infracto *O Ms Diez BSant 148e* ς *R Merkel*, inflato *X μ m n RV vulgo olim*, inflexo (*coll fast IV 181*) *Polle* ‖ Berecyntia *V Jahn*, *βερεκυντής* (*βερεκυντίς coni Boissonade*) *Plan*, berecy(i)nthia *A* 17 Tympanaque plausus *ccOxon et Medic*, Tympanaque plaususque (*cf 36*) *Crepund I 17 Gebhardus vulgo olim* ‖ bachicus *M*, bachei *F l* ς, bacheus *p* 18 Obstupuere sonum *μ g* ς, Obstruxere sonum ς ‖ sonos *ccMed et Voss* ‖ tunc *e* 19 ruerunt $^{bu^3}$*F* 20 At pr. *Burm* ‖ atonitas (*i r*) *μ* ‖ etiam num(c *add n*) *O A Hs vulgo*, eciam nunc *l*, etiam nunc *X RV*

innumeras volucres anguesque agmenque ferarum
Maenades Orphei titulum rapuere theatri.
inde cruentatis vertuntur in Orphea dextris
et coeunt ut aves, si quando luce vagantem
noctis avem cernunt, structoque utrimque theatro
ceu matutina cervus periturus harena
praeda canum est, vatemque petunt et fronde virentes
coniciunt thyrsos non haec in munera factos.
hae glaebas, illae direptos arbore ramos,
pars torquent silices; neu desint tela furori,
forte boves presso subigebant vomere terram,
nec procul hinc multo fructum sudore parantes
dura lacertosi fodiebant arva coloni.
agmine qui viso fugiunt operisque relinquunt
arma sui, vacuosque iacent dispersa per agros,
sarculaque rastrique graves longique ligones.
Quae postquam rapuere ferae cornuque minaci
divulsere boves, ad vatis fata recurrunt
tendentemque manus et in illo tempore primum

22 *Martialis epigr liber 21, 1*: Quidquid in Orpheo Rhodope spectasse theatro dicitur.

22 theatri *A ω vulgo olim*, triumphi *mg Gryph et Bersm Merkel* ‖ *διήρπασαν εἰς ἐπίγραμμα τοῦ Ὀρφέου θριάμβου Plan* 23 cruentis *F* 24 uolantem *cMedic*, carentem *cDresd* 25 strictoque *e ς* 26 Ceu mat. *Excerpta Calandrae et cVat Hs vulgo*, Cum mat. ***M F ς R***, Ut (*i r*) mat. ***N***, Ut (t cum *sscr l*) mat. ***μ ς* F*** [3] ***g ς*** *Jahn* ‖ Cum mat. *verum videtur i e 'et ut canes coeunt, cum cervus' sq, similiter Vollmer, qui, ut distinguit* et, coeunt ut aves, *ita illud* et *a* que *in v 27 excipi putat* ‖ Iam morsu petitur cum circumquaque petentum (*cf I 533sq III 249sq*) *post 26 cBerol et i mg cLeid, recepit Bothe* ‖ pet. circum turbaque prementum *Hs*, pet. iam circumquaque prementum *coni Bothe* 27 pe(t *ex* d)unt ***M*** ‖ est *om ccBersmanni et Goth* ‖ uatem repetunt *Korn* ‖ uirenti ς 28 Iniciunt ***h*** ‖ tirsos ***l***, ramos *ccGoth et Senat* ‖ non hoc ***e*** ‖ numera [f2] pactos ***M***, (f *i r m 2*)actos ***N*** 29 d(i *i r m 2*)reptos ***N***, decerptos *cGronov*, dereptos *Hs vulgo olim* 30 torquet ***l*** ‖ ne desint *ccBersm et Goth* 31 subiebant ***F μ*** 32 fructum multo ***μ*** 33 findebant *cMedic* 34 quo (*ex corr*) ***h*** 36 Sarcula(que *om*) r. ***l***, Sarculaque et r. ***e g ς***, Sarcula q̄ (*corr*) r. ***h*** ‖ r(a *ex* o *m 2*)strique ***F*** ‖ (ligo *i r m 2*)nes ***F***, ligones *i r* ***n*** ‖ longique min(u *ex* a)ci ***M***, taurique minaces *Ms Diez BSant 148e* 37 *om* ***N***, *inter 35/36 inseruit* ***n*** ‖ minaci *scripsi cum* ***M F h g ς*** *R Hs*, minaces *cett Jahn vulgo* 38 Diuulsere ***O l ς ω*** (*ex corr* ***h***[2]) *Riese*, Diuellere ***F e g ς*** *Hs vulgo olim*, Diuisere *cGronov*, Disiunxere ***ς*** 39 Tendentem(que *add m 2*) ***N*** ‖ manum [v] ***h*** ‖ et in illo (*cf NJhbb 1894, 652*) ***N ς*** *Burm*, atque illo *cett ω vulgo* ‖ primom ***M***

inrita dicentem nec quicquam voce moventem
sacrilegae perimunt, perque os, pro Iuppiter! illud
auditum saxis intellectumque ferarum
sensibus in ventos anima exhalata recessit.
Te maestae volucres, Orpheu, te turba ferarum,
te rigidi silices, tua carmina saepe secutae
fleverunt silvae; positis te frondibus arbor
tonsa comas luxit. lacrimis quoque flumina dicunt
increvisse suis, obstrusaque carbasa pullo
naides et dryades passosque habuere capillos.
membra iacent diversa locis, caput, Hebre, lyramque
excipis, et (mirum!) medio dum labitur amne,
flebile nescio quid queritur lyra, flebile lingua
murmurat exanimis, respondent flebile ripae.
Iamque mare invectae flumen populare relinquunt
et Methymnaeae potiuntur litore Lesbi:
hic ferus expositum peregrinis anguis harenis
os petit et sparsos stillanti rore capillos.

50*sq* (*Lact Plac*) *Argum XI fab. I*: cum hic haesisset in littore serpensque morsu sanguinem lamberet, priusquam vultus eius appeteret, ab Apolline Iouis et Latonae filio duratus in lapidem est.

56*sq Servius in Georg IV 522*: sane alludit ad id quod dicit Ovidius, quia cum caput eius delatum ad ripam serpens mordere voluisset, est conversus in lapidem.

---

40 nequiquam ***M*** μ *R*, nec quemquam *g* ‖ monentem ***M*** 41 proh ***e*** μ ς 42 (fc *i r m 2*)rarum ***N*** 43 exalata (*corr m*) ***M F l V Riese*** 45 rigidae ς *Hs vulgo olim* ‖ tua carm. ***A*** ω, te carm. *Bentley vulgo post Merkelium* 46 siluae dimissis fr. ***N*** ‖ fron(d *ex* t)ibus ***l*** ‖ arbor ***M h*** ς *R*, arbos ***N F e l*** ς *VA vulgo olim* 47/49 lacrimis—capillos *del Merkel*[2] 47 Tonsa comas (*cf NJhbb 1894, 785 et X 648*) ***N h l*** ς *VA*, coma ***M F e*** ς *R*, comam μ ς *vulgo* ‖ fluxit *Ms Diez BSant 148*[e] 48 obstrusaque ***O F e l Merkel***, obtrusaque *Ms Diez BSant 148*[e], i. fuscata ł obscura *sscr* ***e***[2], obs(cur *i r m 2*)aque ***h***, obscuraque(uel obstrusa *subscr*) μ, obscuraque ***n e***[2] ς *Ben* ω *vulgo olim*, obsutaque *Polle* ‖ pullos ***M*** 49 Nai(y)ades ***F h e g*** ς *RV* ‖ et draides ***l*** ‖ passos(que *om*) μ ς^* ς, sparsos ς ‖ habuisse *cMoreti* ‖ naidas et dryadas—habuisse *Hs* 50 cap(u *ex* i)t ***l*** 53 *om* ***M*** ‖ r. cordaque lingua *Ms Diez BSant 148*[e] 54 mariς ‖ inue(c *ex corr m 2*)tę ***F*** 55 methymnaeae *Plan A vulgo*, methimnei ***M h l***, mathimnaei ***N***, meth(um *i r*)nei ***e***, metymnei ***F***, metinei μ, methymnaei ς ‖ Ex methymnei p. littora *Ms Diez BSant 148*[e] 56*sq dixi de hoc loco Hermes XXXX 231 sq* 56 expositum ***e*** ς *vetus exemplar Mar Accursii Hs vulgo*, expositus ***M*** ς, exposito(*i r m 2*) ***N***, exposito (situs *i mg* μ) *cett Plan* ω ‖ peregrinis harenis (anguis *adscr m 2*) ***N*** 57 Os petit ***e*** (*i mg* μ, *i r* ***h***[2]) ς *vetus exemplar Mar Accursii Hs vulgo*, Obstitit ***A*** *Plan* ω ‖ et sparsos ***e***

tandem Phoebus adest morsusque inferre parantem
arcet et in lapidem rictus serpentis apertos
congelat et patulos, ut erant, indurat hiatus.
Umbra subit terras et quae loca viderat ante,
cuncta recognoscit quaerensque per arva piorum
invenit Eurydicen cupidisque amplectitur ulnis.
hic modo coniunctis spatiantur passibus ambo,
nunc praecedentem sequitur, nunc praevius anteit
Eurydicenque suam iam tutus respicit Orpheus.
Non inpune tamen scelus hoc sinit esse Lyaeus,
amissoque dolens sacrorum vate suorum
protinus in silvis matres Edonidas omnes,
quae videre nefas, torta radice ligavit;
quippe pedum digitos, in quantum est quaeque secuta,
traxit et in solidam detrusit acumina terram.
utque suum laqueis, quos callidus abdidit auceps,

---

62 *Claud Marius Victor Aleth II 284*: arva piorum.

(*i mg* ***h***^{2}) ς *VA Hs vulgo,* et sparso ***N F h*** ς *R,* et sparsus ***M l*** (*i mg* ***μ***), et spars(i *ex* a)s ***μ***, *ἔτι τῶν πλοκάμων ὑγρῷ στάζοντι διαβεβρεγμένων Plan* ‖ stillanti (es *sscr* ***n***) ***O e l*** (i *mg* ***h***^{2}) *VA Hs vulgo,* stillantes ***F h*** ς *R* ‖ ex sparsos stillintior ore *Ms Diez BSant 148*^{e} ‖ 'ac sparso stillnatis *lego*' *in Bibl Diez 1075 Hs* ‖ capillis (uel los *s l*) ***μ*** ‖ Lambit et (h)ymniferos in(h)iat diuellere uultus *post 57 in textu* ***N*** *cZwiccav* ***ω***, *versum del Hs, deff* (*Festschr f Vahlen p 362*) *Helm et* (*Jhb cl Altw 190 111 254*) *Ehwald, spurium esse ego l c demonstravi* ‖ extemplo morsu (cedit *i e* cœpit *add m 2*) laniare ferino *post 57 in textu cLeid Voss Lat Q 61, def hunc quoque, duplicem recensionem a poeta profectam statuens, l c Helm, spurium esse l c demonstravi* ‖ os petit et sacros inhiat divellere vultus *male conglutinat Capoferreus* **59** *del Riese* **60** Congerit ***M***, Coll(i *ex* e *m 2*)gat ***F*** **61** terrae ***g*** **63** euridicē ***M***, Euryciden (*item 66*) *R* ‖ auidisque *ccBersm et Med* **64** coniuncti ***M*** **65** ante it ***F*** ς **66** tutus ***N*** *cSulmon*, tut (u' *i r m 2,* a *fort eras*) ***M***, tuto ***n X*** ***ω*** *vulgo* ‖ *cf georg IV 490* **67** lieus ***h g***, ligeus ***F*** **68** sacrarum (*corr*) ***F*** **69** matres] *sic* ***X*** *Plan* ***ω***, merens ***M***, m(atres *i r m 2*) ***N***, mœrens *frg Boxhornii*, maerens (*cf v 3 VIII 779*) *fort verum* ‖ edonid(a *ex* e *m 2*)s ***N***, eonidas ***F h l***, *τὰς Ἀμονίας Plan*, Ebdonidas *R*, Aedonidas *V* **70** fecere ***l*** ς *Hs vulgo olim*, iuvere *Capoferreus* ‖ quae] *silvae sc, ut monet Vollmer* ‖ tota *Ms Diez BSant 148*^{e} **71/72** *del Merkel*^{1} **71/84** *del Merkel*^{2} **71** quippe dum ***M*** ‖ in quantum est cūque (q̄que = quaeque *corr m 3*) secuta ***F***, in quantum quaeque secuta est ς *Hs*, in qu. quaeque secutae *cBerol Bothe*, in quantum est quisque secutus *Bentley* ‖ digitos via, quam tum est *Housman* **72** strinxit et *HAKoch* ‖ acumina ***M e l*** *Riese*, acumine ***N h μ g*** ***ω*** *vulgo olim*, acumin(a *ex* e *m2*) ***F*** ‖ detr(us *i r*)it ***e***, demisit *vel* defixit *alia* ς

crus ubi commisit volucris sensitque teneri,
plangitur ac trepidans adstringit vincula motu:
sic, ut quaeque solo defixa cohaeserat harum,
exsternata fugam frustra temptabat; at illam
lenta tenet radix exsultantemque coercet,
dumque ubi sint digiti, dum pes ubi, quaerit, et unguis,
adspicit in teretis lignum succedere suras
et conata femur maerenti plangere dextra
robora percussit: pectus quoque robora fiunt,
robora sunt umeri, longos quoque bracchia veros
esse putes ramos, et non fallere putando.

Midas aureus.

Nec satis hoc Baccho est: ipsos quoque deserit agros
cumque choro meliore sui vineta Timoli
Pactolonque petit, quamvis non aureus illo
tempore nec caris erat invidiosus harenis.
hunc adsueta cohors, satyri bacchaeque, frequentant,
at Silenus abest: titubantem annisque meroque
ruricolae cepere Phryges vinctumque coronis

---

86 *Vibius Sequester p 17, 25 Burs*: Tmolus Lydiae uino insignis

---

74 Crus i(b *ex* s)i ***M*** 75 adstringens ***F*** ‖ uimina (*corr* μ^2) μ *ccCantabr et Jun* ‖ trepido substringit vincula motu *vel* trepidans astringit vincula motus *Hs* 76 Sic ut quaeque ***M*** ς *Hs vulgo*, Sic (quecu^{m} *i r m 2*)que ***N***, Sic qu(a)ecumque ***X*** ω ‖ cohereat ***M*** 77 *aut* frustra *in parenth ponendum aut* et illam *scribendum videtur* 78 Longa tenet *ccBas et Med* 79 ubi si/nt (u *fuit*) ***N***, sunt ***l*** *VA* ‖ unguis ***N*** *R*, inguis (i *prius ex* u *per ras*) ***M***, inguen ***h*** ***n***, ungues *cett vulgo* 80 Prospicit ***e*** ς ‖ teret(i *ex* e)s ***M***, teretes *cett vulgo* ‖ signum ***l*** ‖ succrescere ς . 81 t pangere^{2} tangere ***M*** 82 *om* (*i l m 2*) ***N*** ‖ quoque robora fiunt *i r* (os *in fine sub ras dignoscitur*) ***F***^{2} 83 *i r* ***F***^{2} ‖ (h)umeri longos quoque br. ueros ***O*** ς* ς *R Merkel*^{2}, u. porrectaque (longos quoque *i mg* μ) brachia ueros ***F*** μ ς *Plan Hs vulgo*, u. longos quoque br. uera ς *VA*, hum. l. qu. brachia fortes *vel* tandem (*sic g*) ς, u., longos q. br. vara *vel* u., porrectaque br. varos *coni Hs*, u., ueros porr. br. longa *Capoferreus*, u., longos q. br. versa *Ehwald* ‖ lignosaque *Riese*^{1}, frondosaque *Korn*, digitosaque *Polle*, nodosaque *Postgate* ‖ *cf NJhbb 1893, 613*; *concedo tamen lectioni* porrectaque *per se bonae codicem* ***F*** *nunc magno praesidio esse* 84 putas ***h*** ***l*** ‖ fallere (pro falleris *sscr* ***m***) *scripsi* (*cf am III 8, 64*) *cum* ***A*** ω, fallare ς *Plan Hs vulgo* 86 85 ***O*** ***F*** ***h*** *R V*, *litteris* bac *additis corr* ***h***^{2} 86 pineta ***F*** ***h*** ς, peneta i^{2} ***N***, spineta ***p*** ς ‖ tymoli ***M*** *Hs* 87 Pactalonque ***e*** ‖ petit *ex corr* (dedit *fort fuit*, petit *i mg iteravit* ***m***) ***M*** 88 fuluis erat ς ‖ (h *add m 2*)arenis ***M*** 89 cohors sauri ***l*** ‖ bacceque ***e*** ‖ b. sequuntur ς 90 tibantem (*corr m 2*) ***M*** 91 friges ***M*** ***F*** ***h*** ***l*** ‖ iunctumque ***l*** ‖ catenis (*i r* μ) μ ς

ad regem duxere Midan, cui Thracius Orpheus
orgia tradiderat cum Cecropio Eumolpo.
quem simul agnovit socium comitemque sacrorum,
hospitis adventu festum genialiter egit
per bis quinque dies et iunctas ordine noctes.
et iam stellarum sublime coegerat agmen
Lucifer undecimus, Lydos cum laetus in agros
rex venit et iuveni Silenum reddit alumno.
Huic deus optandi gratum, sed inutile, fecit
muneris arbitrium gaudens altore recepto.
ille male usurus donis ait 'effice, quidquid
corpore contigero fulvum vertatur in aurum!'
adnuit optatis nocituraque munera solvit
Liber et indoluit, quod non meliora petisset.
Laetus abit gaudetque malo Berecyntius heros
pollicitique fidem tangendo singula temptat
vixque sibi credens non alta fronde virentem
ilice detraxit virgam: virga aurea facta est;
tollit humo saxum: saxum quoque palluit auro;
contigit et glaebam: contactu glaeba potenti
massa fit; arentis Cereris decerpsit aristas:

---

102 *sq* 121 *sq* *Ambros Expos Ev Lucae VI 88* (*Schenkl IV 270*): ferunt certe eorum fabulae fuisse regem quendam, qui quidquid tangebat aurum fiebat . sed etiam conuiuia ipsa feralia; nam et ipsa mantelia digitis adprehensa riguerunt et cibus in ore crepitabat ferens non alimenta sed uulnera, et in gutture potus haerebat.
104 *Maximian el V 47* (*Baehrens PLM V 342*): sua solvit Munera (nox).

---

92 traxere *cArondelian Hs vulgo olim* ‖ m(y *ex* e)dan ***M***, mydam ***e***, midā ***F h***, midam ***l*** *VA* ‖ traceus ***h***, tratyus ***e***, traicus ***g*** 93 cętropyo (c *sscr m 2*) ***e*** ‖ eumulpo ***N***, eumolpho ***μ e g*** 94 Quem simul *scripsi cum* ***M*** ς, Qui/ (i *et ipsum i r m 2*) simul ***N***, Qui s. ***μ X*** *ω vulgo* ‖ comitem sociumque ***F e l*** 95 aduentum ***M***, aduentu/ ***N***, aduentu$^{tum^2}$ ***μ*** 98 undecimis (*corr*) ***h***, 'undenus *cMenardi, non male' in Bibl Diez 1072 Hs* ‖ lidos tum ***h l***, lidios tum ***F*** ‖ *Λυδὸς βασιλεύς Plan* 99 tradit ***μ*** 100 optanti ***F h l g*** ς ‖ fecit *ex corr* (ferrum *fuit*) ***F***^{2} 101 ultore ***M*** 103 contingam ***g*** 104 optat(is *i r m 2*) ***N***, optanti ς 105 at indoluit *cRegius Hs vulgo olim* 106 gaud. datis *vel* dato ς ‖ berecintinus ***h***, berecinthius ***M l***, berecynthius ς *Hs vulgo olim* ‖ horos ***F*** 107 Pollicitamque *ccTwisden et Berol Hs vulgo olim*, Pollicitisque ς 108 *om R, del Merkel*^{2} ‖ fronte ς ‖ uirenti *Merkel*^{1} 109 Illice ***μ*** ‖ decerpit ς ‖ uirg/am (i *eras videtur*) ***M*** 110 '*fort* aureum' *in Bibl Diez 1075 Hs* 111 ut glaebam *Hs* ‖ glaebas ***μ*** 112 Missa fit ***M*** ‖ Massa fuit stantes ***g*** ‖ arentis ***M*** *cVratisl et* (ξηρᾶς *Δήμητρος*) *Plan Korn*,

aurea messis erat; demptum tenet arbore pomum:
Hesperidas donasse putes; si postibus altis
admóvit digitos, postes radiare videntur;
ille etiam liquidis palmas ubi laverat undis,
unda fluens palmis Danaen eludere possit;
vix spes ipse suas animo capit aurea fingens
omnia. gaudenti mensas posuere ministri
exstructas dapibus nec tostae frugis egentes:
tum vero, sive ille sua Cerealia dextra
munera contigerat, Cerealia dona rigebant,
sive dapes avido convellere dente parabat,
lamina fulva dapes admoto dente premebat;
miscuerat puris auctorem muneris undis:
fusile per rictus aurum fluitare videres.
Attonitus novitate mali divesque miserque
effugere optat opes et, quae modo voverat, odit.
copia nulla famem relevat; sitis arida guttur
urit, et inviso meritus torquetur ab auro
ad caelumque manus et splendida bracchia tollens
'da veniam, Lenaee pater! peccavimus', inquit,
'sed miserere, precor, speciosoque eripe damno!'
mite deum numen: Bacchus peccasse fatentem

---

r²
arentes *cett ω vulgo* ‖ cereis *e*, cererem *cSprotii* ‖ decerpit *l*, decersit *μ* ‖ ar(i *ex* a)stas *F* ‖ arentis (arenti *Burm*) Cererem d. aristae *Hs* **113** erant *Hs* ‖ deptum (*corr*) *N* **114** Hesperid(as *i r m 2*) *N*, Hesperides *cBerol VA* ‖ putas *F l* ‖ sibi postibus *h l*, si(bi *add m 2*) p. *F*, ubi postibus *g*
d² s²
115 Amouit—potes *M* **116** Illi etiam *Hs* ‖ palmam *F* **117** unda rubens (*cf Bothe Vind p 174*) *7 HVoss* ‖ fluens manibus *μ* ‖ danen *F e g*, dan/en (t *eras*) *l*, Daphnen *R*, deludere *ς* ‖ possit (*i e 'heute noch'*) *M F e l VA*, posset *N h μ ς R vulgo* ‖ Corporis et (e *cThuan*) membris resplenduit aurea vestis *post 117 add cThuan ς* **120** *i mg add n* ‖ coctae *ς* ‖ fugis *F* **121** ill(a *ex* e *m 2*) *F* ‖ cerialia *N* **122** nitebant *cGoth* **123** contingere *ς* **124** Lammina *M* ‖ amoto *M* ‖ (nit *i r m 2*)ebat *N*, *corr* (*m 3*) *n*, nitebant *ex corr h*², premebant *vel* nitebant *vel* rigebant *ς*, crepabant *Hs*, virebant *Burm* **125** Mi(s *ex* e *m 2*)cuerat—m(un *ex corr*)eris *F* **126** rictus *i r h*² **128** "opes "optat *F* ‖ quas modo *cPar Hs* ‖ nouerat *ς*, mouerit *l* **130** meritus *i r μ*, merito *g ς* ‖ pectus torquetur *ad Prop III 3, 25 Burm* **131** *del Merkel*² ‖ brachia splendida (splendida *i r μ*) *μ ς** ‖ spendida b. (tollens *i r m 2*) *F* **133** misere(re *add m 2*) *F* ‖ sp(ati *i r m 2*)osoque *N*, pretiosoque *ς*
//² //²
134 dm̄ numen *M* ‖ *distinxi post Bothium*, mite deum numen, Bacchus, peccasse *vulgo* ‖ mite reum numen *Hs*, m. deus numen *Burm*

restituit factique fide data munera solvit.
'neve male optato maneas circumlitus auro,
vade' ait 'ad magnis vicinum Sardibus amnem
perque iugum ripae labentibus obvius undis
carpe viam, donec venias ad fluminis ortus,
spumigeroque tuum fonti, qua plurimus exit,
subde caput corpusque simul, simul elue crimen.'
Rex iussae succedit aquae: vis aurea tinxit
flumen et humano de corpore cessit in amnem.
nunc quoque iam veteris percepto semine venae
arva rigent auro madidis pallentia glaebis.
Ille perosus opes silvas et rura colebat *Midae aures.*
Panaque montanis habitantem semper in antris.
pingue sed ingenium mansit, nocituraque, ut ante,
rursus erant domino stultae praecordia mentis.
nam freta prospiciens late riget arduus alto
Tmolus in adscensu clivoque extensus utroque

---

135 factique (*restitutionis sc*) fide (fide/ ***N***) *recepi post Merkelium ex* ***O e l μ p ς VA***, *καὶ πίστιν δοὺς τὴν προβᾶσαν ἔλυσε χάριν Plan*, factaque fide ***F h ς R***, factique fidem ***ς*** *Jahn*, pactique fidem *Riese*[1], pactique fide ***ς*** *Riese*[2], pactamque fidem *Hs vulgo olim*, facti inque fidem *Bach* ‖ 'pactamque fidem, data munera, solvi; neve' (*ut sint verba Bacchi*) *Burm* ‖ mun. tollit *Lindemann* **136** maneas ***M ς R vulgo***, manea(s *ex* t *m 2*) ***N***, maneat ***N μ X VA*** ‖ circumfluus ***g***, circunlitus *R* **137** magnum ***μ*** ‖ sardi//bus (ni *eras*) ***M*** **138** iugum ripae *ex vestigiis optimorum librorum Jahn* ‖ iug. ripę ***F h e μ*** (*i r* ***n***) *Plan ω*, iug. uitę ***M*** *Mscr Diez BSant 148*[e], iug. rapę ***l***, iug. montis ***ς*** *Hs vulgo olim*, iugum Tmoli *vel* rupis *Hs*, iug. Phrygiae *Korn*, i. nitens *KSchenkl*, i. Lydum *Ehwald* ‖ ripae *verum videtur, cf IX 334 fast III 13* **140** Spumiferoque ***h ς*** *vulgo olim* ‖ que *om* ***F*** ‖ tuum *om* ***l*** **141** simul *alterum i mg add* ***n*** ‖ ellue ***μ***, ablue ***ς*** **142** ui/$^{s^2}$ ***N*** ‖ flumen Tinxit *cBerol* **143** Flu(m̄ *e corr m 2*, flumine *fort fuit*) et ***F***, Flumina et ***p*** **144/145** *del Merkel*[2] **144** Num quoque ***M*** ‖ iam ueteres (*corr* ***F***[2]) ***F l***, de ueteris *var lect cDresd*, tam ueteris *Burm* ‖ nuncque etiam vet. *Bothe* **145** rigant (*corr* ***F***[2]) ***F l*** ‖ ualidis (humidis *sscr*) ***μ***, rigidis *unus Heinsianus*, gravidis (*cf VI 223 X 531*) *conieci* ‖ rig. auriginеis p. *Polle* ‖ madidis pollentia *in Bibl Diez 1069 Hs* ‖ parentia *vel* arentia ***ς*** ‖ pallentia (glebis *i r m 2*) ***F*** **146** inde *Burm* ‖ silvasque et *A* **147** in aruis ***M ς***, a(n *i r m 2*, tri *ex* ui *m 2*, arui *videtur fuisse*, s *add m 2*) ***N*** **149** erat *R* ‖ domino] damno ***M*** *Ms Diez BSant 148*[e] *R* ‖ stultae ***O X μ RV*** *Ehwald*, stolidae (*cf 175*) ***e ς A vulgo*** **150** perspiciens ***N*** ‖ magno riget *frg Theat*, late ruit ***g*** ‖ ard. altę ***M***, ard. alte ***ς*** *frg Theat et Ms Diez BSant 148*[e] **151** Th(m *ex corr*, in *fort fuit*)olus ***M***, Tholus (m *sscr m 2*) ***F***, Thimolus ***h*** ‖ in accessu ***ς*** ‖ extentus ***ς*** *vulgo olim*

Sardibus hinc, illinc parvis finitur Hypaepis.
Pan ibi dum teneris iactat sua carmina nymphis
et leve cerata modulatur harundine carmen
ausus Apollineos prae se contemnere cantus,
iudice sub Tmolo certamen venit ad inpar.
Monte suo senior iudex consedit et aures
liberat arboribus: quercu coma caerula tantum
cingitur, et pendent circum cava tempora glandes.
isque deum pecoris spectans ‘in iudice’ dixit
‘nulla mora est.’ calamis agrestibus insonat ille
barbaricoque Midan (aderat nam forte canenti)
carmine delenit. post hunc sacer ora retorsit
Tmolus ad os Phoebi: vultum sua silva secuta est.
ille caput flavum lauro Parnaside vinctus
verrit humum Tyrio saturata murice palla
instrictamque fidem gemmis et dentibus Indis
sustinet a laeva, tenuit manus altera plectrum:
artificis status ipse fuit. tum stamina docto
pollice sollicitat, quorum dulcedine captus
Pana iubet Tmolus citharae submittere cannas.
iudicium sanctique placet sententia montis

---

165 *sq Hist Apoll 16 p 31, 3 Riese*²: induit statum et corona caput coronavit et accipiens lyram introivit triclinium et ita fecit, ut discumbentes non Apollonium sed Apollinem existimarent.

---

152 hypaepis *N e ς A vulgo*, hipepis *ς V*, hyppepis *M*, hapeis *F*, hipeis *l*, hipeplis *h*, ipeplis *μ*, Hypeplis *R* ‖ *εἰς τὰ μικρὰ Ὑπαίπια λήγει Plan* 153 cmina *e* ‖ sua munera *vel* numina *Bentley*, s. flamina *KSchenkl* 154 moderatur *μ ς* 155 apollineos—uoces (cantus *sscr m 1*) *F* 156 Indice *N* ‖ th///mo(lo *i r m 2*, ala *eras videtur*) *M*, thmolo *F*, thṃolo *g* 157 consendit *l* 159 et densi circum *Ms Diez BSant 148ᵉ* ‖ timpora *F l* ‖ tempora baccae *cMoreti* 160 Inque *p*, inde *Hs* ‖ deus *M Ms Diez BSant 148ᵉ* ‖ me iudice *ς* 161 intonat *l Bothe* 162 Barboricoque *h* ‖ myda *e* 163 delent *M*, del(i *i r m 2*)nit *N*, delinit *μ h e ς R*, delini it *F*, delineit *l* ‖ phebus sacer *l* ‖ post hunc] p(ost h^ *i r m 2*) *F* ‖ retorsit *M h ς vulgo*, resoluit *N F ς* μ ς* 164 Thmolus et ad os *M*, Thṃolus ad (os *i r m 2*) *F* ‖ dominum sua *ς* ‖ est *add n* 165 *om* (*i mg m 2*) *N* 166 Uertit *μ* ‖ saturatur *M* 167 Instrictamque (u *sscr m 2*) *M Merkel*, Instructamque *μ N l ς R Hs vulgo olim*, Distinctamque *F h g ς Jahn*, *πεποικιλμένην Plan* ‖ fidem] liram *m h e g ς*, lyram *ς Plan et i r n* 169 status ille *ς R*, st. iste *ς Jahn* ‖ tunc *e ς*, dum *g* ‖ doto (*corr m 2*) *F* 171 thmolus *M*, (th *a m 2*)molus *h* 172 Iudicium/ (que *eras*) *M*

omnibus, arguitur tamen atque iniusta vocatur
unius sermone Midae; nec Delius aures
humanam stolidas patitur retinere figuram,
sed trahit in spatium villisque albentibus inplet
instabilesque imas facit et dat posse moveri,
cetera sunt hominis: partem damnatur in unam
induiturque aures lente gradientis aselli.
Ille quidem celare cupit turpisque pudore
tempora purpureis temptat velare tiaris;
sed solitus longos ferro resecare capillos
viderat hoc famulus. qui cum nec prodere visum
dedecus auderet, cupiens efferre sub auras,
nec posset reticere tamen, secedit humumque
effodit et, domini quales adspexerit aures,
voce refert parva terraeque inmurmurat haustae
indiciumque suae vocis tellure regesta
obruit et scrobibus tacitus discedit opertis.
creber harundinibus tremulis ibi surgere lucus
coepit et, ut primum pleno maturuit anno,
prodidit agricolam: leni nam motus ab austro
obruta verba refert dominique coarguit aures.
Ultus abit Tmolo liquidumque per aera vectus *Laomedon. Hesione.*

---

173 uạ̊catur *M* 175 humana(s *add m 2*, humanā *fuit*) stolidam (stultam *sscr m 2*) *M* ‖ stolid(a *ex corr m 2*)s *F* 176 uuillisque *l* ‖ ardentibus *M cSpir Mscr Diez BSant 148*ᵉ, horrentibus *Hs* 177 illas *F h e ς ω*, illos *l*, imo (illa *s l μ*) *μ ς Hs vulgo olim*, uno *Mscr Diez BSant 148*ᵉ 180 *i mg μ* ‖ turpisque (*'entstellt'*, *cf XIII 847*) *scripsi*, turpique *A ω* ‖ turpique pudori *l*, turpemque pudorem *ς et e coni* (*coll VIII 157*) *Zingerle*, turpisque pudoris *μ* ‖ celat turpique onerata pudore *ς Hs vulgo olim*, celat, turpique ornata p. *Silv crit V 120 Wakefield*, celare caput turpique p. *Schepperus*, turpique—temptat *del Merkel*², torpensque pudore *KSchenkl*, stuprique pudore *Rappold* 181 T(em- *i r m 2*)pora—uelare (thi *i r m 2*)aris *N*, Timpora—vel. tyaris *l* ‖ coronis *ς* ‖ temptat relevare *Housman* 182 solitos *ς* ‖ longos/ (que *eras*) *M* 183 Viderat haec *Bothe* 185 posset (sit *s l μ*) *N μ ς ω vulgo*, possit *M F ς** 186 Confodit *ccBersm et Bonon* ‖ aspexerat *μ h ς*, conspexerat *ς* 187 parua/ (que *eras*) *M* 188 uc̣is (uocis *i mg m 2*) *M* ‖ retesta *μ*, reiecta *ς* 189 scobibus *M* ‖ discessit *vel* descendit *ς* 190 Creb⁹ (⁹ *a m 2*) *μ* ‖ ubi *ς* ‖ crescere *ς* 192 agricola *M*, auricolam *h*, agrilam (agricolam *i mg m 2*) *μ*, agricolis *vel* arcanum *Burm* ‖ nam leni *vel* leni iam *g* ‖ leui—haustro *μ* 193 coarcuit *M l*, redarguit *ς* 194 Vụltus (V *rubro atram scriptum*) abit thmo(lo *add m 2*) *M*, Vultus *ς Ms Diez BSant 148*ᵉ, Uictor *ccPar et Reg Schepperus* ‖ (t *i r m 2*)molo *N* ‖ liquidum(que *om*) *M h l*

angustum citra pontum Nepheleidos Helles
Laumedontiis Latoius adstitit arvis.
dextera Sigei, Roetei laeva profundi
ara Panomphaeo vetus est sacrata Tonanti:
inde novae primum moliri moenia Troiae
Laumedonta videt susceptaque magna labore
crescere difficili nec opes exposcere parvas
cumque tridentigero tumidi genitore profundi
mortalem induitur formam Phrygiaeque tyranno
aedificat muros pactus pro moenibus aurum.
Stabat opus: pretium rex infitiatur et addit,
perfidiae cumulum, falsis periuria verbis.
'non inpune feres' rector maris inquit et omnes
inclinavit aquas ad avarae litora Troiae
inque freti formam terras conplevit opesque
abstulit agricolis et fluctibus obruit agros.
poena neque haec satis est: regis quoque filia monstro
poscitur aequoreo; quam dura ad saxa revinctam
vindicat Alcides promissaque munera dictos
poscit equos tantique operis mercede negata

---

202 *Claud Marius Vict Alethias II 393*: tumidi convolvat labe profundi.

---

195 nepheleios (*corr i mg m 2*) *μ* 196 Laumedontiis (*cf quae dixi NJhbb 1894, 639 et de* u *correpta interpretes ad Cat 68, 74*) *scripsi*, Laoṭụmedontıs$^{o^2}$ *N*, Laumedonteis *ccGoth*, Laudomedonteis *μ*, Laodomedonteis *M*, Laomedonteis *X ω vulgo* ‖ latoius *F A*, lotoius *V*, lato(i *i r m 2*)us *N*, lato(l *vel* i *longum*)us *M*, latous (tonius *i mg* μ^2) *μ h l*, latonis *e*, latonius *ς R*, *Λητωΐδης Plan* ‖ astitit *M F h e* 197 Dextra *R* ‖ rœṭei *F*, rœthei *M*, rethei *h*, rhœtei *cett vulgo* ‖ Sygaei Rhœtei *V*, Sigaei Rhœtaei *edd vett* 198 Panomphaeo *Raph Regius A vulgo*, *ἱερὸς τῷ Πανομφαίῳ Διΐ Plan*, panopeo *O F e ς R*, Panapeo *V*, panapeo *μ l*, pan(o *ex* a *m 2*)peo *h*, panopheo *ς*, ara iouis panopei *L* 199 Unde *ς* 200 Laumedonta (*cf ad 196*) *N h ccBerol et Zwiccav*, Laudo-medonta$^{don^2}$ *μ*, Laodome/ta (n *eras*) *M*, Laomedonta *cett vulgo* 201 tridentifero *l ς* ‖ rectore *vel* domitore *ς* 203 phrigieque *N*, phrygioque *e ς*, frigioque *μ h*, phrigiique *l* 204 Aedificat *O ς Merkel*^{2}, Aedificant ς^* *ς ω vulgo olim*, Edifficant *F* ‖ pactus *M Ms Diez BSant 148^e Merkel*, pacti/ *N*, pacti (*corr* μ^2) *X μ ς R Jahn*, pacto—auro *ς A vulgo olim* 205 opus *s l h* 207 infit *cTwisden Bothe* 208 ad curuę$^{auare^2}$ *N* ‖ m(o)enia troiae (*cf 215*) *g ς* 209 cōpleuit *O Ms Diez BSant 148^e Merkel*^{2}, conuertit *X μ ω vulgo olim* 210 fructibus *l* ‖ obr. arua *ς Hs vulgo olim* 211 monstro (*omnia praeter* n *i r m 2*) *F* 213 V/ndicat (e *eras*) *M*, U(e *ex* i)ndicat *N*, Uendicat *μ h* e^2 ‖ pactos *vel* doctos *ς*. *θεῖους Plan*, divos (*coll Apoll II 5, 9, 12*) *post Lenzium Riese*, dios *Postgate*

bis periura capit superatae moenia Troiae.
nec, pars militiae, Telamon sine honore recessit
Hesioneque data potitur. nam coniuge Peleus
clarus erat diva: nec avi magis ille superbus
nomine quam soceri, siquidem Iovis esse nepoti
contigit haud uni, coniunx dea contigit uni.
Namque senex Thetidi Proteus 'dea' dixerat 'undae, *Peleus et Thetis.*
concipe: mater eris iuvenis, qui fortibus actis
acta patris vincet maiorque vocabitur illo.'
ergo, ne quicquam mundus Iove maius haberet,
quamvis haud tepidos sub pectore senserat ignes,
Iuppiter aequoreae Thetidis conubia fugit
in suaque Aeaciden succedere vota nepotem
iussit et amplexus in virginis ire marinae.
Est sinus Haemoniae curvos falcatus in arcus:
bracchia procurrunt, ubi, si foret altior unda,
portus erat (summis inductum est aequor harenis).
litus habet solidum, quod nec vestigia servet
nec remoretur iter nec opertum pendeat alga,
myrtea silva subest bicoloribus obsita bacis
et specus in medio (natura factus an arte,
ambiguum, magis arte tamen), quo saepe venire

235 *sq* Et specus — ambiguum] *citat Priscianus VI 76, cf ad III 29.*

215 per⁀iura *l*, peritura ς 217 hisioneque *N* ‖ nam *i mg add* h^2 ‖ iam coniuge *Bothe* 218 neque enim magis *O* ‖ ipse *e* ‖ superbus *M*, super(bit *i r m 2*) *N*, superbit *X μ ω vulgo* 219 numine *Hs* ‖ nepoti *M ccDresd Goth Medic R Hs vulgo*, nepotem *N X μ VA Jahn* 220 haud *i r m*, hau(t *i r m 2*) *F* ‖ haud //uni coniūx[2] *N* 221 senes *M* ‖ de(a *i r m 2*) *F* ‖ proteus dux dixerat *e*, proteus praedixerat ς ‖ sen. protheus thetidi d. d. *μ* ‖ ud(a)e *μ* ς *Bentley* ‖ *προεῖπε τῇ Θέτιδι ἐν τοῖς ὕδασι Plan* 222 iuueni *Excerpta Langermanni cStrozzan Hs vulgo olim* ‖ actis *l* ς *Plan Hs vulgo*, annis *O F μ*, armis *h m n p* ς *ω*, athlis *Vollmer* 224 haberer *μ* 225 aut (*corr m n*) *O*, haut *F e* 226 con. uitat ς *Hs vulgo olim* 227 Inque sua ς *Gierig* ‖ eaci(y)dē *h e*, eacidem *l* ‖ suc. iura ς 229 emoniae *l* ‖ modicos falc. ς *Bothe* ‖ sulcatus *cMenardi* 230 proc. qui si foret *Hs* 231 indictum (*corr n*) *O* 232 solitum (*corr*) *F* 233 iter *s l m* ‖ iter // aquis (*praeter* a *omnia i r m 2*) *N* ‖ rem. aquis ς ‖ opertum *n h* ς *ω vulgo*, opt'a (*i e* opertus *ex* operta) *M*, operta *N F e l μ* ς ‖ *οὔτε μὴν κεκαλυμμένα φύκια φέροι Plan* ‖ operta *fort verum, potuit enim poeta dicere algam opertam fuisse (cf ars I 620) litore super inpendenti* 234 Myrtica *M* ‖ (ed *i r m 2*)ita (ł obsita *sscr m 3*) *N*, edita ς 235 et specus (*cf Pr S G 1887, 9* et am III 1, 3*) *Priscianus cBas*, Est specus *A ω vulgo* 236 *om* (*i mg m 2*) *N* ‖ Ambiguum est *n* ς *R*

frenato delphine sedens, Theti, nuda solebas.
illic te Peleus, ut somno vincta iacebas,
occupat et, quoniam precibus temptata repugnas,
vim parat innectens ambobus colla lacertis;
quodnisi venisses variatis saepe figuris
ad solitas artes, auso foret ille potitus.
sed modo tu volucris (volucrem tamen ille tenebat),
nunc gravis arbor eras (haerebat in arbore Peleus).
tertia forma fuit maculosae tigridis: illa
territus Aeacides a corpore bracchia solvit.
isque deos pelagi vino super aequora fuso
et pecoris fibris et fumo turis adorat,
donec Carpathius medio de gurgite vates
'Aeacide', dixit, 'thalamis potiere petitis:
tu modo, cum rigido sopita quiescit in antro,
ignaram laqueis vincloque innecte tenaci.
nec te decipiat centum mentita figuras,
sed preme, quidquid erit, dum, quod fuit ante, reformet!'
Dixerat haec Proteus et condidit aequore vultum
admisitque suos in verba novissima fluctus.
pronus erat Titan inclinatoque tenebat
Hesperium temone fretum, cum pulchra relecto
Nereis ingreditur consueta cubilia saxo.
vix bene virgineos Peleus invaserat artus:

---

237 f(r *ex* l)enato ***M*** ‖ theti/ ***N*** ‖ thetis uda *cCantabr* 238 uincta ***M*** *e l ς R vulgo*, uicta (t n *sscr n*) ***N*** *μ h g VA*, ui(cta *i r m 2*) ***F*** 239 precibus quoniam *μ* 240 amb. uincla *ccOxon et Pal* 241 uenisset (es *sscr m 2*) ***M***, ueniss(es *i r m 2*) ***F*** ‖ mutatis saepe *μ* 242 ausu *e*, ausa *ς*, uoto *cGronov* 243 *sq parenth bis posui* ‖ Nam modo *ccHamb et Sulmon* ‖ seu modo tu—seu grauis *Hs* 244 arbore(as *i r m 2*) herebat ***M*** ‖ era(s *i r ex* t) *e* 245 tegridis *μ* 247 Isque ***A*** *ω*, Iamque *ς*, Inque *p*, Inde *ccBas et Senat Hs vulgo olim*, usque (*sed cf 160 IV 212*) *Merkel*² ‖ deum *ς* 248 odorat ***M***, (o *ex* a *m 2*)dorat ***N*** 250 Aeacida *ccTwisden et Voss Hs vulgo olim* 251 Tu/ modo ***N*** ‖ cum rigido ***M*** *ccBonon et Medic R Merkel*², cum (g *i r m 2*)e(l *i r m 2*)ido ***N***, cum gelido *cett Plan VA vulgo olim* ‖ quiescit (*cf Comm in Cat p 84 Friedrich*) ***A*** *VA Korn*, quiescet *g ς R vulgo*, quieuerit *ς* 253*sq* mutata figuras *cMed.*, mutata figuris (*s l ras*) *μ*, ment. figuris *ς* ‖ Neu te decipiat—perprime *Hs* 255 hoc *e* 256 Ammisitque ***M*** ‖ uultus *h* 257 petebat (*corr μ*²) *μ ς* ‖ inclinatoque tepebat *cGoth et ad Stat silv p 311 Markland* 258 pulcha (*corr m 2*) ***M*** ‖ relecto *Merkel*², relicto ***A*** *ω vulgo olim* 259 *i l* ***F***² ‖ cub. saxo ***O*** *ς Merkel*², cub. ponto *μ* ***F***² *ς** *R vulgo olim*, c. fluctu *ς VA* 260 euinxerat *vel* deuinxerat *vel* innexerat *ς*

illa novat formas, donec sua membra teneri
sentit et in partes diversas bracchia tendi;
tum demum ingemuit, 'neque' ait 'sine numine vincis'
exhibita estque Thetis. confessam amplectitur heros
et potitur votis ingentique inplet Achille.

Felix et nato, felix et coniuge Peleus *Peleus apud Ceycem.*
et cui, si demas iugulati crimina Phoci,
omnia contigerant. fraterno sanguine sontem
expulsumque domo patria Trachinia tellus
accipit. hic regnum sine vi, sine caede regebat
Lucifero genitore satus patriumque nitorem
ore ferens Ceyx, illo qui tempore maestus
dissimilisque sui fratrem lugebat ademptum.
quo postquam Aeacides fessus curaque viaque
venit et intravit paucis comitantibus urbem,
quosque greges pecorum, quae secum armenta trahebat,
haud procul a muris sub opaca valle reliquit,
copia cum facta est adeundi tecta tyranni,
velamenta manu praetendens supplice, qui sit
quoque satus, memorat, tantum sua crimina celat
mentiturque fugae causam: petit, urbe vel agro
se iuvet. hunc contra placido Trachinius ore

---

261 nobat (*corr m 2*) ***N*** ‖ sua forma ***M*** **262** Sensit ς* ς *Plan* ‖ tendi ***M*** ς *mg ed Gryph Hs vulgo*, tendit ***N F*** ς* ***g*** *RV*, tendens ***μ*** ς *Jahn* **263** Tunc *ccBersm et Dresd VA* **264** que *om* ***μ e*** ‖ exhibuitque Thetin (*coll VI 44*) *Capoferreus* **265** *i l* ***F***² ‖ ingentemque (*corr* ***n***) ***O*** ‖ achillem (t ingenti achille *i mg m 2*) ***M***, achille/ ***N*** **266** felix est *NJhbb 1888, 267 Polle* **267** crim. fratris ς **269** domu ***l*** ‖ patri(a *ex* ę *m 2*) ***F***, patrię ***l***, patriaque ***h e*** ς ‖ trachinia ***μ e*** ς *VA*, tracinia ***M F h l*** ς, thrac(h)inia ***N*** *R* **270** sine ui *i mg* ***h*** ‖ tenebat ***μ*** ς *Hs vulgo olim*, rege parabat ***F***, gerebat (*sed cf am III 10, 46*) *Housman* **272** ceix ***M μ*** ‖ et illo ***μ*** **273** Dissimilemque ***M*** ς ‖ Dissimilisque sibi ***g*** **275** pauci(s *i r ex corr*) ***M*** **276** *om* (*i l n*) ***O*** ‖ greges secum quae *unus Heinsii Bothe* ‖ pecorum et quae sec. *cBerol Plan*, pec. secumque arm. *cSenat* **277** 276 ***F h l R*** **277** (H *add m 2*) Au(d *ex* t *m 2*) pr. am(u *ex* o *i r m 2*)ris ***M*** ‖ hau(t *i r m 2*) ***F*** **277** *sq distinx* (*ut a v 278 apodosis incipiat*) *Jahn*, *olim puncto post* reliquit (*277*) *posito apodosin aut ab* et intravit (*275*) *aut a v 276 exordiebantur* **278** adendi ***μ*** ‖ ad. tecta ty(i)ranni ***A*** *Plan VA Jahn*, ad. prima t. ς (*i mg* ***n***) *R vulgo* **279** qui(s *add m 2*) ***N*** ‖ quis sit *Jahn* **280** Quo/que (s *eras*) ***F*** ‖ tamen sua ***μ*** **281** Mentitusque (*fort recte*) ς *Hs vulgo olim* ‖ "causam "fuge ***l*** ‖ causam // petit ***e*** ‖ petit *i r* ***F***² ‖ et petit *probante Jahn cZwicc* **282** Setuat (secubat *vel* seiubat *i mg m 2*) h. c. placi(d *ex* t)o ***M*** ‖ Se recipi *cBas* ‖ '*videtur* tuet *legi*' *adscriptum*

talibus adloquitur: ‘mediae quoque commoda plebi
nostra patent, Peleu, nec inhospita regna tenemus.
adicis huic animo momenta potentia, clarum
nomen avumque Iovem. ne tempora perde precando!
quod petis, omne feres tuaque haec pro parte vocato,
qualiacumque vides! utinam meliora videres!’
et flebat: moveat tantos quae causa dolores,
Peleusque comitesque rogant. quibus ille profatur:
‘Forsitan hanc volucrem, rapto quae vivit et omnes
terret aves, semper pennas habuisse putetis:
vir fuit et (tanta est animi constantia!) iam tum
acer erat belloque ferox ad vimque paratus,
nomine Daedalion. illo genitore creatis,
qui vocat Auroram caeloque novissimus exit,
(cura mihi pax est) pacis mihi cura tenendae
coniugiique fuit, fratri fera bella placebant:

ł hunc ł trachinius²
est in Mscr Diez BSant 148ᵉ ‖ hic contra pl. tyrintius *e* ‖ tracinius *vel* thracinius *(ut 269) cett* 283 mœnia pl. ς ‖ p(h *i r m 2*)ebi *F* 284 petent (*corr m 2*) *M* ‖ tecta ς 285 Adicit (*corr m 3*) *F*, Addicit *l* ‖ hoc animo *M*, huic² an. *l* ‖ momenta *cVoss et pro div lect cGronov Hs vulgo*, monimenta *A VA*, monumenta *m* ς *R* ‖ *ταχυρὰς ὑπομνήσεις Plan* 286 O omen *M* ‖ nec *F e μ* ς *Hs vulgo olim* ‖ perde// *N* 287 tua(que *s l m 2*) *e* ‖ uocato *i r n*, notato *mg ed Colon*, uideto ς *Hs* 288 Quali(a *i r m 2*)cūque *F* 289 moneat *M* ‖ quae tantos *ccBersm et Zwicc Hs vulgo olim* ‖ doloris *F* 290 *sic M F μ* ς *V vulgo* ‖ Peleus// comitesque *N*, Peleus (que *om*) com. *e l g* ς, Peleusque et c. *h*, Peleus et c. *R*, Et peleus comitesque ς *A* 291 rapt//q: uiuit (raptor *fuit*) *M*, p̄to que *F*, quae rapto *ccBersm et Zwicc* 292 pennis (*corr*) *F* ‖ putatis *μ* ς* *g* ς 293*sq versum 293 del Hs, quo deleto* putetis: frater erat (*294*) *coni Bentley, receperunt Merkel et Korn, deff versum (append ed exeg) Ehwald et (Rh Mus N F LVI 356) Helm . quae dedi in textu, leguntur in optimis libris, nisi quod recepi* iam tum; *quam coniecturam proposuit Fuß, idem suasit Adv cr II 89 Madvig* ‖ tanta est a. constantia tantum *O*, tanta est a. c. quantum *F* ς* ς *ω*, quanta est a. c. tantum *μ p* ς *Jahn* ‖ quam tunc acer erat *Gronovius*, quondam acer erat *Siebelis* ‖ vir fuit (et—tanta est a. constantin—tantum acer erat b. f. ad v. paratus) nomine *sq distinx Ehwald* 294 Acer e. armisque potens belloque paratus *cGronov* 295*sq* creatis *Mnemos XXII 64 Damsté*, creatus *A ω vulgo* ‖ *distinx Damsté. punctum post* exit (*296*) *ponunt vulgo* ‖ nostro genitore creatus *praef p XXIII Riese²* 297 *om l* ‖ Cura mihi *sumpsi ex M F g e* ς *R et parenth posui*, Cu(lt *i r m 2*)a mihi *N*, Culta mihi *h μ* ς *VA vulgo* ‖ tuendae (uel tenendae *sscr μ*) *μ* ς *Plan A Gierig* ‖ *sensus est*: ‘*mihi cura pacis tenendae tum fuit (et est revera mihi cura pacis!), at fratri f. b. placebant*’ ‖ cura mihi pax est (patriae mihi cura—fuit) *Vollmer* 298 *om O, i l add n, signum ´appinxit m, habent X ω* ‖ Coniugi(umque *i r m 2*) *h*

illius virtus reges gentesque subegit,
quae nunc Thisbaeas agitat mutata columbas.
nata erat huic Chione, quae dotatissima forma
mille procos habuit, bis septem nubilis annis.
forte revertentes Phoebus Maiaque creatus,
ille suis Delphis, hic vertice Cylleneo,
videre hanc pariter, pariter traxere calorem.
spem Veneris differt in tempora noctis Apollo,
non fert ille moras virgaque movente soporem
virginis os tangit: tactu iacet illa potenti
vimque dei patitur; nox caelum sparserat astris:
Phoebus anum simulat praereptaque gaudia sumit.
ut sua maturus conplevit tempora venter,
alipedis de stirpe dei, versuta propago,
nascitur Autolycus furtum ingeniosus ad omne,
candida de nigris et de candentibus atra
qui facere adsuerat, patriae non degener artis;
nascitur e Phoebo (namque est enixa gemellos)
carmine vocali clarus citharaque Philammon.
quid peperisse duos et dis placuisse duobus
et forti genitore et progenitore Tonanti
esse satam prodest? an obest quoque gloria multis?

---

320 *Vinc Bellov Spec hist VI 117*: 'et obest quoque gloria multis'.

---

299 illa eius virtus *Capoferreus* ‖ gentes regesque ***e*** ς **300** thebæs ***M***, tisbeas ***h***, thebeas ς *R* **301** N(a *ex* o)ta ***M*** ‖ quaedam notissima ***M*** ‖ laudatissima ς **302** mille procis placuit (*ex her 7, 123*) ς *Hs vulgo olim* ‖ n(u *i r m 2*)bilis ***N*** **303** phebusque ***l*** **304** cillen(e *ex* i)o ***μ***, cyllenaeo *Plan V* **305** pariter *semel* ***M*** ‖ c(a *ex* o *m 2*)lorem ***O μ***, colorem *Mscr Diez BSant 148*^{e} **307** Non tulit *ccAmbr Berol Dresd Hs vulgo olim* **308** tetigit ***l*** ς *R* **310** praereptaque ***A*** ω *Jahn*, praeceptaque ς *Hs vulgo olim* **311** matur(us *i r m 2*) ***h*** **312** *om* (*i l m 2*) ***N*** **313** autolicus ***O F***, auctolicus ***h***, autylocus ***e*** **312 314 313 315** (*cum* ***A*** *facit* ***μ***) ***μ***^{2} **315 314** ***F h*** *Bothe* **315/316** *om* ***O***, *i l add* ***n*** **315** adsueuit ***e***, assuerat ***h***, assueuit ***n*** **317** philammon *ccPar et Vratisl A vulgo*, phylammon ***M***, philamon ***N F l g***, philemon ***h*** ς *Plan*, pilemon ***μ*** ς, pylemon ***e***. palemon ς **318** duos quid dis *unus Heinsianus Bothe* ‖ et displicuisse ***M***, et displ(a *i r m 2*)cuisse ***N*** **319** Tonanti *Hs vulgo*, tonanti ***M μ e*** ς, tonante ***N F h l*** ς ω, τῷ Ὑψιβρεμέτῃ *Plan*, nitenti ς *Bentley*, comanti *prolus fast p 222 Merkel* **320***sq* esse satae *post Heinsium Bentley* ‖ prod. gloria an (*corr*) ***N*** ‖ an obest q. gloria? multis obfuit, huic certe! quae *distinx Ehwald*

offuit huic certe! quae se praeferre Dianae
sustinuit faciemque deae culpavit; at illi
ira ferox mota est, „factis“ que „placebimus“ inquit.
Nec mora, curvavit cornu nervoque sagittam
inpulit et meritam traiecit harundine linguam.
lingua tacet, nec vox temptataque verba sequuntur,
conantemque loqui cum sanguine vita reliquit.
quam miser amplexans ego tum patriumque dolorem
corde tuli fratrique pio solacia misi!
quae pater haud aliter quam cautes murmura ponti
accipit et natam delamentatur ademptam;
ut vero ardentem vidit, quater impetus illi
in medios fuit ire rogos, quater inde repulsus
concita membra fugae mandat similisque iuvenco
spicula crabronum pressa cervice gerenti,
qua via nulla, ruit. iam tum mihi currere visus

---

321 proferre *l* ‖ danae *M* 322 *et* 323 que *om* *μ* 324 *i mg* h^2 325 Impulit *i r* h^2, Expulit *cBas R Schepperus* ‖ traniecit *μ* ‖ transiecit uulnere *h* 326 tacet *N* ς *Hs vulgo*, iacet *cett Plan ω Jahn* ‖ temptaque *μ* ‖ secuntur *l* 328*sq* quam miser amplexans ego tum patriumque d. corde tuli f. pio] *scripsi post Ehwaldum ea quae exstant in M, praeterquam quod* patriumque *súmpsi ex N . haec enim dicit Ceyx*: ‘*quam* (*Chionen sc*) *amplexans ego miser pio corde et patrium dolorem* (*i e dolorem patris Chiones, qui idem erat frater Daedalion*) *tuli et fratri s. misi*’ ‖ Quam miseram^{2} plexans^{2} (*i e* miser amplexus *m 2*) ego tum patrisque d. *M*, Quam miser (o pietas *i r m 2*) ego tum patriumque d. *N*, Quam miser o pietas (ł amplexans *sscr* F^3) ego tum patruique (ł patrioque *sscr* F^2) d. *F l* ς, Quam miser o pietas ego tum patruique (trio *et sscr et i mg*) d. *μ*, Quam misero . pietas . ego tum . patruoque d. *e*, Quam miser o pietas ego sum patrisque d. *h*, Quam miser amplexans ego tum patrioque ς *R*, Quam miser o pietas ego tunc (tum *g*, nunc *alii*) patrioque d. *g* ς *VA* ‖ patruoque *vel* patriumque ς ‖ quem (misera o pietas) ego tum patruoque dolorem Corde tuli *Hs vulgo olim*, quam miser amplexans e. t. patruoque d. *Merkel*^{2}, quo miser amplexus e. t. patrisque d. *Korn*, quam miser amplexans patris patruique d. *Hartman* ‖ quam miseram amplexans *Siebelis* 329 solacia *i r n*, solamina ς ‖ s. misi (*cf 387 782 XIII 702*) *M cBonon Merkel*^{2}, s. misi dixi *Mscr Diez BSant 148*^{e}, dixi *N X VA vulgo* ‖ *καὶ τῷ οἰκτρῷ συγγόνῳ παραμυθίαν προσήνεγκα Plan* 330 Quod pater *l* ‖ (h *add m 2*)aud *M*, haut *F* ‖ murmur(a *i r m 2*) *e* 331 Accepit (*corr*) *h* 332/339 quater—potitur *del Merkel*^{3} 332 impetus illi *i r n* 333 in (medios—repulsus *i r m 2*) *N* 335 scrabonum *O*, scrabronum (*gl* hornuz *sscr g*) *g l et in mg μ*, scraboum *μ* ‖ lesa *μ* ς, impressa *Bothe* 336 ruit *N μ h l* ς *VA*, fuit (ł ruit *sscr* F^3) *M F R*, ruit *e*, ł fugit^{2} fugit *p* ς

plus homine est, alasque pedes sumpsisse putares.
effugit ergo omnes veloxque cupidine leti
vertice Parnasi potitur. miseratus Apollo,
cum se Daedalion saxo misisset ab alto,
fecit avem et subitis pendentem sustulit alis
oraque adunca dedit, curvos dedit unguibus hamos,
virtutem antiquam, maiores corpore vires,
et nunc accipiter, nullis satus aequus, in omnes
saevit aves aliisque dolens fit causa dolendi.'

Quae dum Lucifero genitus miracula narrat
de consorte suo, cursu festinus anhelo
advolat armenti custos Phoceus Onetor
et 'Peleu, Peleu! magnae tibi nuntius adsum
cladis' ait. quodcumque ferat, iubet edere Peleus,
pendet et ipse metu trepidi Trachinius oris.

Ille refert: 'Fessos ad litora curva iuvencos
appuleram, medio cum Sol altissimus orbe
tantum respiceret, quantum superesse videret,
parsque boum fulvis genua inclinarat harenis
latarumque iacens campos spectabat aquarum,
pars gradibus tardis illuc errabat et illuc,
nant alii celsoque exstant super aequora collo.

---

338 *del Hs* ‖ ergo homines *R* **339** parnassi ***M*** *aliquot edd vett* **340** se *s l add* ***m*** ‖ dadalion ***l*** **341** sustinet ***μ h ς*** **342** (h *add m 2*)amos ***M*** **343** uirtute antiqua ***M*** **344** Ut (*corr* ***n***) ***O*** *Mscr Diez BSant 148e* ‖ nullis satus aequus] *scripsi quae videntur fuisse in* ***O F e l****, hoc enim dicit poeta*: '*accipiter nullis aliis avibus similis natus, in omnes saevit*' ‖ a. nulli/ (s *eras*) sati/s (i *ex* u *per ras*) æquus ***M***, nulli/ (s *eras*) satis equus ***N***, nullis satis (a)equus ***F e l*** *R Hs*, nulli s. aequus ***h μ ς*** *VA vulgo*, *καὶ νῦν ὀξύπτερος, σὐδενὸς ἀποχρῶντος αὐτῷ, στρουθίοις ἐπίσης ἅπασιν ἐπιτίθεται Plan*, nullo satus ales *Hellmuth*, nulli saturatus *Rappold*, multae insatiatus *Postgate* **348** aduocat ***l*** ‖ *Φωκαΐος Plan* ‖ foce(ius anetor *i r m 2*) ***N***, Onetor *JJHartman*, Anector *R*, Anetor ***A*** *VA* **349** Et pele peleu ***l***, Heu peleu peleu *cArondelian ς Hs vulgo olim*, O peleu peleu ***ς***, En peleu peleu *cVoss*, et Peleu, heu Peleu *coni Hs* **351** *del Hs* ‖ et *s l add* ***m*** ‖ trepidi—oris ***M μ p ς*** *ω Merkel*, trepid(at *i r m 2*) t. (heros *i r m 2*, oris *i mg m 3*) ***N***, trepidat—heros ***F*** *ς* ς Plan vulgo olim*, trepidus—heros *probante Burm ς* ‖ tracinius ***M F h l***, thracinius ***N*** *R*, trahinius (tracinius *i mg*) ***μ*** ‖ trepido T. hospes *Polle* **353** a(p *ex* b *m 2*)puleram ***N*** ‖ //orbe ***F*** **354** Quantum—tantum *cGronov* ‖ uidetur ***ς*** **355** genua fuluis ***l*** ‖ incuruarat *cMed* ‖ haren(is *i r m 2*) ***F*** **356** L(a *i r m 2*)tarumque ***N*** ‖ campum ***ς*** *Hs vulgo olim* **357** et istuc ***ς*** **358** Nātalii (Natali *m 1*) ***m***, Nan(t *i r m 2*) alii ***N*** ‖ extant ***N e ς*** *VA Hs vulgo olim*, instant ***M F μ h l p ς*** *R Merkel*

templa mari subsunt nec marmore clara neque auro,
sed trabibus densis lucoque umbrosa vetusto:
Nereides Nereusque tenent (hos navita ponti
edidit esse deos, dum retia litore siccat).
iuncta palus huic est, densis obsessa salictis,
quam restagnantis fecit maris unda paludem.
inde fragore gravi strepitus loca proxima terret:
belua vasta, lupus! † niveisque paludibus exit
oblitus et spumis et sparsus sanguine rictus,
fulmineus, rubra suffusus lumina flamma.
qui quamquam saevit pariter rabieque fameque,
acrior est rabie: neque enim ieiunia curat
caede boum diramque famem finire, sed omne
vulnerat armentum sternitque hostiliter omne.
pars quoque de nobis funesto saucia morsu,
dum defensamus, leto est data. sanguine litus

---

359 mari/ (s *eras*) ***O*** ‖ marmore tecta *cGronov* ‖ neque auro ***O*** μ ω *Korn*, nec a. ***X*** *vulgo* 360 locoque umbr(osa *i r m 2*) ***h*** 361 tenet (n *sscr*) ***M*** ‖ ponti] templi ς *et i mg* ***n***, *item A Hs vulgo olim* 362 littor(e *ex* a) ***h*** ‖ sicco ***M***, sicca(t *i r m 2*) ***N*** 363 Iucta/ (*corr m 2*) ***N*** ‖ huc (*corr m 2*) ***h*** ‖ raris obsessa ς, canis o. *Hs* ‖ operta μ 365*sq* Inde fragore—lupus!] *sic distinxi*, terret lupus exitque *coniungunt vulgo* ‖ frag(ore *i r*) ***e*** ‖ grau(s *add* ***n***) strepitus ***N*** ς *Plan VA*, grauis strepitus ***h*** ς, graui strepitu ***M F l g*** ς *R*, strepitus grauis (*corr*) ***e***, grauı strepitu (grauis strepitus *i mg*) μ ‖ fr. graui strepitans *ccConstantii Fanens et Langermanni Hs vulgo olim*, fr. graui strepit et *Riese* 366 Bella ***M*** ‖ lupus niueisque paludibus ***M*** ς, lupus (sil *i r m 2*)uisque palu(stri *ex* di *m 2*)bus ***N***, l. siluisque paludibus ***p***, l. siluisque palustribus μ ***X*** ω *Hs vulgo*, l. fuluisque palustribus *duo Heinsiani*, *μέγα γάρ τι θηρίον λύκος τῆς λόχμης ἔξεισι καὶ τοῦ ἕλους Plan*, lupus . ulvisque palustribus *Burm*, lupus, iuncisque palustribus (*cf VIII 336*) *Korn*, lupus mucisque palustribus *Merkel*², lupus mucisque paludibus *Polle*, lupus fulvusque paludibus *Transact Oxf Ph Soc 1882/1883, 30 Ellis* ‖ *cum* ***O*** (niueisque paludibus) *hoc loco corruptus sit*, ***X*** (siluisque palustribus) *interpolatus, possis temptare* fulvisque (*cf X 733*) *vel* luteisque (*cf I 434 fast I 158*) paludibus 367*sq* Oblitus est ς, Obsitus et *ccCaelest et Sulm* ‖ spumas ***M*** ‖ et sparsus *recepi ex* ***M*** *cSenat*, et (crasso *i r m 2*) ***N***, et crasso μ ***X*** *Plan* ω *Jahn*, et spisso ς *Hs vulgo olim*, et sparso *cGoth* ‖ spumis, exspersus *Merkel*² ‖ rictu fulmineus *Const Fanensis* 368 Fulmineus ***A*** ω *Plan Jahn*, Fulmineos (*sed cf VIII 355 alia*) ς *Hs vulgo* ‖ raua suff. *Scaliger* ‖ suffussus ***N*** ‖ Rubraque fulminea suffusus l. f. μ 371 famen ***M*** ‖ famem satiare ς *Hs vulgo olim*, fam. sedare ς, fam. lenire ς 372 host. omne ***N*** *unus Heinsianus V Hs vulgo*, omn(e *ex* i *i r*) ***M***, omnes μ ***X*** *Plan RA Jahn*

undaque prima rubet demugitaeque paludes. —
sed mora damnosa est, nec res dubitare remittit:
dum superest aliquid, cuncti coeamus et arma,
arma capessamus coniunctaque tela feramus!'
Dixerat agrestis; nec Pelea damna movebant,
sed memor admissi Nereida conligit orbam
damna sua inferias exstincto mittere Phoco.
induere arma viros violentaque sumere tela
rex iubet Oetaeus; cum quis simul ipse parabat
ire, sed Alcyone coniunx excita tumultu
prosilit et nondum totos ornata capillos
disicit hos ipsos colloque infusa mariti,
mittat ut auxilium sine se, verbisque precatur
et lacrimis, animasque duas ut servet in una.
Aeacides illi: 'pulchros, regina, piosque
pone metus! plena est promissi gratia vestri.
non placet arma mihi contra nova monstra moveri:
numen adorandum pelagi est!' erat ardua turris,
arce focus summa, fessis loca grata carinis:

---

375 rubent *cRottendorphianus Hs* ‖ permugitaeque *malit Riese* **377** (ad *i r m 2*) arma ***N***, ad arma ς **378** capesamus ***h*** **379** et Pelea *Faber* ‖ dicta movebant *Bothe* **380** orbẹ̄ (am *adscr m 2*)***M***, orb(a^{m} *i r m 2*, e *eras videtur*) ***N*** **381** Damna sua ***μ h*** *cPar et e coni Bentley*, Damna sua (s *partim eras*) ***F***, D. suo ***M l*** ς ***ω*** *Hs vulgo olim*, Damna hęc ***e***, D. su(i *i r m 2*) ***N***, D. sui ς *Jahn* **383** Oetaeus ς *A*, oetheus ***l***, /etheus ***N***, etheus (re *sscr m 2*) ***M μ***, otheus ***F***, ęthereus (i. ceix ł ęthеus ab ethe monte *sscr* e^{2}) ***h e n***, *αἰθέριος Plan* ‖ cum queis simul ire *Mscr Diez BSant 148*^{e} **384** alcione ***M F l***, alcinoe ***h*** **385** tortos ς **386** Dissicit ***F e h***, Dissidit (deicit *i mg*) ***l***, Dissecat (*i mg corr* ***μ***) ***μ*** ς, Discutit *vel* Dissipat *vel* disc̨idit ς **387** Ę uetat (v̇ mittat *sscr m 2*) auxilium — uerb(i *ex* a *per ras*)sque ***M*** ‖ Praestet ut aux. *Merkel*^{2}, Euocet aux. *Riese*^{1} ‖ mittere auxilium *latinum esse negat Ciofanus* **388** duas conseruet *ccIhuan et Voss* **389** Aeacides inquit pulchros ***N***, A. dixit pulch. ***p*** *cSenat R* **390** prom. gloria ς ‖ ûri (= vestri, u *ex corr m 2*) ***N***, nostri ς ‖ pr. gratia voti *Hs* **391** mouere ς *RV* **392** t̄rris (terris, turris *?*) ***N*** **393** Arce focus summa ***n*** *cVat Hs Ehwald*, Arce locuṣ (*i e* loci *ex* locus) summa ***M***, A. (f *ex* l *m 2*)ocus s. ***N***, A. locus summus (ł summa *sscr m 2*) ***F***, Arte locus s. *Mscr Diez BSant 148*^{e}, A. loci summa ***p*** *Baumg-Crusius*, A. patens summa *probante Burm cBas Merkel*, A. locus summa ***μ*** ς* ς ***ω*** *Jahn*, a. faces *vel* pharus summa *Hs*, a. iugi summa *Korn* ‖ ardua tectis Arce pharus summa *Bothe* ‖ fessis loca grata c. ***A ω***, *πύργος τῆς χώρας ἀκρόπολις, ταῖς ἀπειρηκυίαις τῶν νεῶν πρόσφορος χῶρος Plan*, fessis nota grata (*item Adv crit II 90 Madvig*) *vel* fessisque notata *vel* fessisque petita *Baumg-Crusius*, fessis lux grata *Merkel*^{2} ‖ turre focus — lux grata *Siebelis*

adscendunt illuc stratosque in litore tauros
cum gemitu adspiciunt vastatoremque cruento
ore ferum, longos infectum sanguine villos.
Inde manus tendens in aperti litora ponti
caeruleam Peleus Psamathen, ut finiat iram,
orat, opemque ferat; nec vocibus illa rogantis
flectitur Aeacidae: Thetis hanc pro coniuge supplex
accepit veniam; sed enim revocatus ab acri
caede lupus perstat, dulcedine sanguinis asper,
donec inhaerentem lacerae cervice iuvencae
marmore mutavit. corpus praeterque colorem
omnia servavit: lapidis color indicat illum
iam non esse lupum, iam non debere timeri.
nec tamen hac profugum consistere Pelea terra
fata sinunt: Magnetas adit vagus exul et illic
sumit ab Haemonio purgamina caedis Acasto.

Ceyx et Alcyone. Somnus.

Interea fratrisque sui fratremque secutis
anxia prodigiis turbatus pectora Ceyx,
consulat ut sacras, hominum oblectamina, sortes,

---

405 *Eutyches Ars I 3 (Keil V 469)*: et indico tam indicis longa i antecedente . . . quam indicas ut . . . apud Ovidium in XI libro metamorphoseon: Omnia—indicat illud [illum *ex* illud *B*], apud eundem in XV [596]: 'Cornua fronte gerit, quem vobis indicat auctor'.

---

394 Descendunt ς ‖ illic *l* ‖ stratos in littora *e* 396 longosque ς ‖ infectos (*corr i mg m 2*) *μ* 397 manum *h* 398 psamathen ς *Plan A vulgo*, psamaten *N F h*, psamatem *μ*, ịpsa ṇi mathen (*puncta pallidiore atram addita videntur*) *M*, psamantem *l*, ph(s *a m 2*)almacem *e*, samathen *g* 399 precantis *e* 400 eacid(is *i r m 2*) *N*, aeacidis *l Mscr Diez BSant 148*^{e} 401 sed enim irrevocatus ς *A* | ab acri *A* (*i r n*) *RA*, ab arci *V*, inagris *M Mscr BSant 348*^{e}, in acri (*sed cf NJ hbb 1894, 194*) *Merkel* 403*sq* inhaerenti *vel* inhaerentis (*sic Bentley*) ς ‖ inhaerentis mut. corpus, praeterque *coniunx Burm* 404 Mutauit psamate (uel corpus *sscr μ*) *μ p* ς ‖ praeterque *μ* ς *Hs vulgo*, pariterque (*sic i mg* μ^{2}) *A ω* 405 Omnia mutauit *i r m 2*) *h*, nomina servavit *Micyllus* ‖ illud *Eutyches* 407 considere *Hs* 408 magetas *M h*, magnetes *e* | adiit *M* ‖ et *om h* ‖ illuc *O* 409 Aemonio *cDresd* | acastro *h*, achasto *μ* 410 fratrique$^{s^2}$—secuti(s *i r m 2*) *N*, secuti *Ben* 411 anxi'ṭ (*i e* anxius ex anxit) *M* ‖ ceix *M* 412 Consul(a *ex* i *m 2*)t *N* ‖ obiectamina (aŧ oblectamina *sscr l*) *F l* ‖ hominum solamina *ep VI 317 Fabri*, animi oblectamina *vel* omni luctamine *vel* remi luctamine *Bentley*, hom. oblenimina *Korn*, h. temptamina *vel* observamina *praef p XXIII Riese*

ad Clarium parat ire deum; nam templa profanus
invia cum Phlegyis faciebat Delphica Phorbas.
consilii tamen ante sui, fidissima, certam
te facit, Alcyone; cui protinus intima frigus
ossa receperunt, buxoque simillimus ora
pallor obit, lacrimisque genae maduere profusis.
ter conata loqui ter fletibus ora rigavit,
singultuque pias interrumpente querellas
'quae mea culpa tuam', dixit 'carissime, mentem
vertit? ubi est, quae cura mei prior esse solebat?
iam potes Alcyone securus abesse relicta?
iam via longa placet? iam sum tibi carior absens?
at, puto, per terras iter est, tantumque dolebo,
non etiam metuam, curaeque timore carebunt!
aequora me terrent et ponti tristis imago:
et laceras nuper tabulas in litore vidi
et saepe in tumulis sine corpore nomina legi.
neve tuum fallax animum fiducia tangat,
quod socer Hippotades tibi sit, qui carcere fortes
contineat ventos et, cum velit, aequora placet!
cum semel emissi tenuerunt aequora venti,
nil illis vetitum est, incommendataque tellus
omnis et omne fretum est. caeli quoque nubila vexant

---

413 clariū *ex corr m 2* (claru *fuit*) ***M***, clari(u$^{m}_{i^2}$ *i r m 2*) ***N***, c(l *ex* r)arium ***F***, clarum ***e*** ‖ clarium rogat *Ben* ‖ profanis ς **414** phlegiis ***l*** ς, phlegyis *VA*, *τοῖς Φλεγύαις Plan*, p$^{h^2}$legiis ***M***, Plegiis *R*, fl(e *i r m 2*)giis ***N***, flegÿis ***F***, phegiis ***h g***, phlegris ***μ*** ‖ faciebant *ccBas et Voss Hs vulgo olim* **415** certum *Ms Diez BSant 148^{e}* **416** alconoe ***l***, alcione ***M*** ς, halcyone ς **417** /ora (h *eras*) ***M*** **418** abit *vel* adit *vel* habet ς **419** ligavit *apud Bothium p 174 JHVoss* **420** interrupere ***p*** ‖ querelas (*sic plerumque*) ***F h l*** **421** *sq* tuam uertit ***M*** ‖ karissime ***M F e*** ‖ tuam uertit, c., mentem? eia ubi iam, quae cura mei prius *Hs* **422** Est ubi namque cura mei ***M*** ‖ Uertit ubi est *et* solebat *i r* ***n*** ‖ est *om* ***e*** ‖ prius ***l*** ς *Hs vulgo olim* **423** *om* ***N***, *i mg* ***n*** ‖ alcione (*sic saepe*) ***M F*** ‖ abire ***μ*** *ccBersm et Patav*, adesse ***e*** **424** abscens ***l*** ‖ *puncto post* absens *incidebant ante Jahnium* **426** *del Gronovius* ‖ Non etiamque$_{2}$ metu ***M***, metuamque *i mg* ***m*** ‖ tremore *Bothe* ‖ carebunt? *A* **427** terrent ac *Bothe* ‖ pontis ***l*** **428** En lac. ***e***, Elaceras ***l***, Nam laceras *cSenat* **429** titulis (ŧ tumulis *sscr* ***l***) ***F l***, in tumulis *i mg* ***h***^{2} **431** hypotates ***F***, hypotades ***l***, ipodates ***h*** ‖ carcere *ex corr* (corpore *fuit*) ***F*** ‖ carc. uentos ***l μ*** **432** fortes et ***l μ*** ‖ placat ***M***, mulcet *cGronov* **433** tenuerunt caerula (*vel* aera) fratres *Hs* **434** est *om* ***h*** **435** est *om* ***l*** ς *R*, *del Hs vulgo* ‖ uerrunt *cBas Bothe*

excutiuntque feri rutilos concursibus ignes.
quo magis hos novi (nam novi et saepe paterna
parva domo vidi), magis hos reor esse timendos.
quod tua si flecti precibus sententia nullis,
care, potest, coniunx, nimiumque es certus eundi,
me quoque tolle simul! certe iactabimur una,
nec nisi quae patiar, metuam, pariterque feremus,
quidquid erit, pariter super aequora lata feremur.'
Talibus Aeolidis dictis lacrimisque movetur
sidereus coniunx; neque enim minor ignis in ipso est.
sed neque propositos pelagi dimittere cursus,
nec vult Alcyonen in partem adhibere pericli,
multaque respondit timidum solantia pectus.
non tamen idcirco causam probat; addidit illi
hoc quoque lenimen, quo solo flexit amantem:
'longa quidem est nobis omnis mora: sed tibi iuro
per patrios ignes (si me modo fata remittant!),
ante reversurum, quam luna bis inpleat orbem.
His ubi promissis spes est admota recursus,
protinus eductam navalibus aequore tingi

---

440 *sq Hist Apoll 24 p 44, 9 sq Riese*^{2}: coniunx vero . . . profusis lacrimis (*cf ap Ov 418*) ait 'care coniunx . . . pariter navigemus'.

456 *Quint Inst Or IX 4, 65*: cum uersus cluditur Appennino et armamentis et Oreione (*illud* Appennino *referunt ad Pers sat 1, 95, sed cf met II 226* nubifer Appenninus *et Aen III 517* circumspicit Oriona).

---

436 feri *scripsi*, feri s^2 *N*, fere ***M*** *Mscr Diez BSant 148*^{e}, feris *cett* ω *vulgo* ‖ incursibus μ, occursibus *cBas*, concussibus *ccAmbr et Barberin* 437/438 *om* ***O***, *i l n* 437 magis hos μ *h l* ς ω, mag. hoc ***F*** *n* ς *Hs*, m. hoc (ł hos *sscr m 2*) ***e*** 439 Quo tua siȩ ***M*** ‖ precibus flecti *h* 440 care potens *l* ‖ potes c. nim. (es *add m 2*) certus *h* 441 iactabimur ***e***, iactabimus (*corr*) μ ‖ unus *Mscr Diez BSant 148*^{e}, undis μ ς, unda *vel* alto ς 442 Nec si qua (*corr*) μ 443 Quicquid ***F*** ‖ pariter *om l* ‖ feremus *h*, vehemur *vel* trahemur *Hs* 444 aeolidos ς *Hs vulgo olim* 445 Sydereus ***O*** ‖ coniux ***N*** ‖ neque iam minor ***e*** ‖ in illo (*corr*) est μ 446 praepositos *l* 447 Nec tulit *cMedic Bothe* ‖ altionē (*sic*) ***F***, alcionem *l*, alchyonē ***e***, alcinoen *h* 448 solātia ***O*** 449 Nec tamen ς *Hs vulgo olim* ‖ illi (*Alcyonae sc, cf IX 356*) ***M F l*** *cGoth*, illis *cett* ω *vulgo* 450 flectit *l* 451 est *om ccBersm et Senat del Hs vulgo olim* 452 Per apatrios *h* ‖ me, si modo *p 145 Hartman* ‖ fa/ta (c *eras*) ***M***, uota (*cf Hellmuth p 230*) *cNicolav* ‖ remittant ***O*** *h* ς ω *Jahn*, remittent ***F e l*** ς *Hs vulgo*, remittunt μ 453 quam bis luna ***F*** *h l* ς 454 p//missis (*i e* promissis, er *eras*, p *ex* p *m 2*) ***M*** 455 et ductam *h* ‖ tingui ***F***, tangi (ł tingui *adscr m 2*) ***e***

aptarique suis pinum iubet armamentis.
qua rursus visa, veluti praesaga futuri,
horruit Alcyone lacrimasque emisit obortas
amplexusque dedit tristique miserrima tandem
ore ‘vale’ dixit conlapsaque corpore toto est.
Ast iuvenes, quaerente moras Ceyce, reducunt
ordinibus geminis ad fortia pectora remos
aequalique ictu scindunt freta. sustulit illa
umentes oculos stantemque in puppe relicta
concussaque manu dantem sibi signa maritum
prima videt redditque notas; ubi terra recessit
longius, atque oculi nequeunt cognoscere vultus,
dum licet, insequitur fugientem lumine pinum.
haec quoque ut haud poterat spatio submota videri,
vela tamen spectat summo fluitantia malo;
ut nec vela videt, vacuum petit anxia lectum
seque toro ponit: renovat lectusque locusque
Alcyonae lacrimas et quae pars admonet absit.

---

473 *Priscianus VIII 36*: ‘resto restiti’, ‘consto constiti’, ‘prosto prostiti’. Ovidius tamen ‘abstit’ pro ‘abstitit’ protulit in XI metamorphoseon: ‘Alcyonae [alcyone *RGLK*, altione *DH*. alcione *B*] lacrimas et quae pars admonet [ammonet *L*] abstit’ . et ‘absisto’ enim et ‘absto’ ‘abstiti’ facit.

---

456 Aptarique ***X*** *ω vulgo*, Armarique *fort recte* (*cf XIII 581 et Hermes XXXIX 56*) ***O μ ς*** *Mscr Diez BSant 148e*, ornarique *Burm* ‖ iubet armaque mentis (*corr*) ***g*** **457** Qu(a *ex* o *i r m 2*) r. uis(a *ex* o *i r m 2*) ***N*** **458** altione ***F***, alcinoe ***h*** ‖ lacrimas emisit ***F***, lacrimas et misit ***μ*** ‖ abortas ***O h l μ*** **459** tristisque (*corr* ***μ***) ***μ l*** **460** tota est (*ex VI 293*) *ccBerol Dresd Goth Hs vulgo olim* **461** Ast ***M*** *Hs vulgo*, At (*cf Leo Sen I 214sq*) ***N X ω*** ‖ iuuuenes ***F*** ‖ (m *add m 2*)oras ***M*** **463** findunt ***ς*** ‖ sustinet ***ς*** **464** Humentes ***M F*** ‖ relicta (*Alcyone sc, cf her 3, 66*) *recepi ex* ***M F l ς***, re(curua *i r m 2*) ***N***, recurua ***e h F*³ *μ ς ω*** *vulgo*, reducta *vel* redunca *Hs* **465** d(a *i r m 2*)ntem ***M*** **466** prona videt *Hellmuth* **467** utque oculi *Hs* ‖ nequiunt ***μ*** **469** haut ***F*** ‖ ut (haut *sscr*) p. ***e***, haud (poterat *i mg m 2*) ***h*** ut potabit (haud poterat *ex* aut pot. *i mg*) ***μ*** ‖ semota ***ς*** ‖ uidere ***M*** **470** Vela *ex corr* (Vale *fuit*) ***F*** ‖ uolitantia *cCantabr* **472** luctusque loc. *cSenat*, lectusque torusque *cBas et post Gronovium Housman Journ of ph XVI 35, sed cf trist IV 3, 23* **473** Alcyonae *ccMedic et Voss Merkel*, Alcione ***M***, Alcyone *Priscianus*, Alęciones ***F***, Alciones ***μ h l***, Alcyonis ***e***, Alcyones ***g ς***, Halcyonae *Hs vulgo olim* ‖ ammonet ***M*** ‖ abstit (ut i psian’ dicit abstit pro abstitit *i mg* ***l***) *Priscianus et ex eo* ***l ς***, obstat *i r* ***e***², abst(at *alio atram add*) ***F***, abs(ta *i r*)t ***μ***, abstet ***ς***

Portibus exierant, et moverat aura rudentes:
obvertit lateri pendentes navita remos
cornuaque in summa locat arbore totaque malo
carbasa deducit venientesque accipit auras.
Aut minus, aut certe medium non amplius aequor
puppe secabatur, longeque erat utraque tellus,
cum mare sub noctem tumidis albescere coepit
fluctibus et praeceps spirare valentius eurus.
'ardua iamdudum demittite cornua' rector
clamat 'et antemnis totum subnectite velum.'
hic iubet: inpediunt adversae iussa procellae,
nec sinit audiri vocem fragor aequoris ullam.
sponte tamen properant alii subducere remos,
pars munire latus, pars ventis vela negare.
egerit hic fluctus aequorque refundit in aequor,
hic rapit antemnas. quae dum sine lege geruntur,
aspera crescit hiems, omnique e parte feroces
bella gerunt venti fretaque indignantia miscent.
ipse pavet nec se, qui sit status, ipse fatetur
scire ratis rector, nec, quid iubeatve velitve:
tanta mali moles tantoque potentior arte est.

488 *Lact Plac Comm in Stat Theb V 382*: Ouidius 'Egerit hic—in aequor'.

474 Portibus M^{v2}, Portubus ς *Hs vulgo olim* 475 pendentis *cVratisl* 476 Cornua(que *add m 2*) *N* ‖ totaque *ex* tantaque *F*, tortaque ς 477 d(i *i r m 2*)ducit *N* ‖ que *om e* ‖ uenientisque *R* ‖ excipit ς *Burm* 478 Haud minus *M* ‖ non eminus (e *et* in *i r m 2*) *N*, ł amplius *sscr* (*m 3*) *n* 479 se(ca *i r m 2*)batur *e*, sequebatur *p* ‖ ultraque *g* ‖ longe aeque erat *Bach* 481 ualenti(us *ex corr m 2*, ualentior *fort fuit*) *F* 482 iamdudum demittite *coniunxit JH Voss*, iamdudum rector clamat *coniungebant vulgo olim* ‖ demittite *cGoth A Hs vulgo*, *καθέλκετε Plan*, demittere *F cZwicc*, dim(ittere *i r m 2*) *h*, dimittere *ccSenatorii R*, dimittite *A V* 483 amptēpnis *M*, antennis (*sic saepe*) *N h e* ‖ tortum *Hs* ‖ subnect(ero *i r m 2*) *h*, subnectere ς *R*, subducite *vel* submittite *vel* submittere *similia* ς 484 Hinc *l*, H(ec *i r m 2*) *N*, 485 fragor aetheris *cMedic* 486 alii/ (s *eras*) *M* ‖ ł subducere^{2} succedere *e* 488 que *om M* μ 489 antempnis μ, amtēpnas M^{na} ‖ geruntur *N* ς* ς. reguntur *M F* μ *g* ς 490 yems *h* ‖ a parte *F e l* ς, ex p. *g* 492 Ecce pavet *in Bibl Dicz 1075 Hs* ‖ nec (se *i r m 2*)qui (sit *i mg m 2*) *h* ‖ qui(s *add m 2*) *N*, quis *g* ς 493 uelitue (*cf Hermes XXXIX 52*) *recepi ex O F* μ *l* ς *Plan* ω *Jahn*, uelitque *h*, uetetue (*cf trist I 2, 31*) *e* ς *Hs vulgo* 494 ma(li *i r m 2*) *N* ‖ tant(a *ex* o *m n*)que *O*, tantumque *l*, tantaque *g* ς, totaque ς *Hs vulgo olim*, cautaque *coni Hs*, doctaque *Burm*

quippe sonant clamore viri, stridore rudentes,
undarum incursu gravis unda, tonitribus aether.
fluctibus erigitur caelumque aequare videtur
pontus et inductas adspergine tangere nubes;
et modo, cum fulvas ex imo vertit harenas,
concolor est illis, Stygia modo nigrior unda,
sternitur interdum spumisque sonantibus albet.
Ipsa quoque his agitur vicibus Trachinia puppis,
et nunc sublimis veluti de vertice montis
despicere in valles imumque Acheronta videtur,
nunc, ubi demissam curvum circumstetit aequor,
suspicere inferno summum de gurgite caelum.
saepe dat ingentem fluctu gravis icta fragorem
nec levius pulsata sonat, quam ferreus olim
cum laceras aries ballistave concutit arces,
utque solent sumptis incursu viribus ire
pectore in arma feri protentaque tela leones,
sic ubi se ventis admiserat unda coortis,
ibat in arma ratis multoque erat altior illis.
Iamque labant cunei, spoliataque tegmine cerae
rima patet praebetque viam letalibus undis.

---

495 stridere *cSenat* ‖ (ru *i r m 2*)dentis$^{e^2}$ ***N*** 495/496 *del Merkel*^{2} 496 ventorum incursu *Bothe vulgo olim,* ‖ (to *i r*)nitibus$^{r^2}$ ***e*** 497 celumque *i r* ***n*** 498 induct(u *ex* a)s asper(g *ex* n *m 2*)ine ***M*** ‖ tingere *cMoreti Burm vulgo olim* 499/500 *del Merkel*^{2} 499 uertit ***A*** *ω Ehwald,* uerrit ***μ g ς*** *Hs vulgo* 501 que *om* ***μ*** ‖ sp. tumentibus *ccPal et Senat Bothe* 502 trachinia ***e μ ς*** *Plan vulgo,* thracinia *R,* tracinia *cett* 503 Et modo *ccGoth et Gronov Hs vulgo olim* 504 acherunta *cSenat* 505 dimisse ***F l,*** demissae *ccAmbr et Senat,* demissa ***p*** ‖ dem. pinum *cMenardi* ‖ circumst(e *ex* i *m 2*)tit ***F,*** circumstitit ***e*** 506 suscipere ***l*** 507 fluctus ***l,*** fluctum ***h*** ‖ fluctu grauis (*cf 496 VII 355 XII 118*) *recepi ex* ***M,*** fluctus grauis *Mscr Diez BSant 148*^{e}, fluctu lat; (*i e* latus, l *et*; *i r m 2*) ***N,*** fluctu latus ***X*** *ω vulgo* ‖ icta *i r* ***h***^{2} 508 tonat *cDresd* 509 balistaue ***N F*** *Ehwald* ‖ contudit *cPal* 510/513 *del Merkel*^{2} 510 que *om* ***l*** ‖ incursus ***M,*** in cursus ***ς,*** in cursu/ (s *eras*) ***N,*** in cursu ***l ς*** *Hs vulgo olim* 511 a(rm *ex* nn)a ***M*** ‖ praetentaque ***ς*** *Hs vulgo olim* ‖ te(la *i r m 2*) ***N*** ‖ leonis (*corr* ***μ***) ***M μ*** 512 admiserat *Mscr Diez BSant 148*^{e} ***ς*** *Hs vulgo,* amiserat ***M,*** (co *i r m 2*)miserat ***N,*** commiserat ***F e l ς*** *ω,* commi(scuit *i r m 2*) ***h*** ‖ cohortis ***O l*** *RV,* choortis ***h***, coactis *ccFrancof et Pal Bothe* 513 multo tamen altior ***ς*** 514 caedae^{r} ***M*** 515 que *om* ***h***

ecce cadunt largi resolutis nubibus imbres,
inque fretum credas totum descendere caelum,
inque plagas caeli tumefactum adscendere pontum.
vela madent nimbis, et cum caelestibus undis
aequoreae miscentur aquae; caret ignibus aether,
caecaque nox premitur tenebris hiemisque suisque.
discutiunt tamen has praebentque micantia lumen
fulmina: fulmineis ardescunt ignibus ignes.
Dat quoque iam saltus intra cava texta carinae
fluctus; et ut miles, numero praestantior omni,
cum saepe adsiluit defensae moenibus urbis,
spe potitur tandem laudisque accensus amore
inter mille viros murum tamen occupat unus,
sic, ubi pulsarunt noviens latera ardua fluctus,
vastius insurgens decimae ruit impetus undae;
nec prius absistit fessam oppugnare carinam,

---

517 *sq Scholia in Lucan V 642 Us*: Ouidius 'Inque fretum credas—ascendere pontum'.

526 *Priscianus X 51*: 'salio salivi' vel 'salii' et 'salui', . . . Ovidius in XI metamorphoseon: 'Cum saepe adsiluit [assiluit *GL*, insiluit *K*] defensae moenibus urbis'.

516/519 *i mg* ***N*** **516** cadunt late ***p*** ‖ imbribus imbres ***e*** ‖ (i *ex* u *per ras m 2*)mbres ***M*** **517/519** *del Merkel*^{2} **517** descende^{re2} ***M***, discedere ς, desidere *Hs* **518** *om* ***M*** ‖ scandere ***F h l g*** ς *VA*, surgere ς, escendere *Crepund III 23 p 165 Gebhardus* **519** nimbis madent (*corr*) ***h*** **521** tenebrisque *frg Caesen et cLeid* ‖ suique *R* **522** micantia ***n g*** *VA Hs vulgo*, minantia ***N h e*** μ ς *R Jahn*, min^{-2}acia ***M***, minacia *Mscr Diez BSant 148*^{e}, minati^{n2}a ***F***, minancia ***l g***, micacia *Hs, cf ad I 91* **523** Flumina fulminibus *Mser Diez BSant 148*^{e} ‖ fulmin(eis *i r m n*) ***M N***, fulminis μ ‖ candescunt ***e*** ‖ ignibus ignes *sumpsi ex* ***M*** *Mscr Diez BSant 148*^{e}, ignibus (un *i r m 2*)de/ ***N***, ignibus und(a)e μ ***X*** *Plan* ω *vulgo*, ignibus imbres *Cambr Ph Soc III 151 Housman* ‖ *magnifice et exquisite dicit poeta illos ignes nocturnos (sidera sc), qui modo (520) exstincti esse videbantur, tum fulminibus accensa arsisse et apparuisse (cf I 254 II 313 fast VI 439)* **524** Da(t *i r m 2*) ***N***, Dant ***l*** ς ‖ salt'^{2} is (*i e* saltus *m 2*) ***M*** ‖ inter caua ς ‖ transtra car. *ccArond et Leid* **526** assiliit ***N*** ς, adsiliit ***e*** **528** m(u *ex* i *m 2*)rum ***F*** **529** noviens latera *Merkel*, noueni (*i r m 3*) latera ***n***, celsi (*i r a m 3 m*) latera ***M N h g*** ς *Plan* ω *Jahn*, celi latera ***F l*** ς, acres (t celsi *sscr* ***e***^{2}) latera μ ***e*** ς *Hs vulgo olim*, nauis (*vel* puppis) latera ς, caeci lat. *coni Hs*, caelum et lat. *Bothe* ‖ fluctu(s *add m 2*) ***M*** **530** decume ***l*** *cMedic* **531** es(is *ex* u)tit ***F***, esistit ***l*** ‖ obpugnare ***O***

quam velut in captae descendat moenia navis.
pars igitur temptabat adhuc invadere pinum,
pars maris intus erat. trepidant haud segnius omnes,
quam solet urbs aliis murum fodientibus extra
atque aliis murum trepidare tenentibus intus.
Deficit ars animique cadunt, totidemque videntur,
quot veniunt fluctus, ruere atque inrumpere mortes.
non tenet hic lacrimas, stupet hic, vocat ille beatos,
funera quos maneant: hic votis numen adorat
bracchiaque ad caelum, quod non videt, inrita tollens
poscit opem, subeunt illi fraterque parensque,
huic cum pignoribus domus et quodcumque relictum est.
Alcyone Ceyca movet, Ceycis in ore
nulla nisi Alcyone est; et cum desideret unam,
gaudet abesse tamen. patriae quoque vellet ad oras
respicere inque domum supremos vertere vultus,
verum ubi sit, nescit; tanta vertigine pontus
fervet, et inducta piceis e nubibus umbra
omne latet caelum, duplicataque noctis imago est.
Frangitur incursu nimbosi turbinis arbor
frangitur et regimen, spoliisque animosa superstes
unda, velut victrix, sinuataque despicit undas

---

533 *del Merkel*^{2} ‖ tendebat *duo Heinsiani et ad Stat Silv II 6, 70 Markland* 534 *om* **O**, *i l* **n**, *habent* **X** ω ‖ eraṇt **F** ‖ haud(t) segnius (*cf VII 770*) **A** *Plan RV Jahn*, non segnius **R**, haud(t) secius (*vel* setius) *ad II 809 Hs vulgo*, h. sequius *Scaliger* ‖ omnis **F** 535 murum *om* **h** 536 *i mg* **N** ‖ mirum **M** ‖ tentibus (en *sscr m 2*) **e**, tuentibus ς 538 ueniunt **X** μ *VA Jahn*, ueni(u *i r ex corr*)nt **N**, ueniant **M** ς **R** *Hs vulgo olim* ‖ montes **p** ς 539 tenet hic (ac *sscr m 2*) **M** 540 numina ad. *in Bibl Diez 1075 Hs* 542 illi fratresque parensque ς *Hs vulgo olim*, fraterque paterque **e** ς, materque parensque (paterque ς *cDresd A*) ς 543 quodcumque **N F g** ς *Ehwald*, quodcū/que (i *eras*, quodcuique *fuit*) **M**, quodcuicumque **e**, quodcuique μ **h l** ς ω *vulgo* 544/545 alcinoe **h** 544 Alcyne **F**, Alcione **M** ‖ ceica **M** ‖ hore **M** 545 alcione **M F** ‖ desiderat μ ς 546 patrias q. *Hs* ‖ horas *i r* **h**^{2} 547 domo **e** ‖ flectere ς 548 Uertere ubi **l** 549 inducta species *Ms Diez BSant 148*^{e} 550 mortis **p** ς 551 *i mg* **N** ‖ in cursu **l** ‖ nymbis (i *ex* o) **F** ‖ arbos *Hs vulgo olim* 552 *sq* animata **p** ‖ superstes **e**, superstans **g** ς, superstat ς, superbit **p** ς ‖ superstans—sinuatas d. undas *Hs* 553 sinuatas **e** ς ‖ dispicit **M** ‖ undam **h** ‖ sin. d. alas (*i e antemnas*) *Burm*, sinuatas d. alnos (*i e navem ex alnis compactam*) *cCantabr Bothe*; sin. d. alveum *Bach*

nec levius, quam siquis Athon Pindumve revolsos
sede sua totos in apertum everterit aequor,
praecipitata cadit pariterque et pondere et ictu
mergit in ima ratem; cum qua pars magna virorum,
gurgite pressa gravi neque in aera reddita fato
functa suo est, alii partes et membra carinae
trunca tenent: tenet ipse manu, qua sceptra solebat,
fragmina navigii Ceyx socerumque patremque
invocat heu! frustra. sed plurima nantis in ore est
Alcyone coniunx: illam meminitque refertque,
illius ante oculos ut agant sua corpora fluctus,
optat, et exanimis manibus tumuletur amicis.
dum natat, absentem, quotiens sinit hiscere fluctus,
nominat Alcyonen ipsisque inmurmurat undis.
ecce super medios fluctus niger arcus aquarum
frangitur et rupta mersum caput obruit unda.
Lucifer obscurus nec quem cognoscere posses
illa luce fuit, quoniamque excedere caelo
non licuit, densis texit sua nubibus ora.
Aeolis interea tantorum ignara malorum
dinumerat noctes, et iam, quas induat ille
festinat vestes, iam quas, ubi venerit ille,

---

554 pindumque *F h l g* ‖ reuolsos *N*, reuolsos *cGronov*, reuulsos *cett vulgo* 555 ap. euerterit *M ς R Hs vulgo*, ap. euerteret *μ X VA Jahn*, apertum uerterit *probante (ZOG 1896, 868) Hilbergio N* ς, ap. uerteret *g* ς, ap. mitteret ς ‖ Pindumve vel Ossam Sede sua motos *Hs* 556 Pr. ruit ς *Hs vulgo olim* 558 aere *μ N e* ς *R*, aer(a *ex* e *m 2*) *M* 560 qui sc. *e* ‖ sceptra tenebat ς 561 remigii *ccGronov et Berol* 562 sed plur. *X ω vulgo*, (sed *i r m 2*)plur. *N*, nam plur. *fort recte M μ* ‖ *potuit enim dicere poeta, Ceycem propterea frustra invocasse socerumque patremque, quia tum quoque nomen uxoris plurimum in eius ore esset* ‖ hora *M* ‖ ore est *sumpsi ex N* ς *R*, est *om M X*, *del Hs vulgo* 563 Alcinoe *h*, Alcione/ (m *eras*) *M* ‖ Alcyone est coniunx *e* ς 565/566 *om M*, *i mg m* 566 iscere *μ* 567 alcinoen *h*, alcionē *M F*, alcyonē *e* ‖ ipsamque *Schepperus* 569 unde *i r h*^{2} 571 Illa luce fuit *recepi ex M l F*^{3} *cVratisl*, I. fugit fuco *F*, I. fugit lucem *F*^{2}, I. (nocte *i r m 2*) fuit *N*, Illa in nocte f. *R*, Illa nocte f. *l*^{2} *μ* ς* ς *Plan VA vulgo* ‖ quoniam cui *e*, cui quamquam *ccArgent et Thysian* ‖ exc. Olympo *cReg Hs vulgo olim*, *εἰς τὸν οὐρανὸν ἐξελθεῖν Plan* 572 contexit nubibus o. *e* ‖ sua texit ς 573 Aeol(ii *ex* u)s—igna *M* ‖ magnorum *R* 574 noctes (et *i r m 2*) *N* ‖ noctes // induat ille et iam quas (*corr*) *F* 575 ipse *A*

ipsa gerat, reditusque sibi promittit inanes.
omnibus illa quidem superis pia tura ferebat,
ante tamen cunctos Iunonis templa colebat
proque viro, qui nullus erat, veniebat ad aras
utque foret sospes coniunx suus utque rediret,
optabat, nullamque sibi praeferret; at illi
hoc de tot votis poterat contingere solum!
At dea non ultra pro functo morte rogari
sustinet, utque manus funestas arceat aris,
'Iri, meae' dixit 'fidissima nuntia vocis,
vise soporiferam Somni velociter aulam
exstinctique iube Ceycis imagine mittat
somnia ad Alcyonen veros narrantia casus.'
Dixerat, induitur velamina mille colorum
Iris et arcuato caelum curvamine signans
tecta petit iussi sub nube latentia regis.
Est prope Cimmerios longo spelunca recessu,
mons cavus, ignavi domus et penetralia Somni,
quo numquam radiis oriens mediusve cadensve
Phoebus adire potest; nebulae caligine mixtae
exhalantur humo dubiaeque crepuscula lucis.
non vigil ales ibi cristati cantibus oris
evocat Auroram, nec voce silentia rumpunt
sollicitive canes canibusve sagacior anser;
non fera, non pecudes, non moti flamine rami
humanaeve sonum reddunt convicia linguae:

---

578 Iunonia *Hs* 580 atque rediret ***h*** 581 et illi *Bothe* 583 profuncti (de *sscr* ***m***) ***M F h e***, pro functi ς ‖ rogata ***F*** 588 (Somnia *i r m 2*) ad ***h*** ‖ alcionen ***M***, alcinoen ***h***, alci(y)onē ***F e*** ‖ imitantia casus (*cf 626 et ex P I 2, 45*) ς *Gierig* 590 arcato ***N*** ς, arc/ato (c *et ipsum i r m 2*)to ***h***, arquato ς ω *Hs vulgo olim*, arguto *vel* aequato *alia* ς 591 sub rupe ς *Hs vulgo olim*, sub nocte ς ‖ spissa sub nube *Bentley* 592 chymerios ***N***, c(y *ex* i)merios ***μ***, cimerios ***M e l*** ‖ longi sp. recessus *cGronovii* 594 mediusque cadensque *cBerol* 596 Exalantur ***O F*** ‖ crep. noctis ς 597 ubi ***h*** ‖ uigilaṛes ibi cristaṇtiṣ (t *prius*, *item* s *alterum et puncta a m 2*: crisanti *fuit*) ***M***, cristanti (n *partim eras*) ***F*** 598 ne uoce ***e***, non uoce ς *A* 599 Sollicitique ***h***, Sollicitaeue ς ‖ canibusque ***h e Ben*** ‖ garula nec progne stertentia pectora mulcet *i mg add* ***F*** ², *eundem versum i mg inferiore add et signo ad 599 revocavit* ***μ***, *eundem in textu post 599 habent* ***g*** ς *R* 600 Nec fera *ccBerol et Bersm* 601 *del Faber* ‖ somnum ***M***, sono ς ‖ conitia ***M***

muta quies habitat; saxo tamen exit ab imo
rivus aquae Lethes, per quem cum murmure labens
invitat somnos crepitantibus unda lapillis.
ante fores antri fecunda papavera florent
innumeraeque herbae, quarum de lacte soporem
Nox legit et spargit per opacas umida terras.
ianua nec verso stridores cardine reddit:
nulla domo tota est, custos in limine nullus.
in medio torus est ebeno sublimis in atra,
plumeus, unicolor, pullo velamine tectus,
quo cubat ipse deus membris languore solutis.
hunc circa passim varias imitantia formas
somnia vana iacent totidem, quot messis aristas,
silva gerit frondes, eiectas litus harenas.
Quo simul intravit manibusque obstantia virgo
somnia dimovit, vestis fulgore reluxit
sacra domus, tardaque deus gravitate iacentes
vix oculos tollens iterumque iterumque relabens
summaque percutiens nutanti pectora mento
excussit tandem sibi se cubitoque levatus,
quid veniat (cognovit enim), scitatur, at illa:

---

602 Multa (ł Muta *sscr* e^2) ***e l*** ς, Tuta *Micyllus* 603 lętheus ***l*** ‖ per quam ***h*** ‖ lambens ς ‖ querulo quae murmure labens *vel* leni quae m. labens *Burm*, querulo cum m. l. *ad Stat Theb X 96 Barth* 605 papapera ***F*** 607 Nox *Ehwald*, nox *vulgo* 608*sq* Ianua nec—reddit ***h e n*** ς *Korn*, Ian. ne—reddit O^{c3}, Ian. ne—redd(i *ex* a *m 3*)t ***F***, Ian. ne—reddat ***μ l g*** ς *Plan ω Jahn vulgo*, Ian. quae—reddat, nulla ς *Hs vulgo olim* ‖ uero str. ***M***, (uer *i r m 2*)so ***N*** ‖ stridorem ***N e l g*** ς *VA Hs vulgo olim* ‖ carmine ***l*** *cGoth* 609 tota est ***N*** ς *cBerol R*, est *om cett VA*, *del Hs vulgo* ‖ per limina ***g*** 610 In medio torus est (h)ebeno s. in atra (ł antro *i mg* F^2) *sumpsi ex* ***F l*** *cMed*, In medio t. est hebeno s. in antro ***M μ*** ς *V*, In m. thorus (est *om*) ebe(no *i r m 2*) s. in antro ***h***, Et (*ex corr*, In *videtur fuisse*) medio—in antro ***N***, At medio—in antro ***e*** ς *A Jahn vulgo*, At medio—in atra *cMed Hs vulgo olim*, ἐν δὲ μέσῳ τῷ ἄντρῳ στρωμνὴ πτερωτὴ κεῖται ἐβένῳ μετέωρος *Plan*, At medio t. e. ebeni s. in antro *coni Hs* ‖ *cf 235 VIII 677 X 601* 611 *obelo not Merkel*[3] ‖ Pl. unicolor (*cf fast IV 489*) ***X*** *ω vulgo*, ἐνὸς ἅπασα χρώματος *Plan*, Pl. /u(ni *i r m 2*)color ***N***, Plumeus atque color ***M*** F^2, Pl. utue color *cSpirens*, Pl. aequicolor *cBerol Hs*, Pl. atricolor *coni Hs*, *prob Ehwald* 612 solutus *JHVoss* 613 Hunc circa regem ***h*** 614 vana volant *Bentley* ‖ me/sis ***M*** 615 eiectat ***e*** ς 616 manibus(que add ***n e***, *om* ***h***) ***N e h*** 617 refulsit ***h*** ς 618 atra (*vel* caeca) domus *Hs* 619 tollens iterum(que *a m 2*) ***N*** ‖ iterumque *semel* (*corr* μ^2) ***h μ*** ‖ relābens ***M*** 620 pector(a *i r ex* e *m 2*) ***M*** 622 cognorat ς *Hs vulgo olim*

'Somne, quies rerum, placidissime, Somne, deorum,
pax animi, quem cura fugit, qui corpora duris
fessa ministeriis mulces reparasque labori,
somnia, quae veras aequant imitantia formas,
Herculea Trachine iube sub imagine regis
Alcyonen adeant simulacraque naufraga fingant.
imperat hoc Iuno.' postquam mandata peregit,
Iris abit (neque enim ulterius tolerare soporis
vim poterat), labique ut somnum sensit in artus,
effugit et remeat per quos modo venerat arcus.
At pater e populo natorum mille suorum
excitat artificem simulatoremque figurae
Morphea: non illic quisquam sollertius alter
exprimit incessus vultumque sonumque loquendi.
adicit et vestes et consuetissima cuique
verba; sed hic solos homines imitatur, at alter

---

623 *sq Lact Plac Comm in Stat Theb I 560:* ut Ouidius de Somno libro XI: Somne, quies rerum—pax animi, quem [quam *cPar 8064*] cura fugit—reparasque labori'.

---

623 Summa quies ς ‖ quies iterum placidissima *cSenat* **624** corda diurnis (*cf IV 215 VIII 83*) *cBas Hs vulgo olim*, membra diurnis $\underset{e^2}{\varsigma}$ $\underset{a}{\varsigma}$ **625** nutris ς ‖ raparasque ***M*** **626** aequent ***g*** ς *Hs vulgo olim*, equẹnt ***μ*** ‖ imitantia *scripsi cum cVratisl R, idem videtur fuisse in* ***O***, *cf 613 et ex P I 2, 45 II 1, 37* (*ubi* veros, *non* versos *scribendum videtur*) ‖ imitam(ine *i r m 2*) ***N***, *ὄνειρον δὲ ἀληθινῇ μορφῇ μιμούμενος ὁμοιοῦται Plan*, imitamine ***μ X*** (*i r* ***m***) *VA vulgo* **627** Herculea ***O*** ς *Hs vulgo*, Herculeum ***h***, Herculeā ***m n X μ ω*** ‖ trachine ς *Ben V Hs vulgo*, tracin(e *i r*) ***F***, tracine ***l*** ς, tracinne ***e***, thracena ***M***, tracina ***h***, thrachinna (*ex* thracena) ***μ***, trachina ς, thracen(que *i r m 2*) ***N*** ‖ *πρὸς τὴν Ἡρακλέους Τραχῖνα .. ἐς τὴν Ἀλκυόνην Plan* ‖ iube/ ***N*** **628** Alcyonē ***e***, alcionen ***M*** ‖ naufragịa ***M*** ‖ $\underset{\text{ł fingant}}{\text{fringant}}$ ***F***, signant ***e*** **629** hoc *om* ***h***, hec *s l* h^3 **630** *sq* soporis Vim (*cf quae dixi NJhbb 1894, 786*) ***N X ω*** *Jahn*, uaporem Vi (*ex II 301*) ***M***, saporis Vim ***l***, sapor(i *ex* e)s Vim ***μ***, vaporis vim *cBonon Hs vulgo*, vaporam vim *coni Hs* **631** sentit ***N*** ς **632** *om* (*i l m 2*) ***N*** ‖ remeat *i r* h^2 ‖ et rediit ς ‖ modo per quos ***h*** ‖ quas modo u. auras ***e*** ς, modo fecerat arcus ς ‖ arcus *i r* ***n***, arquus *R* **634** simulatorem(que *i r m 2*) ***N*** **635** Morthea ***O*** ‖ non illic quisquam *sumpsi ex* ***M***, non illo quisquam (quisq; *R*) ς *R Riese*, non illo sollertior alter quisquam ***h***, non ill(o iussos *i r m 2*, ł quisquam *sscr m 3*) ***N***, non illo non illo (uisos *ex* quisquis, iussos *i mg m 2*) ***μ***, non illo iussos ***X*** *VA vulgo*, non illi quisquam *Korn* **636** exprimat *Hs* ‖ somnumque ***l*** **637** Addicit ***F l***, aḍdicit ***e*** ‖ adjicit his vocem *ad a a I 467 citat Hs* ‖ consuetissima (queque *i r m 2*) ***N***, cons. quaeque ς *VA* **638** solus ***l g*** ς

fit fera, fit volucris, fit longo corpore serpens:
hunc Icelon superi, mortale Phobetora vulgus
nominat. est etiam diversae tertius artis
Phantasos: ille in humum saxumque undamque trabemque,
quaeque vacant anima, fallaciter omnia transit.
regibus hic ducibusque suos ostendere vultus
nocte solet, populos alii plebemque pererrant.
praeterit hos senior cunctisque e fratribus unum
Morphea, qui peragat Thaumantidos edita, Somnus
eligit et rursus molli languore solutus
deposuitque caput stratoque recondidit alto.
Ille volat nullos strepitus facientibus alis
per tenebras intraque morae breve tempus in urbem
pervenit Haemoniam positisque e corpore pennis
in faciem Ceycis abit sumptaque figura
luridus, exanimi similis, sine vestibus ullis
coniugis ante torum miserae stetit: uda videtur
barba viri, madidisque gravis fluere unda capillis.
Tum lecto incumbens fletu super ora profuso

---

646 *Damasus 1, 7 Ihm*: multis de fratribus unum.

648 *Carm epigr 1241, 1*: subito languore so[lut]um.

---

639 longo tergore *Hs* ‖ *γίνεται μακρὸν ἑλίττων ὀλκὸν ὄφις Plan* 640 Hunc icelon ς *A vulgo,* Hunciuecon *F* ‖ *Ἴκελον Plan*, icecon *M μ l*, ycecon *N*, iceon *h V*, ytecon *e*, Itacon *R*, ithacon itelon itecon *alia* ς ‖ phobetora (a *ex* ł co² *corr M*) *M l RaphRegius*, phabetora *cZwicc R*, ph(e *ex* o)betora *N*, phebetora *h g* ς, phobeto(na *ex corr m 2*) *F*, phlebeto(r *a m 2*)a *e*, phobetona ς, *φόβητρα codd Planudis* 642 Phantasos·ς *Plan A*, Panthosus *M μ*, Panthasos *N e l g* ς, Panthas(us *i r m 3*) *F*, Panthasus *h*, Pantasos *R* ‖ ille inumum s. undam(que *add m 2*) *N* 643 Queque uacant anima (ł quae carent anima *sscr m 2*) *e*, quaeque carent an. ς ‖ animo *M* ‖ feliciter (*sic Hs*) *vel* velociter ς ‖ transfert *Capoferreus* 644 hic (*Morpheus sc, cf 634*) *recepi ex M μ l e g*, hi(i *add m 2*) *N*, hi(c *add m 2*) *F*, hi *h* ς *Plan ω vulgo* 645 solet *M μ e l g*, solet *N*, soleṇt *F*, solent *h* n ς *Plan ω vulgo* ‖ populis alii plebique per herbam *M* 646 hos genitor *Mnemos 1878, 408 Mehler* 647 *del ad Stat Theb X 131 Barth* ‖ thaumantid(os *i r m 2*) *N*, thamantidos *e*, theumantidos *h* ‖ edit(a *ex* i *m 2*) *M* 648 El(e *ex* i *m 2*)git *M* ‖ solutum *duo Heinsiani* 649 a(lto *i r m 2*) *e* 651 citraque *e corr p* 652 p. Octaeam *Scaliger*, Aemoniam *A* ‖ ex corpore *h* ‖ p(e *ex* i *m 2*)nnis *N* 653 habit *M* ‖ abit—figura *i r h*² ‖ abit formaque sub illa ς *Hs vulgo olim* 654 exangui sim. ς 655 misere st. uṇda *M* 656 mad. uiri fl. (*corr i mg n*) *N μ cBonon* ‖ fluit unda *F e* ς 657 Tunc *h e R* ‖ ore (*corr μ*) *M μ* ‖ refuso (pro *sscr e*²) *F e* ς

haec ait: ‘agnoscis Ceyca, miserrima coniunx?
an mea mutata est facies? nunc respice: nosces
inveniesque tuo pro coniuge coniugis umbram.
nil opis, Alcyone, nobis tua vota tulerunt:
occidimus! falso tibi me promittere noli!
nubilus Aegaeo deprendit in aequore navem
auster et ingenti iactatam flamine solvit,
oraque nostra tuum frustra clamantia nomen
inplerunt fluctus. non haec tibi nuntiat auctor
ambiguus, non ista vagis rumoribus audis:
ipse ego fata tibi praesens mea naufragus edo.
surge, age, da lacrimas lugubriaque indue nec me
indeploratum sub inania Tartara mitte!’
adicit his vocem Morpheus, quam coniugis illa
crederet esse sui: fletus quoque fundere veros
visus erat gestumque manus Ceycis habebat.
Ingemit Alcyone, lacrimas movet atque lacertos
per somnum corpusque petens amplectitur auras
exclamatque ‘mane! quo te rapis? ibimus una!’
voce sua specieque viri turbata soporem
excutit et primo, si sit, circumspicit, illic,
qui modo visus erat; nam moti voce ministri
intulerant lumen. postquam non invenit usquam,
percutit ora manu laniatque a pectore vestes

---

658 Huncne, ait *vel* Dic, ait *Hs* 659 facies nc̄ (= nunc) ***M*** μ, facies (nece *i r m 2*) ***N***, f. nece ***X*** ω *vulgo* 660 tui *cSenat* ‖ Inueniesque toto pro corp. corporis u. *cArondel*, invenies toto pro corpore c. umbram *inde Burm*, invenies noto pro corpore c. u. *Hs* 661 Ni(l *i r m 2*) opis ***F*** ‖ alcione ***M*** ‖ (ded *ex corr*)erunt ***N*** 662 false *cGronov*, falsae *Hs vulgo olim* 663 deprehendit ***h***, depressit *cMedic* ‖ nauim ς ς 664 iactaṇtam ***M*** 665 Oraque frustra t. frustra damnantia (cla *i mg*) ***M*** 669 Surge ale (*vel* aie, *corr m 2*) ***N*** ‖ ne me μ 670 *ad finem* (*795*) *exstant in* τ 670 sub /nia$^{\text{ina}^2}$(n *vel prima virg litterae* m *eras*) ***M***, immania *cDresd* 671 Aḍdicit ***e***, Addidit ***p*** ς 672 ueros *i r* ***n*** 673 gestumque *om* (*add i mg m 2*) μ, sceptrumque ς ‖ manus ***X*** μ^2 ***n*** ω *vulgo*, manu ***O*** μ ‖ habebant ς *Burm* 674/676 *del Hs* 674 et lacrimas ***N*** ‖ lacrimans m. atque ***e*** ς *Naugerius*, lacrimans mouitque *in Bibl Diez 1075 Hs*, lacrimans motatque *in Burmanni syll epist III 551 Gronov*, lacrimatque movetque *Bach* 675 somnos ***e*** 677 uoce sui ς *et post Heinsium Bentley* ‖ saporem τ 678 illic ***O*** μ ***e*** ς *vulgo*, ille τ ***F m l g*** ς, ill(ic *i r m 2*) ***h***, illuc ς 679 qua modo *Burm* 680 (At *i r m 2*, Nu *videtur fuisse*)tulerant ***M*** ‖ non conspicit ***p*** 681 scinditque *cSenat*

pectoraque ipsa ferit, nec crines solvere curat:
scindit et altrici, quae luctus causa, roganti
'nulla est Alcyone, nulla est!' ait. 'occidit una
cum Ceyce suo! solantia tollite verba!
naufragus interiit! vidi agnovique manusque
ad discedentem cupiens retinere tetendi.
umbra fuit, — sed et umbra tamen manifesta virique
vera mei! non ille quidem, si quaeris, habebat
adsuetos vultus nec, quo prius, ore nitebat:
pallentem nudumque et adhuc umente capillo
infelix vidi! stetit hoc miserabilis ipse
ecce loco!' (et quaerit, vestigia siqua supersint)
'hoc erat, hoc, animo quod divinante timebam,
et ne me fugeres, ventos sequerere, rogabam.
at certe vellem, quoniam periturus abibas,
me quoque duxisses! multum fuit utile tecum
ire mihi! neque enim de vitae tempore quicquam
non simul egissem, nec mors discreta fuisset.
nunc absens perii, iactor quoque fluctibus absens,

---

682 crinis *h*, crinem ς *Hs* ‖ curet *V*, curans ς *A* 683 Saeuit et ς, caedit et *Hs* ‖ (a *ex* u *m 2*)ltrici ***M***, nutrici *ex* ultrici (altrici *i mg*) *μ* 684 alcione ***M***, alcinoe *h* 685 solamina t. vestra *Schepperus* 686 manuque *μ* ‖ agn. loquentem *g* 687 *sic* (ł At ł tenente *sscr* e^2) *e* ς *Hs vulgo*, Ac discedentem—tenenti ***O τ l g*** ς *R*, Ad disc.—tenenti ***F***, Atdiscedentem—tenenti *h*, Ac (*i mg corr*) disc.—tetendi *μ*, Et disc.—tenenti *cBerol VA*, retinere: tenenti *distinx ω* ‖ *καὶ ἀποχωροῦντα ταῖς χερσὶ κατέχειν ἐφιεμένῃ σκιά μοι γέγονε κατεχούσῃ Plan* 688 Umbra fugit (ł fuit *sscr* e^2) *μ e g* ς ‖ manifest(a *ex* o *m 2*) ***N*** ‖ sed et umbra fuit *R*, umbra fuit, fuit umbra tamen *Rappold* 690 cultus *Hs* ‖ nec quo prius *i r* h^2 691 Pallentemque et adhuc nudumque humente c. *e* 692 ipse *sumpsi* (*cf 668*) *ex* ***M***, ipso *cett ω vulgo* 693 supersunt *τ cGoth* 695 fugeres (*cf quae dixi NJhbb 1893, 614*) ***M F l*** ς, fug(iens *i r m 2*) ***N***, fugiens *h e μ g* ς *ω vulgo* 696 ha certe *Gebhardus*, Aut certe *p 147 Hartman* ‖ quado (*sic*) per. *l* ‖ quon. moriturus ς, quon. fugitivus *ad rem 793 citat Hs* 697 duxisses multum fuit u. ***M*** *μ duo Heinsiani* *Merkel*², dux. tecum fuit u. ***τ N l*** ς *Hs vulgo olim*, duxisses . tecum fuit u. ***F***, dux. (tecum fuit *i r m 2*) utile *h*, d. fuit hoc fuit u. *e*, d. quoniam fuit u. *g cBernegg*, d. fuit ah (ha ***p*** *cBerol*, o *alii*) fuit u. ς *ω Jahn*, d. quantum fuit ut. *Bach*, d. tum tum fuit u. *Riese* 698 nec enim ς ‖ enim (debite *i r m 2*, uite *sscr m 3*) ***N*** ‖ uitae de *h* 700 Quin absens ***p*** ‖ absens ponti ***M*** ‖ perii ***F τ*** *h l ω vulgo*, peri(i *i r m 2*) ***N***, pereo (*i r μ*) *μ e* ς *Hs vulgo olim* ‖ iactor nunc *ex uno suorum Hs vulgo olim*, iactorque a fl. *in Bibl Diez 1085 Hs*, iactorque fulgentibus *R*

et sine me me pontus habet! crudelior ipso
sit mihi mens pelago, si vitam ducere nitar
longius et tanto pugnem superesse dolori.
sed neque pugnabo nec te, miserande, relinquam
et tibi nunc saltem veniam comes, inque sepulcro
si non urna, tamen iunget nos littera: si non
ossibus ossa meis, at nomen nomine tangam.'
Plura dolor prohibet, verboque intervenit omni
plangor, et attonito gemitus a corde trahuntur.
Mane erat, egreditur tectis ad litus et illum
maesta locum repetit, de quo spectarat euntem,
dumque moratur ibi dumque 'hic retinacula solvit,
hoc mihi discedens dedit oscula litore' dicit,
dumque notata locis reminiscitur acta fretumque
prospicit, in liquida, spatio distante, tuetur
nescio quid quasi corpus aqua, primoque, quid illud
esset, erat dubium; postquam paulum appulit unda,
et, quamvis aberat, corpus tamen esse liquebat,
qui foret, ignorans, quia naufragus, omine mota est
et, tamquam ignoto lacrimam daret, 'heu! miser' inquit,

---

701 sine me me p. (*cf 621*) *ccBarberin et Medic Hs vulgo,* sine te me ***F n p*** *Merkel*^{2}, sine me te ***O μ τ ϛ* g ω*** *Jahn* ‖ nec sine me te *coni Hs* ‖ ł illo^2 isto ***N*** **702** *i mg* ***h***^{2} ‖ mens ponto—nitor ***g*** **703** marito ***e***, dolorem ***τ*** **704** miseranda ***τ l***, miserand(e *i r m 2*) ***F***, miserante (*corr*) ***μ*** **705** *om* ***N***, *i l n* ‖ saltim ***e n g*** **707** Ossibus una meis ***F*** ‖ nomen *om* ***τ*** ‖ nomen nomen ł ossa^2 nomine (*sic*) ***M*** **709** e corde *cBernegg Hs vulgo olim*, de c. ***ϛ*** **710** et ipsum ***F***, ad illum ***τ*** **711** rep. (de *add m 3*) quo spectabat ***h*** **712/714** *ut varia supplementa del Merkel*^{2} **712** dumque 'moratus ibi est' (*ut sint Alcyonae*) *Hs* ‖ dumque hinc ***F ϛ* g p ϛ R*** **713** dedit *add* ***μ***^{2} ‖ dixit ***M ϛ***, di(c *ex* x)it ***N*** **714** *del Hs, def Adv cr II 90 Madvig* ‖ dumque notata locis ***ϛ*** *Ehwald*, Quæ dum tota locis ***M μ R***, Dumque not(a *ex corr m 2*)ta o(cul *i r m 2*)is r. ***N***, Dumque notata oculis rem. ***X τ*** (*i mg* ***μ***) *VA*, Dum^{que} notata oc. *cLeid Voss 51* ‖ quaeque notata locis *ZÒG 1881 Rappold*, dumque locis notis *Lejay* ‖ reminiscitur ante *Burm* ‖ oculis meminit actenque fretumque *Lenz* **715** prospicit, en! liqu. *Hs* ‖ /spatio ***N*** **716** quasi corpus erat ***M μ*** (*corr* ***μ***^{2}) ‖ primo quid in illud ***e***, primoque quod illud ***M μ h*** **717** postquam (maris appulit *i r m 2*) ***N*** ‖ paulo ***ϛ*** *Hs vulgo olim* **719** Qui foret ***O μ e ϛ*** *Hs*, Quis f. ***F l m ϛ*** *ω Jahn*, Quid f. ***τ h n ϛ*** ‖ ignorat *cMenardi* ‖ homine ***M*** ‖ mot(a est *i r m 2*) ***N*** **720** tamque (*corr m 2*) ***N*** ‖ lacrimas ***e h g ϛ***

'quisquis es, et siqua est coniunx tibi!' fluctibus actum
fit propius corpus: quod quo magis illa tuetur,
hoc minus et minus est mentis sua, iamque propinquae
admotum terrae, iam quod cognoscere posset,
cernit: erat coniunx. 'ille est!' exclamat et una
ora, comas, vestem lacerat tendensque trementes
ad Ceyca manus 'sic, o carissime coniunx,
sic ad me, miserande, redis?' ait. adiacet undis
facta manu moles, quae primas aequoris undas
frangit et incursus quae praedelassat aquarum.
insilit huc, mirumque fuit potuisse: volabat
percutiensque levem modo natis aera pennis
stringebat summas ales miserabilis undas,
dumque volat, maesto similem plenumque querellae
ora dedere sonum tenui crepitantia rostro.
Ut vero tetigit mutum et sine sanguine corpus,
dilectos artus amplexa recentibus alis
frigida nequiquam duro dedit oscula rostro.
senserit hoc Ceyx, an vultum motibus undae
tollere sit visus, populus dubitabat: at ille

736 *sq Probus Comm in Georg I 399 (Hagen App Serviana p 365sq)*: varia est opinio harum volucrum originis . itaque in altera sequitur Ovidius Nicandrum, in altera Theodorum [*VII 401*].

721 siqua coniunx est τ, siqua est tibi coniux h ‖ coniux F ‖ actum *i r* h^2 723 minus est mentis sua, iamque prop. (*cf VI 37 VIII 35*) *scripsi cum* p ς *cMenardi, idem videtur fuisse in* O ‖ mentis suæ iamque M μ R, mentis su(a *ex* e *i r m 2*) iamque N, mentis sibi iamque *cLeid*, iam mens sua iamque *cOxon*, mentis iam iamque τ X *VA Jahn*, minus est amens sua *Hs vulgo olim*, mentis vae! iamque *Ehwald* 724 Ammotum M ‖ possit F 726 (H *add m 2*) Ora M ‖ uestes N ς 727 karissime ς 729 prim. aequoris undas A *VA Ehwald*, pinas (*sic*) equoris unda R, primas aeq. iras ς *Hs vulgo* 730 moles (que praede *i r m 2*)lassat N ‖ praedelasset F 731 Insilit huic (*vel* hunc) ς, insilit hanc *Hs* 734 mest(æ *ex* o *m 2*) s. plenumque dedere (*corr m 2*) F ‖ maestae *ccDresd et Zwicc* ‖ similemque τ 735 crepit(a *ex corr m 2*)ntia F, trepidantia (t crepitantia *sscr m 2*) e 736/738 *del Hs* 736 mutum (et *add* n) sine O μ ‖ sine *i l add* F^3 737 trementibus *cMedic R* 738 Rigida N ‖ nequicquam μ l, necquicquam h 739/740 Senserit—populus *i r* N 739 Senserat (*corr* e^2) M F τ μ e l R ‖ haec ς ‖ ad *ex corr* (an *fuit*) F^2, at (an *s l*) μ, at$^{an^2}$ M 740 Tollere sit ς *VA*, Tollere sed M τ l, Tolleret sed F, Tolleret et (ad *sscr n*) N e ς, Toll(er *ex corr m 2*)et ad h, Tolleret ad (et *sscr*) μ ‖ uisus *i r* N ‖ Tollere sint uise g ‖ Tolleret et cernens populus R

senserat, et, tandem superis miserantibus, ambo
alite mutantur. fatis obnoxius isdem
tunc quoque mansit amor, nec coniugiale solutum est
foedus in alitibus: coeunt fiuntque parentes,
perque dies placidos hiberno tempore septem
incubat Alcyone pendentibus aequore nidis.
tunc iacet unda maris: ventos custodit et arcet
Aeolus egressu praestatque nepotibus aequor.
Hos aliquis senior iunctim freta lata volantes *Aesacos.*
spectat et ad finem servatos laudat amores;
proximus, aut idem, si fors tulit, 'hic quoque', dixit
quem mare carpentem substrictaque crura gerentem
adspicis' (ostendens spatiosum in guttura mergum),
'regia progenies: sunt, si descendere ad ipsum
ordine perpetuo quaeris, sunt huius origo
Ilus et Assaracus raptusque Iovi Ganymedes
Laumedonque senex Priamusque novissima Troiae
tempora sortitus. frater fuit Hectoris iste:

751*sq fabulam quae est de mergo narrat secundum Ovidium, nomine eius non addito, Servius, qui dicitur, in Aen IV 254.*

---

741 *distinxi*, et tandem, superis (*sed cf 58*) *vulgo* ‖ supernis *l* **742** fati o. idem (*corr m 2*) *h* **743** coniugale *e h g ς R* ‖ solutum est *N F*^{3} *cBerol ς V*, sol. (est *om*) *F cett R Hs vulgo* **746** alcione *M*, alcinoe *h* ‖ n(id *i r m 2*)is *e* **747***sq* Tum (Tunc ς) iacet unda *M μ ς*, Tum (Tunc *h e*) uia tuta maris *X τ ω Hs vulgo*, Tum uia tuta maris uentos *i r n* ‖ tuta mari est *Hs* ‖ uentus (*corr m 2*) *l* ‖ custodet (*corr m 3*) *F* **748** Adodus (*sic*) egr. *τ* ‖ egre(ssu *i r*) *N*, ingressu *cBerol* **749** iunctim *Merkel*^{2}, iunctī^{2}/ (u *vel* a *fuit*) *M*, cir(cum *i r m 2*) *N*, circum *X Plan ω vulgo olim* **751** (i *i r m 2*)dem *N*, isdem *e* ‖ sic fors *ccArgentin et Zwicc*, si sors ς ‖ huc *l*, hunc (*corr*) *τ* ł hic^{2} **752** subnixaque *vel* succinctaque *vel* subtractaque *vel* constrataque ς **753** sp. gutture ς ‖ in gu(t)ture *e l g* ς, in gurgite ς, in gurtura *μ* ‖ spatiosum guttura *Hs* ‖ *cf Manil II 246* **754** progenies: sunt, si *Merkel*^{2}, prog. fuit (*ex corr m 2*, sunt *fuit*) si *M*, prog. et si (ł fuit *sscr τ*) *N X τ ω vulgo*, progen. (sunt *om*) si *μ* **754/761** *deletis versibus 756 759/760 sic haec restituit Polle*: Regia progenies: h u i c, si descendere ad ipsum Ordine perpetuo quaeris, sunt I l u s origo Laomedonque senex Priamusque novissima Troiae Tempora sortitus . frater fuit Hectoris iste, quamvis est illum *sq* **755** fuit huius ς **756** assariacus *M*, assaricus *g* ‖ raptus(que *om*) *τ l* **757** Laumedonque (*cf ad 196 200*) *cZwicc Ehwald*, Laumedonue *N h ccGoth et Senat R*, Laomedon ue *M*, Laomedonue *F μ τ e* ς *V*, Lęmedonue *l*, Laomedonque ς *Plan A vulgo*

qui nisi sensisset prima nova fata iuventa,
forsitan inferius non Hectore nomen haberet,
quamvis est illum proles enixa Dymantis,
Aesacon umbrosa furtim peperisse sub Ida
fertur Alexirhoe, Granico nata bicorni.

Oderat hic urbes nitidaque remotus ab aula
secretos montes et inambitiosa colebat
rura nec Iliacos coetus nisi rarus adibat.
non agreste tamen nec inexpugnabile amori
pectus habens silvas captatam saepe per omnes
adspicit Hesperien patria Cebrenida ripa
iniectos umeris siccantem sole capillos.
visa fugit nymphe, veluti perterrita fulvum
cerva lupum longeque lacu deprensa relicto

762*sq* (*Lact Plac*) *Argum XI fab XI*: Aesacus natus Priami, ex Alexirhoe Cebreni amnis [alix(i *ex* c)roe Crebreni *M*, alixthoes Crebraeneique amnis *N*, *cf met XI 769*] filia sub monte Ida furtim editus . . . incidit in conspectum Hesperies nymphae [pieries n. *M*, peperies nympha *N*] . . . e monte in subiectum pelagus se praecipitavit: qui priusquam mergeretur, in avem cessit [hec equora amat nomenque mergi tenet qui amne mergitur ab illo *add N*] . *v Appendicem.*

---

759 Cui nisi cessisset primo^{a2} ***M***, Qui nisi (s *i r m 2*)e(n *i r m 2*)sisset ***N***, cui nisi cessissent (*forte recte*) *Hs*, quod nisi sensisset *Gronov* 761 760 ***N*** 761 Corpore (*virgula del m 2*) quamuis est i. p. eni(x *i r m 2*)a ***N*** ‖ dimantis ***O***, dimantys ***F***, dumantis ***l*** 762 umbrasa^{o2} f. perperisse (*corr m 2*) ***e*** ‖ undosa *Hs* 763 Fert^{-2}/ ***N*** ‖ Alexirhoë *Hs*, alyxyrhoe ***N***, alixirhoe ***M μ τ***, alix(i *ex* o)roe *in L M*, alixirohe ***F***, aly(i)xiroe ***e ς***, alixhirchoe ***l***, ilixiroe ***h***, alyxothoe *Plan A*, Halixiore *R*, Alisiroe *V*, Alixothoe *ConstFanensis*, Alexithoë *Scaliger* ‖ Granico nata bicorni *Hieroglyph III 9 Pierius Valerianus vulgo*, gracili conata (conata^{n2} ***M***) bic. ***μ τ O F e h ω***, gracili cognata bic ***l ς***, *λέγεται Ἁλυξοθόη γεγεννηκέναι, πειραθεῖσα τῆς Ἑλλεσθνίας Plan* ‖ bicorn(u *ex* i *m 2*) ***F*** ‖ Sagari cognata bicorni *Burm*, generi *vel* genti *vel* Fauno *vel* Pani cognata b. *Fuß* 764 aulea (*corr m 2*) ***N*** 766 abibat ***l*** 767 amore ***τ*** 769 Asp. Hesperien *cBersmanni RA vulgo*, A. hesperiē *cBerol*, A. eperien ***g ς V***, A. eperien^{h2} ***N***, A. eperiē ***τ F***, A. eperiem ***l***, A. epireen ***h***, A. eperyen ***e***, *Ἠπείραν Plan*, Aspexit perien ***M μ***, pieries *in L M* ‖ īpatria ***F*** ‖ cebrenida ***e ς A vulgo***, *Κεβρηνίδα Plan*, crebrenida^{r} (*sed* o *incertum*) ***M***, crebrenida ***N μ τ l***, crebenida (r *sscr* F^2) ***F h RV*** 770 In(l *vel* i *longum*)ectos humeris siccante (*corr m 2*) sola ***M*** ‖ Innexos *vel* Incomptos ***ς*** ‖ humer(i *ex* o *m 2*)s ***F*** 771 fuit—pert. uultum ***τ*** ‖ nymphæ ***M*** 772 Agna ***ς*** ‖ longeve *Bentley* ‖ de(pren *i r*)sa ***e***

accipitrem fluvialis anas; quam Troius heros
insequitur celeremque metu celer urget amore;
ecce latens herba coluber fugientis adunco
dente pedem strinxit virusque in corpore liquit;
cum vita suppressa fuga est: amplectitur amens
exanimem clamatque „piget, piget esse secutum!
sed non hoc timui, neque erat mihi vincere tanti.
perdidimus miseram nos te duo: vulnus ab angue,
a me causa data est! ego sum sceleratior illo,
qui tibi morte mea mortis solacia mittam.“
Dixit et e scopulo, quem rauca subederat unda,
decidit in pontum. Tethys miserata cadentem
molliter excepit nantemque per aequora pennis
texit, et optatae non est data copia mortis.
indignatur amans invitum vivere cogi
obstarique animae misera de sede volenti
exire, utque novas umeris adsumpserat alas,
subvolat atque iterum corpus super aequora mittit.
pluma levat casus: furit Aesacos inque profundum
pronus abit letique viam sine fine retemptat.

---

773 Ancipitrem (c²) *e* ‖ troicus *ς Plan* 774 met(um *i r m 2*) *F*, metus *τ* ‖ auget *M*, anget *N* ‖ amore (////) (amorē *in utroque fuit*) *M F*, amorem *τ R* 776 stringit *ς* ‖ uirus(que *om*) *l* ‖ linquit (*corr μ*) *μ ς* 777 suprema *e*, suspensa *ccMedic R* ‖ fuga *om τ* ‖ amens (ł amans²) *M* 778 clam. piget sese esse sec. *M*, clamat quoque (certe) piget esse sec. *p*, cl. piget me te esse sec. *ς*, cl. piget sic esse sec. *cMenardi* 779 neque enim *cZwicc*, nec erat *ς Hs vulgo olim* 780 duo *i r n* ‖ nos tedio *l*, te nos duo *h* 781 *sq* sim — Ni tibi *ς Hs vulgo olim*, sum — sed tibi *JJHartman* ‖ sum *om h* 783 a scop *N*, ex scop. *l* ‖ quo rauca insederat *M*, qua r. subederat *Merkel*² 784 Decidit (*cf NJ hbb 1893, 614*) *scripsi cum A ω, ἐπεσε Plan*, Se dedit (ł Decidit *sscr m 3 n*) *cUrbin* (*i r n*) *Hs vulgo olim, evanida haec in τ*, Desilit *ς V* ‖ Tethys (*in codicibus non vidi*) *A*, Thethys *R*, Thetys *V*, thetis *A Plan* ‖ thetis hunc *g* 785 Mollit et (Mollit̄ *inde m 2*) *M* ‖ que *om h* ‖ per aera *F* 786 vestit, ut optatae *Hs* ‖ morti *M μ ccBonon et Spirens* 787 indignum (se) *p*, se invitum *ς R*, invitus *Hs* ‖ cogit *M* 788/791 *del Merkel*² 788 anim(e *ex* a *m 2*) *F* 789 umeris] superis (*corr n*) *O* ‖ assumeret *M*, adsum(pserat *i r m 2*) *N*, asumpserat *l* 790 Euolat *cCantabr* ‖ sub aequ. *ccGoth et Vratisl* 791 *om O, i l n* ‖ fugit *i r p*, fuit (r²) *e* ‖ aesacon *n ς*, esacus *g ς* 792 leti (que *a m 2*) *N* ‖ fine *s l h*² ‖ receptat (ł retemptat²) *e*, retentat *M*

fecit amor maciem: longa internodia crurum,
longa manet cervix, caput est a corpore longe;
aequora amat, nomenque manet, quia mergitur, illi.' 795

793/795 *del Merkel*[2] 794 a pectore ς ‖ caput exstat pectore longum *Hs* 795 Aequora amat ***M*** ***μ*** ***R***, Aequor am. ***N*** ***X*** *vulgo* ‖ am(a *i r m 2*)t ***F*** ‖ nomenque manet (*cf quae dixi Hermes XXXIX 58sq*) ***A*** ***ω***, nom. tenet (*corr* ***e***[2]) ***e*** ***g*** ς *vulgo* ‖ mergitur, illi *scripsi cum* ***X*** *et distinxi*, mergitur illi *vel* merg. illo *coniungunt vulgo* ‖ illi ***τ*** ***F*** ***e*** ***l*** ς, ill(i *ex* o) ***μ***, m. illo (mari *sscr* ***m***) ***O*** ς *VA*, m. illic ***p*** ς ***R***, m. undis ***h*** ‖ Lib̄ · XII (*rubro colore*) ***M***, Explicit lib XI, Incip. XII. ***N***, l' XII (*in spatio 6 linearum litteris minutissimis*) ***F***, EXPLICIT LIBER XI INCIPIT XII ***h*** ***l***, *nullus titulus in* ***e***

LIBER DUODECIMUS.

Nescius adsumptis Priamus pater Aesacon alis *Graeci*
vivere lugebat, tumulo quoque nomen habenti *Aulide.*
inferias dederat cum fratribus Hector inani. *Fama.*
Defuit officio Paridis praesentia tristi,
postmodo qui rapta longum cum coniuge bellum
attulit in patriam: coniurataeque sequuntur
mille rates gentisque simul commune Pelasgae.
nec dilata foret vindicta, nisi aequora saevi
invia fecissent venti Boeotaque tellus
Aulide piscosa puppes tenuisset ituras.
hic patrio de more Iovi cum sacra parassent,
ut vetus accensis incanduit ignibus ara,
serpere caeruleum Danai videre draconem
in platanum, coeptis quae stabat proxima sacris.
nidus erat volucrum bis quattuor arbore summa:
quas simul et matrem circum sua damna volantem
corripuit serpens avidoque recondidit ore.

---

1 N(es *i r m 2*)cius—esocon ***F*** ‖ //asumptis ***h***, asumptis ***M*** ***μ***, at sumptis *Hs* ‖ ads. puerum pater ***ς*** 2 numen (*corr*) ***l*** 3 fratibus ***l*** ‖ inani ***M*** *cMedic Ehwald*, inanis *R*, (in *i r m 2*)anes ***N***, inanes ***X*** *VA*, inane [*nomen sc*] *Hs* 4 obficio ***h*** ‖ tristri ***F***, tristri/ (s *eras*) ***N***, *τοῦ δειλαίου Plan* 5 dirum cum *Hs* ‖ c̄ c̄ iuge (= con coniuge) ***h*** ‖ bellum—longum ***p*** 6 impatriam ***M*** ‖ secuntur ***F h l***, sequntur ***g*** 7 gentisque ***M h e ς ω*** *vulgo*, gentis(que *add m 2*) ***N***, gentesque ***F l***, gentısque ***μ*** ‖ pelagae *i r* ***n***, pela(s *ex* r *m 2*)gę ***F***, pelasgum ***ς*** 8 Ne(c *sscr m 2*) ***e*** 9 uenti et ***N*** ‖ Boeotaque ***ς*** *A Regius vulgo*, *καὶ ἡ Βοιωτία γῆ Plan*, Boetaque *V*, boetiaque ***M h***, boeciaque ***F l***, Boetia(que *om*) ***N μ e g R*** 10 (pup *i r m 2*)pes ***N*** 11 perasent ***h*** 12 Et (*corr m 2*) uetus ***N*** 14 proxima castris *cPalat et mg ed Gryph*, prox. templis *cMedic* 15 bis IIII ***h***, bis quator ***F l*** 17 auidoque r. ore ***F μ e l g***, auid(a *ex* o *m 2*)que (recondidit aluo *i r m 2*) ***h***, udo quas condidit ore ***M***, (a *i r m 2*)uid(a *a m 2, post* a *ras 2 litterarum*)que recondidit (ore *i r m 2*) ***N***, auidaqua rec. aluo ***e***^{2} ***ς*** ***ω*** *vulgo*, auidaque abscondidit alvo *Merkel*^{1}, au. abscondidit ore *Merkel*^{2} ‖ quas simul (*i e* simulatque)—rec. ore, obstipuere *distinx Ehwald*

obstipuere omnes, at veri prodigus auctor
Thestorides ‘vincemus’ ait, ‘gaudete, Pelasgi!
Troia cadet, sed erit nostri mora longa laboris’,
atque novem volucres in belli digerit annos.
ille, ut erat virides amplexus in arbore ramos,
fit lapis et servat serpentis imagine saxum.
Permanet Aoniis Nereus violentus in undis
bellaque non transfert, et sunt qui parcere Troiae
Neptunum credant, quia moenia fecerat urbi.
at non Thestorides: nec enim nescitve tacetve
sanguine virgineo placandam virginis iram
esse deae. postquam pietatem publica causa
rexque patrem vicit castumque datura cruorem
flentibus ante aram stetit Iphigenia ministris,
victa dea est nubemque oculis obiecit et inter
officium turbamque sacri vocesque precantum
supposita fertur mutasse Mycenida cerva.
ergo ubi, qua decuit, lenita est caede Diana
et pariter Phoebes, pariter maris ira recessit,
accipiunt ventos a tergo mille carinae
multaque perpessae Phrygia potiuntur harena.

---

18 Obstipuere *O Riese*, Obstupuere *n X vulgo* ‖ a t^2 *h* ‖ ueri prodigus auctor (*cf am III 9, 64 Hor c I 18, 16*) *recepi ex M μ ς*, ueri pro(uid *i r m 2*)us au(gur *i r m 2*) *N*, ueri prodigus augur ς *VA*, ueri prouidus inter *R*, ueri prouidus (prouidum *l sed corr*) augur μ^2 *F* ς^* ς *Plan vulgo* 20 Troia iacet *ccDresd et Leid* ‖ nostro m. l. labori *Hs* 21 Ante nouem *g* ‖ digeret *M l*, diuidit *ccBonon et Leid* ‖ anno(s *add m 2*) *N* 22 erat—arbore *i r h* ‖ ut erat uirides *distinx Ehwald*, ut erat, virides *vulgo* 23 et seruat *A ω*, et signat *cLeid et e coni* (*Adv cr II 91*) *Madvig*, *καὶ μέντοι καὶ ὁ λίθος τὸ τοῦ δράκοντος εἶδος τηρεῖ Plan*, et servant *Bothe*, et superat *Merkel* ‖ et versum servat s. imagine saxum (*coll XIII 714*) *Opp ph I 657 Bergk*, et servat serp. im. nixum *Ehwald* ‖ *cf Pr SG 1887, 10* 24 Boreas violentus *Trans Cambr PhSIII 151 Housman* 25 Uelaque *cVoss Hs* ‖ transfer/ (t *eras*) *μ* 26 fecerit *g ccAmbr et Med Bothe* ‖ urbi *O μ ς R Hs vulgo*, urbis *X* μ^2 *m n Jahn* 27 At num *M* ‖ nec enim *M* ς *R Hs vulgo*, nec(que *add m 2*) enim *N*, neque enim *X VA Jahn* 30 Rexque ς *VA vulgo*, R(es *i r m 2*)que *N*, Resque *A R* ‖ patris *h* ‖ uincit *F e l* ς 31 ante aras ς ‖ iphigenia *g* ς *Plan ω vulgo*, efigena *M*, (e *i r m 2*)phigenia *h*, efigenia *μ*, ęphigenia *e*, ẏphienia *F*, yphineia *l*, (e *a m 2*)ph(i *m 2*)g(e *m 2*)n i^2 a *N* ‖ ministri(s *add m 2*) *N* 33 coetumque sacri *Hs* ‖ sacri/ (s *eras*) *N* ‖ uocemque *h* 35 *sq* qua licuit ς ‖ ergo, qua decuit, lenita caede Diana, ut pariter *Hs* 36 phoebi *M*, phoe(bes *i r m 2*) *N*, fębes *l* 38 prigia h^2 *h*, frigia *l*

Orbe locus medio est inter terrasque fretumque
caelestesque plagas, triplicis confinia mundi,
unde quod est usquam, quamvis regionibus absit,
inspicitur, penetratque cavas vox omnis ad aures.
Fama tenet summaque domum sibi legit in arce,
innumerosque aditus ac mille foramina tectis
addidit et nullis inclusit limina portis:
nocte dieque patet. tota est ex aere sonanti,
tota fremit vocesque refert iteratque, quod audit.
nulla quies intus nullaque silentia parte,
nec tamen est clamor, sed parvae murmura vocis,
qualia de pelagi, siquis procul audiat, undis
esse solent, qualemve sonum, cum Iuppiter atras
increpuit nubes, extrema tonitrua reddunt.
atria turba tenet: veniunt, leve vulgus, euntque
mixtaque cum veris passim commenta vagantur
milia rumorum confusaque verba volutant.
e quibus hi vacuas inplent sermonibus auras,
hi narrata ferunt alio, mensuraque ficti
crescit, et auditis aliquid novus adicit auctor.
illic Credulitas, illic temerarius Error
vanaque Laetitia est consternatique Timores

---

39 *Carm Pseudo-Cyprian de Pascha 1* (*Hartel Cypriani Opera, Corp scr eccl III*): Est locus ex omni medius quem credimus orbe ‖ *cf Riv di Fil XXXVII (1909), 3 Pascal.*

54. 56 *Heiricus Vita S Germani I 275* (*cf ad X 84*): mixtaque cum veris pariter quoque falsa feruntur, *ib* 276 cumque novis vacuas implet sermonibus auras ‖ *totus hic de Fama locus ab Heirico excerptus est, cf Traube PL aev Car III 446.*

---

40 triplici(s *add m 2*) ***l*** 41 quod (est *s l m 2*) usquam ***e*** ‖ quantis reg. *ad Stat Theb I 200 Barth* 42 penetrantque ***l*** ‖ ca(u *ex corr m 2*)as ***F*** ‖ ad auras *ccDresd et Senat* 43 summaque locum (*cf 1 27*) ***N ς*** ‖ legit ***A*** *ω vulgo*, fecit ***ς*** *et i mg* ***N*** 45 lumina ***M*** 46 patent ***ς*** *Plan R* ‖ ex aere ***h e ς*** *ω vulgo*, ex aure ***M l g ς***, ex ere g^2, ex (ae *i r m 2*, au *fuit*)re ***F***, exe/re ***N***, ex ore (*cf Aen IV 183*) ***ς*** *Hs vulgo olim* ‖ sonaci (*ut I 333, cf Bibl Diez 1075*) *Hs* 49 munera uocis ***F*** 50 und(i *i r m 2*)s ***N*** 51 altas ***μ ς*** 53 t(o *ex* u *m 2*)rua ***M*** ‖ tenent ***ς*** *Hs vulgo olim* 54 ueris pariter *cStrozzanus* ‖ commota (*corr* F^2) ***F l*** 56 auras *scripsi* (*cf 47, 57* alio *et quae dixit in Bibl Diez 1075 Hs*) *cum* ***M μ ς*** *Heirico*, aures ***N X*** *ω vulgo* 57 ali(o *i r m 2*) ***N***, ali(is *ex* o *m 2*) ***F***, aliis ***ς*** *Plan*, alibi *in Bibl Diez 1075 Hs* ‖ alio ferunt ***e*** 58 ad-dicit ***e***, ad(icit auctor *i r m 2*) ***h*** 60 leticia ***l*** ‖ consumatique ***M***

Seditioque recens dubioque auctore Susurri.
ipsa, quid in caelo rerum pelagoque geratur
et tellure, videt totumque inquirit in orbem.
Achilles et Cygnus. Fecerat haec notum Graias cum milite forti
adventare rates, neque inexspectatus in armis
hostis adest: prohibent aditus litusque tuentur
Troes, et Hectorea primus fataliter hasta,
Protesilae, cadis, commissaque proelia magno
stant Danais, fortisque animae nece cognitus Hector.
nec Phryges exiguo, quid Achaica dextera possit,
sanguine senserunt, et iam Sigea rubebant
litora, iam leto proles Neptunia Cygnus
mille viros dederat, iam curru instabat Achilles
totaque Peliacae sternebat cuspidis ictu
agmina, perque acies aut Cygnum aut Hectora quaerens
congreditur Cygno (decimum dilatus in annum
Hector erat): tum colla iugo canentia pressos
exhortatus equos currum direxit in hostem
concutiensque suis vibrantia tela lacertis

---

61 recens *recepi ex* ***A*** ω, Sed. nocens *ccBersm et Leid*, Sed. repens (*sed cf NJhbb 1893, 614 et Tac Agr 36*) *Hs vulgo*, Additioque recens *Polle*, Relligioque recens *Zingerle* 63 requirit ς 64 hoc notum ***M*** ‖ limite ***l*** 66 *i mg* e^2 ‖ prohibentque *VA* ‖ aditu *Hs vulgo olim* 67 Troęes ***F*** ‖ hæctorea ***M***, hectora ***l***, hectorea *i r* h^2 68/131 *exstant in* τ 68 Pro te silee a^2 ***N***, Protesile τ ‖ proel. damno ς 69 danai ***M*** ‖ fortisque an. nece *in Burmanni syll ep III 447 Huggens et post eum in notis editioni Burm adscriptis Bentley, vulgo post Heinsium* ‖ fortesque ***A*** ω ‖ anim/ (ae *fort eras*) ***M*** ‖ nec cogn. ***l g*** *VA*, ne cogn. μ, neque cogn. ***A*** *R* ‖ *καὶ ἀρετὴ ψυχῶν ἐκεῖ διαδείκνυται. Καὶ μέντοι οὐδ' ὁ ἐπίσημος Ἕκτωρ οὐδὲ οἱ Φρύγες ὀλίγῳ αἵματι τί ποτ' ἂν ἡ Ἀχαϊκὴ χεὶρ δύναιτο ᾔσθοντο Plan* ‖ fortesque an. cecidere sub umbras *vel* f. an. sub Tartara missae *Lindemann* 70 Nec paris ***M***, Nec (friges *i r m 2*) ***N*** ‖ phiges ***F***, friges ***l*** ς ‖ exiguo *i r* h^2 ‖ achaia ***e h*** ς ‖ possit (*cf Hermes XXXIX 57 sq*) ***M F e*** ω, posset ***h l n*** ς *Hs vulgo*, posse ***N*** 71 sigea ς *ed Juntina 1522*, sigaea ς, signata ***e***, signata ***A*** ω 72 cy(i)gnus (*semper*) ***A***, Cycnus *edd vett* 73 iam curru instabat *Farnabius vulgo*, iam curru stabat achilles ***M*** μ ***g*** ς *R*, iam currus stabat achillis τ ***N X*** *VA* 74 Troaque *cMedic Hs vulgo olim* 75 perque *i r n* ‖ hæctore ***M*** ‖ quaerit ***h*** 76 dilatis ***h***, delatus ς 77 candentia ς *Hs vulgo olim* 78 Exortatus ***M h l*** *RV*, Exortatu(r *ex* s) ***N***, Exhortatur ***g*** ς ‖ equo(s *i r m 2*) ***N*** 79 uulcania *cVoss* ‖ feris Vulcania tela *inde Bothe*

'quisquis es, o iuvenis' dixit, 'solamen habeto
mortis, ab Haemonio quod sis iugulatus Achille.'
Hactenus Aeacides; vocem gravis hasta secuta est:
sed quamquam certa nullus fuit error in hasta,
nil tamen emissi profecit acumine ferri
utque hebeti pectus tantummodo contudit ictu.
'Nate dea, nam te fama praenovimus', inquit
ille 'quid a nobis vulnus miraris abesse?'
(mirabatur enim) 'non haec, quam cernis, equinis
fulva iubis cassis neque onus cava parma sinistrae
auxilio mihi sunt: decor est quaesitus ab istis.
Mars quoque ob hoc capere arma solet! removebitur omne
tegminis officium, tamen indestrictus abibo.
est aliquid non esse satum Nereide, sed qui
Nereaque et natas et totum temperat aequor.'
Dixit et haesurum clipei curvamine telum
misit in Aeaciden, quod et aes et proxima rupit
terga novena boum, decimo tamen orbe moratum est.
excutit hoc heros rursusque trementia forti
tela manu torsit: rursus sine vulnere corpus
sincerumque fuit! nec tertia cuspis apertum
et se praebentem valuit destringere Cygnum.

80*sq* iuuenis (ait *virg deletum*) dixit ***F*** ‖ iu. solatia mortis habeto Dixit *ex tribus suis Hs vulgo olim* 81 Mortis achemonio ***F μ***, Mortis aemonio *cDresd* ‖ qui sis *probante Heinsio* ς ‖ iugatus ***τ*** 82 Actenus—asta ***l*** 83/84 *del Merkel*[2] 83 quamquam missa *cBersm* ‖ nullus *i mg* ***h***[2] ‖ herror ***M μ*** 84*sq* admissi *vel* amissi ς ‖ (pro *i r m 2*)fecit ***N*** ‖ ferri. utque—ictu, 'nate *sq fort recte distinx p 150 Hartman* 85 *om* ***N***, *i l* ***n*** ‖ contulit ***l g*** ς 86 nante fama ***l*** ‖ dea fama iam te pr. ***p*** *cVat* 87 miraris uulnus ***N*** 88 equinas ***h*** 89 iuuis ***M*** ‖ honus ***M***, onus *om* ***τ*** ‖ nec onus ς *Gierig* 91 Mars quod ***M*** ‖ ob hunc *duo ccPar Francius*, ab hoc ς, (o *ex corr*)b hoc ***N*** ‖ rem. omne ***N F e l g*** ς *VA vulgo olim*, rem. huius ***M μ*** *R Merkel*, rem. istud ***h***, rem. ecce ***p*** ς, *om vocem postremam* ***τ*** 92 indestrictus ς *Hs vulgo*, in distinctus *V*, indistrictus ***A*** *RA* 93 nerei(di *ex* de *m 2*) ***μ*** 94 natos[a] ***F*** ‖ temperet[a2] ***N***, temperet ς *Hs vulgo olim* 96 ae(e)aciden ***N l μ τ*** ς ω, ęacidē ***M F h e***, aeacidem ς ‖ quod (a)es et ***h l***, quod (& *ex* ex *per ras*) hesit proxima ***M*** ‖ rumpit *VA* 97 tamen aere ς ‖ est *om* ***τ***, *del Hs vulgo olim* ‖ moratur *cDresd et e coni Bentley* 98 Excutit ***h e*** ς ω *vulgo*, Excipit ***A***, *ἀνέσπασε Plan* ‖ rursumque ***F*** 99 sine *om* (*i mg m 2*) ***h*** 100/139 *multa hic nigriore atram redintegrata in* ***F*** 100 sinc. (fuit nec tertia cuspis apert *i r m 2*)um ***F*** 101 Et qui se ***τ*** ‖ ualuit destringere *i r* ***F***[2] ‖ distringere ***h l*** ς ω, constringere ***e***

haud secus exarsit, quam circo taurus aperto,
cum sua terribili petit inritamina cornu,
poeniceas vestes, elusaque vulnera sentit;
num tamen exciderit ferrum, considerat, hastae:
haerebat ligno. 'manus est mea debilis ergo,
quasque' ait 'ante habuit vires, effudit in uno?
nam certe valuit, vel cum Lyrnesia primus
moenia deieci, vel cum Tenedonque suoque
Eetioneas inplevi sanguine Thebas,
vel cum purpureus populari caede Caicus
fluxit opusque meae bis sensit Telephus hastae.
hic quoque tot caesis, quorum per litus acervos
et feci et video, valuit mea dextra valetque.'
Dixit et, ante actis veluti male crederet, hastam
misit in adversum Lycia de plebe Menoeten
loricamque simul subiectaque pectora rupit.
quo plangente gravem moribundo pectore terram

---

102 *i r* ***F***^{2} ‖ Haud (*ex corr m 2*, aut *fuit*) ***M*** ‖ t. aprico *Bothe* **103** terribili/ (s *eras*) ***N*** ‖ irritam(ina cornu *i r m 2*) ***N***, irritamenta malorum (*cf I 140*) ***M*** ‖ terribili petit irritamina *i r* ***F***^{2} **104** Pœniceas *Hs*, Phoenicen ***M***, Pheni(ceas *i r m 2*) ***N*** ‖ Pheni(y)ceas μ τ ς^* *g* ρ *R*, Phœniceas ς *VA*, Phenicias *Ben*, Puniceas ς *Jahn* ‖ P(henicias uestes elusaque uulnera *i r m 2*) s. ***F*** ‖ eiusque uulnera ***M***, (elu *i r m 2*)saque uulnera ***N*** ‖ sen(t *a m 2*)it ***N***, sensit τ ς^* *ccDresd et Par* **105** An tamen c*Goth* ‖ N̄//(um *eras*) t. ex(ciderit *i r m 2*) ***N*** ‖ (Num—conside *i r m 2*)rat ***F*** ‖ excederit ς **106** herebat *i r* ***F***^{2} ‖ lignum ***M*** ‖ est *om* ***h*** **107** Quasque // ante ***h*** ‖ ł aut^2 ait ***e*** ‖ effundit ***l*** ‖ in unum ***F*** ς **108** ualuit (*cf NJhbb 1894, 788*) τ ***X*** ***n*** *Plan* ω *vulgo olim*, ualui ***O*** ***m*** ***e***^{2} ***g*** *Merkel* ‖ uel cum l. primum *i r* ***h***^{2} ‖ lernesia μ ***F*** ***h***^{2} *R*, hernesia ***l***, lernesya ***e*** ‖ primus ***M*** *Hs vulgo*, primum ***N*** ***X*** *Plan* ω *Jahn* **109** *om* (*i mg m 2*) ***h*** ‖ Meonia μ ‖ disieci ς *Hs vulgo olim* ‖ suemque (*sic*) *i r* ***n*** **110** Eetioneas *Hs vulgo*, τὰς Ἠετιωνείας *Plan*, Aeetionias *RaphRegius*, Actioneas *ed Bas*, Sic et echinias ***M***, Sic et echionias μ, Solus echi^{o2}neas ***N***, Sicioneas τ ***l***, (Solus e *i r m 2*)chioneas ***F***, Solus (ec *i r m 2*)hioneas ***h***, Solus echy(i)onias ***e*** ς *RV*, Echioneas ***g*** **111** purpureas τ **112** Flexit ***M*** ‖ delephus τ, telaphus ***h*** **113** Haec quoque *cBersmanni* ‖ perilitus ***l*** **114** et vidi et video *Bothe* ‖ dextera ***F*** ***g*** ‖ dextera multum ***g*** **115** hastę ***M*** ***g*** ‖ ante actae v. m. cr. hastae *Hs* **116** li(y)tia ***h*** ***e*** ς ‖ de gente ς ‖ menœten ς *R vulgo*, mene/ten (n *eras*) ***M***, meneten ***F*** μ ***l***, menetē ***h***, menetem ***N***, monetem ***e***, Νεμήτην *Plan* **118** *del NJhbb 1885, 890 Polle* ‖ grau$^{///}$e (grauē *fuit*)—ferr^{v}om ***M***, grau^{ue}em moribudo (*sic*) terr^{am} p. ferrum μ ‖ mor. pectore (*cf quae dixi Hermes XXXIX 52*) ***A*** ω *Jahn*, mor. uertice (*ex V 84*) *cBerol et tres Heinsiani Hs vulgo olim*, mor. corpore *Riese*^{2}

extrahit illud idem calido de vulnere telum
atque ait: ‘haec manus est, haec, qua modo vicimus hasta:
utar in hoc isdem; sit in hoc, precor, exitus idem!’
Sic fatus Cygnum repetit, nec fraxinus errat
inque umero sonuit non evitata sinistro,
inde velut muro solidaque a caute repulsa est;
qua tamen ictus erat, signatum sanguine Cygnum
viderat et frustra fuerat gavisus Achilles:
volnus erat nullum, sanguis fuit ille Menoetae!
tum vero praeceps curru fremebundus ab alto
desilit et nitido securum comminus hostem
ense petens parmam gladio galeamque cavari
cernit et in duro laedi quoque corpore ferrum!
Haud tulit ulterius clipeoque adversa reducto
ter quater ora viri, capulo cava tempora pulsat
cedentique sequens instat turbatque ruitque
attonitoque negat requiem: pavor occupat illum,

---

120 hac quando uicimus ***M***, hoc qua modo u. ***N***, hic qua m. u. ***F ς*** ‖ est hac qua m. ***l***, est ac qua m. ***τ*** ‖ uincimus ***F ς*** 121 in hoc isdem ***μ e ς ω*** *Jahn vulgo*, in hoc idem (/idem ***M***) ***O F τ l ς***, in hunc isdem ***h ς*** *Hs vulgo olim* ‖ in hoc sit pr. ***M*** ‖ in hoc *om* ***h***, *add i mg* h^2 ‖ ex. isdem (*corr*) ***μ*** ‖ idem *verum videtur, modo distinguas*: utar in hoc: idem, sit in hoc, precor, exitus idem! 122 fatus Cygnum repetit (*frustra oblocutus est in Bachii ed p 558 Ochsnerus*) *Burm* ‖ fatus ***M μ R Hs***, fatu(r *i r m 2*) ***N***, fatur ***X VA vulgo*** ‖ cy(i)gnumque petit ***A ω Hs*** ‖ ne frassinus errat ***M*** ‖ fr. exstat *i r* ***μ*** 124 Unde *in Bibl Diez 1075 Hs* ‖ uelud (*item* ***τ***) m. solida(que *om*) a ***F*** ‖ solida quoque caute (*corr* ***μ***) ***M μ***, solidaue a c. *cBerol et e coni Hs* ‖ reuulsa ***τ M e l***, re(pu *i r m 2*)lsa ***N*** ‖ est *om* ***τ*** 126 fuerat grauis achilles ***τ*** 127 Uolnus ($^{v^2}$) ***N***, Uulnus *cett vulgo* ‖ sanguis erat *cCantabr Hs* ‖ menete ***M h R***, monete ($^{p^2}$) ***e***, *Νεμήτου Plan* 128 praeces ***M*** ‖ frem(e *ex* i)bundus ***N***, furibundus ***ς*** 129 Disilit (*corr*) ***N*** ‖ et nudo *cBas et unus Heinsianus* ‖ sec. (cominus *i r m 2*) h(ostem *i r m 2*) ***F*** 130 petit ***p*** ‖ gl. (galeamque *i r m 2*) ***F*** ‖ ca(uari *i r m 2*) ***F***, c(a *ex* ur)uari ***e*** 131 et in ***A ω Hs***, at in (*sed cf Hermes XXXIX 54*) *Lenz vulgo* ‖ in nudo *Faber* ‖ ferrum *i r* F^2 132 Hau(d *ex* t) ***F***, Aut (*corr m 2*) ***h*** ‖ clyppeoque ***M***, gladioque ***ς*** *et i r* ***n*** ‖ a(duersa *i r m 2*) ***F*** ‖ reducto (*cf quae dixi NJhbb 1894, 788*) ***N*** e^2 ***ς ω Hs***, rece(p *ex* c *m 2*)to ***M***, relicto *i r* F^2, reiecto ***μ*** $ς^*$ ***g***, reuerso ***n***, retecto *vel* relicto *vel* remoto ***ς***, *ὑπερελδων Plan* ‖ capuloque adv. reducto *Bentley*, clip. adv. retecti (*coll Aen XII 374*) *post Heinsium Ehwald* 133 uiri et cap. ***e*** *Merkel*, u. capulo et ***N ς*** ‖ timpora ***h l*** ‖ tempora pulsat *i r* F^2 ‖ gladiique adv. retecti ter—capulo et *Hs* 134 Cedentique ***M μ e ς*** *vulgo*, cedent(e^{m} *ex corr m 2*)que ***N***, Cedentemque ***X ω*** ‖ ruitque F^2 135 occupat illum *i r* F^2

ante oculosque natant tenebrae, retroque ferenti
aversos passus medio lapis obstitit arvo.
quem super inpulsum resupino corpore Cygnum
vi multa vertit terraeque adflixit Achilles.
tum clipeo genibusque premens praecordia duris
vincla trahit galeae; quae presso subdita mento
elidunt fauces et respiramen utrumque
eripiunt animae. victum spoliare parabat:
arma relicta videt; corpus deus aequoris albam
contulit in volucrem, cuius modo nomen habebat.

Caeneus. Hic labor, haec requiem multorum pugna dierum
attulit, et positis pars utraque substitit armis.
dumque vigil Phrygios servat custodia muros
et vigil Argolicas servat custodia fossas,
festa dies aderat, qua Cygni victor Achilles
Pallada mactatae placabat sanguine vaccae;
cuius ut inposuit prosecta calentibus aris
et dis acceptus penetravit in aethera nidor,
sacra tulere suam, pars est data cetera mensis.
discubuere toris proceres et corpora tosta
carne replent vinoque levant curasque sitimque.
non illos citharae, non illos carmina vocum
longave multifori delectat tibia buxi,
sed noctem sermone trahunt, virtusque loquendi

---

136 re(troque ferenti *i r m 2*) ***F*** **137** Ob(stitit aruo *i r m 2*) ***F*** ‖ armo *unus Heinsianus probante ad Lycophr 233 Meursio* **138** *om* (*i mg m 2*) ***h*** ‖ cor(po *i r m 2*)re (cygnum *i r m 2*) ***F*** ‖ pectore *ccBersmanni et Goth et e coni Hs vulgo olim* ‖ cignom ***M*** **139** afflexit ***M***, adf(ix *i r m 2*)it ***N***, adfixit ***h e***, affixit ***μ p*** ς, afflixit ς, auertit *cLeid*, aduertit *Hs* ‖ achil(les *i r m 2*) ***F*** **140** que *add* F^2 **142***sq* E/lidunt (E *ex* C, o *sub ras fuit*) ***N*** ‖ resp. utrumque ***M*** *Ehwald*, respiramen (iterque *i r m 2*) ***N*** ‖ iterque ***X*** ω *vulgo* ‖ elidant—eripiant *Hs* ‖ para(ba *ex corr m 2*)t ***F*** **144/145** *i mg l* **144** uidẹnt ***M*** **147** subsistit ***M***, sustitit ***e*** **148** (D *ex* N)umque ***N*** **149** flammas ***F*** ς *et i r l*, ualles *unus Heinsianus* ‖ Argolicos—uallos *Hs* **150** cigni ***O*** ‖ ach(i *ex* e *m 2*)lles ***M*** **151** uittatae *cBarberin et frg Theat Hs vulgo olim* **153** diis ***M*** ***μ*** ‖ in aera *R* **154** sua (suā *fuit*) ***M***, sua(m *rubro atram add m 2*) ***N***, est dat(a *ex corr m 2, post* a *rasura*) ***F*** **155** proc. sed ***M*** **156** curasque leuant uinoque iocisque *cLeid* **158** Longaue ***O μ h*** ς *R*, Longaque ***F e l g*** ς *VA Plan* ‖ multifori ***M X*** ω, multif(idi *i r m 2*) ***N***, multifidi ς, multiferi ***l***, multiforo ***p***, multiforis (*coll II 4*) *Hs* ‖ delectant ς ‖ tibia cornu (*cf XI 16*) ***M*** **159** sermonem ***l***

materia est: pugnas referunt hostisque suasque,
inque vices adita atque exhausta pericula saepe
commemorare iuvat, — quid enim loqueretur Achilles,
aut quid apud magnum potius loquerentur Achillem?
proxima praecipue domito victoria Cygno
in sermone fuit: visum mirabile cunctis,
quod iuvenis corpus nullo penetrabile telo
invictumque a vulnere erat ferrumque terebat.
Hoc ipse Aeacides, hoc mirabantur Achivi,
cum sic Nestor ait: ‘vestro fuit unicus aevo
contemptor ferri nulloque forabilis ictu
Cygnus. at ipse olim patientem vulnera mille
corpore non laeso Perrhaebum Caenea vidi,
Caenea Perrhaebum, qui factis inclitus Othryn
incoluit; quoque id mirum magis esset in illo,
femina natus erat.’ monstri novitate feruntur
quisquis adest, narretque rogant, quos inter Achilles:
‘dic age! nam cunctis eadem est audire voluntas,
o facunde senex, aevi prudentia nostri,
quis fuerit Caeneus, cur in contraria versus,

---

160 Materia *i r* ***F***^{2} ‖ pugnas r. h. suasque (*cf NJhbb 1894, 789*) ***N*** ς ***RA***, pugnam—suamque ***M X V*** *vulgo* **161** addita (*corr m 2*) ***h*** ‖ exausta ***l***, exacta ς **162** Com. libet ***l*** ‖ achille(s *i r m 2*, n *eras*) ***M*** **163** *i mg* ***μ h***^{2} ‖ loqueretur (*corr* ***n***) ***N h***^{2}, lequeretur^{o2} ***e*** ‖ achyllem ***e***, achille(n *i r m 2*, s *eras*) ***M***, achilles ***h***^{2}, achillē ***F*** **164** domiti u. cygni ς **165** uisum (est *add m 2*) ***N*** ‖ uisum mi//rabile ***e*** **166** Quod corp$^{'2}$ iuuenis nullo ***F*** ‖ iuuenis ***N F*** ς* ς ***g*** ω, iuueni ***M μ*** ς *Hs vulgo* ‖ nulli *ccMedic et Senat* **167** *sq* ad uulnera ***F l g*** ς *Hs vulgo olim*, ad uulnus ς ‖ uerumque ***l g***, (iter *ex corr m 2*)umque ***F***, murumque^{i2} ***e*** ‖ ferrumque terebat *i mg adscr* ***e***^{3} ‖ terebat ς ***VA*** *vulgo*, feribat ***M R***, fe(re *i r m 2*)bat ***N***, ferebat ***μ X***, tenebat ς ‖ mirumque tenebat hoc ipsum Aeaciden, hoc m. A. *Hs* **168** ipsum ς *Hs vulgo olim* ‖ ꝭeacides ***M*** **169** Tum ***N g*** ‖ nostro quoque fuit^{2} ***F***, uestro (ŧ nostro *sscr m 2*) qu. ***e*** **170** nul-l(o *ex corr m 2*)que f. i(c *ex corr m 2*)tu ***F*** ‖ nullique ***l*** ς **171** at ego ipse ***h*** **172** *sq* pereubum *bis* ***N***, perhibeum *bis* ***h***, perrebum *bis* ***e***, perrethum *bis* ***μ*** ‖ inc(l *add m 2*)itus ***h*** ‖ othrim ***h***, otrhim ***e***, otrin ***N*** **174** quodque ***M*** **175** feruntur (*cf IX 509*) *sumpsi ex* ***M***, (moue *i r m 2*)ntur ***N***, mouetur ***e*** ς, mouentur ***μ X*** ω *vulgo*, *συγκινεῖται Plan*, tenentur *Korn* **176** narret quoque ***l*** ‖ rogat ***M***, rogat$^{///}$ (rogāt *fuit*) ***N*** **177** uoluptas ***g*** ς **179** fuit ***F***, fuerat ***e***

qua tibi militia, cuius certamine pugnae
cognitus, a quo sit victus, si victus ab ullo est.'
Tum senior: 'quamvis obstet mihi tarda vetustas
multaque me fugiant primis spectata sub annis,
plura tamen memini. nec, quae magis haereat, ulla
pectore res nostro est inter bellique domique
acta tot, ac siquem potuit spatiosa senectus
spectatorem operum multorum reddere: vixi
annos bis centum; nunc tertia vivitur aetas.
Clara decore fuit proles Elateia Caenis,
Thessalidum virgo pulcherrima, perque propinquas
perque tuas urbes (tibi enim popularis, Achille),
multorum frustra votis optata procorum.
temptasset Peleus thalamos quoque forsitan illos,
sed iam aut contigerant illi conubia matris,
aut fuerant promissa, tuae; nec Caenis in ullos
denupsit thalamos secretaque litora carpens
aequorei vim passa dei est (ita fama ferebat),
utque novae Veneris Neptunus gaudia cepit,
„sint tua vota licet" dixit „secura repulsae:

189*sq* *Respexit et haec et III 323sq IV 285 Ausonius Epigr LXXVI 8sq Peiper* (*cf* 8 an uos Nasonis carmina non legitis?).

---

180 malicia *l* 181 illo (*corr m 2*) *h* 182 Tunc *h* ‖ tarda uetustas *M* ł uetustas^{2} *μ* ς* ς *VA Hs*, tarda senectus (*cf Aen IX 610*) *F*, (long *i r m 2*)a senectus *N*, longa senectus ς, tarda sen. ς, longa uetustas ς *R Jahn* 184 Pluramen *M* ‖ ne *N* ‖ haereat illa ς *Hs vulgo olim* 185 domique ς *ConstFanensis vulgo*, domusque *A ω* 186 a(c *ex* t) *N*, at *p* ς *R*, et *h*, aut *e* ‖ quē// (e *fuit altera litt erasa*) *M* 188 ducitur aetas *ccGronov et Sixian et ad Lot p 286 Burm*, iungitur aet. ς 189 decorae *μ* ‖ elate lacenis *M*, eleteia cenis *N*, alatheia cenix *h* 190 Thessalidum *h e* 191 /popularis *N* ‖ achilles *N h*, achille/ (s *eras*) *l*, Achille, est *Baumg-Crusius* 192 Multorum frustra uotis opt. procorum *X A vulgo*, Frustra multorum u. o. pro quorum *cLeid Voss 51*, Multorumque fuit spes inuidiosa procorum (*cf IV 795 IX 10*) *O* ς (*i mg F*^{2}) *Ehwald* ‖ *eadem habet sed virg delevit et* Multorum fr. uotis o. pr. *sscr μ* ‖ *utrumque versum habent* (Multorum fr. uotis *sq* Multorumque fuit sp. *sq*, *inverso ordine V*) *RV* ‖ *cf quae dixi Hermes XXXX 235sq* 194 aut *om h* ς ‖ conti/gerant (n *eras*) *M* 195 fuerat (n *sscr e*^{2}) *F' h e* ‖ illos (u *sscr n*) *N R*, /llos^{n2} *M* 196 carpen(s *ex* t) *M* 197 fata ferebant *cPal* 198/200 *i mg l* 198 cœpit *M*, sensit ς 199 Sint/ (que *eras*) *M*, Sintque *μ* ‖ secuta (*corr m 2*) rep. *F*

elige, quod voveas!“ (eadem hoc quoque fama ferebat)
„magnum“ Caenis ait „facit haec iniuria votum,
tale pati iam posse nihil, da, femina ne sim:
omnia praestiteris.“ graviore novissima dixit
verba sono, poteratque viri vox illa videri,
sicut erat; nam iam voto deus aequoris alti
adnuerat dederatque super, ne saucius ullis
volneribus fieri ferrove occumbere posset.
munere laetus abit studiisque virilibus aevum
exigit Atracides Peneiaque arva pererrat.
Duxerat Hippodamen audaci Ixione natus, *Centaurorum et Lapitharum pugna.*
nubigenasque feros positis ex ordine mensis
arboribus tecto discumbere iusserat antro.
Haemonii proceres aderant, aderamus et ipsi,
festaque confusa resonabat regia turba.
ecce canunt Hymenaeon, et ignibus atria fumant,
cinctaque adest virgo matrum nuruumque caterva,
praesignis facie; felicem diximus illa
coniuge Pirithoum: quod paene fefellimus omen.
Nam tibi, saevorum saevissime Centaurorum,
Euryte, quam vino pectus, tam virgine visa
ardet, et ebrietas geminata libidine regnat.

---

200 quod uoueas (*cf II 380*) *recepi ex* ***M*** ς, quid uou. ***N*** *μ* ***X*** *ω vulgo* ‖ eadem quoque ***h***, eadem haec qu. ***g p*** ς 201 ceneis ***h*** 202 Tale pati (peti ***F*** *corr m 2*) iam (i *i r* ***n***, nam *μ*) posse ni(c)hil *μ* ***N X*** *ω*, Tale pati nil posse nichil ***M***, Tale p. nil posse mihi ς, *Hs vulgo olim* ‖ Tale p. da posse nihil, da femina *probante Burm ccRegius et Urbinas*, Tale p. nil posse; mihi da *post Lenzium Ehwald* 203 duxit ***F*** 205 iam iam *ccMedic et Vat* ‖ uot/i^{,2} (i *per ras ex* a, *ut videtur*) ***M***, uot(o *ex corr m 2*) ***F*** 206 an-n(uerat *i r m 2*) ***h*** ‖ sacius *μ* 207 Uo^{v2}lneribus ***N***, Uulneribus *cett vulgo* ‖ fieret (*corr* ***n***) ***N*** ς ***R***, fieri *om* ***l*** ‖ ferroque ***e*** ς 209 Atr(a *ex* o *m 2*)cides ***N***, atrides ***h*** ‖ peneleaque ***N***, teneiaque ***M***, pœneyaque ***e*** ‖ arua tenebat *frg Theatin* ς 210 ipodam̄ ***h***, ypodam̄ *Ben*, (h)ypodamen ς, ipodomen ***l*** 211 nubigerasque ferox ***l*** 213 Hemonei ***O***, Aemonii *A* 214 confusa so-nabant ***h*** ‖ resonabant atria *cMedic* 215 himeneon ***M***, hymeon ***N***, hi(y)mi-neon ***F l***, hymene(on *add m 2*) ***e*** ‖ sonant *e corr* (fumant *fuit*) *μ* ‖ ignibus aula refulget *cVratisl* 216 Comp^{v2}taque ς ‖ matrum nuruumque ς *ed Vincent 1555 Hs vulgo*, matrum nurumque ***g***, matrum nurumque ***h***, matrumque uirumque ***p*** ς, matrumque nurumque ***A*** *ω* 217 faciem *cMedic* 218 perithoum ***F g*** ς, perytoum ***e*** ‖ quod pœnę ***M***, quam paene *Burm* 219 semiuirum *cMedic*, semihominum *vel* semiferum *Hs* 220 Eurile (ł eurine *i mg m 2*) ***M***, Eurite (uel eurine *sscr μ*) *μ* ***N F*** ς ‖ tam uino p. quam ***N p*** ς 221 gem. cupidine ς

protinus eversae turbant convivia mensae,
raptaturque comis per vim nova nupta prehensis.
Eurytus Hippodamen, alii, quam quisque probabant
aut poterant, rapiunt, captaeque erat urbis imago.
femineo clamore sonat domus: ocius omnes
surgimus, et primus „quae te vecordia“, Theseus
„Euryte, pulsat“ ait, „qui me vivente lacessas
Pirithoum violesque duos ignarus in uno?
[neve ea magnanimus frustra memoraverit heros,
submovet instantes raptamque furentibus aufert]
ille nihil contra (neque enim defendere verbis
talia facta potest), sed vindicis ora protervis
insequitur manibus generosaque pectora pulsat.
Forte fuit iuxta signis exstantibus asper
antiquus crater; quem surgens vastior ipso
sustulit Aegides adversaque misit in ora:
sanguinis ille globos pariter cerebrumque merumque
vulnere et ore vomens madida resupinus harena
calcitrat. ardescunt germani caede bimembres
certatimque omnes uno ore „arma, arma“ loquuntur.
vina dabant animos, et prima pocula pugna

---

223 Raptatur(que *add m 2*) nomis *F* 224 Eurilus hypodamen *M*, Euritus ypodamen *l*, E. ipodadam̄ *h* ‖ probabat *h l g ω*, probarant *Hs* 225 /ut (A *eras*) *M*, Ut *ex corr* (Aut *fuit*) *N*, (A *i r m 2*)ut *h*, ut *scripsit fort Ovidius* ‖ poterat̄ *F*, poterat *h A* ‖ captae(que *om*) *F* 226 omnis *F l* 228 Eurile *M* ‖ quid ς, quod *ex corr* (qui *fuit*) *N* 229 P(e *ex* i *m 2*)rithoum *N*, Perythoum *e*, Perithoum *g* ‖ uiolesque *N h* ς *R*, uiolasque *M μ e l* ς *VA*, uiol(a *ex* e *m 2*)sque *F* 230/231 *non habet O, habet X ω, lacunam notavit m, i l add n, del Merkel, deff (sed cf quae dixi Hermes XXXX 216³) Animadv p 59 Gnesotto et Rh Mus N F LVI 348 Helm* 230 Neu ea *h*, Neue ea (uix ea *i mg m 2*) *g* ‖ mem (h)eros *X μ n ω*, mem. ore (*cf VIII 396*) ς 231 (furen *i r m 2*)tibus *h*, ferentibus *ap Fabrum II ep 71 Schepperus* 232 contr(a *ex* e *m 2*) *F* 233 proteruus *M* 234 ins. pedibus (*cf 374*) *malim* 236 quem surgens vastior *M μ Merkel*, ἀναστὰς ὁ τοῦ *Εὐρύτου εὐρύτερος Αἰγείδης Plan*, uastum quem uastior *N*, quem uastum uastior μ^2 *X ω vulgo* ‖ ipso (*Euryto sc*) *scripsi cum M μ* ς *Plan R*, ipse μ^2 *N X vulgo* 237 auersaque *M*, (ad *i r m 2*)uersaque *N* 238 globos statim pariter cer. (merumque *om*) *M* 239 madida r. harena *M μ h l* ς *ω*, madidam r. harena *N*, madidam r. harenam *F e g* ς 240 germana caede *ex uno suorum Hs*, germani a c. *Burm* 241 omnes simul uno ore *M μ* ς *R*, arma *alterum om M h* ς *R*, *idem illud virg dell F μ* ‖ locuntur *F h*, loquntur *g* 242 sed prima *M μ R*, en prima *Hs*

missa volant fragilesque cadi curvique lebetes,
res epulis quondam, tum bello et caedibus aptae.
Primus Ophionides Amycus penetralia donis
haud timuit spoliare suis et primus ab aede
lampadibus densum rapuit funale coruscis,
elatumque alte, veluti qui candida tauri
rumpere sacrifica molitur colla securi,
inlisit fronti Lapithae Celadontis et ossa
non cognoscendo confusa relinquit in ore.
exsiluere oculi, disiectisque ossibus oris
acta retro naris medioque est fixa palato.
hunc pede convolso mensae Pellaeus acernae
stravit humi Pelates deiecto in pectora mento,
cumque atro mixtos sputantem sanguine dentes
vulnere Tartareas geminato mittit ad umbras.
Proximus ut steterat spectans altaria vultu
fumida terribili „cur non“ ait „utimur istis?“
cumque suis Gryneus inmanem sustulit aram
ignibus et medium Lapitharum iecit in agmen
depressitque duos, Brotean et Orion: Orio

---

243 fragipesque ***M*** ‖ curbiqne ***N***, curui(que *om*) ***h*** ‖ *'fort* curtique lebetes' *in Bibl Diez 1072 Hs* **244** nunc *ex corr* (num *fuit*) ***n***, nunc ***e g ς*** **245** ophinio(d *ex* n)des ***M***, ephionides ***g***, ophiȯnides amïchus ***μ*** **246** Hau(d *ex* t *m 2*) ***F*** **247** Iam pedibus dens. ***O*** **250** laphytę (*sic ubique*) fronti ***e*** ‖ laphitę ***F g*** ‖ celadantis ***O μ e*** **251** cognoscendo (*cf NJhbb 1894, 789*) ***N X ω***, agnoscendo ***M μ ς*** *vulgo* ‖ relinquit ***M h*** *R Merkel*, relinquid ***N***, reliquit ***μ***, reliquit ***μ F e l*** **252** Exili/ere (i *ex* u *per ras*) ***M***, Exiliere ***h ς***, Elicuere (*corr m 2*) ***g*** ‖ disiectique *Hs*, dissectisque *Bothe* **253** Acta est retro ***e*** ‖ nauis (*corr*) ***F*** ‖ medioque infixa p. ***g***, medioque infixa p. est ***ς*** *Hs vulgo olim* **254** conuolso ***N***, conuulso *cett vulgo* ‖ palleus ***M***, pelleus ***μ***, peleus ***e***, peleius ***F***, pelleius ***l*** ‖ luceruae ***l*** **255** Pelates *Plan* ***ς*** *A vulgo*, budates ***M***, bidaten ***N***, bellates *ex* boates ***μ***, belates ***e g ς*** *R Hs vulgo olim*, (b *ex* v)elates ***F***, (ba *ex corr*)lates ***h***, belites ***l***, Belathes *V* ‖ disiecto ***ς*** ‖ in pectore ***ς*** **256** atro *i r* ***e***² ‖ mixto(s *i r m 2*) ***N*** ‖ sputantem (ἐκπτύοντα) *Plan*, *item* (*vel* ructantem *in Bibl Diez 1075*) *e coni Hs vulgo*, spumant(ē *i r m 2*) ***N***, spumantem ***A ω*** **257** misit ***ς**** ***ς*** *Jahn* ‖ ad undas ***ς***, in umbras ***ς*** **259** non cur ***h*** **260** in martem ***ς*** ‖ subsulit alam ***h*** **261** laphita(rum *a m 3*) ***F***, laphitarum ***g ς*** ‖ iniecit ***h*** ‖ misit ***ς*** **262** Depres/(i *eras*)sitque (*corr m 2*) d. brot. et oriona grione ***M*** ‖ Oppressitque ***μ ς**** ***g p ς ω*** ‖ bretean ***l*** ‖ br. // orion orio(nis *a m 2*) ***N*** ‖ Oreon. Oreo *Bothe*

mater erat Mycale, quam deduxisse canendo
saepe reluctantis constabat cornua lunae.
„non inpune feres, teli modo copia detur!“
dixerat Exadius telique habet instar, in alta
quae fuerant pinu votivi cornua cervi.
figitur hinc duplici Gryneus in lumina ramo
eruiturque oculos, quorum pars cornibus haeret,
pars fluit in barbam concretaque sanguine pendet.
Ecce rapit mediis flagrantem Rhoetus ab aris
pruniceum torrem dextraque a parte Charaxi
tempora perstringit fulvo protecta capillo:
correpti rapida, veluti seges arida, flamma
arserunt crines, et vulnere sanguis inustus
terribilem stridore sonum dedit, ut dare ferrum
igne rubens plerumque solet, quod forcipe curva
cum faber eduxit, lacubus demittit: at illud
stridet et in tepida submersum sibilat unda.
saucius hirsutis avidum de crinibus ignem
excutit inque umeros limen tellure revulsum
tollit, onus plaustri, quod ne permittat in hostem,
ipsa facit gravitas: socium quoque saxea moles

---

263 dedixisse *l* 264 reluctantis *N h ς R Mitscherlich*, reluctanti *M μ ccStrozzani Hs*, reluctate *F e l g ς V Jahn* 265 non inpune — modo] *supra haec aliquot verba erasa M* ‖ (t *i r m 2*)eli modo *N*, illi modo *M* 266 267 *om N, i l n* ‖ Dixerat adius *M* ‖ exa//dyus *e* 268 huic ς *Hs vulgo olim* ‖ hic ς ‖ grineus *M l* ς *ω* ‖ in *virgula del F*, in *om N h e p* ς ‖ gryneus sua lum. ς, gry(i)neus per lum. ς, Gryneus duo lumina *Hs* ‖ lum. ramo *μ* ς* ς *ω vulgo*, lum. uultu *M*, lum. uoltu (ł ramo *sscr m 2*) *N*, lum. malo (ramo *sscr m 2*, cornu *m 3*) *F*, lum. vallo *Merkel*², *item vel* (*cf praef p XXIV*) palo *Riese*² 271 rethus (*semper*) *e g* ς, rhetus *vel* rhœthus *alii* 272 Pruniceum *l cMed chartaceus Merkel*, Prunicium *h g* ς *Baumg-Crusius*, Prunitium ς *Hs vulgo olim*, Primitium *μ* ς *A*, Primiteum *M*, Primi(ciu *i r m 2*)m *N*, Primicium *F e V*, *'fort* primitias *per appositionem' in Bibl Diez 1075 Hs* ‖ caraxi *F h g* ς, Carasi *R*, *Ταράξου ccAmbr Planudis et e coni Boissonade* 273 T(i *ex* e)mpora *F* ‖ perstringit *scripsi* (*cf 280 et quae dixi NJhbb 1894, 653*) *cum N h ccVratisl et Zwicc excPolitiani*, perstrinxit *ccSenat et Leid*, perfringit *M F μ e l* ς *R vulgo*, perfregit *VA* ‖ pertecta *l* 274 Correcti *N* ‖ rapid(a *ex* i *m 2*) *F*, ualida *cPal* 275 Asserunt *M* 277 forfice *M*, for(cip *i r m 2*)e *N*, forpice *g* ‖ forc. adunca *ccGoth et Med* 278 la(cubus *i r m 2*) *N*, lacibus *F*, lacibus *l* ‖ demitit *M*, dimittit ς ‖ ac illud *l*, et illud *R* 279 intrepida *F V*, in trepida *h* ‖ (u *i r m 2*)nda *M* 280 crinibus ignem *i r h*² 281 saxum *vel* lignum ς 282 tollit (honus *i r m 2*) — hostes *h*

oppressit spatio stantem propiore Cometen.
gaudia nec retinet Rhoetus: „sic, conprecor“, inquit
„cetera sit fortis castrorum turba tuorum!“
semicremoque novat repetitum stipite volnus,
terque quaterque gravi iuncturas verticis ictu
rupit, et in liquido sederunt ossa cerebro.
Victor ad Euagrum Corythumque Dryantaque transit;
e quibus ut prima tectus lanugine malas
procubuit Corythus, „puero quae gloria fuso
parta tibi est?“ Euagrus ait, nec dicere Rhoetus
plura sinit rutilasque ferox in aperta loquentis
condidit ora viri perque os in pectora flammas.
te quoque, saeve Drya, circum caput igne rotato
insequitur; sed non in te quoque constitit idem
exitus: adsiduae successu caedis ovantem,
qua iuncta est umero cervix, sude figis obusta.
ingemuit duroque sudem vix osse revellit
Rhoetus et ipse suo madefactus sanguine fugit.
Fugit et Orneus Lycabasque et saucius armo
dexteriore Medon et cum Pisenore Thaumas,
quique pedum nuper certamine vicerat omnes
Mermeros (accepto tum volnere tardius ibat!),

---

284 (stantem pro *i r*)piore ***F*** ‖ prop//iore (or *eras*) ***M*** ‖ cometen ***F e*** ς *ω*, comentē ***M***, com(en *ex corr m 2*)ten ***N***, cometē ***h***, comtem (*i mg corr m 3*) ***μ***, comecen ***l***, cometem ς 285 retheus ***N*** ‖ sit comprecor i. Cet. sic fortis ***p*** *cSenat* ‖ si(c *ex corr m 2*) ***F*** ‖ sic sic precor ς ‖ retinens—conprecor *vel* retinet Rh. Sicque o precor *Hs*. 286 sit sospes ς ‖ tur(b *ex* u *m 2*)a ***M*** 287 uolnus$^{v^2}$ ***N***, uulnus *cett vulgo* 288 graui/ (s *eras*) ***N*** ‖ i(c *ex corr m 2*)tu ***F*** 289 siderunt *Hs* 290 euandrum ***M*** ς, eua/grum ***N*** ‖ coritumque ***h*** ς *VA*, corythum(que *om*) ***N*** ‖ drimantaque ***O*** ς, drimantaque *vel* drunantaque ***μ***, dyrantaque ***e***, drymantaque *R* 292 coritus ς *VA* ‖ pueroque (*corr* ***μ***) glor. ***M μ***, puero q̄ / (q̄ = quae) ***N*** 293 he/uagrus (u *eras videtur*) ***M***, heuuagrus ***μ***, euandru(o)s ς *Plan* 294 (ruti *i r m 2*)lasque ***M*** 295 per quas in p. flamma ***M*** ‖ seu(e *ex* i *m 2*)dria ***N*** 296 dryas *cBerol Plan R* 298 *om* ***O***, *i l add* ***n***, *lacunam punctis i mg notavit* ***m*** ‖ *desinit in hoc versu* ***l*** 299 Uincta ***h*** ‖ est *om* ***μ*** ‖ ceruix hum. ***p*** ‖ ceruix se figit ob. ***M***, c. (sude figis ad *i r m 2*)usta ***N*** ‖ figis (acuta *i r m 2*) *cBerol* ‖ abusta *vel* adusta *vel* acuta ς 300 duroque suo ***M*** ‖ reuulsit ***e*** ς *Merkel*^{2} 301 Rethus ***N F***, Rhœicus ***μ*** 302 horneus ***M μ*** ς, Ornaeus *V*, Ἄρναῖος *Plan*, Arnæus *A* ‖ Lycabasque (*certe aut hic aut 310 lectio librorum mutanda est*) *Naugerius vulgo*, li(y)cidasque ***A*** *ω* 303 pisemone ***h*** ‖ taumas ***h***, caumas ***F e VA***, chaumas ***g***, Καύμας *Plan* 305 *parenth posui* ‖ Mermerus ***h*** ‖ cum ***e***, nunc *ccMed et Sprotii Hs vulgo olim*, tunc ς ‖ uolnere$^{v^2}$ ***N***, uulnere *cett vulgo* ‖ tard(ior *i r m 2*) ***F***, tardior ς

et Pholus et Melaneus et Abas praedator aprorum,
quique suis frustra bellum dissuaserat augur,
Astylos: ille etiam metuenti volnera Nesso
„ne fuge! ad Herculeos“ inquit „servaberis arcus“.
at non Eurynomus Lycidasque et Areos et Imbreus
effugere necem; quos omnes dextra Dryantis
perculit adversos. adversum tu quoque, quamvis
terga fugae dederas, volnus, Crenaee, tulisti;
nam grave respiciens inter duo lumina ferrum,
qua naris fronti committitur, accipis, imae.

In tanto fremitu cunctis sine fine iacebat
sopitus venis et inexperrectus Aphidas
languentique manu carchesia mixta tenebat,
fusus in Ossaeae villosis pellibus ursae.
quem procul ut vidit frustra nulla arma moventem,
inserit amento digitos „miscenda“ que dixit
„cum Styge vina bibes!“ Phorbas; nec plura moratus

316*sq* *Conr de Mure p 73*: 'In tanto strepitu—et inexpertus Aphidas'.

306 Et phoheius ***M***, E th(e *ex* o *m 2*)lus ***N***, Et phelus ***e***, Et p^{h}olus ***h***, Et Phodus *R* ‖ melaneus ***e*** ϛ *Hs vulgo*, menelaus ***O F μ g*** ϛ *ω*, *Μενέλαος Plan*, Meneleus *RaphRegius* ‖ menalus abas ***h*** ‖ a/bas ***N*** ‖ uenator ϛ ‖ aprum (*i mg corr*) ***μ*** 307 diis suaserat ***M***, discusserat ***N*** 308 Astylos ϛ *VA Plan*, Astylus *R*, Astilos ***N F h***, Hasty/los ***e***, astilus ***M μ***, astolos ***g***, Asbolos (Asbolus *Roscher*) *Baumg-Crusius*, *sed cf NJhbb Suppl XXVI 56 Wendel* ‖ fugienti ϛ u(u *ex* o *m 2*)lnera ***N***, uulnera *cett vulgo* 309 Ne fugiat herculeos ***M*** ‖ seruab. ictus ϛ 310 eurimonus ***h***, Eurymanus *V*, Eurynomos *A* ‖ lucidasque ***F*** ‖ areos ϛ *Hs vulgo*, areas ***F***, harenos ***h***, aruos ***N***, arus ***M***, arcus ***μ***, areus ***e*** ϛ *ω* *Ἀρεῖος Plan* 312 auersum tu ***M***, a(d *a m 2*)uersum tu/ ***N***, aduersus tu ***F e*** *ccBersm et Zwicc*, auersus tu ***g*** 313 dederis *Hs* ‖ u(u *ex* o *m 2*)lnus ***N***, uulnus *cett vulgo* ‖ crenaee ϛ *Hs vulgo*, (cre *i r m 2*)nee ***e***, cenee ***F***, cenęe ***μ M h g R***, cernee ϛ, cornee ***N*** ϛ, Caenaee *V*, Caenee *A*, *Καινεῦ Plan* 314 ferum (*corr m 3*) ***F*** 315 coniungitur ***p*** *cZwicc* 316*sq* strepitu (*fort recte*) ***F*** *Conr de Mure* ‖ inexpers rectus ***M***, inexpertus ***h*** *Conr de Mure* ‖ aphypdas ***e*** ‖ ductis sine f. iac. sopitus vinis (*prob p 151 Hartman*) *Hs*, iunctis sine—sopitus vinis *obs II 3 Gronovius*, cunctis—vinis *Burm* 317 aphibas *vel* abibas ϛ, Aphypnas *A* 318 chachesia ***F***, charcesia ***e*** ‖ carch. iuxta *cArgent* 319 ossee uillosis (pellibus *ex corr*, pedibus *fuit*) ***M*** ‖ o(bscene *i r m 2*) ***N***, ł ossee (*m 3*) *sscr* ***n*** ‖ obscaenae ϛ 320 sequentem ϛ ‖ neutra arma sequentem *Bersmannus* 321 *sic* ***X*** *VA*, Insertis digitis telo misc. ***M*** *R* ‖ Inseruit digitos miscend(a *ex* o *m 2*)que(dixit amento *i r m 2*) ***N*** 322 bibas *ccMedic et Moreti Hs vulgo olim* ‖ moratus ***M*** ϛ *Hs vulgo*, locutus^{2} moratus ***μ***, locutus ***e h g*** ϛ (*i r* ***n***) *VA*, loquutus *R*, minatus ϛ

in iuvenem torsit iaculum, ferrataque collo
fraxinus, ut casu iacuit resupinus, adacta est.
mors caruit sensu, plenoque e gutture fluxit
inque toros inque ipsa niger carchesia sanguis.
Vidi ego Petraeum conantem tollere terra
glandiferam quercum; quam dum conplexibus ambit
et quatit huc illuc labefactaque robora iactat,
lancea Pirithoi costis inmissa Petraei
pectora cum duro luctantia robore fixit.
Pirithoi cecidisse Lycum virtute ferebant,
Pirithoi virtute Chromim. sed uterque minorem
victori titulum quam Dictys Helopsque dederunt:
fixus Helops iaculo, quod pervia tempora fecit
et missum a dextra laevam penetravit ad aurem;
Dictys ab ancipiti delapsus acumine montis,
dum fugit instantem trepidans Ixione natum,
decidit in praeceps et pondere corporis ornum
ingentem fregit suaque induit ilia fractae.
Victor adest Aphareus saxumque e monte revulsum

---

324 casu *s l e* **325/386** *exstant in* τ **325** Mox car. τ ς ‖ e gurgite (*e ventre sc*) ς *RaphRegius* **326** Inque sinus *cBas* ‖ ipse ***M*** **327** petreium ***h***, Phereum *R*, latraum ***M***, (pe *i r m 2*)tr(ei *i r m 2*)um ***N*** ‖ canentem ***M*** ‖ tollere ***M F h e*** μ τ ς *VA Korn* ‖ con. (eue *i r m 2*)llere ***N***, ἐξαίρειν τῆς γῆς *Plan*, c. euellere ς *A Hs vulgo olim*, c. uellere *ccDresd et Med R Merkel*^{2} ‖ tollere dextra *duo Heinsiani* **328** Grandifferam ***h*** **329** corpora *VA* ‖ (puls *i r m 2*)at ***N***, pulsat ς *VA*, uersat ς **330** Pirithoi ***M*** μ τ ς, perithoi ***N h***, perytoi (*semper*) ***e***, pẏrithoi (*semper*) ***F*** τ ‖ pirithoico stis (*corr* μ^2) ***M*** μ ‖ c. iam missa ***O*** ‖ pherei ***M R***, petrei *i r* ***n***, Petraeis *Hs* **331** cum duro fixit luctantia ligno *probante Burm cFrancof* ‖ robore iactat τ **332** *om* (*i l m 2*) ***N*** **332***sq* Pirithoi *bis* ***M*** μ τ ς (*item 333* ***N***), Perithoi *bis* ***h g***, Perytoi *bis* ***e***, P(e *ex* i *m 3*)rithoi ***n*** ‖ uirt. uicum μ ‖ P. uirtute lycum cecidisse ς *Hs vulgo olim* ‖ ferebas (bant *sscr*) τ **333** Chromim *scripsi*, chromin ς ω *vulgo*, chronim ***M*** μ, chronī ***N***, cromī ***F***, chromem τ, cromin ***p***, cronym ***e***, chronū ***h*** ς, chromum ς, Χρόμιον *Plan* ‖ P. cecidisse chromin ς *Hs vulgo olim* ‖ uterque dederunt ***O*** μ *ccZwicc et Bersmanni* **334** qu(a *ex* e ***m n***)m ‖ dectis ***O***, dictis ς, dıtis$^{c^2}$ ***h***, dycthys ***e*** ‖ elopsque (*item 335*) ***p*** ς *Bothe*, ἕλωψ (= *335*) *Plan* ‖ helopsque minorem ***O*** μ *ccZwicc et Bersm* **335** elops (*sed 334* helopsque) ***F g*** ‖ iaculo est ς *Bothe* ‖ iac. qui *R* ‖ timpora ***M*** **336** a *om* ***M*** μ ς ‖ in aurem ***g*** ς *Hs vulgo olim* **337** Dectis ***M***, Dycthys ***e***, Dictis ς *V* ‖ ancipiti/ ***N h***, ancipitis τ ***F g*** ς *Jahn* ‖ mentis ***M*** **339** Dece(d *ex corr m 2*, decepit *fort fuit*)it ***F*** ‖ ornus (*corr m 2*) ***M*** **340** fracta *ad Senec Herc fur 312 Gronov* ‖ Ingemuit duroque sudem vix osse revellit *post 340 in textu ccGoth et Vratisl* **341** Uictor (*cf ad IX 415*) ***O e*** *ccOxon et duo Heinsiani*, Ultor ***e***^{2} ***X*** ω *vulgo* ‖ abest τ ‖ aphareus ***N*** ς *vulgo*, afareus ***M***,

mittere conatur: mittentem stipite querno
occupat Aegides cubitique ingentia frangit
ossa; nec ulterius dare corpus inutile leto
aut vacat aut curat tergoque Bienoris alti
insilit haud solito quemquam portare nisi ipsum
opposuitque genu costis prensamque sinistra
caesariem retinens vultum minitantiaque ora
robore nodoso praeduraque tempora fregit:
robore Nedymnum iaculatoremque Lycopen
sternit et inmissa protectum pectora barba
Hippason et summis exstantem Riphea silvis
Thereaque, Haemoniis qui prensos montibus ursos
ferre domum vivos indignantesque solebat.
Haud tulit utentem pugnae successibus ultra
Thesea Demoleon: solido divellere dumo

---

aphereus *e*, fareus *μ*, phareus *τ F h g ς ω*, phereus *ς Plan RaphRegius* ‖ (in *i r m 2*) monte *N*, a monte *g ς R* ‖ saxum qui monte *cMenardi* **342** conantem *ς Hs vulgo olim*, nitentem *ς* **343** cubitoque (*corr n*) *O cMed* ‖ fregit *ς* **344** inutile leto corpus *h* **345** uacat *ex corr* (uusa *vel simile aliquid fuit a m 1*) *n*, cura est (curat *enim, num VI 585 X 387 habeant quo defendatur, parum constat*) *conieci* ‖ bienoris *O μ Merkel*², bi(y)anoris *F e g ς ω Plan vulgo olim*, bitanoris *h* ‖ alto *ς* **346** hau(d *ex* t *m 2*) *F* ‖ soliti *ς* ‖ quemque *τ* **347** pressamque *M ccDresd et Goth* **348** uultum minantiaque *h*, uultumque minantiaque *ς*, uultum comitantiaque *cGenevens*, uultumque comantiaque *Hs* ‖ timpora *τ M F h* **350** Robo// (re) *F* ‖ ne(d *ex* t)inum *h*, *Νήδυμον Plan*, Nerlinum *R*, Nedimnum *VA*, Nedymium *Bothe* ‖ Lycopen *p 210* Götternamen Usener*, ly(i)chepen *O μ e*, lycepen *F g V*, licepen *τ*, liceum *h* li(y)cetum *ς R*, lycotan *Exc Calandrae Hs vulgo*, *Λυκώτην Plan*, Lycespen *A*, Lycoden *Bothe* **351** et iam missa *M μ*, (ł īm̄sa²) et ammissa *N*, immensa *vel* admissa *ς* ‖ tempora *ς* **352** Hypason *h*, hipason *τ* ‖ Hyppasonem summisque *e* ‖ ripea (*corr n*) *O Plan.* typhea *g* ‖ sumptis instantem Riph. signis *Schepperus* **353** Thereaque (*cf NJhbb 1872, 428 Roscher*) *N h cDresd RV et e coni ConstFanensis*, Therreaque *τ F e*, Therseaque *μ*, Theseaque *M*, Tereaque *ς Plan A* ‖ hemohis *τ*, Aemoniis *VA* ‖ pransos *τ* **354** uisos *μ* **355** Hau(d *ex* t *m 2*) *F* **356** solido diuellere *O Merkel*² ‖ solida diuellere terra *cBersmanni*, solidaque reuellere terra *p ς Jahn*, *ἐκ γῆς στερεᾶς ἀναστᾶν Plan* ‖ solitoque (d) reuellere *h*, solidoque reuellere *X ω vulgo* ‖ dumo (*i r μ*) *A ω*, (d *ex corr m 2*)u(m *ex corr m 2*, cn *fort fuit*)o *N*, trunco (*cf XI V 115*) *unus Heinsianus Bach* ‖ solidoque euellere cliuo *unus Heinsianus*, fundoque euellere ab imo *alius*, solidoque revellere fundo *ad Lucr I 890 Wakefield*, solidoque rev. ab imo *Lenz*, solidoque rev. cliuo *Bothe*, solido divellere dudum *Merkel*²

annosam pinum magno molimine temptat;
quod quia non potuit, praefractam misit in hostem.
sed procul a telo Theseus veniente recessit
Pallados admonitu (credi sic ipse volebat).
non tamen arbor iners cecidit; nam Crantoris alti
abscidit iaculo pectusque umerumque sinistrum.
armiger ille tui fuerat genitoris, Achille,
quem Dolopum rector, bello superatus, Amyntor
Aeacidae dederat pacis pignusque fidemque.

Hunc procul ut foedo disiectum vulnere Peleus
vidit, „at inferias, iuvenum gratissime Crantor,
accipe“ ait validoque in Demoleonta lacerto
fraxineam misit, mentis quoque viribus, hastam.
quae laterum cratem praerupit et ossibus haerens

---

363 *Priscianus VII 6—7*: similiter invenis vocativum in e productam proferri, ut ‘Chremē’, ‘Lachē’, ‘Achillē’ . . . Ovidius in XIII [*130*] metamorphoseon: ‘Tuque tuis armis, nos te poteremur [*sic LH cHeidelb et Caroliruh alter*, potiremur *cett*] achille’ . . idem in XII: ‘Armiger ille tui fuerat genitoris, Achille’.

---

357 Annosum τ ‖ conamine ς **358** Quam quia ς ‖ perfractam ς **360** Palladis ς ‖ amonitu ***M***, admonitis *cMenardi* **361** Crantoris *(in libris manu scriptis non vidi) A vulgo, Κράντορος Plan,* grantonis ***h***, grantoris ***A RV*** **362** Abscidit ***F***, Ascidit ***N***, Abscindit ς ‖ iaculo *recepi ex* ***A RV***, i(ac *i r m 2*)ulo ***e***, iugulo ς *A vulgo* ‖ *dicit poeta haec*: ‘*abscidit iaculo pectusque umerumque*’, *is sc, qui paullo ante (358) arborem praefractam tamquam iaculum miserat* **363** achilles ς *A* **364** amantor τ, amictor *vel* anetor *alia* ς **365** Facile dederat ***M*** ‖ fideique *cGoth*, fideque (*i e fideique*) ς *Hs* **366** deiectum (*fort recte, cf III 724*) ***h*** *Micyllus*, disiecto ***M***, disiecta τ ‖ puluere ***p*** **367** Uidit ad (*corr*) μ ‖ Vidit et inferias *cDresd*, Vidit // inferias ***h***, Viderat inf. ς ‖ a(t *ex* d *i r m 2*) ***M*** μ, at *i r* (in *sscr m 3*) ***n***, a(d *i r m 2*) ***e*** ‖ Crantor *A vulgo, Κράντορ Plan,* grantor *A RV* **368** ait et ualido in ***h*** ‖ in demoleonta ***h n*** ς *Plan* ω *vulgo*, inde moenta ***M***, in demo(leonta *i r m 2*) ***N***, indemolenta ***F*** τ, in demoloenta μ, in demolounta ***e*** **369** mentis quoque uiribus (*cf Hor epist I 2, 60*) ***M*** μ ***X*** ω *Bach*, ma//is$^{\text{mentis}^2}$ (gn *eras*) cum uiribus ***N***, mentis cum uir. (*cf Bibl Diez 1072*) *cMenardi*, iunctis quoque *vel* totis q. *vel* magnis q. *vel* tantis q. *vel* meritis q. *vel* cunctis q. uir. ς ‖ *obelo versum not Merkel*^{2} ‖ contentis (*vel* praemensis) vir. *Hs*, gentis quoque (*Aeacidarum sc*) uir. *vel* gentis cum u. *Burm*, iunctis quoque vocibus *Bothe*, tormenti viribus *Polle* **370** Quæ lacerum pectus ***M*** μ ‖ lat. crates ς ‖ pre rupit ***M***, praerupit μ ***e*** *Korn*, praerumpit ***h***, perrumpit ***F N*** ς *Hs vulgo olim*, perrupit ς ω, prorumpit ***g***

intremuit: trahit ille manu sine cuspide lignum
(id quoque vix sequitur), cuspis pulmone retenta est;
ipse dolor vires animo dabat: aeger in hostem
erigitur pedibusque virum proculcat equinis.
excipit ille ictus galea clipeoque sonanti
defensatque umeros praetentaque sustinet arma
perque armos uno duo pectora perforat ictu.
Ante tamen leto dederat Phlegraeon et Hylen
eminus, Iphinoum conlato Marte Claninque;
additur his Dorylas, qui tempora tecta gerebat
pelle lupi saevique vicem praestantia teli
cornua vara boum multo rubefacta cruore.
huic ego (nam vires animus dabat) „adspice“, dixi,
„quantum concedant nostro tua cornua ferro!“
et iaculum torsi; quod cum vitare nequiret,
opposuit dextram passurae volnera fronti:
adfixa est cum fronte manus. fit clamor, at illum
haerentem Peleus et acerbo vulnere victum
(stabat enim propior) mediam ferit ense sub alvum.
prosiluit terraque ferox sua viscera traxit
tractaque calcavit calcataque rupit et illis
crura quoque inpediit et inani concidit alvo.

---

371 lignom *M* 372 sequta est *e* 373 viresque animus *Bothe* 374 procalcat *p*, conculcat *vel* calcabat ς 375 sonanti (*cf Hor c III 4, 57*) *recepi ex M* ς, sonante ς, sonantis *R*, sonantes *N X vulgo* 376 Defensat(que *om*) *h* ‖ praetenta et *N* 377 perfodit ς 378 phlegraeon et ς *Plan ω vulgo*, phlagreona et *M μ*, phlagraeon/ et *N*, phegeon et *F*, phegon et *h*, phegraeon et *τ*, plegreona et *p*, plhagreon et *e* ‖ hylen ς *VA vulgo*, hilen *M h*, thilen *N*, εἴλην *Plan*, Hylē *R*, hylem *p*, ylen ς, Hylēa *Bothe* 379 Iphinoum *Plan R vulgo*, ephinoum *M μ*, lephinoum *N*, ẏphionum *τ F*, hionium *h*, yphyonum *e*, hiphinoum ς *VA Hs vulgo olim* ‖ claninque *M μ* ς *Hs vulgo*, claminque *N*, canimque *F*, clanique *h*, clanymque *e*, claninque *τ* ς, danimque ς *R*, glanimque ς, daninque *VA*, καὶ Δάμην *Plan* 380*sq* dorylas *N* ς *Plan ω*, dorilas *F* ς *V*, torilas *g*, dorcas *h*, δόρκας *Plan*, d(o *ex* a *m 2*)rilas *M* ‖ timpora *M*, t(i *ex* e *m 3*)mpora *F* ‖ tincta (*voluitne* cincta?) *p* ‖ t. pelle g. tecta *Bothe* 382 cornua uara *M Hs vulgo*, ἀντίτυπα κέρα *Plan*, c. curua ς, c. dura *N μ τ X ω* ‖ rebe facta (*sic*) *τ* 383 anim(u *ex corr m 2*)s *F* ‖ accipe *cZwicc* 384 tuo *τ* 385 quod *i l F*^{2} 386 passur(e *i r m 2*) ‖ uolnera *N*, uulnera *cett vulgo* ‖ uulnera uictum (*cf 388*) *τ* 387 affixa c. f. manu fit clamor *Hs* 388 et toruo *ccCantabr et Senat* ‖ uinctum *apud Bothium* (*Vind p 174*) *JHVoss* 390 Prosiliit *e g* ς *VA* 392 impediuit (*corr m 3*) *F*, inpedit *h*, impedit *e*

Nec te pugnantem tua, Cyllare, forma redemit,
si modo naturae formam concedimus illi:
barba erat incipiens, barbae color aureus, aurea
ex umeris medios coma dependebat in armos.
gratus in ore vigor; cervix umerique manusque
pectoraque artificum laudatis proxima signis,
et quacumque vir est; nec equi mendosa sub illo
deteriorque viro facies: da colla caputque,
Castore dignus erit: sic tergum sessile, sic sunt
pectora celsa toris. totus pice nigrior atra,
candida cauda tamen, color est quoque cruribus albus.
multae illum petiere sua de gente, sed una
abstulit Hylonome, qua nulla decentior inter
semiferos altis habitavit femina silvis.
haec et blanditiis et amando et amare fatendo
Cyllaron una tenet; cultus quoque, quantus in illis
esse potest membris, ut sit coma pectine levis,
ut modo rore maris, modo se violave rosave
inplicet, interdum candentia lilia gestet,
bisque die lapsis Pagasaeae vertice silvae

---

393 culare *g* **394** illis *Hs* **395** barba color *M* ‖ aureaque *F e g ς ω Hs vulgo olim* **396** Descendebat *ccMoreti et Strozzanus Hs vulgo olim* **397** nitor *vel* decor *vel* color *vel* rubor ς **399** Et quacumque uir est *M μ ς post Naugerium Bach*, Et qua parte uir est ς *R Jahn*, E(x *ex* t *m 2*) quacumque uir est *F*, Ex qua parte (*i r* h^2) uir est *e h ς VA*, Et qua parte uiri est *frg Boxhornii cStrozzanus Hs vulgo olim*, In qua parte (*cf Bibl Diez 1072*) $^{c^2}$ *cMenardi*, Et qua (parte *i r m 2*) uir est *N* ‖ neq: ẹṇī (ą *ex* q *m 2, eadem add puncta et virgula vocem perfodit, i e* nec equi *ex* neque enim *m 2*) *M*, neque equi *N ς* ‖ sub illa ς *Hs vulgo olim*, sub illo (est *add m 2*) *N*, sub illa est *R* **400** Dexteriorque *M*, Dexteriorque *e* ‖ d(a *ex* e *m 2*)co(lla *i r m 2*) *ex* decora *M* **401** er(at *ex* it *rubro atram m 2*) *N*, erit (ł a *sscr m 2*) *e*, erat *g ς Ben*, eat *in Bibl Diez 1075 Hs* ‖ sessille *h* ‖ sic stant *ccDresd Goth Vatic Hs vulgo olim* **402** cessa *M* **403** crinibus *tres Heinsiani R Bothe* **404** cupiere ς **405** hylonome *F e ς Plan VA*, illonome *M μ*, hillonome *N*, ylimone (*ex corr*) *h*, Hyllinome *R* ‖ nitentior ς *Burm* **406** Semiferas *M μ ς*, Semifer(a *ex* o *m 2*)s *h* **407** haec et blanditias adhibendo et am. *Hs* ‖ et amans et ς *R*, *μειλίγμασι τε καὶ ἔρωτι* (*i e* et amore, *item Pr Meiss 1887, 10 JGilbert*) *Plan*, ut amans et *Bothe* ‖ amare vetando *Rautenberg* **408** tenet; cultu quoque *Merkel* **409** lenis *N ς* **410** modo (se *add m 2*) *h*, modo si *M* ‖ mariss(e *ex corr m 2*, modo *om*) uiolaue *F* **411** Ilicet (*corr m n*) *O*, Implicet *i mg m* ‖ candentia *N ς Hs*, *λευκὰ κρίνα Plan*, canentia *μ M F h e ς ω vulgo* ‖ can. ^{lilia} littora *F* **412** pagasaeae *N ς Plan vulgo*, pagasee(ae) *M ς VA*, pegas(ae)ee *F h e g ς R*

fontibus ora lavet, bis flumine corpora tingat,
nec nisi quae deceant electarumque ferarum
aut umero aut lateri praetendat vellera laevo.
par amor est illis: errant in montibus una,
antra simul subeunt; et tum Lapitheia tecta
intrarant pariter, pariter fera bella gerebant.
auctor in incerto est: iaculum de parte sinistra
venit et inferius, qua collo pectora subsunt,
Cyllare, te fixit; parvo cor volnere laesum
corpore cum toto post tela educta refrixit.
Protinus Hylonome morientes excipit artus
inpositaque manu vulnus fovet oraque ad ora
admovet atque animae fugienti obsistere temptat.
ut videt exstinctum, dictis, quae clamor ad aures
arcuit ire meas, telo, quod inhaeserat illi,
incubuit moriensque suum conplexa maritum est.
Ante oculos stat et ille meos, qui sena leonum
vinxerat inter se conexis vellera nodis,
Phaeocomes, hominemque simul protectus equumque;
codice qui misso, quem vix iuga bina moverent,

---

413 tangat (*corr m 2*) ***F*** 415 at lateri ***h*** ‖ pendebant (ł pretendat *sscr* e^2) ***e*** ς, pn̄debāt (*omnia praeter* at *a m 2, partim i r*) ***F***, pendebant ς, dependent *unus Heinsianus*, praetendit ς, pretentat ς *R*, praetentet *in Bibl Diez 1075 Hs* 417 et cum ***M*** ς, et t(unc *i r m 2*) ***e*** ‖ laphiteia ***F g*** *R*, lapitheia ***h*** 418 Intrabant (r *sscr* ***m***) ***M*** ς, Intrarunt ***g*** 420 inferius qua (*cf 302 570 VI 420*) ***A*** ω *Jahn*, inferius quam *ccArondel Jan Thuan Vratisl Zulichem Dresd Plan Hs vulgo* ‖ coll(o *ex* e *m 2*) pectorä e̥to̥rḁ (subsunt *add m 2*) /// /// /// (*aut ras aut aspera membrana*) ***M*** 421 u(u *i r m 2*)lnere ***N***, uulnere *cett vulgo* 422 *om* (*signo* ⋱∧ *tamen apposito, cf ad 420*) ***M***, *i mg* ***μ*** ‖ ref(r *add m 2*)ixit ***N F***, refixit ***h*** 423 hylonome ***e*** ς *VA*, illonome ***M μ***, hillonome ***N***, hilonome ***F***, illinome ***h***, hylomone (*corr*) ***g***, Hylinome *R* ‖ morientis ***e*** *ccGoth et Zwicc* ‖ accipit (*corr* F^2) ***F h***, suscipit ς 424 Suppos itaque ł que^2 *unus Heinsianus* 425 Ammouet ***M*** 426 ductusq: clamor ***M*** ‖ dictis quoque (ł dicti *i mg m 2*) e^1 ‖ dixit ***g*** *cBerol* ‖ aur(es *i r m 2*) ***N*** 427 Arguit ***O h e*** ς ‖ Arg. (i *ex* o *m 2*)r(e *ex* a, mea *i r m 2*)s ***M*** ‖ Arg. (ire mea *i r m 2*)s telo (quod in *i r m 2*)haeserat ***N*** 429 seua ***h g*** ς *Plan* 430 Inxerat ***F g***, Iunc-xerat *cZwicc* ‖ collectis ***M μ*** ς, con/ex/is ***N***, cone(x *ex* et *m 2*)is ***F***, coniectis (ł conexis *sscr* e^2) ***e*** ς ‖ loris (ł nodis *sscr* e^2) ***e h g*** ς *et i r* ***n*** ‖ consutis v. codis (= *caudis*) *Hs* 431 Pelecomes ***M μ***, (Ph *i r m 2*)ecocom(e *ex corr m 2*)s ***N***, Phebocomes *R* ‖ hominemque similis prot. ***h*** ‖ equumque *i r* ***m*** 432 Codice ***M μ F*** e^2 *Ben Hs*. Cortice *i r* ***n***, Caudice ***e m h*** ς ***ω*** *vulgo*, Stipite *vel* Robore *vel* Cortice ς ‖ bima ***A***

Tectaphon Oleniden a summo vertice fregit.
[fracta volubilitas capitis latissima, perquē os
perque cavas nares oculosque auresque cerebrum
molle fluit veluti concretum vimine querno
lac solet, utve liquor rari sub pondere cribri
manat et exprimitur per densa foramina spissus]
ast ego dum parat hic armis nudare iacentem,
(scit tuus hoc genitor) gladium spoliantis in ima
ilia demisi. Cthonius quoque Teleboasque
ense iacent nostro: ramum prior ille bifurcum
gesserat, hic iaculum; iaculo mihi vulnera fecit:
signa vides! apparet adhuc vetus inde cicatrix.
tunc ego debueram capienda ad Pergama mitti,
tum poteram magni, si non superare, morari
Hectoris arma meis! illo sed tempore nullus,
aut puer Hector erat, nunc me mea deficit aetas.

---

433 Tectaphon Oleniden *Merkel*, Tecta phonolen idemque ***M***, Tecta pho/lo l(e *a m 2*)nide(n *a m 2*) ***N***, Te phonoleniden ***μ***, Te phonolenides ***g***, Tephonodenide(n *ex* s *m 2*) ***F***, Thephonolenyden ***e***, *σὲ τὸν Φονολείδην Plan*, Iuncta pholonidē (*omnia ex corr alio atram*) ***h***, Iuncta phonoleniden (phonolenidem *R*) ς *ω vulgo olim* ‖ Tentamon Aeniden *Gronovius*, Tectamon Oleniden *Vind p 125 Bothe*, Te, Phonolenide, summo de *Jahn*. moverent (*432*) iuncta loco, Oleniden *Sprengel*, mov. iuncta boum, Oleniden *Baumg-Crusius* ‖ asum(et *ex* o) ***μ*** ‖ vert. frendit *Merkel*² **434/438** *non habet* ***A***, *exstant in ccBerol et Leid Voss 51* (*i mg* ***h***² *item a m 2 in ccPar et Vratisl*) ς *Plan ω, del post Bothium Merkel; deff De similitud Ov* (*Wien 1883*) *p 88 Washietl, App ed exeg p 404 Ehwald, Rh Mus NF LVI 349 Helm* ‖ *poetae abiudicandi sunt hi versus ab omnibus bonis libris alieni cum propter alia* (*velut* foramină spissus, *cf med fac 89*), *tum ob illud* volubilitas capitis, *quod medii aevi, certe non Ovidianum est ac ne fast VI 271sq quidem* (*qui versus et ipsi spurii sunt, cf Peterum in App crit ed p 94*) *defenditur* **435** oculos auresque ς *VA* ‖ cerebrumque ς **436** uim. testo (*i e texto*) *cUrbinas*, vimine quali *NJhbb 1859, 640 Suchier* **436***sq* concretum vim. cribri lac solet utve liquor vini sub p. querno *Gierig*, concretum vim. spisso utve l. rari sub p. querno manat et exprimitur p. d. f. cribri *Lenz* **437** liquor uini sub p. praeli (*vel* coli) ς, utve liquor olei sub p. praeli *Credius* **438** foram. succus *vel* sparsus *vel* pulsus ς **439** At ego ***h*** ‖ parat hic ***A*** *Plan ω*, par. hunc *cGoth et tres Heinsiani Hs vulgo olim* ‖ spoliare ***p*** ς **441** d(i *ex* e *m 2*)misi ***F***, dimisi ς ‖ Cthonius (*sic semper in his poeta, cf II 553 VI 677 VIII 738*) *scripsi*, chthonius ς *A vulgo*, *Χθόνιος Plan*, thonius ***M μ F h*** ς *RV*, nonius ***N***, thonyus ***e*** ‖ telebo absque ***M***, telaba(basque *add m 2*) ***N***, thebeoasque ***F***, tholoboasque ***h*** **442** biforcum (v *sscr* ***e***) ***F e***, bisulcum ς **443** uulner(a *ex* e *m 2*) ***M*** **444** uetus ecce ς *Hs vulgo olim* **445** capiend(ū *ex* o *m 2*) pergama ***M***, capiendo Pergama (*coll IX 684sq*) *inde Ehwald* **446** Tunc ***F*** **448** (H *del*)aut ***h***, At ***M*** ‖ def(i *ex* e *m 2*)cit ***M***, deserit ***g*** ς

Quid tibi victorem gemini Periphanta Pyraethi,
Ampyca quid referam, qui quadripedantis Echecli
fixit in adverso cornum sine cuspide vultu?
vecte Pelethronius Macareus in pectus adacto
stravit Erigdupum, memini et venabula condi
inguine Nesseis manibus coniecta Cymeli.
nec tu credideris tantum cecinisse futura
Ampyciden Mopsum: Mopso iaculante biformis
accubuit frustraque loqui temptavit Hodites
ad mentum lingua mentoque ad guttura fixo.
Quinque neci Caeneus dederat, Styphelumque Bromumque
Antimachumque Elymumque securiferumque Pyraechmen:
vulnera non memini, numerum nomenque notavi.
Provolat Emathii spoliis armatus Alesi,

---

449 gem. Riphanta *R* ‖ periantha ***h*** ‖ Pyraethi *Riese*, perithi ***h***, pyreti ***A*** *Plan* ω, Pyritae *Bothe* 450 Ampyca ϛ *Plan A vulgo*, Amphyca ***M*** μ, Amphica ***N F h*** *RV*, Anphyca ***e*** ‖ refferam q/ (= qui) ***M*** ‖ quadripedantis ***M F h***, quadr(u *i r m 2*)pedantis ***N***, quadrupedantis *cett* ω *vulgo* ‖ echecli (*cf NJhbb 1872, 428 Roscher*) ***M*** μ *Bothe*, oecli ***F g*** ϛ *VA Hs*, echeli ***N***, ahecli ***e***, anecli ***h***, oicli ϛ *Plan Jahn*, Ochecli *NJhbb 1859, 640 Suchier* 451 a(d *add m 2*)uerso ***N*** ‖ cornu/ ***N***, cornu ***g*** ϛ 452/454 *om* ***N***, *i mg* ***n*** 452 pelet(h)ronius ***F h*** μ *Jahn*, Victe pelethroni^{2} (*i e* pelethronius) ***M***, pelet(i *vel* l)^{m}ro ***n***, pelecormus ***e***, *Πλεθρόνιος* (*Πελέθρονιος Boissonade*) *cod Par 2848 Planudis*, Phalectronius *R*, pelethronium *frg Boxhorni Hs vulgo* ‖ micareus ***h*** ‖ in pectus *i mg* μ^2 453 *om* ***M***, *signum* ∴ *i mg add* ***m*** ‖ stauit μ ‖ egyddupum ***F***, eriedippum ***h***, eridippum ***g***, eriduplum μ, Erigrippum *R*, Eridupum *VA*, Erigdupon *Bothe* ‖ et *eras* ***n*** 454 Nesseis *cDresd et e coni Hs vulgo*, nessei/ (s *eras*) ***n***, nessei ***M e*** ϛ *RV*, nessi (*item s l*, nessei *i mg*) μ, nesei ***F h***, Nessaei *A* ‖ *τὸν ἐμὸν σίγυννον ὑπὸ τὸν βουβῶνα κρυβέντα τοῦ Νεσσαίου Κυμήλου Plan* ‖ Inguine nesseo *cZulichem*, Ingu. nesse tuo *cJunianus* ‖ conuecta ***n*** ‖ coniecta manibus (*corr*) ***e*** ‖ cime(l *ex* d)i ***M***, timoli ***h***, Cimoli *Bothe* 456 Ampyciden ϛ *Plan A vulgo*, Ampycidē *RaphRegius*, Arphice(t *ex* d *per ras*)en ***M***, Amphiceden ***N***, Anficeden μ, Anphiciden ***F***, Amphiciden ***h g*** *R*, Amphycidē ***e***, Amphicidem *V* 457 Accubuit ***A*** *Korn*, (O *ex* A)ccubuit μ, Occubuit ***h*** ϛ *VA vulgo olim*, Procubuit *Merkel*^{1} ‖ odites ***h*** ϛ *Plan* ω *vulgo olim*, Orites *Roscher* 459 stiphelumque ***M***, Styphelonque *Plan Jahn* ‖ *Βρόμιον Plan* ‖ Styphelonque Bromonque *Bothe* 460 Athimathumque ***h*** ‖ Elymumque ϛ *VA Jahn*, *καὶ Ἔλυμον Plan*, elimumque ***M*** μ, helimumque ***N F*** ϛ *Hs vulgo olim*, helinumque ***h*** *R Baumg-Crusius*, helynumque ***e***, helimumque ***g***, Helinonque *Bothe* ‖ Pyraechmen *Jahn*, pyramen ***M*** μ, pyram̄ (*i e* pyramen) ***N g***, pẏramon ***F*** *Plan*, pyragm̄ ***e***, piramum ***h***, pyracmon ϛ *Hs vulgo olim*, Pyragmon *R*, pyrāmon *Regius*, Pyramē *V*, Pyragmē *A*, Pyratmon *Bothe*, Pyracten *Merkel*^{2} 462 Prouo(l *ex* c)at ***M*** ‖ emathiis ***N***, emachii ***h*** ‖ Alesi (*Ἀλήσιος*)

quem dederat leto, membris et corpore Latreus
maximus: huic aetas inter iuvenemque senemque,
vis iuvenalis erat, variabant tempora cani.
qui clipeo gladioque Macedoniaque sarisa
conspicuus faciemque obversus in agmen utrumque
armaque concussit certumque equitavit in orbem
verbaque tot fudit vacuas animosus in auras:
„et te, Caeni, feram? nam tu mihi femina semper,
tu mihi Caenis eris. nec te natalis origo
commonuit, mentemque subit, quo praemia facto
quaque viri falsam speciem mercede parasti?
quid sis nata, vide. vel quid sis passa, columque,
i, cape cum calathis et stamina pollice torque:
bella relinque viris!“ iactanti talia Caeneus
extentum cursu missa latus eruit hasta,
qua vir equo commissus erat. furit ille dolore

---

464 [*cf XV 210*] *Servius in Aen V 409*: additum enim hoc est ad exprimendum, quid sit ‘senior’: item Ovidius ‘inter iuuenemque senemque’ ‖ *Isidorus Orig XI 2, 25 Lindem*: Senior est adhuc viridior. Ovidius: Senior, Inter iuvenemque senemque [in sexto libro Ovidius Senior inter *sq ccGuelph 1 et 2* Ovidius in sexto libro: Senior, . . . inter iuvenemque *Arevalo*] . *memoriter locum laudasse Isidorum suspicatur ap Lindemannum WOtto . sed videtur ille locum Servii male intellectum exscripsisse* ‖ *item citatur apud Hugonem de SVictore 61 p 134*: ‘Ovidius in lib. VI senior inter iuvenemque senemque’.

---

scripsi cum ***M*** μ ***h*** ς *VA*, helasi ***F***, *Ἁλαίσου Plan*, halesi ***N e*** ς *R Hs vulgo* **463** membrisque et *ccBas et Goth Burm* ‖ corporis atreus ***M*** **465** Ui/s (i s *i r m 2*) ***N*** ‖ iuuenalis ***O*** μ ***e*** *R*, iuuenilis ***F h*** e^2 ς *VA vulgo olim* **466** galeaque ς *Hs vulgo olim* ‖ macedoni(a *ex* o *m 2*)que ***M***, machedonia(que *add m 2*) ***e*** ‖ sarisa ***N F g***, sa/rissa (c *vel* r *eras*) ***M***, sarissa μ ***h*** ς ω *vulgo*, saryssa ***e*** **467** facieque ***e g*** ‖ obuers(us *i r m 2*) ***N*** **468** certusque *Kraffert* **470** ceni ***F*** ς ‖ crimina ***M***, (fe *i r m 2*)mina ***N*** **472** Com-
monuit ***M***, Commo/uit (n *eras*) ***N***, Commouit ***e*** ς *V*, Comminuit (ł mouit *sscr* $\boldsymbol{F}^2$) ***F*** ς, Continuit ς ‖ mentemue *cMoreti et e coni* (*cf Bothe Vind p 174*) *JHVoss* ‖ pacto *ccBas et Medic* **473** parasti (*cf X 637 alia*) ***M*** μ *RV Ehwald*, pararis ***X*** *vulgo* **474** Quid sis nata uide *recepi ex* ***O*** μ ς *RA*, Vel quid (nata *om*) uide ***F***, Quid uel nata uide *V*, Uel quid nata u. ς^* ς *Hs vulgo* **475** I(am *add m 2*) cape ***N***, Tu cape ***e*** ‖ I carpe et calathos ***h*** **476** Tela rel. *cMed R* **477** Ext(i *i r*)nctum ***M***, Excussum *cMenardi* ‖ media latus ***g*** ‖ hauriit (perforauit *sscr m 2*) ***M***, eruit (perforauit *sscr m 2*) ***e***, irruit *in Bibl Diez 1075 Hs*, hauserat μ

nudaque Phyllei iuvenis ferit ora sarisa.
non secus haec resilit, quam tecti a culmine grando,
aut siquis parvo feriat cava tympana saxo.
comminus adgreditur laterique recondere duro
luctatur gladium: gladio loca pervia non sunt.
„haud tamen effugies! medio iugulaberis ense,
quandoquidem mucro est hebes“ inquit, et in latus ensem
obliquat longaque amplectitur ilia dextra:
plaga facit gemitus in corpore marmoris icti,
fractaque dissiluit percusso lamina callo.
ut satis inlaesos miranti praebuit artus,
„nunc age“, ait Caeneus, „nostro tua corpora ferro
temptemus!“ capuloque tenus demisit in armos
ensem fatiferum caecumque in viscera movit
versavitque manu volnusque in volnere fecit.
Ecce ruunt vasto rabidi clamore bimembres
telaque in hunc omnes unum mittuntque feruntque.
tela retusa cadunt: manet inperfossus ab omni
inque cruentatus Caeneus Elateius ictu.

---

479 Phyllei (*item e coni Hs*) *ccGoth vulgo*, *Φυλλείου Plan*, Phyllaei *aliquot codd Const Fanensis Micyllus*, phylei *e A*, philei *h g RV*, pỹlei *F*, pillei *O μ*, pellaei *ς* ‖ f. ossa *e h* ‖ sarisa *N F g*, sa/rissa (c *eras*) *M*, sarissa *cett vulgo* 480 tecti a culmine *N ς ω vulgo*, iacta aculmine *M*, tecti culmine *μ F e g ς* 481 Aut hii quos paruo *M* ‖ feriant *M*, feri(at *i r m 2*) *N* ‖ tỹmp(a *ex* o *m 2*)na *F*, timpora *e g* 482 dur(o *i r m 2*) *N* 484 Hau(d *ex* t *m 2*) *F* 485 ebes i. et in latus eius *M* 486 Obliquans longa complectitur *cMoreti* 487 *del Merkel*² ‖ ut (*i r m 2*, in *sscr m 3*) corpore *N*, ut (*i r m 2*, in *fort fuit*) corp. *F*, ut corp. *h ς VA*, in (ceu ł ut *sscr m 3*) corp. *e*, ceu corp. *g ς Hs vulgo olim* ‖ *ὥσπερ δὴ μαρμάρου πληγέντος Plan*, ceu uerbera marmoris *HAKoch* 488 desiliit *e*, dissiliit *ς* ‖ percuss(o *ex* us) *h* ‖ lamina *F e g ω*, lammina *O h* ‖ callo *Merkel*, collo *A ω* 489 illesos *μ* 490 tua pectora *h ccDresd et Goth* 491 Temptamus (*corr n*) *O μ g* ‖ dimisit *F h ς* 492 caecumque ł ce̥cam² *e coni Riese*, cecumque *e*, caecamque *A* ‖ *ω καὶ ἐν τῷ σκότει τῶν σπλάγχνων* (*i e* caecoque in viscere?) *Plan*, caecamque in viscere *Hs* ‖ in uiscera condit *ccBas et Vat* 493 manu *Riese*, manum *A ω* ‖ ‘. . . *sein todbringendes Schwert, und blind in dem Inneren regt' ers mit umwendender Hand' vertit JHVoss* ‖ u² uolnusque in u² uolnere *N*, uulnus in uulnera *h*, uulnusque in uulnere *cett vulgo* 494 rabidi *h cHamb A Hs vulgo*, rapidi *A R*, trepidi *F g ς V* ‖ r. demore *h* 495 mittunt feriuntque *F e g ς* ‖ f(er *ex corr*)untque *M*, ferunt(que *om*) *N*, feri//que *μ*, ruuntque *p*, furuntque *Bach* 496 recussa *h*, retunsa *F* ‖ inperfossos *M* 497 alatheius *N*, alateius *h*

Fecerat attonitos nova res. „heu dedecus ingens!“
Monychus exclamat, „populus superamur ab uno
vixque viro: quamquam ille vir est, nos segnibus actis
quod fuit ille, sumus! quid membra inmania prosunt?
quid geminae vires et quod fortissima rerum
in nobis duplex natura animalia iunxit?
nec nos matre dea, nec nos Ixione natos
esse reor, qui tantus erat, Iunonis ut altae
spem caperet: nos semimari superamur ab hoste!
saxa trabesque super totosque involvite montes
vivacemque animam missis elidite silvis!
silva premat fauces, et erit pro vulnere pondus.“
Dixit et insanis defectam viribus austri
forte trabem nactus validum coniecit in hostem
exemplumque fuit, parvoque in tempore nudus
arboris Othrys erat, nec habebat Pelion umbras.
obrutus inmani tumulo sub pondere Caeneus
aestuat arboreo congestaque robora duris
fert umeris, sed enim postquam super ora caputque
crevit onus neque habet, quas ducat, spiritus auras,
deficit interdum, modo se super aera frustra
tollere conatur iactasque evolvere silvas,
interdumque movet, veluti, quam cernimus, ecce,
ardua si terrae quatiatur motibus Ide.

---

498 attonitus (*corr m 2*) *μ* 499 Monochus *F*, Monachus *M*, Mo-n(y *i r m 2*)chus *N*, Monicus *h ς* 500 Ui(x *i r m 2*)que *N* ‖ ille *i l* F^2 501 sumus et quid *h* 502 et qu(i *i r m 2*)d *N*, et qu(o *ex* i)d *e*, et quid (quod *sscr g*) *g ω* ‖ uires quid quod *ς*, vires? quid? quod fort. *inde Hs vulgo olim* 503 n(o *ex* u)bis *M* ‖ natura duplex *Hs vulgo olim* 504 de(a *ex* o *m 2*) *F* ‖ exione *M*, (i *i r m 2*)xione *N* 506 caperet *e* ‖ semiuiro *ς* 509 ter *F*, premet *e g* ‖ et erit *i r n* 510 insanis *M F μ e cDresd Ben RV Jahn*, insani/ (s *eras*) *h*, insani(s *add m 2*) *N*, insani *ς Hs vulgo olim* ‖ defectam *scripsi cum N ς*, defectum *M*, derectam *μ*, deiectam *F* $ς^*$ *ς ω vulgo*, disiectam (*cf ad 366*) *vel* direptam *ς* ‖ astri *M*, a(ustri *i r m 2*) *N* 511 ualidam *cGronov* ‖ conuertit *p* 512 nudis *F* 513 otris *h* ‖ pelios *M μ ς Merkel*² 514*sq* tumulo *A RV*, cumulo *ς A vulgo* ‖ cumuli—arborei *cMedic* 515 coniestaque *M μ*, coniectaque *h ς VA* 517 nec habet *h ς* ‖ qua (*vel* quo) ducat *Hs* 518/521 *del Merkel*² 518 se superantia frustra *Korn* 519 *'lege* revolvere' *in Mscr Diez 1075 Hs* 520 Interdumque /// mouet (a *sub ras dignoscitur*) *M* 521 mo/tibus (n *eras*) *O*

exitus in dubio est: alii sub inania corpus
Tartara detrusum silvarum mole ferebant;
abnuit Ampycides medioque ex aggere fulvis
vidit avem pennis liquidas exire sub auras,
quae mihi tum primum, tunc est conspecta supremum.
Hanc ubi lustrantem leni sua castra volatu
Mopsus et ingenti circum clangore sonantem
adspexit pariterque animis oculisque secutus,
„o salve“ dixit, „Lapithaeae gloria gentis,
maxime vir quondam, sed avis nunc unica, Caeneu!“
credita res auctore suo est: dolor addidit iram,
oppressumque aegre tulimus tot ab hostibus unum;
nec prius abstitimus ferro exercere dolorem,
quam data pars leto, partem fuga noxque removit.'

Periclymenus.

Haec inter Lapithas et semihomines Centauros
proelia Tlepolemus Pylio referente dolorem
praeteriti Alcidae tacito non pertulit ore
atque ait: 'Herculeae mirum est oblivia laudis
acta tibi, senior! certe mihi saepe referre
nubigenas domitos a se pater esse solebat.'
Tristis ad haec Pylius: 'quid me meminisse malorum

---

523 retrusum ***M*** 524 annuit (*corr n*) ***O***, A(b *ex* n *m 2*)nuit ***F***, Amnuit ***μ*** ‖ ampycides ***e ς*** *Plan A*, amphycides ***M***, amphicides ***N F μ h g ς R*** ‖ sub aggere *cBas* 525 auem pennis hæc qdā (*i e* quidam) exire ***M*** ‖ per auras *cBas* 526 tum primum ***A*** *RA*, tunc pr. ***n ς*** *Hs vulgo* ‖ pr. tunc est conspecta supremum ***ς*** *A Hs vulgo* ‖ pr. (nunc *ex* tum *m 2*) est c. supr. u, pr. tunc est c. uolucris ***M ς***, pr. fuerat (*sed* fuerat *i r* ***μ***) c. uolucris ***μ F h e g ς*** *RV* ‖ tunc pr. nunc est c. supremum ***ς***, tunc pr. tunc est mihi uisa supr. *cAmbr*, tunc, inquit, tunc est c. supr. *Henneberger* 527 Hanc ibi *Merkel*² ‖ leui ***g ς*** *Plan* ‖ claustra *Gronov* 528 clangore ***N ς ω*** *vulgo*, clamore ***M F μ h e g ς*** 529 pariterque a(nimo est *i r*, *fort a m 2*) oculisque ***F***, p. animo est oculisque ***h e ς*** *Jahn*, p. oculis animoque ***p ς*** *Hs vulgo olim* 530 lapithaeae ***N μ e*** *VA vulgo*, laphiteę ***F h g ς***, *Λαπιθείου Plan*, lapithee ***M***, Lapithee *R*, Lapitheae *Bothe* 531 auis nunc ***A ω*** *Jahn*, nunc avis ***ς*** *Hs vulgo* ‖ gloria gentis maxima, vir quondam, sed *Hs* 532 auditore ***h*** 534 ferrum exercere cruore *cMedic Hs vulgo olim* 535 leto est ***ς*** ‖ partim ***M R*** ‖ fugata (ta *virgula del m 2*) noxque ***M*** ‖ redemit *vel* diremit ***ς*** 536 laphit(h)as ***F g R*** 537 Tlepolemus ***ς ω*** *Regius vulgo*, tlipolemus ***M μ***, triptolemus ***h ς*** *Plan*, /triptolemus ***N***, triptholemus ***g***, tryptolemus ***e***, tripolomus ***F*** 538 (c *ex* p *per ras*)acico ***M***, (ta *i r m 2*)ci(to *i r m 2*) ***N***, placido ***ς*** 539 oblivio *Bothe* 540*sq* Facta tibi ***ς*** ‖ senior pater *multi coniungebant ante Dan Heinsium* 541 esse solebat ***M F μ e ς*** *Korn*, ipse (*i r* ***n***) sol. ***h n ς ω*** *vulgo olim* 542 pilius sed quid meminisse ***F g***

cogis et obductos oculis rescindere luctus
inque tuum genitorem odium offensasque fateri?
ille quidem maiora fide, di! gessit et orbem
inplevit meritis, quod mallem posse negare:
sed neque Deiphobum nec Polydamanta nec ipsum
Hectora laudamus — quis enim laudaverit hostem?
ille tuus genitor Messenia moenia quondam
stravit et inmeritas urbes Elimque Pylumque
diruit inque meos ferrum flammamque penatis
inpulit, utque alios taceam, quos ille peremit,
bis sex Nelidae fuimus, conspecta iuventus:
bis sex Herculeis ceciderunt me minus uno
viribus; atque alios vinci potuisse ferendum est,
mira Periclymeni mors est, cui posse figuras
sumere, quas vellet, rursusque reponere sumptas
Neptunus dederat, Nelei sanguinis auctor.
hic ubi nequiquam est formas variatus in omnes,
vertitur in faciem volucris, quae fulmina curvis

---

543 obductos oculis (*cf Aen X 64*) *scripsi cum* ***M*** *cBononiensi*, obductos an(nis *i r m 2*) ***N***, obd. annis ***μ F h e ς ω*** *vulgo*, obd. leuiter ***ς*** ‖ rescindere (ł reccingere *sscr* e^2) ***e ς*** *Hs vulgo*, *ἀναξαίνειν Plan*, resciscere (rescindere //// i *corr* μ^2) ***μ h ς***, rescissere ***p***, restinguere ***M***, restinguere ***F ς***, restngere ***g***, restringere (*fort recte, est enim restringere idem quod aperire; item i mg* e^2) ***N VA***, retexere ***ς R*** ‖ obductum leviter rescindere vulnus *coni Hs* **544** odia *Bothe* ‖ offensamque ***ς*** **545** fide di! gessit *e coni Hs vulgo*, fide digessit ***M*** *ccBarberin Bonon Medic*, fide igessit (quoque *i mg*) ***μ***, fide (con *i l*)gessit s² ***p***, fide quoque g. ***X*** (*i r n*) ***ω*** *Jahn* **546** quid ***μ*** ‖ mallem ***F*** ‖ negari ***h ς*** *Hs vulgo olim* **547** deiphobum ***ς*** *Plan VA vulgo*, dei phoebum ***M***, deiphebum ***N F μ h g***, deyphebum ***e*** ‖ polydamanta ***μ h e ς*** *Plan RA vulgo*, polidamanta ***M F ς***, pollidamanta ***N***, ¡Pulydamanta (*sed cf her 5 94 Prop IV 1, 29*) *post Const Fanensem in praef ed² p XXV Riese* **549** Messania ***ς*** *R Hs vulgo olim* **550** emeritas ***M*** ‖ e(l *ex* t)imque ***M***, elimque ***N ς R***, m elymque ***e g***, elīque ***h***, helīque ***F***, helimque ***ς***, elinque ***μ***, elinque ***m ς*** *VA Plan vulgo* ‖ pilūque ***O h***, Pylonque ***ς*** *Merkel* **551** flammasque ***g ς ω*** *Jahn* ‖ penatis ***M***, penates *cett ω vulgo* **552** intulit *Burm* **553** *om* (*i l add m 3*) ***F*** nelidae ***N*** *A et e coni Hs*, *Νηλεῖδαι Plan*, pelide ***M***, neleide/(s *eras*) ***μ***, neleide ***g***, neleyde ***e***, neleiade ***F***³, neleide ***h ς RV*** **554** *om* ***O***, *i l n* **555** est *del Hs* **556** periclimeni ***M ς***, periclimini ***μ***, pericremeni ***h***, perichemeni *R* **557** resumere sumptas ***g*** *cBersm* ‖ sumptasque reponere posse ***ς*** **558** ne(l *ex corr*)ei ***M*** c² **559** nequiquam ***F***, nequicquam ***μ h g*** ‖ uersatus ***ς*** *Gebhardus* **560** Vertitur *i r* ***F***²

ferre solet pedibus divum gratissima regi;
viribus usus avis pennis rostroque redunco
hamatisque viri laniaverat unguibus ora:
tendit in hunc nimium certos Tirynthius arcus
atque inter nubes sublimia membra ferentem
pendentemque ferit, lateri qua iungitur ala;
nec grave vulnus erat sed rupti vulnere nervi
deficiunt motumque negant viresque volandi.
decidit in terram non concipientibus auras
infirmis pennis, et qua levis haeserat alae,
corporis adfixi pressa est gravitate sagitta
perque latus summum iugulo est exacta sinistro.
nunc videor debere tui praeconia rebus
Herculis, o Rhodiae rector pulcherrime classis?
nec tamen ulterius, quam fortia facta silendo
ulciscor fratres: solida est mihi gratia tecum.'
Haec postquam dulci Neleius edidit ore,
a sermone senis repetito munere Bacchi
surrexere toris: nox est data cetera somno.

Achillis mors.

At deus, aequoreas qui cuspide temperat undas,
in volucrem corpus nati Phaethontida versum

---

561 Fert (*corr*) *μ* 562 usus abit (*corr*) ***M*** ‖ reducto *μ* ς, recuruo *vel* rotundo ς 563 laniauerit ***M***, lania///uerat *e* 564 in hunc ***N F h e*** ς *ω Hs*, in hac$^{n^2}$ ***M***, in hanc *μ* ς *Merkel* ‖ certos nimium ***h***, /(im *i r m 2*)um certos ***N*** ‖ t(y *ex* e *m 2*)rinthius ***N***, thirrinthius ***F*** 566 Pend. rapit ς ‖ lateri/ ***N***, lat(æ *ex* a)ri qua (fi *ex* fun)gitur ***M***, f(i *ex* u$^{uel\ iungitur}$)ngitur *μ*, subditur *Merkel*^{2} ‖ al(a *ex* e *m 2*) ***F*** 568 Destituunt ***h*** ς ‖ uiresque n. motumque ς ‖ uolanti ς 569 consp(i *ex* e, spi *vivgula del m 2*)cientibus$^{pi^2}$ ***M***, (con *i r m 2*)cipientibus ***N*** 570 inferius pennis *Merkel*^{2} ‖ pinnis (*corr m 2*) ***N*** ‖ et qua ***A R Hs***, et quae ς *VA Merkel*^{2} ‖ qua (le *s l m 2*)uis h. ala ***M*** 571 est *del Bothe* 573 *Omnia praeter* a rebus *nigriore atram redintegrata* ***F*** ‖ Nunc uideor ***M μ F g p*** ς *R Korn*, N(c̄ *i r m 2*) uid. ***N***, Non uid. ***e*** ς, Num uid. ***h*** ς *VA Hs vulgo olim* ‖ tuis ***M*** *VA*, tui/ ***N*** ‖ debere tibi praec. rebus Herculeis, Rhodiae *Hs* 574 Hercules ***M*** ‖ o (crod *i r m 2*)ię ***N*** ‖ horoide ***h*** ‖ rector *scripsi* (*cf quae dixi Hermes XXXIX 54*) *cum* ***A R***, ductor ς *VA vulgo* ‖ (gent *i r m 2*)is ***N***, gentis ς 575 Ne tamen ς 576 Ulciscar ***h*** ς *Hs vulgo olim*, Ulcisc(a *ex* o *m 2*)r ***N*** 577 neleos$^{\text{ſu}^2}$ ***M***, nileius ***h*** 579 t(h)oris ***n X*** *ω vulgo*, toro ***O*** *μ* 580 *i l* ***F***^{3} 581 phaethontida ς *Merkel*, pethontida ***M*** (petho *virgula del*, cin *sscr*)ntida *μ*, (cig *i r m 2*, o *videtur fuisse pro* g)n(ei *i r m 2*)da ***N***, cy(i)gneida ***F e h g*** ς *VA*, cygeneida *R*, stheneleida ς *Hs vulgo olim*, *κύκνον εἰς ὄρνιν Plan*, Ledeida *Hs*

mente dolet patria saevumque perosus Achillem
exercet memores plus quam civiliter iras,
iamque fere tracto duo per quinquennia bello
talibus intonsum conpellat Sminthea dictis:
'O mihi de fratris longe gratissime natis,
inrita qui mecum posuisti moenia Troiae,
ecquid, ubi has iamiam casuras adspicis arces,
ingemis? aut ecquid tot defendentia muros
milia caesa doles? ecquid, ne persequar omnes,
Hectoris umbra subit circum sua Pergama tracti?
cum tamen ille ferox belloque cruentior ipso
vivit adhuc, operis nostri populator, Achilles.
det mihi se! faxo, triplici quid cuspide possim,
sentiat; at quoniam concurrere comminus hosti
non datur, occulta necopinum perde sagitta!'
Adnuit atque animo pariter patruique suoque
Delius indulgens nebula velatus in agmen
pervenit Iliacum mediaque in caede virorum
rara per ignotos spargentem cernit Achivos

---

583 *Lucan I 1*: Bella per Emathios plus quam civilia campos.

---

583 patrias plus *cGoth* ‖ iras ciuiliter (*corr*) ***F*** 584 Iamque ph(a *ex* oc *i r m 2*)retrato d. per quinalia ***M*** 585 Sminthea *A et post Farnabium Mitscherlich vulgo*, Smynthea *V Append Adn ad Suet c 12 Beroaldus Hs*, //inthia (o *vel* c *i r m 2*, m *eras videtur*, *gl* apollo *i mg*) ***M***, cinthia ***μ N F g h*** ς, cynthya ***e***, cynthida ***p***, cynthia *R*, *Κύνθιον Plan* 586 "natis l. gr. "fratris ***h*** ‖ c(h)arissime *VA* 588 Ecce quid ***e***, Et quid ς ‖ has iamiam cas. ς *R*, has (ia[c]as, *omnia praeter* a *alterum i r m 2*) cas. ***N***, has iam casuras ***M***, has ubi iam cas ***e***, Ecquid ubi hasciacas (ecquid adhuc dubitas *i mg*) ***μ***, Ec quid ubi asia(m *i r m 2*) et cas. ***F***, hec quid ubi iam iam cas. ***h***, ecquid ubi asiacas cas. ς *A*, Ecquid ut has iam iam cas. ς *Hs vulgo olim*, ubi has iam iamque caducas ***g*** ‖ *ἀσιχὴν ἀκρόπολιν Plan* ‖ conspicis *vel* prospicis ς 589 aut hec quid ***F***, aut haec qui ***h*** ‖ descendentia (tot *omissum i mg add*) ***h*** ‖ def. (m *ex corr m 2*, t *videtur fuisse*)uros ***N*** 590 ce(s *ex corr m 2*)a ***F*** ‖ et quid ne ***h*** ‖ nec pers. ***e*** 591 sua menia tracti ***g*** ς ‖ rapti *cGronov* 592 Cur tamen ***μ*** ς, Et tamen ς ‖ crudelior isto ***g*** 593 Uiuat ς 594 Dæt (*sed* e *postea add*) ***M*** ‖ quod[i2] ***e*** 595 Sentiet ***M μ e*** ς, Senti(at *i r m 2*) ***N*** ‖ et quoniam ***ω*** 596 necopi(n *ex* m *per ras*)um ***O*** ‖ prode *cCantabr* 597 paruique[t2] ***F***, patruoque ς *Hs vulgo olim*, patrisque ***p*** 598 delatus *cMedic* 599 in plebe *cGronovii* 600 Gnara ***M***, Rapta ***g***, gnava *Hs*, vana *Burm*

tela Parim fassusque deum ‘quid spicula perdis
sanguine plebis?’ ait. ‘siqua est tibi cura tuorum,
vertere in Aeaciden caesosque ulciscere fratres!’
dixit et ostendens sternentem Troica ferro
corpora Peliden arcus obvertit in illum
certaque letifera direxit spicula dextra.
quod Priamus gaudere senex post Hectora posset,
hoc fuit: ille igitur tantorum victor, Achille,
victus es a timido Graiae raptore maritae!
at si femineo fuerat tibi Marte cadendum,
Thermodontiaca malles cecidisse bipenni!
Iam timor ille Phrygum, decus et tutela Pelasgi
nominis, Aeacides, caput insuperabile bello,
arserat: armarat deus idem idemque cremabat;
iam cinis est, et de tam magno restat Achille
nescio quid parvum, quod non bene conpleat urnam:
at vivit totum quae gloria conpleat orbem!
haec illi mensura viro respondet, et hac est
par sibi Pelides nec inania Tartara sentit.

607*sq Sen Controv X 4, 25*: P. Vinicius, summus amator Ovidii, hunc aiebat sensum disertissime apud Nasonem Ovidium esse positum, quem ad fingendas similes sententias aiebat memoria tenendum . occiso Achille hoc epiphonema poni: ‘Quod Priamus—Hoc fuit’.

---

601 T(e *i r m 2*)la ***N*** ‖ parim(i *i r* ***n***) ***O e*** ς *VA Riese*, parī ***F h***, parin ***μ*** ς *R Plan vulgo* ‖ p. (f *i r m 2*)a(s *i r m 2*)susque ***M***, fassusque *i mg iteravit* ***m***, fassumque ***h*** 602 si qua tibi ***h*** 603 eacidē ***h g***, eacydē ***e***, aeacidem *cDresd R* ‖ laesosque *mg Gryph* ‖ ulcisc(ere *i r m 2*) ***N*** 604 Troia *ccCalandrae Hamb Rhenov Hs vulgo olim* 605 ‘*lege* Cornua Pel. *ut lib VII 361, fort* Agmina’ *in Bibl Diez 1075 Hs* ‖ conuertit ***h g*** ‖ arcumque obv. ł direxit *Micyllus* 606 dimittit ***N*** 607 Quod ***N F h e*** ς *Seneca Hs vulgo*, Quo d ***μ*** Quo ***M*** ς ***ω*** 608 Hoc fuit unum igitur t. ***F g***, Hoc f. hoc unum ***e***, Hoc f. hoc igitur *cSenat R* ‖ // tantorum ***e*** ‖ achilles ***M***, achilleș ***μ***, achille(s *add m 2*) ***N*** 609 Uinceris a ***e*** ς *Plan R Hs vulgo olim*, Uincitur a ***p*** ς ‖ rapt. iuuencae (*cf her 5, 117*) *cBas* 611 Thermodontiaca ς *Plan A Hs vulgo*, thermodoontiaca ***O F g*** ς, termoodontiaca ***e***, thermodo‿contiaca ***μ***, Termodunciaca ***h***, Thermodoonciaca *R* ‖ bipenni(ł securi *sscr m 2*) ***e***, securi *in Bibl Diez 1072 Hs* 612 frigum ***O*** 613 Nomini(s *i r m 2*) ***N*** 614 armabat ***F*** ‖ cremabat ***O μ F g*** *ccRhenov et Zwicc*, cremerat *R*, cremarat ***h e*** ς *VA vulgo* 615 de magno restabat ***g*** 616 paruum ***M μ h e*** ς *R Ehwald*, paru(am *i r m 2*) ***N***, paru(u *ex* a *m 2*)m ***F***, paruam ς *Plan VA Hs vulgo* 617 possidet orbem *cArgentinus* 618*sq* m(e *i r m 2*)nsura ***N***, mensura (ł mansura *i mg m 2*) ***e*** ‖ respondit (*corr m 2*) ***N*** ‖ hac est par sibi Pelides *Hs vulgo* ‖ haec est ***A ω***

Ipse etiam, ut, cuius fuerit, cognoscere posses
bella movet clipeus, deque armis arma feruntur.
non ea Tydides, non audet Oileos Aiax,
non minor Atrides, non bello maior et aevo
poscere, non alii: solis Telamone creato
Laerteque fuit tantae fiducia laudis.
a se Tantalides onus invidiamque removit
Argolicosque duces mediis considere castris
iussit et arbitrium litis traiecit in omnes.

Jahn ‖ Par/ (s *eras*) ***O***, Pars ***F*** *cMedic* ‖ sibi pelides ***M***, tibi pelides ***F g h*** ς, tibi pelide/ (s *eras*) ***N***, tibi peli(y)de ***μ e***, *RA Jahn*, tibi pallide *V* ‖ tart. se(nt *ex* m *m 2*)it ***M***, tart. sentis ***e*** *Plan* **620** ut *i l* F^2 ‖ posses ***A VA*** *Korn*, possis ς *R Hs vulgo* ‖ *cf Hermes XXXIX 58* **621** proque armis ς **622** Nunc ea ***h*** ‖ tydides ***F*** ς *Plan ω*, titides ***O μ h***, tytydes ***e***, itthides ***g*** ‖ oileos *excerpta Calandrae c Rhenov Hs vulgo*, oi///tius (oihintius *fort fuit*) ***M***, oyleus ***N***, oleius ***F***, oileius ***h***, oileus ***μ g*** ς *ω*, olenius ***e*** ς, *ὁ Ὀϊλείδης Plan* **624** solis T. creato (*cf Hedicke p 32*) *Bentley*, soli/ t. creat(o *ex corr m 2*) ***N***, soli t. creato ***A ω*** *Jahn*, soli t. creatis (*cf Bibl Diez 1069*) *duo Heinsiani*, solis T. creatis *Hs* **625** Laerteque ς *Jahn*, Laertheque ***p***, Laertaque *cRhenov Hs vulgo olim*, Laertæque *VA*, Laerte/que (o *eras*) ***μ***, Leraoque ***M***, Lerteeque *i r* ***n***, Lerciadeque ***F***, Lerdiadeque ***h g*** ς, Lercyade ue ***e***, Laertiad(a)eque ς *R*, *καὶ τῷ Λαερτιάδῃ Plan* ‖ fuit *i r* ***n*** ‖ tante//(e *ex corr m 2*) ***N*** **626** (a *i r m 2*) se ***N*** ‖ tantalides mediis c. castris ***O R*** ‖ consedere ***M***, cons(istere *i r m 2*) ***N*** **627** Argelicosque ***h*** ‖ duces onus inuidiamque remouit ***O R*** ‖ onu(s *a m 2*) ***N*** ‖ considere ***e***, consistere ***g*** ς *Plan* **628** transiecit ς

INCIP̄ LIB̄ · XIII (*nullum interstitium*) ***M***, Explic · lib · XII · Incip · XIII · ***N***, *nullus titulus in* ***F μ h***, LIBER III · DECIMVS ***e***

LIBER TERTIUS DECIMUS.

Armorum iudicium. Aiax.

Consedere duces, et vulgi stante corona
surgit ad hos clipei dominus septemplicis Aiax,
utque erat inpatiens irae, Sigeia torvo
litora respexit classemque in litore vultu
intendensque manus ‘agimus, pro Iuppiter!’ inquit
‘ante rates causam, et mecum confertur Ulixes!
at non Hectoreis dubitavit cedere flammis,
quas ego sustinui, quas hac a classe fugavi.
tutius est igitur fictis contendere verbis,
quam pugnare manu! sed nec mihi dicere promptum,
nec facere est isti: quantumque ego Marte feroci,
quantum acie valeo, tantum valet iste loquendo.
Nec memoranda tamen vobis mea facta, Pelasgi,
esse reor: vidistis enim. sua narret Ulixes,
quae sine teste gerit, quorum nox conscia sola est!
praemia magna peti fateor, sed demit honorem

1*sq* *Quint Inst Or I 5, 42*: quamquam fuerunt, qui nobis quoque adicerent dualem ‘scripsere legere’ . . quin e contrario ‘deuenere locos’ et ‘conticuere omnes’ et ‘Consedere duces’ aperte nos doceant nihil horum ad duos pertinere ‖ *Iuven VII 115*: consedere duces, surgis tu pallidus Aiax.

5*sq* *Quint Inst Or V 10. 41*: ad commendationem quoque et inuidiam ualet [*locus sc*]: nam et Aiax apud Ouidium ‘ante rates’ inquit ‘agimus causam, et mecum confertur Ulixes’.

9*sq* *Vinc Bellov Spec hist VI 117*: ‘Tutius est contendere verbis Quam pugnare manu’.

1/126 *exstant in* τ 1 Non sedere *Ben* ‖ at vulgi *in Mscr Diez 1075 Hs* 2 ab his *Hs*, ad hoc (*vulgus sc*) *Vind p 127 Bothe* 3 sigyeia μ, sigegia g ‖ torto (*corr*) *F* 4 prospexit ς *RV* ‖ in litora *M* 7 dubitabit *M*, dubitabat μ 8 quas haca/ cl. *N*, quas hac ab cl. g, quas hac ego cl. *cLeidens et* (*a m 2*) *cSenat Bothe*, *ὅπερ τοῦδε τοῦ στόλου ἔγωγε ἐφυγάδευσα Plan*, quas hac de cl. *cVoss* ‖ cl. remoui ς 9 fictis igitur *cRhenov Hs* 10 prontum est *e*, promptum est τ ς 11 quantumque in m. *h*, qu. (in *s l m 2*) marte g ‖ feroce/ (m *eras*) *M*, feroci/ (i *ex corr*) μ 12 Quantum acie *N ccBerol et Dresd Hs*, *καὶ ταῖς παρατάξεσιν Plan*, Quamque acie ς, Inque ac:e *M X* ω *vulgo* 14 uliixes *M* 16 peti/ (i *ex* o, *ut videtur, per ras m 2*) *M*, peto (*cf epist Paridis 19*) *fort scribendum* ‖ sedemit *M*

aemulus: Aiaci non est tenuisse superbum,
sit licet hoc ingens, quidquid speravit Ulixes.
iste tulit pretium iam nunc temptaminis huius,
quod, cum victus erit, mecum certasse feretur.
Atque ego, si virtus in me dubitabilis esset,
nobilitate potens essem, Telamone creatus,
moenia qui forti Troiana sub Hercule cepit
litoraque intravit Pagasaea Colcha carina.
Aeacus huic pater est, qui iura silentibus illic
reddit, ubi Aeoliden saxum grave Sisyphon urget;
Aeacon agnoscit summus prolemque fatetur
Iuppiter esse suam: sic a Iove tertius Aiax.
nec tamen haec series in causam prosit, Achivi,
si mihi cum magno non est communis Achille:
frater erat, fraterna peto! quid sanguine cretus
Sisyphio furtisque et fraude simillimus illi
inseris Aeacidis alienae nomina gentis?

---

31 *sq Lact Plac Comm in Stat Achill I 472*: alii dicunt Sisyphi et Anticliae filium, quae ante nuptias cum Sisypho, Aeoli filio, concubuit, unde Vlixes natus est . hoc et in Ovidio Aiax obiecit.

32 *sq. Servius in Aen VI 529*: Anticliae filius est, quae ante Laertae nuptias clam cum Sisypho, Aeoli filio, concubuit, unde Ulixes natus est . hoc ei et in Ovidio Aiax obicit et [*sic*] ‘sanguine cretus Sisyphio’.

---

17 aemulus: Aiaci *distinx Francius,* aemulus Aiaci: non *olim distinguebant* ‖ tetigisse ***e*** ‖ Aiaci . non est renuisse (*vel* sprevisse) superbi *in Mscr Diez 1075 Hs* 18 S(it *nigriore atram redintegrata,* Scilicet *fort fuit*) licet ***h***, Scilicet *R*, Si/licet ***N*** ‖ quicquid ***F*** 19 Ipse tulit ***h p ς*** ‖ temptaminis (certaminis *sscr* ***μ***) ***M F μ τ h*** *Merkel*[2], (cer *i r m 2*)taminis ***N***, certaminis ***e ς ω*** 20 Quod cum *recepi ex* ***μ N h e g ς*** *R*, Quo cum (*sed cf quae dixi NJhbb 1894, 790*) ***M τ ς*** *VA vulgo*, Qui/ (d *eras*) cum ***F***, Qui cum ***ς*** ‖ feretur] *sic* (*sed ////* fatetur *i mg* ***m***) ***A ω***, f(at *ex corr m 2*)etur ***F*** 23 h(ercule *i r m 2*) ***F*** ‖ cœpit ***M*** 24 Pagasaea *Plan A*, pagasea ***τ M ς*** *V*, paegasea ***μ***, pagaseia ***N***, pegasea ***F h e g ς*** ‖ cholca ***e*** 25 Nā(*i r m 2*) eacus huic ***M*** ‖ sidentibus ***h*** ‖ sil. umbris ***ς*** 26 Redit ***h*** ‖ eolidē ***e*** ‖ eolide/(n *eras*)—sisipho/[,2] [,1](sisiphon *videtur fuisse*) ***F***, eolides s. g. sisiphus ***g*** ‖ urget] fatetur (*cf 27*) ***M*** 27 *om* ***M***, *aliquot verba erasa sunt i mg, lacunam notavit* ***m*** ‖ Aeton ***μ***, Aeocon ***τ*** ‖ agnouit ***ς*** 28 aioue ***M h***, ab ioue ***ς*** *R Jahn* 29 in causam ***M μ ς*** *VA*, in causa/ ***N***, in causa ***F τ h e ς*** *vulgo olim* 30 Si/ mihi ***N*** ‖ non sit ***h ς*** 32 Sisiphio ***M***, Sysiphio ***F N*** ‖ furtoque (t tis *sscr* ***n***) ***N ς*** 33 Inseris ***A ω*** *Plan Jahn*, Inserit ***e ς*** *Hs vulgo* ‖ Aeacid(i *i r*)s ***N*** ‖ Quod non ille facit non ueni ad bella coactus *post 33 inseruit* ***p***

An quod in arma prior nulloque sub indice veni,
arma neganda mihi, potiorque videbitur ille,
ultima qui cepit detractavitque furore
militiam ficto, donec sollertior isto
(et sibi inutilior) timidi commenta retexit
Naupliades animi vitataque traxit ad arma?
optima num sumat, quia sumere noluit ulla:
nos inhonorati et donis patruelibus orbi,
obtulimus quia nos ad prima pericula, simus?
Atque utinam aut verus furor ille, aut creditus esset,
nec comes hic Phrygias umquam venisset ad arces
hortator scelerum! non te, Poeantia proles,
expositum Lemnos nostro cum crimine haberet!
qui nunc, ut memorant, silvestribus abditus antris
saxa moves gemitu Laertiadaeque precaris,
quae meruit: quae, si di sunt, non vana precaris!
et nunc ille eadem nobis iuratus in arma,
heu! pars una ducum, quo successore sagittae
Herculis utuntur, fractus morboque fameque
velaturque aliturque avibus, volucresque petendo
debita Troianis exercet spicula fatis.

---

34 An quia *g* 35 negandi *τ* ‖ ille *F ς R vulgo*, ill(is *i r m 2*) *N*, illis (*fort recte, ut sit dativus*) *M h e μ τ ς A* ‖ *κρείττων ἐν αὐτοῖς δόξει Plan* 36 detractauitque *O μ p ς VA Ehwald*, detrectavitque *X R vulgo* 37 fiegto *M* ‖ illo *p* 38 Et sibi (*de* et *cf 451*) *A ω Loers*, Sed sibi *ccBerol Leid Plan Hs vulgo*, ut sibi *coni Hs* ‖ *parenth posui* 39 iurataque *ς cMenardi* ‖ in arma *ς Hs vulgo olim* ‖ a(r *ex* o *vel* e)ma *M* 40 num sum. *M μ Merkel*, n̄(c *a m 2*) *N*, nunc (*fort recte*) *X Plan ω vulgo olim* ‖ quia *M μ ς Merkel*, qui *N X ω Plan vulgo olim* ‖ (u *ex* i *m 2*)lla *F N*, illa *τ e ς* 42 Optulimus *M μ e*, O(p *ex* b *m 2*)tulimus *F* ‖ Opt. quia nos *bis* (*altero loco virg deletum*) *μ* ‖ qui nos *ς Hs vulgo olim* ‖ si/mus *F* 43 At utinam *μ* ‖ aut *prius om ς, del Bothe* ‖ uerus ille furor *h* ‖ (a *i r m 2*)ut cred. *N* 44 frigias *F* 45 (n *ex* m)onte *M* ‖ poaentia *M*, pœ(ā *i r m 2*)tia *N*, peontida *F* 46 lennos *e*, l(emnos *i r*) *N* 48 laertiad(a)eque *ς Plan ω*, laerciadeque *g*, lertiadæque *M*, lertiadeque *τ μ*, lerciadęque *F h*, lercyadęque *e* ‖ lertia$^{a^2}$ // dampna precaris *N* 49 *i mg N* ‖ dii *M h* ‖ si di (de *i r m 2*, sint *sscr m 3*)nt *N*, si di dent *F τ ς*, si di sint *p ς* ‖ preceris *ς Hs vulgo ante Bothium* ‖ quae, di dent, o non vana precaris *vel* quae di, di dent non vana preceris *coni Hs* 50*sq* nobis curatur in *τ* ‖ heu nunc ille — Et pars magna *Bothe* ‖ et pars una *Naugerius* ‖ pars illa ducum (*sed cf II 426 V 577 IX 20 XIV 482*) *Korn*, spes una ducum *Postgate* 52 utantur *Bothe* 53 Uenatur///(q: s *eras*) *M*, Uenaturque *ς Plan* ‖ alitus(que *add m 2*) *M* 54 Dedita (*corr n*) *O ς*

ille tamen vivit, quia non comitavit Ulixen;
mallet et infelix Palamedes esse relictus:
viveret aut certe letum sine crimine haberet!
quem male convicti nimium memor iste furoris
prodere rem Danaam finxit fictumque probavit
crimen et ostendit, quod iam praefoderat, aurum.
ergo aut exsilio vires subduxit Achivis
aut nece: sic pugnat, sic est metuendus Ulixes!
Qui licet eloquio fidum quoque Nestora vincat,
haud tamen efficiet, desertum ut Nestora crimen
esse rear nullum: qui cum inploraret Ulixem
vulnere tardus equi fessusque senilibus annis,
proditus a socio est. non haec mihi crimina fingi
scit bene Tydides, qui nomine saepe vocatum
corripuit trepidoque fugam exprobravit amico.
adspiciunt oculis superi mortalia iustis!
en eget auxilio, qui non tulit, utque reliquit,
sic linquendus erat: legem sibi dixerat ipse.
conclamat socios: adsum videoque trementem
pallentemque metu et trepidantem morte futura;
opposui molem clipei texique iacentem
servavique animam (minimum est hic laudis) inertem.
si perstas certare, locum redeamus in illum:

---

55 comitauit ***M μ τ*** *cGronovii vulgo,* comitatur ***N X VA*** *Plan,* comitatus ***ς*** *R* ‖ uli(y)xem ***h e g ς*** 56 Mallet ***M*** *R vulgo,* Uellet ***N μ X VA*** ‖ palimedes ***F g*** 57 *habet* ***X*** *ω, om* ***O****, i l* ***n****, del Merkel* 58 Quam ***M****,* Que/m ***N*** ‖ conuictum ***F τ ς****,* conficti ***g*** *et ap Fabrum ep II 71 Schepperus* ‖ meror iste ***h****,* memor esse ***M F τ****,* mem. ipse ***e****,* mem. ille ***ς*** 59 danaam ***O e ς*** *A,* danaum (naam *i mg* ***μ****)* ***F μ τ h g ς*** *Plan* ‖ fict(um *ex corr m 2*)que ***F****,* fictusque ***τ*** 60 quod clam *Burm,* quo (*i e in quem locum*) clam *Bothe* ‖ pr(e *ex* o *m 2*)foderat ***M*** 61 exitio ***M*** ‖ subducit ***ς*** ‖ achiuas ***τ****,* achiu(i *ex* a)s ***F****,* achiuis (uel uas *sscr*) ***μ*** 64 Non tamen ***p ς****,* Hau(d *ex* t *m 2*) tamen ***F*** ‖ efficiat ***τ*** ‖ ut *om* ***ς*** ‖ aut nestore ***M****,* ut nestor(e *ex* a *m 2*) ***N*** 65 reor ***h*** ‖ ulixem ***M*** *cZwicc R Riese,* ulyxē ***e****,* ulixe ***h****,* ulixen ***N X μ τ*** *vulgo,* Ulyssem *VA* 66 Uulner(æ *ex* a) ***M*** ‖ eq// (= equi) ***N*** 67 est hec (nec *i r m 2*) mihi ***N*** ‖ finxi ***e*** 68 tydides ***N ς*** *Plan A vulgo,* tidides ***F****,* titides ***M μ g****,* tytides ***h e RV****,* tididens ***τ*** ‖ uocatus *ccStrozz et Medic* 72 dix. istam ***F g ς****,* fecerat istam (t ipse *sscr*) ***e*** ‖ fecerat *vel* fixerat *vel* duxerat ipse ***ς*** 74 metu ac *Hs vulgo olim* ‖ trepidantem ***ς*** *VA vulgo,* τρέμοντα *Plan,* metuentem (*haud scio an recte*) ***A R*** 75 latentem ***ς****,* paventem *citat Opusc phil I 223 Bergk* 76 minimae est *Hs* ‖ hic laudis ***O μ ς*** *R Jahn,* hec laudis ***F****,* hoc laud. ***τ h e*** (*ex corr* ***g****)* ***ς*** *VA Hs vulgo* 77 (ad *i r m 2,* in *fuit*) illum ***N****,* ad illum ***F h e ς*** *A*

redde hostem vulnusque tuum solitumque timorem
post clipeumque late et mecum contende sub illo!
at postquam eripui, cui standi vulnera vires
non dederant, nullo tardatus vulnere fugit.
Hector adest secumque deos in proelia ducit,
quaque ruit, non tu tantum terreris, Ulixe,
sed fortes etiam: tantum trahit ille timoris.
hunc ego sanguineae successu caedis ovantem
eminus ingenti resupinum pondere fudi,
hunc ego poscentem, cum quo concurreret, unus
sustinui, sortemque meam vovistis, Achivi,
et vestrae valuere preces! si quaeritis huius
fortunam pugnae, non sum superatus ab illo.
ecce ferunt Troes ferrumque ignisque Iovemque
in Danaas classes: ubi nunc facundus Ulixes?
nempe ego mille meo protexi pectore puppes,
spem vestri reditus: date pro tot navibus arma!
quodsi vera licet mihi dicere, quaeritur istis
quam mihi maior honos, coniunctaque gloria nostra est,
atque Aiax armis, non Aiaci arma petuntur.
Conferat his Ithacus Rhesum inbellemque Dolona
Priamidenque Helenum rapta cum Pallade captum:
luce nihil gestum est, nihil est Diomede remoto.

---

89 *Carm epigr 649, 10*: nec valuere preces.

---

78 hostem ***M*** ***μ*** ***ς*** ***R***, hoste(s *i r m 2*) ***N*** ***g***, hostes ***X*** ***τ*** ***ς*** ‖ vultumque tuum *Schepperus* ‖ *τοὺς ἐχθροὺς καὶ τὴν ὄψιν σεαυτοῦ Plan* 79 sub ipso *cRhenov* 82 *om* ***O***, *lacunam signo* — ·.· *addito indicavit* ***M***, *i l add* ***n*** ‖ d(u *ex* i *m 2*)cit ***μ*** 83 t(erreris ulixes *i r*) ***M*** ‖ ulixe(s *add m 2*) ***F*** 84 *i r* (*85 eras*) ***M*** ‖ furoris ***h*** ***ς*** *Bothe* 86 Cominus ***ς*** *Plan Hs vulgo olim* ‖ pondere (ł uulnere *sscr m 2*) ***N***, uulnere ***p*** ***ς*** 87 unu̇(s *i r m 2*) ***N***, unum *ccCantabr et Leid* 88 nouistis ***F*** ***N*** ***τ*** ***h*** ***g*** ***ς*** *V*, uoluistis *cBon Bothe* 91 ignisque ***N***, ignemque ***e*** ***g*** *R*, ignesque ***n*** *cett vulgo* 92 nunc ***M*** ***τ*** ***ς*** *R*, (t *ex* n *m 2*)unc fac. ***N***, tunc ***F*** ***e*** ***h*** ***μ*** ***g*** ***ς*** *VA* 93 pondere puppes ***g*** 94 Spes ***M*** ***μ*** *R* ‖ nostri ***ς*** *R* ‖ tot pro ***ς*** *Hs*, // (pro *a m 2*, post *fort fuit*) tot ***F*** 95 uerba ***O*** ‖ quaeritis ***M***, querit̄/ (istis *i r m 2*) ***N*** 96 Qui (quom̊ *sscr m 2*) michi maior ***M***, Quam mihi maior *i r* ***N*** ‖ honos ***M*** ***μ*** ***ς*** ***ω***, honor ***N*** ***τ*** ***X*** 98 itachu(s *ex* m *i r*) ***M***, itachus ***N*** ***μ*** ‖ dol(on *i r m 2*)a ***N*** 99 Priamidenque ***N*** ***h*** *VA*, Priamidēque ***M*** ***F*** ***τ*** ***g*** *Ben*, Priamydemque ***e***, Priamidemque *cZwicc R* ‖ helenon *cBerol Bothe* ‖ capta — captum ***τ*** ***F*** ***e***, capta — raptum ***h*** ‖ (c *i r m 2*)apta ***N*** 100 Luce ni(c)hil gestum est ***τ*** ***X*** ***p*** ***g*** ***ω*** ‖ gestum // nichil ***μ*** ‖ est *om cRhenov del Hs vulgo* ‖ Quorum luce nichil g. nichil est diom. remotum ***M***,

si semel ista datis meritis tam vilibus arma,
dividite, et pars sit maior Diomedis in illis!
quo tamen haec Ithaco, qui clam, qui semper inermis
rem gerit et furtis incautum decipit hostem?
ipse nitor galeae claro radiantis ab auro
insidias prodet manifestabitque latentem.
sed neque Dulichius sub Achillis casside vertex
pondera tanta feret, nec non onerosa gravisque
Pelias hasta potest inbellibus esse lacertis,
nec clipeus vasti concretus imagine mundi
conveniet timidae nataeque ad furta sinistrae:
debilitaturum quid te petis, inprobe, munus?
quod tibi si populi donaverit error Achivi,
cur spolieris, erit, non cur metuaris ab hoste,
et fuga, qua sola cunctos, timidissime, vincis,
tarda futura tibi est gestamina tanta trahenti!
adde quod iste tuus, tam raro proelia passus,
integer est clipeus: nostro, qui tela ferendo
mille patet plagis, novus est successor habendus.
Denique (quid verbis opus est?) spectemur agendo!

---

106 *Eutyches Ars II 15* (*Keil V 483*): In to desinentia . . primae sunt coniugationis . . . gesto manifesto, . . . Ovidius in metamorphoseon libro XIII: 'Insidias prodet [prodit *P*] manifestabitque latentem'

(Gestum in *i r m 2*) luce nichil //// (gestum *eras videtur*, g. st *dignoscitur*) est dimede remoto ^{o2} ***N***, gestum est *i mg* ***n*** ‖ luce nihil, gestum nihil est D. *distinx Bothe* **101** Si tamen ***h e g ς*** **102** *om* ***μ***, *i mg* ***μ***^{2} ‖ Diui(dite *i r m 2*) ***N*** ‖ et *om* ***μ***^{2} ‖ diomedis maior ***e*** ‖ et pars (sit *s l m 2*) maior ***N***, et pars sit melior *unus Heinsianus Bothe*, et maior pars sit ***ς*** *Hs* **103** Quid (*ex corr*, Quo *fuit*) tamen ***F***^{2}, Qd/ (o *eras*) tamen ***μ***, Quod t. ***h***, Quid t. ***ς*** ‖ itacho ***M F*** ‖ quam clam quam semper ***τ*** ‖ Quo t. haec Ith. cedant, qui s. in *cGoth* **105** clarą^{o} ***e*** ‖ fuluo rad. *cMoreti* ‖ ferro rad. et auro *Burm*, cono rad. ab auro *Faber et Gronovius* **106** (la *i r m 2*)tentem ***N*** **108** Ponderet tanta ***τ*** ‖ sed non ***M e*** **109** Delias ***τ*** ‖ esse pot. i. hasta lac. *cRhenov Hs* **110** *del Merkel*^{2} ‖ concretus (pictus *sscr* ***m***) *recepi ex* ***M*** *cMedic R*, caelatus (*cf 291*) ***N X μ τ VA vulgo*** ‖ *ἡ τῷ τοῦ μεγάλου κόσμου καλυπτομένη* (celatus *legit*) *ἀσπὶς σχήματι Plan* ‖ convexus *NJhbb 1885, 891 Polle*, curvatus *Korn* ‖ *sed cf ex P II 11, 10 Aen VI 738, de liberiore usu ablativi cf 963 alia; vertas igitur*: *'der Schild gehärtet (geschmiedet) mit dem Bilde der Welt'* ‖ *'qui concrevit singulis ex partibus, quae imaginem mundi conplent' Vollmer* **111** Conueniat *cMedic Bothe* **113** Quid tibi ***F*** **114** pol(i *i r*)eris ***e*** **115** que sola ***τ*** **117** rara pericula ***g***, raro uulnera ***ς*** **119** pl. nobis est ***M*** ‖ succorsor ***τ*** **120** *parenth pos Ehwald*

arma viri fortis medios mittantur in hostis:
inde iubete peti et referentem ornate relatis!'
Finierat Telamone satus vulgique secutum
ultima murmur erat, donec Laertius heros
adstitit atque oculos paulum tellure moratos
sustulit ad proceres exspectatoque resolvit
ora sono, neque abest facundis gratia dictis.
'Si mea cum vestris valuissent vota, Pelasgi,
non foret ambiguus tanti certaminis heres,
tuque tuis armis, nos te poteremur, Achille.
quem quoniam non aequa mihi vobisque negarunt
fata' (manuque simul veluti lacrimantia tersit
lumina), 'quis magno melius succedit Achilli,
quam per quem magnus Danais successit Achilles?
huic modo ne prosit, quod, ut est, hebes esse videtur,
neve mihi noceat, quod vobis semper, Achivi,
profuit ingenium, meaque haec facundia, siqua est,
quae nunc pro domino, pro vobis saepe locuta est,
invidia careat, bona nec sua quisque recuset.

121 *sq Sen Controv II 2, 8*: in armorum iudicio dixerat Latro: mittamus arma in hostis et petamus. Naso dixit: 'Arma viri—mittantur in hostis; Inde iubete peti' ‖ *cf Florus I 5, 2 (Archiv f Lex XIV 1906, 42)*.

130 *Priscianus VI 92*: in eo quoque casu [*vocativo sc*] aliquando illos sequuntur Latini: 'Achillē', 'Persē'. Ovidius in XIII metamorphoseon: Tuque tuis armis, nos te poteremur [*sic PBHG*, poteremur *ex* pateremur *K*, potiremur *RAVLbh*], Achille, *cf Test ad XII 363*.

121 hostis *Senecae codd*, hostes (e *ex* i ***m***) ***A*** *ω vulgo* **122** (e *ex corr m 2*)t ***N***, et *om* (*fort recte*) *ccCantabr et Senat* ‖ armate *ccGronov et Moreti* ‖ ornate lacertis ***M*** **123** uulgusque ***τ*** *cFrancof* **124** donec laertius ***ς*** *ω Plan vulgo*, d. lærtius ***M***, d. lahertius ***μ***, d. sic laertius ***N***, d. lerceius ***F***, d. lerteius ***τ h***, d. laertenius ***e*** **125** Astitit ***F*** ‖ moratus ***μ***, moratus ***ς*** **126** *hic desinit* ***τ*** **129** heros ***M***, (h *add m 2*)er(e *ex corr*)s ***N*** ‖ gestaminis (*cf 116 347*) *malim* **130** poteremur ***μ ς*** *A aliquot ccPrisciani vulgo*, p(o *ex* a)teremur *Prisciani cod K*, potiremur ***μ*** *RV* ‖ achilles ***N*** **131** quo(niam *sscr m 2*) ***F*** **132** texī(i *add m 2*) ***M***, texit *ccRhenov et Vratisl*, te(r *i r m 2*)sit ***N***, tergit ***ς*** **133** melius magno ***ς*** ‖ succedet ***p g ς***, succedat ***ς*** **134** danais magnus ***ς*** ‖ accessit *epp II 318 Faber* **135** ut est ***F h e g ς*** *ω*, uti est ***M μ*** *Merkel*, ut/ est ***N*** ‖ ut est hebes, esse *distinx A* ‖ esse fatetur (*fort recte, cf NJhbb 1893, 609*) *cBas Bothe* **138** *om* ***N***, *i mg* ***n*** ‖ *post 137 insuta est series duorum foliorum in* ***N***; *in his eadem manus recentior, a qua sunt VIII 340/402, scripsit versus VIII 398* (Institerat)—*402, ib 597/608* (in quo des.—praecordia terra), *XIII 276/343* (se putat—mœnia troum) **139** bona sua nec (*corr*) ***M***

Nam genus et proavos et quae non fecimus ipsi,
vix ea nostra voco; sed enim quia rettulit Aiax
esse Iovis pronepos, nostri quoque sanguinis auctor
Iuppiter est, totidemque gradus distamus ab illo.
nam mihi Laertes pater est, Arcesius illi,
Iuppiter huic, neque in his quisquam damnatus et exsul.
est quoque per matrem Cyllenius addita nobis
altera nobilitas: deus est in utroque parente.
sed neque materno quod sum generosior ortu,
nec mihi quod pater est fraterni sanguinis insons,
proposita arma peto: meritis expendite causam, —
dummodo, quod fratres Telamon Peleusque fuerunt,
Aiacis meritum non sit nec sanguinis ordo,
sed virtutis honor spoliis quaeratur in istis!
aut si proximitas primusque requiritur heres,
est genitor Peleus, est Pyrrhus filius illi:
quis locus Aiaci? Pthiam haec Scyrumve ferantur!
nec minus est isto Teucer patruelis Achilli:
num petit ille tamen? num, si petat, auferat illa?

---

140 quae nos ***M F e***, quae nō/^{2} ***F*** **141** qui r. *Ben*, quod r. ***R*** ‖ retulit ***O h*** *Ben R*, re(t *del m 2*)tulit ***F*** **142** pronebos ***h*** **144** nam mihi Laertes] *sic* ***μ h*** ς, Namque mi(c)hi laertes ***N***, Nam mm$^{i^2}$& (*i e* mihimet) lertes ***F***, Nam michi iartes (~ lertiades *i mg m 2*) ***M***, Namque mihi lertes ***e*** ‖ arcesius ς *A vulgo*, acr(i *ex* c)sius ***μ***, acri(y)sius ***A*** *Plan RV* **145** nec in his quisquam d. (et exul *add m 3*) ***h*** ‖ quisquam *om* (*corr* ***n***) ***O*** ‖ d(o *ex* a *per ras*)m/natus (i *eras*) ***M*** **146***sq* Haec quoque *mg ed Gryph* ‖ altera nobis Addita ***e*** *cGoth* **147** nobi(l *ex* s)itas ***M*** **148** quod sim ***R*** **149** inso(n *ex* r)s ***M*** **150** *distinxi* ‖ peto. meritis e. causam. Dummodo (*vel similiter*) *vulgo* **151** thelamon ***F*** **152** non est$^{sint^2}$ ***μ*** **153** honos ***g*** ς *Hs* **154** At si *cGoth* ***R*** ‖ heros$^{i^2}$ ***M***, (h *i r m 2*)e(res *i r m 2*) ***N*** **155** En gen. *cOxon* ‖ pirrus ***μ F***, p(yrrus *i r*) ***e*** ‖ pel. pyrrus quoque ***N*** **156** aiaci et iamque haec scyrumue fer. ***M***, aiaci ///// (etiam *fort eras*) haec ///// (siriu *fort eras*) fer. ***N*** ‖ Pthiam haec (*cf ad XII 441*) *suasit Vollmer*, phthiam haec ς *Plan RA vulgo*, pithiam haec ***μ*** ς, ptyam haec ***F*** ‖ phitiam haec schirumue ***h***, pythiam. hec schyrumue ***e*** ‖ haec *om* ς, *del Hs vulgo olim* ‖ phthian scyronue ς *Plan Bothe* ‖ scyronque ς *VA* **157** est isto ***F h*** ς, est illic (huic *sscr* ***μ***) ***M μ***, est isti(c *add m 2*) ***N***, e. istic ς, istic est ς, est illi ς *R*, e. illi ***e*** ς, en ipsi *vel* extincti *Hs* ‖ achillis ***h*** **158** Non (*ex* Num ***N***) petit ***N e*** ς *R*, Nec petit ς ‖ Non tamen ille petit ***p***, num petit illa tamen *Bentley* ‖ non si ***e p***, nec si ς *R* ‖ tamen num (nunquid *sscr* ***m***) sperat ut auf. ***M*** ς *Hs*, tamen (nec si petat *i r m 2*) auf. ***N*** ‖ auferat illa] *sic* ***M μ*** ς *Merkel*, au(f *ex* u *m 2*)erat illa ***F***, auferat (arma *add m 2*) ***N*** ‖ arma ***F h e*** ς *Hs vulgo olim*

Ergo operum quoniam nudum certamen habetur:
plura quidem feci, quam quae conprendere dictis
in promptu mihi sit, rerum tamen ordine ducar.
Praescia venturi genetrix Nereia leti
dissimulat cultu natum, et deceperat omnes,
in quibus Aiacem, sumptae fallacia vestis:
arma ego femineis animum motura virilem
mercibus inserui, neque adhuc proiecerat heros
virgineos habitus, cum parmam hastamque tenenti
„nate dea“, dixi „tibi se peritura reservant
Pergama! quid dubitas ingentem evertere Troiam?“
iniecique manum fortemque ad fortia misi.
Ergo opera illius mea sunt: ego Telephon hasta
pugnantem domui, victum orantemque refeci;
quod Thebae cecidere, meum est, me credite Lesbon,
me Tenedon Chrysenque et Cillan, Apollinis urbes,
et Scyrum cepisse, mea concussa putate
procubuisse solo Lyrnesia moenia dextra,
utque alias taceam, qui saevum perdere posset
Hectora, nempe dedi: per me iacet inclitus Hector!
illis haec armis, quibus est inventus Achilles,
arma peto: vivo dederam, post fata reposco.

---

159 nondum *cGoth R* 160 quam qu$^{o^2}$ (u *et ipsum a m 2*, q: = que *videtur fuisse a m 1*) ***M***, quam quod ς ‖ comprehendere ***M*** 161 Improntu ***μ***, In prontu ***e*** ‖ sint (*corr* ***μ***) ***μ h*** ‖ duca(m *ex* r *m 2*) ***F***, dicam (*cf Hellmuth Sitzb Münch Ak 1883, 230*) *cNicolaens* 162 futuri gen. nreia lœti ***F*** ‖ genitrix ***F μ*** ‖ nerei(y)da ***h e*** 163 natum cultu ***h*** ‖ et *om* ς, *del Hs* 166 deiecerat ς, reiecerat$^{ł\ cum}$ *Hs* 167 cui ***N*** 168 tise (bi *sscr m 2*) ***M*** 169 diui(b *ex* n *m 2*)tas ***M*** ‖ uertere ***F*** ς 170 telaphon$^{o^2}$ ***e***, thelephon ***h*** 173 michi (*corr m 2*) cred. ***N*** 174 *sic* ς *Plan A vulgo* ‖ Melenedon crisephiamque et apollinis ***M***, M(e *ex* i *m 2*)tenedon chrisen ph(i *i r m 2*)tiamque et apollinis ***N***, Meleledon crysephiamque et ap. ***μ***, Me thenedon crisenque et cillā et ap. ***F***, Me ten. crysēque et cyllā et ap. ***e***, Me t. crisēque et cillā et ap. ***h*** ‖ *Κύλλαν Plan* 175 Et scyrum ***M F*** ς *R*, Et cyrum ***N***, Et schyrum ***e***, Et scyron ς *Plan Jahn*, Et putī (p tī *nigriore atram redintegrata*) ***h***, Et syron *cRhenov Hs vulgo olim*, Et Seston *Regius*, Et Scepsin *Micyllus*, Et Siphnon *nescio quis* 176 lernesia ***F h g*** *R*, lernesya ***e*** 177 alias ***M*** *ccMed et Rhenov Hs vulgo olim*, alios ***μ N X*** *Plan ω Jahn* ‖ pe(r *ex* n *m 2*)dere ***M*** ‖ possit (*corr n*) ***N e g*** 178*sq* per me iac. i. Hector Illis his (*sic*) armis, quibus est inv. Achilles, Arma *distinx ad Stat Silv V, 5, 46 Markland* 179 Illis (hec *i r m 2*) ***F***, Illius (uel illis *sscr*) haec ***μ*** 180 fa/ta (c *eras*) ***M***

Ut dolor unius Danaos pervenit ad omnes
Aulidaque Euboicam conplerunt mille carinae,
exspectata diu, nulla aut contraria classi
flamina erant, duraeque iubent Agamemnona sortes
inmeritam saevae natam mactare Dianae.
denegat hoc genitor divisque irascitur ipsis
atque in rege tamen pater est, ego mite parentis
ingenium verbis ad publica commoda verti:
nunc equidem (fateor, fassoque ignoscat Atrides!)
difficilem tenui sub iniquo iudice causam.
hunc tamen utilitas populi fraterque datique
summa movet sceptri, laudem ut cum sanguine penset.
mittor et ad matrem, quae non hortanda, sed astu
decipienda fuit: quo si Telamonius isset,
orba suis essent etiamnum lintea ventis.
mittor et Iliacas audax orator ad arces,
visaque et intrata est altae mihi curia Troiae
(plenaque adhuc erat illa viris), interritus egi,
quam mihi mandarat communis Graecia, causam,
accusoque Parim praedamque Helenamque reposco
et moveo Priamum Priamoque Antenora iunctum.
at Paris et fratres et qui rapuere sub illo,

---

199 (*Lactantii*) *Arg XII fab I*: . . consilia sua, quibus communem rempublicam iuvisset, *cf Append*

---

184 Flamina erant ***O μ ς R Merkel***[2], Fl. sunt ***F h e g ς*** *Hs vulgo olim* ‖ iu(b *ex* u *m 2*)ent ***M*** ‖ diraeque ***ς*** ‖ agamennona ***M***, agamenona ***h*** ‖ fortes ***M*** 188 commoda publica ***e*** 189 *distinx Bach*, equidem fateor *coniungunt vulgo* ‖ Nunc (equidem f. f. i. Atrides) *distinx Hs* ‖ Nunc *ex corr* (Hanc *fuit a m 1*) ***n*** ‖ Hanc equidem ***ς*** *Korn* ‖ fassoque *ex* fossos ***M***, faxoque (*corr m 2*) ***N***, falsoque ***F*** ‖ fasso hoc ignoscet ***ς*** 189 *sq* hunc (equ. fat. f. i. Atrides: diff.—causam), hunc tandem *Vollmer* 191/318 *exstant in τ* 191 Nunc (ŧ hunc *sscr n*) ***O τ ς***, Nunc (*i mg corr*, illinc *sscr*) ***μ***, Vnc (H *sscr m 2*) ***e*** ‖ fraterque (fratris *i mg m*) ***A ω***, fr(atrisque *i r m 2*, fraterque *fort fuit*) ***F***, fratrisque ***ς*** *Hs vulgo olim* 192 Cura mouet ***ς*** ‖ laudemque ut sang. ***g*** ‖ laudem et cum ***ς*** ‖ laude—pen(s *ex* d)et ***τ*** ‖ pensa (*corr m 2*) ***N*** 193 oranda ***ς R*** 194 quod si ***F τ h ς*** 195 etiamnum ***O ς A Hs***, etiam nunc ***τ F n h ς*** *RV Jahn* ‖ carbasa ***ς*** 196 (o *ex* a *m 2*)rator ***M***, hortator ***ς*** ‖ in arces ***ς*** 197 et orata est ***M***, et intota est (*corr*) ***μ*** 198 intentus ***τ*** 199 communem *Bentley* 200 Parim ***O*** *cDresd VA*, parī ***F h e***, parin ***μ τ g ς*** *vulgo*, parrin ***R*** 201 moneo ***N ς*** ‖ antera (*corr m 3*) ***F*** 202 Et paris ***ς***, Sed paris (*cf Hellmuth p 230*) *cNicolaens* ‖ pa/ris (t *eras*) ***F***

vix tenuere manus (scis hoc, Menelae) nefandas,
primaque lux nostri tecum fuit illa pericli.
Longa referre mora est, quae consilioque manuque
utiliter feci spatiosi tempore belli.
post acies primas urbis se moenibus hostes
continuere diu, nec aperti copia Martis
ulla fuit: decimo demum pugnavimus anno.
quid facis interea, qui nil, nisi proelia, nosti?
quis tuus usus erat? nam si mea facta requiris,
hostibus insidior, fossas munimine cingo,
consolor socios, ut longi taedia belli
mente ferant placida, doceo, quo simus alendi
armandique modo, mittor, quo postulat usus.
Ecce Iovis monitu, deceptus imagine somni,
rex iubet incepti curam dimittere belli.
ille potest auctore suam defendere vocem:
non sinat hoc Aiax delendaque Pergama poscat,
quodque potest, pugnet! cur non remoratur ituros?
cur non arma capit? det, quod vaga turba sequatur!
non erat hoc nimium numquam nisi magna loquenti.
quid, quod et ipse fugit? vidi, puduitque videre,
cum tu terga dares inhonestaque vela parares.
nec mora, „quid facitis? quae vos dementia“ dixi
„concitat, o socii? captam dimittite Troiam!

---

203 scis haec ς ‖ melelae τ, menelahe *M* ‖ nefanda *M*, nephanda(s *add m 2*) *N* 204 primaque laus *vel* pars *ad Stat silv V 1, 3 (p 227) Markland* 206 spatiosi in temp. *R* ‖ spacioso *p* 209 Illa fuit *cBerol* ‖ pugnabimus (*corr* F^2) τ *F* 211 *om* *O*, *i l n* ‖ requires (*corr*) *μ* 212 fossa munimina *Ehwald*, classes munimine *Mnemos 1878, 106 Halbertsma* ‖ cig$^{n^2}$(o *ex* n *m 2*)o̧ *puncta item add m 2*) *M* 214 quo simul *M* 215 Armandiue *ccMedic et Rhenov Hs* 216 monito *vel* monitis ς 217 inceptam *ad Lucan IX 545 citat Bentley* 218 def. causam *g* ς *Hs vulgo olim*, def. culpam ς 220 curnos s(o *ex* a *m 2*)latur ituros *M*, cur no(n remor *i r m 2*)atur it. *N* 221 capit cur non rem. ituros (cur quod u. t. sequatur *i mg* μ^2) *M* *μ*, capit (det quod uaga t. sequatur *i r m 2*) *N* ‖ det quod u. t. sequatur] *sic* *F h e* ς *cLeid Voss 51 ω Jahn*, dat quod u. t. s. τ ς, dat, quod v. t. sequatur? *distinx Hs* ‖ sequantur *vel* sequamur *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ pugnet! det, quod v. t. sequatur! Cur non a. capit? cur non rem. ituros? *Riese*^{2} *et (p 154) Hartman* 222 Non hoc est nim. *p* 223/233 *del Merkel* 223 fugis ς *Hs vulgo olim* ‖ uidi/ (t *eras*) *M* ‖ *cf Ilias Lat 321* 224 bella parares *V* ‖ pares (*corr m 2*) *F* 225 *τίς ἡμᾶς* (*ὑμᾶς Boissonade*) *ἐξηνέμωσεν ἀπόνοια*; *Plan* 226 dimittite *interpunctione mutata scripsi* (*cf NJhbb 1894, 204*) *cum* *O* τ, dimittere *X* *μ* *ω* ‖ o socii, captam dimittere Troiam, Quidve *inde vulgo*

quidve domum fertis decimo, nisi dedecus, anno?“
talibus atque aliis, in quae dolor ipse disertum
fecerat, aversos profuga de classe reduxi.
convocat Atrides socios terrore paventes;
nec Telamoniades etiamnunc hiscere quicquam
audet, at ausus erat reges incessere dictis
Thersites etiam, per me haud inpune protervus!
erigor et trepidos cives exhortor in hostem
amissamque mea virtutem voce reposco.
tempore ab hoc, quodcumque potest fecisse videri
fortiter iste, meum est, qui dantem terga retraxi.
Denique de Danais quis te laudatve petitve?
at sua Tydides mecum communicat acta,
me probat et socio semper confidit Ulixe.
est aliquid, de tot Graiorum milibus unum
a Diomede legi (nec me sors ire iubebat!),
si tamen et spreto noctisque hostisque periclo
ausum eadem, quae nos, Phrygia de gente Dolona

---

227 Quidue domum ***A*** *ω*, Quid(ue *om*) domum ***F***, Quidque dom. *l c conieci* ‖ *potuit tamen poeta dicere, dementis esse et Troiam captam dimittere et post tot annos nihil nisi dedecus domum ferre* 228 inque dolor ***M*** ‖ desertum (*corr*) ***F μ*** 229 aduersos ς 230 *del Korn* ‖ atridos ***τ*** 231 thelamonides ***F*** ‖ (et *i r m 2*)iam num ***N***, etiam tunc *cBersmanni* ‖ iscere ***F h*** 232 Audet at ausus erat ς *Jahn*, Audeat . ⁊ (*i e* et) ausus erat ***M***, Audeat ausus e. ***e*** ς, Audet (ut ērat *i r m 2*) ā²usus/ ***N***, Audcat et ausus e. *R*, Audet (set *i r m 2*) ausus e. ***F***, Audet et ausus e. ***μ h*** ς *VA HAKoch*, Audet ut aus. e. ***τ g p*** ς, Ausit et a. erat *cOxon*, Ausit: at ausus e. *inde Hs vulgo olim*, Ausus at ausus e. *cAmbr et e coni Bentley* 233 haut *add* ***h***² ‖ proteruus ***O h μ τ*** ς *ω*, proteruu(s *add m 2*, u *alterum e corr eadem m 2*) ***F***, proteruis (ł uus *i mg* ***e***) ***e*** ς ‖ *καὶ δι᾽ ἐμοῦ οὔκουν ἀτιμωρητί γε ἰταμὸς ἔδοξεν εἶναι Plan* ‖ Th. etiam, per me haud inpune proteruus] *sic scripsit et distinx post Jahnium Ehwald*, Th., etiam per me h. imp., proteruis *Hs vulgo* 234 exortor (*corr*) ***M*** ‖ in hostes ***τ h e*** ς 235 reposco ***O h e*** ς *ω vulgo olim*, reposco refundo (*sic*) ***μ***, refundo ***F τ g*** ς, repono *ccNicolaensis Bas Rhenov et e coni Bentley vulgo*, *ἐπαναισώζω Plan*, rependo *in Mscr Diez 1072 Hs* 236 qu(e *ex* od *per ras*)cumque ***M*** 237 quem dantem ς 238 dan(a *ex corr*)is ***M***, danaiis ***F*** 239 titides ***M h g***, tytydes ***e*** 240 ulix(i *ex* e *per ras*) ***M*** 241 aliqu(i *ex* o *m 2*)d ***M***, aliquit ***τ*** ‖ grecorum ***g*** ‖ uunum (*corr*) ***F*** 242 iu-(b *ex* u *m 2*)ebat ***M*** 242*sq distinxi* ‖ si tamen *et cetera quae scripsi* (*cf IV 537*) *videntur fuisse in* ***O*** 243*sq* Si tamen ς, S/ ū²(i *eras*, ū *a m 2*) tamen ***M***, Si(c *add m 2*) tamen ***N***, Sic tamen ς *R vulgo*, Sed tamen ***μ τ F h e*** ς ‖ et sumpto ***h***, et speto (*corr m 2*) ***F*** ‖ noctis(que *om*, *corr* ***n***) ***O μ*** 244 Ausum eadem ***μ F h e*** ς *ω vulgo*, Ausum etiam ***τ O e*** ς ‖ etiam qu(a *ex* æ *per ras*

interimo, non ante tamen, quam cuncta coegi
prodere et edidici, quid perfida Troia pararet.
omnia cognoram nec, quod specularer, habebam
et iam promissa poteram cum laude reverti:
haud contentus eo petii tentoria Rhesi
inque suis ipsum castris comitesque peremi
atque ita captivo victor votisque potitus
ingredior curru laetos imitante triumphos;
cuius equos pretium pro nocte poposcerat hostis,
arma negate mihi, fueritque benignior Aiax!
Quid Lycii referam Sarpedonis agmina ferro
devastata meo? cum multo sanguine fudi,
Coeranon Iphitiden et Alastoraque Chromiumque
Alcandrumque Haliumque Noemonaque Prytanimque
exitioque dedi cum Chersidamante Thoona
et Charopem fatisque inmitibus Ennomon actum

---

eadem quo
m 2)/ nos ***M***, etiam nunc nos ***N*** ‖ Ausum eadem nobis *Hs*, Ausurumque eadem Phryg. *in Mscr Diez 1075 idem* ‖ sum tamen et spreto—ausus et ausum eadem *Korn* 246 et dedici ***h*** ‖ *cf Ilias Lat 727* 247 cognoueram ***M*** ***μ*** ‖ nec quod ***h*** ***e*** ***ς*** *Hs vulgo*, nec quid (*corr* ***μ***) ***A*** ***ω*** ‖ *οὐκ εἶχον ὅτι ποτὲ πλέον ἂν κατοπτεύοιμι Plan* 248 praemissa ***e*** ***ς*** *Hs*, promerita *coni idem* 249 Hau(d *ex* t *m 2*) c. eo p. tentori(a rhes *i r m 2*)i ***F*** ‖ ea c*Langerm et Medic Hs vulgo olim* 251 uobisque (*corr* ***n***) ***O*** 253/254 *del Bentley, Ovidio tamen tribuit in Phalar praef* (*cf ib p LXX*) *p XLIV idem* ‖ fuerit (que *add m 3*) ***h***, fueratque *vel* tuleritque ***ς*** ‖ ferat haec ut dignior Aiax *Muretus*, fueritque his dignior (*cf NJhbb 1850, 89 RDietsch*) *post Heinsium Capoferreus*, tuleritque ea dignior A. *coni Hs*, fueritque benignior Hector *post Gronovium Koeppen, sed cf 101 sq* 255 pilii (*corr* ***n***) ref. ***O*** ‖ serpedonis ***h*** 256 *evanidus in* ***τ*** 257 *sic* ***ς*** *V vulgo* ‖ ce/ra/non iphitiden aletora char honiumque ***N***, Coeranon iphitiden · aietorāque chronūmque ***M***, Coer. iph. aictorāque (*sic*) chronumque ***μ***, Ceranon iphiten et alastoraque chronumque ***F***, Ceramon—chronumque ***h***, Ceramon yphytidē—croniumque ***e*** ‖ Iphitidenque al. *A* ‖ alastora(que *om*) chronumque ***τ***, alectoraque cronumque ***p*** ‖ *Κοίρανον Ἰφιτίδην, Ἀλάστορα, Χρόμιον Plan* ‖ Coer. Hippasiden *et Const Fanensis et Mariangelus Accursius* ‖ Alastora? quid Chromiumque *Vind p 131 Bothe* 258 Alcadrumque ***M***, Alchandrumque ***F*** ***h***, Aloandrumque (*sic*) *R*, Leandrumque ***g*** ‖ haliumque ***ς*** ***ω*** *vulgo*, *Ἅλιον Plan*, alimque ***μ***, halumque ***g***, aliumque ***A*** ‖ noemonaque ***N*** ***ς*** *Plan*, noemaque ***M***, neomaque ***μ***, nomonaque ***e***, nemonaque ***F*** ***h*** ***g*** *R* ‖ prytanimque ***ς*** *V Riese*, pritaīmque ***N***, pritanimque ***M*** ***μ*** *A*, prytanymque ***e***, pritanīque ***F***, pilanumque ***h***, prytanamque ***τ***, Prythanumque *R*, Prytaninque *Plan Hs vulgo* ‖ *cf Aen IX 767* 259 Chersidamante ***ς*** *Hs vulgo*, *Θερσιδάμαντι Plan*, pheridamante ***O*** ***μ*** *mg Gryph*, cresidamante ***τ*** ***e*** ***g***, residamante ***F*** ***h*** ‖ thoanta ***N***, thodona ***h***, *Θέωνα Plan* 260 charopem (*item e coni Bentley*) ***N*** ***ς*** *VA Jahn*, *Χάροπα Plan*, charope ***M***,

quique minus celebres nostra sub moenibus urbis
procubuere manu. sunt et mihi vulnera, cives,
ipso pulchra loco; nec vanis credite verbis:
adspicite en!' vestemque manu deduxit et 'haec sunt
pectora semper' ait 'vestris exercita rebus.
at nil inpendit per tot Telamonius annos
sanguinis in socios et habet sine vulnere corpus!
Quid tamen hoc refert, si se pro classe Pelasga
arma tulisse refert contra Troasque Iovemque?
confiteorque, tulit (neque enim benefacta maligne
detractare meum est), sed, ne communia solus
occupet atque aliquem vobis quoque reddat honorem,
reppulit Actorides sub imagine tutus Achillis
Troas ab arsuris cum defensore carinis.
ausum etiam Hectoreis solum concurrere telis
se putat, oblitus regisque ducumque meique,
nonus in officio et praelatus munere sortis.
sed tamen eventus vestrae, fortissime, pugnae
quis fuit? Hector abit violatus vulnere nullo!
Me miserum, quanto cogor meminisse dolore

---

charopē *F*, charopen *μ h ς Hs vulgo olim*, caropen *e ς*, Tryopē *R* ‖ enomon *h*, eunomin *g*, eunomon *cBersm A*, enemon *R* 261 Qui/que *F h* ‖ Quaeque manus *M*, Quinque manus (ł Quique minus *sscr m 2*) *e* ‖ nostr(a *ex* e *m 2*) *N F* 262 uulnera testes *ccMedic et Sixianus* ‖ sunt en mihi u. testes *inde Hs* 264 deduxit *O μ ς ω Hs*, diduxit *F τ n e ς Merkel*, deducit *ς Gierig*, diducit *h ς Burm* 265 nostris *μ* ‖ exerc. curis *ς* 266 nichil *h e* ‖ expendit *cSixianus* ‖ telamonis *τ* 268 Quod tamen *τ cRhenov* ‖ haec ref. *h* 269 trohasque *M*, troiasque *τ*, troiamque *e* 271 Detrectare *h ς vulgo olim* ‖ sed nec *h ς Hs vulgo olim*, modo ne *e g ς VA*, modo nec *cZwicc R* 272 atque aliquem *h ς VA vulgo*, aut al. *A R* ‖ Occ. acta aliquem—reddit *p ς* ‖ honorem, reppulit *distinx in ed 1887 Simmons*, honorem . reppulit *vulgo* ‖ cedat honorem *unus Heinsianus et e coni Bentley* ‖ Occ. aut aliquem (a *cDresd*) uobis ferat unus honorem *g cDresd* 273 Rettulit (reduxit *sscr m*) *M R*, Repulit *h ς*, Rettudit *Hs* ‖ a(e *ex* o *m 2*)torides *N*, aucthorydes *e* ‖ sed imag. *M μ ς*, (sub *i r m 2*) im. *N* ‖ tectus Achillis *cBas et e coni Bentley, postea tamen vv 273/274 del idem* 274 Trohas *M* ‖ assyriis *M*, assiriis (*corr m 2*) *N*, arsvris (u *alias scribi solet*) *μ* 275 Hausum *M*, . ╳ . *i utroque mg m* ‖ hectoreo s. c. marti *cMenardi ς*, hectoreis—flammis *ς* ‖ contendere *ς* 276/343 (se putat—m. Troum) *om O, in folio singillatim insuto* (*cf ad 138*) *post 138 n* 276 ducumque *Hs vulgo*, dulcisque *τ*, ducisque *A ω Loers* ‖ regisque meique ducisque *h ς* 279 Quis fuit · est hector uiol. *e Merkel* ‖ hector (habi *paene evanidum*, it *sscr m 2*) *F* 280 quantum—dolorem *ς*

temporis illius, quo, Graium murus, Achilles
procubuit! nec me lacrimae luctusque timorque
tardarunt, quin corpus humo sublime referrem.
his umeris, his inquam umeris ego corpus Achillis
et simul arma tuli, quae nunc quoque ferre laboro.
sunt mihi, quae valeant in talia pondera, vires,
est animus certe vestros sensurus honores.
scilicet idcirco pro nato caerula mater
ambitiosa suo fuit, ut caelestia dona,
artis opus tantae, rudis et sine pectore miles
indueret? neque enim clipei caelamina novit
Oceanum et terras cumque alto sidera caelo
Pleiadasque hyadasque inmunemque aequoris arcton
diversasque urbes nitidumque Orionis ensem:
postulat, ut capiat, quae non intellegit, arma!
Quid quod me duri fugientem munera belli
arguit incepto serum accessisse labori
nec se magnanimo maledicere sentit Achilli?
si simulasse vocas crimen, simulavimus ambo;
si mora pro culpa est, ego sum maturior illo.
me pia detinuit coniunx, pia mater Achillem,
primaque sunt illis data tempora, cetera vobis.
haud timeo, si iam nequeam defendere, crimen
cum tanto commune viro: deprensus Ulixis
ingenio tamen ille, at non Aiacis Ulixes!

---

282 luctusue timorue *cRhenov Hs*, luctusque dolorque ς 283 Tardarant ***e*** ‖ sublime leuarem ***p*** 284 *om* ***F***, *i mg* (achil, *cetera abscisa*) *add m 1* 286 pondere ***τ*** 287 uestros certe *ccBersm et Rhen R Hs*, certe nostros *cDresd* 288 incirco (*corr*) ***μ*** 289 fuit suo (*corr*) ***e*** 291 nouit *i r* e^2, norit ***τ g*** ς *Hs vulgo olim* 293 *sic* ***h*** ς *Plan A*, Plyadas(que *om*) hẏadasque ***e n*** ς *R*, Pliadas hiadesque ***μ***, Pladas hiadasque ***τ***, Plẏadasque hẏadasque ***F*** ‖ *cf georg I 138* 294 Diuersaque ***τ*** ‖ Diuersasque urbes ***A*** ***ω*** *vulgo*, Diuersosque orbes (*cf p 63 Gnesotto*) *cBonon Bach*, diversasque ursas *Schenkl* ‖ 'urbes *corruptum . an* orbes, feras, canes?' *Korn*, *sed cf Ilias Lat 876* ‖ *versum del Lejay* 295 *del Bentley* 296 *δεινοῦ* (*i e* diri) *Plan* ‖ tempora belli ***μ***, munia belli ***g*** ς 297 a(c *ex* r *m 2*)cesse (sis *sscr m 2*) ***F*** 298 Nec (se *om*) m. mala dicere ***μ*** ‖ sentit *om* ***h*** 299 simulare ς ‖ uocat ς *Hs vulgo olim*, putas *cOxon* 300 ego eram *Vollmer* 301 achillē ***F h*** 302 sunt illis ***μ*** ς *A vulgo*, s. illi ***X*** *Plan V* ‖ nobis ***n e*** *R* 303 Hau(d *ex* t *m 2*) ***F*** ‖ timeam ς *R Bothe* ‖ nequam (*corr*) ***F*** ‖ timeo—nequeo ς *Hs vulgo olim* ‖ t. ne grande queam *coni Hs*, t. ne iam nequeam *Bentley* ‖ culpam (crimen *sscr*) ***μ*** 304 deprehensus ***τ*** ‖ Ulyssei *vel* Ulyssi *Hs* 305 tamen est at *cZwicc*

Neve in me stolidae convicia fundere linguae
admiremur eum, vobis quoque digna pudore
obicit: an falso Palameden crimine turpe est
accusasse mihi, vobis damnasse decorum est?
sed neque Naupliades facinus defendere tantum
tamque patens valuit, nec vos audistis in illo
crimina, vidistis, pretioque obiecta patebant.
Nec Poeantiaden quod habet Vulcania Lemnos,
esse reus merui (factum defendite vestrum!
consensistis enim) nec me suasisse negabo,
ut se subtraheret bellique viaeque labori
temptaretque feros requie finire dolores.
paruit — et vivit! non haec sententia tantum
fida, sed et felix, cum sit satis esse fidelem.
quem quoniam vates delenda ad Pergama poscunt,
ne mandate mihi! melius Telamonius ibit
eloquioque virum morbis iraque furentem
molliet aut aliqua producet callidus arte.
ante retro Simois fluet et sine frondibus Ide
stabit et auxilium promittet Achaia Troiae,
quam cessante meo pro vestris pectore rebus
Aiacis stolidi Danais sollertia prosit!
sis licet infestus sociis regique mihique,

---

306 conuitia ***F RV*** ‖ reddere ***ς*** **308** palameden ***e μ τ***, pilamedem ***F***, palamedē ***h***, palamedem ***ς***, palimeden ***g*** ‖ est *om* ***g*** *cRhen, del Hs vulgo olim* **309** decorum est ***F h e ς*** *Hs vulgo olim*, decorum (est *om*) ***μ τ n ς*** *Jahn* **310***sq* naupliadas ***μ*** ‖ tantas tamque potens *Bothe* **311** austis ***μ*** **312** pretioque ***A RV***, praestoque *ex Bentlei coni Merkel,* pretio quae *A* ‖ abiecta ***τ*** **313** peanciden ***μ***, peanciaden ***h***, peancyadem ***e***, peantiden ***F n*** ‖ uul. lennos ***h e***, uulc. tellus *ccMed* **314** Esse rex(us *sscr m 2*) ***τ*** ‖ crimen def. *cMedic VA et e coni Ciofanus* **315** Consentistis ***F*** **316** bell(i *ex* o *m 2*)que ***F*** **317** ferox ***ς*** ‖ finire lab. ***F h μ ς ω***, lenire labores (ł finire *sscr m 3* ***n***, ł dol *sscr* ***e***²) ***e n ς***, lenire dolores ***τ g ς*** *Hs vulgo olim* **318** *hic desinit* ***τ*** ‖ tantum est ***ς ω*** **319** Fida: et sed *R* ‖ (et *ex* in)felix ***n*** ‖ sit satis ***F ς*** *Ciofanus*, sit facit (satis *sscr* ***μ***) ***F***² ***μ n h e ω*** ‖ foelix cum sit: facit esse fid. *distinx R* ‖ fideli *post Heinsium Bentley* **320** poscṫ (*i e* poscunt, ṫ *add m 2,* ¯ *i r*) ***F*** **321** melius *om* (*s l et i mg add*) ***μ*** **322** morbis (que *om*) iraque ***F h e g n ς*** *VA vulgo*, morbi(s *s l m 2*) iraque ***μ***, morbisque iraque ***ς*** *R Riese* ‖ *cf Hermes XXXIX 58* **323** aut alia *Hs* ‖ perducet ***F ς*** *RA* **324** Simoisque fluęt sine *VA* ‖ sine fontibus *unus Heinsii* **325** achaica ***F*** **327** stol. phanais (*corr m 2*) ***μ***

dure Philoctete, licet exsecrere meumque
devoveas sine fine caput cupiasque dolenti
me tibi forte dari nostrumque haurire cruorem,
utque tui mihi, sic fiat tibi copia nostri:
te tamen adgrediar mecumque reducere nitar
tamque tuis potiar (faveat Fortuna!) sagittis
quam sum Dardanio, quem cepi, vate potitus,
quam responsa deum Troianaque fata retexi,
quam rapui Phrygiae signum penetrale Minervae
hostibus e mediis. et se mihi conparat Aiax?
Nempe capi Troiam prohibebant fata sine illo:
fortis ubi est Aiax? ubi sunt ingentia magni
verba viri? cur hic metuis? cur audet Ulixes
ire per excubias et se committere nocti

---

329 Iure μ p ς, Dure *F*, Dire ς ‖ phiolotete μ, phyloctecte *e* ‖ exercere *ccDresd et Goth R*, execrere *h e* 330 Defoucas—dolendi (*corr m 2*) *F* 331 (ti *i r m 3*)bi *n* 333 332 ς 332 *'Aut valde depravatus est hic versus aut adulterinus' Hs, del post Moretum Merkel, deff post Bothium Ehwald (App cr ed exeg p 406) et (Rh Mus N F LVI 358) Helm, atque ille ut censeret* ut *idem esse quod* licet, *hic ut coniunctivum* fiat *pendere vellet a praecedenti* cupiasque; *sed sic videtur interpretandum: 'ut tui quondam mihi copia facta est (cum me auctore Lemni relictus es), sic (nunc) fiat tibi copia nostri', cf De locis quibusd p XI Pascal* ‖ mihi sit fiat *F* ς *R Madvig (Adv cr II 91), qui versum in parenth posuit,* michi sit μ ‖ sic tibi fiat *g* ‖ mihi sit sic sit tibi *cBas* 332*sq versum 333* Te tamen—nitar *habent F h* ς *V A, om* μ *e n g* ς ‖ Te tamen aggrediar nec inultus spero relinquar (*i mg* μ^2) ς *R*, Te t. aggrediar longe formidine pulsa *i mg* e^3, Te t. aggr. longe formidine pulsa ς, Te t. agrediar m. red. nitar *i mg (m 3) n*, Te t. aggr. mecum te ducere nitar *cRhenov*, Te t. aggr. castrisque red. nitar *frg Boxhorn et cJunianus Burm*, Te t. aggr. sollerti pectore fidus ς ‖ mecumque red. nitar *del ('non enim dubito hunc et plures ab Ovidio versus relictos imperfectos, quos scioli postea suppleverint') Hs*, te t. aggrediar: fiet tibi copia nostri *Bentley*, te t. aggr. (sic fit tibi copia nostri) tamque tuis *sq Pr Blankenb 1847, 13 CHMüller*, Te tamen a., nec inultus, spero, relinquam *p 4 Braune* ‖ *versu 333 deleto lacunam statuit Ehwald* 334 faueas *ccBonon et Pal* 335 cum coepi (*i e cum decrevi illo potiri, coll IX 115*) *Bothe* 336 rexi (*corr m 2*) *F* 337 rapuii frigrię (*sic*) *F* 338 comparat *e n g* ς ω *Jahn vulgo*, cōparat *F*, comperat μ, comparet ς *Hs vulgo olim*, conferat (*cf v 6*) *h* ς *Baumg-Crusius* 339 *del Bellermannus* ‖ illis *e* ς *Burm*, ł illo i. palladii signo *sscr* e^2 340 ubi es *unus Heinsianus* ‖ aiax ubi est *h* 341 cur haec *g* ‖ metui(t *i r*) *h*, metuit ς 342 hosti (nocti *i mg m 2*) *e*

perque feros enses non tantum moenia Troum,
verum etiam summas arces intrare suaque
eripere aede deam raptamque adferre per hostes?
quae nisi fecissem, frustra Telamone creatus
gestasset laeva taurorum tergora septem.
illa nocte mihi Troiae victoria parta est:
Pergama tunc vici, cum vinci posse coegi!
Desine Tydiden voltuque et murmure nobis
ostentare meum: pars est sua laudis in illo.
nec tu, cum socia clipeum pro classe tenebas,
solus eras: tibi turba comes, mihi contigit unus.
qui nisi pugnacem sciret sapiente minorem
esse nec indomitae deberi praemia dextrae,
ipse quoque hoc peteret, peteret moderatior Aiax
Eurypylusque ferox claroque Andraemone natus
nec minus Idomeneus patriaque creatus eadem
Meriones, peteret maioris frater Atridae:
quippe manu fortes nec sunt tibi Marte secundi,
consiliis cessere meis. tibi dextera bello
utilis: ingenium est, quod eget moderamine nostro;

---

343 troiae *μ ς* **344** a(r *ex* c *m 2*)tes ***F*** **344** *sq exstant (cf ad 276 sq) in* ***O*** **345** raptamue ***O***, raptam(que *om*) ***F*** ‖ efferre ***h*** *ς R Hs vulgo olim*, auferre *ς* **346** fecisse(m *ex* s *m 2*) ***M*** **347** Gestaret *ς* **349** tum *ς Hs vulgo olim* ‖ tunc uici tunc uinci ***h*** ‖ cum uici ***N*** **350** tydiden ***N e ς*** *Plan vulgo*, tididen ***F***, titiden ***M***, titidē ***h***, tytiden *μ g*, titidem *ς* ‖ uoltuque ***N***, uultuque *n cett vulgo*, nutuque *in Mscr Diez 1072 Hs* **351** est *om μ* ‖ est sue ***h*** ‖ in illis *cMoreti Hs vulgo olim* ‖ pars et s. l. in illis *vel* pars est s. l. et illi *coni Hs* ‖ *ἔστι κἀκείνῳ μερὶς τῶν ἐπαίνων οἰκεία Plan* **352** pro socia clipeumque cum cl. ***h*** **353** mihi turba comes tibi cont. ***M*** **354** pugnantem *ccMenardi et Goth* **355** deberi s. praemia (*sed* s. *virgulis deletum*) ***F*** **356** hoc peteret (*de quo agitur sc*) ***O μ***, haec p. ***X*** *ω vulgo* ‖ peteret *alterum om* ***O μ***, *i mg add μ* ł peteret *m* ‖ peteret alter m. aiax ***N*** **357** Euripalusque ***h***, Eurypi(l *ex* i *i r m 2*)usque ***M*** ‖ Andraemone *Plan Jahn*, andremone ***A*** *ω vulgo olim* ‖ *cf Ilias Lat 202 583* **358** idoneus (idomeus *i mg m 2*) ***M***, ideus (idoneus *i mg μ*), idomeus ***h*** **359** Me-e² rionis ***F*** ‖ Meriones //(que *eras*) peterent s. filius² maioris fratris ***M*** **360** *sic* ***F*** *ς ω vulgo* ‖ manu(s *a m 2*) f. n. s. tibi m. secund(e *ex* i *m 2*) ***N***, manus—tibi m. secundae ***M***, uel nu manus—tibi m. secund(i *ex* e) *μ*, manu fortes non sunt tibi ***h*** ‖ sunt mihi (ł tibi *sscr* ***e***²) ***e*** *duo ccLeidens Merkel* ‖ quippe animae fortes tibi nec Mavorte secundae *Hs* ‖ nec—secundi *in parenth pos Burm* **362** ingenio (*corr*) ***F*** ‖ moder. nostri (*ingenii sc*) *ccRhenov et Palat Hs vulgo olim*, mod. certo *ς*

tu vires sine mente geris, mihi cura futuri;
tu pugnare potes, pugnandi tempora mecum
eligit Atrides; tu tantum corpore prodes,
nos animo; quantoque ratem qui temperat, anteit
remigis officium, quanto dux milite maior,
tantum ego te supero, nec non in corpore nostro
pectora sunt potiora manu: vigor omnis in illis.
At vos, o proceres, vigili date praemia vestro,
proque tot annorum cura, quibus anxius egi,
hunc titulum meritis pensandum reddite nostris!
iam labor in fine est: obstantia fata removi
altaque posse capi faciendo Pergama cepi.
per spes nunc socias casuraque moenia Troum
perque deos oro, quos hosti nuper ademi,
per siquid superest, quod sit sapienter agendum,
siquid adhuc audax ex praecipitique petendum est,
si Troiae fatis aliquid restare putatis,
este mei memores! aut si mihi non datis arma,
huic date!' — et ostendit signum fatale Minervae.
Mota manus procerum est, et quid facundia posset,
re patuit, fortisque viri tulit arma disertus.
Hectora qui solus, qui ferrum ignesque Iovemque

372 *Carm epigr 423, 5*: hunc titulum meritis servat tibi fama superstes.

363 futuri est ς *Hs vulgo olim* **365** corp. polles *edd Vincent et Gryph* **366** ante(i *ex* a *per ras*)t ***M*** **367** quanto est *ed Vincent* **368** tanto ς *Plan* **369** ill(i *ex* o *m 2*)s ***M*** **369/370** *om* ***F***, *i mg* (igor—illis *paene evanida*) *add* F^2 **370** Atouos ***μ***, At ouos ***M***, Ast o uos ***h*** ‖ proemia ***M*** **371** cura ***M μ*** *Mitscherlich*, curis ***F e h g s ω*** *vulgo*, cur(is *i r m 2*) ***N*** ‖ quibus ***A*** *R Merkel*, qu(a^{s} *i r m 2*) ***F***, quas (*cf IX 107*) ***e*** ς *VA*, quos ς *vulgo olim* **372** credite ***g*** ‖ uestris ***μ e***, ł nostris *sscr* e^2, nostris *i mg* μ^2 **373** libor (*corr m 2*) ***N*** ‖ faċta ***M*** **374** capi faciendo ***X*** *ω*, capi capiendo ***M μ***, capi (f *i r m 2*)a-(c *i r m 2*)iendo ***N*** ‖ feci (cepi *sscr n*) ***O μ*** ς ‖ faciendo p. feci ς **375** Per classes socias *cMenardi* ‖ troiae ς **376** noper (*corr m 2*) ***F*** **378/379** *del post Heinsium et* (*Emend X 189*) *Schraderum Bentley, versum 379 del Merkel*^{2}, *def utrumque* (*Rh Mus NF LVI 352*) *Helm* ‖ restare putatur *Hs* ‖ siquid adhuc Calchas hac praecipit arte petendum, si Troiae—putabit *Praemet cruc cr p 103 Withof* ‖ petendum (est *om*) *ccBersm et Rhenov Hs* **379** aliqui(d *i r m 2*) restare (puta *i r m 2*)tis ***N*** **381** fatele ***h*** **382** proc. (est *i r m 2*) ***N*** ‖ poss(e *ex* i *m 2*)t ***N***, possit ***μ*** *cDresd R* **383/823** *exstant in τ* **383** Re patuit ***O μ τ*** ς *Hs*, Tunc patuit ***F e g*** ς *ω*, Tum pat. ***h*** ς *Loers* **384** Hectora (aiax *virg del m 2*) qui solus ***N*** ‖ qui tociens ***g*** ‖ qui solus · ferrumque (*cf 91*) ignemque ***e*** ‖ qui ferrum ignemque ***h*** ς *R*

sustinuit totiens, unam non sustinet iram,
invictumque virum vicit dolor: arripit ensem
et ‘meus hic certe est! an et hunc sibi poscit Ulixes?
hoc’ ait ‘utendum est in me mihi, quique cruore
saepe Phrygum maduit, domini nunc caede madebit,
ne quisquam Aiacem possit superare nisi Aiax.’
Dixit et in pectus tum demum vulnera passum,
qua patuit ferro, letalem condidit ensem.
nec valuere manus infixum educere telum:
expulit ipse cruor, rubefactaque sanguine tellus
purpureum viridi genuit de caespite florem,
qui prius Oebalio fuerat de vulnere natus;
littera communis mediis pueroque viroque
inscripta est foliis, haec nominis, illa querellae.
Victor ad Hypsipyles patriam clarique Thoantis *Hecuba.*
et veterum terras infames caede virorum
vela dat, ut referat Tirynthia tela, sagittas.
quae postquam ad Graios domino comitante revexit
inposita estque fero tandem manus ultima bello,
Troia simul Priamusque cadunt, Priameia coniunx

---

385 sustinet ***h*** ς ω *vulgo*, sustulit ***A***, ἤνεγκεν *Plan* **386** uincit ***F*** ς **387** est *om* ***F*** ‖ posc(e *ex* i *m 2*)t ***N***, poscet ς *Hs vulgo olim*, poscat ς ‖ ulixes *i r* e^2 **388** “cruore “quique ***h*** **390** Nec ***e***, N(e *a m 2*) ***F***, Nec ς **391** impectus ***M*** ‖ tum denique ς *R Hs vulgo olim*, tunc demum ***h*** *cDresd* **392** ferro ***F e h g*** ς ω *vulgo olim*, ferro/ (est *eras videtur*) ***N***, fer(rum *ex* ro) ***μ***, ferrum (*sed cf NJhbb 1894, 790*) ***M τ*** *cc Vratisl et Zwicc Merkel* ‖ patitur ferrum *praef p XXV Riese* ‖ fatalem ***g*** **393** uoluere *citat ad Lucan VII 621 Bentley* ‖ ed. ferrum ς *R*, ducere ferrum ς **394** ille cruor ***F*** ‖ tabefactaque *Burm* **395** *i mg τ* **396** ebalio ***F h*** ‖ de sanguine *vel* de corpore ς **398** h(e *ex* o *m 2*)c ***F*** **399** ad hysipyles ς *Plan VA vulgo*, ad hy/sipiles ***N***, ad(h)ipsiphiles ***τ*** ***F***, ad hysipides (hipsipiles *i mg m 2*) ***μ***, ad ysiphy(i)les ***h e*** *Ben*, ad Isiphiles *R*, ab hypsiles ***M*** ‖ patria ***M*** ‖ Transierat · (Transiit et *alii*) tandem uoto portuque potitus *post 399 i l* ***n*** ‖ *eundem versum in aliquot* ς *post 400 collocatum, ab Heinsio damnatum, frustra def Rh Mus LVI 350 Helm* **400** Adueteres ***M***, Ad ueterum ***μ*** ς, Ac veterum *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ terras infames *i r* ***n*** **401** **400** *cPar* ‖ victor—Thoantis Vela dat—sagittas, Et veterum—virorum Transierat, tandem portu votoque p. *inde Lemaire* **401** refferat ***M*** ‖ tyrinthia ***M***, thirinthia ***F*** **403** Imposita estque fero e^2 ς *R Jahn*, Impositaque fero est (*cf 410*) ***A VA***, Impositaque sero est ***τ***, Imposita est sero (*ut hic apodosis incipiat*) ς *Plan Hs vulgo*, Imposita et (*vel* ut) sero *in Mscr Diez 1075 coni Hs*, Imp. est saevo *HAKoch* **404/407** *del post Bentleium Bothe* **404** Priamus(que *om*) ***τ*** ‖ priameiaque ς

perdidit infelix hominis post omnia formam,
externasque novo latratu terruit auras,
longus in angustum qua clauditur Hellespontus.
Ilion ardebat neque adhuc consederat ignis
exiguumque senis Priami Iovis ara cruorem
conbiberat † tractaque comis antistita Phoebi
non profecturas tendebat ad aethera palmas:
Dardanidas matres patriorum signa deorum,
dum licet, amplexas succensaque templa tenentes
invidiosa trahunt victores praemia Grai;
mittitur Astyanax illis de turribus, unde
pugnantem pro se proavitaque regna tenentem
saepe videre patrem monstratum a matre solebat.
iamque viam suadet Boreas, flatuque secundo
carbasa mota sonant, iubet uti navita ventis;
'Troia, vale! rapimur' clamant, dant oscula terrae
Troades et patriae fumantia tecta relinquunt.
ultima conscendit classem (miserabile visu!)
in mediis Hecube natorum inventa sepulcris:
prensantem tumulos atque ossibus oscula dantem

---

406 Externasque uano ***h*** ‖ aures (*corr* ***F***^{2}) ***F*** ς, auras ***τ***, oras (*cf Lachm Lucr p 167*) *duo Heinsiani Riese* ‖ *χώρους ἀλλοτρίους Plan* ‖ terr. (urbes *i r m 2*, auras *fort eras*) ***N***, ł auras *sscr* (*m 3*) ***n*** ‖ externosque — agros *HAKoch* 407 qua ergo l'auditur helespontus ***τ*** ‖ angustum pontus qua clauditur elles ***N***, ang. qua pontus clauditur helles ς *cMenardi R* ‖ auras. Longus in — Hellespontus, Ilion ardebat *distinguebant ante Bothium* 408 *om* (*i l add m 1*) ***h*** ‖ ign(i *ex* e *m 2*)s ***F*** 409/411 *del Ehwald, 409/17 dell Merkel et Korn, sed cf Rh Mus NF LVI 358 Helm* ‖ *similiter argumentum eorum quae sequuntur exhibent III 139 sq XI 134 sq* 410 tractaque ***M τ*** ς *R quo probato versum interpolatum censet Hermes XXXVI 44*^{2} *Leo*, tract(isque *i r m 2*) ***N***, tracta/que (t *fort eras*) ***F***, tractisque ***μ h e g*** ς *VA*, tractata (*cf ad X 285*) ς *Hs vulgo*, *ἑλκομένη Plan*, raptata (*cf XII 223*) *post Heinsium Bentley*, tracta atque *Vollmer* ‖ antistita ς *R vulgo*, antistia ***A*** *VA* 411 profuturas ***M*** *R* 412 patrio(r *ex* n)um ***M*** 413 accensaque ***F*** 415 asty(i)anax ***F*** ς *Plan*, astianas ***O μ h*** ς, astyanac ***e*** 416 tenentem (*cf 190*) *scripsi cum* ***M μ*** ς, (tu *i r m 2*)entem ***N***, tuentem ***X*** *ω vulgo* 417 a *i r* ***F***^{2} 418 ui(am *ex* o *i r m 2*) ***N*** ‖ uiam spondet *cLeid Burm* ‖ boreas suadet ***F*** 419 iuuat ***M*** ‖ nabita (*corr m 2*) ***N*** 420 rapiḍamur ***M*** ‖ dantque ς *Hs vulgo olim* 422 concendit ***τ*** ‖ mirabile (*corr* ***m***) ***M μ***, miserabil(e *ex* is *i r m 2*) ***N*** 423 hecube (*cf quae dixi NJhbb 1894, 791 sq et Ilias Lat 551 1017*) ***F e g*** ς *VA Hs vulgo olim*, e(c *per ras ex* x)cube ***N***, eccube ***h***, ecule ***τ***, hae(e)cuba ***M*** *R Korn vulgo*, Hecabe *Plan Bothe*, Hecuba est *Merkel*^{2} ‖ mediis natorum (ecuba uel ecube es *i mg m 2*) ***μ*** 424 Presantem (*corr* ***n***) ***N h***, Pressantem (*fort recte, cf VIII 539*) ς, pulsantem ς

Dulichiae traxere manus, tamen unius hausit
inque sinu cineres secum tulit Hectoris haustos;
Hectoris in tumulo canum de vertice crinem,
inferias inopes, crinem lacrimasque reliquit.
Est, ubi Troia fuit, Phrygiae contraria tellus,
Bistoniis habitata viris: Polymestoris illic
regia dives erat, cui te commisit alendum
clam, Polydore, pater Phrygiisque removit ab armis,
consilium sapiens, sceleris nisi praemia magnas
adiecisset opes, animi inritamen avari.
ut cecidit fortuna Phrygum, capit inpius ensem
rex Thracum iuguloque sui demisit alumni
et, tamquam tolli cum corpore crimina possent,
exanimem scopulo subiectas misit in undas.
Litore Threicio classem religarat Atrides,
dum mare pacatum, dum ventus amicior esset:
hic subito, quantus, cum viveret, esse solebat,
exit humo late rupta similisque minanti
temporis illius vultum referebat Achilles,
quo ferus iniusto petiit Agamemnona ferro,
'inmemores' que 'mei disceditis' inquit 'Achivi,
obrutaque est mecum virtutis gratia nostrae?

---

439 *Paul Nol c XIII 35*: hoc bene subductam religavi litore classem.

---

425 rapuere ς ‖ traxere rates (manus *sscr m 2*) ***F*** **426** sinus ***τ F g*** ‖ haustus ***τ*** **427** *sq* canum de uert. raptum *probante Heinsio* ς *Bothe*, raptum de uert. cr. *cBersm* ‖ cano de v. raptum, inf. inopes, crinem, lacrimasque *Burm* **428** inopes, ruptum (*crinem sc*) lacr. *in Mscr Diez 1072 Hs* ‖ reli/qui//t (relinquunt *fuit*, quit *i mg m 2*) ***M***, relinquunt ***τ***, relinqit ***F***, relinquit ς *Plan Hs* **429** contermina ς **430** habıta (*corr m 3*)—illa ***h*** ‖ *Πολυμνήστορος Plan*, Polymnestoris *RA* **432** polidore caput ***M***, polydore //// (caput *videtur fuisse*) ***N*** ‖ pater *om* ***μ***, *s l add* ***μ***^{2} ‖ aruis ς *Bothe* **433** capiens ***h*** ‖ magni ς **435** cessit *Bach* **436** sui *i r* ***n*** ‖ dimisit ***M F τ*** ς, defigit ***e g*** ς, defixit ς *R* ‖ caput impius ense Rex Thr. iugulumque s. diuisit alumni *in Mscr Diez 1075 Hs* **438** *sq notandum est inde a v 438 ad finem totius carminis textum scriptum esse in* ***e*** *ab ea manu, quae priores partes correxit et fere omnes varias lect addidit* (***e***^{2}) **438** e scopulo ***e***^{2} ς *R*, exscopulo ***h*** ‖ subiectos (a *sscr*) ***M*** **439** Sigaeo (*sed postea del*) *Bentley* ‖ atr(i *ex* a)des ***M*** **440** 439 (*corr*) ***h*** **440** placatum ***g*** ‖ mitior ***h*** ς *R* **441** dum ***h*** **442** rapide rupta ***M***, la/te r. ***N*** ‖ similemque *Hs* ‖ minaci *ccLeid et Zulich Hs vulgo olim* **444** Qu(i *ex* o *i r m 2*) ***M*** ‖ iniustum (*cf Pr S G 1887, 19*) *poetam scripsisse puto* ‖ petit ***N*** ‖ agamennona ***M τ***, agamenona ***h*** **446** uirt. gloria ***e***^{2} ς ‖ (u *i r ex corr m 2*)r̃ae (*i e* uestrae *ex* nostrae) ***M***

ne facite! utque meum non sit sine honore sepulcrum
placet Achilleos mactata Polyxena manes!'
Dixit, et inmiti sociis parentibus umbrae
rapta sinu matris, quam iam prope sola fovebat,
fortis et infelix et plus quam femina virgo
ducitur ad tumulum diroque fit hostia busto.
quae memor ipsa sui postquam crudelibus aris
admota est sensitque sibi fera sacra parari,
utque Neoptolemum stantem ferrumque tenentem,
utque suo vidit figentem lumina vultu,
'utere iamdudum generoso sanguine!' dixit
'(nulla mora est), aut tu iugulo vel pectore telum
conde meo!' (iugulumque simul pectusque retexit)
'scilicet haud ulli servire Polyxena vellem!
haud per tale sacrum numen placabitis ullum!
mors tantum vellem matrem mea fallere posset!
mater obest minuitque necis mihi gaudia, quamvis
non mea mors illi, verum sua vita gemenda est.

---

447 utque mecum τ ‖ ne sit *Broukhusius* 448 polixena *M* ς 450 que (ł quam *sscr*) e^2 ‖ *cf carm epigr 397, 1* 451 fortiter infelix et plus quam *Faber*, fortis (at infelix) et plus qu. *Burm*, fortis et inf. heu! plus qu. *Bothe* ‖ *'sed loci sententia est: virgo fortis pariter atque infelix, et utrumque quidem plus quam femina' Jahn* 454 sentitque *h Mitscherlich* ‖ fera fata ς, fera iusta ς 455 Usque *Ben* ‖ neoptolomum *F g Ben* ‖ ferr. parantem ς 456 Utque suo *O F μ τ g* ς *VA*, Inque suo *h e* ς *vulgo* ‖ lumine uultus *M μ* 458 *parenth statuit Ehwald* ‖ aut tu (*cf Pr S G 1887, 10*) *A ω Jahn*, at tu ς *Hs vulgo olim*, vel tu *Riese*, quin tu *Merkel*², age tu (*sed cf eundem in App cr ed exeg p 407*) *Ehwald* ‖ aut tu iug. aut tu pect. *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ pect. ferrum e^2 ς 459 simul *om h* 460/461 *del NJhbb 1859, 640 Suchier, bene def Rh Mus NF LVI 361 sq Helm* ‖ *versum 461 post 465 transposuit in ed Edwardsii Postgate, post 468 in parenth ponere malim* 460*sq* haud (haut *n* ς, d *ex* t *h m* F^2) *X m n μ τ ω Plan Korn*, aut *O* ς *Hs vulgo olim* ‖ ṇulli e^2 ‖ polixena ł ferrem² *M* ς ‖ uellem *N*, ferrem *h* ς *R* ‖ scil. aut ulli s. P. ferrem aut per t. s. n. placabitur ullum (*ut sit sensus: 'non magis ego servitutem unquam patiar quam vos tali sacrificio ullum numen placabitis'*) *Baumg.-Crusius, eadem suaserat (cf Mscr Diez 1072) Hs* ‖ aut ulli s. P. vellem? aut per t. s. n. placabitis ullum? *distinx Merkel*² ‖ Pol. vellet (*ut verba* iugulumque — vellet *sint poetae interloquentis in parenth*) *Ehwald* 461 Hau(d *ex* t *m 2*) *F*, Haut ς, Aut *h* ς *Hs vulgo ante Kornium* ‖ At · per e^2 ‖ placabitur (*incertum unde*) *Hs vulgo olim* 462 Mors tandem *cBersm* ‖ matrem *om* (*add m 2*) *μ* ‖ mea matrem ς ‖ mors tamen haec vellem mea matrem *Burm* ‖ mors tantum posset vellem mea fallere matrem *Bothe* 463 monuitque *M*, m(i *i r m 2*)nuitque *N* 464 mea sors *cMedic R* ‖

vos modo, ne Stygios adeam non libera manes,
ite procul, si iusta peto, tactuque viriles
virgineo removete manus! acceptior illi,
quisquis is est, quem caede mea placare paratis,
liber erit sanguis. siquos tamen ultima nostri
verba movent oris (Priami vos filia regis,
nunc captiva rogat), genetrici corpus inemptum
reddite, neve auro redimat ius triste sepulcri,
sed lacrimis! tunc, cum poterat, redimebat et auro.'
Dixerat, at populus lacrimas, quas illa tenebat,
non tenet; ipse etiam flens invitusque sacerdos
praebita coniecto rupit praecordia ferro.
illa super terram defecto poplite labens
pertulit intrepidos ad fata novissima vultus.
tunc quoque cura fuit partes velare tegendas,
cum caderet, castique decus servare pudoris.
Troades excipiunt deploratosque recensent
Priamidas et quid dederit domus una cruoris,
teque gemunt, virgo, teque, o modo regia coniunx,
regia dicta parens, Asiae florentis imago,
nunc etiam praedae mala sors; quam victor Ulixes
esse suam nollet, nisi quod tamen Hectora partu

---

uerum — est *i r* ***N*** ‖ mea uita ***g*** ‖ gemenda est ***μ τ X g*** *ω vulgo olim*, lugenda est ***h***, cremanda (*corr m 3* ***n***) est ***O***, tremenda est *inde* ***m*** *Merkel*, *οἰμωγῆς ἄξιος Plan* 466 Ite procul ***O μ τ ς***, Este pr. ***X*** *ω vulgo* ‖ iusta precor ***ς*** ‖ tactu/que ***N*** 467 Uirgineo/ (s *eras*)—manu(s *add m 2*) ***N*** ‖ remoue ***μ*** 468 morte mea ***e***² ***p*** *ccBersm et Senat* ‖ est placare mea quem cede paratis *R* 470 Uota mou. ***ς*** *Hs vulgo olim* ‖ monent ***h*** 471 Nunc captiua ***M μ τ h e p ς*** *ω Plan Jahn* N̄(c *postea insertum, i e* Nunc *ex* Non, *fort a m 1*) ***F***, Non capt. ***N ς*** *Hs vulgo* ‖ *sed cf Eur Hec 349sq* ᾗ πατὴρ μὲν ἦν ἄναξ . . . νῦν δ' εἰμὶ δούλη *Ilias Lat 982* Priami nunc filius orat ‖ ineptum ***O τ*** 472 redimatis triste sepulchrum ***M*** ‖ ius *om* ***μ***, *add* ***μ***², *i r* ***n*** ‖ sepulchris ***N***, sepulcrum (uel cri *sscr m 2*) ***μ*** 473 tum cum ***h*** 474 et populus ***p ς*** ‖ ipsa ten. ***ς*** 476 coniectạ (o) ***e***² 477 terras ***h*** ‖ deflexo *vel* defesso ***ς*** ‖ po(p *ex* b *m 2*)lite ***F***, poblite ***g*** ‖ labens defecto poplite (*corr*) ***e***² 479 Tum quoque ***ς*** *R* ‖ u(e *i r*)lare tegendas ***N***, pudendas ***ς*** 481 recenset ***τ*** 482 *om R* ‖ Priamid(a *ex* e *m 2*)s ***F***, Priamides (a) ***τ*** ‖ quid—cruoris ***N h e*** *Plan* ***ς*** *Hs*, quod—cruoris ***ς*** *Merkel*, quot—cruores (*sed cf XIV 529 XV 423*) ***M μ*** *cBonon Ehwald*, quem—cruorem ***F τ g p ς*** 483 o *add* ***n*** 485/487 *spurios censet* (*praef p XXV*) *Riese* 486/508 *hic permulta legi non possunt in* ***τ***

ediderat: dominum matri vix repperit Hector!
quae corpus conplexa animae tam fortis inane,
quas totiens patriae dederat natisque viroque,
huic quoque dat lacrimas: lacrimas in volnere fundit
osculaque ore tegit consuetaque pectora plangit,
canitiemque suam concreto in sanguine verrens
plura quidem, sed et haec laniato pectore dixit:
'Nata, tuae (quid enim superest?) dolor ultime matris,
nata, iaces, videoque tuum, mea volnera, pectus,
et, ne perdiderim quemquam sine caede meorum,
tu quoque vulnus habes! at te, quia femina, rebar
a ferro tutam: cecidisti et femina ferro,
totque tuos idem fratres, te perdidit idem,
exitium Troiae nostrique orbator Achilles.
at postquam cecidit Paridis Phoebique sagittis,
nunc certe, dixi, non est metuendus Achilles!
nunc quoque mi metuendus erat: cinis ipse sepulti

---

503 *sq Sen Controv VIIII 5, 17*: Ovidius nescit quod bene cessit relinquere .. uno hoc contentus ero: cum Polyxene esset abducta, ut ad tumulum Achillis immolaretur, Hecuba dicit 'cinis ipse sepulti in genus hoc pugnat'. poterat hoc contentus esse; adiecit: 'tumulo quoque sensimus hostem'. nec hoc contentus est; adiecit: 'Aeacidae fecunda fui'.

---

487 Ediderat *A RV Plan Jahn, abscisum in* τ, Edideras *e coni Hs vulgo*, Ediderit ς, Edideris *in Mscr Dicz 1075 Hs* ‖ matri dominum *h* 488 corpos *M* ‖ iam fortis *h* 490 489 *h* 490 *omnia praeter* fundit *evanida in* τ ‖ lacrimas *alterum om* (*corr* μ *m n*) *O* μ τ ‖ lacrimasque in *g* ‖ uolnere (*unum vulnus est, cf 476 495 497, de* in *cf XIV 770 alia*) *N*, uulnere *n M F* μ e^2 *g* ς *R*, uulnera ς *vulgo*, funera *cBerol* ‖ in funere fudit *h* 491 legit ς *Hs vulgo olim*, petit *vel* dedit ς, terit *coni Hs*, serit *in Mscr Dicz 1075 idem* ‖ φιλήματα παρέχει τῷ στόματι *Plan* ‖ pector(a *ex* e *m 2*) *F* 492 uertens *vel* uersans ς ‖ coneretam sanguine vellens *Postgate* 493 et *om* (*add m 2*) *N* 494 quod enim *M* ‖ ultima *O* ς, ultim(e *ex* a *m 2*) *F* ‖ matri *ccAmbr Berol Patav Hs vulgo olim* ‖ Θύγατερ ὑστάτη τῆς σῆς μητρὸς (τίς γὰρ ὑπόλοιπός ἐστι πόνος;), Θύγατερ, κεῖσαι *i e* nata tuae (quis enim superest dolor?) ultima matris, nata, iaces *Plan* 495 uolnera *N*, uulnera *cett vulgo* ‖ tuum mea u. pectus (*pectus sc ferro ruptum, cf 476 et Hermes XXXIX 55*) e^2 *g* ς *Plan* ω, meum tua u. pectus *O F* μ *h p* ς, tuum mea uulnera uulnus τ ς *Hs vulgo*, meum tua u. uulnus ς, tuum mea funera funus *coni Hs* 496 En ne *cBernegg Hs vulgo olim* ‖ an ne—habes? *coni Hs* 497 a te quia *R* 498 fem. uirgo (ferro *sscr*) *F* 499 tres (*incertum*) perdidit τ 501 paridis cecidit *F ccBerol et Rhen Hs vulgo olim* 502 Tunc uerte *g* ‖ dixi/ *N* 503 Tunc quoque *Douza* ‖ Nunc—metuendus *i r n* ‖ cinis ille ς ‖ sepult(i *evanidum*) *M*, sepultus ς

in genus hoc saevit, tumulo quoque sensimus hostem:
Aeacidae fecunda fui! iacet Ilion ingens,
eventuque gravi finita est publica clades, —
sed finita tamen; soli mihi Pergama restant,
in cursuque meus dolor est: modo maxima rerum,
tot generis natisque potens nuribusque viroque,
nunc trahor exsul, inops, tumulis avolsa meorum,
Penelopae munus; quae me data pensa trahentem
matribus ostendens Ithacis „haec Hectoris illa est
clara parens, haec est“ dicet „Priameia coniunx!“
postque tot amissos tu nunc, quae sola levabas
maternos luctus, hostilia busta piasti!
inferias hosti peperi! quo ferrea resto?
quidve moror? quo me servas, annosa senectus?
quo, di crudeles, nisi uti nova funera cernam,
vivacem differtis anum? quis posse putaret
felicem Priamum post diruta Pergama dici?
felix morte sua est, nec te, mea nata, peremptam
adspicit et vitam pariter regnumque reliquit!
at, puto, funeribus donabere, regia virgo,
condeturque tuum monumentis corpus avitis.
non haec est fortuna domus: tibi munera matris
contingent fletus peregrinaeque haustus harenae!
omnia perdidimus: superest, cur vivere tempus

---

504 hoc pugnat *Seneca* 505 Aeacidae *μ e²* ς *RV vulgo,* Aeacide *A,* Eacide/ *N,* Aeaciden *M F τ,* Eacide *h* ‖ fui/ *N,* fuit (*corr μ*) *M μ* 506*sq* est *om h* ‖ Si finita tamen ς *Hs,* Sit finita t. *p,* Nec finita t. ς *ConstFanensis,* clades: Sed finita t. s. m. P. restant (*ut* Pergama finita *coniungantur*) *distinx V* ‖ uni mihi (*cf her 1, 51*) ς ‖ clades, sed finita aliis, soli mihi *Schepperus* 508 dolor meus *g* ‖ maxime *h* 509 natisque *M μ h e* ς *ω,* gnatisque *F τ g,* /natisque *N* 510 thraor *h* ‖ tumul(is *i r m 2*) *N* ‖ auolsa *N,* auulsa *cett vulgo* ‖ deorum *O τ* 511 Penelope *M F,* Penelopes *N* ς *R* 513 cara *g* ‖ primeia *M* 514 amisos (*corr m 2*) *M* 516 quid ferrea ς ‖ ferre(a *ex* o *m 2*) *F* 517 m(o *i r m 2*)ror *N* ‖ damnosa ς *A Hs vulgo olim* 518 Quid *e²* ς *Hs,* Quid *e corr* (Quo *m 1, ut videtur*) *n* ‖ dii *M e²* ς *R* ‖ celestes *R* ‖ nisi uti noua (*cf NJhbb 1894, 794 et ex P III 3, 27*) *h e²* ς, nisi ut noua *F τ* ς, nisi /ut(i *i r m 2,* t *ex corr*) /noua *N,* nisi quo noua *M μ* ς *ω Hs vulgo* 519 an(ū *i r m 2*)/// *M* ‖ difertis—posset (*corr*) *μ* 521 est *om cRhenov, del Hs* 523 Ha puto *e²* ‖ muneribus *Bentley* ‖ donabere (*cf her 11, 99 Sen clem II 6, 2*) *O μ* ς, dotabere (*ex Aen VII 318*) *τ X g ω vulgo, τιμηθήσῃ Plan* 524 monumentis *A ω vulgo,* monimentis *A* 525 est hęc *N* ς 526 Contingunt *g,* Contigerint *ccBas et Berol Bothe* 527 c(u *i r m 2*)r *M*

in breve sustineam, proles gratissima matri,
nunc solus, quondam minimus de stirpe virili,
has datus Ismario regi Polydorus in oras.
quid moror interea crudelia vulnera lymphis
abluere et sparsos inmiti sanguine vultus?'
Dixit et ad litus passu processit anili,
albentes lacerata comas. 'date, Troades, urnam!'
dixerat infelix, liquidas hauriret ut undas:
adspicit eiectum Polydori in litore corpus
factaque Threiciis ingentia vulnera telis!
Troades exclamant: obmutuit illa dolore,
et pariter vocem lacrimasque introrsus obortas
devorat ipse dolor, duroque simillima saxo
torpet et adversa figit modo lumina terra,
interdum torvos sustollit ad aethera vultus,
nunc positi spectat vultum, nunc vulnera nati,
vulnera praecipue, seque armat et instruit iram..
Qua simul exarsit, tamquam regina maneret,
ulcisci statuit poenaeque in imagine tota est,
utque furit catulo lactente orbata leaena
signaque nacta pedum sequitur, quem non videt, hostem,
sic Hecube, postquam cum luctu miscuit iram,
non oblita animorum, annorum oblita suorum,
vadit ad artificem dirae, Polymestora, caedis
conloquiumque petit: nam se monstrare relictum
velle latens illi, quod nato redderet, aurum.

---

530 poliọdorus *M*, poli/dorus *μ* 532 Abluere /////// (interea *eras*) et sp. immiti sang. ultus *M* ‖ inmitti *τ*, stillanti *cMenardi* 533 procedit *ς Plan Gierig* 534 laniata *ς Hs vulgo olim* 535 Dixit et inf. *N*. 536 polydorę *e*² 537 threius *τ* 538 obm. pro dolore *h* 539 uocem (*cf NJhbb 1894, 794*) *τ N X VA Hs*, uoces *M μ R Merkel* ‖ abortas *M μ h* 540 Deuocat (*corr m 2*) *N* 541 aduersæ—terræ (æ *bis ex* a *m*) *M ς* 542 Int. tollit toruos ad sydera u. *N ς* ‖ extollit *F τ e*² *g ς*, attollit *ς* ‖ ad eth(æ *ex* a)ra *M*, adhethera *h* 544 Uulnere *M* ‖ armat et *s l add F* ‖ iram *M h ccBerol et Vatic Ehwald*, ira/ (m *eras*) *N*, ira *X μ τ e ς ω vulgo* 546 in *om* (*add n*) *N h* 547 lactente *M μ h e g ς ω*, lact(e *ex* a *m 2*)nte *N*, lactante *F τ ccDresd et Zwicc* ‖ leæn(a *ex corr*, æ *fort fuit*) 548 na/cta (pedum *i r m 2*) *N*, nacta locum *M* 549/550 *del Merkel*² 549 hecube (*cf ad 423*) *N e*² *g ς ω Hs vulgo olim*, ecube *μ*, eccube *h*, Hecabe *Plan Bothe*, ecuba *M*, hecuba *F τ Merkel*² *vulgo* ‖ postquam luctu permiscuit *cMedic Bothe* 551 polỳmora (*corr*) *F*, polymnestora *ς RA* 552 Colloquium(que *om*) *M* 553 quod nat(o *ex* ū *i r m 2*) *F*, quo natum *τ*

Credidit Odrysius praedaeque adsuetus amore
in secreta venit. tum blando callidus ore
'tolle moras, Hecube', dixit, 'da munera nato!
omne fore illius, quod das, quod et ante dedisti,
per superos iuro.' spectat truculenta loquentem
falsaque iurantem tumidaque exaestuat ira
atque ita correpto captivarum agmina matrum
invocat et digitos in perfida lumina condit
expellitque genis oculos (facit ira nocentem)
inmergitque manus foedataque sanguine sonti
non lumen (neque enim superest), loca luminis haurit.
Clade sui Thracum gens inritata tyranni
Troada telorum lapidumque incessere iactu
coepit, at haec missum rauco cum murmure saxum
morsibus insequitur rictuque in verba parato
latravit, conata loqui: locus exstat et ex re
nomen habet, veterumque diu memor illa malorum
tum quoque Sithonios ululavit maesta per agros.

---

554 otrisius *h*, othrisius e^2 ‖ adsuetus amori (*probat ZÖG 1894, 883 Zingerle*) *vel* allectus amore *Hs*, adductus amore *Polle*, accensus amore *conieci* 555 cum blando *Hs vulgo olim* 556 Tollas $\overset{e}{\tau}$ ‖ Tolle metus ς ‖ hecube (*cf ad 423*) e^2 μ ς ω *Hs vulgo olim*, hęc $\overset{a^2}{}$ube *N*, eccube *h*, hecub$\overset{c^2}{}$(a *ex corr m 2*) *F*, hecuba *M* ς *Korn vulgo*, he (*cetera abscisa*) τ, Hecabe *Plan Bothe* ‖ Hecuba et, dixit *Merkel*^{2} 557 ante tulisti e^2 559 tumida(que *om*) *h* ‖ exe(s *ex* x *m 2*)tuat *F* 560*sq* At ita *M* ‖ ita *om* (*add m 3*) *h* ‖ correpto capt. agmina m. Inuocat *A RA Merkel*, *συναρπάσασα τοίνυν τοῦτον τὸ τῶν αἰχμαλωτίδων μητέρων σύστημα συγκαλεῖται Plan* ‖ corrept(o *ex* ū *m 2*) *F*, correptum τ ς ‖ agmine (*corr* g^2) *g* ς *V* ‖ Inuolat ς ‖ correptum c. agmine matrum *inde Hs vulgo olim*, correpto (*ut dativus pendeat ab* involat) c. agmine m. Involat *Lindemann* 561 lum. uertit *p* 562 Expellitque genis oculos *M* μ ς *R Korn*, Expilatque genis oculos τ *N X g VA Jahn*, Exspoliatque genis oculos ς *HAKoch*, Exspoliatque genas oculis *Excerpta Jureti Hs vulgo olim*, *καὶ τούτους ἐκ τῆς οἰκείας ἕδρας ἐκκόπτει Plan* ‖ nocentem *O F* τ e^2 *g* ς *R*, ualentem μ ς *Hs*, potentem *h* ς *Korn* 563 manus foedataque τ *F* e^2 ς *VA vulgo* ‖ manus oculis fedataque μ, manus (oculos *i r m 2*) fedataque *N*, manus oculis phoedataque *M* ‖ sonti *F* τ e^2 ς *VA vulgo*, $\overset{\text{sanguine}}{}$sonti *N*, sontis *M h g* ς *R*, $\overset{\text{sanguine}}{}$sontis μ 564 super (loca est *i r m 2*) *N* ‖ hauri//t (hauruit *fuit*) *M* 565 irrita *h* 566 lapidum(que *om*) *h* ‖ ince(ss *ex* d *m 2*)ere *F*, lacessere ς 567 a(t *ex* d *m 2*) *N* ‖ missu(m *a m 2*) *N* ‖ murmure cum rauco *h* τ ‖ iactu$\overset{\text{ł saxum}}{}$' *N*, iactum *M* 568 ad uerba *h* e^2 *g* ς, (ad *i r m 2*) uerba *N* 569 canis exstat *ccMed et Moreti* 571 sithonos τ

illius Troasque suos hostesque Pelasgos,
illius fortuna deos quoque moverat omnes,
sic omnes, ut et ipsa Iovis coniunxque sororque
eventus Hecubam meruisse negaverit illos.
Memnon. Non vacat Aurorae, quamquam isdem faverat armis,
cladibus et casu Troiaeque Hecubaeque moveri.
cura deam propior luctusque domesticus angit
Memnonis amissi, Phrygiis quem lutea campis
vidit Achillea pereuntem cuspide mater:
vidit, et ille rubor, quo matutina rubescunt
tempora, palluerat, latuitque in nubibus aether.
at non inpositos supremis ignibus artus
sustinuit spectare parens, sed crine soluto,
sicut erat, magni genibus procumbere non est
dedignata Iovis lacrimisque has addere voces:
'Omnibus inferior, quas sustinet aureus aether
(nam mihi sunt totum rarissima templa per orbem),
diva tamen veni, non ut delubra diesque
des mihi sacrificos caliturasque ignibus aras:
si tamen adspicias, quantum tibi femina praestem,
tum cum luce nova noctis confinia servo,
praemia danda putes; sed non ea cura neque hic est

---

572 *i l* ***N*** ‖ suos hostesque (suos *hic iteratum, virg del*) ***M*** ‖ peragros ***M*** *cRhenov* 574 Et homines ***M***, Sic omnes *i r* ***n*** ‖ uti et ***M F*** ‖ ips(a *ex* e *m 2*) ***F***, ipse ***τ*** 575 (h *add m 2*)ecubam ***M***, eccubam ***h*** ‖ meruere (*corr*) ***μ*** negauerat (*corr* g^2) ***N F g*** 576 hisdem ***F***, iste ***τ*** ‖ fauerit ***μ*** *ccAmbr et Barberin* ‖ a(rm *ex* nn)is ***M*** 577 ob casum ***g***, et casum ***M*** ‖ t(r *ex* h)oiẹque ***M***, troiẹque troiẹque (*alterum virg del*) ***F*** ‖ eccubẹ(que *om*) ***h***, *τῆς Ἑκάβης Plan*, Hecabesque *Bothe* ‖ mouere ***M*** 578 proprior ***M*** ‖ domestica ***h*** 579 Mennonis ***h*** e^2 ***g***, Mem/nonis ***F*** ‖ amisi ***F***, admissi ***h*** ‖ Phr. (quem *add m 2*) lintea (*corr*) ***μ*** 581 ille rubor (*cf Hermes XXXIX 56*) *scripsi cum* ***M*** *ccBerol et duobus Heinsianis R*, ille color ***N X VA*** *vulgo*, ille decor *Hs* 582 latuit(que *om*) ***F*** ‖ latuit sub *Excerpta Langermanni* 584 Spectare sustinuit (*corr*) ***e*** 586 lacrimasque ***τ*** ‖ edere ***ς*** 587 quae sust. ***M*** *ccGoth et Vratisl R* ‖ arduus ***ς*** 588 mihi *om* ***h*** 589 *sq* venio (*cf 595 Aen VIII 382 Ilias Lat 88*) ***ς*** *Hs vulgo olim* ‖ ut non ***M μ*** ‖ deisque ***M***, bouesque e^2 ***ς***, popasque *Hs*, focosque *Baumg-Crusius* ‖ dapesque—sacrificas *Burm* ‖ sacrificis (*corr* ***N***) ***O*** ‖ calig(antes *i r m 2*)que ***M***, cal(it *e corr m 2*)urasque ***F*** ‖ ignibus atras ***h***, ign. arcas (*corr*) ***g*** 591 praevia praestem *in Mscr Diez 1075 Hs* 592 Tunc cum ***h*** ‖ conubia ***N*** 593 putes si neta cura (*sic*) ***τ*** ‖ ea causa *cMedic* ‖ nec hic ***h***

nunc status Aurorae, meritos ut poscat honores:
Memnonis orba mei venio, qui fortia frustra
pro patruo tulit arma suo primisque sub annis
occidit a forti, sic vos voluistis, Achille.
da, precor, huic aliquem, solacia mortis, honorem,
summe deum rector, maternaque vulnera leni!'
Iuppiter adnuerat, cum Memnonis arduus alto
corruit igne rogus nigrique volumine fumi
infecere diem (veluti cum flumina natas
exhalant nebulas nec sol admittitur infra),
atra favilla volat glomerataque corpus in unum
densetur faciemque capit sumitque calorem
atque animam ex igni (levitas sua praebuit alas)
et primo similis volucri, mox vera volucris
insonuit pennis, pariter sonuere sorores
innumerae, quibus est eadem natalis origo,
terque rogum lustrant, et consonus exit in auras
ter plangor, quarto seducunt castra volatu.
tum duo diversa populi de parte feroces
bella gerunt rostrisque et aduncis unguibus iras
exercent alasque adversaque pectora iactant,

---

594 Non status *τ* **595** Mennonis *e*² *h g* ‖ mea$^{i^2}$ *τ* **596** sub armis *ς* **597** a magno *cMoreti* ‖ sic di (*cf I 2*) *τ F ς Jahn*, sic dii *h e*² *g ς* **598** Da procul *M*, Da procul (precor$^{ł\ precor^2}$ *i mg*) *μ* **599** mat. pectora *ς* **600** mennonis *h* ‖ annuerat. cum Memn. *distinx Jahn* **601** uolumine *scripsi* (*cf I 571*) *cum O F μ τ ς R*, uolumina *F*² *n h e*² *ς VA vulgo* **602** *om O, i l n* **602***sq* flum. nigras *cBas*, flumina latas *Burm*, flumina lentas *Postgate* ‖ flumine natae exhalant nebulae *Bothe*, flumine Nais exhalat nebulas *Housman* ‖ Exhalant *e*² *ς ω vulgo*, Exalant *N F h*, Exalat *M* ‖ sol/(æ *eras*) amittitur *M* **605** Densetur *M μ ς Merkel*, Dens(a *i r m 2*)tur *N*, Densa/ịt^{r} (a *ex corr m 2*, Densentur *fort fuit*) *F*, Densatur *τ h e*² *g ς ω vulgo olim* ‖ calorem *ς ω Hs vulgo*, colorem *A* **606** animam *ς Hs vulgo*, animum *A ω* ‖ ign(e *ex* i *m 2*) *N*, igne *h* ‖ suas praeb. (alas *om*) *τ* **607** primo/ (s *eras*) *M* ‖ mox uera *μ τ X ω vulgo*, mox prima *O τ cRhenov* **608** p(e *ex* i *m 2*)nnis *N* ‖ son. per auras *g* **609** Innumer(e *ex corr m 2*) *N*, In numerum *cBersm* **610** (T *i r m 2*)erque *N* ‖ locum *p* ‖ et cum sonus *e*² *ς*, et ter sonus *ς* ‖ lustr. ter consonus *mg edd Colon et Gryph* **611** Tunc pl. *τ* ‖ plangor *A ω Ehwald*, plangunt *e*², clangor *ς Hs vulgo* ‖ secedunt *h* ‖ s(ucced *i r m 2*)unt (c *a m 2*)astra *N*, succedunt castra (*vel* astra) *ς*, secernunt castra *ς* **612** Tunc duo *VA* **613** rostris//(que *eras*) *μ*, et rostris et *p ς* **614** alasque *i l F* ‖ aduersa(que *om*) *h* ‖ aduersaque tempora *M* ‖ pectora *i r μ* ‖ iactant *recepi* (*cf*

inferiaeque cadunt cineri cognata sepulto
corpora seque viro forti meminere creatas.
praepetibus subitis nomen facit auctor: ab illo
Memnonides dictae, cum sol duodena peregit
signa, parentali moriturae voce rebellant.
ergo aliis latrasse Dymantida flebile visum est:
luctibus est Aurora suis intenta piasque
nunc quoque dat lacrimas et toto rorat in orbe.

Aeneas apud Anium. Scylla.

Non tamen eversam Troiae cum moenibus esse
spem quoque fata sinunt: sacra et, sacra altera, patrem
fert umeris, venerabile onus, Cythereius heros.
de tantis opibus praedam pius eligit illam
Ascaniumque suum profugaque per aequora classe
fertur ab Antandro sceleratagque limina Thracum
et Polydoreo manantem sanguine terram
linquit et utilibus ventis aestuque secundo
intrat Apollineam sociis comitantibus urbem.

Hunc Anius, quo rege homines, antistite Phoebus
rite colebatur, temploque domoque recepit
urbemque ostendit delubraque nota duasque
Latona quondam stirpes pariente retentas.

Hermes XXXIX 56) ex ***M*** *(i mg* μ^2*)* ς, la(ss *i r m 2)*ant ***N***, laxant *vel* pulsant ς, lassant μ τ ***X*** ω *vulgo* **615** cineri² generi cogn. sepulto² sepulcri ***M*** ‖ sepul(to *i r m 2)* ***N***, sepulchro ς **617** Pre(p *ex* b *partim i r)*etibus ***M***, Praepet(ibus *i r m 2)* ***N*** ‖ nomen dedit *ccArgent et Zwicc* ‖ facit auctor nomen ***F h*** **618** Memnodies τ, Mennonides ***h***, Memonides ***F*** **619** moriturae voce] *sic* ***F*** τ *(i r* μ*) ccMedic Pal Rhenov Ehwald* ‖ periturae *ex tribus suis Hs vulgo olim* ‖ parenti alii moritura uoce reb. (parentali morituro more *sscr m 2)* ***M***, paren(tali *i r m 2)* moritur(e *ex corr m 2)* uoce reb. ***N*** ‖ more reb. ***F*** ^{2} τ^2 ***m h e g p*** ς ω *vulgo*, morte reb. ς, luce reb. (*cf Schol in cBenedictob* parentalis dies dicitur a parento *et fast II 548 am I 13, 3) Merkel*^{2} ‖ parentali perit. Marte reb. *Hs* **620** aurora² dimantida flebiliter² flebile ***M*** ‖ *Δαμαντίδα Plan* ‖ uisum est ***M F*** e^2 ***g*** *VA*, est *om* ***N h*** μ τ ς *R vulgo* **621** est *s l* ***M*** **622** et toto rorat ab ore *Schepperus* **623** Nec tamen ***N*** e^2 ς **624** Spem *i r n* ‖ facta ***M*** ‖ altera patrem *i r n*, altera templa ***M*** **625** cytheriais ***M***, cy(i)thareius ***N h***, cytherhus τ **626** *κἀκ τῶν τοσούτων χρημάτων Plan*, De tantisque op. *ed Bas* ‖ el. unam ς, *ἓν ἐκλέγεται Plan* **628** a(d *ex* b *m 2)* antandr(ū *ex* o *m 2)* ***M***, / ab antrando ***N*** ‖ littora t(h)racum ***F p*** ς **629** *i r* ***F*** ‖ ac Pol. *Bothe* ‖ polydore tuo *cBas* **632** (H *i r m 2,* N *fuit)*unc ***M*** ‖ hanius (*semper*) ***g*** ‖ rege fides *Merkel*^{2} ‖ quo antistite ς *Baumg-Crusius* ‖ antistide ***F*** **633** colebantur *Hs vulgo olim* **634** Urbem(que *om)* ***h*** ‖ ostendit ***X*** *VA vulgo*, ostendens ***M*** μ τ *R*, ostend(it *i r m 2)* ***N*** ‖ uota ς *Hs vulgo olim* **635** quondam *i l* ***F***

ture dato flammis vinoque in tura profuso
caesarumque boum fibris de more crematis
regia tecta petunt positisque tapetibus altis
munera cum liquido capiunt Cerealia Baccho.
tum pius Anchises: ‘o Phoebi lecte sacerdos,
fallor, an et natum, cum primum haec moenia vidi,
bisque duas natas, quantum reminiscor, habebas?’
huic Anius niveis circumdata tempora vittis
concutiens et tristis ait: ‘non falleris, heros
maxime: vidisti natorum quinque parentem,
quem nunc (tanta homines rerum inconstantia versat!)
paene vides orbum. quod enim mihi filius absens
auxilium, quem dicta suo de nomine tellus
Andros habet, pro patre locumque et regna tenentem?
Delius augurium dedit huic, dedit altera Liber
femineae stirpi voto maiora fideque
munera: nam tactu natarum cuncta mearum
in segetem laticemque meri canaeque Minervae
transformabantur, divesque erat usus in illis.
hoc ubi cognovit Troiae populator Atrides,
(ne non ex aliqua vestram sensisse procellam

---

636 thure(a *sscr* h^2) refuso $F\ h\ g\ \varsigma$ 637 casarumque M, c(a)esorumque $h\ \varsigma$ ‖ (crema *i r m 2*)tis F, litatis ς, secatis *in Mscr Diez 1075 Hs* 638 positique ς *Hs vulgo olim* 639 ceralia (*corr m 2*) N 640 Tum X *vulgo*, Tunc $M\ \mu\ \tau\ \varsigma\ \omega$ ‖ prius ς 643 niueis *add* μ^2 ‖ uitis M ‖ temp. canis *cPal*, temp. mitris *Burm* 645 natorum uidisti ς *Hs vulgo olim* ‖ uidistis g 646/647 $i\ r\ \mu$ 646 Qu(e *ex* a *m 2*)m N ‖ Quem ta(m̄ unc *i r m 2*) ///// (tamen *eras videtur*) homines M ‖ hominem $e^2\ \varsigma$ ‖ uersa est h, uexat *vel* seruat ς 647 *sq* quid enim $\varsigma\ R$ ‖ enim (est *add m 2*) mihi N, enim est mihi $F\ h\ e^2\ \varsigma$ ‖ quid e. m. f. a. Auxilii *ccOxon et Rhenov Hs vulgo olim* 648 Auxilium est p 649 *sq* habet quod patre (p patris *sscr m 2*) locum quod regna teneret M, pro parte locumque (et *s l m 2*) regna tenent(ē *ex* i *m 2*) N ‖ locus quo regna τ, locumque // regno F ‖ tenentem (vel teneret^2) μ, tenenti ς ‖ locos et regna tenentem *vel* loci iam r. (*vel* sceptra) tenentem *Hs* ‖ habet pro patre, locumque et *distinx Jahn* ‖ habet: pro patre locumque et r. tenenti Delius aug. dedit huic *coni idem* ‖ pro fratre (*meo sc, coll 661 664*) *Vollmer* 650 alt. libris R 651 fem. sorti ς *Hs vulgo olim* 653 In segetes ς ‖ laticemque $O\ \mu]\ \varsigma\ \omega$ *Hs*, laticesque $F\ h\ e^2\ \tau\ g\ \varsigma$ *Jahn* ‖ laticemque merum *ccMoreti et Patav* ‖ canaeque *Korn*, caneque M, bac(c)amque $N\ X\ \omega$ *vulgo* ‖ laticemque me/ri// (meorum *fort fuit*) caneque minerue (i. holei^2 baca *i mg m 2*) M 655 pop. achilles g 656 Ne nos ex aliqua urm (*i e* vestrum) uenisse proc. (pro ut^2) M

nos quoque parte putes!) armorum viribus usus
abstrahit invitas gremio genitoris alantque
imperat Argolicam caelesti munere classem.
effugiunt, quo quaeque potest: Euboea duabus,
et totidem natis Andros fraterna petita est.
miles adest et, ni dedantur, bella minatur.
victa metu pietas: consortia corpora poenae
dedidit (et timido possis ignoscere fratri:
non hic Aeneas, non, qui defenderet Andron,
Hector erat, per quem decimum durastis in annum),
iamque parabantur captivis vincla lacertis:
illae tollentes etiamnunc libera caelo
bracchia „Bacche pater, fer opem!“ dixere tulitque
muneris auctor opem, — si miro perdere more
ferre vocatur opem, nec qua ratione figuram
perdiderint, potui scire aut nunc dicere possum;
summa mali nota est: pennas sumpsere tuaeque
coniugis in volucres, niveas abiere columbas'.
Talibus atque aliis postquam convivia dictis

660 *sq Priscianus VII 11,*: 'his natābus', 'filiābus', 'deābus', 'equābus', mulābus', 'libertābus', 'asinabus' . . Ovidius posuit in XIII metamorphoseon: 'Euboea duabus [diabus *G*, deabus *RL, sic Priscianum aut legisse aut legisse sibi visum esse apparet*] Et totidem natis [latis *libri*] Andros fraterna petita est' [*sic K*, potita est *cett*].

657 usos *M* 658 Abstrait *M μ* ‖ genitoris ut alant *h* 659 Arcolicam *μ* ‖ diuino munere ς ‖ mun. gentem (terram *alii*) *h* e^2 ς 660 duobus ς, deabus *Priscianus, ut videtur* ‖ euolia *M*, eu(b *ex* o *m 2*, o *i r eadem*)a *N*, euobia (euboea *i mg*) *μ* 661 natabusque Andros totidem frat. petita est *Hs* ‖ potita est *Prisciani codd* 662 dedantur *O μ e* ς *ω vulgo*, reddantur *F τ h m g* ς *Jahn*, minantur *h g* 663*sq* pietas: consortia c. poenae dedidit (*frater sc, cf am III 10, 29 et quae dixi Hermes XXXIX 35sq*) *distinxi et parenth posui*, pietas dedidit *coniungunt vulgo* ‖ Atque meae pietas corsortia (*sic*) *M* ‖ Ui(cta *i r m 2*) me(tu *i r m 2*) *N* ‖ corpora *A ω Korn*, pectora e^2 *n* ς *Hs vulgo olim* 664 Dedidit et *M μ* e^2 ς *Jahn*, Dedit et tim. (*corr m 2*) *N*, Dedit et ut dimido *τ*, Dedit · et uttimido *F* ς, Dedidit ut tim. ς, Redidit et tim. *h*, Reddidit et tim. ς *VA Loers*, Tradidit et tim. *g* ς ‖ Dedit: et ut tim. p. ign. fratri, Non hic *distinx Hs vulgo olim* ‖ posses *h* ς *VA Jahn* 666 Hectora *τ* ‖ per quos *h* e^2 ς *vulgo olim*, per qu(os *ex* e *m 2*) *F* ‖ dec. per quos ς 667 parantur *h* 668*sq* etiam nunc *M F τ h* e^2 *g* ς (*i r n*) *RV Korn*, etiamnum *μ* ς *Hs vulgo* ‖ sidera caelo *τ* ‖ brachia celo Libera *h* 670 miro perdere miro *M* 671 uocatis *p* 672 nunc *om τ* ‖ discere ς ‖ possim *Hs vulgo olim* 673 n(o *ex corr m 2*)ta *F* 674 in uolucrem ς *Hs vulgo olim*

inplerunt, mensa somnum petiere remota
cumque die surgunt adeuntque oracula Phoebi:
qui petere antiquam matrem cognataque iussit
litora; prosequitur rex et dat munus ituris,
Anchisae sceptrum, chlamydem pharetramque nepoti,
cratera Aeneae, quem quondam transtulit illi
hospes ab Aoniis Therses Ismenius oris:
miserat hunc illi Therses, fabricaverat Alcon
Hyleus et longo caelaverat argumento.
urbs erat, et septem posses ostendere portas:
hae pro nomine erant et, quae foret illa, docebant.
ante urbem exequiae tumulique ignesque rogique
effusaeque comas et apertae pectora matres
significant luctum: nymphae quoque flere videntur
siccatosque queri fontes, sine frondibus arbor

---

681 *sq* (*Lactantii*) *Argum XIII fab V*: in quibus crater fuit Aeneae datus ab Alcone Lindio caelatus, *de lectione cf Append.*

---

677 adeunt(que *om*) ***h e*²** ***g*** ς **678** *sq* antiquam matrem (*cf Aen III 96*) ***μ e*²** ς *Plan ω vulgo*, antiquam terram *cSenat R* ‖ matrem *om* ***τ O X*** ‖ ant. matrem cognataque iussit ***μ e*²** ς *Plan ω vulgo*, ant. matrem cogn. suasit ***p*** *cMed*, antiquam (antiqua ***M***, antiquā ***F***, *sed virg erasa*) cognataque (cognaque ***τ***) m(o)enia iussit ***τ O X*** (*i mg* ***μ***) ‖ Lit(t)ora ***M μ τ e*²** ς *Plan ω vulgo*, Litor(a *i r m 2*) ***N***, Littor(e *ex* a *m 2*) ***F***, Littore ***h***, *an* moenia? *cf Aen III 100* **679** Progreditur ς **680** clamidem ***M h***, clamidē ***F***, cladem ***τ*** **681** Cratera—quem ***N τ*** ς *Hs*, Crateram — quam ***μ*** ς *Merkel*, Crateram — qu(ǣ *ex* ā *m 2*, *i e* quem) ***M***, Craterā — quem ***F***, Craterem — quem ***h e*²** ς ***ω*** ‖ craterram *coni Hs* ‖ transtulit ***M μ R Merkel*²**, (mis *i r m 2*)erat ***N***, miserat ***X VA vulgo*** ‖ ill(i *ex* e *m 2*) ***N*** **682/683** aoniis ***h e*²** ς *Plan R vulgo*, ioniis ***M F μ τ*** ς, iouiis$^{n^2}$ ***N***, h(a)emoniis ς *V*, aemoniis ς *A*, hispanis ς ‖ hismenius horis Miserat hunc illi therses *i l n*, *om* ***N*** ‖ yzmeneus ***M***, ystmenius ***e***², hismeneus ***μ***, Minyeius *Hs* ‖ heros$^{oris^2}$ ***F*** ‖ hunc ***N F τ h e*² *g*** ς, hanc(u *sscr m*) ***M μ*** ς *R Merkel* ‖ therse ***M*** ‖ sacrificauerat ***τ*** **684** Hyleus (ł Ni *sscr* ***e***²) ***e***² *Merkel*, Nileus ***A RV***, Mileus ***g*** *Plan*, Myleus ς *A Hs vulgo olim*, Nileos (*i e ὁ Νιλῆος*) *coni Hs* ‖ *de Alcone cf Opp ph I 658 Bergk, Ind l aest Götting 1884, 3 Wilamowitz* **685** poss(a *ex* e, a *i mg iterat m 2*)s ost. passas ***M*** **686** Hae pro$^{cum^2}$ ***M*** ‖ ferat illa ***O*** ‖ docebat (n *sscr* ***n***) ***O***, dicebant ***h*** ‖ et quae fortuna docebat *i mg* ***μ*** **687** ignesque gyroque ***M***, piroq' *i mg* ***m*** ‖ urnaeque rogique *Hs*, ignesque pyraeque *Merkel*² **688** et fusaeque *ad Tib I 6, 40 Bach* ‖ comis ***F τ*** **689** luctus ς ‖ nymphe/ ***F***, nymphes ***τ*** **690** (f *i r ex corr m 2*, montes *fort fuit*)ontes ***F*** ‖ arbor ***O μ e*²** ***ω***, arbos ***F τ h g*** ς *vulgo olim*

nuda riget, rodunt arentia saxa capellae.
ecce facit mediis natas Orione Thebis,
agmen femineum, iugulo dare pectus aperto,
illas demisso per inertia vulnera telo
pro populo cecidisse suo pulchrisque per urbem
funeribus ferri celebrique in parte cremari,
tum de virginea geminos exire favilla,
ne genus intereat, iuvenes, quos fama Coronos
nominat, et cineri materno ducere pompam.
hactenus antiquo signis fulgentibus aere,
summus inaurato crater erat asper acantho.
nec leviora datis Troiani dona remittunt,
dantque sacerdoti custodem turis acerram,
dant pateram claramque auro gemmisque coronam.
Inde recordati Teucros a sanguine Teucri
ducere principium, Cretam tenuere locique

---

691 (lamb *i r m 2*)unt ***N***, lambunt e^2 ς ω ‖ cap(e *ex* i)llæ ***M*** **692** aere vides medio *Gronovius*, en fecit med. *Vollmer* ‖ natas Orione *cGronovii Hs vulgo*, natas ab orione ***N*** μ ***h*** e^2 ***p*** ς *Jahn*, natas ab origine ***M*** τ ***g*** ς *R*, n. ab orig(i *ex* e *m 2*)ne ***F***, *τὰς Ἐχίονος παῖδας Plan*, natas ab Echione *RaphRegius* ‖ mediis (natas *om*) ab origine τ **693/694** *sic* (*nisi quod* ***M*** *habet* dimisso) ***M*** *Ehwald, utrumque versum del Bentley* ‖ inertia vulnera *sunt vulnera inerti telo* (*tela sc*) *facta, cf VII 544* ‖ Agmen femineum (*cf VI 199 sq*) ***M***, Hanc non fem. *cett* ω *Hs vulgo* ‖ iug. dare pectus aperto (*cf XII 30*, iugulo *est ablat*) ***A*** ω *Hs vulgo olim*, iug. dare uulnus aperto e^2 *Merkel vulgo* ‖ Illas (*in secunda imagine sc, tertia versu 697 sq describitur*) ***M***, Illis *cArgentinus*, Illam *cett* ω *vulgo* ‖ dimisso ***M*** μ ς ‖ per inertia uulnera ***M*** μ, per (fortia *i r m 2*) uulnera ***N***, per fortia uulnera *ccBerol et Zwicc Hs vulgo olim*, per fortia pectora *cett* ω *Jahn* ‖ telo] *sic* ***A*** ω, ferro ***h*** *cBersmanni* ‖ demisso per Martia vulnera (*vel* viscera) telo *coni Hs*, demissa per fortia vulnera tela (*cf Hedicke p 32*) *Bentley* ‖ hac, non fem. iug. d. vulnus ap., illac, demisso per inertia vulnere tela *Merkel*², illas demisso per inerti vulnera telo *Adv cr II.92 Madvig* ‖ Alcon femineum iug. d. v. ap. Olim ac dem. per inertia vellera telo *Halieut p 23 Birt* **695** pulchrasque *Lejay* **696** celebri/que (s *eras*) ***N*** **698** N(e *i r m 2*)/ ***M*** ‖ interea(t *add* ***m n***) ***O*** ‖ coronos (*cf p 13 Pr Gotha 1892 Ehwald*) ***F h g*** *ccBersm et Senat Ehwald*, coron(o *ex corr fort ex* a, *post* o *ras unius litt*)s ***N***, coronas ***M*** μ τ e^2 ς ω *vulgo*, *κορῶνας Plan* **699** nominet *Hs* ‖ et genere ***M*** ‖ maternam ***M*** ς ‖ d(u *ex corr m 2*, i *non fuit*)cere ***F*** **700** sign. exstantibus ς *et e coni Bentley* ‖ auro ***M*** μ (*i r* ***N***) ς **701** Summis ***M*** ‖ inaurato cr. erat *i r* ***N*** ‖ craterque erat ***h*** ‖ achanto ***M F h*** ς ω **703** custod(em *ex* i *m 2*) t. acer(ram *i r m 2*) ***M***, custodē/ (s *eras videtur*, ¯ *add m 2*) ***N*** **704** *om* (*i l m 3*) ***N*** ‖ Dant// (que *eras*) pat. gemmisque auro claramque cor. ***M***, Dantque pat. gemmisque auro clarumque c. ***n***, Dant pateram coronam claramque auro gemisque (*vel* genusque?) μ **706** certam (*corr m 2*) ***N***, creten *ccBonon et Rhenov Hs vulgo olim* ‖

ferre diu nequiere Iovem, centumque relictis
urbibus Ausonios optant contingere portus:
saevit hiems iactatque viros, Strophadumque receptos
portubus infidis exterruit ales Aello.
et iam Dulichios portus Ithacamque Samonque
Neritiasque domus, regnum fallacis Ulixis,
praeter erant vecti: certatam lite deorum
Ambraciam versique vident sub imagine saxum
iudicis, Actiaco quae nunc ab Apolline nota est,
vocalemque sua terram Dodonida quercu
Chaoniosque sinus, ubi nati rege Molosso
inpia subiectis fugere incendia pennis.
Proxima Phaeacum felicibus obsita pomis
rura petunt, Epiros ab his regnataque vati
Buthrotos Phrygio simulataque Troia tenetur.
inde futurorum certi, quae cuncta fideli

712 *Marius Pl Sacerdos I 161 (Keil VI 463)*: De epitheto . Epitheton est dictio propriis adiecta nominibus . . . ut Larissaeus Achilles, pius Aeneas, fallax Vlixes.

cretam tetigere μ, cretam tectique *M* **707** nequiere luem *M* ς, nequi(ere iouem *i r m 2*) *N* ‖ reli(ctis *i r m 2*) *N* **708** aptant ς **709** trophadumque e^2 ‖ recept(o^{s} *i r m 2*) *N*, receptus^{o} τ **710** Portubus *M* μ ς ω *vulgo*, Portibus *N X R* ‖ insidiis *R*, *om* τ ‖ oello *M*, oello *i r n*, ahelo *R* **711** dulichicos τ ‖ itichamque τ, itacāque *F* ‖ samonque *A* ω, samumque ς, Samemque *mg ed Bas*, Samenque *Hs* **712** Neritiasque *N F* μ τ ς *A vulgo*, Nereidas *M*, Narit(c)iasque *h* e^2 *g* ς *R*, Martiasque *V* ‖ domus *O F* μ τ ς *Riese*, domos *n h* e^2 *g* ς ω *vulgo olim* ‖ Ulixi *R*, Vlyssis^{i} *V*, Vlyssei *A*, Ulixei *Burm* **713** Praetereant τ, Pretererant^{v} μ, Praetereant *F*, Praetereant ς *R* ‖ rite *M* τ *Ben*, lite *ex corr* (sine *fort fuit*) *F* **714** Ambrachiam *h* ς, Ambrachyam e^2 ‖ uersique$^{\bar{u}^2}$ *M* **715** *om O*, *i l bis a m 2 et 3 n* ‖ Indicis e^2 ς, vindicis *Passeratius* ‖ acciaco *F h*, attiaco *n*, actiaci *g*, acciaci *Ben* ‖ ab *om h* ‖ dicta est μ *cMenardi* **716** suam—quercum *M* ‖ dodoni(da *i r*) *F*, dodonia τ, dodonica *h* **717** molo/so ,*F* moloso ς **718** Impia (*cf NJbb 1894, 795*) *F* τ *h* e^2 *g* ς ω *Jahn*, In(p^{i} *i r m 2*)a *N*, Inita *M* μ, Inrita (*cf XIV 539*) *e coni Hs vulgo* ‖ subvectis *Hs*, tam subitis *in Simmonsii ed Ellis* ‖ ingentia *M*, in(c *i r m 2*)en(d *i r m 2*)ia *N* **719** phaeac(um *i r m 2*) *N* **720** Arua petunt *h* ‖ epyros *i r* F^2 ‖ ephiros ab his regnata(que *i r m 2*) uati *N*, euritos (*item* τ) ab his regnator euntis *M*, regnataque *i mg m* **721** Buthrotos e^2 ς *Plan vulgo*, Butrotos μ *R*, Butrothos *VA*, (Bithro$^{v^2}$ *i r m 2*)tos *N*, Britrot(os *i r m 2*, But *i mg m 2*) *F*, bitrotos$^{ł\ \text{Heleno}^2}$ *h* ‖ Bruto post frigrio τ, Uoto post phrigio (Bruto p̓ phygio *i mg m 2*) *M*, bruto post frigio *i mg* μ, bruoto uati frigio *Ben* ‖ simula(taque *i r m 2*) *F* ‖ tenentur *cMedic Hs vulgo olim*

Priamides Helenus monitu praedixerat, intrant
Sicaniam: tribus haec excurrit in aequora pinnis,
e quibus imbriferos est versa Pachynos ad austros,
mollibus expositum zephyris Lilybaeon, ad arctos
aequoris expertes spectat boreamque Peloros.
hac subeunt Teucri, et remis aestuque secundo
sub noctem potitur Zanclaea classis harena.
Scylla latus dextrum, laevum inrequieta Charybdis
infestat: vorat haec raptas revomitque carinas,
illa feris atram canibus succingitur alvum,
virginis ora gerens, et, si non omnia vates
ficta reliquerunt, aliquo quoque tempore virgo.
hanc multi petiere proci, quibus illa repulsis
ad pelagi nymphas, pelagi gratissima nymphis,
ibat et elusos iuvenum narrabat amores.
quam, dum pectendos praebet Galatea capillos,
talibus adloquitur referens suspiria dictis:

---

724 Siccaniam *F* e^2 ‖ Sic. haec multis (tribus *sscr*) μ, Sycaniam hec ternis g^2 ‖ tribus *om* *O* τ, *i mg* *m* *i l* (*m 3*) *n*, tribus *i r* *F* ‖ (ex *i r m 2*)currit *N* ‖ aequore *N F* ‖ pinnis *cBonon Merkel*, p(e *ex* i *m 2*)nnis *N*, pennis *M* *Ehwald*, lingis^{v} *F*, linguis *m n X* μ τ ω *vulgo* ‖ trinis excurrit in aequora linguis^{o2} *Hs* 725 imbriferis *h* ‖ est uersa *N h* e^2 ς *R*, euersa *M F* τ, conuersa *g*, obuersa μ ς *Hs vulgo olim*, versa est ς *VA* ‖ pachin(o *i r m 2*)s *N*, bachios τ, pachi(nus *i r m 2*) *F*, pachinus *g* 726*sq* expositum *F* τ ς ω *vulgo*, impositum *O* μ e^2 ς, exposita est *g*, oppositum *cVatic et e coni Housman* ‖ zepheris *h* ‖ liliucon *M*, lilibeon *F* ‖ ad *om* *O* *s l n*, at e^2 ‖ ad arcton a. expertem ς, at arcton a. expertem *cRhenov Hs vulgo olim* 727 expertus *M* ‖ boreanque ς ‖ peloros^{v2} *F*, pelorus e^2 ς *R*, poloros τ 728 Hac subeunt *O* e^2 ς *R*, Hec subeunt τ, H(a *i r m 2*)nc sub. *F*, Hanc s. *h g* ς ‖ Haec (*vel* hic *vel* hunc) s. ς, Huc s. μ *p*, huic sub. *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ et *O* μ ς *Merkel*, et *om* τ *F h* e^2 *g vulgo olim* ‖ remisque ς *vulgo olim* ‖ estu(que *add m 2*) *F* ‖ Teucri remis, aestuque^{o2} *Jahn* 729 patitur zancleam cl. harenam *M* ‖ zamclea/ *N*, zandea *F* τ *h g* ‖ potitur Zanclaeam cl. harenam *Hs* 730 silla *h* ‖ laeua τ ‖ caribdis *F h* 731 Infestant *F* τ e^2 *g* ς ‖ remouitque *M*, remouet *F*, remouetque τ, reuomit(que *om*) *h* ‖ uorat haec sorptas reu.$^{ł\ uomitque2}$ *cBas et e coni Bentley* 732 aluum *i r n* 733 ore (gæ *ex* ca *m 2*)rens *M*, or(a fe *i r m 2*)rens *N* ‖ ferens μ 734 Uana (ł ficta *sscr m 2*) *N* ‖ relinquerunt *F* ‖ alio quoque ς *R* 736 grat. nympha *M* μ 738 Quam dum (*cf V 114*) *N F h e* ς ω *Hs vulgo olim*, Cui dum *M* μ ς *Merkel*, *legi haec non possunt in* τ ‖ pettendos *M*, spectandos ς, pexandos *Hs* 739 referens *A*, refferens *M*, re(p *i r m 2*)e(t *i r m2*)ens *N*, repetens τ e^2 ς ω *vulgo* ‖ *στεναγμοὺς ἀναπέμπουσα Plan*

'Te tamen, o virgo, genus haud inmite virorum
expetit, utque facis, potes his inpune negare;
at mihi, cui pater est Nereus, quam caerula Doris
enixa est, quae sum turba quoque tuta sororum,
non nisi per luctus licuit Cyclopis amorem
effugere', — et lacrimae vocem inpediere loquentis.
quas ubi marmoreo detersit pollice virgo
et solata deam est, 'refer, o carissima', dixit,
'neve tui causam tege (sic sum fida) doloris!'
Nereis his contra resecuta Crataeide natam est:
'Acis erat, Fauno nymphaque Symaethide cretus,
magna quidem patrisque sui matrisque voluptas,
nostra tamen maior: nam me sibi iunxerat uni.
pulcher et octonis iterum natalibus actis
signarat teneras dubia lanugine malas.
hunc ego, me Cyclops nulla cum fine petebat.
en, si quaesieris, odium Cyclopis amorne

Acis et Galatea. Polyphemus.

754 *Titulus ap Buechel Anth Lat II 1355, 3*: 'Ora puer dubiae signans lanugine vestis (*cf met IX 398*),

740 haut ***F*** **741** hic (*corr*) ***g*** ‖ negari ***ς*** **742** qu(e *ex corr m 2*)m ***F*** **744** per luctos ***τ***, per (f *s l*)luctus *cBas*, per fluctus *inde Hs vulgo olim* **747** dea est e^2 ***h*** *cSenat*, deam ē/ (*i e* est *ex corr*, esse *fuit*) ***M*** ‖ refer/ (t *eras*, o *om*) ***M*** ‖ gratissima ***ς***, clarissima ***ς*** **748** Neue tu(i *i r m 2*, tuā *videtur fuisse*) ***M*** ‖ sic sum fida ***M***, si cum fida ***F***, si sum s. tibi fida ***τ***, (sum tibi *ex* sic sum *m 2*) fida ***N***, (si *s l* μ^2) sum tibi fida ***μ h*** e^2 ***g ς*** *ω vulgo* ‖ doloris ***X*** *ω*, dolori(s *add m 2*) ***N***, sorori ***M*** *cBonon* **749** (re *i r m 2*)secuta ***N***, re secuta (est *a m 2*) ***F***, recusata ***R*** ‖ Crataeide *ConstFanensis*, crateide ***ς*** *A*, grateide ***M*** *V*, gratheide ***τ*** e^2 ***g*** *R*, gratide ***h***, (gr *i r m 2*)atheide ***N***, grathe(u *ex corr m 2*)de ***F*** ‖ *τῆς τοῦ Κρατείδου παιδός Plan* ‖ nata/(¯ *et* est *eras*) ***M***, nata (est *om*) ***τ***, natam (est *om*) ***ς*** *Hs vulgo olim* **750** Accis (*semper*) ***R*** ‖ nympha(que *om*) e^2 ‖ simethide ***M***, sumethi(de *i r m 2*) ***N***, sẏmeth)i *ex* e)de ***F***, semetide ***h***, semethide ***g***, *Σιμαιθίδι Plan*, Symaetide *Farnabius* **751** patrisque fui(t *a m 2*) ***M*** ‖ patrique suo matrique *in Mscr Diez 1075 Hs* **752** se mihi ***ς*** ‖ uinxerat ***M*** **753** pulcher ut *praef*^{1} *p XXIV Riese* ‖ actus ***N***, auctus *cBas* **754** Signabat e^2 ***ς***, Signa(b *ex* r *m 2*)at ***N*** ‖ teneras dubia l. malas ***N X μ τ*** *ω vulgo*, dubia teneras l. m. *ccBersm et Berol Hs vulgo olim*, teneras (dubia *om*, molli *sscr m 2*) lan. malas ***M*** ‖ teneras tenera *inde* (*cf Pr S G 1887, 22sq*) *conieci*, teneras molli *Korn* **755** me *om* ***h*** ‖ nulla ***M μ F*** *Merkel*, null(o *ex* a) ***N***, nullo ***τ h*** e^2 ***g ς*** *vulgo olim* ‖ confine ***h*** **756** En si (*cf Hermes XXXIX 56*) ***M μ***, Et si ***g*** μ^2, c² Ne si ***F***, Nec si (*ex 823*) ***m N τ h*** e^2 ***ς*** *ω vulgo*, nunc si *Vollmer* ‖ ciclop(i *postea insertum*)s ***M***, pis *i mg* ***m*** ‖ amor(ne *i r m 2*) ***M***, amorue *cDresd*

Acidis in nobis fuerit praesentior, edam:
par utrumque fuit. pro! quanta potentia regni
est, Venus alma, tui! nempe ille inmitis et ipsis
horrendus silvis et visus ab hospite nullo
inpune et magni cum dis contemptor Olympi,
quid sit amor, sensit validaque cupidine captus
uritur oblitus pecorum antrorumque suorum.
iamque tibi formae, iamque est tibi cura placendi,
iam rigidos pectis rastris, Polypheme, capillos,
iam libet hirsutam tibi falce recidere barbam
et spectare feros in aqua et conponere vultus.
caedis amor feritasque sitisque inmensa cruoris
cessant, et tutae veniunt abeuntque carinae.
Telemus interea Siculam delatus ad Aetnen,
Telemus Eurymides, quem nulla fefellerat ales,
terribilem Polyphemon adit „lumen“ que, „quod unum
fronte geris media, rapiet tibi“ dixit „Ulixes!“
risit et „o vatum stolidissime, falleris“, inquit,
„altera iam rapuit!“ sic frustra vera monentem
spernit et aut gradiens ingenti litora passu
degravat aut fessus sub opaca revertitur antra.
Prominet in pontum cuneatus acumine longo

---

757 praesentior *i mg* μ *Hs vulgo*, praesenti(us *i r m 2*, praestantior *i mg m 3*) ***M***, praestantior *ex corr* (praesentior *a m 1 videtur fuisse*) ***n***, praestantior μ τ ***X*** ***g*** ω *Jahn* 758 utrimque ς *Hs* 759 inmittis τ 760 Horr. nymphis *frg Moreti et cPal* ‖ ui/sus ***F*** ‖ nullo est ***N*** 761 magnis ς ‖ diis ***M*** μ ***h*** 762 sensit (*cf Hermes XXXIX 57*) ***O*** μ ***F*** *Ehwald*, sentit τ ***h*** e^2 ***g*** ς ω *vulgo* ‖ ualidaque cup. ***M*** μ *cBonon Merkel*^{2}, (uo *a m 2*, uo *i r*)trique cup. ***N***, nostrique c. τ ***X*** ω *vulgo* ‖ raptus *vel* tactus ς 763 obl. nemorum antr. *cGoth* 764 *i mg* τ 765 poliphœme (*item 772*) ***M*** 766 licet ***N*** ‖ Iam placet ς ‖ rescindere ς 767 aqua ***F*** μ τ ***g*** ς *vulgo*, aquam ***O*** ***h*** ***e*** ς 768 ferisque sitisque ***h*** 769 Cesserat *cMedic Bothe* ‖ et ture ***h*** ‖ ueniunt abeuntque (*cf Hermes XXXIX 58*) ***M*** μ τ ***X*** ω, ueniuntque abeuntque ***N*** *cMed et Bonon Hs vulgo* 770 Telemus ω *Regius vulgo*, T(h)elephus ***A*** *Plan* ‖ Siculam d. ad Aetnen *Hs*, siculam d. ad ethnē ***M***, siculam d. ad ethnem μ, *πρὸς τὴν Σικελικὴν ἐνεχθεὶς Αἴτνην Plan*, siculum d. ad aetnam ς, siculum d. (in equor *i r m 2*) ***N***, siculum d. in (a)equor τ ***X*** ω 771 *om* ***O***, *i l* ***n*** ‖ Telemus ω *Regius vulgo*, T(h)elephus ***A*** *Plan* ‖ eridines ***n***, eurimedes ***F***, eurumedes τ, euridimes e^2, eurimedes ς *R* 772 terribelem (*corr m 2*) ***F*** 774 stultissime ς, celeberrime ς 775 uerba (*corr m 2*) ***N*** 776 aut gradus (*corr m 2*) ***N*** 777 op. reu. umbra ***M***, op. uertitur umbra ς 778 in longum (*corr* ***N***) ***O*** ‖ cun. flumine ***M***

collis: utrumque latus circumfluit aequoris unda;
huc ferus ascendit Cyclops mediusque resedit,
lanigerae pecudes nullo ducente secutae.
cui postquam pinus, baculi quae praebuit usum,
ante pedes posita est antemnis apta ferendis
sumptaque harundinibus conpacta est fistula centum,
senserunt toti pastoria sibila montes,
senserunt undae; latitans ego rupe meique
Acidis in gremio residens procul auribus hausi
talia dicta meis auditaque verba notavi:
„Candidior folio nivei, Galatea, ligustri,
floridior pratis, longa procerior alno,
splendidior vitro, tenero lascivior haedo,
levior adsiduo detritis aequore conchis,
solibus hibernis, aestiva gratior umbra,
nobilior pomis, platano conspectior alta,
lucidior glacie, matura dulcior uva,
mollior et cygni plumis et lacte coacto
et, si non fugias, riguo formosior horto:
saevior indomitis eadem Galatea iuvencis,
durior annosa quercu, fallacior undis,
lentior et salicis virgis et vitibus albis,

ł huc²
780 Hunc *N*, Hunc ς *R* ‖ accedit *e*² ς ‖ mediosque per ęstus *M*, mediusque resedit *i mg m*, ciclopsque per ęstus(que *deleto* mediosque *add m 1*) *μ* ‖ medi(o *ex corr m 2*)que *F*, medioque *g* ς *Bothe* ‖ rese(dit *i r m 2*, refertur *fort fuit*) *N*, recedit *R* 781 Lan(i *ex* u *m 2*)gerę *F* 782 post(quam *ex* que *m 2*) *N* ‖ baculique praeb. *h* 783 pedem ς ‖ anten/nis *N*, antennis ς *Hs vulgo olim* 784 fistula *e*² ‖ compactaque fist. *g*, coniunctaque fist. ς ‖ fistula septem *Bentley* 785 *om τ* ‖ pastori(a *i r m 2*) *M* ‖ mont(e *ex* i *m 2*)s *N*
v o
788 auditaque mente ς *Hs vulgo olim* ‖ nataui *M* 789 *sq cf Verg ecl 2, 6sq* 789 fo/(lio *i r m 2*) *N* ‖ nivei folio *Hs* ‖ galateia *V* 790 prato *g h e*² ς *Jahn* 791 vitro splendidior *Bothe* ‖ /edo *N*, edo *h* 792 Lenior ς ‖ aequor(æ *ex* a *m 2*) *M* 793 ęstiuaque *e*², estiuo *τ* ‖ gratior aura ς 794 pomis (*cf NJhbb 1894, 795*) *X τ g ω Plan vulgo olim*, (po *i r m 2*)mi(s *a m 2*) *N*, p/omis (r *eras*) *μ*, forma (*glossa, ut videtur*) *M*, palmis *cBerol Bothe*, forda *Merkel*¹, formă ac *Merkel*², palma *Siebelis*, pinu (*cf Hedicke p 32*) *Bentley*, farno (*i e fraxino*) *NJhbb 1897, 224 Polster* ‖ mobilior dama (*Adv cr II 92*) *Madvig*, mobilior flamma *in Simmonsii ed Ellis* 797 *olim* (*cf Pr S G 1887, 29sq*) *hunc versum in suspicionem vocavi* ‖ *'vellem pluribus te laudare teque cum horto fertili comparare, sed eheu! fugis neque me audis' interpretatus est p 24 Hartman*
n²
800 Lætior *M* ‖ altis ς

his inmobilior scopulis, violentior amne,
laudato pavone superbior, acrior igni,
asperior tribulis, feta truculentior ursa,
surdior aequoribus, calcato inmitior hydro,
et, quod praecipue vellem tibi demere possem,
non tantum cervo claris latratibus acto,
verum etiam ventis volucrique fugacior aura!
at bene si noris, pigeat fugisse morasque
ipsa tuas damnes et me retinere labores.
sunt mihi, pars montis, vivo pendentia saxo
antra, quibus nec sol medio sentitur in aestu
nec sentitur hiems; sunt poma gravantia ramos,
sunt auro similes longis in vitibus uvae,
sunt et purpureae: tibi et has servamus et illas.
ipsa tuis manibus silvestri nata sub umbra
mollia fraga leges, ipsa autumnalia corna
prunaque, non solum nigro liventia suco,
verum etiam generosa novasque imitantia ceras.
nec tibi castaneae me coniuge nec tibi deerunt
arbutei fetus: omnis tibi serviet arbor.
hoc pecus omne meum est, multae quoque vallibus errant,
multas silva tegit, multae stabulantur in antris,
nec, si forte roges, possim tibi dicere, quot sint:

---

801 *Seneca De benef VII 23, 1 Hosius*: et qui dixit: ‘His inmobilior scopulis, violentior amne [amne hoc *libri fere omnes*]’, ne hoc quidem se persuasurum putavit aliquem tam inmobilem esse quam scopulum.

---

801 uiolentior angue *ccBersmanni et Menardi* ς, uelocior amne *cLeid* 802 laud. phitone (pauone *i mg m 2*) sup. a(c *ex* g)rior /(i *i r m 2*)gni ***M*** ‖ superior ***τ*** 803 tribolis ***N*** 804 *om* ***O***, *i l* ***n*** ‖ calto ***F*** 805 Ne(q, *eras*, ñne *sscr m 2*) quod precipue ***M*** ‖ praec. si possem demere uellem (*eadem verba adscr* μ^3) ***h*** e^2 ς ‖ uellem si/ *i r* ***n*** ‖ posse ***F*** ς 808/809 *in parenth pos Ehwald* 808 At /be ***F*** 809 tua ***τ*** 810 monitis ***τ*** 812 Neu ***e***^{2} ‖ uirentia ramis ***p*** 813 *om* ***M***, *i mg* (Sunt a *abscisa*) ***m*** ‖ longis mihi uitibus ς ‖ *cf Anth Lat Buech II 468, 5* 814 (h *add m 2*)as ***N***, has *add* ***h***^{3} 815 siluestria ***τ*** ‖ uota ***M*** 816 (aut *i r m 2*)umnalia ***N***, autumalia ***h*** 817 nigra ***h*** ‖ labentia ***M*** μ 819 mecū iuge ***M*** 820 arborei (*cf georg I 55*) ***h*** ς *Hs* ‖ arbor ***O*** μ ***τ*** ***F*** ς *RV Merkel*^{2}, arbos ***h*** e^2 ***g*** *A vulgo* 821 multeque in uallibus *ccBersm et Med R* 823 possim ***M*** μ ς *R vulgo*, possem ***N F τ h g*** ς *VA* ‖ quod ***τ*** ‖ s/int ***F***, sunt ***h g*** ς *VA*

pauperis est numerare pecus! de laudibus harum
nil mihi credideris: praesens potes ipsa videre,
ut vix circueant distentum cruribus uber.
sunt, fetura minor, tepidis in ovilibus agni,
sunt quoque, par aetas, aliis in ovilibus haedi.
lac mihi semper adest niveum: pars inde bibenda
servatur, partem liquefacta coagula durant.
nec tibi deliciae faciles vulgataque tantum
munera contingent, dammae leporesque caperque
parve columbarum demptusve cacumine nidus:
inveni geminos, qui tecum ludere possint,
inter se similes, vix ut dinoscere possis,
villosae catulos in summis montibus ursae,
inveni et dixi 'dominae servabimus istos!'
iam modo caeruleo nitidum caput exere ponto,
iam, Galatea, veni, nec munera despice nostra!
certe ego me novi liquidaeque in imagine vidi
nuper aquae, placuitque mihi mea forma videnti.
adspice, sim quantus! non est hoc corpore maior

---

824 *Seneca Epist mor IV 33, 4 Hense*: non possumus, inquam, licet temptemus; educere aliquid ex tanta rerum aequalium multitudine . 'pauperis est numerare pecus'.

---

824 Pauperies(t *add m 2*) ***N*** 825 poteṇs ***M*** 826 circū eant ***M***, circueant ***N***, circumeant ς *V*, sustineant ς *A*, circuagant *Hs* ‖ distentum umoribus *Bach* 827 trepidis ς 828 *om* ***O***, *i l* ***n*** ‖ Sunt mihi par ς ‖ h(ę *ex corr m 2*)di ***F*** 830 *om* ***M***, *i mg* (coagola) ***m*** ‖ parte ***h*** 831 diuitiae ς 832 *desinit hic* ***τ*** ‖ Munera *i mg* ***e***² ‖ damne ***M*** ‖ lep. capraeque ς, leporesque capreaeque *Polle* 833 Parue ***μ g*** ς *Hs vulgo*, Parque ***e***² ***h*** ς *Jahn*, Par ụ(e *ex* a *m 2*) ***M***, Par(que *i r m 2*) ***N F*** ‖ demptusue ς *VA Hs vulgo*, domitusue ***O***, demptusque ***e***² ***h g*** ς *Jahn*, d(e *i r m 2*)mptusque ***F*** 834 possunt ***F g*** ς, possẹnt ***e***² 835 ut uix ς ‖ dinoscere ***M F h e***² ***g*** ς, dignoscere ***N μ*** ς *ω vulgo* ‖ et vix dignoscere quos sit *Hs* 837 et *i r* ***m*** ‖ et dominae dixi ς *Hs vulgo olim* 838 Iam tu caer. ***e***², Tu modo caer. ***g*** ‖ Iam mihi *vel* Iam nunc ς ‖ glaucum caput *Hs* ‖ (*cf II 271 fast I 458*) exere ***N X*** *ω vulgo*, exime (*i mg corr* ***μ***, tolle *sscr* ***m***) ***M μ*** 840 liquidaque ***e***² *R*, liquid(e *ex* a *m 2*)que ***F***, liquid(a *ex* o *m 2*)que ***N*** ‖ in *om* ***μ*** ‖ in margine ***N***, in margine ς 842 Aspicies quantum ***M***, Aspi(ce sim *i r m 2*) quantu(s *a m 2*) ***N***, Aspice sum quantus ***μ***, A. s(i *i r m 2*)m qu. ***F*** ‖ non est h(o *ex* i *m 2*)c ***F***, non hoc est ***h***

Iuppiter in caelo (nam vos narrare soletis,
nescio quem regnare Iovem), coma plurima torvos
prominet in voltus umerosque ut lucus obumbrat,
nec mea quod rigidis horrent densissima saetis
corpora, turpe puta (turpis sine frondibus arbor,
turpis equus, nisi colla iubae flaventia velent!);
pluma tegit volucres, ovibus sua lana decori est:
barba viros hirtaeque decent in corpore saetae.
unum est in media lumen mihi fronte, sed instar
ingentis clipei. quid? non haec omnia magnus
sol videt e caelo? soli tamen unicus orbis.
adde, quod in vestro genitor meus aequore regnat:
hunc tibi do socerum; tantum miserere precesque
supplicis exaudi! tibi enim succumbimus uni.
quique Iovem et caelum sperno et penetrabile fulmen,
Nerei, te veneror: tua fulmine saevior ira est. —
atque ego contemptus essem patientior huius,
si fugeres omnes; sed cur Cyclope repulso
Acin amas praefersque meis conplexibus Acin?

---

847 *Vinc Bellov Spec hist VI 117*: 'Turpis sine frondibus arbor—decori est, Barba uiris'.

---

843 *sq* in *bis* μ ‖ quem uos ***O*** *cMedic* ‖ caelis, ubi vos *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ in caelo regnare *fort est coniungendum, de* nam *postposito cf IX 669 XI 162* 844 com(a *a m 2*) ***N*** ‖ tortos ***F***, fortes ς *Bothe*, nostros ***p***, totos *Harless* 845 Imminet ς ‖ u(u *i r m 2*)ltus ***N***, uultus *cett* ω *vulgo* ‖ umeros(que *om*) ***F*** ‖ obombrat ***F***, oberrat (ł obumbrat *sscr*) e^2 846/847 *hic omissi exstant in textu post 853* ***F h*** e^2 846 mihi quod *ccAmbr et Medic Hs vulgo olim*, mea quo(d *i r*) ***N*** ‖ quod duris ς 847 pectora turpe puta *Bentley* ‖ dura puta ***F*** γ ‖ *parenth posui* ‖ turpe est sine *Hs* ‖ arbos ς ‖ Turpe pecus mutilum nemus est absque arbore turpe Et sine crine caput turpes sine frondibus herbae *post 847 i mg* ***n*** 848 turpe et equus *Hs* ‖ uelant ς 849 *om* (*add i l* ***n***) ***O***, *del Merkel, sed cf NJhbb 1894, 196* ‖ Plurima tegit ***h***, pluma decet *Riese* ‖ auibus sua pluma e^2 ‖ decori (est *om*) ς *Bothe* 851 s(e *ex corr i r m 2*)d ***N*** ‖ mihi fronte sinistra ***M*** 852 non h(o *ex* æ *i r m 2*)c ***M*** ‖ magnus ***M*** μ ς *Plan R Burm*, magn(o *i r m 2*)/ ***N***, magn(v *ex corr m 2*, s *add eadem* ***F***, magno ***h*** e^2 ς *vulgo* 853 soli tamen***N*** ς *Hs*, solido tamen ***M*** μ *R*, solis tamen ***F h*** e^2 γ ς *VA Jahn* ‖ orbi ***M*** μ *R* 854 nostro e^2 ‖ meus *om* ***h*** 855 Nunc tibi ***M*** 856 enim *add* h^3 857 Quique ***X*** ω, Quippe μ, Quiue ***O*** ‖ iouem sperno et celum et ***h***, Iovem in caelo sperno et *Hs* 858 te ueneror ***O F*** μ ***h*** γ ς *R Jahn*, uereor e^2 ς *VA Hs vulgo*, εὐλαβοῦμαι *Plan* 859 cont. te essem ***M*** 860 remoto ς 861 amplexibus ***h*** ς *VA Hs vulgo olim* ‖ acim *ccGoth et Vratisl*

ille tamen placeatque sibi placeatque licebit,
quod nollem, Galatea, tibi: modo copia detur,
sentiet esse mihi tanto pro corpore vires!
viscera viva traham divisaque membra per agros
perque tuas spargam (sic se tibi misceat!) undas.
uror enim, laesusque exaestuat acrior ignis,
cumque suis videor translatam viribus Aetnam
pectore ferre meo, nec tu, Galatea, moveris."
Talia nequiquam questus (nam cuncta videbam)
surgit et, ut taurus vacca furibundus adempta,
stare nequit silvaque et notis saltibus errat:
cum ferus ignaros nec quicquam tale timentes
me videt atque Acin „video" que exclamat „et ista
ultima sit, faciam, Veneris concordia vestrae!"
tantaque vox, quantam Cyclops iratus habere
debuit, illa fuit: clamore perhorruit Aetne.
ast ego vicino pavefacta sub aequore mergor,
terga fugae dederat conversa Symaethius heros
et „fer opem Galatea, precor, mihi! ferte, parentes"
dixerat, „et vestris periturum admittite regnis!"
insequitur Cyclops partemque e monte revulsam
mittit, et extremus quamvis pervenit ad illum

---

882 *sq Vibius Sequester p 2, 11 Burs*: Acis ex Aetna monte mari decurrit ex huius ripis Polyphemus saxa in Ulixen iecisse [*sic Muncker*, egisse *codd*] dicitur.

---

862 Ille quidem *g* 863 nolleṇt *M*, nolim *Hs* 864 Sentiat *F h* ‖ esse mihi *μ h* e^2 *g* ς *ω*, ipse michi *M*, (es *i r m 2*)se m. *N*, ip(se *i r m 2*) meas *F*, ipse meas ς 865 diuisaque (*cf trist I 3, 73*) *O μ R*, diuulsaque *n X vulgo* 866 sic se *M* ς *Plan Hs vulgo*, si se *cett* ς *ω* ‖ und/s^{a} *h* 867 acrior (*cf Hermes XXXIX 59*) *N F h* e^2 *g* ς *VA*, acrius *μ* ς *R vulgo*, agrius^{c} *M* 868 uidear *M* ‖ translat(a *ex* u *m 2*)m *N*, translatum *cCantabr* ‖ ignibus *cGoth*, rupibus *Hs* ‖ ethnam *M h g*, aethnā *F* 870 nequi/quam *M*, nequicquam *F h*, nec quicquam *μ* ‖ cunc(ta *i r*) e^2 871 surgit, uti *ap Bothium Vind p 175 JHVoss* 872 notis montibus e^2 ς, n. uallibus *cAmbr* 873 nequicquam^{c} e^2, ne quicquam ς ‖ t(i *ex* u *per ras*)mentes *M* 874 acim ς 875 sit facta *M*, sit faxo *Hs* ‖ ueneri *ccBerol et PalHs vulgo olim* 876 (h *add m 2*)abere *M* 877 Aetne *Hs vulgo*, ętnę *N*, ethne (ethna *i mg μ*) *μ* e^2, ethn(a *i r m 2*) *M*, (a)et(h)na *F h* ς *ω Korn* 878 Atque ego ς ‖ ego coeruleo ς 879 dederam *M* ‖ sym(a)ethius *N μ* e^2 ς *Plan vulgo*, simecius *F*, semetius *h g*, simethus$^{i^2}$ *M* 880 Et fer (*cf NJhbb 1894, 654*) *N μ X ω Hs*, (A *i r m 2, fort ex* O)ffer *M*, effer *i mg μ*, Confer *vel* Effer ς, affer *Merkel*^{2} 881 dixerat, aut (*sed cf I 545sq*) *JHVoss* 882 a monte *g* ς *R*

angulus is molis, totum tamen obruit Acin.
at nos, quod fieri solum per fata licebat,
fecimus, ut vires adsumeret Acis avitas.
puniceus de mole cruor manabat, et intra
temporis exiguum rubor evanescere coepit
fitque color primo turbati fluminis imbre
purgaturque mora; tum moles tacta dehiscit,
vivaque per rimas proceraque surgit harundo,
osque cavum saxi sonat exsultantibus undis:
miraque res, subito media tenus exstitit alvo
incinctus iuvenis flexis nova cornua cannis,
qui, nisi quod maior, quod toto caerulus ore,
Acis erat. sed sic quoque erat tamen Acis in amnem
versus, et antiquum tenuerunt flumina nomen.'

Glaucus. Desierat Galatea loqui, coetuque soluto
discedunt placidisque natant Nereides undis.
Scylla redit (neque enim medio se credere ponto
audet) et aut bibula sine vestibus errat harena,
aut, ubi lassata est, seductos nacta recessus
gurgitis, inclusa sua membra refrigerat unda.

---

884 angulus is molis *Merkel*², ang. is mot(us *i r m 2,* s. angulus *sscr eadem*) ***M***, ang. (e saxo *i r m 2*) ***N***, ang. esaxo ***X g ω vulgo***, ang. a saxo ***μ***, ang. ex saxo *ccDresd et Senat*, a. is montis *Merkel*¹, a. ex iactu *Riese*, a. exiguus *Hellmuth* ‖ Acim *VA* 885 solum fieri *ccBersm et Zwicc Hs vulgo olim* ‖ post fata *cZwicc* 886 inultas ***M***, (au *i r m 2*)itas ***N***, in undas *vel* in undis ***ς*** 887 de more ***O e***² ***ς***, de monte ***p*** *Bothe* ‖ infra ***ς R*** 887/888 manabat — rubor *om* ***O***, ***i l n*** ‖ uanescere ***M*** 890 moras ***M*** ‖ mollis ***M***, mol(e *i r m 2*)s ***N*** ‖ tacta (*a me sc, cf 652 886 XI 308*) *recepi ex* ***A VA***, iacta ***ς*** *Plan Hs vulgo*, tecta ***ς R***, facta ***g ς***, fracta ***ς*** *Gierig*, tanta *vel* acta *vel* cuncta ***ς***, taetra *Merkel*² ‖ dehisc(it *i r m 2*) ***N*** 891 proceraque ***N h e***² ***ς R Hs vulgo***, pro(ceraque *i r m 2*) ***F***, *ἐπιμήκεις κάλαμοι Plan*, properataque (*cf XV 748*) ***M μ g ς V Gierig*** 892 saxis ***M μ ς R***, saxi/ (s *eras*) ***N***, saxis ***F*** ‖ exfluuitantibus (exultantibus *sscr* ***μ***²) ***M μ***, exulantibus ***h***, et fluctantibus *cBonon* 894 Inflexis iu. flexis *marg ed Colon 1564*, Inflexis iuvenis cinctus *RaphRegius* ‖ plexis *Hs* ‖ cornua (in *sscr m 2*) ***M*** ‖ canis ***M***, cānis ***h*** 895 Qui neque quod ***M***, Qui n(isi *i r m 2*) quod ***N*** ‖ magior ***F*** ‖ ore (est *add n*) ***O*** *Merkel*, ore est ***F μ h e***² ***g ς ω vulgo olim*** 896 erat sed sic qu. ***h ς vulgo***, erat quod sic qu. ***M μ***, erat et sic quoque (*fort recte, cf I 660*) ***F e***² ***ς***, erat sic et quoque ***g***, erat quod fit quo(que *i r m 2*) ***N***, erat sic (*vel* sed) quicquid erat tamen ***ς***, erat sed sic quoque amans erat *Animadv p 120 Waddel* 897/968 *exstant in* ***τ*** 897 nomen *om* ***τ*** 899 Descendunt ***ς*** ‖ natat nereis in undis *cBas* 900 nec enim ***ς*** 902 seductos ***h ς ω vulgo***, *ἀναχώρησιν ἀπῳκισμένην Plan*, seducto(s *i r m 2*)/ ***N***, seductaque ***M X τ*** ‖ nata (*corr m 2*) ***N*** 903 inclusi *cArgentin*, in-

Ecce fretum scindens, alti novus incola ponti,
nuper in Euboica versis Anthedone membris,
Glaucus adest visaeque cupidine virginis haeret
et, quaecumque putat fugientem posse morari,
verba refert; fugit illa tamen veloxque timore
pervenit in summum positi prope litora montis.
ante fretum est ingens, apicem conlectus in unum,
longa sub arboribus convexus in aequora vertex:
constitit hic, et tuta loco, monstrumne deusne
ille sit, ignorans admiraturque colorem
caesariemque umeros subiectaque terga tegentem,
ultimaque excipiat quod tortilis inguina piscis.
sensit et innitens, quae stabat proxima, moli
'non ego prodigium nec sum fera belua, virgo,
sed deus' inquit 'aquae: nec maius in aequora Proteus
ius habet et Triton Athamantiadesque Palaemon.
ante tamen mortalis eram, sed, scilicet altis

---

clausa ***h***, in liquida *unus Heinsii*, infusa *in Mscr Diez 1075 Hs* **904** fretum scindens (*cf NJhbb 1894, 796*) ***μ X g VA*** *vulgo olim*, spetum (*sic*) scindens ***τ***, fretum scind(ens *ex* it *m 2*) ***N***, *τὰ κύματα τέμνων Plan*, freto stridens ***M*** *cBonon Merkel*, fretum stridens *R*, fretum findens *ex duobus* ς *Hs vulgo olim*, fretum radens (*vel* stringens) *coni idem* **905** versis anth. membris ***μ e²*** ς *VA vulgo*, membris a. uersis ***τ h***, (membris *i r m 2*) anth. (uersis *i r m 2*) ***N***, uīris (*i e* vestris) antedone siluis ***M*** ‖ andedone ***F τ*** **906** haeret ***O*** ς *A vulgo*, heret (uel dubitat *sscr m 1*, uel ardet *i mg m 2*) ***μ***, ardet ***τ F h g*** ς *RV Loers*, ardens ***e²*** ς **907** Hec quaec. ***e²***, Haec quaec. ς, Hic quaec ς, His quaec. *cRegius* ‖ quacumque (*corr m 2*) ***M*** **910** conlectus ***N F e²*** ς *R vulgo*, coniectus ***τ M h*** ς *VA*, cuneatus *Hs*, congestus *in Mscr Diez 1072 Hs* **911** Longa sub arboribus ***A ω***, Longa sine arb. ς *Hs vulgo olim*, longus ab aequoribus *Merkel*, liber ab arb. *HAKoch*, purus ab arb. *olim* (*coll III 709*) *conieci* ‖ conversus ς ‖ in aequ. ***M μ*** ς, ad aequ. ***F τ h e²*** ς ***ω*** *vulgo olim*, (in *om*, ad *add m 2*) aequor(a *i r*) ***N***, ad ethera ***g p*** **912** tuta tamen ***M***, tuta (loco *i r m 2*) ***N*** ‖ monstrumue deusue ***h*** **913** ammiraturque ***M***, admirat(urque *i r m 2*) ***N*** **914** humeris (*corr i mg* ***μ***) ***M μ*** ‖ membra *vel* colla ς ‖ tegenten (terentem *sscr* ***μ***) ***μ X ω*** *vulgo*, gerentem ***M***, te(g *ex corr m 2*)entem ***N***, tenentem *vel* iacentem *vel* rigentem ς, terentem *e coni Hs* **915** tort(i *ex* o *m 2*)lis ***M*** ‖ pistris *vel* pristis *Obs I 13 Gronovius* **916** Sentit ς *Hs vulgo olim* **917** non sum ***e²*** ς *vulgo olim* ‖ uera belua ***τ*** **918** Sum deus ς *Hs vulgo olim* ‖ maius *om* ***M*** ‖ in aequora *ccMedic et Rottendorph et Vratisl Hs vulgo*, in a(e)quore (*fort recte, cf III 622*) ***A ω***, *κατὰ τὴν θάλατταν Plan* ‖ protheus (atq' *add m 2*) ***M*** **919** athatiadesque ***h***, athamantidesque ***e²*** ‖ aut triton (*item* ς) athamantiadesue *cBersmanni Hs vulgo olim* **920***sq* sed — sic licet altis deditus aequ. — iam

deditus aequoribus, tantum exercebar in illis;
nam modo ducebam ducentia retia pisces,
nunc in mole sedens moderabar harundine linum.
sunt viridi prato confinia litora, quorum
altera pars undis, pars altera cingitur herbis,
quas neque cornigerae morsu laesere iuvencae,
nec placidae carpsistis oves hirtaeve capellae;
non apis inde tulit conlectos semine flores,
non data sunt capiti genialia serta, neque umquam
falciferae secuere manus; ego primus in illo
caespite consedi, dum lina madentia sicco,
utque recenserem captivos ordine pisces,
insuper exposui, quos aut in retia casus
aut sua credulitas in aduncos egerat hamos.
res similis fictae (sed quid mihi fingere prodest?):
gramine contacto coepit mea praeda moveri
et mutare latus terraque ut in aequore niti.

---

928 *Priscianus VI 57*: excipitur 'haec apēs, huius apis', quia hoc solum a pede compositum . . . Ovidius tamen nominativum 'haec apis' protulit in XIII metamorphoseon: 'Non apis inde tulit †hos [^{h}os *R*, collectos *ex Ovidii codd Caroliruh alter*] sedula flores'.

---

tum *Halieut p 31 Birt* ‖ Deditis *R*, debitus *Bentley* ‖ tantum ***M F μ τ h ς ω Lindemann***, iam (*fort ab n*) tum ***N e*² *ς vulgo*** 922 tendebam *HAKoch* ‖ capientia ς *et e coni Eranos VII Risberg* 923 immole ***M***, in rupe *cBas* ‖ moderebar (*corr m 2*) ***N*** 925 Altera pars fundit pars ***M*** ‖ altera fungitur (utitur *sscr m 2*) ***M*** ς *R*, alt. tinguitur *cGoth*, alt. clauditur *cMoreti* ‖ alt. pars undis, pars a. funditur herbis *Merkel*², alt. p. findit, p. a. finditur *Transact Oxf Ph S 1882/1883, 30 Ellis* 926 neque *om* ***τ*** ‖ tetigere *cDresd* 927 hy$^{ue^3}$rteque ***F***, hirtaeque *cGronov R* 928 collectos semine flores (*i e conlectum semen florum, ut sit* semine *abl lim*) *recepi ex* ***O F τ e***² ς, †hos sedula flores *Prisciani codd*, collectos sedula flores *inde* ***μ h F***² ***n*** ς *Plan ω vulgo*, collecto semine fl. *Mscr Bodleian Auct F IV 30 et mg ed Vincent Micyllus*, collectos femine fl. (*cf Tib II 1, 49*) *contra prosodiam Merkel*² *et* (*coll Plaut Mil I 1 27*) *Lejay*, conlectos semina flores *Ehwald*, confertos semine flores *olim temptavi* 929 nec umquam ***e***² ***h*** ς *vulgo olim* 930 ego pronus in udo *in Mscr Diez 1075 Hs* 931 si(c *add m 2*)co ***M*** 933 Desuper exp. *ccAmbr et Moreti*, diversos posui *HAKoch*, Ins. imposui ς ‖ ca(ptos *i r m 2*, p *ex* s, casus *videtur fuisse*) ***M*** 935 934 (*corr* ***μ***) ***M μ*** 934 egerit ***F*** 935 similis auctę (fictę *inde m 2*) ***F*** 936 Gramineo tactu *cStrozzan Bothe* ‖ mouer(i *ex* e *m 2*) ***F***, mouere ***τ*** 937 mutare ***O μ*** ς *Hs vulgo*,

dumque moror mirorque simul, fugit omnis in undas
turba suas dominumque novum litusque relinquunt.
obstipui dubitoque diu causamque requiro,
num deus hoc aliquis, num sucus fecerit herbae.
„quae tamen has“ inquam „vires habet herba?“ manuque
pabula decerpsi decerptaque dente momordi.
vix bene conbiberant ignotos guttura sucos,
cum subito trepidare intus praecordia sensi
alteriusque rapi naturae pectus amore,
nec potui restare diu „repetenda“ que „numquam
terra, vale!“ dixi corpusque sub aequora mersi.
di maris exceptum socio dignantur honore,
utque mihi, quaecumque feram mortalia, demant,
Oceanum Tethynque rogant: ego lustror ab illis
et purgante nefas noviens mihi carmine dicto
pectora fluminibus iubeor supponere centum;
nec mora, diversis lapsi de partibus amnes
totaque vertuntur supra caput aequora nostrum.
hactenus acta tibi possum memoranda referre,
hactenus haec memini, nec mens mea cetera sensit.

---

motare τ ***F h*** e^2 ***g*** ς ω *HAKoch, περιδινεῖν Plan* ‖ terreque$^{a^2}$ inequore$^{ut^2}$ ***N*** ‖ mitti (*corr* ***N***) ***O*** **938** m(o *ex* i *m 2*)ror ***N***, m$\overset{o}{\text{i}}$ror mirorque e^2 **939** dom. suum ς ‖ que *prius om* τ ‖ relinquit ***h*** e^2 ς, reliquit ς, relinqu(i *ex* n *m 2*)t ***F*** **940** Obstupui τ ***F*** e^2 ***g*** ς ω *vulgo olim* ‖ dubitoque diu ***N*** e^2 ς *VA Jahn*, dubiusque (*ex* dubioque *corr* μ) diu ***M*** μ ***F*** τ ***g*** ς *R Hs*, dubiusque fui ***h*** ς ‖ dubiusque diu quae causa requiro *cBersmanni Hs vulgo olim* ‖ subitaeque rei quae c. r. *vel* dubiusque, fugae quae e. r. *coni Hs* **941** haec aliquis ς ‖ an sueeus ς **942** quas tamen haec inquam ς *JHVoss* ‖ hos inquam τ **943** decerpsi diseerptaque ***M*** **944** cum biberant ***M*** **945** Cum subito ***h*** ς ω *vulgo*, Tum s. *cett* ς ‖ trepidare metu *Hs* ‖ intus mea peetora s. *cBonon* **946** capturæ ***M*** **947** restare loeo *ccGoth et Med Hs vulgo olim* ‖ diu *om* τ **948** eorpus(que *om*) ***h*** ‖ equore τ ς **949** Dii maris exe. solii dignantur ***M*** ‖ aceeptum ς ‖ dignatur τ **951** Oceeanum ***F h***, Ocenum τ ‖ tethynque ς *RA vulgo, Τηθύος Plan*, Tethymque *cd Colon*, thetymque e^2, tetimque ***g***, thetīque ***h***, thetinque ***N F*** μ, τ thetimque ***M*** **952** nouiens ***N*** ς *Merkel*, nouies ***M X*** ω **954 955** ***X*** ω *vulgo*, **955 954** ***O*** μ τ ***g*** **954** lapsu(s *add m 2*) de part. amnis ***N*** ‖ lapsu (*cf VIII 160 et quae dixi NJhbb 1894, 780*) *fort verum est* ‖ de fontibus ς *Hs vulgo olim*, de montibus ς **955** Totaque uerguntur *cLeid*, motaque (*vel* potaque) verguntur *Hs* **956** *om* ***N***, *post 959 i l* ***n*** **956/957** *post 959* ***h*** e^2 ς ω *Jahn*, *del eosdem Hs* **956** miranda ς **957** Hactenus haec mem. ***M*** μ *Merkel*, Haetenus et mem. τ ***N X*** ω *vulgo olim* ‖ sensit τ ***X***, sentit (ŧ sit *sscr* ***n***) ***O*** μ ***R***

quae postquam rediit, alium me corpore toto
ac fueram nuper, neque eundem mente recepi.
hanc ego tum primum viridem ferrugine barbam
caesariemque meam, quam longa per aequora verro,
ingentesque umeros et caerula bracchia vidi
cruraque pinnigero curvata novissima pisce.
quid tamen haec species, quid dis placuisse marinis,
quid iuvat esse deum, si tu non tangeris istis?'
Talia dicentem, dicturum plura, reliquit
Scylla deum; furit ille inritatusque repulsa
prodigiosa petit Titanidos atria Circes.

958/959 *virgula del* ***g*** 958 atque animus rediit *vel* mox ubi mens red. (*vv 956/57 deletis*) *Hs* ‖ rediit ***μ h*** ς, redit ***M***, redeunt e^2 ς ω, reddunt ***F*** ***τ g*** ς, red(dunt *i r m 2*) ***N*** ‖ actum meo corp. ***M*** ‖ totum (*corr m 2*) ***N*** 959 Quam fueram ς, Ac fuerat ***M*** ‖ nec eundem e^2 ς 960 hac ego *Hs* ‖ tunc ***N*** e^2 ***g*** ς ‖ uiridi (*corr* ***μ***) ***M μ*** ς *Ehwald, fort recte* 961 ue(rro *a m 2*) ***N*** 963 pinnigero ***h*** ς *VA Hs vulgo*, pennigero ***M F μ τ*** e^2 ***g*** *R*, pinnifero *cBersm*, p(e *ex* i *m 2*)nnigero ***N*** ‖ nouissime ***h*** ‖ pinnigera c. n. pistre *Obs I 13 Gronovius* 964 diis ***M h*** 965 non tu ***h*** 966 dicturum dicentem ***h*** ‖ dicturum et plura ς 967 *obelo notavit Merkel*[2] ‖ Scy(i)lla deum ***τ X*** ω *vulgo*, scylla (deum *i r m 2*) ***N***, Scilla furens ***M μ***, Scylla timens *temptare possis* ‖ ir(r *ex* a)itatusque ***F*** 968 tytanidos a. circe ***F*** INCIP̄ LIB̄ XIIII ***M***, Incipit XIIII ***N*** ,l' XIIII *in spatio 4 linearum* ***F***, INCIPIT LIBER XIIII e^2, EXPLICIT LIBER XIII · INCIPIT XIIII ***τ***, *nullus titulus in* ***μ h***

LIBER QUARTUS DECIMUS.

Scylla et Circe.

Iamque Giganteis iniectam faucibus Aetnen
arvaque Cyclopum, quid rastra, quid usus aratri,
nescia nec quicquam iunctis debentia bubus
liquerat Euboicus tumidarum cultor aquarum,
liquerat et Zanclen adversaque moenia Regi
navifragumque fretum, gemino quod litore pressum
Ausoniae Siculaeque tenet confinia terrae:
inde manu magna Tyrrhena per aequora vectus
herbiferos adiit colles atque atria Glaucus
Sole satae Circes, vanarum plena ferarum.
Quam simul adspexit, dicta acceptaque salute,
'diva, dei miserere, precor! nam sola levare
tu potes hunc' dixit; 'videar modo dignior esse:
quanta sit herbarum, Titani, potentia, nulli
quam mihi cognitius, qui sum mutatus ab illis.

1/54 *exstant in* τ **1** gigantei(s *i r m 2, gigantes fuit*) ***M*** ‖ ingestam ς ‖ Aetnen *Hs vulgo,* ethnen(nam *sscr* μ) ***M*** μ *cThuan,* etnam ***N*** *R,* ætnam *VA,* ethnam τ ***X*** **2** quis usus ς **3** b(o *ex* u)bus ***N***, bobus ς **4 5** τ ς *VA vulgo,* **5 4** ***O F h*** e^2 ***g*** *R Plan* **4** liquidarum ς **5** *om* (*v 4 i mg iteratus a m 2*) μ ‖ zanclē ***F***, zandē τ, zādē ***h*** $^{?}$***g*** ‖ monia(e *sscr*) ***M*** ‖ regi τ ***F*** *Ehwald,* regis ***M***, reg(ii *a m 2*) ***N***, regii ***h g***, rhegi ς, rhesi (ł rhegi *adscr*) e^2, Rhoeti *R* **6** Nauifragumque e^2 ς *RA,* Nau(i *a m 2*)fragumque ***N***, N$^{aui^2}$////fragumque ***F***, Naufragumque ***M*** μ ***h*** ς *V* ‖ ferum *V* **7** terit *Hs* **8** uectus (*cf Aen I 524*) ***O F*** μ τ ***h g p*** ς *VA Korn,* lapsus ***n*** e^2 ς *R Hs vulgo,* ἐνεχθεὶς *Plan,* raptus (*cf Pr S G 1887, 26*) *coll 470 conieci* **9** utque ***M*** **10** uanarum ***O h*** *cMed Korn,* uariarum ***F*** e^2 μ τ ***n*** ς ω *vulgo* **11** aspexit d̤e̤s̤p̤e̤x̤i̤t̤ dicta μ **12** Diua mei (*corr* μ) μ ***g*** ς ‖ mesere μ **13** potē (= potest *alias*) τ **13***sq* potes //// hunc ***N*** ‖ dignior esse *optimi libri, distinxi* ‖ dignior esse ***M F*** τ ***g*** ς, dign(ıs amore *i r m 2*) ***N***, dignus amore e^2 ς, dign(u *ex* i)s amorem μ, dignus amorem ***h*** ς *Plan* ω *vulgo* ‖ *haec dicit poeta: 'tu sola potes levare* (*cf V 21*) *hunc* (*me sc, qui nunc deus sum, cf Hor sat I 9, 47*), *videar modo dignior esse* (*quam ante, cum mortalis fuerim', cf 828 VII 697*) **14** Quanto τ ‖ titana ***M*** **15** *om* ***N***, *i l n* ‖ ¸cognitius ***F*** τ e^2 ς ω, cogni(tius *i r m 3*) ***n***, cognitius *ex corr* (cognitior *videtur fuisse*) ***h*** ^{2}, cognitior ***M***, cogniti^{or}// ***g*** ‖ qui sim *Hs*

neve mei non nota tibi sit causa furoris:
litore in Italico, Messenia moenia contra,
Scylla mihi visa est: pudor est promissa precesque
blanditiasque meas contemptaque verba referre;
at tu, sive aliquod regnum est in carmine, carmen
ore move sacro, sive expugnacior herba est,
utere temptatis operosae viribus herbae!
nec medeare mihi sanesque haec vulnera mando,
fineque nil opus est: partem ferat illa caloris!'
At Circe (neque enim flammis habet aptius ulla
talibus ingenium, seu causa est huius in ipsa,
seu Venus indicio facit hoc offensa paterno)
talia verba refert: 'melius sequerere volentem
optantemque eadem parilique cupidine captam.
dignus eras ultro (poteras certeque) rogari,

---

17 italio ς ‖ messenia ***M μ*** ς *VA Merkel*², mesenia ***τ F h*** *R*, mesania ***N***, messania ς *Hs vulgo olim*, mysenia ***e***² ‖ littora contra ***e***² ς 19 Plandicias-que ***τ*** 21 20 ***O*** 20 Aut tu ***M***, A(t *a m 2*) tu ***N*** ‖ s. aliquod regnum est ***e***² ***g*** ς *ω Jahn*, aliquod regni est ***M***, aliquod regum est ***N***, aliquid regnum est ***F h*** ***τ*** ς, aliquid regni est ***μ*** *et pro var lect, cZulichem Hs vulgo* ‖ (car *i r m 2*)mine 21 Ore moue ***F h e***² ***τ g*** ς *ω vulgo*, O. mo(ue *i r m 2*) ***N***, Ore tuo (moue *sscr* ***μ***²) sacro ***M μ*** ‖ siue (hoc *i r m 2*)pugnatior ***N***, s. expugnacior (*litt post* e *eras* ***μ***) ***μ*** ς *Hs vulgo*, s. hoc pugnatior ***e***² ς, siue pugnatior ***h***, s. expugnatior ***M F τ*** ς *VA*, s. expugnantior ς *R Jahn* ‖ expugnatior herba (*i e expugnabilior ab herba*) *Baumg-Crusius* 24 Fineque nil opus est ***τ F e***² ς *ω Hs vulgo*, Fineque opusque nullo ***p***, Fineque opus nullo ς, Et neque nil opus est ***M***, E(hoc mihi *i r m 2*) nil opus est ***N***, Hoc mihi nil o. est ***h*** ς *Baumg-Crusius*, uel neque Et sine nil o. est (sineque nil *i mg m 3*) ***μ***, Fine nihil opus est (*cf ex P III 1, 113*) ς *Jahn*, Hac ope nil opus est *coni Hs*, Nil medicina opus est *in Mscr Diez 1075 coni idem*, Sic quoque nil opis est *Burm*, Fine opus est nullo *Bothe*, Frigore nil opus est *in app ed Burm p. 1100 Capoferreus et* (*Phil Unt II 36, cf Plaut Forsch p 151*) *FLeo* 25 cyrcae—flammas ***M*** ‖ aptius ***h e***² ς *ω vulgo*, a(p *ex* l *m 2*)cius ***F***, altius ('*i e magis nutritum' Vollmer*) ***μ τ O F g*** ς, *ἀκμαιοτέραν ἐπιθυμίαν Plan* 27 Siue quod indicium f. hoc o. paterna ***M R*** ‖ Seu (*ex corr m 2*) uen(us *ex corr m 2*) ***N*** 28 melius se quærere uidentem ***M***, mel. sequ. sequentem *cBarberin*, m. sequere uol. *RA* ‖ uidentem (uel uolentem *sscr m 2*) ***μ*** 29 par(i *ex* a *per ras*)lique ***M*** 30 *distinx Jahn* ‖ pot. c(er *i r m 2*)teque ***M***, certe poterasque ***e***², poteras certoque ς *R Baumg-Crusius* ‖ rogare ***τ***, rogar(i *ex* e *m 2*) ***F*** ‖ dignus e. ultro: p. certeque rogari: et *distinx V*, dignus eras: ultro poteras certeque rogari *distinx Hs vulgo olim*, dignus eras poterasque ultro (mihi crede) rogari *coni Hs*, dignus eras: ultro p. per teque rogari *Burm*, dignus e. ultro ponti a consorte rogari *Capoferreus*, d. eras: ultro p. certaeque (*i e a certa, fida sc et honesta*) rogari *Bothe*, d. eras: ultro p. certoque (*i e confi-*

et, si spem dederis, mihi crede, rogaberis ultro.
neu dubites adsitque tuae fiducia formae:
en ego, cum dea sim, nitidi cum filia Solis,
gramine cum tantum, tantum quoque carmine possim,
ut tua sim, voveo. spernentem sperne, sequenti
redde vices unoque duas ulciscere facto!'
talia temptanti 'prius' inquit 'in aequore frondes'
Glaucus 'et in summis nascentur montibus algae,
sospite quam Scylla nostri mutentur amores.'
Indignata dea est et, laedere quatenus ipsum
non poterat (nec vellet amans), irascitur illi,
quae sibi praelata est, Venerisque offensa repulsa
protinus horrendis infamia pabula sucis
conterit et tritis Hecateia carmina miscet
caerulaque induitur velamina perque ferarum
agmen adulantum media procedit ab aula
oppositumque petens contra Zancleia saxa
Region ingreditur ferventes aestibus undas,
in quibus ut solida ponit vestigia terra
summaque decurrit pedibus super aequora siccis.
Parvus erat gurges, curvos sinuatus in arcus,

---

denter, cum certa spe) rogare *Iurs II 17 Hand* **31** Et speciem ***M*** **32** Neu ***μ τ F e²*** ***g*** *RV vulgo,* Eu ***M***, Ne(c *ex corr m 2*) ***N***, Nec ***h***, Ne ***ς*** *A* ‖ as(d)sitque ***A*** *ω Jahn,* absitque ***e²*** ***ς*** *Hs vulgo,* absitve *coni Hs* ‖ *cf NJhbb 1893, 615* **33** E nego ***e²*** **34** Gramine — carmine ***N***, Carmine — carmine ***M***, Carmine — gramine (*sed cf 43*) ***n X μ τ ω*** *vulgo* ‖ cum tantum (qu *i r m 2*)antum qu. carm. ***N***, cum quantum tantum qu. c. *cBerol,* cum tanto$^{\bar{v}}$ quantumque gr. ***h***, cum tantum quantum quoque gr. ***e²*** ***ς*** *VA,* *τοσοῦτον ἐπῳδαῖς, ὅσον καὶ ταῖς βοτάναις Plan* ‖ possum (*corr* ***μ***³) ***M*** ***μ***, possī^{i}/ ***F***, posse^{i}m ***e²***, poss(i *ex* u)m ***N*** ‖ tantum, tantum cum gr. possim *Hs vulgo olim* **36** du(o *ex corr*)s ***h***, duos ***g*** ***ς*** *Burm* ‖ *τῇ μὲν τιμῶρει, τὴν δὲ τιμωροῦ Plan* ‖ pacto *Hs* **37** pius ***τ*** **38** et *om* ***M*** **39** Sopite ***τ*** **40** quatinus ***N F e²*** ***ς*** **41** Nec pot. ***R*** **43***sq* gramina succis ***e²*** ***g*** ***ς*** ‖ infamia gramina miscet (*mediis omissis*) ***p*** ‖ horrendos inf. pab. sucos^{r} *in Mscr Diez 1075 Hs* **44** carmina ***e²*** ***g*** ***ς*** *Ben ω vulgo,* camina^{r} (*sed* c^{r} *i r m 2*) ***N***, (car *i r m 2*)mina ***F***, gramina ***M*** ***μ τ h ς*** **45** Celuraque (*corr m 2*) ***F*** **47** Oppositamque *ccBonon Hs vulgo olim* ‖ zandeia ***τ F g*** **48** Region ***μ τ F g*** *R Ehwald*, Recion ***M***, Retion ***h***, Rhegion ***N e²*** ***μ ς*** *vulgo* ‖ feruentibus ***τ F*** feruentesque ***ς*** ‖ Rhegion, ingreditur *distinx* (*cf Bothe Vind p 175*) *JHVoss* **49** ut solita est ***M*** ‖ posuit ***ς*** ‖ terris ***M***, ripa *ccFrancof et Sprotii Hs* **51** paruos sin. *ccAmbr et Bas*, patulos sin. *Hs* ‖ falcatus *duo ccMedicei* ‖ artus (*corr m 2*) ***μ***

grata quies Scyllae; quo se referebat ab aestu
et maris et caeli, medio cum plurimus orbe
Sol erat et minimas a vertice fecerat umbras.
hunc dea praevitiat portentificisque venenis
inquinat, hic pressos latices radice nocenti
spargit et obscurum verborum ambage novorum
ter noviens carmen magico demurmurat ore.
Scylla venit mediaque tenus descenderat alvo,
cum sua foedari latrantibus inguina monstris
adspicit ac primo credens non corporis illas
esse sui partes refugitque abigitque timetque
ora proterva canum, sed quos fugit, attrahit una
et corpus quaerens femorum crurumque pedumque,
Cerbereos rictus pro partibus invenit illis:
statque canum rabie subiectaque terga ferarum
inguinibus truncis uteroque exstante coercet.
Flevit amans Glaucus nimiumque hostiliter usae
viribus herbarum fugit conubia Circes;
Scylla loco mansit cumque est data copia primum,
in Circes odium sociis spoliavit Ulixen;

55*sq haec respexisse videtur Aldhelmus* († *709*), *De metris et enigmatibus ac pedum regulis XCV p 142 Ehwald, cf Aldh v 3* ex quo me dirae fallebant earmina Cireae = 58 earmen magico demurmurat ore, *ib v 4sq* quae fontis liquidi maculabat flumina verbis: Femora cum eruribus, suras eum poplite bino Abstulit inmiscens crudelis verba virago = 55*sq*, 64*sq apud nostrum.*

---

52 P(a *a m 2*)r/ta (*i e* Parta *ex* Prata) — re/ferebat ***M*** **54** *hic desinit* ***τ*** **55** Nunc dea prediua ***M*** ‖ portentiferisque ϛ *Hs vulgo olim* **56** hic pressos ***F e*²** ***g*** ϛ ***ω***, hic (pr *i r m 2*)ess(os *i r m 2*) ***N***, hic fusis ***M***, hic fusos ***μ h*** ϛ, hinc fus. ϛ, huic fusos *Hs vulgo olim*, huc pressos *Merkel*¹ ‖ inquinat effusis; latices (*cf Jhber cl Alt I 1873, 147 Riese*) *Adv cr II 93 Madvig*, inquinat; his fusis *Ehwald* **57** obscur(u *i r m 2*)m ***N*** **58** nouies ***M F e*²** ***ω*** ‖ dea murmurat *ccArgentin et Voss* **59** mediaque—aluo ***e*²** ϛ ***ω*** *vulgo*, mediaque descendit ad aluum² t. descenderat alvo ***μ***, mediaque t. descend(erat *i r m 2*) aluo ***N***, mediamque t. descendit in (ad ***p***) aluum ***M h p g***, mediamque (tenus *a m 2*) descendit in aluum ***F*** **60** montris ***F*** **61** et primo *ccGoth et Zwicc* ‖ non credens ***e*²** ϛ *vulgo olim* **62** abi/itque ***F***, abicitque ***e***², abiitque ***g*** ‖ fugitque ***g*** **63** atthragit ***M*** ‖ quae fugit, a. ora *Schepperus* **66***sq* rabie *Hs*, rabies ***A*** *Plan* ***ω*** *Jahn* ‖ membra fer. ***g*** ‖ trucis (*corr m 3*) ***F*** ‖ extare ***μ*** ‖ cohaerent ***g*** *ccFrancoϝ et Hamb Hs vulgo olim* ‖ namque canum rabies—cohaerent *Praemet Cruc Crit X Withof*, atque c. rabiem—coercet *Vind p 146 Bothe* **70***sq* cumque c. d. copia, primum in C. *distinx Korn* **71** ulixen ***M μ h*** ϛ *vulgo*, ulixe(m *ex* n *m 2*) ***N***, ulyxem ***e***² *R*, ulixē ***g***, ulixem ϛ, Ulyssem *VA*

mox eadem Teucras fuerat mersura carinas,
ni prius in scopulum, qui nunc quoque saxeus exstat,
transformata foret: scopulum quoque navita vitat.
Hunc ubi Troianae remis avidamque Charybdim *Cercopes.*
evicere rates, cum iam prope litus adesset
Ausonium, Libycas vento referuntur ad oras.
excipit Aenean illic animoque domoque
non bene discidium Phrygii latura mariti
Sidonis; inque pyra sacri sub imagine facta
incubuit ferro deceptaque decipit omnes.
Rursus harenosae fugiens nova moenia terrae
ad sedes Erycis fidumque relatus Acesten
sacrificat tumulumque sui genitoris honorat;
quasque rates Iris Iunonia paene cremarat,
solvit et Hippotadae regnum terrasque calenti
sulphure fumantis Acheloiadumque relinquit
Sirenum scopulos, orbataque praeside pinus
Inarimen Prochytenque legit sterilique locatas
colle Pithecusas, habitantum nomine dictas.
quippe deum genitor, fraudem et periuria quondam
Cercopum exosus gentisque admissa dolosae,

72/77 *del Merkel*^{2} **72** Moxque e^2 ς **73***sq* Transmutata e^2 ‖ saxum quoque e^2 *p* ς ‖ scop. $\bar{q}^{m}$ *N* ‖ Ni prius in scop. (scopulum quoque n. uitat) Transf. foret, qui nunc qu. saxeus (lacteus *e coni Bothe*) exstat *e cArgentino Bothe* **75** Hanc ubi ς *Hs vulgo olim*, unc ubi *F* ‖ Charybdim *Riese*, c(h)ari(y)bdim $\overset{d^2}{}$ *O h μ g* ς *A*, carip/im *F*, karibdim e^2, c(h)arybdin ς *R vulgo* **76** adesset (*cf in Simmonsii ed p 180 Ellis et quae dixi NJhbb 1893, 638*) *cCanon VII et e coni* (*praef ed*) *Riese*, adessent *A ω vulgo* **77** Esonium (*corr m 2*) *N* **78** Excepit (*corr*) e^2 **79** discidia *M*, dissidium *ω* ‖ frigii *M* **83** sedes eri(y)cis (*cf NJhbb 1894, 797*) *N F μ h e* g^2 *Ben* ς *VA Jahn*, sedemque eri(y)cis *M* ς *R Hs vulgo* ‖ acesten *M μ h g* ς *VA*, acestem *N* e^2 ς *R*, accestem *Ben*, acestē *F* **84** sacra facit *in Mscr Diez 1075 Hs* **86** ippodate *M*, ipodade$\overset{t}{}$ *μ*, hippodatę *F* ‖ terræque (terras *i mg m*) *M μ* ‖ calenti/ (s *eras*) *N*, calentes e^2 **87** fumantis *M h Ehwald*, fumantis$\overset{e}{}$ *μ*, fumant(es *i r m 2*) *N*, fumantes *F* e^2 ς *ω vulgo* ‖ acheloiadumque ς *et ex Naugerii coni Hs vulgo*, acheloidumque *A Plan ω* ‖ reliquit *g* ς **89** Iranimen (*i mg corr μ*) *M μ*, I(n *i r m 2*)a(r *i r m 2*)imen *N*, Inarimē *h*, Inariden *g* ‖ procithenque *M h*, proci/thenque *N*, prochitenque *F g*, procitenque e^2, prochytāque *R*, *Προχύτην Plan* ‖ sterelique *M* **90** pethecusas e^2 **92** Cercopum ς *A vulgo*, *Κερκώπων Plan*, Cecropum *M*, cecropes *in* (*Lact*) *argumentis O*, cecoprum *N*, Cecropidū *F* ς *R*, Cecropi$\overset{d^2}{}$dum *μ*, Cycropidum e^2, Cecropidumque *h*, Cecropium *g*

in deforme viros animal mutavit, ut idem
dissimiles homini possent similesque videri,
membraque contraxit naresque a fronte resimas
contudit et rugis peraravit anilibus ora
totaque velatos flaventi corpora villo
misit in has sedes nec non prius abstulit usum
verborum et natae dira in periuria linguae:
posse queri tantum rauco stridore reliquit.
Sibylla. Has ubi praeteriit et Parthenopeia dextra
moenia deseruit, laeva de parte canori
Aeolidae tumulum et loca feta palustribus undis,
litora Cumarum vivacisque antra Sibyllae
intrat et, ad manes veniat per Averna paternos,
orat. at illa diu vultum tellure moratum
erexit tandemque deo furibunda recepto
'magna petis' dixit, 'vir factis maxime, cuius
dextera per ferrum est, pietas spectata per ignes.
pone tamen, Troiane, metum: potiere petitis
Elysiasque domos et regna novissima mundi
me duce cognosces simulacraque cara parentis.
invia virtuti nulla est via!' dixit et auro
fulgentem ramum silva Iunonis Avernae
monstravit iussitque suo divellere trunco.
paruit Aeneas et formidabilis Orci
vidit opes atavosque suos umbramque senilem

---

93 Inde fere(m, *prima virg per ras ex* s) uiros ***M*** ‖ In (de *i r m 2*)for(me *i r m 2*) animal uiros mut. (ut ii *i r m 2*)dem ***N*** 94 Dissimilesque ς ‖ hominis ***R*** 95 ad frontem ***F*** ‖ resimas (*cf Nemes III 34*) *ad Solinum p 68 Salmasius*, remissas ***A*** ω *Jahn*, retusas *vel* reuulsas ς 96 contudit ***F N*** e^2 ς ω, Contulit (*corr* μ^2) ***M*** μ ***h*** ς 97 leuato flauentes ***M***, (uelatos *i r ex corr m 2*) flauentia ***N*** 100 Posce ***N*** ‖ relinquit ς *Hs vulgo olim* 101 parthenopei μ 102*sq* laeva—tumulum et *del Merkel*² ‖ et *om* ς ‖ *quod si verum est*, verba loca f. p. undis *sunt praemissa appositio ad* litora Cumarum, *ut inde incipiat apodosis* 103 Aeolid(e *i r m 2*) ***N*** ‖ loca foeda *ccGoth et Menardi* ‖ palustribus uluis ς *Hs vulgo olim*, paludibus udis ς 105 *om* μ, *i mg* μ^2 ‖ et ad manes veniat *proxime ad* ***M*** *Merkel* ‖ et ad (*sed* a *i r m 2*, d *ex* t *eadem*) manes ***M***, et ut manes (*fort recte, cf III 462*) ***N X*** ω *vulgo olim* ‖ ueniat ***M*** μ ***h*** ς *Merkel*, (ade *i r m 2*)at ***N***, adeat ***F*** e^2 ***g*** ς ω *vulgo olim* ‖ p(a *ex corr m 2*)te(r *a m 2*)n(os *a m 2*) ***F*** 106 uultus t. moratos ς *Hs vulgo olim* 109 ferrum est (*cf Hermes XXXIX 34*) ***N*** e^2 *cDresd RA*, est *om cett vulgo* ‖ ignem ς *Bothe* 112 simulaque (*corr m 2*) μ 114 in silua (*fort recte*) ***N*** ς 115 deuellere (*corr n*) ***N g*** ς *Hs* 116*sq* formidabilis orco Cernit avos atavosque s. *ap Fabrum ep II 71 Schepperus*

magnanimi Anchisae; didicit quoque iura locorum,
quaeque novis essent adeunda pericula bellis.
inde ferens lassos adverso tramite passus
cum duce Cumaea mollit sermone laborem.
Dumque iter horrendum per opaca crepuscula carpit,
'seu dea tu praesens, seu dis gratissima' dixit,
'numinis instar eris semper mihi, meque fatebor
muneris esse tui, quae me loca mortis adire,
quae loca me visae voluisti evadere mortis.
pro quibus aerias viventi evectus ad auras
templa tibi statuam, tribuam tibi turis honores.'
Respicit hunc vates et suspiratibus haustis
'nec dea sum' dixit, 'nec sacri turis honore
humanum dignare caput, neu nescius erres,
lux aeterna mihi carituraque fine dabatur,
si mea virginitas Phoebo patuisset amanti.
dum tamen hanc sperat, dum praecorrumpere donis
me cupit, „elige" ait, „virgo Cumaea, quid optes:
optatis potiere tuis". ego pulveris hausti
ostendi cumulum: quot haberet corpora pulvis,
tot mihi natales contingere vana rogavi;

---

122 *Ilias Lat 703*: Dumque iter horrendum per . . Carpebant.

---

118 didicitque iura ***M***, did. quae ***ς***, didicitque et *Hs* **120** la(p *ex* s *m 2*)sos ***N***, lapsus[o2] ***F***, lapsos e^2 ***ς*** *VA* ‖ aduersos e^2, auerso ***ς*** *ω Hs vulgo olim*, aversus *Rappold* ‖ iussos deuexo (*praef*) *Riese* **121** Cum duce Cumaea e^2 ***ς*** *ω vulgo*, C. duce cumea[cumarum] ***μ***, C. duce cumarum ***g***, *ἡγουμένης αὐτῷ τῆς Κυμαίας Plan*, Cum dea cumarum ***M F h***, Cum (dea *i r m 2*) cuman// ***N*** ‖ (fa *i r m 2*)llit ***N***, fallit e^2 ***ς*** *ω Hs vulgo olim* **123** diis ***M μ*** **125** Munus habere tuum e^2 ***ς*** *R*, Mun(; *fort a m 2*) habere (*i r*) tu(um *ex* i *a m 2, ut videtur*) ***N*** **126** me iusse ***h*** **127** uiuenti (*in terris etiamnum moranti, cf 123 Hor c III 5, 2 et II 562 X 239 ex P III 3, 39*) ***M h***, m(eritis *i r m 2*) ***N***, me(rit *i r m 2*)is ***F***, meritis ***μ*** e^2 ***g ς*** *ω vulgo*, vivens *Vollmer* ‖ euectus ***N F*** e^2 ***ς*** *RV*, uectus ***M h***, deuectus ***μ***, aduectus ***ς*** *V* ‖ in auras ***ς*** **128** honores (*cf NJhbb 1893, 615*) ***A*** *VA*, honorem ***h ς*** *R vulgo* **129** suspirantibus ***M ς***, suspira/tibus ***N*** e^2 ‖ ausis ***M***, (h *i r m 2*)aus(tis *i r m 2*) ***N***, hastis[v] ***F*** **130** Non dea *cBerol Bothe* **131** ne(u *add* h^2) ***O h ς*** **133** Ni (siquidem *sscr m 2*) mea ***M*** ‖ patuisset (pa *i mg adscr*) ***M***, placuisset ***F ς*** **134** percorrumpere (*corr*) ***N*** **135** cymea ***M μ***, cimea[u] ***N***, crinea ***h*** ‖ quod optes (*cf Aen I 76*) ***N F*** (*i mg* e^2) *ccSenat et Zwicc* **137** Ostendi ***M F h μ ς*** *Korn*, Ostend(ens *ex* i) ***N***, Ostendens e^2 μ^2 ***ς*** *ω vulgo* ‖ quod ***M*** **138** u(a *ex corr m 2*)na ***M***, uara *i mg* ***m***

excidit, ut peterem iuvenes quoque protinus annos.
hos tamen ille mihi dabat aeternamque iuventam,
si Venerem paterer: contempto munere Phoebi
innuba permaneo; sed iam felicior aetas
terga dedit, tremuloque gradu venit aegra senectus,
quae patienda diu est (nam iam mihi saecula septem
acta diu): superest, numeros ut pulveris aequem,
ter centum messes, ter centum musta videre.
tempus erit, cum de tanto me corpore parvam
longa dies faciet consumptaque membra senecta
ad minimum redigentur onus: nec amata videbor
nec placuisse deo; Phoebus quoque forsitan ipse
vel non cognoscet vel dilexisse negabit:
usque adeo mutata ferar, nullique videnda,
voce tamen noscar, vocem mihi fata relinquent.'

Achaemenides apud Polyphemum.

Talia convexum per iter memorante Sibylla
sedibus Euboicam Stygiis emergit in urbem
Troius Aeneas sacrisque ex more litatis
litora adit nondum nutricis habentia nomen.

---

146 *Priscianus VI 73 (cf Probi Frg dubia 133 p LIII ed Aistermann 1910 Bonn)*: ‘mustŭs’ quoque ‘musti’ excipit Probus, quod tamen mobile videtur, cum veteres et feminino et neutro genere inveniuntur hoc protulisse pro ‘novus nova novum’ . : Ovidius in XIIII metamorphoseon: ‘Ter centum messes, ter centum musta videre’ ‖ *Servius in georg II 7*: mustum numero tantum singulari dicimus, sicut vinum, licet Ovidius abusive dixerit ‘musta’ (*errat enim Thilo, cum haec refert ad am I 15, 11, cf quae sequuntur ap Servium haec*: sed hoc ille plus fecit, quod et ‘mustis’ [*am I 15, 11*] dixit) ‖ *Schol Bernens ad Verg georg II 7 (Hagen Jhbb fcl Ph Suppl IV 886)*: ‘Mustum’ numero singulari tantum, ut uinum. licet Ovidius dixit ‘musta’.

---

139 Excidit optarem ς *Hs vulgo olim* 141 patere(r *ex* m *m 2*) ***M*** 143 Terga redit ***M*** ‖ ægr(a *i r m 2*) ***M*** 144 est (na *ex corr i r m 2*)m iam ***F*** 145 Acta diu ***M***, Acta (uides *i r m 2*) ***N***, Acta uide ***h***, A. uides ***F μ h e²*** ς ***g*** ω *vulgo*, acta adeo *Vollmer* ‖ numero sub pulueris æque ***M*** 146 uidendo ***h*** 147 cum me de tanto *Hs*, cum me tanto de *in Simmonsii ed p 187 Ellis* 148 faciet ***M μ h*** ς *A Jahn*, faciat ***N F e² g*** *RV Hs* ‖ cons. uerba (t membra *sscr* ***n***) ***O***, consumptaque uerbaque ***F*** ‖ secuta senecta ***μ*** 149 redigantur ***e²*** ς *R Hs*, redig(a *i r m 2*)ntur ***N***, redigentur ***F*** 151 cognoscet ***M μ h*** ς, agnosse ***N***, agnoscet ***F e² n g*** ς ω *vulgo olim* 154 per (it *i r m 2*)er m/emorante sybilla ***M***, pariter mem. sibilla ***RV*** 155 euboicam stigiis emergit (emersit ***F μ*** ς *A*) in (ad ***μ***) urbem ***μ X*** ω *vulgo*, euboic(am *ex corr m 2*, euboicis *videtur fuisse*) stigiis (emergit in urbem *i r m 2*, emersus *fuit*) ***N***, euboicis stigiis emersus ab undis (*fort recte, ut sit* sedibus eub. = *in sedes Eub.*) ***M*** 156 e more ς *Hs vulgo olim*

Hic quoque substiterat per taedia longa laborum
Neritius Macareus, comes experientis Ulixei;
desertum quondam, mediis e rupibus Aetnae,
noscit Achaemeniden inprovisoque repertum
vivere miratus ‘qui te casusve deusve,
servat, Achaemenide? cur’ inquit ‘barbara Graium
prora vehit? petitur vestra quae terra carina?’
Talia quaerenti iam non hirsutus amictu,
iam suus et spinis conserto tegmine nullis
fatur Achaemenides: ‘iterum Polyphemon et illos
adspiciam fluidos humano sanguine rictus,
hac mihi si potior domus est Ithacique carina,
si minus Aenean veneror genitore nec umquam

159 *Priscianus VI 92:* ab ‘Ulixeus’ quoque nominativo proferunt in ‘ei’ genetivum . . . Ovidius in XIIII metamorphoseon: ‘Neritius [Neritus *K*, Neretus *B*, Neritus *cett*] Macareus [machareus *AH*, macarius *L*], comes experientis Ulixei’.

158 per taedia (*cf 324 her 10, 141*) ***M h g***, post taedia *cett ω vulgo* 159 Neritius ***F ς A vulgo***, Naritius ***O h e***^{2}, Nericius ***μ g***, *Νηρίκιος Plan*, Naricius *RV* ‖ mac(a *ex* e *m 2*)reus ***M***, macereus ***N***, machareus ***F h e***^{2} ‖ ulixei (*cf Aen III 513*) ***μ F h*** *Priscianus*, Ulyxei *R*, Ulyssei ***ς*** *VA*, ulixis ***e***^{2} ***ς***, ulix(is *i r m 2*) ***N***, ulix(is *ex* e *vel* ei, s *a m 2*) ***M*** 160 mediis e rupibus (*elapsum sc, cf VI 517 VII 836 IX 136 219 XIV 744*) *scripsi cum optimis libris* ‖ mediis erupibus ***M F h μ ς*** *R*, medi(is *i r m 2*) sub r. ***N*** *Ehwald*, med. qui rup. ***e***^{2} ***ς*** *Plan Hs vulgo olim*, med. in r. ***g ς***, med. en r. *Merkel*, med. is r. *Korn* ‖ ethne ***M h g ς*** 161 achęmenidē ***e***^{2} ‖ inprobisoque ***M*** 162 miratur (*fort recte*) ***M μ*** *ccBersm Dresd et Goth RV* ‖ qui te ***O h ς*** *Hs*, quis te ***F μ e***^{2} ***ω*** *Jahn* 163 achamenide ***M*** ‖ gratum (graum *sscr* ***μ***) ***M μ***, grai(um *i r m 2*) ***N*** 164 uehet ***F*** ‖ uestrae—carinae ***ς*** *Hs vulgo olim* 165 amictum *in Mscr Diez 1075 Hs* 166 Iam su(u *i r m 2*) ***N*** ‖ et setis (ł spinis *sscr m 2*) consert(o *ex* us *m 2*) t. nullis ***N***, et poenis conserto t. uillis ***M***, et penis c. t. uillis (ł spinis conserto t. nullis *sscr m 2*) ***h*** ‖ concreto *vel* consepto *vel* consertus ***ς*** ‖ conseptus tegmina nullis *in Mscr Diez 1075 Hs* 167 achamenides ***M*** 168 Auspiciam *R* ‖ fluuidos ***F g*** 169 hac—carina] *sic* ***g*** *ccBersm et Vratisl Jahn* ‖ Haec mihi ni (si *alii*) pot(c)ior (patior ***μ***) domus est ithacique carina ***F μ ς ω***, *εἰ μὴ βελτίων ἥδε μοι διατριβὴ καὶ τῆς Ὀδυσσέως νεώς Plan*, Hec mihi ne paciar domus est itachique c. ***h***, Hęc m. ni potior d. e. itaci atque c. ***e***^{2} ***ς***, Haec michi ne pa(t *ex corr*)iar d. est ithacique c. ***M***, Hec (*ex corr*, Ha *fuit*) michi (s *ex* n *m 2*)i p. d. e. ithacique c. ***N***, Hac mihi si p. d. e. Ithac(a)eque c. *cPar duo libri ap Bersmannum et e coni Naugerius Hs vulgo*, Hac mihi si p. d. e. Ithacaea c. *coni Hs* ‖ *receptam lectionem sic interpretor cum Jahnio ‘si domus mea et carina Ithaci (i e Ulixis, cf XIII 98) potior est hac carinā’* 170 ęneam ***e***^{2} ***ς*** *R*

esse satis potero, praestem licet omnia, gratus.
quod loquor et spiro caelumque et sidera solis
respicio, possimne ingratus et inpius esse?
ille dedit, quod non anima haec Cyclopis in ora
venit, et, ut iam nunc lumen vitale relinquam,
aut tumulo aut certe non illa condar in alvo.
quid mihi tunc animi (nisi si timor abstulit omnem
sensum animumque) fuit, cum vos petere alta relictus
aequora conspexi? volui inclamare, sed hosti
prodere me timui: vestrae quoque clamor Ulixis
paene rati nocuit. vidi, cum monte revolsum
inmanem scopulum medias permisit in undas;
vidi iterum, veluti tormenti viribus acta,
vasta Giganteo iaculantem saxa lacerto
et, ne deprimeret fluctus ventusve carinam,
pertimui, iam me non esse oblitus in illa.
ut vero fuga vos a certa morte reduxit,

---

171 *sq* prestet ***M*** ‖ licet (quet *sscr m 2*) ***M*** ‖ gratus, quod loquor . . respicio . possimne *sq distinx Vollmer* **172** coelum et sita (*i e immota, fixa*) sidera solis *Bothe* ‖ lumina solis e^2 ς ω, sid. caeli *HAKoch* **173** Aspicio e^2 ς *Gierig*, Suspicio *Burm* ‖ possumne μ ***N*** e^2 ς ‖ impius (*cf 170*) ***O***, immemor ***X*** ω *vulgo* ‖ possimne i. et inmemor esse *in parenth pos et verba* quod loquor et spiro—respicio *ad* ille dedit *rettulit Plan et item Hs* **174** de(d *ex corr m 2*)it ***F*** **175** iam nunc lumen ***M F*** ς *R Merkel*, lumen iam non e^2, iam non lum. μ ***h g***, iam (non *ex* nunc *m 2*) lum. ***N***, lum. iam nunc ς *VA Hs* ‖ uitamque *R* **176** Aut tum. ***N*** ς *R vulgo*, at (v tum.) e^2, Vt tum. ***M X VA*** ‖ non ulla e^2 ‖ al(u *ex* b)o μ ‖ illam c. in aluum *Hs* **177** *sq* nisi (siquidem^2) si timor ***M***, nisi (si^2 quod^3) tim. ***N***, nisi quod tim. *vel* nisi non tim. *vel* nisi tim. ς ‖ omnē(m *a m 2*) ***M*** ‖ nisi—fuit *om* ***p*** **178** fu(gat *ex* it *m 2*) ***N*** ‖ relict(u *i r m 2*)s ***N*** **179** prospexi (con *sscr* h^2) ***h*** ς *Hs vulgo olim* ‖ uolui clamare ς **180** me metui ς ‖ u(r̄e *i r m 2*) quoque ***N***, ūr/ quoque ***F***, uestri qu. e^2 ς **181** uidi cum ***N*** μ ***h*** e^2 ς ω, uidi (ł cum^2) um ***F***, uidi iam ***M h R*** ‖ cum (a *add m 2*) monte ***N***, cum a monte e^2 ***p*** ‖ reuols(um *ex* o *m 2*) ***N***, reuulso (*sed cf Pr S G 1887, 20*) ***M*** *cStrozzan Hs vulgo*, resiulsum (*sic*) μ, reuulsum ***X*** ω *Jahn* **182/183** *om* ***O***, *i l n* **182** med. quem misit ***h***, m. emisit *cVoss*, med. praemisit *cZwicc* **183/246** *exstant in* τ **184** gigante(ā *ex* o *m 2*) i. s. lacert(um *ex* o *m 2*) ***M*** **185** Et (me *virgula del m 2*) (de *a m 2*)primeret ***N*** ‖ deprimerent *cMed Bothe* ‖ fluctus uentusue ***M*** *Korn*, fluctus(ue *i r m 2*)/ lapisue (*sed* lap *ex corr*, is *i r m 2*; *quid fuerit non dignosco*) ***N***, fluctus lapisue ***h***, fluctus(ue *eras*) lapisue μ, fluctusue lapisue (*fort recte*) τ ***F*** e^2 ***g*** ς *Plan* ω *vulgo*, fluctusve ictusve *Riese*, fluctus iactusve *Merkel*^{2} **186** esse *i r n* **187** uos a certa (*probavit coll V 29 Hs*) ***M*** μ ***h*** *Korn*, uos (ab *add m 2*) acerua ***N***, uos ab acerba ***F*** τ μ^2 e^2 ς ω *vulgo* ‖ morte re(mouit *i r m 2*) ***N***, m. mouit *R*, m. remouit

ille quidem totam gemebundus obambulat Aetnam
praetemptatque manu silvas et luminis orbus
rupibus incursat foedataque bracchia tabo
in mare protendens gentem exsecratur Achivam
atque ait: „o si quis referat mihi casus Ulixem
aut aliquem e sociis, in quem mea saeviat ira,
viscera cuius edam, cuius viventia dextra
membra mea laniem, cuius mihi sanguis inundet
guttur et elisi trepident sub dentibus artus:
quam nullum aut leve sit damnum mihi lucis ademptae!“
haec et plura ferox; me luridus occupat horror
spectantem vultus etiamnum caede madentes
crudelesque manus et inanem luminis orbem
membraque et humano concretam sanguine barbam.
mors erat ante oculos, minimum tamen ipsa doloris:
et iam prensurum, iam nunc mea viscera rebar
in sua mersurum, mentique haerebat imago
temporis illius, quo vidi bina meorum
ter quater adfligi sociorum corpora terrae,
cum super ipse iacens hirsuti more leonis

---

e^2 ς *Hs vulgo olim,* m. redemit ς ‖ ab certa m. diremit *coni Hs* 188 gemibundus τ ***F***, fremebundus *cSprotii Hs vulgo olim,* tremebundus *ccFrancof et Hamb* ‖ tota g. ob. (a)et(h)na ***F*** e^2 ς ‖ ethnam *i r infra lin* μ, Aetnen *Bothe* 189 Praetentatque *vel* Pertentatque ς 190 phedataque ***N***, sedataque τ ‖ bachia ***F*** 191 praetendens μ *h* ς *R*, pṛetendens (*sic*) ***M*** 192 ulixem ***M F*** e^2 ς *Riese,* ulyssem ς *VA,* ulixē *h*, ulixe(m *ex* n *m 2*) ***N***, ulixen μ τ *g* ς *vulgo* 193 (ex *add m 2*) sociis ***N***, ex soc. ς ‖ in quo (*cf IV 547*) ***F*** e^2 *g* ς *Bothe* ‖ seuia cura τ 194*sq* cuius uiuentia—laniem *om* ***O h***, *i l n* 195 sanguine *cAmbr Bothe* ‖ inuidet *h* 196 guttura *g* ‖ crepitent *cBas et e coni* (*cf XV 527*) *in Mscr Diez 1075 Hs* 197 Quam nullum (quātū *i mg m*) ***M*** μ e^2 ς ω *vulgo,* Aut (t quam *sscr m 2*) nullum ***N***, Quo (pro ut *sscr* τ) nullum ***F*** τ *h* ‖ adeptae τ 198 occ. error ς 198 201 199 200 *h* 199 etiam num ***M*** μ *h* ς *A Hs vulgo,* etiam nunc ***F*** τ e^2 *g*, etiamnu(nc *ex corr m 2*) ***N*** ‖ madent(e *i r m 2*)s ***N*** 199 201 200 e^2 ς, *quo probato* mentaque et humano *ap Fabrum ep II 71 Schepperus* 200 Credelesque μ ‖ orbum ***M*** ‖ et lumen luminis orbum *Housman* 200 202 201 ***O*** 202 *om* (*i mg m 2*) μ ‖ Mors erat ante ciclops animum tamen ***M*** ‖ minimum est ***F***, minimumque habet *g* ‖ ipsa doloris ***M F*** *h* τ μ^2 *g* ς *VA,* illa malorum e^2 *n* ς *vulgo,* τὸ τῶν κακῶν ἐλάχιστον ἦν *Plan* ‖ ante (oculos mi *i r m 2*)nimum tamen (illa malorum *i r m 2*) ***N*** ‖ Occupat atque calor prorsus mea: reliquit: (membra *add m 3*) *supra 202 i mg* μ^2 203 Vidi et prensurum (*corr*) *g* ‖ pressurum ***F N*** τ ς, prausurum ς ‖ iam num *R*, iamiam e^2 ς *vulgo* 205 uidi uiua e^2 ς 206 affigi ***M*** μ 207/212 *del Merkel*^{2} 207 Cum su$^{\text{per}^2}$ τ, Quae super ς *Hs vulgo olim,* Dum super *V* ‖ ipsa ***F*** *g*

visceraque et carnes cumque albis ossa medullis
semanimesque artus avidam condebat in alvum.
me tremor invasit: stabam sine sanguine maestus
mandentemque videns eiectantemque cruentas
ore dapes et frusta mero glomerata vomentem
talia fingebam misero mihi fata parari
perque dies multos latitans omnemque tremescens
ad strepitum mortemque timens cupidusque moriri
glande famem pellens et mixta frondibus herba
solus, inops, exspes, leto poenaeque relictus
hanc procul adspexi longo post tempore navem
oravique fugam gestu ad litusque cucurri —
et movi: Graiumque ratis Troiana recepit!
tu quoque pande tuos, comitum gratissime, casus
et ducis et turbae, quae tecum est credita ponto.'

Macareus. Ulixes et Circe.

Aeolon ille refert Tusco regnare profundo,
Aeolon Hippotaden, cohibentem carcere ventos;
quos bovis inclusos tergo, memorabile munus,
Dulichium sumpsisse ducem flatuque secundo
lucibus isse novem et terram adspexisse petitam;
proxima post nonam cum sese Aurora moveret,

---

208 cumque albis ***M X*** *ω*, oblisisque (*corr m 2*) ***N***, cumque ipsis ***ς***, collisisque *Hs*, contusisque *Burm* 209 Semianimesque ***A*** *ω vulgo* ‖ armis *uel* tus ***μ***, armis ***M*** ‖ cau/am (d *eras*) cond. ***M*** 211 Madentemque (*corr* ***n***) ***O*** ‖ Mandentesque uides ***τ*** ‖ eructantemque *Hs* ‖ cruentis ***τ*** 212 frusta ***μ e***² ***ς*** *RA*, frustra ***N F τ***, frust/a (r *eras*) ***M h*** ‖ uouentem ***μ***, uolentem ***h*** 214/217 *del Merkel*² 214 latitans multos ***ς*** ‖ tremescens (*cf VII 205 637*) *scripsi*, tremensque ***M***, trem(isscens *i r m 2*) ***N***, (t *add m 2*)rem(i *ex* e *m 2*)scens ***F***, tremiscens ***μ τ h e***² ***g ς*** *ω vulgo* 215 mortisque timens *cBas Bothe* ‖ cupidusque moriri ***F h ς*** *ω vulgo*, cupiensque moriri ***e***² ***ς***, cupidusque morique ***M***, cupidusque morique (iri *i mg m 2*) ***μ***, c. morūque ***τ***, cupiensque mor(a *ex* i *fort m 1*, ri *i r m 2*) ***N***, *θανεῖν ἐφιέμενος καὶ τῷ τοῦ θανεῖν αὖθις φόβῳ Plan* ‖ cupidusque mori mortisque timore ***g*** *cGoth Canon VII*, mortemque timens mortisque timore *inde* (*cf Simmons ed p 193*) *Ellis* 216 famen ***M*** 217 exspes ***h ς*** *vulgo*, expes ***M***, expes ***μ***, expers (ł exspes *sscr* ***e***²) ***N F τ e***² ***ς*** 218 Haud procul ***ς*** *Hs vulgo olim* ‖ nauī ***F***, nauim ***ς*** *R* 219 gestu ***e***² ***n ς*** *ω vulgo*, gemitu (*quo probato versum post 219 excidisse putat Vollmer*) ***O F μ τ h g ς***, nutu *unus Heinsianus* 220 gratumque ***M μ*** 221 fidissime *cBas* 222 dulcis et ***τ*** ‖ turme *R* ‖ tecum credita ponto est *Hs vulgo olim* 223 ipse refert ***F τ ς*** 224 *om* ***O***, *i mg* ***n*** ‖ hypotaden ***n***, ypotaden ***h***, hyppodatē ***e***², hỳppodatem ***F*** 225 Quos *ex corr* (Qui *fuit*) ***N*** ‖ Quo bouis inclusum ***M*** 227 terra(m *ex* s) ***e***² 228 nouam (*corr i mg m 2*) ***μ***

invidia socios praedaeque cupidine victos
esse ratos aurum, dempsisse ligamina ventis;
cum quibus isse retro, per quas modo venerat undas,
Aeoliique ratem portus repetisse tyranni.
'Inde Lami veterem Laestrygonis' inquit 'in urbem
venimus. Antiphates terra regnabat in illa.
missus ad hunc ego sum, numero comitante duorum,
vixque fuga quaesita salus comitique mihique:
tertius e nobis Laestrygonis inpia tinxit
ora cruore suo. fugientibus instat et agmen
concitat Antiphates. coeunt et saxa trabesque
coniciunt merguntque viros merguntque carinas.
una tamen, quae nos ipsumque vehebat Ulixen,
effugit. amissa sociorum parte dolentes
multaque conquesti terris adlabimur illis,
quas procul hinc cernis (procul hinc, mihi crede, videnda
insula, visa mihi!), tuque o iustissime Troum,

---

229 Inuidiæ *M*, Inuidie/ *h* ‖ praedaeve *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ captos e^2 ς *R Jahn*, ductos *ccMed et Voss Hs vulgo olim* 230 esse; ratos *distinx Ehwald* 231 ipse (isse F^2) *F N* ‖ cum (quibus *om*) ipse (retro *ex* rato) per quas repetit τ ‖ uenerit *coll I 703 Hs* 232 ratem et μ *O* ‖ tetigisse *cMed*, tenuisse *cMoreti* 233 *sic* e^2 ς *Ben Plan* ω *vulgo* ‖ Inde lami ueteris letam lestrigonis urbem μ, uacat et in iani ueterem lestrigonis inquit in urbem *i mg* μ^2, et iñ iani ueterem leti cognoscimus urbem · Inpius antiphates terra regnabat in illa *i mg inferiore* μ^3, Inde lami ueteris leṭā (leṭi τ, latam *h*) cognoscimus urbem τ *F h g*, Inde (lamii *i r ex corr m 2*) ueter(e *ex* i)m lestri(gonis inquit in *i r m 2*) urbem *N*, Inde imas ueterū lætā cogn. urbem *M*, Inde limas ueterem laeti cogn. urbem *c Vratisl* 233*sq* urbem Impius ant. *g* ‖ Venimus et ant. *h* 236 (A *ex* U *m 2*)bsque fuga *M* 237 a nobis *M h* 238 Or(a *ex* e *m 2*) *M* 239 in saxa *M ccMed et Moreti* 240 Conitiunt *M*, Coniciunt (ł Continuant *i mg*) e^2, Continuant *cHamb Hs vulgo olim*, Concutiunt ς ‖ mergunt(que *add m 2*) *M* 241 Prora tamen *cMed*, Prima tamen *Bothe* ‖ ulixen *M F* ς, ulixe(m *ex* n *m 2*) *N*, ulyssen ς, Ulyxem *R*, ulixem e^2 *h* ς, ulyssem ς *VA* 242 Fugit et am. *cBersm*, E fugit am. *F* 243 perpessi *cGoth*, praequesti (*coll IV 251*) *Hs* ‖ illabimur ς ‖ adl*:* istis (ł illis *i mg m 2*) *F* 244*sq* procul hinc mihi cr. videnda] *sic A* ω *vulgo* ‖ tibi crede ς ‖ (uidendum *i r m 2*, da est *i mg m 3*) *N*, uidendum e^2, uiuendum τ, uidend(am *m 1*, as *m 2*, a *m 3*) *F* ‖ uidenda est *p* ς ‖ procul hinc tibi (cerne) uidenda est (*coll VIII 590*) *Hs vulgo olim*, procul haec tibi [proc. hinc tibi, crede, vid. *ipse tamen edidit*], crede, vid. *Bothe*, procul est, mihi cr. vid. *Merkel*, procul haec, mihi crede, vid. *Zingerle* ‖ hinc mihi cr.—tuque (*245*) *del Korn* 245 In-s(u *ex* i *m 2*)la *M* ‖ troium τ *F*, teucrum ς

nate dea (neque enim finito Marte vocandus
hostis es, Aenea), moneo, fuge litora Circes!
nos quoque Circaeo religata in litore pinu
Antiphatae memores inmansuetique Cyclopis
ire negabamus vel tecta ignota subire:
sorte sumus lecti, sors me fidumque Politen
Eurylochumque simul nimiique Elpenora vini
bisque novem socios Circaea ad moenia misit.
quae simul attigimus stetimusque in limine tecti,
mille lupi mixtique lupis ursique leaeque
occursu fecere metum, sed nulla timenda
nullaque erat nostro factura in corpore vulnus.
quin etiam blandas movere per aera caudas
nostraque adulantes comitant vestigia, donec
excipiunt famulae perque atria marmore tecta
ad dominam ducunt: pulchro sedet illa recessu
sollemni solio pallamque induta nitentem
insuper aurato circumvelatur amictu.
Nereides nymphaeque simul, quae vellera motis
nulla trahunt digitis nec fila sequentia ducunt:
gramina disponunt sparsosque sine ordine flores
secernunt calathis variasque coloribus herbas;

---

246 *post hunc verum desinit* τ ‖ nec enim *ccBersm et Goth* 248 cyrceo *M F* 250*sq* uel tecta *M* μ *h*, (sc *i r m 2*)t tecta *N*, nec tecta *F g p* ς, et tecta e^2 *g* ς ω *vulgo*, sed tecta ς, aut tecta ς ‖ uel tecta—lecti *del Gronov* ‖ negabamus, sed t. i. subire sorte s. l. *distinx Merkel* ‖ negabamus, tecta et non nota *Axt* 251 polytem e^2, polyten ς *Hs* ‖ elpenora ς *Plan VA*, elphenora μ ς, alphenora *A R* ‖ nimiique—uini (*cf NJhbb 1894, 797*) e^2 ς ω *Hs*, ni(p *partim eras*, m *sscr m 3*)ii—uini *F*, nimiique—uini/ (s *eras*) μ, nimi(i *i r*)que—bin(i *i r m 2*) *N*, nimiumque—uini *h cThuan*, nimioque—binos *M*, nimiumque—vino *Merkel*^{2}, nimioque—vino *Ehwald* 254 att. stetimusque in *X* ω *vulgo* ‖ att. simul atque in *M*, attig. fumusque (*sic*) in μ, att. venimusque in *N*, att. primoque in ς ‖ limin(e *ex* a *m 2*) *N* 255 lupae *Rappold* ‖ mixtique l. ursique *A* ω *Korn*, mixti lupis ursique *F*, mixtaeque l. ursaeque ς *Hs vulgo* 258 per atria *cBersm* 259 Nosque alludentes ς 260 murice *N* 261 dicunt μ 262 Sollem(p)ni *O F* μ *h* ς *V Riese*, sublimi *n* e^2 ς *R Jahn*, sublimis ς *Burm* ‖ solemni in solio *Hs* ‖ pallaque i. nitente *g* ‖ inducta ς 265 trahant—ducant *Hs* 267 c(a *ex* o *m 2*)lathis *M* ‖ uarias(que *om*) *h*, uariisque ς, variantque *ap Fabrum II ep 71 Schepperus*

ipsa, quod hae faciunt, opus exigit, ipsa, quis usus
quove sit in folio, quae sit concordia mixtis,
novit et advertens pensas examinat herbas.
haec ubi nos vidit, dicta acceptaque salute
diffudit vultus et reddidit omina voce.
nec mora, misceri tosti iubet hordea grani
mellaque vimque meri cum lacte coagula passo,
quique sub hac lateant furtim dulcedine, sucos
adicit. accipimus sacra data pocula dextra.
quae simul arenti sitientes hausimus ore
et tetigit summos virga dea dira capillos,
(et pudet et referam!) saetis horrescere coepi
nec iam posse loqui, pro verbis edere raucum
murmur et in terram toto procumbere vultu
osque meum sensi pando occallescere rostro,
colla tumere toris, et, qua modo pocula parte
sumpta mihi fuerant, illa vestigia feci,
cumque eadem passis (tantum medicamina possunt!)
claudor hara, solumque suis caruisse figura
vidimus Eurylochum: solus data pocula fugit.
quae nisi vitasset, pecoris pars una manerem
nunc quoque saetigeri, nec tantae cladis ab illo
certior ad Circen ultor venisset Ulixes.
pacifer huic dederat florem Cyllenius album,

---

268 *om* ***M*** ‖ he(c *partim eras*) ***F*** ‖ quid usus ς 269 Quoque ***μ e***^{2} ς *R vulgo olim*, Quo(q : *i r*) ***N*** 270 auertens ***N*** ‖ pensa/s (n *eras*) ***N***, prensas ς 272/307 *om* ***M*** 272 omina uoce (*cf Hermes XXXIX 60*) ***N*** ς ‖ omia^{-2} (*sed* a *i r m 2*) uoce ***N***, omnia (omina *corr* ***F***^{2}) uocis (nocis *V*) ***F V***, omina uocis ***μ h e***^{2} ***g*** *R*, *φωνὰς ἀλόλους Plan*, omnia uotis ς *A Hs vulgo olim*, omina uotis ς *Baumg-Crusius* 274 Mellaque iuncta mero *cVoss* ‖ meri et cum ς *Hs vulgo olim* ‖ coag(u *i r m 2*)la ***N*** 276 Addidit ς ‖ arripimus *Hs* 277 scicientes ***μ*** 278 virga summos *A* ‖ de(a di *i r m 2*)ra ***N***, dea saeua ς 279 ut pudeat, referam *vel* heu pudet, at ref. *Bothe* 280 loqui ***M μ e***^{2} ς *Plan R vulgo*, queri (t loqui *sscr* ***n***) ***N F h*** ς *VA* ‖ reddere (*cf Simmons ed p XXXI*) *cCanon VII* 281 in terra ***h*** ς ‖ prono proc. *Hs* 282 pando hoc callescere ***N*** ‖ durescere *vel* concrescere *vel* callescere *vel* coalescere ς 284 figi *vel* ferri *vel* flecti *Hs* 286 Claudor hara solumque suis c. ***F h*** ς *Hs vulgo*, Cl. ara solumque suis c. ***μ***, Cl. in hara suis solum c. *R*, Cl. in antra suis solum c. (*sed* ntra suis *i r* ***n***) ***N e***^{2} ς *VA* 287 euricolum ***F***, eurilocum ς ‖ pocula vitat *Hs* 288 par (*corr*) una ***μ*** ‖ manerem *ex Gruteri coniectura Burm vulgo*, fuisset ς, maneret *A ω* 289 ni (*corr*) tantae ***N*** 290 cyrce(n *ex* m) ***e***^{2} ‖ ultro ***F***

moly vocant superi, nigra radice tenetur;
tutus eo monitisque simul caelestibus intrat
ille domum Circes et ad insidiosa vocatus
pocula conantem virga mulcere capillos
reppulit et stricto pavidam deterruit ense.
inde fides dextraeque datae, thalamoque receptus
coniugii dotem sociorum corpora poscit.
spargimur ignotae sucis melioribus herbae
percutimurque caput conversae verbere virgae,
verbaque dicuntur dictis contraria verbis.
quo magis illa canit, magis hoc tellure levati
erigimur, saetaeque cadunt, bifidosque relinquit
rima pedes, redeunt umeri et subiecta lacertis
bracchia sunt: flentem flentes amplectimur ipsi
haeremusque ducis collo nec verba locuti
ulla priora sumus quam nos testantia gratos.
annua nos illic tenuit mora, multaque praesens
tempore tam longo vidi, multa auribus hausi,
hoc quoque cum multis, quod clam mihi rettulit una
quattuor e famulis ad talia sacra paratis.
cum duce namque meo Circe dum sola moratur,
illa mihi niveo factum de marmore signum
ostendit iuvenale gerens in vertice picum,
aede sacra positum multisque insigne coronis.
Quis foret et quare sacra coleretur in aede,

---

292 Moly e^2 ς *Plan A vulgo,* Moli (molle *inde corr* *n*) ***N F*** μ ς *R,* Molli ***h*** *V,* thmoli ***g*** ‖ uacant μ 296 pauefactam terruit *cVatic* ‖ perterruit *vel* conterruit ς 297 Hinc fide(s *i r,* ei *eras videtur*) ***N*** 298 dotes ς 299 ignotae (vel innocuae *i mg*) μ, innocuae ς *Hs vulgo olim* 300 percutiturque e^2 *Merkel* ‖ uerb. caudae *cJun* 302 illa *add* μ^2 ‖ h(ac *i r m 2*) ***N***, hac ς 303 bif(i *ex* o *m 2*)dosque ***F*** ‖ reliquit ***h g*** ς 304 redeuntque ς *R* ‖ et *om* ς, *del Hs vulgo olim* ‖ subiuncta *ed Vincent 1555* 305 bracchia. tum flentem *Hs* ‖ ampl. ipsi e^2 *Merkel,* ampl. ill(um *i r m 2*) ***N***, ampl. illum ***h*** ς *Hs vulgo olim*, ampl. ill(is *ex* um *m 3*) ***F***, a. ipsum ***g***, complectimur illum ς *VA*, complectitur (*sic*) ill(um *ex* os *vel* is) μ, ampl. illis *cBerol et Vratisl Bothe*, ampl. ulnis ς 308 nnua nos ***F*** ‖ uitaque ***O*** 309 multa/ ***M*** 310 multis quodam mihi ς ‖ un(a *i r m 2*) ***N*** 314 Ostendit ***M*** μ ***h g*** ς *Hs vulgo,* Ostendens ***N F*** e^2 ς ω ‖ iuuenale ***M*** μ ***h***, iuuen(i *ex* a *m 2*)le ***N F***, iuuenile e^2 ***g*** ς ω *vulgo olim* ‖ ferens ς ‖ picum e^2 ς (*i r* ***n***) *VA vulgo,* piccum *R,* pinum μ ***g***, saxum (ł picum *i mg m 2*) ***h***, (sax *i r m 2*)um ***F*** ł picum *sscr* F^3, saxi ***M*** 315 multis(que *om* ***p***, *add* ***n***) ***N p*** 315 314 *post Ciofanum Hs* 316 Quid foret ς ‖ celebretur ς ‖ ęde *om* (*add m 2*) ***F***

uel picum

cur hanc ferret avem, quaerenti et scire volenti
„accipe“ ait, „Macareu, dominaeque potentia quae sit
hinc quoque disce meae: tu dictis adice mentem!
„Picus in Ausoniis, proles Saturnia, terris — *Picus et Canens.*
rex fuit, utilium bello studiosus equorum;
forma viro, quam cernis, erat: licet ipse decorem
adspicias fictaque probes ab imagine veram.
par animus formae; nec adhuc spectasse per annos
quinquennem poterat Graia quater Elide pugnam.
ille suos dryadas Latiis in montibus ortas
verterat in vultus, illum fontana petebant
numina naiades, quas Albula, quasque Numici,
quas Anienis aquae cursuque brevissimus Almo
Narve tulit praeceps et opacae Farfarus umbrae

328 *sq Priscianus VI 16*: ‘Anio’ etiam ‘Anienis’ — quod antiqui secundum analogiam ‘Anien’ nominativum proferebant . . . Ovidius: quaque [*sic R*, quoque *BGLK*] Numici Aut Anienis aquae cursuque brevissimus Almo [alma *R*]’.

330 *Servius in Aen VII 715:* Fabarim autem quem dicit etiam ipse per Sabinos transit et Farfarus dicitur: . . Ovidius ‘et amoenae Farfarus umbrae [unde *F*]’.

---

318 Acci(pe *i r m 3*, ait *s l ab eadem*) ***h*** ‖ machareu ***F h*** ‖ domi-n(i *ex* ę *m 2*)que ***F*** **319** Huic qu. ***h*** ‖ meis tu dictis *cThuan* **322** sed et ipse *cBersm* ‖ colorem (ł decorem *sscr* ***n***) ***N g ς*** **323** formamque prob. ***ς*** ‖ sub imagine ***ς*** ‖ uer(ū *ex* am *i r*) ***M***, uerum *cBersmanni et e coni Ehwald* **324** adh(anc *i r m 2*) ***M***, adh(uc *i r m 2*) ***N*** ‖ per annos *cBersm et i mg cBas ed Gryph Hs vulgo*, tot annos ***A ω***, *τοὺς ἴσους ἑνιαυτούς Plan*, tot annis *Vollmer* **325** Quinquennis *cFrancof* ‖ poteram *vel* poterant ***ς***, poteras ***ς A*** ‖ Graia quater Elide *Excerpta Hercul Hs vulgo*, graia quater ædere ***M***, graia (quater e *i r m 2*)dere ***N***, graia quater edere ***F μ h g ς RV***, gr. quater ledere *Ben*, pugna quater edere graia e^2 ‖ pugnam *cFrancof Hs vulgo*, pugna ***μ***, pugna ***A ω*** ‖ Graias quater edere pugnam ***ς*** *Farnabius*, Graiam quater edere pugnam *Bersmannus*, sacram quater Elide pugnam *Capoferreus* ‖ Gratus erat cunctis et munere dignus amoris *post 325 ccZwicc et Leid* **326** dryades *RV*, lat(c iis ***F*** e^2 ***g ς ω vulgo***, latis ***M μ h ς*** **327** f(u *i r m 2*)rti(u *partim i r m 2*)a ***M*** ‖ montana colebant ***ς*** **328** quasque alb. *cBonon* ‖ albua (*corr m 2*) ***F*** ‖ quaque num. *Prisciani codd* **329** Quasque an. *fort recte cBon Hs vulgo olim*, Aut an. *Priscianus Bothe* ‖ anionis ***g*** ‖ cursuque ***N X ω vulgo***, cursusque (*cf ad V 267*) ***μ M***, cursumque *Hs* ‖ almo ***μ ς A vulgo***, al/o (m *eras videtur*) ***M***, albo ***N X RV*** **330** Narue (*item* ***N h*** e^2) t. pr. et opacae f. umbrae ***F μ ς R Korn*** ‖ Narque *fort recte cBersm Plan Hs*, Narne ***M*** ‖ praeceps ***M*** ‖ et amoenae *e Servio Hs vulgo olim* ‖ opace parius umbræ ***M***, op. (farfarus *i r m 2*) un(de *i r m 2*, m *dignoscitur*)

quaeque colunt Scythicae stagnum nemorale Dianae
finitimosque lacus; spretis tamen omnibus unam
ille colit nymphen, quam quondam in colle Palati
dicitur Ionio peperisse Venilia Iano.
haec ubi nubilibus primum maturuit annis,
praeposito cunctis Laurenti tradita Pico est,
rara quidem facie, sed rarior arte canendi,
unde Canens dicta est: silvas et saxa movere
et mulcere feras et flumina longa morari
ore suo volucresque vagas retinere solebat.
Quae dum feminea modulatur carmina voce,
exierat tecto Laurentes Picus in agros
indigenas fixurus apros tergumque premebat
acris equi laevaque hastilia bina ferebat
poeniceam fulvo chlamydem contractus ab auro.
Venerat in silvas et filia Solis easdem,
utque novas legeret fecundis collibus herbas
nomine dicta suo Circaea reliquerat arva.
quae simul ac iuvenem virgultis abdita vidit,
obstipuit: cecidere manu, quas legerat, herbae,

N ‖ farfacus ***F***, farfasus ***h*** ‖ umbrae ***O μ F h*** ς *R*, undę ***e***² ***n g*** ς *VA vulgo* ‖ *ὁ τὸ ὕδωρ κατάσκιος Φάρφαρος Plan* **331** regnum (*corr* ***F***²) nem. ***F*** *ccBernegg et Par Hs vulgo olim* ‖ nemor(al *ex corr m 2*)e ***F*** **333** Ille fouet ς *Hs vulgo olim* ‖ nymphen ***M μ F h*** ς *Hs*, ny(i)mpham ***N e***² ***g*** ς *ω* ‖ palanti ***e***² **334** ionio ***N F h*** ς *Merkel*², hionio ***M***, ancipiti (i. bifronti *sscr* ***e***²) ***n μ e***² ς *Plan ω vulgo*, aonio *ccGronov et Junianus*, Inoo *Hs*, innocuo *Merkel*², Italico (*praef ed*²) *Riese*, Ausonio *Rappold* ‖ uen(ṙ *ex* a *per ras*)lia ***M***, uen(il *i r m 2*)ia ***N***, *Βεναλία Plan* **337** clara—clarior *vel* grata—gratior ς ‖ facies set ***N***, facies et ***g*** ‖ quidem (facie *i r m 2*)/et rarior ***F*** **338** mouer? (*ultima litt legi non potest*) ***h*** **339** flum. magna ***g***, flum. prona *Housman* **341** flexanima *Hs* **342** tectis *ad Hor epod 5, 28 citat Bentley* ‖ Laurentis *RV* **344** A/cris ***M*** ‖ gerebat ***e***² ς *R*, regebat ς, tenebat *unus Heinsianus* **345** Poeniceam *ccDresd et Goth Hs vulgo*, Ph(o)eniceam ***M F μ e***² ***g*** ς *VA*, Phoenicea ***h***, P(he *i r m 2*)niceam ***N***, Pheniciam *R*, Puniceam *Mitscherlich* ‖ clamidē ***F μ h***, clamidem ***O e***² ‖ comprensus ***e***² ς *ω Jahn*, contectus ***g*** ς, suspensus *unus Heinsii*, compressus *vel* concinctus *vel* contortus *vel* contactus ς, contextus *vel* conspersus *vel* conuexus *Hs*, constrictus *epist I 69 Salmasius* **348** Non edicta ***h*** ‖ rel. arua (ł antra *i mg* ***e***² ***n***) ***N e***² ς, rel antra ς *R* ‖ *τὸ Κερκαῖον ἄντρον Plan* **349** a(b *ex* d *m 2*)dita ***N*** ‖ abd. cernit *cZwicc* **350** Obstipuit ***M μ*** *Merkel*², Obst(u *ex* i *m 2*)puit ***N***, Obstupuit ***X*** *ω vulgo* ‖ cec. sinu ς *Hs vulgo olim* ‖ herbæ ***M h*** ς *R*, herb(e *ex corr*) ***N***, herbae (uel bas) ***μ***, herbas (*fort recte, cf Hermes XXXIX 45*) ***F e***² ***g*** ς *VA Jahn*

flammaque per totas visa est errare medullas.
ut primum valido mentem conlegit ab aestu,
quid cuperet, fassura fuit: ne posset adire,
cursus equi fecit circumfususque satelles.
„„non““ ait „„effugies, vento rapiare licebit,
si modo me novi, si non evanuit omnis
herbarum virtus et non mea carmina fallunt.““
dixit et effigiem nullo cum corpore falsi
finxit apri praeterque oculos transcurrere regis
iussit et in densum trabibus nemus ire videri,
plurima qua silva est et equo loca pervia non sunt.
haud mora: continuo praedae petit inscius umbram
Picus equique celer spumantia terga relinquit
spemque sequens vanam silva pedes errat in alta.
concipit illa preces et verba precantia dixit
ignotosque deos ignoto carmine adorat,
quo solet et niveae vultum confundere Lunae
et patrio capiti bibulas subtexere nubes.
tum quoque cantato densetur carmine caelum,
et nebulas exhalat humus, caecisque vagantur
limitibus comites, et abest custodia regis.
nacta locum tempusque „„per, o, tua lumina““ dixit,
„„quae mea ceperunt, perque hanc, pulcherrime, formam
quae facit, ut supplex tibi sim dea, consule nostris

---

351 torrere *vel* ardere ς **353** Quod cup. e^2 ‖ possit ***N*** **355** Non ait ***M*** μ ***h*** e^2 ς *Merkel,* Non(tamen *i r m 2*) ***N,*** Non tamen ***F*** ***g*** ς ω *vulgo olim* **357** et non mea c. (*cf XI 84*) ***M*** *Korn,* (me *i r*) n(ec *ex corr m 2*) mea c. ***N,*** et non (mea *om,* me mea *s l m 2*) c. ***h,*** nec mea c. μ, nec me mea c. ***F*** e^2 ς ω *vulgo,* et me mea c. ς, si non mea c. *Riese*^{2} **359** Fincxit ***M*** ‖ transcurre μ ‖ tr. (reg *i r m 2*)is ***N,*** tr. uisus ***M*** ***h,*** tr. Pici (*praef ed*) *Riese* **360** Esset et in ***M,*** Fecit et in ς ‖ trabibus iubet ire ***F,*** trabibus ne uideri ***h*** ‖ ire uidetur ***g*** ς, i. uideres ς ‖ iussit; et in densum rapidus n. i. uideri *Schepperus,* iussit. in horrendum tr. n. i. uidetur *Burm* **361** Plenum qua ***M*** **362** Hau(d *ex* t *m 2*) ***F*** ‖ umbras ***M*** ς ***R*** **363** fumantia ς *Hs* ‖ reliquit ***F R*** **365** illa *om* (*add m 3*) ***h*** ‖ praeces *ex corr* (praeceps *fuit*) μ ‖ uerba uenefica e^2 ς *Plan R Hs vulgo olim* ‖ ducit *vel* dixit ς **367** sol. inniuee u. confunde^{re} ***M*** ‖ deducere lun. ς **369** Tunc quoque *cGoth* ω ‖ canta(to *i r m n*) ***O*** ‖ densetur ***F*** ***h*** ς *Hs,* desertū (uel densetur *sscr* μ) ***M*** μ, densetur (*ex corr,* desertur *fort fuit*) ***N,*** densatur e^2 ***g*** ς ω ‖ (car *i r m 2*)mine ***N*** **370** exalat ***O F*** μ *Riese* ‖ cætisque ***M*** **371** ut *cUrbin et i r n* ‖ regi ***h*** ς *Naugerius vulgo olim* ‖ comites. ut abest c. regi, nacta *distinx Baumg-Crusius* **372** per ouia ***h*** **373** perquæ ***M*** **374** s(i *ex* u *per ras*)m ***M***

ignibus et socerum, qui pervidet omnia, Solem
accipe nec durus Titanida despice Circen!‘“
Dixerat. ille ferox ipsamque precesque relinquit
et „„quaecumque es‘“ ait, „„non sum tuus: altera captum
me tenet et teneat per longum, conprecor, aevum!
nec Venere externa socialia foedera laedam,
dum mihi Ianigenam servabunt fata Canentem!‘“
saepe retemptatis precibus Titania frustra
„„non inpune feres, neque‘“ ait „„reddere Canenti,
laesaque quid faciat, quid amans, quid femina, disces
rebus‘“ ait, „„sed amans et laesa et femina Circe!‘“
Tum bis ad occasum, bis se convertit ad ortus,
ter iuvenem baculo tetigit, tria carmina dixit.
ille fugit, sed se solito velocius ipse
currere miratur: pennas in corpore vidit,
seque novam subito Latiis accedere silvis
indignatus avem duro fera robora rostro
figit et iratus longis dat vulnera ramis.
purpureum chlamydis pennae traxere colorem,
fibula quod fuerat vestemque momorderat aurum,
pluma fit, et fulvo cervix praecingitur auro,
nec quicquam antiquum Pico nisi nomina restant.

375/438 *exstant in* τ **375** prouidet ς, praeuidet ς ω **376** Aspice nec *A* ‖ respice e^2, respue *Hs* ‖ cyrcem e^2 **377** relinquit M μ h ς *R*, reli/quit N, reliquit τ F ς, repellit e^2 ς *Plan vulgo olim* **378** s(i *ex* u *per ras*)m M **379** deprecor *cBersm* ‖ longum, di precor, a. *in Mscr Diez 1072 Hs* **380** foed. rumpam (*cf her 4, 17*) ς *Hs* **381** Ianigenam N h e^2 ς *Plan RV*, lanigeram M, lani//genam (ł lanigenam *sscr*) μ, lanigenam τ ς, (i *ex* l *m 2*)anigenam F, gaiugenam *cBerol 270, 4* ‖ fa/ta (c *eras*) M **382** reptatis (*corr m 2*) N, receptatis *cCantabr*, retempta/tis e^2 ‖ frusta (r *sscr*) M **383** neque enim *ccGronov et Moreti Hs vulgo olim*, neque iam *Rh Mus LVI 364 Helm* **384/385** *del Merkel*^{2} **384** faciam M ‖ amans (quid *add m 2*) fem. N, amans et fem. *R* ‖ disceṷs h, disce e^2 **385** *del Korn, def versum l c 363 Helm* ‖ et laesa et fem. N F e^2 g ς *VA Hs vulgo olim*, lesa est et fem. h, est laesa et fem. M μ *R* ‖ circe *A R Hs*, circe est ς *VA* **386** occasum O μ h ς ω, occasus (*sed cf Hermes XXXIX 36*) F τ e^2 g ς *Merkel* ‖ ortum ς *V Hs vulgo olim* ‖ tum ter — ter se *in Mscr Diez 1075 Hs* **388** fugit sese sol. *cVoss Hs* **389** miratus e^2 ς *Hs vulgo olim*, miratu(s *ex* r *m 2*) N **390** subit(o *i r m 2*) N ‖ latiis h ς *R*, laciis F, latis *cett* ς *VA* ‖ ascendere M μ h, a(c *ex corr m 2*)cedere N **391** Indignatur F, Indignat h ‖ d(i *ex* u *per ras*)ro N, diro e^2 ς **393** clamidis M F τ ‖ p(e *ex* i)nnae N **394** F(i *ex* a *per ras*)bula M ‖ aurem e^2 ‖ vestisque m. oram *Vind p 149 Bothe* **396** antiquum μ τ X, antiqu(ū *ex corr*, o *fort fuit*) M, antiquo N ς, anticum *cBerol 270. 4*, anti-

Interea comites, clamato saepe per agros
nequiquam Pico nullaque in parte reperto,
inveniunt Circen (nam iam tenuaverat auras
passaque erat nebulas ventis ac sole recludi)
criminibusque premunt veris regemque reposcunt
vimque ferunt saevisque parant incessere telis.
illa nocens spargit virus sucosque veneni
et Noctem noctisque deos Ereboque chaoque
convocat et longis Hecaten ululatibus orat:
exsiluere loco (dictu mirabile) silvae,
ingemuitque solum, vicinaque palluit arbor,
sparsaque sanguineis maduerunt pabula guttis,
et lapides visi mugitus edere raucos,
et latrare canes et humus serpentibus atris
squalere et tenues animae volitare videntur.
attonitum monstris vulgus pavet: illa paventis
ora venenata tetigit mirantia virga,
cuius ab attactu variarum monstra ferarum
in iuvenes veniunt: nulli sua mansit imago.
Sparserat occiduus Tartessia litora Phoebus,

---

404 *sq Priscianus VI 88*: Graeca, quae apud Graecos in *os* desinentia mutant o in u, secundae sunt declinationis ... Ovidius in XIIII metamorphoseon: ‘Et Noctem Noctisque deos Ereboque Chaoque Convocat’, id est ‘ab Erebo’ et ‘a Chao’.

---

qui *cBerol Hs* ‖ *οὐδ' ὁτιοῦν τῶν ἀρχαίων Plan* ‖ non(*partim eras* ***M***) nisi ***M*** μ ‖ restant ***O F*** μ τ ***h*** ς *R*, restat e^2 ***g*** ς *VA vulgo* **397** (I *om*)ntea ***F*** **398** Nequicquam ***h*** ‖ nec in ulla *unus Heinsianus* ‖ recepto ς **399** cyrcē e^2 ‖ umbras ς **400** et sole τ e^2 ***g*** ς ‖ recludi ***M*** μ ***h g*** *R*, recl/udi (a *eras*) ***F***, reclaudi τ, resolui e^2 ς (*i r* ***N***) *VA Hs vulgo olim*, remitti ς **401** Criminibus (que *om* τ, *add* e^3) τ e^2 ‖ regeque τ **404** herebumque chaosque (*ex Aen IV 510*) e^2 *ccGoth et Zwicc Lindemann*, erebonque chaonque ς ‖ noctis noctemque d. erebumque chaoque *cBerol* **405** et magnis e^2 ς, et magicis *Hs* ‖ heca(te *i r m 2*)n ***N*** **406** Exiliere e^2 ς ‖ dictu(m *eras*) ***N*** **407** arbos ς *Hs vulgo olim* **408** rubuerunt pab. e^2 ***p*** ς *VA Jahn* ‖ gramina guttis ς **409** reddere ς **411** uol. uidentur ***A*** ω *Burm*, uol. silentum (*sed cf fast II 565 V 483*) ***n*** e^2 ς *vulgo* **412** Attonitus *R* ‖ monstri *Hs* ‖ pauentis (uel tum *sscr* μ) ***M*** μ *cBonon Merkel*^{2}, pauent(um *ex* is *m 2*) ***N***, clientum ς, pauentum ***X*** ω *vulgo* **414** adtactu (t *sscr* ***F***^{2}) ***N F***, a(t *ex* c *m 2*)tactu ***M*** **416** Sparserat ***A*** *R Merkel*, Presserat ***F***^{2} e^2 ς *VA vulgo olim*, raserat *Hs* ‖ Tartessia *Farnabius*, traphesia (car *sscr* μ, ł thessalia *sscr* ***n***) ***A***, tarphesia ***p***, cartesia *vel* thephesia *vel* cephesia *vel* carthesia *vel* carchesia ς, Theresia *R*, tarseia *V*, tarthesia *A*, Carteia *vel* Tarpessia *vel* Carpesia *Hs* ‖ *τοῖς Τευψαίοις αἰγιαλοῖς ἐπιπίπτει Plan*

et frustra coniunx oculis animoque Canentis
exspectatus erat: famuli populusque per omnes
discurrunt silvas atque obvia lumina portant;
nec satis est nymphae flere et lacerare capillos
et dare plangorem (facit haec tamen omnia) seque
proripit ac Latios errat vesana per agros.
sex illam noctes, totidem redeuntia solis
lumina viderunt inopem somnique cibique
per iuga, per valles, qua fors ducebat, euntem.
ultimus adspexit Thybris luctuque viaque
fessam et iam longa ponentem corpora ripa.
illic cum lacrimis ipso modulata dolore
verba sono tenui maerens fundebat, ut olim
carmina iam moriens canit exequialia cygnus;
luctibus extremis teneras liquefacta medullas
tabuit inque leves paulatim evanuit auras,
fama tamen signata loco est, quem rite Canentem
nomine de nymphae veteres dixere Camenae."
Talia multa mihi longum narrata per annum

429*sq* *Lact Plac Comm in Stat Theb V 341:* Ouidius 'Verba sono tenui— exsequialia cygnus'.

---

418 Expectandus *g* ‖ populique ς *R* 420 nec fas est *Rh Mus XXXXIV 559 Marx, sed cf N.Jhbb 1893, 616* 421 *parenth ibidem posui* ‖ fac. haec tamen ***F h e²*** *τ ω*, fac. haec (tamen *s l m 2*) omnia *μ*, fac. et tamen ***O*** *et i mg* ***μ*** ‖ omnia: sese *ex Plan et cMed Hs vulgo olim* 422 Pror. et ***e²*** ς *R* ‖ latios ς *Hs vulgo*, latos ***A*** *ω* ‖ *τὸ πλάτος τῶν ἀγρῶν Plan* 423 radiantia *in Mscr Diez 1075 Hs* 425 colles ς, calles *Hs* ‖ sors *g* ς *ω* 426*sq* tibris ***M*** ς, *Θύμβρις Plan* ‖ aspexi(t *eras*) fessa(m *eras*) *τ* ‖ ui(a *i r m 2*)que ***N*** ‖ adspexit fessam luct. uiaque Ti(y)bris ***F e²*** ς *ω Hs vulgo olim* 427 *obelo not Merkel²* ‖ Fessam et iam longa (*i e longinqua, cf III 538*) ***M μ h*** *Merkel²*, Tibris et in gelida *τ* ***F e²*** ς *ω Hs vulgo olim*, Fessa$^{q;}$ et (in gelida *i r m 2*) longa (*sic*) ***N*** ‖ rip(a *ex* e) ***μ*** 428 illi cum lacrimis *Bothe* ‖ cum lacrimis mixto *Withof* ‖ ipso(s *a m 2*) mod. dolore(s *a m 2*) ***N***, ipsos mod. dolores ς *ω*, spissos mod. dolores *Hs*, ipso modulante dolore *Burm* 431 extremis teneras (*cf Cat 64, 130 am III 10, 27*) *scripsi* ‖ extremis (mum *sscr* ***μ²***) ***M μ***, extremum *τ* ***F h g*** ς *vulgo* ‖ Fletibus extremis *Hs* ‖ tener(a *i r m 2*)s ***N***, teneras ***e²*** ς *R*, tenues ***M μ F τ h g*** ς *VA vulgo* 432 le(u *ex* b *per ras*)es ***M*** 433 Fama ***μ***, Forma (*corr m 2*) ***h*** ‖ est (quē *per ras ex* quæ *m 2*) ***M***, est qu(e *ex* a *m 2*)m ***N*** 434 camenae ***M*** ς *Hs vulgo*, c(oloni *i r m 2*) ***N***, coloni ***μ τ X*** *ω*, colonae *Vollmer* ‖ *οἱ τῶν οἰκητόρων παλαιγενέστεροι Plan* 435*sq* alia multa ***F*** ‖ longum mutata per euum Multaque sunt ***M h*** *cHamb*, longum n(arr *i r m 2*)ata per a(nnum *i r m 2*)

uel forma²

visaque sunt. resides et desuetudine tardi
rursus inire fretum, rursus dare vela iubemur,
ancipitesque vias et iter Titania vastum
dixerat et saevi restare pericula ponti:
pertimui, fateor, nactusque hoc litus adhaesi.'
Finierat Macareus, urnaque Aeneia nutrix *Diomedis socii. Oleaster.*
condita marmoreo tumulo breve carmen habebat:
HIC · ME · CAIETAM · NOTAE · PIETATIS · ALVMNVS
EREPTAM · ARGOLICO · QVO · DEBVIT · IGNE · CREMAVIT ·
solvitur herboso religatus ab aggere funis,
et procul insidias infamataeque relinquunt
tecta deae lucosque petunt, ubi nubilus umbra
in mare cum flava prorumpit Thybris harena;
Faunigenaeque domo potitur nataque Latini,
non sine Marte tamen: bellum cum gente feroci
suscipitur, pactaque furit pro coniuge Turnus.
concurrit Latio Tyrrhenia tota, diuque
ardua sollicitis victoria quaeritur armis.
Auget uterque suas externo robore vires,
et multi Rutulos, multi Troiana tuentur
castra. neque Aeneas Euandri ad moenia frustra,
at Venulus frustra profugi Diomedis ad urbem

Multaque sunt ***N*** ‖ narr. per annum] *sic* ***μ τ X*** *ω vulgo* ‖ *si verum est illud* mutata per aevum, *fort lacuna post 435 statuenda* **436** Uisaque ***μ e²*** ***g*** ***ς*** *ω*, Multaque (ł uisa *sscr* ***n***) ***O τ h***, (Visa *i r m 2*)que ***F***, Miraque *cBernegg* ‖ r(e *ex* i *m 2*)sides ***M***, reside(s *ex corr m 2, iuxta est ras*) ***N*** ‖ et de consuetudine ***e²*** **438** *hic desinit* ***τ*** **440** Pert. (flamn *virg del*) fateor ***M*** ‖ na/ctusque ***N*** **441** machareus ***F g*** ‖ unaque (*corr* ***N***) ***O μ h*** ‖ aeṇa ***h*** **442** marmoreo *scripsi cum* ***A*** *ω Plan*, marmorea (*sed cf her 7, 194 fast III 547 Anth L 414, 1 Riese*) *ex cDresd et duobus suis Hs vulgo* **443** cagetam (*corr* ***μ***) ***M μ***, gaietam (*corr m 2*) ***N***, caietem ***ς***, Caieten *Hs vulgo olim* ‖ magnae p. ***N*** **444** Argolico ereptam *cBerol Hs vulgo olim* **445** rel. (lito *i r*)re funis ***M*** ‖ ab a(g *i r m 2*)ere ***N*** **446** relinqunt ***F g*** **447** nubibus ***M*** ‖ ịṃbḛṛ ***N*** **448** fulva (*ex corr* ***n***) ***F e² g p*** ‖ mare conuulsa *cBas* **450** Nec sine *cVat* **451** pacataque (aṫ rapta *i mg m 2*) ***M*** **452** Occurrit ***ς*** ‖ tyrrenthia ***h*** **454** ext. milite ***ς*** **455** ṛitulos ***h*** **456** nec aen. ***e²*** ‖ euandri ad limina ***e²*** ***ς*** *Hs vulgo ante Riesium* ‖ ad *om* ***ς*** ‖ Euandria limina *coni Hs* **457** Et (ł at *sscr* ***m***) ***O***, Sed (*vel* Et) ***ς*** ‖ ut Ven. *coni Hs* ‖ uenelus ***N g*** ‖ uen. frustra prof. ***μ X VA*** *Jahn*, uen. magnam prof. (*cf Aen VIII 9 XI 226*) ***M ς*** *R Hs vulgo olim*, uen. frustra magni ***ς*** ‖ *ὁ δὲ Βένουλος πρὸς τὰ τοῦ μεγάλου Διομήδους τείχη μάτην ἀφίκετο Plan* ‖ ad arces ***e²*** ***ς*** *Jahn*

venerat: ille quidem sub Iapyge maxima Dauno
moenia condiderat dotaliaque arva tenebat.
sed Venulus Turni postquam mandata peregit,
auxilium petiit, vires Aetolius heros
excusat: nec se aut soceri committere pugnae
velle sui populos, aut quos e gente suorum
armet, habere ullos, 'neve haec commenta putetis,
admonitu quamquam luctus renoventur amari,
perpetiar memorare tamen. postquam alta cremata est
Ilion et Danaas paverunt Pergama dextras
Naryciusque heros, a virgine virgine rapta,
quam meruit poenam solus, digessit in omnes,
spargimur et ventis inimica per aequora rapti
fulmina, noctem, imbres, iram caelique marisque
perpetimur Danai cumulumque Capherea cladis;
neve morer referens tristis ex ordine casus:

---

458 iapie *N*, iapige *M* ς 460 uenelus N^{v^2} 461 Auxilium petiit (*cf I 45sq XV 346sq*) *A RA*, Anxilium petit *V*, Aux. et petiit *p*, Auxiliumque petit *μ* ς *Hs vulgo* ‖ & olius *M*, eolius *μ*, emptolius *N*, eholius *h*, etholius *i mg μ* 462 aut *om e*² ς, *del Hs vulgo olim* ‖ com. bello ς 463 suis (s *alterum eras N*) *O μ* ‖ populis *M* ‖ nec (aut *sscr n*) quos *N* *e*² ς *Hs vulgo olim* 464 habere ullos *μ N X ω Jahn*, hab. uiros ς *Hs vulgo*, hab. uir//os (r *per ras ex corr*) *M* 465 Admonitū *M* ‖ luctus renouentur amari (*cf NJhbb 1894, 649*) *e*² ς *Plan ω Jahn*, remouentur luctus amari *N*, renouētur luctus amarus $^{ł\ ri^2}$ *μ*, renouetur luctus amaro *F* ς, remouetur ^{n} l. amaro *g*, luctus renouantur amaro ς *Hs vulgo olim*, renouetur luctus amarus *M h Riese* 466 post alta *h* ‖ memorare, inquit, postquam *Capoferreus* 467 Ilion (*cf ad VII 224 et Hor epod 14, 14*) *A RA Hs*, Ilios *μ* ς *Plan V Bach vulgo* ‖ pauerunt. perg. dextras (*cf VII 808*) *scripsi cum M F* ς, pauerunt (patuerunt *g*) p. flammas *μ h e*² *g* ς *Plan ω vulgo*, dana(a *i r m 2*)s pa/uerunt perg. (flammas *i r m 2*) *N*, danais patuerunt p. dextris (*i mg m*) *cSulmon*, pauerunt Perg. Diras *Merkel*², Danais iacuerunt Perg. dextris $^{ł\ na}$ *Ph Anz VIII 492 Nick* 468 Naryciusque *Hs vulgo*, Nariciusque *M* ς, Neriᵹiusque *μ*, Neritiusque *g*, Nericiusque ς, Naritiusque ς *VA*, *Νηρίκιος Plan* ‖ a templo uirg. rapta ς, a Pallade virgine rapta *Hs* 469 solus poenam *cBersmanni Hs vulgo olim* ‖ d(i *i r m 2*)gessit *N*, disiecit ς 470 uecti (ł rapti *sscr F*) *F* ς, *cf 8* 471 Fulgura *e*² ς ‖ noctem hiemes *cTwisden* 472 famulumque *M h*, (c *i r m 2*)umulumque *N* ‖ capherea *M F μ ccGoth et Vratisl Ehwald*, caph(a *ex* e)rea *h*, caph(e *ex corr*)rea *N*, capharea *e*² *g* ς *Ben ω vulgo* ‖ caph. nobis *M* ‖ cladis *om N h*, *add* (*i r n*) *h*² 473 referens *μ* ς *VA vulgo*, refere(n *ex* m)s *N*, referam (*cf VII 520*) *M F h e*² ς *R* ‖ tristis $^{e^2}$ *N*, tristes *cett ω vulgo*

Graecia tum potuit Priamo quoque flenda videri!
me tamen armiferae servatum cura Minervae
fluctibus eripuit, patriis sed rursus ab agris
pellor, et antiquo memores de vulnere poenas
exigit alma Venus, tantosque per alta labores
aequora sustinui, tantos terrestribus armis,
ut mihi felices sint illi saepe vocati,
quos communis hiems inportunusque Caphereus
mersit aquis, vellemque horum pars una fuissem.
ultima iam passi comites belloque fretoque
deficiunt finemque rogant erroris, at Acmon
fervidus ingenio, tum vero et cladibus asper,
„quid superest, quod iam patientia nostra recuset
ferre, viri?“ dixit; „quid habet Cytherea, quod ultra
(velle puta!) faciat? nam dum peiora timentur,
est locus in vulnus: sors autem ubi pessima rerum,
sub pedibus timor est securaque summa malorum.
audiat ipsa licet et, quod facit, oderit omnes
sub Diomede viros, odium tamen illius omnes
spernimus, et magno stat magna potentia nobis!“

---

474 tunc pot. *cBersm Jahn* **475** armigerae ς **476** et rursus ς ‖ agris ***O μ h*** ς ω *vulgo*, argis (*cf I 601*) ***F e²*** ***g*** ς (*i mg* ***μ***) *Jahn*, aruis ς, aris ς *Bothe* **480** sunt ***M*** **481** importunisque *ccBarberin et Langerm Hs* ‖ caphereus ***O h μ*** *Plan Ehwald*, caphareus ***F e²*** ***g*** ς ω *vulgo* **482** vellemque chori *unus Heinsii* ‖ fuissem ***M F h μ*** ς ω *vulgo*, fuisse ***N e²*** ***g*** ς **483** tellure fretoque *Schepperus* **484** erroris ***n*** ς *ccCanon* (*cf ed p 214 Simmons*) *Plan VA vulgo*, terroris ***A R*** ‖ acmon (agamon *inde* ***n***) ***N*** ς *Plan Hs vulgo* (*item in argum L* ***O***), agmon ***A*** ω **485** et *add* ***h²*** ‖ et talibus ***M*** **485 488 486 487 492 489/491 493** ***O*** **485 488 486 487 491/493 489 490** ***h*** **487 491/493 488 489 490 494** ***g*** **486** nostra (*cf 493*) ***N g*** ς *VA*, uestra *cett R vulgo* ‖ recus(e *ex* a *m 2*)t ***F*** **487** cythereia ***N***, citharea ***F*** ‖ quid ultra ***M h RV*** **488** p. faueant ***M***, p. faciet// ***N***, p. faciet ς *R* **489** Est locus in vulnus (*cf VII 613*) *Merkel²*, Est l. inultu' (' *i r*, ū *fort fuit*) ***M***, Est l. in uu/to ***N***, Est l. in uoto (uota *sscr* ***μ***, uoto *prob Vollmer, ut sensus sit 'res est in eo ut voveatur'*) ***F μ h e²*** ***p*** ς ω, Est in uota locus ς *Hs vulgo olim*, *ἐστὶν ἔτι χώρα τοῦ εὔξασθαι* *Plan*, Est l. in votum *temptavi* ‖ sors ***F*** aut ***e²*** *R*, sors aut (aut *fuit*) ***N***, sors ast *cBerol* ‖ pess. rerum ***M*** ς *Hs*, pessima est rerum ***h***, pess. regum est ***μ***, pess. rerum est ***N F e²*** ς ω ‖ at sors ubi p. r. est *Bothe* ‖ *cf ex P II 2, 31 Martialis VII, 47, 5* **491** licet quam quod f. ***h*** *cGoth et Hamb*, licet quin quod f. *cBernegg*, licet licet ut facit ς *Hs vulgo olim*, licet vel quod f. *Merkel¹* **492** uiroc ***M*** ‖ omn(is *i r*, s *a m 2*) ***M***, omne *Hs* **493** Spernimus et magno stat m. p. nobis (*cf fast IV 885*) ***A*** ω *vulgo* ‖ et paruo ς *Gierig*, et damno *cCanon VII et*

Talibus iratam Venerem Pleuronius Acmon
instimulat verbis stimulisque resuscitat iram.
dicta placent paucis: numeri maioris amici
Acmona corripimus; cui respondere volenti
vox pariter vocisque via est tenuata, comaeque
in plumas abeunt, plumis nova colla teguntur
pectoraque et tergum, maiores bracchia pennas
accipiunt, cubitusque levis sinuatur in alas.
magna pedis digitos pars occupat, oraque cornu
indurata rigent finemque in acumine ponunt.
hunc Lycus, hunc Idas et cum Rexenore Nycteus,
hunc miratur Abas: et dum mirantur, eandem
accipiunt faciem, numerusque ex agmine maior
subvolat et remos plausis circumvolat alis:
si volucrum quae sit dubiarum forma, requiris,
ut non cygnorum, sic albis proxima cygnis.
vix equidem has sedes et Iapygis arida Dauni
arva gener teneo minima cum parte meorum.'

---

varia lectio in cLeid ‖ haut magno *in Simmons ed p 215 Ellis*, heu magno *Vollmer* ‖ stet *cDresd* ‖ stat tanta potentia ς ‖ *μεγάλας ἡμῖν ζημίας ἡ μεγάλη ταύτης δύναμις αἰτία γενέσθω Plan* ‖ et magno stat magniloquentia nobis *Merkel* 494 iratam ***N X*** *ω Jahn*, iratum ***M***, inuitam *ex uno suorum Hs vulgo olim*, invictam *Bach*, inritans *ad Lucan I 327 Bentley Merkel* ‖ pleronius ***N***, plenonius ***F***, pleunorius e^2 *g*, pleunonius ***μ*** ‖ acmon ***N*** ς *Plan*, (aegm *i r m 2*)on ***F***, agmon (g *ex* c *n*) ***M μ h*** e^2 *g* ς *ω* 495 stimulisque (*cf I 244 VIII 474*) ***M F μ h g*** ς *V*, (ueterem *i r m 2*)que ***N***, ueteremque e^2 ς *RV vulgo* 496 numer(o *i r m 2*) ***M*** 497 Acmona ***N h*** ς *Plan vulgo*, Agmona ***M μ*** e^2 *g* ς *ω* ‖ paranti *cMed et Urbin Hs vulgo olim* 499 habeunt ***M*** ‖ plumis (quoque/ *i r m 2*) colla ***N***, plum. quoque e^2 *g* ς *ω* 500 maiores (*sed virgula del m 2*) br. ***N*** 501 cubitusque l. sinuatur (*cf Hermes XXXIX 34*) ***F h*** *ccGoth et Vratisl, idem videtur fuisse in* ***O*** ‖ cubiti$^{v^2}$/que (i *alterum per ras ex* u) — sinuatur$^{n^2}$ ***M***, cubitique — sinuatur$^{n^2}$ ***N***, cubitique — sinuantur e^2 ς *ω* ‖ leuis ***μ***, leues μ^2 *cett vulgo* ‖ curuatur ***μ***, curuantur e^2 ***p*** ς *cBerol 270. 4*, tenuantur ς *VA* 502 pedis ***A*** *ω*, pedum e^2 ς *vulgo* 503 fineque ***h*** 504 licus ***M***, lidus ***g*** ‖ lidas e^2 ‖ rexenore ***h***, renore ***M***, rhexenore ***μ*** *Merkel*, rhenore ***N***, rethenore ***F*** e^2 ***g***, rectore μ^2, rhetenore ς *Hs vulgo olim*, rhethenore ς *ω*, *οὐν τῷ Παιθήνορι Plan* ‖ nycteus e^2 ς *Plan A*, nicteus ***N F*** ς *V*, niteus ***M μ h***, Nitheus *R* 505 Hunc mirantur *ccFrancof et Vat Hs vulgo olim* 506 Traxerunt faciem ς *Bothe* ‖ formam ς ‖ (a *i r*)gmine ***M*** 507 Seuolat ς, Euolat *in Mscr Diez 1072 Hs* ‖ circumsonat *cPal Hs vulgo olim* ‖ *cf Hor sat II 1, 58* 508 dubiarum ***A*** *ω Ehwald*, subitarum ς *Hs vulgo* 509 sic albis (aliis, *sed corr*, ***μ***) ***F μ*** e^2 ς *VA* ‖ cignorum est albis sed pr. c. ***h***, cignorum sit auis sed pr. cigni/ (s *eras*) ***M***, cygnorum s(ed *i r m 2*) habebis (sic albis *sscr m 2*) pr. cignis ***N*** 510 ardua ς ‖ fauni ***M μ***, (dau *i r m 2*)ni ***N***

Hactenus Oenides. Venulus Calydonia regna
Peucetiosque sinus Messapiaque arva relinquit.
in quibus antra videt, quae multa nubila silva
et levibus † cannis manantia semicaper Pan
nunc tenet, at quodam tenuerunt tempore nymphae.
Apulus has illa pastor regione fugatas
terruit et primo subita formidine movit,
mox, ubi mens rediit et contempsere sequentem,
ad numerum motis pedibus duxere choreas;
inprobat has pastor saltuque imitatus agresti
addidit obscaenis convicia rustica dictis,
nec prius os tacuit, quam guttura condidit arbor:
arbore enim sucoque licet cognoscere mores;
quippe notam linguae bacis oleaster amaris
exhibet: asperitas verborum cessit in illas.
Hinc ubi legati rediere negata ferentes
arma Aetola sibi, Rutuli sine viribus illis
bella instructa gerunt, multumque ab utraque cruoris
parte datur; fert ecce avidas in pinea Turnus

Aeneae naves. Ardea.

---

512 Actenus *F* ‖ uenelus *M*, uenelus e^2 513 Peucetiosque *M μ h VA Plan Hs*, Plauceiosque *F g*, Plucetiosque e^2, Plucetyosque *N*, Pleuroniosque ς, Pluteciosque *R*, Puteolosque *Regius et mg ed Gryphii* ‖ Melapiaque *A* ‖ reliquit *g* ς 515 514 *N h* 514/515 *i r F* 514 uident q^{ue2} (q *i e* qui *fuit, sed virg eras*) *M* 515 cannis *O μ h g* ς *Merkel*^{2}, gutis e^2, guttis *F* ς ω *vulgo olim*, iuncis *vel* tofis ς ‖ manantia (*sed* nt *i r n*) *A* ω ‖ stagnis manantia *Hs*, cannis nutantia *Merkel*^{2}, c. latitantia *Korn*, c. variantia *journ of ph XII 1883, 75 Ellis* ‖ semina p pan *M*, semica p pan *h* 516 atque quodam *μ* ‖ quondam ς 517 Appulus hac nymphas pastor regione *Hs* ‖ fugatos^{a2} *h*, uocatas *Bothe* 518 subito^{a} *h* 519 ubi nunc red. *M h*, ubi m(e *ex corr m 2*)n(s *i r m 2*) red. *N* 521 *sq* Appulus has culpat ς ‖ saltumque im. agrestem *M μ* ‖ imitatur ς ‖ agreste (*corr*) *h* ‖ Addit et *cThuan* ‖ improbus has p. saltuque imitatur agresti Addit et obsc. *Hs* 522 obstenis (*corr m 2*) *F* 523 os tacuit (*cf XI 326*) *M h cVrat Merkel*^{2}, ob/ticuit *N*, opticuit *F*, obticu^{cuit}t (*omnia a m 2*) *μ*, obticuit e^2 ς ω *vulgo olim* 524 Arbore enim (*cf Hermes XXXIX 61*) *M μ Hs*, arbor enim *N* ς *R Bothe*, arbor enim est *μ F* e^2 ς *VA Jahn vulgo*, arbore iam *vel* arb. adhuc *Hs* ‖ que *om* e^2 ‖ liceat e^2, liquet *M μ h* ‖ arbor e. est: suco liceat *Merkel*^{2}, umor inest sucoque licet *Withof* 525 *sq* succis ol. *cGoth* ‖ cessit in illa *M*, c. in illis e^2 ς *R*, mansit in illis *ccMed et Moreti* ‖ foliis ol.—in illa *Polle* 527 inc ubi *F* 528 rutili *N* ‖ (u *ex* i *m 2*)llis *O*, ullis e^2 *cBerol* 529 bella instructa *μ M F h* ς *R Hs*, bella inf(a *i r m 2*)ust(a *i r m 2*) *N*, b. infausta e^2 *p g* ς *VA Jahn*, b. infesta ς, *δυστυχῆ πόλεμον Plan* 530 datum *F* ‖ pin(e *i r m 2*)a *N*

texta faces, ignesque timent, quibus unda pepercit.
iamque picem et ceras alimentaque cetera flammae
Mulciber urebat perque altum ad carbasa malum
ibat, et incurvae fumabant transtra carinae:
cum memor has pinus Idaeo vertice caesas
sancta deum genetrix tinnitibus aera pulsi
aeris et inflati conplevit murmure buxi
perque leves domitis invecta leonibus auras
'inrita sacrilega iactas incendia dextra,
Turne!' ait. 'eripiam, nec me patiente cremabit
ignis edax nemorum partes et membra meorum.'
intonuit dicente dea, tonitrumque secuti
cum saliente graves ceciderunt grandine nimbi,
aeraque et tumidum subitis concursibus aequor
Astraei turbant et eunt in proelia fratres.
e quibus alma parens unius viribus usa
stuppea praerupit Phrygiae retinacula puppis
fertque rates pronas medioque sub aequore mergit;
robore mollito lignoque in corpora verso
in capitum facies puppes mutantur aduncae,
in digitos abeunt et crura natantia remi,

---

531 Texta e^2 ς ω, Te(s *ex* c *i r m 2*)ta ***M***, Transtra ς *cGenev*, Tecta *cett* ł fer
532 alimenque *μ* ‖ flammis ς 533 Mulciber e^2, Mulcifer (*corr n*) ***N g*** ς *R Ben* ‖ (ma *i r m 2*)lum ***N***, caelum ***M*** 534 fum(a *i r m 2*)bant ***N*** ‖ transtra car. *μ F* e^2 ς ω *Hs vulgo*, igne carinae ***O h g*** ς *Korn*, rostra (*s l* g^2) c. ς, claustra c. *cMed* ‖ lambebat (*vel* flammabat) tigna car. *coni Hs* ‖ igne *glossa videtur* 535 Cō memor ***h*** ‖ memo(r ha *i r m 2*)s pinus idae de uert. ***N*** ‖ pinus idō (= ideo ?) uert. ***M*** ‖ Ideo in uert. *R* 536 genitrix ī^{2}/mitibus (tinitibus *fort fuit*) a. pulsis ***M*** ‖ pulsi/ (s *eras*) ***N*** ‖ aethera ***F*** e^2 *g* ς 537 complebit$^{v^2}$ ***N*** ‖ murmura ***M*** 538 euecta *cGronov* 539 iactas ***N g*** ς ω *vulgo*, iactans ***M*** *μ*, iacta/s ***F h***, iact(as *i r*) e^2 540 crema(b *ex* u *m 2*)it ***N*** 542 dictisque *g* ‖ tonitruque *cVoss* ł grandine^{2}
543 sanguine ***h*** 544 subitis tumidum *cGoth et ex uno suorum Hs vulgo olim*, tumidum rapidis *cSulm* 545 turbant coeuntque in *Hs* ‖ improelia ***M*** 547 Stupea$^{p^2}$ ***N*** ‖ praerupit ***N*** e^2 ς *VA Merkel*, praerumpit ς *Hs vulgo olim*, prorupit ***M F*** *μ* ***h g*** ς, prorumpit ς *R*, perrupit *Raph Regius* ‖ phryg(i *ex* e *m 2*)æ ***M*** ‖ puppis ***A*** ω, nauis ς, classis e^2 ς *Plan Hs vulgo*, classi *coni Hs* 548 pronas im medioque *μ*, pron. imoque sub *ex uno Heinsiano Mitscherlich* ‖ mersit ***F g*** ς 549 in corpore ***N F h*** 550/554 *del Merkel*^{2} 550 cap. faciem ς *Hs vulgo olim* ‖ in capita et facies *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ pup-p(e *ex* u *m 2*)s ***F*** ‖ mutatur *μ* 551 natantia^{v} ***F***, nutantia *cGoth*

quodque prius fuerat, latus est, mediisque carina
subdita navigiis spinae mutatur in usum,
lina comae molles, antemnae bracchia fiunt,
caerulus, ut fuerat, color est; quasque ante timebant,
illas virgineis exercent lusibus undas
naides aequoreae durisque in montibus ortae
molle fretum celebrant, nec eas sua tangit origo.
non tamen oblitae, quam multa pericula saepe
pertulerint pelago, iactatis saepe carinis
supposuere manus, nisi siqua vehebat Achivos:
cladis adhuc Phrygiae memores odere Pelasgos
Neritiaeque ratis viderunt fragmina laetis
vultibus et laetis videre rigescere puppem
vultibus Alcinoi saxumque increscere ligno.

Spes erat, in nymphas animata classe marinas,
posse metu monstri Rutulum desistere bello:
perstat, habetque deos pars utraque, quodque deorum est

---

552 Quodque prius *(cf NJhbb 1894, 654)* ***N*** *Hs vulgo olim,* Qu. sinus ***n M F h*** e^2 ς ω *Jahn vulgo,* Qu. s(i *ex* u)nus ***μ***, Qu. ratis ς, Qu. latus ***g*** ς, Qu. latus *cLeid Voss 51* (prosinus²) ‖ satus est ***h*** **553** nau. linguæ mutatur ***M***, nau. spinę linguae mut. ***μ*** ‖ (sp *i r m 2*)in(e *i r m 2*) ***N***, pinnae *cJunianus* ‖ mutaṇtur ***N***, mutantur ς, curuatur ς **554** Vela comae *cBas* ‖ antennae ***N g*** **555** tenebant *ccBernegg et Urbin* **557/560** *del Merkel²* **557** Naides ***F h*** ς *VA vulgo,* Naiades ***O μ*** e^2 ς *R* ‖ summisque in ***μ*** e^2 ***p*** ς, summis in *A* **559** saepe (seuo *i mg* ***μ***) ***M μ*** ς ω, se/pe ***h***, s(a)euo ***N F*** e^2 ς *Hs vulgo olim* ‖ *cf 652* **560** pertulerunt ***μ*** ‖ ,pelago iactatis *coniungit Plan* **561** Supposuisse ***M F*** *cGoth,* Supposu(ere *i r m 2)* ***N*** ‖ nisi siqua ueh. ach. e^2 ***g*** ς ω *vulgo,* εἰ μή τις ἔφερεν Ἀχαιούς *Plan,* nisi ṣi qua uehebat achiuos (achiuis) ***μ***, nisi qua ueh. ach. ***F***, nisi quæ ueniebat achiuis ***M***, nisi qua ueniebat achiu(o *ex* u *m 2*)s ***h***, ni// si quą gestabat Achiuos ***N***, nisi qua ueherentur Achiui *Hs* **562/567** *del Merkel²* **562** ladis adh. ***F*** **563** Neritiaeque (naricie *sscr* ***μ***) ***μ*** *et ex Regii coniectura Hs,* Neretiæque ***M***, N(a *i r m 2*)ritieque ***N***, τῆς Νηριτίας *Plan,* Naricięque ***F g*** ς *R,* Naritięque e^2 ***h*** ς *V* ‖ fragm. laetę ***M*** **564** Vultus et ***M*** ‖ et lætę(ae) ***M g*** *ccBerol Goth Noricus Hs vulgo ante Riesium,* et lęt(i *ex* e *m 2*)s ***F*** ‖ puppem ***A*** *R,* puppim ς *Hs vulgo olim,* puppes *VA* **565** **564** *cBerol 270, 4* **565** *om* (*i l add* ***n***) ***O***, *del Merkel* ‖ Cautibus alcinoi ***g*** ς *Hs vulgo olim* ‖ alcioi (*i mg corr*) ***μ***, alcioni (ł noi *sscr* e^2) ***h*** e^2 ‖ incescere ***μ*** **566** (in) ęarinas e^2, carinę ***g*** **567/630** *exstant in* ***τ*** **567** metu motis rutulis ***M*** ‖ rut(ulum de *i r m 2)* sistere ***N*** ‖ discedere bello *cMed R,* desistere cœpto *cMoreti Bothe* **568***sq* Prestat *R* ‖ habentque ***g*** ‖ quodque ***A*** *Plan* ω *Baumg-Crusius,* quod(que *add m 2)* ***N***, quique *cBerol et pro var lect cStrozzanus,* quisque *cPal* ‖ est *om* ς,

instar, habent animos; nec iam dotalia regna
nec sceptrum soceri nec te, Lavinia virgo,
sed vicisse petunt deponendique pudore
bella gerunt, tandemque Venus victricia nati
arma videt, Turnusque cadit, cadit Ardea, Turno
sospite dicta potens, quem postquam barbarus ensis
abstulit et tepida patuerunt tecta favilla,
congerie e media tum primum cognita praepes
subvolat et cineres plausis everberat alis.
et sonus et macies et pallor et omnia, captam
quae deceant urbem, nomen quoque mansit in illa
urbis, et ipsa suis deplangitur Ardea pennis.

Aeneas Indiges.

Iamque deos omnes ipsamque Aeneia virtus
Iunonem veteres finire coegerat iras,
cum, bene fundatis opibus crescentis Iuli,
tempestivus erat caelo Cythereius heros:
ambieratque Venus superos colloque parentis

---

574 *Servius in Aen VII 412*: illud namque Ovidii in metamorphoseos ⟨XIV⟩ fabulosum est, incensam ab Hannibale Ardeam in hanc avem esse conversam.

---

del Hs ‖ abent animos *i r* ***m*** ‖ animos e^2, animo τ ***h*** ‖ quique deorum instar, habent an. *Hs vulgo olim*, quique, deorum instar, habent animos (*i e 'pars utraque habet deos et eos (milites sc) qui habent animos instar deorum') distinx Gierig* **569** *sq* nec tam (*sic* ***p***) dot. r. nec soceri sceptrum — quam vicisse *Hs* **570** nec iam lau. ***M*** **571** Se(d *add m 2*) ***N*** ‖ deponendoque dolorem ***M***, deponendique dolore τ ‖ pudore $^{-2}$***F***, pudorem ***h*** **572** *sq* Bella gerunt ***N*** μ e^2 ς ω, Bella petunt ***M*** τ ***h*** ***g*** ς, Bella petunt (u *partim eras*) ***F*** ‖ Venus Vulcania nato arma vehit *Bentley* **573** ardua ***h*** ‖ ca(d *ex* n)it ardea uirgo ***M***, (cadit *i r m 2*) ardea (turno *i r m 2*) ***N*** **574** Hospite (H *i r* ***M***) uicta (*corr* ***N***) ***O*** ‖ quem p. barbarus ensis *scribendum esse cum libris fere omnibus (nisi quod* quem *coniecl ost Micyllum) NJhbb 1893, 616 docui*, quam p. Dardanus ignis *Hs vulgo* ‖ qu(a *i r m 2*)m ***N***, qū(a *ex corr*, æ *fuit, fort* quam *ex* quæm) ***M***, quam μ ***X*** ω *vulgo* ‖ barbarus (*idem legit et male interpretatus est Servius*) ***A*** ω *Jahn*, Dardanus *Hs vulgo* ‖ ensis ***A*** ω, ignis e^2 ς *Hs* **575** trepida ς *VA* ‖ patuerunt (*igne combusta sc, ut monet Vollmer*) ***A*** ω, latuerunt e^2 ς *Hs vulgo*, ‖ *πυρὶ τὰ οἰκήματα διελύθη Plan* **576** Congeriæ(e) e media ***M*** μ ***h*** e^2 ς ω *vulgo*, Cong. in (ł e *sscr n*) media ***N*** ***F*** τ ς *Burm*, cong. media ς ‖ media tum (medi *hic iteratum, sed virg del*) primum ***M*** ‖ tunc pr. ς ‖ prebes τ **577** subverberat ς ‖ *cf Aen XII 866* **579** doceant (*corr n*) ***N*** ς **581** amque ***F*** ‖ aenea e^2 **582** coegerat g^2 ς *Hs vulgo*, co(h)ercuit ***A*** ω **583** Tum sene ***M***, Cum (b *ex corr*, s *fort fuit*)e ^{ne}***h*** ‖ fund. rebus *cLangerm* **585** superos ///// colloque ***F***

circumfusa sui ‘numquam mihi’ dixerat ‘ullo
tempore dure pater, nunc sis mitissimus, opto,
Aeneaeque meo, qui te de sanguine nostro
fecit avum, quamvis parvum des, optime, numen,
dummodo des aliquod: satis est inamabile regnum
adspexisse semel, Stygios semel isse per amnes.’
adsensere dei, nec coniunx regia vultus
inmotos tenuit placatoque adnuit ore;
tum pater ‘estis’ ait ‘caelesti numine digni,
quaeque petis, pro quoque petis: cape, nata, quod optas!’
Fatus erat: gaudet gratesque agit illa parenti
perque leves auras iunctis invecta columbis
litus adit Laurens, ubi tectus harundine serpit
in freta flumineis vicina Numicius undis.
hunc iubet Aeneae, quaecumque obnoxia morti,
abluere et tacito deferre sub aequora cursu;
corniger exsequitur Veneris mandata suisque,
quidquid in Aenea fuerat mortale, repurgat
et respersit aquis: pars optima restitit illi.

---

599 *sq* 608 *Servius in Aen I 259*: Aeneas enim secundum quosdam in Numicum cecidit fluvium, secundum Ovidium in caelum raptus est, appellatus tamen est Iuppiter indiges ‖ *idem in Aen VI 134*: quod autem dicit Ovidius Aenean inter deos relatum, non mirum est.

---

586 nusquam *in Mscr Diez 1075 Hs* 587 mit. oro (*cf Ilias Lat 1031*) ς *Burm vulgo olim* 588 qui se de ***N*** ‖ qui te quoque sang. ***p*** 589 quamuis paruo (parvom *inde Ellis*) ***M***, quoduis paruum ς ‖ optime munus ***p*** ς *Ellis* 590 aliquid ***F*** e^2 ς *VA*, aliquot ***μ*** ‖ regno ***M*** 592 Asensere ***h*** ‖ dī ***M***, dii *cGoth Gierig* 594 *sic scripsi proxime ad optimos libros* ‖ Tum p. estis ait—digni ***M μ h*** ς *Plan Hs vulgo*, Tum pater ipse ait est (est *om* ***τ***) — dignus ***F τ***, Tum p. est is ait — dignus e^2 ς ω, Tum p. est(i *i r m 2*)s — dignus ***N*** ‖ celesti numine (*cf Hermes XXXIX 60*) ***N F τ*** ς ω, placato numine (*cf 593*) ***M μ h***, caelesti munere e^2 ς *vulgo* ‖ est, ait, est c. num dignus: quaeque *in Simmonsii ed Ellis* 595 petis per que petis ***τ*** ‖ gnata *ccBoxhorn et Goth Hs vulgo olim*, nate ***τ*** 596 Factus ***M*** ‖ Sic fatur gaudet ***p*** ‖ petenti ***F*** 597 niueis inuecta ς 598 aurens ***τ*** ‖ cinctus *Vind p 151 Bothe* 599 Infleta ***F*** ‖ municius ***N***, *Νομήτιος Plan* 600 morti ***N τ F*** e^2 ***g*** ς *VA*, mortis ***M μ h*** *R* 601 et laeto ς, et tecto *cBonon* ‖ aequora ***N*** 603 Quicquid ***F*** ‖ repugnat ***τ*** 604 respergit e^2 ς *R ConstFanensis vulgo olim*, detergit *Hs*

lustratum genetrix divino corpus odore
unxit et ambrosia cum dulci nectare mixta
contigit os fecitque deum, quem turba Quirini
nuncupat Indigetem temploque arisque recepit.

Pomona et Vertumnus. Anaxarete.

Inde sub Ascanii dicione binominis Alba
resque Latina fuit. succedit Silvius illi,
quo satus antiquo tenuit repetita Latinus
nomina cum sceptro. clarus subit Alba Latinum.
Epytus ex illo est; post hunc Capetusque Capysque,
sed Capys ante fuit. regnum Tiberinus ab illis
cepit et in Tusci demersus fluminis undis
nomina fecit aquae; de quo Remulusque feroxque
Acrota sunt geniti: Remulus maturior annis
fulmineo periit, imitator fulminis, ictu.
fratre suo sceptrum moderatior Acrota forti
tradit Aventino, qui, quo regnarat, eodem
monte iacet positus tribuitque vocabula monti.
Iamque Palatinae summam Proca gentis habebat.

622*sq* *Conr de Mure Repert vocab exquis p 281*: 'Iamque Palatinus summe loca g. h. — Pomona fuit'.

605 ho(d *ex* n)ore ***M*** 606 Unexit ***M***, Uunxit ***τ*** ‖ dulci cum ***h*** 608 numpat (*corr*) ***μ*** ‖ indige(te^{m} *ex corr m 2*, n *dignoscitur*) ***N*** ‖ arique ***μ*** ‖ reponit ***ς*** 609 dione (*corr m 2*) ***N*** ‖ innominis ***M*** 610 Resque (fuit nati *i r*, l *sub* n *dignoscitur*) ***M*** ‖ latı(na *a m 2*) ***N*** ‖ successit ***N e*^{2} ***ς*** *VA* 611 recidiva *Hs* ł clarus^{3} 612 narus ***e*^{2}, dariis ***τ***, clarius ***ς*** *cCanon 1*, clarum *ccMoreti et Vratisl Hs*, daunus ***ς***, natus ***p ς*** ‖ subit alba (*cf fast IV 43*) *Excerpta Calandrae et Politiani*, *ccMoreti et Vratisl*, *unus Heinsianus et e coni Naugerius vulgo*, subit ecce ***A ω***, subiit ecce ***τ***, subit (ecce *i r*) ***μ***, subit inde *ccGronov et Leid* ‖ *τὸν δὲ Λατῖνον ὁ ἐξ ἐκείνου γεννηθεὶς περιφανὴς Αἴγιπος διαδέχεται Plan* ‖ latinum ***ς*** *vulgo*, latino ***τ N F e*^{2} ***g p ς ω***, latinus (tini *i mg* ***μ***) ***M μ h ς*** ‖ clarum subit Alba Latinum *Hs*, Clarius subit hicque Latino *in Simmonsii ed Ellis* 613 Epy(i)tus ***h e*^{2} ***ς*** h ***ω***, Epitus ***μ***, Epitos *vel* Ephitos ***ς***, E/pitus (& *eras videtur*) ***M***, Aepitus ***N***, Aepit(v *ex* o)s ***F***, Aepitos ***τ***, Aepytus (*cf Hermes XXIX 128 Trieber*) *Riese*^{2}, Hepitus ***g*** ‖ est *om* ***ς***, *del Gierig*, et ***g*** ‖ cape(t *ex* n)usque ***N*** ‖ capisque ***O ς*** 614 capis ***O F ς*** ‖ Tyberinus ***ς*** *VA* 615 Coepit ***M*** ‖ d(i *i r m 2*)mersus ***N***, dimersus ***F τ g ς***, submersus *cCaelest* 616*sq* romulusque — romulus *cBerol 270. 4* ‖ r(e *ex* o *m 2*)mulusque ***N*** ‖ Agrota ***ς*** *Baumg-Crusius* ‖ mat. aeuis *cVoss*, mat. aevi *Hs* 619 Hacrota ***M*** 621 montis ***M***, montiș ***μ*** 622 *sic* (*cf fast IV 52*) *Naugerius vulgo* ‖ palatinae *cPal*, palatın(æ *ex* a *m 2*) ***M*** palatinus (*sed* s u *i r n*) ***μ τ N X ω*** ‖ pal. summe(e) loca ***A*** *Plan* ***ω***, Palatini summam Proca

rege sub hoc Pomona fuit, qua nulla Latinas
inter hamadryadas coluit sollertius hortos,
nec fuit arborei studiosior altera fetus;
unde tenet nomen: non silvas illa nec amnes,
rus amat et ramos felicia poma ferentes.
nec iaculo gravis est, sed adunca dextera falce,
qua modo luxuriem premit et spatiantia contra
bracchia conpescit, fisso modo cortice lignum
inserit et sucos alieno praestat alumno;
nec sentire sitim patitur bibulaeque recurvas
radicis fibras labentibus inrigat undis:
hic amor, hoc studium; Veneris quoque nulla cupido est.
vim tamen agrestum metuens pomaria claudit
intus et accessus prohibet refugitque viriles.
quid non et satyri, saltatibus apta iuventus,
fecere et pinu praecincti cornua Panes
Silenusque, suis semper iuvenalior annis,
quique deus fures vel falce vel inguine terret,
ut poterentur ea? sed enim superabat amando
hos quoque Vertumnus neque erat felicior illis.

---

collis (*vel* montis) *Hs*, Palatinae s. Proca rupis *idem* ‖ *cf Hermes XXIX 125 Trieber*

623 qu(a *i r m 2*) nulla ***N*** ‖ latinas ***O μ h ς VA vulgo***, latinos (*corr* ***F***^{3}) ***F τ e***^{2} ***g ς R*** **624** amadrias ***N***, amadriadas ***M h*** ‖ sollertior ***g ς*** **626** nec siluas ***ς*** **627** Rurs(us *i r*) amat// (et *fort eras*) ramos ***M***, Rus//(s *et ipsum i r m 2*) amat (et *add m 2*) ramos ***N*** ‖ amat; ramos ***h*** **629** luxuri(e *i r m 2*) ***N*** ‖ spectantia (*corr* ***μ***) ***μ ς***, serpentia *cLeid et unus Heinsianus*, spirantia *cMed R* ‖ contra *scripsi cum* ***M*** *cMed*, passim (*i r* ***n***) ***τ μ X ω vulgo*** ‖ *τοὺς ἀτάκτους (ἀτάκτως Boissonade) ἐκτεινομένους πρέμνους ἀναχαιτίζει Plan* **630** *hic desinit* ***τ*** ‖ *versum obelo not Merkel*^{2} ‖ fissa ***F τ g ς VA vulgo olim*** ‖ lignom ***M***, uirgam ***ς*** *Hs vulgo olim* **631** praebet ***e***^{2} ***ς*** *Hs* **632** nec patitur sentire sitim *Hs* ‖ recuruas ***μ X ω vulgo***, recu(r *i r m 2*)ua(s *i r m 2*) ***N***, repugnans ***M***, reduncas *Hs*, retunsas *Merkel*^{2}, repurgans *ap Simmonsium Ellis* **633** latentibus ***ς***, lactantibus *vel* lambentibus *Hs*, laetantibus *Burm* **634** est *om ccBersmanni et Dresd, del Hs* **635** po-m(e *ex* a)ria ***N***, pomeria ***F ς*** **637** satyris (i *supra* r *scr* ***m***) ***M h*** ‖ iactantibus ***M h***, salta/tibus ***N F*** **638** succincti tempora *cArgentinus* **639** Silenusque (*cf Ges Abh p 84 Wissowa*) ***F μ h g ς VA Ehwald***, Silenusque ***M***, Silunusque ***N***, Si(y)luanusque ***e***^{2} ***ς*** *R vulgo* ‖ iuuenalior (*sic ubique boni libri*) *scripsi*, iuuenilior ***A ω*** **641** poterentur ***F ς A vulgo***, poterentur ***μ***, pot(i *ex* e *m 2*)rentur ***N***, potiretur ***ς*** *R*, potirentur ***M h e***^{2} ***ς*** *V* **642** Omnes uertumnus *cBersm* ‖ uertunus ***N***, uertunnus ***e***^{2} ***g***, *Βερτοῦνος Plan* ‖ nec erat *cDresd Mitscherlich*

o quotiens habitu duri messoris aristas
corbe tulit verique fuit messoris imago!
tempora saepe gerens faeno religata recenti
desectum poterat gramen versasse videri;
saepe manu stimulos rigida portabat, ut illum
iurasses fessos modo disiunxisse iuvencos.
falce data frondator erat vitisque putator;
induerat scalas: lecturum poma putares;
miles erat gladio, piscator harundine sumpta.
denique per multas aditum sibi saepe figuras
repperit, ut caperet spectatae gaudia formae.
ille etiam picta redimitus tempora mitra,
innitens baculo positis per tempora canis
adsimulavit anum cultosque intravit in hortos
pomaque mirata est ‘tanto’ que ‘potentior!’ inquit
paucaque laudatae dedit oscula, qualia numquam
vera dedisset anus, glaebaque incurva resedit
suspiciens pandos autumni pondere ramos.
Ulmus erat contra speciosa nitentibus uvis:

---

643 Ah quotiens *R* 644 uexique μ, durique ς 645 Timpora ***M h*** ‖ foeno ***O*** μ ***h*** 646 Desectum e^2 ς *Plan* ω *vulgo*, Desertum ***A*** ‖ uersasse e^2 ς *Hs vulgo*, uersari μ, uersare ***A*** ω 647 at illum ***M***, ut (*a m 2*, t *i r*) ill(um *i r m 2*) ***N*** 648 Iurasses (*sed* s *post* e *add* ***m***) ***A*** ω, Iurares ς *Hs vulgo, sed cf IV 800 V 26* ‖ dis iunxisse ***F***, diiunxisse$^{s^2}$ ***N*** 649 dat (a *i r m 2*) fro^{n}/dator (r *eras*) ***M*** ‖ vitisve *Hs* 650 Induitur *cThysian* ‖ putaris *Hs* 653 spectatae$^{ł\ sperate^2}$ ***N***, speratae ς, spectandae *in Mscr Diez 1075 Hs* 654*sq* timpora *bis* ***N F h g*** ‖ temp. uitta ς *R* ‖ ad temp. canis ς *Hs vulgo olim* 656 *sic* ***M*** μ ς ω, Assimilauit ***F h*** ς, Adsimilauit ***N***, Assimulauit$^{ł\ mi}$ e^2 ‖ cultos(que *om*) ***F*** 657 potentior ***M F h*** ς *RA vulgo*, per iritior$^{uel\ potentior}$ μ, (peri *i r m 2*)tior ***N***, peritior (ł potentior *sscr* e^2) e^2 ς *V*, *ὡς ἀγχινοστάτη Plan*, petitior *Capoferreus* ‖ Pomaque miratur mox se conuertit ad illam *cVoss*, P. mirata est · hinc se conuertit ad illam *cBerol 270. 4* ‖ Salue uirginei flos intemerate pudoris *post 657* ς, *χαῖρε τῆς παρθενικῆς ἁγνείας ἀδιάφορον ἄνθος Plan* ‖ inquit Omnibus es (est *V*) nymphis quas continet albula ripis Salue uirg.—pudoris ς *VA* 658 pluraque laudatae ac dedit *Merkel*^{2}, blandaque laudatae dedit *Ph Anz VIII 492 Nick* 660 Suscipiunt ***M***, Suscipi(e *i r m 2*)n(s *i r m 2*) ***N*** ‖ curuos ***p*** ς, patulos *vel* grauidos ς ‖ autumno pond. *Hs* ‖ ponde μ 661 speciosa ***A*** ω *Riese*, spatiosa ς *Hs vulgo olim* ‖ nitentibus ***M F*** μ ***h*** ς ω *Riese*, (tumentibus *ex* nitentibus *m 2*) ***N***, tumentibus e^2 ***g*** ς *Hs vulgo olim* ‖ uuis *i r* μ

quam socia postquam pariter cum vite probavit,
'at si staret' ait 'caelebs sine palmite truncus,
nil praeter frondes, quare peteretur, haberet;
haec quoque, quae iuncta est, vitis requiescit in illo:
si non nupta foret, terrae adclinata iaceret.
tu tamen exemplo non tangeris arboris huius
concubitusque fugis nec te coniungere curas!
atque utinam velles! Helene non pluribus esset
sollicitata procis, nec quae Lapitheia movit
proelia, nec coniunx † timidi aut audacis Ulixei.
nunc quoque, cum fugias averserisque petentes,
mille viri cupiunt et semideique deique
et quaecumque tenent Albanos numina montes.
sed tu, si sapies, si te bene iungere anumque
hanc audire voles, quae te plus omnibus illis,
plus quam credis, amo, vulgares reice taedas

---

662 *sic* ***h*** ***e***^{2} ***ς*** *ω vulgo,* Quam copiam postquam ***M*** ***F*** ***μ***, Quam (socia *i r m 2)* p. ***N*** ‖ par. (cum *i r m 2)* uite ***N***, parit̃(*sed* t *in* o *corr m 2)* uirtute ***M*** ‖ quam compta p. par. uirtute pr. *Merkel*^{2} **663** Assistas et ait ***M***, O si staret a. ***g*** ***h***, Ah si st. a. ***ς*** ‖ preceps ***M***, praecẹps ***h*** **664** habebat (ł ret *adscr)* ***e***^{2} **665** Haec—illo] *haec videntur fuisse in* ***O*** ***μ*** ‖ Haec quoque quae iuncta est (est *eras* ***N***) uitis ***O*** ***μ*** ***h*** *cZwicc V Ehwald,* Haec quę in iuncta est uitis ***F***, Haec quoque quae iuncta uitis ***e***^{2} ***g*** ***ς*** *RA vulgo* ‖ requieuit ***g*** ‖ in illo (*trunco sc)* ***M*** ***μ***, in (ulno *i r ex corr m 2)* ***N***, in ulmo ***X*** *ω vulgo* **666** nupta *ccBonon Berol Thuan Hs vulgo,* nuda ***M*** ***μ*** ***h***, uincta *i r* ***n***, iuncta (*cf 668 675)* ***X*** *Plan ω* ‖ terrae acclinata ***e***^{2} ***ς*** *ω vulgo,* terræque acclina(ta *add* ***F***^{2}) ***M*** ***F*** ***μ*** ***h***, terrę/ adclina(ta *add m 2)* ***N***, terraeque accliua ***ς***, terrae inclinata ***ς***, terris accliua ***g*** ‖ *quae vulgo leguntur vix Ovidiana* ‖ si non (*i e si minus, requiesceret sc*), nuda foret terraeque acclina (*i e acclinis*) iaceret *haesitans temptavi* **668** te *om* ***μ*** ‖ contingere ***M*** *ccGoth et Zwicc* ‖ *signum exclam pos Jahn* **669** helenæ ***M*** **670** neq: semeleia ***M***, nec quae semeleia ***h***, neque lap. ***μ***, nec quae (lapit *i r m 2)*eia ***N***, nec quae lapidieia (lapinieia *vel fort* lapitneia *inde corr m 2)* ***F*** **671** Proelia (nec *add m 2)* coniu(nx *i r m 2)* ***N*** ‖ timidi aut audacis] *sic fere* ***A*** *Plan ω*, tim. aut audatis ***M***, timidi/ (a *i r m 2)*ut audacis ***N***, timidis audacis (*fort recte, cf X 543 XIII 196 Tac Agr 35 alia) ex cBarberiniano Hs,* nimium tardantis (*cf ex P 1 V 10, 9) Riese,* animosa audacis *HAKoch,* reducis pia nuper *Korn,* timidi, haut aud. *in ed Simmonsii Ellis,* tarde remeantis *Postgate* ‖ ulixei ***F*** ***ς*** *Hs vulgo olim,* Vlyssei *A,* ulix(is *i r m 2)* ***N***, Ulyxi *R,* Ulyssis *V,* ulixis ***M*** ***μ*** ***h*** ***e***^{2} ***ς*** *Riese* **672** Hunc (*corr)* ***μ*** ‖ aduerserisque ***ς*** **673** Mille proci *cLeid Hs vulgo olim* ‖ cup. te ***ς*** *R* **674** tenet (*corr m 2)* ***N*** ‖ albana ***h*** **675** Sed te si ***M***, Sed (tu *i r m 2)* si ***N***, Sed si tu ***h***, Set tu sis *cBerol 270. 4,* Sed bene si *cMed* ‖ sapias ***ς*** ‖ iunge(re *add m 2)* ***N*** ‖ iungere/// anumq: (e *post* r *i r,* iungeran *fort fuit)* ***M*** **676** uelles (*corr m 2)* ***μ***, uelis ***ς*** **677** amat ***ς*** ‖ reic/^{e} ***F***, respice (*corr i mg m 2)* ***h***

Vertumnumque tori socium tibi selige! pro quo
me quoque pignus habes (neque enim sibi notior ille est,
quam mihi); nec passim toto vagus errat in orbe:
haec loca magna colit; nec, uti pars magna procorum,
quam modo vidit, amat: tu primus et ultimus illi
ardor eris, solique suos tibi devovet annos.
adde, quod est iuvenis, quod naturale decoris
munus habet formasque apte fingetur in omnis,
et quod erit iussus, iubeas licet omnia, fiet.
quid quod amatis idem? quod, quae tibi poma coluntur,
primus habet laetaque tenet tua munera dextra?
sed neque iam fetus desiderat arbore demptos
nec, quas hortus alit, cum sucis mitibus herbas
nec quicquam nisi te: miserere ardentis et ipsum,
quod petit, ore meo praesentem crede precari
ultoresque deos et pectora dura perosam
Idalien memoremque time Rhamnusidis iram!
quoque magis timeas, (etenim mihi multa vetustas
scire dedit) referam tota notissima Cypro
facta, quibus flecti facile et mitescere possis.
Viderat a veteris generosam sanguine Teucri

---

678 selige *M μ F h* ς ω, (d *i r m 2*)el(*i r m 2*)ge *N*, dilige ς, deligе e^2 ς *vulgo olim* 679 habes *O μ* ς *R*, habe *X vulgo* ‖ sibi ς ω *vulgo*, tibi *A* 680 toto passim e^2 ς *vulgo olim* ‖ err(at *i r m 2*) *N* 681 Haec loca magna *A* ω *Ehwald*, Nec loca magna e^2 *g* ς *Jahn*, Haec loca sola ς *Hs vulgo olim*, τούτους τοὺς περιφανεῖς τόπους *Plan*, sed loca sola *coni Hs*, nec loca sola *Bentley*, haec l. amoena *Vollmer* 682 Quam modo *N F* e^2 *g* ς ω, Qua(m *ex* s) modo *μ*, Quas modo (modu^{o} *M*) *M h* ς *Merkel*, Quod modo (*prob Burm*) *cSprot* 683 *om M* ‖ deu. ignes *cBas et Goth* 684 quid quod dotale decoris *cAmbr* ‖ decorus *M h*, decor(is *add m 2*) *F* 685 fingentur *h*, finge/tur *N* ‖ omn(e *ex* i *m 2*)s *N*, omnes *cett* ω *vulgo* 687 quod, quae] quid quæ *M* e^2 ς, quod *Y* (*i e alterum* quod) *N*, quid quod ς 688 noua munera *ccBas et Med* 689 neque tam *Hs* ‖ fructus ς 690 ortus ς 691 nequiquam$^{c^2}$ sine te *F*, nec quicquam quam te *Hs* 692 Qui petit ς *Hs vulgo olim* 693 Victoresque *M*, U(l *i r m 2*)toresque *N* 694/695 *in spatio, quod m 1 vacuum reliquit*, F^2 694 Idalien *M μ* ς *R*, Ydalien *g*, Idali(a^{m} *i r m 2*) *N*, Idalian/ F^2, Idalicen *h*, Idaliam e^2 ς *Ben VA* ‖ rhannusidis e^2 695 Quo/que (d *eras*) *N* ‖ caueas e^2 ς, credas *Excerpt Politiani* 696/761 *exstant in τ* 696 tota referam *Hs vulgo olim* ‖ nouissima (*corr i mg μ*) *μ ccDresd et Senat* 697 facile flecti ς ‖ fl. facile est *τ* 698/699 *om τ* 698 Viderat *R* ‖ teuchri *F*

Iphis Anaxareten humili de stirpe creatus,
viderat et totis perceperat ossibus aestum
luctatusque diu, postquam ratione furorem
vincere non potuit, supplex ad limina venit
et modo nutrici miserum confessus amorem,
ne sibi dura foret, per spes oravit alumnae,
et modo de multis † alicui blandita ministris
sollicita petiit propensum voce favorem;
saepe ferenda dedit blandis sua verba tabellis,
interdum madidas lacrimarum rore coronas
postibus intendit posuitque in limine duro
molle latus tristisque serae convicia fecit.
saevior illa freto surgente cadentibus Haedis,
durior et ferro, quod Noricus excoquit ignis,
et saxo, quod adhuc vivum radice tenetur,
spernit et inridet factisque inmitibus addit
verba superba ferox et spe quoque fraudat amantem.
non tulit inpatiens longi tormenta doloris
Iphis et ante fores haec verba novissima dixit:
„Vincis, Anaxarete, neque erunt tibi taedia tandem

---

699 Hyphis *R* ‖ anaxareten ς *Plan ω vulgo*, anaxarethen *O F μ τ* e^2 *g*, anaxerethen[a] *h* ‖ hum. de plebe *unus Heinsianus et cBas* 700 ossibus aestum ς *VA vulgo*, (ossi *i r m 2*)bus aestum *N*, ignibus aestum *M F τ h* ς *R*, ignibus[ossibus] aestum *μ*, ossibus ignis[e] e^2, ossibus ignes *n p* ς *HAKoch* ‖ *μέχρις ὀλων τῶν ὀστῶν πῦρ ὑπεδέξατο Plan* 702 poterat ς 703*sq* amorem est *O F h cZwicc R* ‖ a. est, neu sibi *praef ed Riese* ‖ Nec sibi *F τ* ‖ amorem est, nec sibi (*cf XIII 44*) *fort verum est* ‖ alumnas *Hs* ‖ *cf Aen VI 364 X 524* 705/707 *om O, add i mg n, del Merkel*[2] 705 de multis alicui (*ex* aliqui F^2) blandita (ta *om τ*) ministris *F μ τ h* ς, de multis blanditus cuique ministris ς *R Vivianus vulgo*, de m. alicui blanditus amicis e^2 *g* ς, de m. alicui suadendo min. *n* ς, de m. suadendo cuique min. ς *Bothe*, *πολλῶν θεραπόντων ὀντινοῦν λόγοις θεραπεύσας ἐπιμελέσι Plan* 706 perpensum e^2 *n* ς *RV* ‖ f(auor *i r m 2*)em *F* 708 madidis *cCantabr* 710 tristique *cBas Hs vulgo olim* ‖ sere(ae) *F* ς *ω vulgo*, *τῇ θύρᾳ Plan*, (s *ex* c)er(e *i r m 2*) *M*, fere(ae) *N μ τ h* e^2 ς ‖ conu. dixit ς 711 Saeuior *A ω Plan Merkel*, Surdior (*ex her 8, 9*) ς *Hs vulgo olim* ‖ furentibus *vel* tumentibus ς ‖ cad. hoedis ς *A ConstFanensis vulgo*, cad. austris (austis *V*) *A RV*, cad. euris ς *cBerol 270. 4*, *πιπτόντων τῶν ἀστέρων Plan*, cad. astris *τ* ‖ austris *i r* h^2 712 no(r *ex* c)ricus *E*, doricus *vel* gnoricus ς ‖ exquoquit *μ Ben cDresd* 713 uiua rad. ς *Hs vulgo olim* 715 fraudet *τ*, fallit ς 718 anaxarethe *O* e^2 *g*, anaxarehe[t2] *F* ‖ erunt michi *M h* ς *R*, erunt (mea *i r*) *μ*

ulla ferenda mei: laetos molire triumphos
et Paeana voca nitidaque incingere lauru!
vincis enim, moriorque libens: age, ferrea, gaude!
certe aliquid laudare mei cogeris amoris,
quo tibi sim gratus, meritumque fatebere nostrum.
non tamen ante tui curam fugisse memento
quam vitam, geminaque simul mihi luce carendum est.
nec tibi fama mei ventura est nuntia leti:
ipse ego, ne dubites, adero praesensque videbor,
corpore ut exanimi crudelia lumina pascas.
si tamen, o superi, mortalia facta videtis,
este mei memores (nihil ultra lingua precari
sustinet) et longo facite ut narremur in aevo,
et, quae dempsistis vitae, date tempora famae!“
Dixit et ad postis ornatos saepe coronis
umentis oculos et pallida bracchia tollens,
cum foribus laquei religaret vincula summis,
„haec tibi serta placent, crudelis et inpia?“ dixit
inseruitque caput, sed tum quoque versus ad illam,

---

719 fer. mei e^2 *g* ς *ω vulgo,* fer. mihi τ, fer. tibi (t mihi *sscr* μ) ***M*** *μ h*, me/i (e *ex corr m 2*) ***F*** ‖ mollire ***F*** ς **720** p(ea *i r m 2*)na ***N*** ‖ nitidaque libens inc. ***h*** ‖ nitida praecingere ς ‖ lauru(t ro *sscr* μ) ***M*** *μ R Merkel,* lauro ***N*** τ ***X*** *vulgo olim* **721** Uincis ait τ ***h*** e^2 ς *Bothe,* uincis io *Hs* ‖ moriensque τ ‖ gaud(e *ex* o) ***M*** **722** la(ud *i r m 2*)are ***N*** ‖ cog. amoris ***M*** *μ h Merkel*², cog. eritque ***F*** (*i r n*) τ e^2 μ^2 *g* ς *ω vulgo olim* **723** *del Merkel*² ‖ quod tibi *cSenat* **724** ante tui (t mihi *sscr* μ) *μ* τ *g* ς *Ben RV vulgo,* ante mihi (t tui *sscr* e^2) e^2 ς (*i r n*) *A,* ante tibi ***M*** ***F*** ***h*** *cMoreti* ‖ curam fugisse *Hs,* curamque (fug *i r m 2*)isse ***F***, curam fuisse *ccBerneggeri et Par,* curam finisse ***h*** ς, c(u *ex* o)ram me exisse (*fort recte, cf X 51*) μ, curamque egisse ***M***, curam (excessisse *i r m 2*) ***N***, c. excessisse e^2 τ *g* ς *ω Jahn,* c. cessisse *Hs vulgo olim* **725** uita ***M*** ‖ carendum est ***N*** *μ h* e^2 *g ω*, est *om* ***M*** ***F*** τ ς, *del Hs vulgo* **726** fa(m *i r m 2*)a ***N*** **727** uidebo ***M*** **728** p(o *i r m 2*)scas ***M***, póscas ***F*** **729** Si/(t *eras*) ***M*** ‖ fata ς *Hs vulgo olim* ‖ factaiudeis (*sic*) τ **730** Este michi ***h*** **731** *sic* e^2 *g* ς *vulgo,* facite narremur(ut *add* μ^2) ***N*** ***F*** *μ* τ ***h*** ς, faciet narr(æ *ex* a)tur ***M*** ‖ ut euo ***h*** ‖ facite ut memoremur ς *Hs vulgo olim,* facite o narremur *vel* memoremur *coni Hs* **733/734** *del Merkel*² ‖ dixit *iteratum* (*733 736*) *certe displicet* **733** ad postis *scripsi*, appositis ***M*** τ, oppositis ***h***, appostes ***F*** ***h***, ad postes *ex corr* (appositis *videtur fuisse*) ***n***, ad postes *μ* e^2 ς *vulgo* ‖ ornatos *μ* e^2 *g* ς (*i r* ***F***²) *ω*, laudatos (t ornatos *sscr* ***N***) ***O*** τ ***h*** **734** Umentis ***F***, Umentesque τ ς, Umentes *vel* Humentes *cett vulgo,* liventesque *Hs* ‖ pallia br. τ, squalida br. *Bothe* ‖ tendens ς *R Hs vulgo olim,* tollent τ **735** religauit *ccBersm et Berol* ‖ summi ***M*** *Hs* **736** certa *R* **737** nunc quoque *Leid* ‖ illam est ς

atque onus infelix elisa fauce pependit.
icta pedum motu † trepidantem et multa timentem
visa dedisse sonum est adapertaque ianua factum
prodidit. exclamant famuli frustraque levatum
(nam pater occiderat) referunt ad limina matris;
accipit illa sinu conplexaque frigida nati
membra sui postquam miserarum verba parentum
edidit et matrum miserarum facta peregit,
funera ducebat mediam lacrimosa per urbem
luridaque arsuro portabat membra feretro.
Forte viae vicina domus, qua flebilis ibat
pompa, fuit, duraeque sonus plangoris ad aures
venit Anaxaretae, quam iam deus ultor agebat:
mota „tamen videamus“ ait „miserabile funus!“
et patulis iniit tectum sublime fenestris;
vixque bene inpositum lecto prospexerat Iphin,
deriguere oculi, calidusque e corpore sanguis
inducto pallore fugit, conataque retro
ferre pedes, haesit, conata avertere vultus

---

738 Utque on. *cBas* ‖ Atque una ***M*** 739 Leta p. metu *Ben* ‖ motu/ (s *eras*) ***μ*** 739*sq* trepidantem et m. timentem] *sic* ***A V***, trepidant(u *ex* e)m et multa timent(e *i r m 2*)m ***F***, trepidantum et multa timentum (timentem *alii*) ς *RA*, trepidantum et morte timentum (*vel* pauentum) ς, trepidantem et cuncta timentem *ccThysianus et Zwicc* ‖ gementem *vel* trementem *vel* tenentem ς ‖ *ἡ θύρα μέντοι τυφθεῖσα τῇ κινήσει τῶν ποδῶν ταραττομένων καὶ δεδοικότων τῷ θανάτῳ Plan* ‖ *versum 740 om* (*i mg add m 2*) ***μ*** ‖ adopertaque (*corr* ***n***) ***O μ*** *ccGoth et Vratisl* ‖ trepidantem—sonum *del Merkel*², et multa—adapertaque *del Postgate, def haec omnia Rh Mus L VI 364 Helm* ‖ trepidantum ut (*i e ut primum*) multa gementem—prodidit, exclamant *Hs vulgo olim* ‖ utque onus—pependit (738), icta p. motu, trepidantum morte, gementem visa—prodidit, exclamant *Burm* ‖ trepidantum valva gementem *Opp ph I 659 Bergk*, trepidantum muta (*ianua sc*) gementem *Adv crit II 93 Madvig* ‖ trepidantum *verum videtur*, timentem *quid sit nescio* 744 miserarum *recepi* (*cf NJhbb 1893, 617*) *ex* ***A*** ω, miserorum ***g*** ς *Hs vulgo* ‖ *οἰκτρὰ τεκόντων ῥήματα Plan* 746 *in hoc versu desinit* ***μ*** 746*sq* Ducuntur—portantur ς 748 Forte domus uicina uię ***e***² ***p*** ς ‖ quam *cMedic Bothe* 749 diraeque ς, durique ***g*** ς ‖ dur. domus ***M*** ‖ plangoris ***N e***² ς *VA*, clangoris ***M F τ h g*** ς *R* 750 Anaxaretae *Korn*, anaxarethe ***M h***, anaxarethes ***N F e***² ***τ g*** ω, anaxaretes ς *Plan vulgo* ‖ habebat ς 751 *distinx Vollmer*, mota tamen *vulgo* ‖ *cf 803 XI 470 706* 752 pat. scandit ***N*** 753 Uix bene compositum *cCantabr Hs vulgo olim*, vix bene iam positum *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ conspexerat ***p*** ‖ yphi(m *ex* n *m 2*) ***N***, iphim ***e***² ς, ipsum *cVratisl* 754 Deriguere ***M h e***² ς *Hs*, Dirriguere *R*, Diriguere ***N F τ g VA*** ‖ calidoque *cVoss* ‖ e pectore ς 756 conataque uertere *vel* conata reuertere ς

hoc quoque non potuit, paulatimque occupat artus,
quod fuit in duro iam pridem corpore, saxum.
neve ea ficta putes, dominae sub imagine signum
servat adhuc Salamis: Veneris quoque nomine templum
Prospicientis habet. — quorum memor, o mea, lentos
pone, precor, fastus et amanti iungere, nymphe.
sic tibi nil vernum nascentia frigus adurat
poma nec excutiant rapidi florentia venti!'
Haec ubi nequiquam formae deus aptus anili
edidit, in iuvenem rediit et anilia demit
instrumenta sibi talisque apparuit illi,
qualis ubi oppositas nitidissima solis imago
evicit nubes nullaque obstante reluxit,
vimque parat: sed vi non est opus, inque figura
capta dei nymphe est et mutua vulnera sensit.

Romulus et Hersilia.

Proximus Ausonias iniusti miles Amuli
rexit opes, Numitorque senex amissa nepotis
munere regna capit, festisque Palilibus urbis

---

758 corpore ***O F τ g ς***, pectore (*fort recte*) ***e***^{2} ***ς R*** *vulgo* ‖ faxum ***τ*** ‖ saxum est ***O*** 759 imag. saxum *cBersm* 760 salamis ***τ X ω***, almum ***M***, sala(mis *i r m 2*) ***N*** ‖ uen. sub n. *cDresd*, Ven. quod n. *Merkel*[1] ‖ numine *ccAmbr et Medic* 761 *in hoc versu desinit* ***τ*** ‖ Ulciscentis *ccZulich et Thuan* ‖ o mea ***τ e***^{2} ***g ς ω***, om̄a (*i e* omnia) ***O*** *corr* ***N***, omīā (*i e* omina) ***h***, o^{e2}ma ***F***, omnia ***ς***, optima ***ς*** *cBerol 270. 4* ‖ lentos] duros ***g ς***, magnos *cBerol 270. 4* 762 faustus ***F*** ‖ nymphe ***N F h e***^{2} ***ς ω*** *vulgo*, nimphe ***g***, nymphae *VA*, nymph(a *i r m 2*) ***M***, nympha ***ς***, 763 sic tibi nil (*cf ex P IV 1, 25*) *scripsi*, Si tibi nil ***M***, Si(c *add m 2*) tibi n(ec *i r m 2*) ***N***, Sic tibi nec ***X ω*** *vulgo* 765 *om* ***N***, *i l* ***n*** ‖ nec quicquam ***h*** ‖ formae deus aptus anili (*cf Pr S G 1887, 28*) *scripsi*, forma deus aptus (actus *i mg* ***m***) anili ***M h***, formas deus aptus in omnes ***F n e***^{2} ***g ς*** *Plan ω vulgo*, forma deus acta senili *Merkel*[2], forma celatus anili *Korn*, forma velatus anili *Zingerle*, forma deceptus an. *journ of ph XII 1883, 76 Ellis*, formae deus apta senili *Housman* 766 de(mps *i r m 2*)it ***N***, dem(p)sit ***e***^{2} ***ς*** ‖ vilia demit *Postgate* 768 opposita ***M***, positas ***N***, appositas ***ς*** 769 Euincit ***ς*** ‖ nube/(s *eras*) ***M*** ‖ nulla (que *om*) ***h*** ‖ rel(uxi *i r m 2*)t ***N***, refulsit ***ς*** 770 *sq* sed opus non est ui namque ***p ς*** ‖ nymphe est ***h ς R***, nymphæ est ***M***, ny(i)mpha est ***N F e***^{2} ***g ς*** *VA Bothe*, nympha (est *a m 2*) ***N*** ‖ (e *i r m 2*)t ***N*** ‖ ipsa figura Capta dei nymphe iam mut. *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ mut. gaudia *cDresd* ‖ sentit ***ς*** *Hs vulgo olim* 772 amuli ***ς ω*** *vulgo*, amulii ***O h e***^{2} ***g ς***, amulli ***F*** ‖ *ὁ ἄδικος Ἀμούλιος τὰ τῶν Αὐσόνων διῴκει πράγματα Plan* ‖ ini. nutus Amuli *Sprengel*, iniustae mentis Amulius *Fuß* 773/775 *i r* ***N*** 773 Nexit ***M*** ‖ munitorque ***g*** ‖ nepotis (*cf NJhbb 1893, 618*) ***O F e***^{2} ***g ς*** *Plan*, nepotum ***h ς ω*** *vulgo* 774 c(a *ex* oe *m 1*)pit ***M*** ‖ festique ***F*** ‖ palilibus ***N e***^{2} ***ς*** *vulgo*, pal^{l2}ilihus ***M***, parilibus ***h ς*** *RA*, par^{li2}ibus ***F***, parati-

moenia conduntur, Tatiusque patresque Sabini
bella gerunt, arcisque via Tarpeia reclusa
dignam animam poena congestis exuit armis.
inde sati Curibus tacitorum more luporum
ore premunt voces et corpora victa sopore
invadunt portasque petunt, quas obice firmo
clauserat Iliades: unam tamen ipsa reclusit
nec strepitum verso Saturnia cardine fecit.
sola Venus portae cecidisse repagula sensit
et clausura fuit, nisi quod rescindere numquam
dis licet acta deum. Iano loca iuncta tenebant
naides Ausoniae gelido rorantia fonte:
has rogat auxilium, nec nymphae iusta petentem
sustinuere deam venasque et flumina fontis
elicuere sui; nondum tamen invia Iani
ora patentis erant, neque iter praecluserat unda:
lurida supponunt fecundo sulphura fonti

779*sq* *Priscianus II 34*: Scire autem debemus, abusive etiam a matribus et regibus sive conditoribus et a fratribus etiam patronymica solere formari, ut 'Latoides' *Λητοΐδης*, id est Latonae, filius Apollo, et 'Iliades', Iliae filius Romulus. Ovidius: at [*sic PAGL*, ut *RDHK*] corpora victa sopore Invadunt [Inuadant *RBDH*] portasque premunt [premant *RBDHK*], quas obice fultas Clauserat Iliades', similiter 'Coronides' a matre, Aesculapius — sic idem Ovidius in VX metamorphoseon [624 *sq*]: ¦Unde Coroniden [coronidam *GL*, coronidem *HK*] circumflua [circumfluet *R*, circumfluat *K*, circumfluerat *G alia alii*] Thybridis [tibridis *GLK*] alti Insula—deiecerat [adiecerat *cErlang 2*] urbis.'

---

bus ς ‖ *μετὰ δὲ τὰς Ἑστίας ἑορτάς Plan* 775 taciusque ***F h*** ς, tacius(que *om*) ***e***² ς 776 arcisue ***M***, arcis(que *i r m 2*) ***N*** ‖ redusa ***e***² 777 Dignam animam poena ***F e***² ***g*** *ω*, Digna a. poena ς *Hs vulgo olim*, Dignā animi pœnā ***M***, Dign(am *s l m 2*) a. p. ***N*** ‖ animum (*corr m 2*) ***h*** ‖ pœne ς *R* ‖ coniectis ς ‖ exuit ***h e***² ς *ω vulgo*, eruit ***O F*** ς, edidit ***g*** ς, obruit *Hs* 778 rapidorum ς, rabidorum *cArgent* 779 premunt ***e***² ***g*** ς *ω vulgo*, fremunt ***M F h*** ς, fremunt (ł pre *sscr*) *i r* ***n*** ‖ *τὴν φωνὴν πιέσαντες Plan* ‖ uocis (*corr* ***h***²) ***F h*** ‖ at (*vel* ut) corpora *codd Prisciani*, ut corp. *cVratisl* ‖ uincta ς ‖ soporis ***M*** *cBonon* 780 premunt *ccPrisciani* ‖ obi. firmo ***A*** *ω*, ob. fultas *Priscianus*, ob. firma ***F g*** ς *Hs vulgo olim* 781 ilia/d/es ***M*** ‖ re(clud *i r m 2*)it ***N***, recludit ***e***² ς *Hs vulgo olim*
r²
782 stepitum ***M*** 783 porta *cMedic* 784 N(ec *i r m 2*) cl. fo(ret *i r m 2*) ***M*** 785 Diis ***M h*** ‖ ian(o *a m 2*) ***N*** 786 Nai(y)des ***h e***² ***g*** ς *vulgo*, naiades ***O F*** ς *R* 787 iussa ***M*** *R* ‖ precantem ς 789 elic. sibi (*corr m 2*) ***g*** ‖ nundum *R* 790 patentis ***N e***² ***g*** ς *ω*, parentis ***M h*** ς *Plan*, p(at *i r m 2*)entis ***F*** ‖ nec ***e***² ***g*** ς ‖ neque alter/ (cla *i r m 2*)userat unda ***M*** 791 (f *i r m 2*)ecundos sulfura fontis ***N***
fecundo sulphura fonti Incendunt²
91*sq* Lurida subponuntque cauas fumante bitumine uenas (*sscr omnia m 2*) ***M***

incenduntque cavas fumante bitumine venas.
viribus his aliisque vapor penetravit ad ima
fontis, et Alpino modo quae certare rigori
audebatis aquae, non ceditis ignibus ipsis!
flammifera gemini fumant adspergine postes,
portaque, nequiquam rigidis promissa Sabinis,
fonte fuit praestructa novo, dum Martius arma
indueret miles; quae postquam Romulus ultro
obtulit, et strata est tellus Romana Sabinis
corporibus strata estque suis generique cruorem
sanguine cum soceri permiscuit inpius ensis,
pace tamen sisti bellum nec in ultima tantum
decertare placet Tatiumque excedere regno.
Occiderat Tatius populisque aequata duobus,
Romule, iura dabas, posita cum casside Mavors
talibus adfatur divumque hominumque parentem:
'tempus adest, genitor, quoniam fundamine magno
res Romana valet et praeside pendet ab uno,
praemia (sunt promissa mihi dignoque nepoti)
solvere et ablatum terris inponere caelo.

---

792 *i l* ***n*** 794 alphino ***F*** 795 gaudebatis *Hs* ‖ n(ec *i r m 2*) ced. ***N***, nec ced. *cBersm*, nunc ced. *cSenat Plan et i mg* e^2 796 Flammigera ς 797 nequicquam ***h*** ‖ permissa ς *Hs vulgo olim* 798 prerupta ***M h***, prae(ru *i r m 2*)pta ***F***, praes(truc *i r m 2*)ta ***N*** ‖ nouo] in quo ***M***, nouo *i r* F^2 ‖ (m *add m 2*)artius ***N*** 799 Induerat (*corr* e^2) ***M*** e^2 ς *VA*, Induerit ***g***, induitur *Hs* ‖ quem postqu. e^2 ς, quam postqu. ς ‖ miles postquam romulusque cruorem (*cf 801*) ***M*** ‖ ul(tro *i r m 2*) ***N*** 800 Optulit ***O*** ‖ et strata est *i r* ***M*** ‖ sabin(is *i r m 2*) ***N***

801 Corp. strata estque suis ***n*** e^2 ς *vulgo*, Corp. strataque (strataque ***h***) suis (*cf ad VII 569 XIII 403 410*) ***O F h g*** ς *R*, Corp. strata atque suis ς, Corporibusque suis strata est ς, corporibus, et strata suis *ad Charit III 3 p 277 ed a. 1750 D'Orville*, corp. simul atque suis *Bentley* ‖ cinerisque cruorem ***M*** 803 ultima tantum (*cf III 532 am III 6,65*) *scripsi cum* ***M F h g***, ultima (ferro *i r m 2*) ***N***, ult. ferro e^2 ς ω *vulgo* 804 excedere ***O F h g*** ς *R*, accedere e^2 ς *VA vulgo*, ἀποχωρῆσαι *Plan* ‖ *i e 'non placet Tatium excedere regno', de* nec—que (= *ve*) *VIII 678 XIII 919 alia* 805 Occiderat *i r* ***N***, Deciderat ς ‖ que *om cGoth* 806 cum cuspide *ccFrancof et Sprotii* 807 alloquitur *ccGronov et Thysianus* 808 fundam(ine *i r m 2*) ***N*** 809 rom. manet ς ‖ ualet et (*cf 775 804 805*) ***A*** *Plan* ω *Jahn*, ualet nec (*cf fast II 483*) *cMedic Hs vulgo* 810 Praem. sunt (*sed* t *add* ***n***) promissa ***A***, Praem. sint pr. e^2, Pr. quae prom. ς *Hs vulgo*, Pr. nunc prom. ς, Pr. iam pr. ***p*** ς ω *Jahn*, praemiaque prom. *coni Hs* ‖ *parenth statuit Ehwald* ‖ dignaque (nepoti *i r*) ***M***

tu mihi concilio quondam praesente deorum
(nam memoro memorique animo pia verba notavi)
„unus erit, quem tu tolles in caerula caeli“
dixisti: rata sit verborum summa tuorum!'
Adnuit omnipotens et nubibus aera caecis
occuluit tonitruque et fulgure terruit orbem:
quae sibi promissae sensit rata signa rapinae
innixusque hastae pressos temone cruento
inpavidus conscendit equos Gradivus et ictu
verberis increpuit pronusque per aera lapsus
constitit in summo nemorosi colle Palati
reddentemque suo non regia iura Quiriti
abstulit Iliaden: corpus mortale per auras
dilapsum tenues, ceu lata plumbea funda
missa solet medio glans intabescere caelo;

824*sq* *Paulinus Petricord Vita Martini III 409 Petschenig*: tenues dilapsus in auras.

825*sq* *Priscianus VI 95*: 'glans glandis' . sic Ovidius in XIIII metamorphoseon: 'ut lata plumbea funda Missa solet medio glans intabescere caelo' ‖ *ib VII 38*: 'haec glans huius glandis' . . . profert et Ovidius in XIIII metamorphoseon: 'ut lata—intabescere caelo'.

---

812 consilio ς 813 memoror (*prob Hs*) *ccCantabr et Bas*, nam refero *coni Hs*, nam memor es *Bothe*, nam memor o! *Bach*, sum memor o! *Withof* ‖ tua uerba (*cf IX 778*) ***M h*** *R* 814 *versus Ennii, cf ann I 65 Vahlen*² ‖ erat e^2 ‖ tolles ***F*** e^2 ς *VA vulgo*, toll(as *ex corr*, it *fort fuit*) ***M***, toll(e *ex* a)s ***N***, tollas ***h*** ς *R*, pones ***p*** ‖ in si(y)dera caeli e^2 ***p*** ς *V*, ad sidera c. ς, in culmina c. *cVoss* 815 rata sunt ***M***, rata (sit *ex corr m 2*, sint *fuit*) ***N*** 816 aera cæli ***M***, a. celi (ł cecis *sscr m 2*) ***F*** 817 tonitrumque et fulgore ***h*** ‖ orbem$^{u^2}$ ***N***, urbem e^2 ς *Hs vulgo olim* ‖ *cf Hor c I 2, 4* 818 Qui/ (i *ex* a *per ras*, æ *fuit*) sibi ***M***, cum sibi *Bentley* ‖ rata ***M*** ς *R Merkel*², data ***N X*** ς *Plan VA vulgo olim* 819 hasta ***h*** ‖ prensos *probante Gronovio cMoreti*, presso *ccGoth et Senat* 820 inpauidos *ccMed Vatic Zwicc Merkel*², in ualidos *Polle* ‖ gradi(u *i r m 2*)us ***N*** ‖ ictus *HAKoch* 821 pronusque ***M h*** e^2 ς *Plan* ω *Merkel*, pron(um *ex* us)que ***N***, pronumque ***F g*** ς *Hs vulgo olim* 822 nemoralis ς ‖ palatii ***N***, palanti e^2 823 suo non regia (*i e civilia, 'bürgerfreundliche', cf NJhbb 1894, 798*) ***N F h g*** ς ω, suo (ia *i r m 2*)m reg. ***M***, s. iam regia e^2 ς *Hs vulgo*, suo regalia ς, suo nunc r. ς, suo tunc r. *ccBerol et Sulm*, suo tum r. *Bothe* ‖ tura ***M*** ‖ quirino ***M*** ς, quirini ς 824 iliadem e^2 825 Delapsum ***M h*** ‖ est tenues ***h*** *ccGoth et Vratisl* ‖ ceu lata ***N*** *Hs vulgo olim*, (sic *i r m 2*) lata ***M***, ut lata ***F h*** e^2 ***g*** ς ω *Priscianus* ω *vulgo* 826 incandescere *cArgent*

pulchra subit facies et pulvinaribus altis
dignior, est qualis trabeati forma Quirini.
Flebat ut amissum coniunx, cum regia Iuno
Irin ad Hersilien descendere limite curvo
imperat et vacuae sua sic mandata referre:
'o et de Latia, o et de gente Sabina
praecipuum, matrona, decus, dignissima tanti
ante fuisse viri, coniunx nunc esse Quirini,
siste tuos fletus et, si tibi cura videndi
coniugis est, duce me lucum pete, colle Quirini
qui viret et templum Romani regis obumbrat'.
Paret et in terram pictos delapsa per arcus
Hersilien iussis conpellat vocibus Iris;
illa verecundo vix tollens lumina vultu
'o dea, namque mihi nec, quae sis, dicere promptum est,
et liquet esse deam, duc, o duc' inquit 'et offer

---

827 Pulchra fuit f. et (puluinaribus *cx corr m 2*, fului' naribus *fuit*) altis ***M***, P. fugit (subit *inde m 2*) fac.—aptis ***F*** ‖ pului/ naribus (s *eras*) ***N***, pului naribus ***h*** 828 Dignior est qualis ***A*** *ω Merkel,* Dignior est quam sit ***g*** *ccSenat et Zwicc RaphRegius,* Dignior est: qualis *distinx ω*, dignior et qualis ς *Ben Hs vulgo olim,* dign. et qualis—Quirini est *Riese*² 830 Irī ***F***, Irim ***M*** ‖ hersilien ς *Bothe*, hersil^{i}em ***M***, hersile (hersiliā *inde m 2*) ***F***, hersilem ***N*** *cLaur 36 14*, hersiliā ***h g***, hersiliam ***n e***² ς *ω vulgo*, *Ἑρσίλεια Plan* ‖ tramite ***p*** ς ‖ *desinit hic in fine ultimi folii recti* (*p 119, ultimum folium versum est vacuum*) ***M***, *tabulam codicum deteriorum inde a v 831 ad finem libri XV adhibitorum in p 2 expressam vides.*

831 uiduae *Mscr Diez BSant 12* ς *Merkel*² ‖ sua sic ***h g c v w*** ς *ω*, sua si(c *i r m 2*) ***N***, suasit ***g***² $w_{1\ 7\ 8}$ *cett* ς 832 de lat(c)ia o et b_1 ***d z*** ς *Hs vulgo*, de la(ci *i r m 2*)o o et ***F***, de latio o et ***N*** ς* ***g a*** ς *ω* ‖ *ὦ καὶ τῶν Λατίνων ὦ καὶ τοῦ Σαβίνων γένους ἐξαίρετον, εὐγενεστάτη, καλλώπισμα Plan* ‖ et de Latia gente et dę g. *Bothe* 833 Principium (*corr* b_2) ***c*** b_2 w_6 834 coniux ***N*** ‖ viri coniunx, nunc *distinx JHVoss* 835 questus $w_{2\ 4}$ 836 me duce *R* ‖ locum pete *R*, pete lucum w_8 ‖ pete in colle ***h*** ‖ quirino (*fort recte*) ***h*** ς *V Hs vulgo olim*, colle palati w_2 837 Qua *in Mscr Diez 1069 Hs* ‖ (ui *i r m 2*)ret ***N***, tegit *cLaur 36, 14* 838/839 *del Merkel* 838 uarios del. ***p*** ς ‖ *desinit hic in fine ultimi folii versi* ***N***, *cetera a tribus manibus recentioribus addita sunt, ex quibus una scripsit XV 123/842* 839 Hersilien *Bothe*, Her/silē (i *eras*) ***c***, Hersiliā ***F h d*** ς, *Ἑρσίλειαν Plan*, Hersiliam (*sed cf 830*) *cett ω vulgo* 840 uix lumina tollens uultu ***c*** 841 namque (nec *i r m 2*, mihi *i mg*) quae sis d. prontum ***c*** ‖ mihi non a_{12} a_{13} *Plan* ‖ prompta est w_1 842 duc/ duc ς, duc o dea w_5

coniugis ora mihi, quae si modo posse videre
fata semel dederint, caelum accepisse fatebor!'
Nec mora, Romuleos cum virgine Thaumantea
ingreditur colles: ibi sidus ab aethere lapsum
decidit in terras; a cuius lumine flagrans
Hersilie crinis cum sidere cessit in auras.
hanc manibus notis Romanae conditor urbis
excipit et priscum pariter cum corpore nomen
mutat Horamque vocat, quae nunc dea iuncta Quirino est.

---

843 quae *h* e^2 b_2 ς ω *vulgo*, quem (*fort recte*) *F* e^2 *g v* a_7 b_1 *d* w_8 ς *Plan* ‖ possent b_1 844 simul b_1 ‖ fata mihi w_8 ‖ dederunt *d* ‖ aspexisse *c g* b_1 $w_{2\ 4\ b\ 6}$ ς, aspectasse a_3, ascendisse *Mscr Diez BSant 13*, tetigisse *Polle* ‖ fatebor (*cf VI 356*) *recepi ex* e^2 *n v c* b_1 *a y z* ς, uidebor (*ex 843*) *F h d x* b_2 ς ω *vulgo* 845 uirgine *i r* F^2, coniuge *g* ‖ t(h)amantea *c v*, tāmanthea a_{10}, theumantea b_2, taumantheia w_5, teumantea a_3, teumatea *Mscr Diez BSant 11* 846/849 ibi sidus—notis *del Merkel*[2] 846 ubi *a c d* *v* $b_{1.\ 2}$ ς *Jahn* 847*sq* ac huius *h* ‖ numine a_4 ‖ flag^{r}ans *n*, fragrans *h* ‖ Hersilie(ę) crinis (*ut sit* crinis *accus lim*) *A R Ehwald*, Hersilee cr. *cLaur 36, 14*, Her/sile cr. *c*, Hersiliae crinis ς *VA vulgo*, Hersilie crines *Bothe*, Hersilia aerias *Zingerle*, Hersilia aetherias *Riese*[2], aetherias crinis *vel* crinis aetherias (crinis *et ipse accusativum plur esse vult*) *journ of ph XXII 146 Postgate* ‖ decidit in crinis—Hersilia e terris *NJhbb 1870. 288 Polle* ‖ ἡ τῆς Ἑρσιλείας εὐωδιάσασα (*i e* fragrans) κόμη *Plan* 850 et positum *h* a_5 a_{11}, et positam *R* 851 orāque *F*, oramque w_1 ς, (h)eramque a_9 *ccBerol et Goth Bothe* ‖ nunc quoque uincta quirino (est *om*) *v* ‖ l' XV *in spatio 4 linearum litteris minutissimis F, cetera notare non refert.*

LIBER QUINTUS DECIMUS.

Myscelos. Croton.

Quaeritur interea quis tantae pondera molis
sustineat tantoque queat succedere regi:
destinat imperio clarum praenuntia veri
fama Numam; non ille satis cognosse Sabinae
gentis habet ritus: animo maiora capaci
concipit et, quae sit rerum natura, requirit.
huius amor curae patria Curibusque relictis
fecit, ut Herculei penetraret ad hospitis urbem.
Graia quis Italicis auctor posuisset in oris
moenia, quaerenti sic e senioribus unus
rettulit indigenis, veteris non inscius aevi:
'Dives ab Oceano bubus Iove natus Hiberis
litora felici tenuisse Lacinia cursu
fertur et armento teneras errante per herbas
ipse domum magni nec inhospita tecta Crotonis
intrasse et requie longum relevasse laborem
atque ita discedens „aevo“ dixisse „nepotum
hic locus urbis erit“; promissaque vera fuerunt.

---

1 *sq Conr de Mure ed Bas p 219*: 'Quaeritur in terra quis tante pondere (*sic*) m. Sustineat'.

11 *Val Flacc V 3 Thilo*: extremi sibi tum non inscius aevi.

---

1 ueritur b_1 ‖ in terra *Conr de Mure* ‖ qui ς *Hs vulgo olim* 2 Sustineat īpiọ tantoque *c* ‖ tantoue *n* 3 clar(u *ex* a *m 2*)m *F* 4 cognosce (*corr v*) *h v* w_1 w_6 5 hab. rictus a_8, hab. fedus (*corr*) w_4 7 patri(a *ex* militia² ę *m 2*) *F* ‖ patria est b_2 ‖ curribusque *v* 8 penetrat b_1 *d* ‖ hospis (*corr*) *d* 9 Gratia quisquis b_1, Gra quis (*corr m 2*) *v* ‖ (h)italis e^2 *v n* ς, ithali//s *c*, ausoniis *cThuan* ‖ pos. auctor b_1 ‖ actor $w_{2\,4\,6}$ ‖ horis *F g* ς, aris b_1 10 de sen. b_1, ex sen. b_2, e *postea inseruit c* 11 indigetus *h*, indulgens a_8 ‖ non immemor a_6 a_{12} ς 12 iues (*initialis saepe omissa*) *v* ‖ bubus (*cf XIV 3*) *g n* w_7 ς *R Hs vulgo olim*, bobus *A VA Riese* 13 la ci/nia (u *pro* i *fuit*) *c*, lascinia b_1, laciniam *v*, latinia $w_{2\,4}$ 14 errare pererbas *v* 15 magni co *om* (*add m 2*) *v* ‖ crotonis *d* 16 requiem b_1 ‖ reuelasse (*corr* b_2) b_1 b_2, eleuasse *h* 17 ita *om b* ‖ descendens $a_{8\,9}$ ‖ uni dixisse a_3 18 eri(t *i r m 2*) *c* ‖ fuere *v* w_2, fuisse *Hs*

nam fuit Argolico generatus Alemone quidam
Myscelos, illius dis acceptissimus aevi.
hunc super incumbens pressum gravitate soporis
claviger adloquitur: „lapidosas Aesaris undas
i, pete diversi! patrias, age, desere sedes!“
et, nisi paruerit, multa ac metuenda minatur;
post ea discedunt pariter somnusque deusque.
surgit Alemonides tacitaque recentia mente
visa refert, pugnatque diu sententia secum:
numen abire iubet, prohibent discedere leges,
poenaque mors posita est patriam mutare volenti.
candidus Oceano nitidum caput abdiderat Sol,
et caput extulerat densissima sidereum Nox:
visus adesse idem deus est eademque monere
et, nisi paruerit, plura et graviora minari.
pertimuit patriumque simul transferre parabat

19*sq Conr de Mure p 131*: ‘Nam fuit Argolico—aevi’.

---

19 argolicus *g* ‖ olemone *g* ‖ al. quidem (*corr m 2*) *v* **20** Myscelos *Hs vulgo*, Myscelus *post Micyllum et Scaligerum Riese* ‖ Micilos$^{v^2}$ ***F*** *g*, Micilus *h* e^2 *d* $a_{2\ 6\ 10}$ *w L*, Micilius (*item Ben*) *n*, Michilus *v* a_1 *cLaur 36, 14*, Mic(t *del*)ilus b_2, Mirilus$^{chi^2}$ a_7, Mi(t *ex corr*)ilus *c*, Mictilus a_{13}, Micthylus *cBas F II 26*, Miscilus w_2, Missilus a_2 b_1 ς, *Μίχαλος Plan*, Mycilus *ω* ‖ diis *v* b_1 *c d*, diisque ***F*** *h* b_2 *V*, disque w_5 *A* ‖ dis illius *n* **21** mersum grau. a_3 **22***sq* adloquitur lap. aesaris (eṣeris *vel* heseris *libri*) undas I pete diu. patrias age d. sedes *scripsi* (*cf Studi II p 21 Bernardini*) *cum* ***F*** e^2 *n d* w_{1} $w_{2\ 5\ 8}$ a_{1} $a_{2\ 4\ 7\ 10\ 11}$ ς *cLaur 36, 14 Plan VA*, adl. patrias a. d. sedes I pete diu. lap. aes. undas *c* b_2 $w_{3\ 4\ 6\ 7}$ ς (*item L, ut videtur*) *Hs vulgo*, adl. patrias a. d. sedes Et pete diu. lap. aes. undas *h* $a_{5\ 6\ 8\ 12\ 13}$ *g v* ς *R Riese* ‖ patrias ne des. b_1, patrias ait des. *h* ‖ I // (Et *videtur fuisse*) ***F***, I *om* b_1 ‖ aesaris ς *Plan vulgo*, aeseris *h* ς *A*, ẹseris ***F*** e^2 *d n v* b_1 $w_{3\ 5\ 7}$ ς *RV*, heseris *g* b_2 *c* w_1 w_6 **24** ni par. w_4 ‖ multa et w_2 ‖ met. paratur (*corr*) b_2 **25** Postea *h RV* ‖ Ac ni paruerit, multa ac met. minari *versibus 24/25 deletis in v 33 coni Capoferreus* **26** Olemonides *g* ‖ recondita ς **27** pugnetque (diu *om*) *n* **28** a(b *i r m 2*)ire *c* ‖ inhibent *n* **30** nit. c. extulerat sol w_4 **31** *om* b_1 ‖ cap. abdiderat dens. w_4, Extuleratque cap. ς ‖ extulerant dens. sidera noctis *n* ‖ sideribus nox *cMed Bothe* **32** idem *om* b_1 ‖ adesse sibi deus est *h* ‖ mouere (*corr*) ***F*** **33** Et ni *cBersmanni* ‖ plura ac *cBerol Riese* ‖ minatur a_6 $w_{4\ 5}$ *cLaur 36, 14 Plan* **34** Pertimuit ***A*** *ω*, Extremuit *h cBerol et fort* (*ὁ δ' ὑπερετρόμαζε*) *Plan*, Extimuit *cLaur 36, 14 Bothe*, et timuit [?] *Ehwald* ‖ paruumque *R* ‖ patr. palam *cMoreti Bothe*

in sedes penetrale novas: fit murmur in urbe,
spretarumque agitur legum reus; utque peracta est
causa prior crimenque patens sine teste probatum,
squalidus ad superos tollens reus ora manusque
„o cui ius caeli bis sex fecere labores,
fer, precor“ inquit, „opem! nam tu mihi criminis auctor.“
Mos erat antiquus niveis atrisque lapillis,
his damnare reos, illis absolvere culpa;
tunc quoque sic lata est sententia tristis, et omnis
calculus inmitem demittitur ater in urnam;
quae simul effudit numerandos versa lapillos,
omnibus e nigro color est mutatus in album,
candidaque Herculeo sententia numine facta
solvit Alemoniden. grates agit ille parenti
Amphitryoniadae ventisque faventibus aequor
navigat Ionium Lacedaemoniumque Tarentum

---

35 sede(s *add m 2*) ***F*** ‖ pen. suas a_{12} 36*sq* atque per. b_1 ‖ per. (est *om*) w_4 ‖ peracta causa fuit *Faber*, per. causa viri *Hs* ‖ patens (*cf XIII 311*) ***h g d z ς R Korn***, pater ***v***, patet *cett Plan VA vulgo* ‖ prob. est ***h ς*** g^2 *cBerol et Goth* 38 (at *i r m 2*)tollens ***F***, tendens e^2 ***n v*** $\breve{b}_1$ ***c*** $a_{2\ 6\ 7\ 8\ 10}$ a_{13} w_4 39 O cui ius caeli *Muretus vulgo*, O cuius celum ***A*** *ω*, O cuius ee(lū *i r m 2*) a_{11}, O cuius celebrem $w_4^{\wedge}$, O tu quem celebrem (*item i mg* ***v***) w_7 ***ς***, O tu quem purum a_1 ‖ *ὦ ὅτινι τὸν οὐρανὸν ἐποίσαντο τὰ δὶς ἓξ ἆθλα Plan* ‖ o cuius caelum bis s. vicere lab. *Bulaeus*, o cuius caelum bis sex auxere *vel* meruere *Hs* ‖ *idem tamen def fort recte in Mscr Diez 1069 lectionem librorum ita, ut sensus sit 'O tu, cuius ut coelum esset bis sex labores fecere'* 40 Fer, pater (*cf I 545*) a_{12} ‖ muneris (ł criminis *sscr* ***v***) ***n*** $a_{7\ 10}$ ***v ς***, funeris *R* ‖ actor ***c*** 41/42 *om* b_1 ‖ antiquis e^2 $a_{5\ 10}$ ***ς*** *Ben*, antiquos w_6 ‖ nigrisque a_5 ‖ soluere absumere ***F*** ‖ culpa e^2 ***a y ω ς*** *VA vulgo*, culpam ***F h n v g*** b_2 $w_{4\ 5\ 8}$ ***ς*** *R*, culpas ***c d*** w_7 ***x***, iustos uel culpas a_5, culpae *ccMed et Thuan Hs vulgo olim* 43 Nunc quoque *ex uno suorum Hs vulgo olim*, Tum qu. ***ς*** ‖ si(c *sscr m 2*) lata ***F*** ‖ qu. et illata est ***g***, qu. quis lata est *Hs* ‖ tristis sententia *cBas F II 26* 44 dimittitur ***n g v w ω*** 45 effundit a_2 ‖ numerando a_2 ‖ numeratos urna lapillos a_1 46 c. mutatus est b_2 ‖ est *add* c^2 47 Cand. hec (hereules *i mg*) sent. ***c*** ‖ munere b_2 a_3 *vulgo olim* ‖ facta est w_4 48 alemoniden e^2 ***a ς*** *Plan vulgo*, alemonidē ***F h*** e^2 ***c w***, alemonides ***d***, alemonidem b_2 w_7 ***ς***, alemonidon b_1, alemonidem ***g*** ‖ ait ***h*** a_3 ‖ potenti ***v*** *Bentley*, patrono *Sprengel* 49 amphitrionidae ***c g*** 50*sq* navigat Ionium—lapygis arva] *sic fere A ω Plan, nisi quod est* laecdaemoniumque nephetum—sallentinumque tarentum *in* ***h*** ‖ Salentinumque Neretum—Lac. Tarentum ***y z*** *Riese*, Lac. Tarentum Thurinosque sinus *Riesii transpositione probata del Korn* ‖ praeterit et—Neretum (*v 51*) *obelo notat Merkel*² ‖ *librorum lectionem bene deff Rh Mus LVI 365 Helm et (in app ed exeg) Ehwald* 50 ionidum b_1 ‖ lacedaemoniumque nephetum ***h***, lac. terentum ***c***

praeterit et Sybarin Sallentinumque Neretum
Thurinosque sinus Nemesenque et Iapygis arva;
vixque pererratis, quae spectant litora, terris
invenit Aesarei fatalia fluminis ora
nec procul hinc tumulum, sub quo sacrata Crotonis
ossa tegebat humus, iussaque ibi moenia terra
condidit et nomen tumulati traxit in urbem.'
talia constabat certa primordia fama
esse loci positaeque Italis in finibus urbis.
Vir fuit hic ortu Samius, sed fugerat una *Pythagoras.*
et Samon et dominos odioque tyrannidis exsul
sponte erat, isque licet caeli regione remotos
mente deos adiit et, quae natura negabat
visibus humanis, oculis ea pectoris hausit,
cumque animo et vigili perspexerat omnia cura,

---

51 *om* x, Praeterit et sybarim surrentinumque merentum *i mg* x^2 ‖ si(y)-barin A ω, sybarī e^2, sibarim w_1 $w_{2\ 6\ 7}$, sibarī h c d, sabarim a_3, siphatin a_4, zabarum b_2, Sibarim *VA* ‖ psallentinumque b_1 ‖ nerethum F d R, nerehtum n, uerethum b_2 $a_{1\,0}$ *cBas F II 26*, merētum c, tarentum h, Veretum *Pais* ‖ *τὸν Σαλεντῖνον Νέρηθον καὶ τὸν Θούριον κόλπον Τεμέσην τε Plan* ‖ Salentinumque Neacthum *RaphRegius A* 52 Turinosque w_1 h R, Taurinosque v b_2 a_1 a_2 c d, tirrenosque a_7, Sirinosque *Ehwald* ‖ nemesenque A *RV*, nemesenaque a_1, nemesen et n, nemesemque a_2 ς, nemes'eque d, themesenque v, temesenque $a_{4\ 6}$ ς *Plan Regius A*, mẹsẹ̄// et (mesināque *i mg m 2*) c, tandemque a_8, Melesenque *vel* Aretemque *de antiquitate et situ Calabriae l. IV Gabr Barrius*, Crimisenque (*ipse tamen dubitat de mensura priorum syllabarum*) *vel* Camerenque *vel* Temenenque *Burm*, Crimisanque *Merkel*[2] ‖ et *om* w ‖ iapidis a_1, iapagis b_2, Iapygis (*fluvii sc*) ora *Baumg-Crusius* 53 qua sp. h ‖ sp. aequora (*fort recte*) *praef Trist p LXXVI Owen* ‖ *τὴν ἑκεῖ γῆν ὅση τὴν θάλατταν βλέπει Plan* 54 aesarei n ς *RaphRegius vulgo*, *τὸ τοῦ Αἴσαρος στόμα Plan*, esarei w_5, esarii h, Aeserei A, Eserii R, heserei F g, e(ę)serei e^2 c d b_1 v ς V ‖ arua n ς 55 tum. obliquo sacr. b_1 ‖ cor^{m}ṭonis d 56 uisaque a_8 ‖ iussaque in (*corr* b_2) b_1 b_2, ‖ (u *i r*)bi c 57 et uerum tumulum tr. b_1 ‖ tumulata t. in urbe h 58/59 *del Faber* ‖ alia F ‖ constabant b_1 b_2 ς ‖ in sedibus a_{13} *cPal* 60 ortus somnus b_1 ‖ si fug. n ‖ hic ortus fugerat sed samius una a_4 61 tirranni-^{i}dos v 62*sq* hisque c ‖ isque animo cel(i *ex* e *m 2*) ///(lic *fort eras*) et reg. F, isque animo celi r. a_{10}, usque animo licet caeli reg. h, is celestiaque et regione g, is celi(que *sscr m 2*) reg. v ‖ remotos F h a_1 w_2 ς *Hs*, remotus (*fort recte, cf trist III, 4*[b]*, 73 ex P II, 2, 123 ib 11, 3*) h^2 e^2 g b_1 b_2 v a w ς ω *Jahn* 64 Usibus g 65 animo *om* (*i mg add m 2*) d ‖ prospexerat h ς, perspexerit ^{a}d ‖ o. ^{cura}mente w_4

in medium discenda dabat coetusque silentum
dictaque mirantum magni primordia mundi
et rerum causas et, quid natura, docebat,
quid deus, unde nives, quae fulminis esset origo,
Iuppiter an venti discussa nube tonarent,
quid quateret terras, qua sidera lege mearent —
et quodcumque latet, primusque animalia mensis
arguit inponi, primus quoque talibus ora
docta quidem solvit, sed non et credita, verbis:
'Parcite, mortales, dapibus temerare nefandis
corpora! sunt fruges, sunt deducentia ramos
pondere poma suo tumidaeque in vitibus uvae,
sunt herbae dulces, sunt, quae mitescere flamma
mollirique queant; nec vobis lacteus umor
eripitur nec mella thymi redolentia flore:
prodiga divitias alimentaque mitia tellus
suggerit atque epulas sine caede et sanguine praebet.
carne ferae sedant ieiunia, nec tamen omnes:
quippe equus et pecudes armentaque gramine vivunt.
at quibus ingenium est inmansuetumque ferumque,
Armeniae tigres iracundique leones
cumque lupis ursi, dapibus cum sanguine gaudent.

67 *clausulam* primordia mundi *habes ap Claud Mar Victor precatio 107.*
75*sq fort respexit haec, ut monet CWeyman, Prudentius cathem III 51sq.*

66 dicenda b_1 b_2 w_1 ‖ discendabat (*corr m 2*) *h*, perspecta dabat *cStrozz Bothe* ‖ ce(œ)tuque *F h*, coetumque *g* a_{13}, centumque a_{12} 67 narrantum *d* 68 et quod e^2 b_1 69/70 *om* (*add m 3*) *n* ‖ Quis deus $a_{5\,9}$ ‖ unde homines *Bothe* ‖ quae fluminis *v* n^3, quid fulm. w_6 ‖ esse(t *add m 2*) *F* 70 an *add* F^2 ‖ et uenti (*corr*) *d* ‖ disscusa b_1, concussa a_2, discissa *ad Lucr VI 282 Wakefield* ‖ tona(ret *i r m 2*) *F*, tonaret *g* b_1 w_7 71 quater(et *i r m 2*) t. qu(a *ex* e *m 2*) *F* ‖ manèrent a_8 72 quecumque latent b_1 73 Arguit (*cf V 247 XIII 297 am II 7, 6*) *A* ω, arcuit *g* v^2 ς *Bentley*, arguat *R*, *ἐλέγχει Plan* ‖ primusque tal. w_6, primus quum (*sic*) tal. *Merkel*^{2} 74 *i mg* g^2 74/76 et credita—fruges *om* b_1 76 frutices (t fruges *sscr m 2*) *F* ‖ deducenda b_1 77 poma suos (*fort recte, cf appar cr ad Pont III 8, 14*) *h* a_3 a_{11} *cBersm R* 78*sq* sunt quae—queant *om F* e^2 ‖ quae *om* (*corr m 2*) *d* ‖ mit. possunt b_1 a_6 ς, mit. uentre a_8, mit. flamme *v* ‖ mit. possunt Et mollire famem ς 79 queunt a_2 ‖ uobis nec *c* ‖ lact. hymor *h* 80 mella tū b_1, m. timi *v* ‖ flore/(m *eras*) *g*, florem $a_{3\,6}$ $w_{2\,3\,4}$ ς *Hs vulgo olim* 82 sang. tradit *h* a_4 a_{11} w_3 83 sedent a^2 *F*, cedant *R* ‖ omnis b_1 a_6 w_1 84 et pectora b_1 85 Et quibus b_1, In quibus b_2 86 Armeniaeque tigres a_3 *Hs vulgo olim* ‖ immansuetique w_8

heu! quantum scelus est in viscera viscera condi
congestoque avidum pinguescere corpore corpus
alteriusque animantem animantis vivere leto!
scilicet in tantis opibus, quas optima matrum
terra parit, nil te nisi tristia mandere saevo
vulnera dente iuvat ritusque referre Cyclopum,
nec, nisi perdideris alium, placare voracis
et male morati poteris ieiunia ventris?
At vetus illa aetas, cui fecimus aurea nomen,
fetibus arboreis et, quas humus educat, herbis
fortunata fuit nec polluit ora cruore.
tunc et aves tutae movere per aera pennas,
et lepus inpavidus mediis erravit in arvis,
nec sua credulitas piscem suspenderat hamo:
cuncta sine insidiis nullamque timentia fraudem
plenaque pacis erant. postquam non utilis auctor
victibus invidit, quisquis fuit ille, leonum

---

88 *sq Scholia in Pers sat III 55*: aut quia philosophi non utantur carne, dicentes animas animabus non debere dari unde Ovidius: `Heu quantum scelus est in viscere viscera condi — Alteriusque animam animantis vivere leto'.

---

88 in uiscera ***A*** *post Regium Hs vulgo*, in uiscere (*fort recte, cf Pr Goth 1889, 2 Ehwald*) ***h a***$_2$ ***a***$_8$ ***a***$_{13}$ ***w***$_{4\ 6}$ ***y*** ς *cLaur 36, 14 codd Schol Persii* ***ω*** 89 coniestoque ***n a***$_1$, comestoque ***b***$_1$ ***b***$_2$ ingestoque *Bentley* 90 Alterius(que *om*) ***e***^{2}, Alteruisque *probante Burm cFrancof* ‖ animā$^{-2}$ /// animantis ***F***, animam animantis ***w***$_4$ *R codd Schol Persii* 91 mater ***a***$_{12}$ 92 parit ***e***^{2} ***a***$_{6\ 7\ 8\ 10}$ ***n v z*** ς *Hs*, creat ***F h g b***$_1$ ***b***$_2$ ***c d x y w*** *ω Riese, τίκτει Plan* ‖ p. nich' inte tristia ***n*** 93 ritusque (*cf Pr SG 1893, 7*) ***F h g a w v c d y z*** *ω vulgo olim*, rictusque (c *dell* ***b***$_2$ ***x***) ***e***^{2} ***n b***$_2$ ***x*** *Merkel*, tactusque ***b***$_1$ ‖ *τὸ τῶν Κυκλώπων ἔθος Plan* ‖ inferre ς 94 Et nisi prodideris ***a***$_8$ ‖ placere ***c*** ‖ plac. norat ***b***$_1$ 95 uorato (*corr m 2*) ***F***, mirati^{o2} ***h*** 96 uetus *i r* ***F***^{2} 97 herbas '*legitur ap Gobel Person Cosmod aetat V cap 20*' *Burm* 98 ne(c *sscr m 2*) ***c*** ‖ timore (*corr*) ***b***$_1$ 99 Tunc uolucres *unus Heinsianus*, Tum volucres *Bothe* ‖ tutas ***w***$_3$ ς *Gierig*, caute ***w***$_4$ ‖ mouerunt // aere ***n*** ‖ *ἐν ἀέρι Plan* 100 lupus ***h a***$_{2\ 8}$ ‖ intrepidus ς ‖ errabat ***w***$_1$ ς ‖ in herbis ***e***^{2} *Merkel*, in agris ***v w***$_{6\ 7}$ *cLaur 36, 14* ς *Hs vulgo olim*, ıı armis ***b***$_1$ 101 crudelitas (*corr*) ***F***^{2}) ***F w***$_6$ ‖ piscē$^{-2}$ ***c*** ‖ deprenderat ***a***$_1$ 104 Uitibus ***b***$_1$, rictibus *NJhbb 1859, 641 Suchier* ‖ leonum (*cf 86 XIV 207*) *Bothe*, deorum (*ex I 32*) ***A*** *ω*, uirorum *ccCantabr Hamb et duo Heinsiani Gierig*, uirorum deorum ***w***$_5$ ‖ invidit (quisquis f. i. virorum) Corp. *distinx Burm*, *δστις ποτὲ θεῶν ἦν ἐκεῖνος i e* inv. (quisquis f. i. deorum) *Plan, item A* ‖ *lectionem librorum* invidit, quisquis fuit ille, deorum *distinguunt et defendunt Boissonade et Jahn, ille* victus deorum *interpretatus hostias* (*boves, alia viva*

corporeasque dapes avidam demersit in alvum,
fecit iter sceleri, primoque e caede ferarum
incaluisse potest maculatum sanguine ferrum
(idque satis fuerat), nostrumque petentia letum
corpora missa neci salva pietate fatemur:
sed quam danda neci, tam non epulanda fuerunt!
Longius inde nefas abiit, et prima putatur
hostia sus meruisse mori, quia semina paudo
eruerit rostro spemque interceperit anni,
vite caper morsa Bacchi mactatus ad aras
dicitur ultoris: nocuit sua culpa duobus!
quid meruistis oves, placidum pecus inque tuendos

---

111 *sq Probi qui dicitur Comm in Georg II 380 sq* (*Hagen App Serviana p 372*): postquam humanitas animalium coepit carne vesci, quae frugibus nocent vel aliquos laeserant fructus, prima existimatur hostia fuisse sus, secunda caper, ille, quia terram rostro protundendo semina eruerat, hic, quia vitem laeserat . itaque etiam Ovidius in quinto decimo dat testimonium huic opinioni dicente Pythagora: 'et prima putatur hostia sus meruisse necem — Eruerat rostro spemque interfecerat anni: Vite caper morsa Bacchi mactatus ad aras Dicitur ultoris; nocuit [meruit *P*] sua culpa duobus'.

114 *sq Martialis III 24*: Vite nocens rosa stabat moriturus ad aras Hireus, Bacche, tuis victima grata focis, *cf fast I 357 sq.*

---

corpora) *diis immolatas, quas quodammodo proprias sibi vindicaverint, hic victus, quos dei dederint i e fruges, et poma et herbas* ‖ invidit (quisquis fuit i. priorum) *Hs* ‖ quisquis fuit i., ferorum *Burm*, quisquis f i. ferarum (*cf 83 87*) *Hottinger*, qu. f. i., piorum *Riese*[1], qu. f. ille, ferinis *Riese*[2], qu. f. i., decoris *KSchenkl* **105** diuisit b_1, dimersit b_2 *R*, demisit ς w_6, condebat (*cf XIV 209*) w_4 **106** primaque *g* w_4 ς *Hs vulgo olim* ‖ primoque et c. *c* ‖ a caede ς **107** potest *scripsi cf Pr S G 1893, 16*) *cum* ***F*** e^2 *g v* b_2 *c d x y z a w* ς *A*, puto b_1, putem ς *Hs*, putes *n h* ς *RV vulgo* **108** id quoque fas fuerat *journ of ph XXII 150 Postgate* ‖ uestrumque a_2 ‖ p(o *ex* e *m 2*)tentia *F*, potentia ς ‖ nostrique potentia leti *vel* nostroque nocentia leto *Hs* **109** *sq* salva pietate fatemur — tam non ep. fuerunt *mutata in n* **111** abit b_1 **112** sus potuisse *n* ‖ meruisse necem (*cf II 393*) w_2 *Probus* ‖ (quod *ex corr m 2*) sem. *c*, que sem. b_1 w_6 **113** rastro b_1 ‖ Eruerit — interceperit (*cf Pr S G 1893, 17*) ***F*** e^2 *a n v* w_1 $w_{2\ 8}$ ς *VA vulgo olim*, Eruer(i *per ras ex* a)t — interceperit *c*, Euertit — interceperit *g* b_1 b_2, Eruerat — interceperat *d* ς *cBas F II 26 Riese*, Eruerat — interciderat (*sed cf VIII 292*) *h* w_7 *ccBerol et Zwicc R Korn*, *ἀναστρέφει — διατέμνει Plan*, Eruerat — interfecerat (*cf georg IV 330*) *Probus* **114** *sq* Caper rosa *Hs* ‖ Bacchi *VA*, bachi *A* ‖ mactandus $a_{3\ 5}$ w_3 *z* ς ‖ Ducitur (t di *ssc* e^2) e^2 *g c* $a_{3\ 6}$ w_3 (*i r z*) ς ‖ mactatur — Ultoris ductus *y cPal et Berol* ‖ mactandus — Ducitur *fort legit Martialis* **116** *sq* inque tegendos ς ‖ unde tuendi sunt homines *h* ‖ plenoque fertis *v* b_1, plenoque infertis *v*. pl. fertis quae *n* ‖ in *om v*

natum homines, pleno quae fertis in ubere nectar,
mollia quae nobis vestras velamina lanas
praebetis vitaque magis quam morte iuvatis?
quid meruere boves, animal sine fraude dolisque,
innocuum, simplex, natum tolerare labores?
inmemor est demum nec frugum munere dignus,
qui potuit curvi dempto modo pondere aratri
ruricolam mactare suum, qui trita labore
illa, quibus totiens durum renovaverat arvum,
tot dederat messes, percussit colla securi.

Nec satis est, quod tale nefas committitur: ipsos
inscripsere deos sceleri numenque supernum
caede laboriferi credunt gaudere iuvenci.
victima labe carens et praestantissima forma
(nam placuisse nocet) vittis insignis et auro
sistitur ante aras auditque ignara precantem
inponique suae videt inter cornua fronti,
quas coluit, fruges percussaque sanguine cultros
inficit in liquida praevisos forsitan unda.
protinus ereptas viventi pectore fibras
inspiciunt mentesque deum scrutantur in illis:

---

122 *Martialis VI 86, 3*: Stultus et ingratus nec tanto munere dignus.

---

118 Molliaque *h* ‖ lanas uel. uestras *c*, uestris uel. lanis $w_{3\ 4}$ *cLaur 36, 14* **119** ualetis w_1 **120** dolisue a_5 b_2 *cGoth R*, doloque w_6 ς *VA*, deumque b_1 **121** supplex (*corr*) *F* ‖ laborem w_1 **122** et demum b_1, est diuum *ccVratisl et Bas Bothe*, est nimium *Gronov*, ille deum *Hs*, est aequi *Riese*^{2}, is demum est *Zingerle*, est, Deus (*i e* Δηοῦς) *Merkel*^{2} **123** Qui/ (d *eras*) *F* ‖ corui b_1 ‖ modo dempto *v cGoth* ‖ pond. rastri *cLeid* **124** Ruriculam *c* ‖ suum quia *n* **125** nudum ɨrenouauerat *h*, longum ren. ł annum w_4, nudum ren. a_1 ς, dur. reuocauerat a_3 w_6 ‖ annum *n* a_{10} w_1 w_6, aruum *v*, agrum $a_{1\,3}$, aurum (*corr*) *d* ‖ longum r. annum *in Mscr Diez 1075 Hs* **126** Tot dederat *A* ω, (Qu *ex* T)ot e^2 ł Tot *sscr* e^3, tot dederant (*quae colla sc*) *probante Heinsio* ς, tot tulerat *idem Hs*, condiderat *Merkel*^{2}, quot dederat *Housman* ‖ messas (*corr*) *v*, menses *R* ‖ perculsit *n* **128** Inscripsisse w_1 **130** formae *Hs* **131** Iam plac. ς, tam plac. *Burm.* ‖ uittisque b_1 b_2 a_{12} w_4, uit(i *ex* a)s *c* ‖ insignis *F h g* b_1 b_2 *d* w_4 *x z* ς ω *Korn*, (pre *i r*)signis *y*, praesignis (*ex III 32*) e^2 *n* $a_{6\ 8}$ *v c* ς *Hs vulgo* **132** audetque b_{12} ‖ audit quod ign. *h* **133** suo uidit b_2 **134** segetes perc. *cMoreti Bothe* **135** et liqu. w_5 **136** erectas *c*, exsectas *Hs* ‖ uiuentis ς, iuuenci b_2 ς, uiuaci *g*, liuenti w_5 ‖ corpore e^2 *n* a_{10} *w v* ς **137** scrutatur *h*, scitantur *v* ‖ et illis *Korn*

unde (fames homini vetitorum tanta ciborum est?)
audetis vesci, genus o mortale? quod, oro,
ne facite et monitis animos advertite nostris!
cumque boum dabitis caesorum membra palato,
mandere vos vestros scite et sentite colonos!
Et quoniam deus ora movet, sequar ora moventem
rite deum Delphosque meos ipsumque recludam
aethera et augustae reserabo oracula mentis:
magna nec ingeniis investigata priorum
quaeque diu latuere, canam; iuvat ire per alta
astra, iuvat terris et inerti sede relicta
nube vehi validique umeris insistere Atlantis
palantesque homines passim et rationis egentes
despectare procul trepidosque obitumque timentis
sic exhortari seriemque evolvere fati:
„O genus attonitum gelidae formidine mortis,

---

138 *sq restitui librorum lectionem, distinxi cum Postgatio* ‖ inde fames *journ of ph XXII 151 Postgate* ‖ homini *s l* F^2, homini est a_{10} ‖ uetitorum *i r* c^2 ‖ ciborum est A *ω Merkel*, est *om* y b_1 b_2 w_1 $w_{2\ 4\ 6}$ *vulgo olim* ‖ quid oro a_{10}, quod ortor (*cf ad 152*) c w_5 ‖ audeat ut vesci *Capoferreus* ‖ audes his v., g. o mortale? *Polle* ‖ genus immortale *cBersmanni et post Capoferreum e coni* (*ad Lucr p 183*) *Lachmann* ‖ audet et his vesci g. immortale! *versu 138 post 87 transposito* (*p 157*) *Bothe* ‖ *varie distinxerunt haec*: scr. in illis. Unde—ciborum (est *add w*)? audetis v., g. o mortale? *ω Hs vulgo olim*, scr. in illis. Unde—ciborum, audeat ut v. g. immortale *in app ed Burm p 1101 Capoferreus*, scr. in illis. Unde f. h. v. tanta? ciborum est Audetis v., g. o mortale? (*versum 138 obelo notans*) *Merkel*², scrutantur—et illis (unde f.—ciborum?) Audetis v. g. o mortale? *Korn* 140 auertite v $w_{3\ 6}$ ‖ uestros g *cBerol* 141 dabis (*corr m 2*) F 143 At quon. *cMedic* ‖ mouet ora deus $w_{6\ 7}$ ‖ sequor b_1 *cBersm* 145 angustae b_2 a_1 a_2 w_2 d 146 euestigata d w_3 ς R *vulgo ante HAKochium*, *ἐξερευνηθέντα Plan* 147 *sq* Quique (*corr m 2*) v ‖ per ardua (ł astra *sscr* F^3) Alta iuuat F h, per astra Alta iu. (*sed cf 875*) d g $a_{4\ 5}$ b_2 $w_{3\ 4\ 5}$ ς, per ardua Astra iu. *Hs* ‖ *cf Manil 1 13* ‖ terris ł inherti²
et in aera s. rel. F ‖ relictis *cJunian vulgo olim* 149 Nube uei h, Nube mihi b_1 ‖ nalidisque g n w_7 ς ‖ athalantis g w_1, adhlantis h, alantis c d 150 Pallentesque b_1 d a_{11} $w_{2\ 6}$, Pallantesque R ‖ Palantesque animos *ccPolitiani et Med Hs vulgo olim* ‖ passim et r. F b_1 a_1 a_2 g c d ς *Ehwald*, passim rat. h ς R, passim ac r. e^2 b_2 v ς *VA vulgo* ‖ ratione carentes (ł egentes *adscr* v) v b_2 ς ‖ *cf fast III 119* 151 trepidos(que *om*) n v b_2 p w_6 ‖ proc. strepitumque obitumque h ς, proc. trepid(os *ex* um *m 2*) ob. F ‖ timent(e *ex* i *m 2*)s F, trementes b_1, timentes *cett vulgo* 152 exortari h c V ‖ sortemque F h g a_5 ς VA ‖ reuoluere n 153 O *om* (*add* F^2) F v

quid Styga, quid manes et nomina vana timetis,
materiem vatum, falsique pericula mundi?
corpora, sive rogus flamma, seu tabe vetustas
abstulerit, mala posse pati non ulla putetis!
morte carent animae semperque priore relicta
sede novis domibus vivunt habitantque receptae.
ipse ego (nam memini) Troiani tempore belli
Panthoides Euphorbus eram, cui pectore quondam
haesit in adverso gravis hasta minoris Atridae:
cognovi clipeum, laevae gestamina nostrae,
nuper Abanteis templo Iunonis in Argis.
omnia mutantur, nihil interit: errat et illinc
huc venit, hinc illuc et quoslibet occupat artus
spiritus eque feris humana in corpora transit
inque feras noster nec tempore deperit ullo;
utque novis facilis signatur cera figuris,
nec manet ut fuerat nec formas servat easdem,
sed tamen ipsa eadem est: animam sic semper eandem
esse, sed in varias doceo migrare figuras.

---

160 *sq* *Joannes Saresb Policrat VII 10 (II p 134 W)*: ipse ego—minoris Atridae (161 pectore levo, 162 ab adverso).

161 *Theodulfi c. XXX 27 (Duemmler I 521)*: ut cerebro Euphorbi Samius satus esse putatur.

---

154 quid manes et *sumpsi (cf I 586 Prop IV 7, 1 Hor c I 4, 16) ex* a_8, quid tenebras et A $^{o^3}\omega$ *vulgo*, quid ten. quid $w_{2\ 4\ 8}$ ς *Hs vulgo olim* ‖ stigia quid ten. et "uana "numina h ‖ n(u *ex corr*)mina c, numina $a_{2\ 8}$ a_{11} a_{12} ς *et i r* F^2, nomina tartara w_4 ‖ quid Styga quidve Erebum *vel* quid Stygias tenebras *Hs* 155 Materiam g c ς ‖ fatum b_1 ‖ piacula a_6 n *cVoss Hs vulgo olim* ‖ falsi terricula *Adv cr II 93 Madvig* 157 (put *i r m 2*)etis F 158 pr. soluta w_6 159 dom. unum (*corr*) v ‖ novis habitant dom. vivuntque rec. w_1 *Burm* 160 non mem b_1 161 Pactolides n, Panthorides c d ‖ euphoribus c, eforibus b_1, euforibus b_2, eumorphus a_1 ‖ eram tibi b_1 162 Sedit in *ccBerol et Politiani Hs vulgo olim* 163 Commoui a_{10} 164 abanteis (*vel* ab anteis) e^2 c ς *Plan vulgo*, abantheis g v $w_{2\ 3}$, ab antheis F h a_{11} $w_{5\ 6\ 7}$ *Ben*, ab acteis n, ab—antheis (ab abante patre acrisii sic dictis *sscr*) d ‖ Imperabant heus templo b_1 ‖ in ag^{r}/is v, in agris a_2 w_6 *Plan*, in aruis c d $w_{4\ 5}$ *ccBerol et Vratisl* 165 nil int. F g, ni(hil in *i r m 2*)terit c ‖ illuc w_4 166 Hinc uenit c w_7 ‖ hic illinc w_1, huc illuc c w_7 167 equae c ‖ humanaque b_1 168 nostro h, nostr(o *ex corr*) F, uester a_2 ‖ deperit *om* b_2 169 fragilis w_4 *ccGronov Medic Voss Hs vulgo olim* 170 formam s. eandem (*sed cf 455*) h (*item* v, *sed corr m 2*) b_1 d ς *VA Korn* 171 *om* b_1

ergo, ne pietas sit victa cupidine ventris,
parcite, vaticinor, cognatas caede nefanda
exturbare animas, nec sanguine sanguis alatur!
Et quoniam magno feror aequore plenaque ventis
vela dedi: nihil est toto, quod perstet, in orbe.
cuncta fluunt, omnisque vagans formatur imago;
ipsa quoque adsiduo labuntur tempora motu,
non secus ac flumen, neque enim consistere flumen
nec levis hora potest, sed ut unda inpellitur unda
urgeturque eadem veniens urgetque priorem,
tempora sic fugiunt pariter pariterque secuntur
et nova sunt semper; nam quod fuit ante, relictum est,
fitque, quod haud fuerat, momentaque cuncta novantur.
Cernis et emensas in lucem tendere noctes
et iubar hoc nitidum nigrae succedere nocti.

---

177 *Vinc Bellov Spec hist VI 117*: 'nihil est quod toto perstet in orbe .
179*sq ib* Ipsa quoque a. uoluuntur tempora—nec enim consistere—Nec leuis aura—Urgeturque eadem ueniente urgetque—pariterque sequuntur'.

---

173 nec piet. e^2 *c Merkel* ‖ nec—ventris *in parenth pos idem* 174 Percipe b_1 ‖ cognata *R* ‖ nefandas (*corr* b_1) b_1 *A* 175 ne sang. *h cBerol A* 176 *ἀλλ' ἐπείπερ Plan* ‖ uen(tris *i r m 2*) *c* 177 nichilque est b_1 ‖ toto nihil est a_6 ‖ quod toto *g* w_2 *cSenat Vinc Bellov* ‖ dedi certe nihil est quod w_4 ‖ perstat e^2, restat *h*, constet a_8 *cLaur 36, 14*, obstet w_1, restet *R* 178 *del Bentley* ‖ flu/unt (g *eras*, u *alterum partim ex corr m 2*) *F* ‖ uaga *F h*, uage a_5 *g* w_1 ‖ firmatur a_{10} ‖ amnisque vagi formatur (*vel* versatur) imago *Burm* 179 Ipsaque ads. b_1 b_2 ‖ uoluuntur *n* e^2 *v* a_6 $w_{1\ 6\ 7}$ ς *R Vinc Bellov*, tenuantur w_2 180 secus ut (*def Class Rev IV 341 Housman*) *h* ‖ nec enim a_2 *c v* $w_{2\ 4\ 8}$ *cDresd Vinc Bellov* . 181 aura a_2 w_4 *Vinc Bellov* ‖ ut (unda *om*) b_1 b_2 ‖ repellitur ς 182 Urg. eadem ueniens *A* ω *Merkel*, Urg. ead. ueniensque b_1, Urg. eadem ueniente *cBonon Vinc Bellov Riese*, Urg. (eadem *i r m 2*) uenien(s *i r m 2*)// a_{11}, U. eadem uenienti (*prob Hs*) *cMedic*, U. prior ueniente *h* w_3 *cLaur 36, 14* ς *Hs vulgo* 183 secuntur *F h d* w_1 w_2, sequuntur *cett vulgo* 185 Sitque b_1 ‖ hau(d *ex* t *m 2*) *F* ‖ mouentur b_1 w_5 186/187 *del Bentley* 186 Cernis et *h* e^2 *a w* b_1 b_2 ς *R vulgo*, Cernis ut *F d n v* ς *V*, Cernis $^{et^2}$ // *g*, C. et ut *A* ‖ emensas e^2 *v x z* ς *RV Merkel*, mensas *A*, emeritas *F n y d* v^2, emersas *g* ς *Hs vulgo olim*, extensas uel emersas (*ex* emensas) *i mg y*, emissas w_6, inmensas *h c* w_7 ς ‖ *ὁρᾷς δὲ καὶ τὰς νύκτας παραμειβούσας καὶ ὀπενδούσας εἰς φῶς Plan* ‖ tendere (*del*, cedere *sscr*) b_1 187 fulua (furva *in Mscr Diez 1075 Hs*) nigrescere nube w_3 *cMoreti et Langerm Bothe*

nec color est idem caelo, cum lassa quiete
cuncta iacent media cumque albo Lucifer exit
clarus equo rursusque alius, cum praevia lucis
tradendum Phoebo Pallantias inficit orbem.
ipse dei clipeus, terra cum tollitur ima,
mane rubet, terraque, rubet, cum conditur ima,
candidus in summo est, melior natura quod illic
aetheris est terraeque procul contagia fugit.
nec par aut eadem nocturnae forma Dianae
esse potest umquam semperque hodierna sequente,
si crescit, minor est, maior, si contrahit orbem.
Quid? non in species succedere quattuor annum
adspicis aetatis peragentem imitamina nostrae?
nam tener et lactens puerique simillimus aevo
vere novo est: tunc herba nitens et roboris expers
turget et insolida est et spe delectat agrestes.
omnia tunc florent, florumque coloribus almus
ludit ager, neque adhuc virtus in frondibus ulla est.
transit in aestatem post ver robustior annus
fitque valens iuvenis; neque enim robustior aetas
ulla nec uberior, nec quae magis ardeat, ulla est.
excipit autumnus, posito fervore iuventae

---

188 caeli $F\ g\ d\ a_1\ \varsigma$ ‖ collassa c, cum lapsa $e^2\ g\ a_6\ w_7$, cum lassa (ł lapsa *sscr*) v 189 *ἐν ἠρεμίᾳ κεῖται πολλῇ Plan*, Nocte iac. med. w_4 ‖ neque albo n ‖ alto a_3 190 rursumque *Burm* ‖ rursusque alio $F\ a_5$, r. aliter a_{12}, rufusque alius g, rursusque est alius c ‖ luci $v\ \varsigma$ *Hs vulgo olim*, luce (*inficit sc*) *Vind p 158 Bothe* 191 phebus b_1 ‖ palancias c 193 192 F 192 deique oculus *Sprengel* ‖ terra cum conditur (*ex 193*) F 193 *om* $h\ g\ v$, *i mg add* v 194 est *om* d ‖ illi $F\ g\ R$, istic a_3, isti a_2 195 Aeris a_1 ‖ uitat $d\ \varsigma$ *Hs vulgo olim*, *ὑποφεύγει Plan* 197 usquam *VA* ‖ sequenti $a_{3\ 4}\ b_1\ b_2\ w_7\ \varsigma$ 198 contrahat $h\ n$ 199 nonne in facies *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ succedere $h\ e^2\ c\ a_6\ w_1\ w_{6\ 8}\ \varsigma$ *vulgo*, secedere $F\ n\ g\ v\ b_1\ b_2\ \varsigma\ \omega$, (*ὁρᾷς*) *ἀποχῳροῦντα Plan* 201 tener ac h *Riese* ‖ lactans $a_{2\ 6}\ y$ ‖ simillimis (*corr m 2*) F 202 barba w_3 ‖ nitens (tumens *sscr* F^2) $F\ h\ a_1\ g\ x\ \varsigma$ *VA Hs*, recens (*sed cf fast IV 126 430*) $e^2\ n\ c\ d\ b_1\ b_2\ y\ z\ \varsigma$ *Bothe vulgo*, uirens $a_{11}\ w_4\ \varsigma$ *Regius* 203 Surgit $w_{5\ 6}$ ‖ est *om* $b_1\ b_2$ ‖ agrestem a_1 *Hs vulgo olim* 204 tum $F\ \varsigma$ *VA Hs vulgo olim* ‖ albus $n\ b_1$ 205 Ridet ager *duo ccLeid et Vossianus Hs vulgo olim*, *οἱ λειμῶνες διαγελῶσι Plan* ‖ nec adhuc $a_3\ v\ w_1\ w_{4\ 6\ 7}$ *ccGoth et Zwicc* ‖ adhuc in fr. ulla est uirtus n ‖ frondibus (uel floribus *i mg*) a_6, floribus $a_{12}\ a_{13}\ w_3$ 206 rob. etas $v\ b_1$ 207 *om* b_1 ‖ nec enim $a_1\ c\ v$ ‖ rebustior v 208 ub. neque ardeat b_1 ‖ nec quo a_2 ‖ magis aestuat *cPal*, magis aestuet *Hs* ‖ /ulla (n *eras*) est F, illa est w_4

maturus mitisque inter iuvenemque senemque
temperie medius, sparsus quoque tempora canis.
inde senilis hiems tremulo venit horrida passu,
aut spoliata suos, aut, quos habet, alba capillos.
Nostra quoque ipsorum semper requieque sine ulla
corpora vertuntur, nec, quod fuimusve sumusve,
cras erimus; fuit illa dies, qua semina tantum
spesque hominum primae matrisque habitavimus alvo.
artifices natura manus admovit et angi
corpora visceribus distentae condita matris
noluit eque domo vacuas emisit in auras.
editus in lucem iacuit sine viribus infans;
mox quadripes rituque tulit sua membra ferarum
paulatimque tremens et nondum poplite firmo
constitit adiutis aliquo conamine nervis.
inde valens veloxque fuit spatiumque iuventae
transit et emeritis medii quoque temporis annis
labitur occiduae per iter declive senectae.
subruit haec aevi demoliturque prioris
robora, fletque Milon senior, cum spectat inanes

---

218 *Gellius N. A. XII 9*: inter ipsas artificis naturae manus.

---

210 iuuemque *v*, iuuenem(que *om*) *g* 211 Temperiem *n cVat* ‖ sparsis(us *sscr* v^2) per t. canis *v* ς *Hs vulgo olim*, sparsis quoque t. c. *cBas F II 26* 212 horrida uisu b_2 *mg Gryph* 213 Haud spol. *R* ‖ suis *n* ς 215 fuimusque sumusque (*corr g* F^2) *F g cBersm* 216 semina nostra a_1 217 hominis a_1 b_2 *cVatic 1593* ς ‖ primae (*fuimus sc*) *A Hs vulgo*, primo *h n* a_8 a_{12} $w_{3\ 3\ 8}$ *p* ς *A*, prima *R*, patriae *V* ‖ matris primae *z* ‖ *ἡμέρα, καθ' ἣν σπέρμα μόνον καὶ ἐλπὶς ἦμεν ἀνθρώπου, καὶ πρῶτα μὲν τὴν νηδὺν ᾠκήσαμεν τῆς μητρός Plan* ‖ matrisque hab. *F h g a* b_1 b_2 *c d x y* $w_{4\ 7\ 8}$ ς *ω*, matris(que *om*) hab. e^2 *n v* a_{10} a_{12} ς *Ehwald*, materna hab. ς *cLaur 36, 14 Hs vulgo olim*, matris latitavimus *post* (*cf Mscr Diez BSant 148e p 313*) *Schepperum Riese*, matris cubitavimus *Merkel*^{2} 218 apponit a_{11} ‖ et abdi *Bentley* 220 Soluit a_2 ‖ deque a_2, cumque b_1 ‖ *τὸ πλάτος τοῦ ἀέρος* (*i e* latas . . auras *? cf De met Ov cPlanudeo p 75 Müller*) *Plan* ‖ /emisit *F*, dimisit a_6, remisit a_2 ‖ ad auras w_1 222 quadripes (*cf ad II 84 121 VI 226*) *scripsi*, quadrupes *A ω vulgo* 223 poblite *F d* ‖ flexo (*corr*) a_6 224 adiutisque *F* $a_{5\ 6}$ a_{10} a_{11} ς, ajuctis *c*, adiutus b_1 b_2 225 Inde fuitque ualens uelox sp. *c* ‖ veloxque ruit *Schepperus* | spacium(que *om*) b_1 226 Transiit *h* ‖ et meritis *h V*, et emensis ς *Hs vulgo olim*, et emersis *cPatav* 227 parter v^1, pariter v^2 b_2 228 Surruit *v*, Obruit b_1, Surripit a_3 ς ‖ hoc b_1 ‖ eui (t etas *i mg*) a_{13}, aetas a_1 a_2 229 fletq; *h* ‖ milon (*virg del*, minor

(illos, qui fuerant solidorum mole tororum
Herculeis similes!) fluidos pendere lacertos;
flet quoque, ut in speculo rugas adspexit aniles,
Tyndaris et secum, cur sit bis rapta, requirit.
tempus edax rerum, tuque, invidiosa vetustas,
omnia destruitis vitiataque dentibus aevi
paulatim lenta consumitis omnia morte.
Haec quoque non perstant, quae nos elementa vocamus,
quasque vices peragant, (animos adhibete!) docebo.
quattuor aeternus genitalia corpora mundus
continet; ex illis duo sunt onerosa suoque
pondere in inferius, tellus atque unda, feruntur,
et totidem gravitate carent nulloque premente
alta petunt, aer atque aere purior ignis.
quae quamquam spatio distant, tamen omnia fiunt
ex ipsis et in ipsa cadunt, resolutaque tellus
in liquidas rarescit aquas, tenuatus in auras
aeraque umor abit, dempto quoque pondere rursus
in superos aer tenuissimus emicat ignes.

---

sscr) b_1, miles a_{10} ‖ spect. inaniis (*ut* senior inaniis *coniungatur*) *Bothe*, spect. in amne *post* (*cf ad Sen Herc fur 624*) *Gronovium Bentley*, sp. athletas *Sprengel* **230** *sq parenth et signum exclam posui* ‖ solidorum mole tororum *Hs vulgo*, solidorum more ferorum (taurorum) a_5, sol. more ferorum $F\ a_{10}\ \varsigma$, solidarum mole ferarum $w_{2\ 3\ 4\ 8}$ *ccBersm et Voss*, solidarum morte ferarum ς *A*, *δίκην θηρίων* (solidorum *om*) *Plan*, solidarum more ferarum (*cf VII 387*) *cett RV* **231**/**363** *exstant in* τ **231** Herculei(s *add* F^2) $F\ b_1$ ‖ fluuidos $\tau\ F\ a_5\ g\ v\ w_5$ ‖ fluidum pendere *ad Lucr II 596 Wakefield* **232** in speculum $F\ e^2\ a_2\ a_3\ a_{10}\ \varsigma$ *VA* ‖ inspexit *h*, conspexit $e^2\ \varsigma$ *VA Gierig* ‖ anilis a_5 **233** rapta miratur *n* **234** inu. senectus w_6 **235** optima destr. *Vind p 158 Bothe* ‖ dente sub aequo *Sprengel*, d. sub acri *Bach* **236** nigra cons. $n\ \varsigma$ *Plan* ‖ omnia tabe ς ‖ lento c. o. morsu *post Heinsium Bentley* **237** Haec quo non perstent b_1 **238** uias (ł uices *sscr v*) per. $F\ \tau\ v\ w_4\ \varsigma$ ‖ peragunt $n\ a_{13}\ w_{4\ 6\ 7}$ ‖ adhibere a_1 **239** genialia *g*, generalia ς **241** in *om* $c\ b_1\ b_2$ ‖ unde (*corr m 2*) *v* **242** at totidem *post* (*cf Mscr Diez 1075*) *Heinsium Bothe* **244** quaquam τ, postquam *c*, quamuis a_6 ‖ distant $A\ \omega$ *vulgo*, distent (*cf XIV 465*) $h\ b_2\ x\ \varsigma$ *Riese* ‖ distent sp. w_8 **245** *ἐκ τούτων Plan*, Ex illis w_4 **246** rorescit *cIhuan Hs vulgo olim* ‖ tenuatus (*ex sil w*) *ccBerol Dresd Goth et e coni Micyllus vulgo*, tenuat *v*, tenuatas a_8, tenuatur $v^2\ \tau\ A\ \omega$ ‖ *καὶ τὸν ἀέρα ἀπολαμβάνει ἀποβαλὸν τὴν βαρύτητα Plan* **247** abit ς *VA vulgo*, alit (ł alit) *cGenevens*, habet e^2, adit ς, habet $\tau\ A\ R$ ‖ dento *h* ‖ dempto modo pond. *in Mscr Diez 1075 Hs* | pond. rimis (*corr*) w_6 **248** Ad sup. a_1 ‖ ignis a_8

inde retro redeunt, idemque retexitur ordo;
ignis enim densum spissatus in aera transit,
hic in aquas, tellus glomerata cogitur unda.
Nec species sua cuique manet, rerumque novatrix
ex aliis alias reddit natura figuras:
nec perit in toto quicquam, mihi credite, mundo,
sed variat faciemque novat, nascique vocatur
incipere esse aliud, quam quod fuit ante, morique,
desinere illud idem. cum sint huc forsitan illa,
haec translata illuc, summa tamen omnia constant.
nil equidem durare diu sub imagine eadem
crediderim: sic ad ferrum venistis ab auro,
saecula, sic totiens versa est fortuna locorum.
vidi ego, quod fuerat quondam solidissima tellus,
esse fretum, vidi factas ex aequore terras:
et procul a pelago conchae iacuere marinae,
et vetus inventa est in montibus ancora summis;
quodque fuit campus, vallem decursus aquarum
fecit, et eluvie mons est deductus in aequor,
eque paludosa siccis humus aret harenis,
quaeque sitim tulerant, stagnata paludibus ument.
hic fontis natura novos emisit, at illic

250*sq* *Vinc Bellov Spec hist VI 117*: 'Ignis enim densum — hic in aquas — natura figuras'.

---

249 retro cedunt w_1 250 enim demum *vel* enim casu *Bentley*, enim deorsum *Polle* 251 Hic in h g b_2 a_1 $a_{3\ 6\ 8}$ a_{10} a_{11} a_{13} n x z ς *Vincent Bell R Hs*, καὶ οὗτος *Plan*, Hinc in τ F e^2 b_1 c d y *VA Merkel* ‖ gl. tegitur a_2 ‖ crescit ab unda *Bentley* 252 facies *cLeid* 253 reddit τ F h g a_3 a_{11} w_1 x y ς *RV Riese*, reparat e^2 v b_1 b_2 a w ς *A vulgo*, ἀναοκενάζει *Plan* 254 in toto h n b_1 b_2 c d w x y z ς *Plan Jahn*, in tanto τ F e^2 g v w_2 ς ω *Hs vulgo olim* ‖ periit tanto a_3 ‖ quiquam b_1 255 faciesque h 256 est aliud τ 257 illud est cum τ ‖ cumque huc sint *Hs* ‖ illa(c *a m 2*) c 258 summae *Scaliger* ‖ constat τ, constent *Bothe* 260 Credideris g *et e coni Hs* 261 Sae(cul *ex corr m 2*)a F ‖ est uersa n, uersa es *probante Heinsio* ς *Burm* 262 *in hoc versu desinit* (*fol 140 v, pagina plena*) c ‖ Uidi quod fuerat τ ‖ que fuerat b_1 263 factasque n, fractas d 264 e pelago τ v ‖ conce v ‖ iacere h 265 E uetus τ, ac uetus *Bothe* 266 Quique fuit a_3 ‖ discursus (*corr*) w_3 267 in aequum *ad Liv I 4 Gronov* 268 Eq/ paludo siccis humus /ret (*corr m 2*) v 269 Que sitim h 270 Hinc a_1 a_{12} $w_{3\ 5}$ *cGoth Merkel* ‖ fontis F, fontes τ *cett vulgo* ‖ admisit n, immisit ς ‖ at illinc τ, et illic a_2 ς ω, at illo a_{13}

clausit, et antiquis tam multa tremoribus orbis
flumina prosiliunt aut exsiccata residunt.
Sic ubi terreno Lycus est epotus hiatu,
exsistit procul hinc alioque renascitur ore;
sic modo conbibitur, tecto modo gurgite lapsus
redditur Argolicis ingens Erasinus in arvis,
et Mysum capitisque sui ripaeque prioris
paenituisse ferunt, alia nunc ire Caicum;
nec non Sicanias volvens Amenanus harenas
nunc fluit, interdum suppressis fontibus aret.

273*sq* *Seneca NQ III 26, 3/4 Gercke*: perrupta parte, quae minus ad exitum repugnavit, repetiere cursum suum. 'Sic ubi terreno Lycus [lacus, locus *libri*] est potatus hiatu—renascitur ore—Sic modo combibitur [cum bib. *libri*], tacito modo—Erasinus in undis'.

271 et antiquis tam multa (*cf Pr S G 1893, 8*[1] *et rem 345*) ***A*** *ω vulgo olim* ‖ et antiqui a_2 *cGoth Gierig* ‖ tam multa *om* w_7 ‖ *καὶ ὑπὸ τῶν τῆς γῆς ἀρχαίων σεισμῶν πάμπολλοι ἐξήλαντο ποταμοί* ‖ et aut quaedam stimulata tremoribus ortis *Hs* ‖ et aut imis (imi *ed 1*) commota *Merkel vulgo*, et antiquis conuulsa *vel* multata *vel* tumulata *Hs*, et antiqui compulsa *Capoferreus*, et antiquis excussa *Baumg-Crusius*, et antiqui iam multa *Adv cr II 93 Madvig*, et antiqui tumulata *NJhbb 1874, 184 Polster*, et antiquis non nota *Sicbelis*, et a. occulta *Polle*, et antiquis quam multa (*ut sit interrogatio*) *Burm* ‖ clausit et antiquos: tam multa—atque excaecata res. (*i e tot—quot*) *Eldik* ‖ clausit ea (*natura sc*) antiquos iam multa *Bach*, clauserat antiquos, Tum multa *p 160 Bothe* ‖ orbe τ 272 exsiccata ***h*** e^2 ***g a w*** b_1 b_2 ς *R Korn*, exciccata a_4, exce(ac)cata τ ***F*** $a_{4\ 5}$ w_5 ς *Mscr Diez BSant 12 Plan VA Hs vulgo olim*, execata ***v***, exceta ***x***, execata a_{10} ‖ resident a_2 273 tyrreno ***n*** ‖ l(i *cx* a)cus ***d***, l(ac *ex* it)us ***n***, lacus a_1 w_1 ‖ licus epotus τ, l. est potatus *Seneca* 274 Exstiterit w_7 ‖ h(i *ex* u)nc ***v*** ‖ alique (*corr m 2*) ***v***, aliquoque ***p*** ‖ ore ***n*** ς *Sencca VA Hs vulgo*, ore ***F*** e^2, orbe ***g***, orbe ***a w h v*** b_1 b_2 ***d*** ς *Plan R Baumg Crusius* 275 Sic ubi a_3 ς ‖ cum bib. ς *VA* ‖ tecto modo ***F g a w*** ς *R vulgo*, modo tecto ***z*** *Merkel*, modo toto e^2 a_6 a_{10} ***n***, toto modo ***h*** a_2 b_2 ***x y*** *Plan*, tacto modo ***v***, recto modo w_4, tacito modo *codd Senecae*, caeco modo *in Mscr Diez 1075 Hs* 276 arg. surgens ς *R Plan* ‖ erasmus ***n***, etrasinus a_1, esarinus a_3, arisinus a_6, errasmus ***v***, eranus (*corr*) b_2 ‖ inargis τ ***F*** ς, in undis *Seneca* 277 Et mysum (ł Emissum *sscr* e^2) ***h*** e^2 ***n*** ς *L ω vulgo*, Et misium a_{12}, Et missum a_1 ς, Emissum τ ***F*** a_3 a_4 ***w d g v*** b_1 b_2 ς, Promissum ς ‖ *φασὶ δὲ καὶ τὸν Κάϋκον ἐξυβρίσαντα μεταμεμελῆκέναι Plan* 278 alia τ ***F*** ς *ω vulgo*, *ἀλλαχόθι Plan*, alias e^2 ***g*** $a_{2\ 5\ 6}$ a_{11} ***w*** b_1 b_2 ***v*** ς, alio ***h n*** a_{10} w_3 ***d*** ς ‖ nunc esse w_7 ‖ aliaque exire *Capoferreus*, aliis (*capite et ripa sc*) nunc ire *p 160 Bothe* 279 Sicanius *R* ‖ Amenanus *ex Fulvii Ursini coniectura Hs vulgo*, amasenos τ a_1 a_5 ***g d*** ς *Plan*, emasemis a_{10}, amasenus *cett L ω* 280 int. cumpressus τ, i. suppressus ***g*** ‖ suppressi montibus b_1 ‖ frondibus a_8 ‖ eret uel aret a_1, (a *vel* æ)ret τ

ante bibebatur, nunc, quas contingere nolis,
fundit Anigros aquas, postquam (nisi vatibus omnis
eripienda fides) illic lavere bimembres
vulnera, clavigeri quae fecerat Herculis arcus.
quid? non et Scythicis Hypanis de montibus ortus,
qui fuerat dulcis, salibus vitiatur amaris?
fluctibus ambitae fuerant Antissa Pharosque
et Phoenissa Tyros, quarum nunc insula nulla est.
Leucada continuam veteres habuere coloni:
nunc freta circueunt; Zancle quoque iuncta fuisse
dicitur Italiae, donec confinia pontus
abstulit et media tellurem reppulit unda.
si quaeras Helicen et Burin, Achaidas urbes,
invenies sub aquis, et adhuc ostendere nautae
inclinata solent cum moenibus oppida mersis.
est prope Pittheam tumulus Troezena, sine ullis

---

281 *sq Vibius Sequester p 3, 12 Burs*: Aniger (*sic Hessel*, Antiger *codd*) qui ex cruore Centaurorum, quos Hercules interfecit, odore suo aduenientes fugat, cum fuerit dulcissimus.

293 (*Lact Plac Argum XV fab XIII*: Helice et Bura [*sic L, sed* Buris *in titulo*] Achaiae urbes ponto voratae sunt.

---

281 bibebantur ς *Hs* ‖ nolis (ł les *i mg*) a_{13} 282 anigros τ *F* g a_5 v ς *Plan vulgo olim*, a̲nigros *d*, anagros ς *R*, anigrus h e^2 b_2 ς *Riese*, anagrus n b_1 $a_{2\ 3}$ *cDresd* ‖ annigeros postquam a_8 283 Surripienda *cBonon* ‖ lau̲are *e* ‖ bimembris τ 284 fixerat n 285 Quid nonne *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ in scyticis w_8, scythiis *F* ς, scythis (*corr m 3*) h, sciticis v b_1 b_2, scitius w_1, sitiis a_1 scithiis τ ‖ /ipanis τ, hipanus *d*, hipnis g, hispanis (*corr*) b_1 b_2 ‖ de *om* n ‖ in montibus a_1 ‖ ortos (*corr*) *d* 286 sale nunc uit(c)iatur amaro v ς *Bothe* ł antissa 287 amphisa a_{13}, antisa h *RV*, (anthi *i r m 2*)sa *F*, anchisa a_6, amphysa a_1, anchissa a_2 w_2, anthissa τ ‖ phorasque *F* e^2 g $a_{3\ 5}$ a_{10}, forasque v, pherasque τ, parosque n, pharesque a_8, famosque w_1 288 fenissa d v b_1, phernissa n ‖ // tyros (sc *eras*) *F*, tiros v b_2, thiros *d* ‖ nunc *om* τ 290 Non freta a_8 ‖ circūeunt *F* e^2 τ a_4 a_{12} ‖ zande τ h e^2 g v b_2 *d* ‖ uincta e^2 *d* 292 mediam b_1 a_9 a_{11} ‖ repulit h b_1 b_2 293 que(ae)ras d v ς *vulgo*, *εἰ ζηλοίης Plan*, que(ae)ris τ *A* ω ‖ helicen τ *A*, elicen h b_1 b_2 *R*, helicē *d*, elicem $a_{6\ 8}$, helycem e^2 ‖ burin τ *A*, burim e^2 b_1 $a_{6\ 8\ 9}$ ς, birin w_4, butin w_5, buran ς *Plan Regius* ‖ achaidas *F* e^2 a w ς *R*, achadias τ, archadias a_{10}, achiacas h, archadas v, achaides b_1 w_2 *cDresd*, achaicas $w_{3\ 7}$, Achaiades *V*, Achaeidas *A*, *Ἀχαϊχὰς Plan* 296 pittheam ς *vulgo*, pitheam g a_{10}, pytheam τ *F RA*, phiteam h v b_1 b_2 $w_{2\ 4\ 7\ 8}$ ς, h̲piteam *d*, phiteiam a_6, pitthean ς, pytheiam *V* ‖ tumulis τ ‖ troezena e^2 a w g ς ω, trocena *F* b_1, trozena τ *F*^{2} h v b_2 *d* $w_{5\ 6}$ ‖ *τῆς Πιτθέας Τροιζῆνος λόφος Plan*

arduus arboribus, quondam planissima campi
area, nunc tumulus; nam (res horrenda relatu!)
vis fera ventorum, caecis inclusa cavernis,
exspirare aliqua cupiens luctataque frustra
liberiore frui caelo, cum carcere rima
nulla foret toto nec pervia flatibus esset,
extentam tumefecit humum, ceu spiritus oris
tendere vesicam solet aut derepta bicorni
terga capro; tumor ille loci permansit et alti
collis habet speciem longoque induruit aevo.
Plurima cum subeant audita et cognita nobis,
pauca super referam. quid? non et lympha figuras
datque capitque novas? medio tua, corniger Ammon,
unda die gelida est, ortuque obituque calescit.
admotis Athamanas aquis accendere lignum
narratur, minimos cum luna recessit in orbes.
flumen habent Cicones, quod potum saxea reddit

313*sq* *Seneca NQ III 20, 3*: hac ratione corruptae cum vitae periculo bibuntur. illine illud, de quo Ovidius ait 'Flumen habent Cicones—marmora rebus' ‖ *Vibius Sequester p 3, 13 Burs*: apud Cicones flumen est cuius liquor epotus praecordia uertit in silicem et rebus raptis [taetis *coni Hessel*] marmora inducit.

---

297 plenissima *v cSenat* ‖ plan. mundi b_1 298 tumulis τ ‖ rel. est w_5 299 catuis (*i e* catervis, u *supra* ¯ *scr m 2*) *h* 300 Et spirare τ *F g* ς ‖ capiens *h* 301 caelo *om* b_1 302 n. foras toto *Schepperus* ‖ qua peru. *cBersm*, quae perv. *in Bachii ed p 570 Ochsner* ‖ paruia *R* ‖ nec par uia f. isset *p 161 Bothe* ‖ fl. essent *Bach* 303 Extantem a_2 a_{12}, Extensam *p* ς ‖ tumefacit *h* 304 uesica *F*, uesicas b_1 *cBerol* ‖ derepta (*cf Pr S G 1893, 9*[1]) *g* ς *Hs*, direpta τ *A* ω *Jahn*, directa a_9 a_{11} ‖ bicorni τ *F d v* ς *Hs vulgo*, bicornis e^2 *h a n g* b_1 b_2 *w x y z* ς ω *Merkel* 305 capro *d* ς *Hs vulgo*, capro *g*, capri τ *A* ω ‖ timor τ ‖ loco *ex uno suorum Hs* 307 et cogn. *h* e^2 ς *Merkel*, aut cogn. τ *F n d y z* $w_{5\ 6}$ ω *vulgo olim* ‖ auditaque cognita b_1 ‖ uobis ς *Hs* 308*sq* super (t tamen *i mg*) a_{13} ‖ repetam *p* ‖ Quid nonne *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ et *i r* v^2, *om* e^2 *F*, *add* F^2 ‖ lympha liquores d. c. novos *Bentley* 309 capit(que *om*) *v* ‖ media a_3 a_4 a_{10} *d* w_5 ‖ tua] quoque a_3 ‖ hāmon τ *F*, amon $a_{2\ 6\ 8}$, amō *v*, hamon a_1 *w d Ben* 311 Admotum e^2, admotumque (*coll Plin h n II 228*) *Ehwald* ‖ Athamanas *post Fußium coni Merkel*[2], athamantis τ *F* e^2 *w d g* b_1 b_2 *x y* ς ω *Gierig*, adamantis *h* a_5 *v cZwicc*, ahalantis *z*, theumatis *n*, thamantis a_9, Athamanta *L*, Athamanĭs (*i e Athamania*) *e coni RaphRegius vulgo olim*, Athamania *Vollmer* ‖ Athamanes—narrantur *Faber* ‖ κινηθέντω τῶν ὑδάτων Ἀθάμαντος *Plan* ‖ accersere (*corr m 2*) *g* 312 recrescit *excerpta Calandrae VA* 313*sq* habet b_1 a_{10} ‖ reddat—inducat *in Mscr Diez 1075 Hs*

viscera, quod tactis inducit marmora rebus.
Crathis et hinc Sybaris, nostris conterminus oris,
electro similis faciunt auroque capillos.
Quodque magis mirum est, sunt, qui non corpora tantum,
verum animos etiam valeant mutare liquores.
cui non audita est obscaenae Salmacis undae
Aethiopesque lacus? quos siquis faucibus hausit,
aut furit aut patitur mirum gravitate soporem.
Clitorio quicumque sitim de fonte levavit,
vina fugit gaudetque meris abstemius undis,
seu vis est in aqua calido contraria vino,
sive, quod indigenae memorant, Amythaone natus,
Proetidas attonitas postquam per carmen et herbas
eripuit furiis, purgamina mentis in illas

315*sq Vibius Sequester p 4, 18 Burs*: Crathis confinis Sybari capillos facit aurei coloris.

320*sq Senec NQ III 20, 5 Gercke*: Aliquam harum habent causam illi lacus, 'quos quisquis [quisque εP, quisque ut ET] faucibus hausit', ut idem poeta ait, 'Aut furit aut patitur mirum gravitate soporem' ‖ *Isidorus Orig XIII 13, 4*: In Aethiopiae fonte rubro qui biberit, lymphaticus fit.

322*sq Vibius Sequester p 11, 4 Burs*: Clitor Arcadiae, qui potus uinum in odiumadducit ‖ *Isid Orig XIII 13, 2*: Ex Clitorio lacu Italiae qui biberint, vini taedium habent.

---

314 uisceraque tactis b_1, visc. contactis *Vind p 161 Bothe* 315 Gratis e^2 *g v* a_5 a_{10}, Grātis a_1 a_3, Grannis a_2, Gracis a_6, Fratis τ ‖ et huic *fort recte* (*item, ut videtur, Vibius et L*) ς *Hs vulgo olim*, et hic *cMedic Bothe* ‖ syderis τ, sibaris *d*, sabiris *v*, sipharis a_6 ‖ uestris τ ς *w* ‖ horis *h g y* w_1 ς, aruis e^2 *n v* b_1 *d z* 316 Flectro (*corr m 2*) τ ‖ similis a_5, simil(e *ex* i *m 2*)s *F*, similes *cett ω vulgo* ‖ fac. similes a_8 ‖ lapillos a_1 317 est *om* τ *F* e^2 *g* ς, *del Hs* 318 etiam] hominum a_{11} ς *R* ‖ etiam animos (*corr* F^2) *F n* w_1 $w_{2\ 4}$ 319 Quc non *F*, Quo non τ, quoi non *Vollmer* ‖ undae τ *F* e^2 *n* a_9 ς *Regius vulgo*, und(a *ex* ę *m 2*) *d*, unda *a h g v* b_1 b_2 $w_{4\ 5\ 8}$ ς *Plan ω* 320 Aethiopumque (*cf II 236 IV 669*) a_2 *g v* ς *Bothe* ‖ locus—fontibus b_1 ‖ quos quisquis e^2 *n* a_6 a_{10} $w_{2\ 5\ 6\ 8}$ ς *R Merkel*, quos quisque ut *Seneca* ‖ haurit *g v* 321 mira a_2 a_8 *v*, nimium a_1 ‖ mirum patitur *ccBerol et Dresd Hs* ‖ grauitate mirum *n* ‖ gr. sopitum *h*, gr. sopore τ 322 de fonte sitim quicumque *d* a_4 a_{10} ‖ leua(r *partim eras*, u *sscr m 2*)it *F*, leuarit a_1 $a_{4\ 8}$ $w_{3\ 7}$ ς *Plan Hs vulgo olim* 323 que *om h* ‖ abstenius b_1 b_2 ‖ undam τ 324 Seuius est *h* ‖ contr. fumo a_{10} 325 memorat τ ‖ amathaone τ, amictone *v*, amithaone *F* w_3 *Plan*, aminthone w_2 a_4, amithoane w_1, annictone b_1, amitone w_4, amitholone *d* 326 Praetidas *h d*, Pretidas τ, Praethidas e^2 *g*, Pre(t *i r m 2*)idas *F*, (Prae *ex* Pro)cidas *n*, Preditas *Ben* ‖ attonidas *h*

misit aquas odiumque meri permansit in undis.
huic fluit effectu dispar Lyncestius amnis;
quem quicumque parum moderato gutture traxit,
haud aliter titubat, quam si mera vina bibisset.
est locus Arcadiae (Pheneon dixere priores),
ambiguis suspectus aquis, quas nocte timeto:
nocte nocent potae, sine noxa luce bibuntur.
Sic alias aliasque lacus et flumina vires
concipiunt, tempusque fuit, quo navit in undis,
nunc sedet Ortygie. timuit concursibus Argo
undarum sparsas Symplegadas elisarum,
quae nunc inmotae perstant ventisque resistunt.

329*sq Seneca NQ III 20, 5/6 Gercke*: sic huius aquae sulphurea vis habens quoddam acrius ex aëre noxio virus mentem aut furore mouet aut sopore opprimit. hoc habet mali ‘Lynceius [linceius *optimi libri*, liceius linceus lintheus *cett*] amnis—haut aliter titubat—bibisset’ ‖ (*Lact Flac*) *Argum XV fab XXII*: Linchestius amnis Thraciae [licestium amnem qui bibit, in ebrietatem conuertitur *in titulo*] hanc vim obtinet potestate mutata, ut aquam eius bibentes ebrii fiant ‖ *Vibius Sequester p 6, 20 Burs*: Lyncestius [*sic Hessel*, Lycesius *codd*] Thraciae cuius aquam bibentes ebrii fiunt.

332*sq Isidorus Orig XIII 13, 7*: in Achaia aqua profluit e saxis Styx appellata, quod ilico potata interficit ‖ (*Lact Plac*) *Argum XV fab XXIII*: in Arcadia secundum Phoenin urbem aquae feruntur, quae potae nocte nocent, luce autem innocuae cognoscuntur [aqua in urbe phinia in uarias uertitur *in titulo*].

---

328 Mersit aquas ς ‖ odium(que *om*) h b_1 ‖ in undas τ, in udis v, in illis a_2 a_6 a_{13} $w_{4\ 7}$ *cZwicc* ‖ *εἰς ἐκεῖνο τὸ ὕδωρ—ἐν αὐτῷ Plan* 329 Hinc a_1 a_6 a_8 a_{12} b_1 ς *V* ‖ fuit a_{12} ‖ effetu F^{c^2} ‖ lyncestius ς *RA*, lynchestius *V*, lincestius a_8 v w_1 w_3 *cDresd*, *λιγκέστιος Plan*, l^{i}inchyestius F, lynchiestius τ, linchestius e^2 d g w_4, lichestius h b_2 $w_{2\ 8}$ ς, licestius n a_1 a_6, lidectacius b_1, linceius *codd Senecae*, lycesius *codd Vibii* ‖ armis b_1 330 gurgite ς 331 Haut τ ‖ si mea (*corr* g^2) g *cDresd* 332 Est locus (*cf quae dixi Pr S G 1893, 17 sq*) τ g a_1 a_6 a_8 a_{11} w_1 w_2 w_4 *Mscr Diez BSant 11 et 12* ς *Hs vulgo olim*, Est l(a *ex* o)cus b_1 b_2, Est lacus *cett Plan* ω *Jahn vulgo* ‖ archadie F h d w b_1 b_2 ς ‖ pheneon ς *Plan Hs vulgo olim*, Phoeneon *R*, phenon τ F n b_1 b_2 w $a_{4\ 6\ 8\ 9}$ a_{12}, phenō d, fenon *Mscr BSant 12*, phoenon a_5 ς, phemon h g a_{10}, phęnum e^2 d w_6 *V*, phoenū a_{13} *cBas F II 26*, phocū a_{11}, phoenin *L*, pheneum ς *A Korn* 333 äquis süspectus τ ‖ timete b_1 334 nocte necant *journ of ph XXII 151 Postgate* ‖ bibantur (*corr*) g 335 locus b_1 336 natit τ 337 sedes τ ‖ ortigia e^2 v w_7, orthigie g b_1 b_2 ‖ argos a_2 d w_2 338 symplegades n, simplegades $a_{5\ 6}$ $w_{2\ 4\ 6}$, simplesadas τ ‖ *προσαρταμένων Plan*, allisarum (*sed cf her 12, 121*) *prol Trist p LXXVI Owen* 339 in monte (*corr m 2*) x ‖ *αἳ νῦν εἰς ὄρος συμμένουσι Plan*

nec, quae sulphureis ardet fornacibus, Aetne
ignea semper erit, neque enim fuit ignea semper.
nam sive est animal tellus et vivit habetque
spiramenta locis flammam exhalantia multis,
spirandi mutare vias, quotiensque movetur,
has finire potest, illas aperire cavernas;
sive leves imis venti cohibentur in antris
saxaque cum saxis et habentem semina flammae
materiam iactant, ea concipit ictibus ignem,
antra relinquentur sedatis frigida ventis;
sive bitumineae rapiunt incendia vires
luteave exiguis ardescunt sulphura fumis:
nempe ubi terra cibos alimentaque pinguia flammae
non dabit absumptis per longum viribus aevum
naturaeque suum nutrimen deerit edaci,
non feret illa famem desertaque deseret ignis.
esse viros fama est in Hyperborea Pallene,

340*sq* *Seneca Epist mor VIII—XIII 79, 5*: quid tibi do, ne Aetnam describas in tuo carmine, ne hunc sollemnem omnibus poetis locum attingas? quem quo minus Ovidius tractaret, nihil obstitit, quod iam Vergilius impleverat.

356*sq* *Vibius Sequester p 13, 19 Burs*: Triton Thraciae in quo qui se nouies merserit in auem conuertitur.

---

340 Hec (nunc *inde m 2*) quae g ‖ sulpureis *Merkel*^{2} ‖ aetne ς *Hs vulgo olim*, *Αἴτνη Plan*, ethne τ g v a_6 a_{11}, aethnae F, ethna h e^2 n d b_{12} w ς, etna R, Aetna *VA Korn* 341 nec enim g a_1 a_2 342 siue est alius b_1 ‖ tellus animal (*corr*) d w_3 ‖ quod uiuit a_2, et uiuat e^2, et iuuit τ 343 flamma τ n b_1 *ccGoth et Zwicc*, flammamque d ‖ exalantia F h a_1 a_9 a_{10} a_{11} w_1, exalancia d v b_2 ‖ exh. iussis *vel* certis (*praef ed*) *Riese*, exh. motis *Rappold* 344 Spirandique d 345 alias (*fort recte*) ap. g a_9 *Plan*, alas ap. a_3 ‖ hac operire potest, illic (*vel* illac) *Hs* ‖ cateruas τ 346 uentis imis (*corr*) v ‖ a/tris (s *eras*) F 347 nomina w_6 348/352 *om* (*horum versuum i mg a m 2 suppletorum dimidia pars decisa est*) τ 348 Materiem n v a_{11} ς R *Hs vulgo olim* ‖ iactant *om* b_1, iactent a_{11} R ‖ iactant ea i r F^3, iact. his (*corr* g^2) g v, iact. iam a_{12} ς ‖ ignibus ignem (*corr*) g d a_6 ‖ ignes a_3 349 relinquuntur b_2 ς R. relinq̄ntur F w_3 ‖ frigora a_{10} ‖ fr. flammis w_2 350 bitumenee e^2 351 Luteaque a_3 w_1 w_4, Luridaque a_4 ‖ assiduis *vel* irriguis *Hs* ‖ arescunt ς, *ἀναξανθήσεται Plan* ‖ s(ulph i r)ura e^2, sulpura *Merkel*^{2} ‖ fumis F e^2 b_1 a w n g v ς *VA*, flammis h d b_2 p a_1 a_{11} a_{13} $w_{3\,5\,8}$ ς R 353 assumptis h w_1 b_1 ‖ aeuum i r F^2 354 Naturaque τ ‖ Nutrimenque suum naturo R ‖ derit a_3, dederit b_1 ‖ deerit nutrimen w_1 ς *Bothe* ‖ edacis a_9 355 fert g ‖ des. ignis (*ut* deserta *sit accus plur*) *NJhbb 1881, 128 Preibisch*, ignes τ A ω *vulgo* 356 Esse homines w_2 ‖ uperborea w_8 ‖ palene a_9 b_1 b_2, palerne, a_2, phalene w_1, philene a_6, pillene e^2

qui soleant levibus velari corpora plumis,
cum Tritoniacam noviens subiere paludem.
haud equidem credo: sparsae quoque membra venenis
exercere artes Scythides memorantur easdem.
Siqua fides rebus tamen est addenda probatis,
nonne vides, quaecumque mora fluidoque calore
corpora tabescunt, in parva animalia verti?
i quoque, delectos mactatos obrue tauros:
(cognita res usu) de putri viscere passim
florilegae nascuntur apes, quae more parentum
rura colunt operique favent in spemque laborant;
pressus humo bellator equus crabronis origo est;
concava litoreo si demas bracchia cancro,

---

369. 371 *Isidorus Orig XI 4, 3*: pleraque mutationem recipiunt et corrupta in diversas species transformantur, sicut de vitulorum carnibus putridis apes, sicut de equis scarabaei, de mulis locustae, de cancris scorpiones. Ovidius: 'Concava littorei si demas brachia cancri, Scorpius [scorpio *cZittav*] exibit—unca'

---

357 Quis soleant ς *Lindemann* ‖ soleant niueis (*item* ς) uelare b_1 **358** tritonicam b_2, tritomacham *R* ‖ nouiens a_1 $a_{3\ 4\ 5\ 8}$ ς *Merkel*², nouies A τ ω ‖ subire b_1 **359** Hau(d *ex* t *m 2*) *F* ‖ credas *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ sparsa b_1, sparso d ‖ sparseq· τ ‖ ueneno v y a_2 a_3 ς *VA Hs vulgo olim* **360** sitides h, scytides τ e^2, scitides b_2 $w_{2\ 8}$, scytide *RV*, scy(i)tice g v **361** adhibenda n *cMoreti* **362** quicumque τ ‖ fluidoque h d e^2 a b_1 b_2 ς ω, fluuidoque τ *F* n a_5 g v w_3 ς ω, fluidoue *cGoth Hs vulgo* **363** *desinit in hoc versu* τ ‖ Corpore τ ‖ tabescunt τ *F* h g v a w b_1 ς, tabuerint e^2 d n $a_{3\ 6\ 7}$ a_{10} a_{13} $w_{2\ 6\ 8}$ b_2 ς ω ‖ an. uti τ **364** I quoque h e^2 a_1 a_2 w ς ω *vulgo*, Hic quoque (*corr d*) g d ς, His quoque *F* x ς, Hos quoque v a_8 a_{12} ς, Tu quoque b_1 b_2 ς, Nunc quoque w_1, I(n *add m 3*) quoque n, Hinc qu. ς, Di(i)s quoque a_4 ς ‖ et mactatos dilectos a_2 ‖ delectos d v z w ς ω *vulgo*, deiectos ς, dilecto a_{10}, dilectus x, dilectos (ł de *sscr* e^2, electos *sscr* b_1) *F* h e^2 a g b_1 b_2 ς ‖ *Ἴθι γοῦν καὶ σφαττομένους τοὺς ταύρους κάλυπτε Plan* ‖ *del versum Bentley* ‖ i scrobe delecto (*vel* depresso *vel* delecta *vel* depressa) mactatos *vel* i scrobe in egesta mactatos *Hs*, i scrobe sub tecta deiectos *Burm*, e grege delectos mact. *Capoferreus*, i cape delectos mactatosque *Lenz*, inque loco lecto mact. (*coll georg II 296*) *Bothe*, Sic quoque (*nascuntur sc*): del. mact. *Lindemann*, in scrobe Deoos mactatos *Merkel*², i, scrobe deiecto mact. *Madvig*, delectos (*vel* i lectos) macta, mactatos *Stange* ‖ *cf Aen VI 38* **365** uisu h e^2 n g a_{13} $w_{3\ 5}$ b_1 b_2 ς ‖ uiscere tauri *Bentley* **366** Florigere *F* b_1 b_2 a_1 $a_{3\ 5\ 8\ 9}$ w_1 $w_{5\ 6\ 7}$ ς, Flammigere a_2 ‖ nascentur w_6 ς *Bothe*, nascantur b_1 ‖ que prisca par. v ł mo **367** colant operique uacent in sp. laborent *Hs* ‖ in speque v **368** humi i r e^2, humi g *ccMedic et Moreti* ‖ (s *a m 2*)crabronis *F*, crabonis a_5 a_{10} $w_{4\ 5\ 6\ 8}$, c orabonis i r e^2, scrabonis (hornuz *glossam sscr* g^2) g a_2 n ς, scrabronis a_1 a_9, scabonis v, scribonis a_8 **369** littereo—cāchro h, littorei—cancri *Isidorus*

cetera supponas terrae, de parte sepulta
scorpius exibit caudaque minabitur unca;
quaeque solent canis frondes intexere filis
agrestes tineae (res observata colonis)
ferali mutant cum papilione figuram.
semina limus habet virides generantia ranas
et generat truncas pedibus, mox apta natando
crura dat, utque eadem sint longis saltibus apta,
posterior superat partes mensura priores.
nec catulus, partu quem reddidit ursa recenti,
sed male viva caro est: lambendo mater in artus
fingit et in formam, quantam capit ipsa, reducit.
nonne vides, quos cera tegit sexangula, fetus
melliferarum apium, sine membris corpora nasci
et serosque pedes serasque adsumere pennas?
Iunonis volucrem, quae cauda sidera portat,
armigerumque Iovis Cythereiadasque columbas
et genus omne avium mediis e partibus ovi,
ni sciret fieri, quis nasci posse putaret?

---

372 *sq Lact de ave Phoen 107 sq*: ac uelut agrestes, cum filo ad saxa tenentur, mutari tineae papilione solent.

379 *sq imitatur haec anonymus ap Isidorum Orig XII 2, 22*: 'Sic format lingua foetum cum protulit ursa'.

---

370 Scorpios *F* ‖ exiliet a_1 *cBerol* ‖ que *om* (*corr* g^2) *n g* ‖ minatur adunca w_7 372 Quae(que *om*) *h* ‖ sol. albis ς ‖ int. siluis w_1 373 obs. latinis (*corr*) *d* 374 Fer$\overset{a}{\underset{\cdot}{e}}$li e^2 ‖ palione (*corr m 2*) *F*, papilione g (uiualther²) 375 gignentia a_3 ς 376 At gen. *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ generaṇt *F*, generant w_1 ‖ natandi a_3 377 atque ead. sunt a_3 ‖ longis sint a_{10} w_1 *v cDresd* ‖ saltatibus b_1 b_2 378 partes superat e^2 a_8 a_{10} w_1 w_2 *b n ccDresd et Goth Hs vulgo olim* ‖ partis mens. prioris *F* ‖ mansura *v* 379 quae redd. a_2, quod r. *Hs* ‖ edidit uisa b_1 ‖ recenti est a_5 380 mala b_1 ‖ est *om* a_1 a_8 ς 381 quantum *n* ‖ quantam cupit b_1, qualem capit ς *R Bothe* 382 capit *ccLeid et Medic R*, δέχεται *Plan* 383 mellilegarum *in Mscr Diez 1075 Hs* 385 quae pennis a_1 ‖ portat sid. cauda a_2, cauda quae s. p. *Bothe* 386 Armigeramque *F g* ς *R* ‖ cytherei(y w_4)adasque e^2 w_4 ς *item e coni Vivianus et Micyllus*, cythereidasq ue *F* ς*RV*, cithereidasque *g d* ς *A*, cithareidasque b_1 b_2 a_3, citheriasque *h*, cythareasque *n*, tithereidasque *v*, citheriadasque a_5, cytereasque w_8 387 part. aui b_1 388 Nescieret b_1, Nesciret (*corr*) b_2 ‖ Ni sciret fieri, fieri quis posse put. *cMoreti Hs vulgo olim*, Ni scires — qui nasci p. putares *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ *post 388 inseruit* (*versibus 780/802 omissis*) *versus 757/825, post 711 iteravit versus 389/411* b_1

sunt qui, cum clauso putrefacta est spina sepulcro,
mutari credant humanas angue medullas.
Haec tamen ex aliis generis primordia ducunt:
una est, quae reparet seque ipsa reseminet, ales:
Assyrii phoenica vocant; non fruge neque herbis,
sed turis lacrimis et suco vivit amomi.
haec ubi quinque suae conplevit saecula vitae,
ilicis in ramis tremulaeque cacumine palmae
unguibus et puro nidum sibi construit ore.
quo simul ac casias et nardi lenis aristas
quassaque cum fulva substravit cinnama murra,
se super inponit finitque in odoribus aevum.
inde ferunt, totidem qui vivere debeat annos,
corpore de patrio parvum phoenica renasci.
cum dedit huic aetas vires onerique ferendo est,

389*sq Isidorus Orig XII 4, 48*: Pythagoras dicit de medulla hominis mortui, quae in spina est, serpentem creari, quod etiam Ovidius in Metamorphoseorum [Metamorphose*ων Arevalo*] commemorat dicens: ‘Sunt qui cum cl. putr. [est *om cc Guelph 1 et 2*] — Mutari credant [credunt *Guelph 1 Lindem*] — medullas’.

394 *Lact de ave Phoen 86*: nec turis lacrimae guttaque pinguis abest.

397*sq* (*cf* 405) unguibus et puro—ore] *cf Carmen de av Phoen 77*: construit inde sibi seu nidum sive sepulchrum.

398*sq Carmen de ave Phoen 87sq:* his addit teneras nardi pubentis aristas et sociam myrrae uim ‖ *cf Pascal, Letteratura Lat Medievale (Catania 1909) p 3sq.*

---

389 patefacta ς ‖ est *om* ***h n*** 390 mutata (*corr*) b_1 ‖ credunt a_2 a_{12} $w_{2\ 4}$ ς 391 ex alio *R*, ex illis a_8 ‖ ex a. rebus prim. ducunt a_2 ς, ex a. ducunt prim. rebus w_3 *cLeid Hs vulgo olim* 392 rep. seseque reseminet a_{13} $w_{2\ 8}$, reparat—reseminat *v* b_2 a_1 $a_{2\ 4}$ ς *Plan* ‖ raperet a_8 ‖ quae renouat sequia reseminat alto (ales *altero loco, cf ad 388*) b_1 393 fenia uoc b_1 ‖ nec. fruge ***h*** *cZwicc VA Riese* ‖ nec herbis ***h n d*** b_2 $w_{2\ 4\ 8}$ ς *VA Gierig* 394 thuris—succo *multi libri* ‖ et succis b_1 b_2 *cDresd* ‖ sicco uiuit amomo *probante ad Solin p 753 Salmasio cMedic* 395 expleuit b_2 396 Ilicis ***A*** ω *Jahn*, Ili/cis *v*, ilicet *ad Claudian Phoen 59 Barth et post Heinsium vulgo* ‖ tremulaeque ***A*** ω *Merkel*, tremuleque^{ue} *d*, tremul(a)eue w_3 a_5 ς *Hs vulgo* ‖ *versum del NJhbb 1859, 641 Suchier* 397 et pando *ccBas et Noric Gronov Hs vulgo olim*, et duro a_{11} ς *R A Loers* ‖ et rostro—constr. ipsa b_1 b_2 ς 398 Q(uo *om*) simul ***n*** ‖ ad cas. b_1 ‖ nardi leuis ***p*** a_8 w_1 $w_{3\ 6}$ ς *et in Mscr Diez 1072 Hs* ‖ nardi halantis *Hs* 399 Cassaque *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ Massaque fulua b_1 ‖ lustrauit *unus Heinsii* ‖ murra *Merkel*, myrra ***X***, mirra ***g v*** b_2 $w_{3\ 4\ 6}$ ***d*** ς, myrrha ω *vulgo olim* 400 imposuit a_4 a_{10} ***n*** *cDresd* 401 uincere debeat *in 2 codd se vidisse testatur ad Claud Phoen 12 Barth* 403/407 *dell Hs et (Emend c X) Schrader* 403 est *om* e^2 ***n v*** b_1 b_2 *w* ς

ponderibus nidi ramos levat arboris altae
fertque pius cunasque suas patriumque sepulcrum
perque levis auras Hyperionis urbe potitus
ante fores sacras Hyperionis aede reponit.
Si tamen est aliquid mirae novitatis in istis,
alternare vices et quae modo femina tergo
passa marem est, nunc esse marem miremur hyaenam;
id quoque, quod ventis animal nutritur et aura,
protinus adsimulat, tetigit quoscumque colores.
victa racemifero lyncas dedit India Baccho:
e quibus, ut memorant, quidquid vesica remisit,
vertitur in lapides et congelat aere tacto.
sic et curalium, quo primum contigit auras
tempore, durescit: mollis fuit herba sub undis.
Desinet ante dies et in alto Phoebus anhelos
aequore tinget equos, quam consequar omnia verbis
in species translata novas: sic tempora verti
cernimus atque illas adsumere robora gentes,

---

404 (Aptus tunc *i r m 2*) nid(um *ex corr m 2*) ram(i *ex corr m 2*)s l. arb. l^2 aṛte *F* ‖ nidum a_9 ‖ Aptus tunc nidum ramis *g v* a_{13} w_7 ς ‖ almae *Burm* 405 suum a_{10} ‖ patrium(que *om*) *h* 406 *del Bothe* 406 *sq* leu(e *ex* i *m 2*)s *F*, leues *cett vulgo* ‖ orbe b_1 b_2 ‖ urbe receptus ante f. s. Hyp. urbe reponit *Schepperus*, urbe petita — urbe reponit *Bothe* ‖ ante aras sacras *vel* ante focos sacros *Burm* ‖ igne rep. *Bach* 408 in illis a_1 409 terga (*corr*) *h* 410 est *om* $w_{2\ 3\ 6}$ *ccBerol et Dresd* ‖ marem inuenitur b_1 ‖ yenam b_1, hienam *g v* $w_{2\ 5\ 6}$ *d* ‖ quatuor ex ipsis uitam ducunt elementis Talpa terra ubi gamaleon in aere uiuit allec unda foret flammaque sibi salmandra *post 411* w_7 ł mi 412 assimulat e^2, assimilat *h* a_8 a_{10} a_{12} ς *R* ‖ adsimulat tactu quoscumque ς *R Hs vulgo ante Jahnium* ‖ coloris a_8 413 linchạs *d*, Lyncis *R* 414 In quibus a_2 ‖ quicquit *d*, quicq; *R*, quicquid *h* ‖ uescica *h*, plusica b_1 ‖ reliquit b_1, remittit w_1 w_2 ς, creauit a_1, reminxit a_{10} 415 lapidem ς 416 curalium (*cf ad IV 750*) *exc Calandrae cPal A Hs vulgo*, corallium *n*, coralius *g*, coralium *A* ω ‖ cum primum *F* ‖ quo primas cont. *ap Fabrum II ep 71 Schepperus* 417 durascit *F* e^2 ‖ sub illis *h*, sub undas *n* ‖ unda sub undis a_{10} 418 Desinet *h* e^2 *d* b_1 b_2 ς *VA Merkel*, Desinat ς, Deseret *F* a_5 a_{11} w_1 w_3 *g v* ς *R vulgo olim* ‖ et Ibero Phoebus *Hs* ‖ anhelạs *F*, anelos w_1 w_3, hanelos a_1 $w_{2\ 4}$ 419 omnia dictis ς *VA Hs vulgo olim*, omn. narrans w_3 420 tempora uerti (*cf Pr S G 1893, 21 sq*) *F* $a_{5\ 9}$ a_{11} a_{12} *v* w_5 ς *A Jahn*, omnia uerti *h* e^2 *d* b_1 b_2 *n* ς *Mscr BSant 11 RV Merkel*, tempore uerti (*gentes sc*) w_1 *et e coni Hs vulgo olim* 421 atque alias (ł illas *sscr m 3 n*) *fort recte* a_{11} a_{13} $w_{3\ 7}$ *g v n* ς ‖ sibi sumere a_{11}

concidere has. sic magna fuit censuque virisque
perque decem potuit tantum dare sanguinis annos,
nunc humilis veteres tantummodo Troia ruinas
et pro divitiis tumulos ostendit avorum.
clara fuit Sparte, magnae viguere Mycenae
nec non et Cecropis nec non Amphionis arces:
vile solum Sparte est, altae cecidere Mycenae,
Oedipodioniae quid sunt, nisi nomina, Thebae?
quid Pandioniae restant, nisi nomen, Athenae?
nunc quoque Dardaniam fama est consurgere Romam,
Appenninigenae quae proxima Thybridis undis
mole sub ingenti rerum fundamina ponit:
haec igitur formam crescendo mutat et olim
inmensi caput orbis erit! sic dicere vates
faticinasque ferunt sortes, quantumque recordor,
dixerat Aeneae, cum res Troiana labaret,
Priamides Helenos flenti dubioque salutis:

---

422 si m. w_1 ‖ cetuque b_2 **423** pot. t/ctum v **424** Hec hum. pot. tantumm. b_2 ‖ tantum dare troia *cDresd* ‖ veteres quasdam modo Troia *Withof* **425** annorum b_1 **426/430** *dell Hs et (Emend c X) Schrader*, **428/430** *del ad Lucr p 417 Lachmann*, **427** *et* **430** *del NJhbb 1859, 642 Suchier*, **427** *et* **429** *del Riese* ‖ *bene deff vv 426/430 Jahn et (Rh Mus LVI 366) RHelm* ‖ clara sit ut Sparte magnaeque in honore Mycenae Nec non Cecropiae nec non Amphionis arces: Vile solum Sparte Pelopeiadesque Mycenae, Oedipodioniae quin nil nisi nomina Thebae, nil Pandioniae restare querentur Athenae *krit Anm z Hor fasc III Withof* **426** fuit Crete *praef ed*^{2} *Riese* ‖ micuere a_9 a_{13} ‖ micene F h v b_1 w **427/428** *post 451* τ **427** et cecropis τ F h g b_2 n ς ω *Merkel*^{2}, et cicropis e^2 a_6 a_8 b_1 d v ω, et ceropis a_{10}, non cecropiae *cVoss Hs vulgo olim* **428** solum est sp. magnae n ‖ spartes altae a_{11} ‖ est *om* a_8 v ‖ cecinere τ **429** edipodionie restant michi nomen athene w_1 ‖ Oedipodionide F a_{13} b_1 *cc Vratisl et Senat*, Oeddipodione a_5, Oedipodinonie d, Ediponionide a_6, Oedipioniade a_2 ‖ *οὐδέν ἐστιν ὅτι μὴ ὄνομα* (*i e* nil sunt nisi nomen) *Plan* ‖ nisi fabula (*cf Lucan VIII 407*) *ccBernegg et Strozzanus Hs vulgo olim* **430/491** *exstant in* τ **430** *om* a_1 a_{10} ‖ pandioni//de τ ‖ restat F ‖ nomina b_1 b_2 ‖ quid Pandioniis restat nisi nomen Athenis *Hs* **431** Hinc quoque (*e Troia sc*) *Bothe* ‖ assurgere *cBas* ‖ cons. troiam ς **432** Appennini geni h, appeninigene τ ‖ tybridis FVA ‖ thibridis τ, tibridis h g v b_1 b_2, tigridis a_5 ‖ und$^{is^2}$ F, unda τ, undas^{i} n **434** mut. olimpi w_1 **436** Vaticinasque h a_8 v w_1 b_1 b_2 ς R, Faticanasque d w_2 ς, Fatidicas(que *om*) n ‖ canunt a_9 w_2 ‖ sordes v, voces *Hs* **438 437** a_3 *et item cum duobus e suis Hs vulgo olim* **437** res romana (*corr*) a_6 ‖ loboret$^{a^2\ a^2}$ F, laboret a_8 v, periret$^{v^2}$ a_1 a_4 **438** helenos τ *Plan*, helenos g, helenus A ω *vulgo*

„„Nate dea, si nota satis praesagia nostrae
mentis habes, non tota cadet te sospite Troia!
flamma tibi ferrumque dabunt iter: ibis et una
Pergama rapta feres, donec Troiaeque tibique
externum patrio contingat amicius arvum.
urbem etiam cerno Phrygios debere nepotes,
quanta nec est nec erit nec visa prioribus annis.
hanc alii proceres per saecula longa potentem,
sed dominam rerum de sanguine natus Iuli
efficiet; quo cum tellus erit usa, fruentur
aetheriae sedes, caelumque erit exitus illi.“‘
Haec Helenum cecinisse penatigero Aeneae
mente memor refero cognataque moenia laetor
crescere et utiliter Phrygibus vicisse Pelasgos.
Ne tamen oblitis ad metam tendere longe
exspatiemur equis, caelum et quodcumque sub illo est,
inmutat formas tellusque et quidquid in illa est:
nos quoque, pars mundi, quoniam non corpora solum,
verum etiam volucres animae sumus inque ferinas
possumus ire domos pecudumque in corpora condi,
corpora, quae possunt animas habuisse parentum
aut fratrum aut aliquo iunctorum foedere nobis

---

439 set nota *n* **443** Externumque *τ*, Extremum a_8, Externo e^2, ł utilius^3 Externa w_5 ‖ patria *d* e^2 w_5 *Merkel* ‖ continget *n* a_1 $a_{4\ 6}$ ‖ annotius *n*, mitius *h cZwicc* **444** rbem ⁊ ecno (*sic*) *v*, Urbem aliam c. a_{10}, Urbem iam c. w_8 ‖ frigios *v* b_1 b_2, strigios *τ* ‖ urbe et iam (et iam *suasit etiam Opp I 124 Haupt*) cerno Phr. se efferre nep., quanta *Hs*, et iam cerno urbem — quanta *in Mscr Diez 1075 idem* **445** erit fueratque pr. *v* w_6 **446** saec. multa a_9, *cf IV 67* ł rerum **447** dom. mundi e^2 ‖ de yuli sanguine natus w_1 **449** Etheree *d* b_1 b_2 ς ‖ erit *om h* **450** Hoc *n* ‖ Haec “cecinisse pena “helenum tigero eneę *h* ‖ cec. ferunt pen. a_{10} a_{13} **451** 427 428 *τ* **451** recolo a_{13} ‖ cognaque (*corr m 2*) *h* **452** phrigios (bus *sscr*) *d* **453** Nec tamen *h* $a_{2\ 3\ 4\ 8}$ ς, Non tam. *y* ‖ admę/tam (e *ex corr*, admittam *videtur fuisse*) *F*, ad finem a_{13} **454** Expaciemur *v* b_1 b_2 ‖ est *add* v^2 ‖ sub ipso est a_8 **455** *sq post* illa est *virgulam*, *post* condi (*458*) *punctum pos Ehwald* **455** que *om* e^2 a_9 *n y v z* ς, *del Merkel* ‖ in illo est *d* ‖ est *om cBerol*, *del Bothe* **456** mundi et quoniam *Hottinger* ‖ corp. tantum (*cf 317*) a_8, corp. sola a_{11} **458** pecorumque w_1 w_2 a_8 *ccGoth et Sulm R* ‖ *πρὸς κτηνῶν κάμπτεσθαι μέλη Plan* ‖ corpora e^2 *τ a d* w_2 w_5 *p* ς *Merkel*, pectora *F h n g v* $a_{4\ 5}$ a_{11} a_{12} *w* ς *ω Hs*, corpore a_2 ‖ corp. uertit a_3 **459** possunt *A ω Jahn*, possint a_4 $w_{3\ 4\ 6}$ *Hs vulgo olim* **460** uinctorum a_6 ‖ sanguine nobis a_{13} w_4

aut hominum certe, tuta esse et honesta sinamus
neve Thyesteis cumulemus viscera mensis!
quam male consuescit, quam se parat ille cruori
inpius humano, vituli qui guttura cultro
rumpit et inmotas praebet mugitibus aures,
aut qui vagitus similes puerilibus haedum
edentem iugulare potest aut alite vesci,
cui dedit ipse cibos! quantum est, quod desit in istis
ad plenum facinus? quo transitus inde paratur?
bos aret aut mortem senioribus inputet annis,
horriferum contra borean ovis arma ministret,
ubera dent saturae manibus pressanda capellae!
retia cum pedicis laqueosque artesque dolosas
tollite nec volucrem viscata fallite virga,
nec formidatis cervos includite pennis,
nec celate cibis uncos fallacibus hamos!
perdite, siqua nocent, verum haec quoque perdite tantum:
ora vacent epulis alimentaque mitia carpant!“

---

461 Aut horum a_2 **462** *del Bentley* ‖ tiesteis $w_{2\ 4\ 6}$ ‖ cumulemur *cPal Hs vulgo olim*, cumulentur a_3 *ccGraevian et Leid* ‖ uisc. mersis a_8 **463** Qui male a_4 ‖ consuescit $\tau\ g\ v\ b_2\ a\ w\ \varsigma\ \omega$, consueuit (scit *sscr* ¦ F^2) $F\ h\ n\ b_1\ w_1\ w_7$, consue(scit *i r*) e^2 ‖ illa $h\ n$ **464** guttura $e^2\ d\ a\ w\ \varsigma\ \omega$ *vulgo*, gutora z, corpora (ł guttura *sscr* F^2) $\tau\ F\ h\ g\ n\ d\ x\ y\ a_{5\ 6}\ w_{6\ 7\ 8}\ \varsigma\ \omega$ *Riese*, tempora a_{11} ‖ cultro $A\ \omega$ *Hs*, ferro $e^2\ \tau\ p\ z\ w_{2\ 6\ 7\ 8}\ \varsigma$ *vulgo* **465** rupit ς ‖ mugientibus b_1 ‖ auras (*corr d*) $e^2\ d$ **466** edum $v\ b_2\ w_1$, edit n **467** iugurare τ ‖ illo alite b_2 **468** ille cibos $h\ n\ b_2$ ‖ est *om* (*i l add d*) $\tau\ v\ d$ ‖ in illis $h\ g\ b_1\ b_2$ *cZwicc* **469** Alphenus fac. b_1 ‖ quo trans. e^2 *cAmbr Plan* ω *vulgo*, quod tr. a_2, qua tr. $a_5\ w_5\ \varsigma$, quam tr. $F\ \tau\ n\ v\ g\ a_5\ a_{10}\ w_{6\ 7}\ b_1\ b_2\ \varsigma\ R$, qui tr. h, quis tr. $a_{4\ 8}\ a_{11}\ a_{12}\ a_{13}\ d\ \varsigma\ VA$, cum tr. $a_9\ w_2$ ‖ trans. ipse τ ‖ paratus $\tau\ a_{10}\ a_{11}\ v\ \varsigma$, paramus a_5 ‖ facinus, quo (*ut sit* quo = *ad quod*) *distinx Lenz* **470** arat^{e} v ‖ et mortem $b\ d\ \varsigma$, at m. *Hottinger* **471** Horrendum (ł horriferum *sscr*) e^2 ‖ boreā h, boream $e^2\ a_2\ a_{12}\ b_1\ \varsigma$ ‖ ovis] n̤ouis h, bos e^2 ‖ ministrat^{e2} F **472** Vbere v ‖ dant $b_1\ a_{10}\ \varsigma$ ‖ saturae manibus $F\ e^2\ g\ a\ b_1\ v\ w\ \varsigma\ \omega$, man. satur(a)e $\tau\ h\ n\ a_1\ b_2\ w_{5\ 6\ 8}\ \varsigma$ ‖ prensanda a_4, pressura h **473** Retiaque et pedicas n ‖ laqueos(que *om*) $e^2\ a_9\ a_{10}\ z\ v\ w\ \varsigma$ *Merkel* ‖ artes(que *om*) τ **474** nec *om* v, ne g ‖ uolucres $a_3\ \varsigma$ **475** formidatis $\tau\ g\ b_1\ v\ a_{3\ 5}\ a_{12}\ w\ \varsigma\ V$, formi^{da}tis F, formidantes $a\ h\ e^2\ n\ w_7\ b_2\ \varsigma$ *Ben RA*, formidantīs (*cervos sc*) *Regius*, formidandis w_3 *Hs* ‖ includite (*cf Pr S G 1893, 22sq*) $\tau\ F\ g\ v\ a_{5\ 6\ 8}\ a_{11}\ a_{12}\ a_{13}\ w\ d\ y\ \varsigma$ *Plan V Jahn*, inludite *A*, ///ludite z, illudite $h\ e^2\ a_2\ a_3\ a_4\ x\ w_{3\ 7}\ \varsigma$ *cBas F II 26 Ben R Hs vulgo*, eludite a_1 ‖ penis v, pinnis *cGoth Hs vulgo olim* **477** signa (*corr m 2*) h ‖ nocet $w_1\ w_6$ **478** ora cruore vacent *journ of ph XXII 152 Postgate* ‖ al. uitia h, al. congrua $a_9\ a_{11}$ *cVatic* ω *Hs vulgo olim* ‖ carpent $b_1\ w_7$ *cZwicc*

Egeria. Hippolytus.

Talibus atque aliis instructum pectora dictis
in patriam remeasse ferunt ultroque petitum
accepisse Numam populi Latialis habenas.
coniuge qui felix nympha ducibusque Camenis
sacrificos docuit ritus gentemque feroci
adsuetam bello pacis traduxit ad artes.
qui postquam senior regnumque aevumque peregit,
exstinctum Latiaeque nurus populusque patresque
deflevere Numam; nam coniunx urbe relicta
vallis Aricinae densis latet abdita silvis
sacraque Oresteae gemitu questuque Dianae
inpedit. a! quotiens nymphae nemorisque lacusque
ne faceret monuere et consolantia verba
dixerunt! quotiens flenti Theseius heros
'siste modum!' dixit, 'neque enim fortuna querenda
sola tua est; similes aliorum respice casus:
mitius ista feres, utinamque exempla dolentem
non mea te possent relevare! sed et mea possunt.
Fando aliquem Hippolytum vestras, puto, contigit aures
credulitate patris, sceleratae fraude novercae
occubuisse neci: mirabere, vixque probabo,

---

479 instructum pectora (*cf XI 411 fast V 709*) τ, instructum pectore *Bentley*, instructo pectore A ω *vulgo* ‖ atque aliis dictis instructo pectore (*corr*) e^2, atque aliis "dictis instructo p. dixit h 481 latialis h a w ς ω, latiaris e^2 a_{10} *Merkel*, laciaris F, lacialis τ g v b_1 b_2 d a_1 a_4 w_1 $w_{6\,8}$ 482 felis nimph(e *ex* a) v, nimpha felix a_8 483 docuisse n ‖ ferocem a_4 484 transduxit a_2 b_1 b_2 *cBersmanni*, traducit ς ‖ arces (ł artes *sscr* e^2) e^2 v 485 Quem postquam *e cod Cantabr Hs vulgo olim* ‖ regnum(que *add m 3*) e^2 ‖ euum(que *om*) τ 485*sq* lacieque τ F d v b_1 b_2 ‖ quem, — deflevere virum (*vel* simul) *Hs*, quem, — flevere. Egerie nam coni. *in Mscr Diez 1075 idem*, quem, — deflevere. Numae nam c. *Burm*, qui — extinctam — deflevere animam *p 164 Bothe* ‖ coniux τ 488 aristine a_2 ‖ addita τ 489 questu gemituque h g w, $w_{4\,7\,8}$ *ccVratisl et Zwicc Riese*, gem. gestuque b_1 b_2 490 Ha (*item* e^2) quatiens (*sic*) h ‖ Impendit ah quoties τ ‖ nemorumque w_4 491 *desinit in hoc versu* τ 492*sq* dixerunt ah quoties *cBarberin*, dixere! ah quoties 'flendi' Thes. heros 'sit modus o' dixit *Hs*, dixere! ah quoties, 'fletum', Thes. heros 'siste modo' dixit (*vel* flenti — siste metum) *Bothe* 493 nec enim h a_8 $w_{2\,4\,7}$ ς, nec iam n 494 tu(a *add m 2*) est F, tibi est ς 496 Nunc (*corr* a_{12}) mea te e^2 a_{12}, Nunc (mea *i mg*)te d, Nec mea te, w_2 ‖ et *om* h 497 y(i)politum v b_1 b_2 w ‖ nostras (*corr m 2*) v ‖ uestras puto (*sed* puto *i r* F) F g v ς *Hs vulgo olim*, uestras quoque (*sed cf Pr S G 1893, 23*) h a d x z $w_{6\,8}$ ς *R Riese*, uestras si e^2 n y a_1 a_3 a_5 a_{12} a_{13} w *cBas F II 26 Mscr BSant 11 Plan VA Merkel* ‖ uenit ad aures *R* 498 Crudelitate n a_3 *R* ‖ scelerati (*sed cf fast III 853*) w_3, scelerata a_{12} ‖ scelerat(a)e et fr. h n ς *Plan* ω *HAKoch* 499 mirabile b_1 $a_{2\,4}$ w_3

sed tamen ille ego sum. me Pasiphaeia quondam
temptatum frustra patrium temerare cubile,
quod voluit, voluisse, infelix, crimine verso
(indiciine metu magis offensane repulsae?)
damnavit, meritumque nihil pater eicit urbe
hostilique caput prece detestatur euntis.
Pittheam profugo curru Troezena petebam
iamque Corinthiaci carpebam litora ponti,
cum mare surrexit cumulusque inmanis aquarum
in montis speciem curvari et crescere visus
et dare mugitus summoque cacumine findi.
corniger hinc taurus ruptis expellitur undis
pectoribusque tenus molles erectus in auras
naribus et patulo partem maris evomit ore.
corda pavent comitum. mihi mens interrita mansit
exsiliis contenta suis: cum colla feroces

---

500 pasiphaeia ***n*** ς *VA vulgo, ἡ τῆς Πασιφάης Plan*, phasipheia ***F***, pasiphea a_8, pasipheia *cett R* ‖ me Pasiphaëidi quondam *vel* Pasiphaëias olim *Hs*, me quondam Pasiphaëa *ad Manil· V 536 Scaliger* **501** Tentauit ς, tentato *Hs* ‖ temerasse a_1 $a_{4\ 6}$ a_{10} a_{13} $w_{2\ 4\ 6\ 8}$ b_1 b_2 ς *Hs vulgo olim* **502** *sic fere* ***A R*** *Merkel, distinx Korn, del versum Hs, post* uerso *lacunam statuit Merkel*[1], *versum obelo not Merkel*[2] ‖ (Me fingit quod uult *i r m 2*) uoluisse crimine ***F***, Quod uoluit finxit uoluisse cr. a_{12}, Me fingit quod uult uoluisse crim. ***g v*** ς, Quod uoluit finxit uoluisse et (*sed* et *s l add* ***d***) crim. a_1 ***d*** ς *VA vulgo olim*, Fingit que uoluit uoluisse et cr. w_6, Quod (Que b_1) uoluit finxit infelix crim. (*corr i mg* b_2) b_1 b_2 ‖ crim. falso a_2 **503** Indiciine metu magis offensane ς *Naugerius vulgo*, Ind(icii *i r m 3*, ue *s l add m 2*)—offensaue ***F***, Indiciiue—offensaue ***g v*** a_9 a_{11} w_1 $w_{4\ 8}$ ς *V*, Indiciiue—offensaque b_2, Indiciique—offensaue *A*, Indiciique—offensaque ***a h*** e^2 ***n d*** b_1 ς *R* ‖ repulsa(e *add* e^3) e^2 a_9 ***n*** w_1 **504** *sic* ***A R*** *Korn* ‖ Dampnauit *i r* F^2 ‖ eiecit ***n v*** ‖ exuit urbe a_6 ‖ Arguit immeritumque pater proiecit ab urbe a_9 a_{11} ς *Plan VA Hs vulgo*, Arguit immeritumque nihil p. ejicit urbe *cVatic, καί με μηδὲν ὄφλοντα τοιοῦτον ὁ πατὴρ ἀπελαύνει τῆς πόλεως Plan*, Arcuit (*sic*), emeritumque nihil p. eicit urbe *Hs* **506** Pittheam ***n*** w_2 ς *Hs vulgo, Πιτθέαν Plan*, Pit(h)eam e^2 ***g v*** b_1 b_2, Phiteā ***h d***, Phiteiam a_1, Phiteia a_3, Pytheā ***F***, Phitenam w_3, Pytheam *R*, Pycteam *V*, Pytheiam *A* ‖ curru prof. w_7 ‖ trozena ***F h*** e^2 ***g*** $w_{2\ 5}$ b_2 ς, troezona a_9, trocena ***v***, *Τροιζῆνα Plan* **507** *obelo notat Merkel*[2] ‖ corithiaci e^2 **508** m(are *i r m 2*) ***F*** **509** speciem montis w_2 ‖ uisus est ***d*** $w_{2\ 6}$ **510** Edere w_1 ‖ summo in cac. ς ‖ fundi ***n***, fundi ***F*** w_1 w_2 ς **511** hic a_3 w_4 **512** *obelo not Merkel*[2] ‖ mollis a_5, mollesque ***n*** ‖ ereptus a_4, eiectus w_2 ‖ in undas a_1 **515** contenta ***A*** ω *vulgo*, intenta ***g*** *ccLeid et Med Ehwald* ‖ *sed* exsiliis mens contenta *idem est atque 'in exsilia mens contenta', cf Liv VII 11, 4* ‖ exitiis intenta suis *Vind p 165 Bothe* ‖ (c *ex corr m 2*)um

ad freta convertunt adrectisque auribus horrent
quadripedes monstrique metu turbantur et altis
praecipitant currum scopulis; ego ducere vana
frena manu spumis albentibus oblita luctor
et retro lentas tendo resupinus habenas.
nec vires tamen has rabies superasset equorum,
ni rota, perpetuum qua circumvertitur axem,
stipitis occursu fracta ac disiecta fuisset.
excutior curru, lorisque tenentibus artus
viscera viva trahi, nervos in stipe teneri,
membra rapi partim, partim reprensa relinqui,
ossa gravem dare fracta sonum fessamque videres
exhalari animam nullasque in corpore partes,
noscere quas posses; unumque erat omnia vulnus.
num potes aut audes cladi conponere nostrae,
nympha, tuam? vidi quoque luce carentia regna
et lacerum fovi Phlegethontide corpus in unda,
nec nisi Apollineae valido medicamine prolis
reddita vita foret; quam postquam fortibus herbis
atque ope Paeonia Dite indignante recepi,
tum mihi, ne praesens augerem muneris huius
invidiam, densas obiecit Cynthia nubes,

---

1 colla

colla *F*, tum c. ς ‖ corda e^2 516 conueniunt *g* ‖ arrecti(s *ex corr m 2*, que *om*) *F*, erectisque ς *VA*, erectis(que *om*) b_1 a_{11} ‖ haerent *Hs* 517 quadripedes (*cf ad 222*) *scripsi*, Quadrupedes *A* ω ‖ monstri motu a_1 518 scopulis currum *F g* w_1 520 flecto w_4 521 Nec tamen has uires e^2 *Merkel*, nec uires tantas (*cf ad XI 77*) *conieci* 522 perp. qua *w* ς *Hs vulgo*, perp. que(e) *F h n d v* w_1 w_4 b_2 ω, perp. quae e^2 b_1 *a x y z* ‖ circumuoluitur $a_{6\ 8}$ a_{10} e^2 *z* ς *Merkel*, circumducitur w_5 523 et disiécta *n* ς 524 cursu e^2 a_9 525 neruosque *h v* $w_{6\ 7}$ ς *Plan Riese*, neruisque ς ‖ neruos a st. a_3 ‖ stipe e^2 a_{13} ς̈ *Ehwald*, stirpe *A* ω *vulgo*, uepre *Hs* 526 partim (que *om*) repr. *A* ω, partimque repr. (*sed cf Serta Harteliana p 175 Hilberg*) e^2 *Merkel*, partim reprehensa *g v* b_1 b_2 *d x y* $w_{2\ 4}$ ς *Jahn* ‖ deprensa *ccDresd et Medic Bothe*, repressa ς, laniata a_{11} ‖ reliqui b_1 b_2, teneri *p* 527 sonum fracta dare *n* 528 Exalari *F h* a_{10} w_1 w_2 *d Riese*, Exalar(e *ex* i) *n*, Exalare a_{11} *V*, Exhalare (*prob Opp I 96 Haupt*) *A* ‖ nullas(que *om*) a_8 w_1 w_8 529 uultus uulnus² *g* ‖ ὄψις δ' ἦν ἅπαντα μία (*cf I 6*) *Plan* 530 Non potes *a h d* b_1 b_2 $w_{4\ 7\ 8}$ ς *Plan*, Nunc potes *cSulmon* ‖ aut clad(i *ex* es) et cladem *g* ‖ cladem a_{11} 531 regna carentia luce (*sed cf III 226*) *h Riese*, clade car. regna a_2 532 laui *cDresd* ς, ἔλουσα *Plan*, uoui *R* 535 poeonia *F* 536 Tunc w_6 ‖ numinis w_1 w_4 *R* 537 densis *v* ‖ Ἄρτεμις *Plan* ‖ nubes — densas w_2

utque forem tutus possemque inpune videri,
addidit aetatem nec cognoscenda reliquit
ora mihi Cretenque diu dubitavit habendam
traderet an Delon: Delo Creteque relictis
hic posuit nomenque simul, quod possit equorum
admonuisse, iubet deponere, „qui“ que fuisti
Hippolytus“ dixit, „nunc idem Virbius esto!“
hoc nemus inde colo de disque minoribus unus
numine sub dominae lateo atque accenseor illi.'
Non tamen Egeriae luctus aliena levare
damna valent, montisque iacens radicibus imis
liquitur in lacrimas, donec pietate dolentis
mota soror Phoebi gelidum de corpore fontem
fecit et aeternas artus tenuavit in undas.
Et nymphas tetigit nova res, et Amazone natus *Tages.*
haud aliter stupuit, quam cum Tyrrhenus arator *Cipus.*
fatalem glaebam mediis adspexit in arvis
sponte sua primum nulloque agitante moveri,
sumere mox hominis terraeque amittere formam
oraque venturis aperire recentia fatis
(indigenae dixere Tagen, qui primus Etruscam
edocuit gentem casus aperire futuros);

---

539 ecathem b_1 ‖ cognda (*corr m 2*) v ‖ relinquit a_8 540 cretemque a_1 $a_{2\ 3\ 8}$ w_5 541 an *i r* F^2 ‖ delon delo creteque (*cf 540*) *scripsi cum cThuan* ς, delon delo cretaque A *VA vulgo*, delon creta deloque h n x $w_{6\ 8}$ b_1 b_2 *R Korn* 542 quod posset n $w_{2\ 4\ 6}$ 543 Admonisse (*corr m 2*) v, Ammonuisse b_1 d 544 Ipolitus h b_1 ‖ uir/bius (i *eras*, ius *a m 2*) F 545 diisque F h g v b_1 b_2 546 Nomine e^2 *Plan* ‖ lateoque v, lateo hic g ‖ accenseor *ccGoth Leid Strozzan Hs vulgo*, accensior (uel assencior *sscr* a_5) F a_5, accenssior v^2 *cArondel*, ascentior a_{12}, accersior ς, acceptior g v b_1 $a_{4\ 6}$ $w_{3\ 7}$ y ς, assensior d, assencior b_2 a_1 a_2 a_3 w_1, assentior h e^2 n a_9 x y z ω ‖ *εὔνους ἐκείνῃ διατελῶ Plan* 547 lucus F 548 ualen(t montisque iacens *i r m 2*) F ‖ mentisque v ‖ rad. (imis *om*) b_1, rad. altis w_6, rad. imi *Hs* 549 lacrim/s v, lacrimis *cGoth* 551 aet. tenuauit corpus in a_6, externas artus mutauit in a_9 552 Et nymphas e^2 n a z g v w_1 $w_{2\ 5\ 8}$ *cBerol Merkel*, (A *ex* E *m 2*)t nymphas F, At (*ex corr*, Quid *fort fuit*) d, Haec nymphas y, At n. h w b_1 b_2 ς ω *vulgo olim* 553 Hau(d *ex* t *m 2*) F ‖ tirrenus d g v b_1 b_2 w_1 w_6, tirenus h 554 Natalem a_{12} ‖ motis adsp. a_9 a_{11} a_{13} w_1 ς ‖ conspexit a_8 w_4 ς ‖ in undis a_{10} 555 primo d b_1 ‖ nulloque cogitante b_1 556 Sūmere h ‖ nunc hom. b_2 *mg ed Colon 1564* 557 rigentia a_{11} 558 Indigete n ‖ tagē h, tagem a_1 a_2 $w_{4\ 6\ 8}$ 559 (ca *i r m 2*)sus F

utve Palatinis haerentem collibus olim
cum subito vidit frondescere Romulus hastam,
quae radice nova, non ferro stabat adacto
et iam non telum, sed lenti viminis arbor
non exspectatas dabat admirantibus umbras;
aut sua fluminea cum vidit Cipus in unda
cornua (vidit enim) falsamque in imagine credens
esse fidem, digitis ad frontem saepe relatis,
quae vidit, tetigit, nec iam sua lumina damnans
restitit, ut victor domito veniebat ab hoste,
ad caelumque manus et eodem lumina tollens
'quidquid' ait, 'superi, monstro portenditur isto,
seu laetum est, patriae laetum populoque Quirini,
sive minax, mihi sit!' viridique e caespite factas
placat odoratis herbosas ignibus aras
vinaque dat pateris mactatarumque bidentum,
quid sibi significent, trepidantia consulit exta.
quae simul adspexit Tyrrhenae gentis haruspex,
magna quidem rerum molimina vidit in illis,
non manifesta tamen. cum vero sustulit acre

560*sq* Utque b_2 ς *VA Gierig*, t/ue (Vtque *videtur fuisse*) v ‖ palatini v, palestinis a_1 ‖ horrentem b_1 ‖ coll. hastam—rom. olim w_8 563 uumis v 564 Haud exspectatas *Hs* ‖ dedit a_{12} ‖ ammirantibus b_2 d g, expatiantibus w_3 565 Ut d ‖ dum d ‖ cỳpus F ς, cippus (*ceteris locis recte* e^2) h e^2 n w_6 a_1 $a_{4\ 8}$ a_{13} ς ω, cypus w_1 $w_{1\ 5\ 7}$ ς 566 *parenth pos Hs* ‖ falsamque e^2 g b_1 b_2 w ς ω, falsaque F h v $a_{2\ 3\ 5}$ ς ‖ in *om* a_3 567 Effigiem dig. b_1 a_3 *ccCantabr Dresd Goth* ‖ fontem b_1 b_2 n 568 uidit //(et *cras videtur*) F ‖ dapnans d 569 domito uictor w_1 $w_{2\ 4\ 8}$ ς ‖ remeabat a_3 ς *Hs*, παρῆν *Plan*, rediebat d *Mscr Diez BSant 10* 570 cael. manus et eodem lumina (*cf v 38 et quae dixi Z f GW 1896 Jhber 87*) w_4 *z Ehwald*, cael. oculos et e cornua A *Plan* ω *Jahn*, cael. oculos et e. brachia ς *Hs vulgo olim*, oculos eodem sua cornua a_9 571 protenditur (*corr* v^2) a_{10} v, perpenditur a_2 ‖ port. illi (*corr*) n 572 Seu laetum est aliquid patriae a_{11} ς ‖ patr. populo letumque qu. v ‖ patribus laetum *ad Hor c III 6, 20 Bentley* 573 Siue est min. h ‖ minax *om* v ‖ uiri$^{di^2}$que F ‖ uiridi de a_1 ‖ ex cespite F n a_8 d v $w_{3\ 5}$ ς *RV* ‖ fact(as *i r m 2*) F 574 adoratis b_1 ς ‖ uiribus a_2 ‖ od. verbenarum ignibus (*praef ed*^{2}) *Merkel, versum obelo notat idem* 575 mactarumque h b_2 576 Que sibi w_4 577 inspexit *ccBonon et Berol Hs vulgo olim* ‖ tirrene v b_2 ‖ aruspex F h d v $w_{2\ 4\ 5}$ b_2 578 molina v, uolumina a_1 ‖ in istis w_6 579 Nec manif. a_6 ‖ Tum d, Tunc a_1 a_{13}, Mox *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ sustulit augur *cDresd*

a pecudis fibris ad Cipi cornua lumen,
'rex' ait, 'o salve! tibi enim, tibi, Cipe, tuisque
hic locus et Latiae parebunt cornibus arces.
tu modo rumpe moras portasque intrare patentes
adpropera! sic fata iubent; namque urbe receptus
rex eris et sceptro tutus potiere perenni'.
rettulit ille pedem torvamque a moenibus urbis
avertens faciem 'procul, a! procul omina' dixit
'talia di pellant! multoque ego iustius aevum
exsul agam, quam me videant Capitolia regem!'
dixit et extemplo populumque gravemque senatum
convocat, ante tamen pacali cornua lauro
velat; et aggeribus factis a milite forti
insistit priscosque deos e more precatus
'est' ait 'hic unus, quem vos nisi pellitis urbe,
rex erit. is qui sit, signo, non nomine dicam:
cornua fronte gerit! quem vobis indicat augur,

---

596 Cornua fronte gerit quem vobis indicat auctor, *sic citat Eutyches Ars I 3 (Keil V 469), cf ad XI 405.*

---

580 pecudum *cFrancof R Burm* ‖ cippi *h n ς ω*, cỳpi (cipe *581*) *F* 581*sq* cippe *h n ς ω* ‖ lacie *F d v* b_1 b_2 ‖ corni(bus *i r m 2*) *F* ‖ artes (*corr*) *v* ‖ tibi enim se, Cipe, tuisque — debebunt *Hs* 583 moram *ς Hs vulgo olim* ‖ que *om* a_2 a_{11} *v* 584 Appropera *F*, Accelera w_2, Nunc propera w_4, Ha propera b_2 a_{11} *ς* 585 cepto a_1 a_3, capto w_8 ‖ perhempni e^2, per aeuum a_1 a_3 *cThuan* 586 Retulit *h v* b_1 b_2 w_1 $w_{2\ 4}$ *ς* ‖ inde pedem a_{12} $w_{4\ 7}$ ‖ que *om h* 587 Aduertens w_6 ‖ procul (h)a(h) procul *F d* e^2 b_2 a_{13} *ς R Hs vulgo*, procul hī // procul *h*, pr. hinc pr. *v ς*, proc. o pr. a_{12} *n ς VA* ‖ omina *A Plan RA vulgo*, omnia *v* b_1 b_2 (a_{13}, *corr*) *V Korn*, omn/a *F*, /omina *h*, omnia *ad Hor ep II 2, 199 citat Bentley* 588 dii *F h g v* b_1 b_2 ‖ multoque ego tutius *p*, multo quoque iustius a_1 a_{13} 590 extimplo *F g v* a_2 591 tamen pacali (placali *h n*) cornu lauro *h* e^2 *n* a_{10} a_{13} *w ς ω*, tamen (pacali *i r m 2*) noua cornua fronde *F*, tamen placcali c. fronde *d*, tamen capitis noua cornua (carmina *v*) fronde (*sed* de *ex* te *g*) a_9 a_{11} a_{12} *g* w_4 *v ς cBas F II 26*, tamen cap. n. cornua lauro a_1 a_3 a_4 $a_{5\ 6}$ w_7 *ccDresd Berol Zwicc et cod Caelestinorum*, t. cap. n. cornua uelat (placali c. lauro *sscr m rec in* b_2) b_1 b_2, tamen cupiens n. cornua lauro a_2 593 priscosque *F h* e^2 b_1 b_2 w_1 $w_{2\ 7}$ *ς post Naugerium Merkel*, priscoque *a w n g d v ς Plan ω Hs vulgo olim* ‖ uiros a_1 ‖ ex more b_1 b_2 $w_{2\ 3\ 6}$ *ς*, de more a_9 *d ed Junt 1522* 594 En ait a_{10} w_8 *ς Hs vulgo olim* ‖ ni pell. *ccCantabr et Thuan Hs* 595 erit hic a_1 a_4 w_8 ‖ quis sit a_1 a_2 a_8 *d* $w_{2\ 4}$ *R* 596 nobis (*def Studi II 25 Bernardini*) e^2 *v* b_1 *ς* ‖ auctor *Eutyches*

si Romam intrarit, famularia iura daturum.
ille quidem potuit portas inrumpere apertas,
sed nos obstitimus, quamvis coniunctior illo
nemo mihi est. vos urbe virum prohibete, Quirites,
vel, si dignus erit, gravibus vincite catenis
aut finite metum fatalis morte tyranni!'
Qualia succinctis, ubi trux insibilat eurus,
murmura pinetis fiunt, aut qualia fluctus
aequorei faciunt, siquis procul audiat illos,
tale sonat populus; sed per confusa frementis
verba tamen vulgi vox eminet una 'quis ille est?',
et spectant frontes praedictaque cornua quaerunt.
Rursus ad hos Cipus 'quem poscitis' inquit, 'habetis'
et dempta capiti populo prohibente corona
exhibuit gemino praesignia tempora cornu.
demisere oculos omnes gemitumque dedere
atque illud meritis clarum (quis credere possit?)
inviti videre caput; nec honore carere
ulterius passi festam inposuere coronam.
at proceres, quoniam muros intrare vetaris,
ruris honorati tantum tibi, Cipe, dedere,
quantum depresso subiectis bubus aratro

---

597 intrarit *om* (*add m 3*) h, intrabit a_{10} w_1 ‖ dabuntur (*corr m 2*) a_4, daturus R 598 portas potuit (*corr* g^2) a_5 w_1 g v *c Vratisl* ‖ aportas (*corr*) h 599 obstruimus a_{10} ‖ illi g 600 Nemo (me *ex* m i) est g, mi nemo est r m^2 *p 415 LMüller* ‖ "uirum "urbe h ‖ uirum remouete ς 601 uincire w_1 ‖ carinis (*corr*) v 602 A(ut *i r m 2*) F, Vel p ‖ morte fat. n, fat. more h R ‖ fatali morte (more *alii*) ς 603 sub cinctis a_1, subcinctis a_2, peliacis *cLeid Bothe* ‖ *ταῖς οἰκείαις πεύκαις Plan* ‖ nisi trux w_8 ‖ immurmurat a_6 a_{10} 604 spinetis b_1 b_2 $w_{6\ 8}$ 605 Aequ. f//it (ac *eras, ut videtur*) siquis h 606 frementis ς *Hs vulgo*, trementis A ω, *δείσαντος Plan* 607 est *om* a_{10} w_2 *del Hs* 608 Inspectant g v, Expectant w_5 ‖ fontes (*corr*) d 609 cypus F, cippus h n b_2' ω ‖ positis (*corr m 2*) v, quaeritis a_1 a_3 ‖ habemus *cOxon Bothe* 610 capiti dempta e^2 *Merkel* ‖ pop. spectante a_2, pop. mirante *vel* nullo prohibente *Burm* 611 timpora h g v, tympora F 612 Dimisere h n w_6 ‖ omnes oculos w_8 ‖ dederunt w_1 w_8 613 clarum meritis b_1 w_5, mer. aruum (*corr m 2*) g, mer. paruum v ς, mer. clarum *cGoth*, mentis clarum a_8 ‖ possit h e^2 n a w ς ω, posset F d g a_9 v b_1 b_2 $w_{4\ 5}$ ς 615 possunt a_1 616 At quon. proc. *cZwicc* ‖ uataris v, uetatis b_2 $w_{4\ 5}$ *cSenat*, uetarunt *cZwicc*, uereris *cMoreti Hs vulgo olim* 617 cype F, cippe h n ‖ dederunt a_2 a_3 d n $w_{2\ 4}$ 618 subpresso v ‖ subiectis depresso w_4 ‖ bubus F g n a_5 v ς *RA vulgo olim*, bobus h e^2 β_1 β_2 a w ς *V Merkel*

conplecti posses ad finem lucis ab ortu,
cornuaque aeratis miram referentia formam
postibus insculpunt, longum mansura per aevum.
Pandite nunc, Musae, praesentia numina vatum *Aescula-pius.*
(scitis enim, nec vos fallit spatiosa vetustas),
unde Coroniden circumflua Thybridis alti
insula Romuleae sacris adiecerit urbis.
Dira lues quondam Latias vitiaverat auras,
pallidaque exsangui squalebant corpora morbo.
funeribus fessi postquam mortalia cernunt
temptamenta nihil, nihil artes posse medentum,
auxilium caeleste petunt mediamque tenentis
orbis humum Delphos adeunt, oracula Phoebi,
utque salutifera miseris succurrere rebus
sorte velit tantaeque urbis mala finiat, orant:
et locus et laurus et, quas habet ipse pharetras,

---

624 *sq* unde Coroniden—urbis] *laudat Priscianus II 34, cf ad XIV 779.*

---

620 619 *n* **619** solis ab w_8 ς *R Hs vulgo olim* **620** aeratis *a m 2 cUrbinas et e coni Jacobus a Cruce Hs vulgo,* auratis *A Plan ω Jahn* ‖ aur. templi ref. *h* **621/748** *exstant in* τ **622** musas a_{10} **624** coronidem b_1 b_2 a_1 a_6 *R,* coronidē *h* a_9 *w,* coronidē (*sed*^{den} *eras*) e^2 ‖ circūfluu/ hybridis *F,* circumfluat hibridis τ ‖ tibridis *g* a_6 w_1 $w_{4\ 6}$ *v* b_1 ς, tybridis $w_{2\ 8}$ ς ‖ th. undis a_1 a_9 *n* ς, tibr. unda (vel alti *sscr*) a_6, Thybr. alveo *Hs vulgo olim,* Thybride flavo *Burm* **625** adiecerit (ł accerserit *sscr d*) *F d* a_1 a_5 b_1 b_2 *y* ς ω *Riese,* adgecerit *h,* acceuerit w_1, accesserit e^2 *x* a_9 $w_{2\ 4\ 7}$ ς, accerserit *g v n z* ς, aduerterit a_6, arcesserit τ a_{10} $w_{6\ 8}$ ς *cBas F II 26,* aduexerit a_2, deiecerat *Prisciani codd*, adiecerat a_4, acciuerit *cBonon Merkel*^{2}, asciuerit *cMenardi Hs vulgo olim,* adlegerit *Trans Cambr Ph S III 153 Housman* ‖ *τοῖς θεοῖς τῆς Ῥωμαίων ἐνέγραψε πόλεως Plan* **626** licias *v* ‖ condam w_1 w_2 ‖ intrauerat w_5 ς, uitiauerat a_{12}, inuoluerat *R* ‖ oras a_9 ς, undas *vel* aras ς **627** pallebant *h* $w_{2\ 8}$ *cBerol,* (sq *ex corr*)ualebant *F* ‖ uiscera a_1 ‖ tabo (*cf georg IV 252*) a_{11} w_4 ς *Hs vulgo olim,* tabe *Gronov* **628** postquam fessi *d* **629** nihil nil b_1 a_{10} a_{11} ‖ nihil *semel n* ‖ temp. nichil artes potuisse *h* ‖ nihil artes nil a_9 ‖ meden(t *ex* d)um τ, medendi (*cf VII 526*) *cThuan,* medentis *cMoreti,* medentes *Hs* **630** tenentis *A* ω *Ehwald,* terentis τ, tenentes ς *Hs vulgo* **631** *desinit hic p* **632** salutifer(a *ex* o *m 2*) *F* ‖ succumbere τ **634** ipse *A* ω, illa (*cf I 558*) *cCantabr Hs,* ipsa ς, ille b_1 b_2 $w_{3\ 6}$ ς ‖ pharetras (*cf quae dixi Hermes XXXIX 45*) τ *A* ω *Ehwald,* pharetr(e *ex* as) *n,* pharetrae $w_{6\ 7}$ *y* ς *Hs vulgo,* pharetre/ a_5, sagittas a_6 ‖ *ἡ δάφνη καὶ ἣν ἐκεῖνος ἔχει φαρέτραν—ἐσείσθη Plan*

intremuere simul, cortinaque reddidit imo
hanc adyto vocem pavefactaque pectora movit:
'quod petis hinc, propiore loco, Romane, petisses,
et pete nunc propiore loco! nec Apolline vobis,
qui minuat luctus, opus est, sed Apolline nato.
ite bonis avibus prolemque accersite nostram!'
iussa dei prudens postquam accepere senatus,
quam colat, explorant, iuvenis Phoebeius urbem,
quique petant ventis Epidauria litora, mittunt.
quae simul incurva missi tetigere carina,
concilium Graiosque patres adiere, darentque,
oravere, deum, qui praesens funera gentis
finiat Ausoniae: certas ita dicere sortes.
dissidet et variat sententia, parsque negandum
non putat auxilium, multi retinere suamque
non emittere opem nec numina tradere suadent:
dum dubitant, seram pepulere crepuscula lucem,
umbraque telluris tenebras induxerat orbi,
cum deus in somnis opifer consistere visus

---

635 Contremuere *cJunianus* ‖ i/mo *F*, ima w_6 636 adito τ *F* e^2 ς, a(d *ex* u *m 2*)dito *h*, aditu *v* b_1 b_2 w_1 w_4 $_7$ ς, adit(u *ex* o) *n* ‖ patefactaque τ *n* ‖ corpora *h x y* b_1 b_2 w_4 ς 637*sq* Quid (*corr* F^2) *F n* ‖ petis hoc b_1 b_2 *cZwicc*, petis hic a_4 ‖ petis hinc, properans alio *R* ‖ petisses et pete nunc properans alio *Withof* ‖ I pete nunc a_4 ς ‖ nobis b_1 640 accersite *A* ω, arcessite *h* ϗ a_5 a_{13} w_6 $_8$ ς *vulgo ante Merkelium* ‖ prolem huc acc. a_2 641 postqu. prudens a_4 ‖ cepere a_4 ς 642 explorant τ *g v* β_1 β_2 *a w* ς ω, explorat *X* a_8 $_9$ a_{10} w_5 ς 643 pet(a *ex* u)nt *v d* ‖ epidaurea *h* w_3 *ccGoth et Senat* ‖ mittant b_1 b_2 644 Quod simul *R* ‖ Qu(a)e postquam curua *a* e^2 *n Merkel*, Quae postquam incurua ϗ, Que simulac curua *v* 645 Consilium *v* b_1 b_2 ς ‖ adire *v* ‖ duintque *vel* parentque *Bothe* 647 certas ita (*cf 435*) dicere e^2 *y* ς *Hs vulgo*, certa(s *add m 2*) it (*i r m 2*) adicere *F*, certas addicere *probante* (*cf Bibl Diez 1072*) *Heinsio* ς, certant ita dicere a_{13} *d g* b_1 *w* ς, certant hoc dicere *h cSenat*, certant hec dic. ς *R*, certas hoc dic. a_9 *et e coni Riese*, certant addicere (*fort recte, ut sit parenth, cf I 617 V 394*) τ a_{10} a_{11} ς, certant adicere a_5 *n*, certantque addicere *v*, certant adicere b_2, certant adiicere ς *VA*, certant adiicere *x*, cert. adicere (ita dicere *sscr*) ϗ, certasque abicere *cBas F II 26*, certantque ita dic. ς *Vivianus* ‖ ἑνίστανται τοιγαροῦν κλήρους βαλέσθαι *Plan* 648 et uana est a_4 649 et multi a_{10} *n* ‖ tenuere a_2, renuere ς *Hs vulgo olim* 650 amittere *v* a_3 a_4 $_8$ b_1 ς, emittere *d*, dimittere ς 651 populare *v* ‖ noctem (lucem *sscr d*) e^2 a_9 *d* w_4 $_7$ ς ‖ *cf I 219* 652 *del Hs* ‖ obduxerat a_9 653 opifex a_1 ‖ iussus a_8

ante tuum, Romane, torum, sed qualis in aede
esse solet, baculumque tenens agreste sinistra
caesariem longae dextra deducere barbae
et placido talis emittere pectore voces:
‘pone metus! veniam simulacraque nostra relinquam.
hunc modo serpentem, baculum qui nexibus ambit,
perspice et usque nota, visum ut cognoscere possis!
vertar in hunc, sed maior ero tantusque videbor,
in quantum verti caelestia corpora debent’.
extemplo cum voce deus, cum voce deoque
somnus abit, somnique fugam lux alma secuta est.
Postera sidereos Aurora fugaverat ignes:
incerti, quid agant, proceres ad templa petiti
conveniunt operosa dei, quaque ipse morari
sede velit, signis caelestibus indicet, orant.
vix bene desierant, cum cristis aureus altis
in serpente deus praenuntia sibila misit
adventuque suo signumque arasque foresque
marmoreumque solum fastigiaque aurea movit
pectoribusque tenus media sublimis in aede
constitit atque oculos circumtulit igne micantes;
territa turba pavet, cognovit numina castos
evinctus vitta crines albente sacerdos:

---

654 tuum est w_1 **655** tenet *n*, gerens w_7 **656** longe *A* ‖ “deducere “dextra *h* **657** placito a_{10} ‖ talis a_5, tales *A ω vulgo* **658** me(t *ex* c *m 2*)um *v*, metum a_3 ς ‖ ueniam *om h* ‖ nostra *om τ* **659** baculo $\bar{v}$ *h*, iaculum w_2 **660** Aspice b_1, Prospice a_2 ς, Respice a_{13} w_1 ς ‖ uisum ut (ut *om* a_{10} *n*) a_{10} *n* ς *VA*, uisu ut (*sed cf trist III 5, 11 ex P III 4, 18*) *A τ R vulgo* **661** Uertatur—tantumque a_3 **662** quant. debent cael. c. uerti e^2 $w_{5\ 6\ 7\ 8}$ *Merkel* ‖ corp. possunt ς **663** Extimplo *τ F g* a_5 *v* b_1 **664** *sq.* lux alma secuta est Postea, sidereosque *p 166 Bothe* ‖ Postquam sid. a_6 ‖ sydereas *F*, sidereas *τ* ‖ aur. remouerat (*cf IV 81*) a_2 ς **667** Conueniunt e^2 a_2 a_8 a_{10} *n v d* ς *cBas F II 26 VA vulgo*, Cum ueniunt *z*, Perueniunt *τ F h g x y* b_1 b_2 ς *R Korn* ‖ *cf Pr S G 1893, 24* **670** misit e^2 b_1 b_2 *n a w* ς *ω*, mouit (*ex 672*) *τ F h g* $a_{5\ 9}$ a_{11} w_3 *v* ς **671** suo *a m rec n* ‖ forasque *τ* **672** fastigia et a_2 **673** que *om τ* ‖ ide (*corr m 2*) *v* **674** ille *n* ‖ mic(antes *deest*) *n*, $\overset{\text{mi}}{\text{u}}$acantes *F*, *ἀποπάλλοντας* (*i e* vibrantes) *Plan*, minaces w_1 **675** pauent (*fort recte*) a_{13} ‖ no$\overset{\text{v}}{\text{m}}$ina *v* ‖ castos *τ* e^2 ς *Hs vulgo*, castus *F h a n g v w* b_2 ς *Jahn*, custos b_1 ‖ numen acastus ς

'en deus est, deus est! animis linguisque favete,
quisquis ades!' dixit 'sis, o pulcherrime, visus
utiliter populosque iuves tua sacra colentes!'
quisquis adest, visum venerantur numen, et omnes
verba sacerdotis referunt geminata piumque
Aeneadae praestant et mente et voce favorem.
adnuit his motisque deus rata pignora cristis
et repetita dedit vibrata sibila lingua.
tum gradibus nitidis delabitur oraque retro
flectit et antiquas abiturus respicit aras
adsuetasque domos habitataque templa salutat.
inde per iniectis adopertam floribus ingens
serpit humum flectitque sinus mediamque per urbem
tendit ad incurvo munitos aggere portus.
restitit hic agmenque suum turbaeque sequentis
officium placido visus dimittere vultu
corpus in Ausonia posuit rate: numinis illa
sensit onus pressa estque dei gravitate carina;

---

677 En deus est deus est (*cf Pr S G 1893, 25*) ***F τ a e²*** ***g*** b_1 b_2 ***w d x y ς ω,*** Et deus est deus est ***h*** a_8 a_{10} ***ς*** *cBas F II 26,* En deus en deus est a_4 a_{12} ***n z ς,*** Et deus en, deus en *Hs vulgo olim,* Et, deus en, deus est *Baumg-Crusius* ‖ En deus est: deus est hic an. longiusque ***R*** ‖ *καὶ φησὶν· Ὁ θεός ἐστιν, ὁ θεός ἐστιν Plan* ‖ linguisque (que *om* w_4 ***ς***) animisque w_2 w_4 7 ***ς*** *Plan Hs vulgo olim* 678/679 *om* (*add m 2*) ***v*** ‖ adest ***τ*** a_9 ***w n ς VA*** ‖ sisque o pulch. ***ς***, sis omittissime v^2 680 ades a_5 ‖ uisum (*cf 678*) ***τ F*** e^2 ***g a n v*** b_1 b_2 ***x y z ς*** *Plan ω,* iussi (*coll III 130*) *Bentley,* iussum (*cf XI 591*) ***h d y ς*** *Hs vulgo* ‖ ad. numen uisum uen. a_3 w_1 ‖ uenerantur (*cf NJhbb 1894, 645*) a_2 a_8 ***d*** w_1 ***ς*** *V Hs,* ueneratur ***τ A*** *RA Jahn* 682 prestat (n *sscr m 2*) ***τ*** ‖ et mente et uoce ***τ F*** e^2 ***a w n g v*** b_1 b_2 ***x y z*** *R Hs vulgo,* et uoce et mente ***h d*** w_6 ***ς*** *Plan VA Riese* 683 hiis ***d*** ‖ motusque *ccBersmanni et Zwicc* ‖ pignera ***h*** *Merkel²* ‖ pignora e xistis (*sic*) ***v*** 684 Ter repetita ***ς*** *Hs vulgo olim* ‖ dabat a_4 685 Tunc ***h v g*** b_1 ***ς*** *Riese* ‖ elabitur ***h ς***, collabitur b_2 ***ς*** 686 Tendit et ***d***, vertit et *p 166 Bothe* ‖ (h *add m 2*)abiturus ***F***, habiturus a_6 w_4 687 Asuetasque ***F d*** ‖ domus b_1 688 Inde superiectis *cSprot* ‖ adoperta ***τ*** 689 medi(a *ex* u)mque ***v*** 690 Tendit et a_3 ***h d*** ‖ ad incuruos w_7, ab incuruo a_1 a_2 a_3 ‖ ag. muros w_2 691 Respicit (t Restitit *sscr v*) ***τ n v*** a_5 ‖ frequentis ***ς***, sequentes w_1 692 iussus a_3 ‖ demittere w_4 694 honus e^2 ‖ pressa estque dei gr. car. e^2 *et e coni Capoferreus,* pressaque d. grau. carina ***F τ n a w g x y z ς*** *Plan VA Hs vulgo,* pressa/que dei gr. carina ***v***, pressaque d. gr. c. est a_{11} a_{12} a_{13} ***d ς***, pressaque d. est gr. carina *cGoth R,* pressaque est dei gr. c. a_6 a_8, pressamque d. gr. carinam ***h*** ‖ onus et pressa dei gr. c. est. Aeneadae *g. ad Charit p 277 (ed a 1750) Dorvillius*

Aeneadae gaudent caesoque in litore tauro
torta coronatae solvunt retinacula navis.
Inpulerat levis aura ratem: deus eminet alte,
inpositaque premens puppim cervice recurvam
caeruleas despectat aquas modicisque per aequor
Ionium zephyris sextae Pallantidos ortu
Italiam tenuit praeterque Lacinia templo
nobilitata deae Scylaceaque litora fertur;
linquit Iapygiam laevisque Amphrisia remis
saxa fugit, dextra praerupta Celennia parte,
Romethiumque legit Caulonaque Naryciamque,

---

696 Tota w_7 ‖ naues τ, naui ς *Burm*, puppis ς *R Hs*, classis e^2 w_4 ς *Merkel* **697** Inpulsat a_{10} ‖ (e *i r m 2*)minet *F* **698** puppem a_1 w_2 ‖ remusa (*sic*) w **699/780** *hic omissi post 862 inserti in d* **699** Ceruleus a_{10} ‖ Ceruleam — aquam w_1 w_6 ‖ Prospectat a_4 ‖ modicumque a_{10} b_2 **700** sextae *recepi* (*cf Pr S G 1893, 26*) *ex A* ω, sexto w ς *Hs vulgo*, sextos a_3 **701** *sq* latinia $w_{2\ 5\ 6}$, lauinia w_4 licinia w_7, lucinia v ‖ templo ($w_{2\ 4\ 5\ 6}$ *ex sil*) *Hs vulgo*, templa *A* ω *Jahn* ‖ Nobilitata *A* ω *vulgo*, Nobilitate (a *sscr* a_6 h^3) τ *h* a_4 a_6, Nobilitata w_5, nobilitat(a *ex* e *m 2*) *F* ‖ deae a_5 ς *Hs vulgo*, dec$_{\text{ę}}$ τ, dee$_{\text{ę}}$ v, de(a *ex* e *m 2*) *F d*, dea *h* e^2 *a* w_1 $w_{4\ 5\ 6\ 8}$ *g* ς ω *Jahn*, dā *n* ‖ Scylaceaque *Exerc Solin p 65 Salmasius vulgo*, sci(y)lleaque *F* τ e^2 *h d a g v* ς *R*, si(y)lleaque *n* b_2 a_5 w_4, scileaque b_1, cilleaque w_1, sileaque a_8, scylleque *R* ‖ *τὴν τοῦ Σκιλλαίου ἠϊόνα Plan* ‖ in lit. *R* ‖ fertur *i r* F^2 **703/705** *obelo notat Merkel* **703** *sq* Liquit a_6 w_1 w_4 ‖ Linquit et amphigiam b_2, L. iaphigiam τ a_5 v, L. iapiam *g*, L. iapiniam w_1 w_4, L. iam phrigiā ‖ leuisque *F*, leuis(que *om*) a_{13}, leuaque τ *g* a_8 *v* $w_{2\ 6}$ ς *Gierig*, leuibus(que *om*) *V*, leuibusque a_3 a_{10} a_{11} w_1 $w_{4\ 8}$ *A* ‖ amphrisia e^2 *n ccGoth et Senat Merkel*, amphrisea w_7, amphrysia ς *RA Bothe*, amphisia τ *F h d* a_5 *g v x* b_1 b_2 ς *V*, amphissia ς *Hs vulgo olim*, āphisia w_1 w_4, amphirsia *y*, amphrigia a_2 a_{10} w_6, amfrigia *z*, *τὰς Ἀμφρασίους πέτρας Plan*, Amphysia *Regius*, Argennia *Is Vossius* ‖ laevisque Amphisia remis saxa legit *Adv I 20 Turnebus* ‖ laevaque Amphissia remis — dextra praer. Argennia *NJhbb 1859, 643 Suchier* **704** celennia *a g d* ς *Plan V Jahn*, celenia τ *n* b_1 $w_{5\ 6}$ *et codd AC Planudis*, celenea w_2, cellenia e^2, celēnia *h*, celēpnia a_5, celemnia *F*, ci(y)lenia a_4 b_2 ς, cyllenia *R*, cillenia a_{10} w_1 w_7, celamina *v cVratisl*, ceraunia a_3 ς *A Hs vulgo olim*, Cocinthia (*coll Plin H N III 95*) *Is Vossius*, Columnia (*ut* Columna Rhegia, *στηλίς*, *dicatur*) *l c Turnebus* **705** Romethiumque τ e^2 *g x y* ς *Merkel*, Rhometiumque *F*, Remethumque a_{11}, Remethiumque *n* w_1 ς, Remetiumque a_9, Remiciumque w_3, Remechiumque $w_{4\ 7}$, Rhoemitiumque *h* ς *Riese*^{2}, Romechiumque a_2 ς *VA Hs vulgo olim*, Prometiumque (uel plemirium *sscr m 2*) a_4, Promothiumque a_8, Rometheumque ς, Romeciumque *d v*, *Ῥωμίτιον Plan*, Plemiriumque a_1 a_6 b_1 ς, Phometiumque b_2, Plemyriumque *R*, Plemmyriumque *inde in Mscr Diez 1072 Hs*,

evincitque fretum Siculique angusta Pelori
Hippotadaeque domos regis Temesesque metalla,
Leucosiamque petit tepidique rosaria Paesti.
inde legit Capreas promunturiumque Minervae
et Surrentino generosos palmite colles
Herculeamque urbem Stabiasque et in otia natam
Parthenopen et ab hac Cumaeae templa Sibyllae.
hinc calidi fontes lentisciferumque tenetur
Liternum multamque trahens sub gurgite harenam
Volturnus niveisque frequens Sinuessa columbis

---

708 *Martialis XII 31, 3*: Prataque nec bifero cessura rosaria Paesto, *cf georg IV 119.*

Rheginumque *Regius*, Rumentumque (*i e Rhegium*) *Jac a Cruce*, Lametumque *IsVossius*, Remigioque *vel* Remigiumque (*hoc pro remigibus dictum putat NJhbb 1859, 643 Suchier*) *Adv I 26 Turnebus* ‖ caulonaque τ *g v* b_1 *a w* ς ω, caunolaque *F h* e^2 *d*, cannolaque w_1 w_4 $_8$, callonaque w_2, cymolamque a_{10}, conantaque b_2 ‖ nari(y)ciamque τ *g v w* ς *R Hs vulgo*, nariamque *F*, naricianque *h*, naritiamque e^2, naritiamque *n* b_1 w_7 ς *VA*, nauriciamque b_2, *Ναυρικλαν Plan*, Naryciumque *Hs* 706 Peruicitque b_1, Euicitque a_3 w_4, Emicuitque a_4 ‖ pelorim e^2 707 Hyppotadeque *F*, Hippothateque *v*, Hyppotateque *g*, ypotadeque b_2 *w*, ypodadeque a_2, ipedateque b_1 ‖ domos *h g a w* ς ω, domus (*fort recte, cf 717 I 121 XIII 712*) τ *F* e^2 a_6 *n* w_2 *v* b_1 b_2 ς, domū w_6 $_8$, domum a_{12} *R* ‖ reg(e *ex* i)s *v* ‖ themesesque *F d*, tenese(s *ex corr*)que *h*, tenedosque a_6, temesique w_2 ‖ *τὰ Ταμέσης μέταλλα Plan* 708 Leucosiamque a_{10} ς *VA Hs vulgo*, Leucoriamque τ *F* e^2 a_5 *g* b_1 *w* ς, *τὴν Λευκορικήν Plan*, Leucoricamque w_2 d_1 *R*, Leuconiamque a_2 *v*, Leuconamque a_3 *h*, Leucatēque *d*, Leuthoriumque b_2, Yecoriamque *n*, Leucasiamque *Hs* ‖ trepidique τ 709 capas b_1 b_2 w_2 $_6$ $_8$, capas a_{11}, cereas *h* a_5, capretas w_3, ca(n *del*)preos w_5, campos a_{10} w_1 cere/ (ā *fort eras*) *F* ‖ promunturiumque *n* w_3 *Riese*, promuntoriumque a_1 *v* ς *R*, promunctoriumque (*def B Ph W 1886 Sp 67 et 99 HRönsch*) τ *F h* e^2 a_{11} *g* ς, promontoriumque b_1 b_2 *w* ς *VA vulgo olim*, promotoriumque a_1 a_5 710 Surrentinos generoso w_7 *cZwicc A* ‖ onerosos b_1 711 orbem b_1 ‖ scabrasque (et *om*) b_1, fabiasque et e^2, stabiāque et *n*, stabulas et a_{10}, stabilas et *h* ‖ (mi *ex* o *m 2*)tia natam *h* 712 Pathenopē *h*, Partenopem a_2, Partonopen a_9, Partenopē w_4 $_5$ $_8$, Partonopem a_1 w_1, Parthonopem a_4, Partenopenque *v* ‖ cỳme(e *ex* a *m 2*) *F*, cy(i)mee τ *h* a_5, *Κιμαίας Plan* ‖ sybille *F*, sibille τ *v* b_1 b_2 713 H(in *i r m 2*)c *F* ‖ calibi τ ‖ lentesciferumque *d*, lentis cyferumque *h* ‖ tenentur w_1 ς *Hs vulgo olim* 714 Liternum *h* ς *Hs vulgo*, Lintinum a_2, Linturnum *n* w_5, Lenternum *d*, *Λίντερον Plan*, Linternum τ *A* ω ‖ multasque—harenas w_2 715 Volturnus τ e^2 ς *VA Merkel*, Vuolturnus *F*, Vulturnus *cett* ω *vulgo* ‖ fre(qu *ex corr m 2*)ens *F* ‖ sinuessa τ *A*, sinuella *g*,

Minturnaeque graves et quam tumulavit alumnus
Antiphataeque domus Trachasque obsessa palude
et tellus Circaea et spissi litoris Antium.
huc ubi veliferam nautae advertere carinam
(asper enim iam pontus erat), deus explicat orbes
perque sinus crebros et magna volumina labens
templa parentis init flavum tangentia litus.
aequore placato patrias Epidaurius aras
linquit et hospitio iuncti sibi numinis usus
litoream tractu squamae crepitantis harenam
sulcat et innixus moderamine navis in alta
puppe caput posuit, donec Castrumque sacrasque
Lavini sedes Tiberinaque ad ostia venit.
huc omnis populi passim matrumque patrumque

---

729 *Walahfrid Strabus LXXVII 17* (*Duemmler II 416*): Tota te plebis populique passim turba conlaudat.

---

simessa ***d***, semesa w_6, submessa a_2, sinuosa ***F*** a_6 w_1 *R*, simexa a_{10} ‖ columbis w_1 w_3 ***g*** *ccBonon Goth et Medic Hs vulgo,* colubris a_4, colubris ***τ*** ***A*** *Plan* ***ω*** **716** Minueturque (tuneq *sscr 2 m*) ***τ*** ‖ qua a_9 ‖ cumulauit ***g*** ‖ al(u *ex* o *m 2*)mnus ***τ*** ‖ Illis litoribus dantem post temporis urbi Seruantemque pie caietam nomina [nomine a_9] fame *post 716 in textu* a_2 a_6 a_9 w_5 **717** Anticipateque ***τ***, Antiphatae(que *om*) ***n*** ‖ trachasque ***n*** a_2 a_3 a_4 a_{10} a_{12} ***w*** ς ***A*** *Hs vulgo, Τραχάς Plan,* tracasque ***τ*** ***F*** e^2 ***d*** ***g*** ***v*** b_1 a_1 a_5 $a_{6\ 9}$ a_{11} $w_{2\ 4}$ ς *V*, thracasque ***h***, tracas(que *om*) a_1, traccasque a_{13} w_6, trachimque b_2, tratasque *R* ‖ Trachisque (*coll Strab V p 233*) *Adv in poetas Gr et Lat* (*Halle 1898*) *Blaydes* ‖ obsesse ***τ*** **718** circe(a *i r m 2*) ***F*** ‖ et curui *cDresd*, et scissi *Kraffert* ‖ antium ***τ*** ***x*** w_2 ς *Regius A vulgo,* antū ***F***, ancium a_5, antrum ***h*** ς *R*, Ἄντρον *Plan*, anthon a_4, anxur ***g*** ***v*** ς, ansur ***n***, ansur a_1, ancon e^2 ***d*** ***y*** b_2 w_1 ς, ancum *cBas F II 26 V*, Axur *in Mscr Diez 1075 Hs* **719** ueliuolam *cMedic Bothe*, ueligeram *cDresd* ‖ auertere *cDresd*, euertere ***n*** **720** portus e^2 ‖ iam uentus ***n*** **721** uoluntia ***F***, uoluens w_5 **722** adit a_3 ς *R* **723** pacato (*corr* ***F*** ^{2}) ***F*** ***n*** $a_{3\ 8}$ *R vulgo ante Riesium* ‖ epadaurius (*corr*) e^2 ‖ arces b_1, oras w_4, auras ***d*** **724** Liquit ***g*** ***v*** ‖ sibi iuncti (*sed cf Pr S G 1893, 26*) ***h*** *Riese* ‖ iuncta ***τ*** ‖ usu ***τ***, aras a_{10} **725** suame (*corr m 2*) ***F*** ‖ trepidantis a_{10} ς **726** innisus (*sed cf quae dixi ib*) ***h*** *Riese* ‖ alta *add* ***F*** ^{2} **728** Lauinii a_1 a_3 w_1 $w_{2\ 5}$ ***g***, Lauinie a_3, Lauinias e^2 ‖ tyberinaque ad hostia ***τ*** ***F*** **729***sq* Huic a_1 a_{10} ς ‖ omnis populi *Mscr Diez BSant 11 cRottendorphianus Riese,* omnes (om̄s ***τ***) populi ***τ*** ***A*** ***ω*** *vulgo olim,* oies (*i e* omnes *ex* omnis) pop. ***z*** ‖ passimque a_{13} ‖ matrumque patrumque ***A*** ***ω*** *vulgo*, matrumque senumque ***h*** a_1 w_3 ς *Plan Riese*^{2} matrumque nurumque (ł patrū *sscr m 3* ***n***) a_3 ***n*** ‖ turba fuit a_1, turba uenit

obvia turba ruit, quaeque ignes, Troica, servant,
Vesta, tuos laetoque deum clamore salutant.
quaque per adversas navis cita ducitur undas,
tura super ripas aris ex ordine factis
parte ab utraque sonant et odorant aera fumis,
ictaque coniectos incalfacit hostia cultros.
iamque caput rerum, Romanam intraverat urbem:
erigitur serpens summoque adclinia malo
colla movet sedesque sibi circumspicit aptas.
scinditur in geminas partes circumfluus amnis
(Insula nomen habet) laterumque a parte duorum
porrigit aequalis media tellure lacertos.
huc se de Latia pinu Phoebeius anguis
contulit et finem specie caeleste resumpta
luctibus inposuit venitque salutifer urbi.

Divus Iulius. Hic tamen accessit delubris advena nostris:
Caesar in urbe sua deus est; quem Marte togaque
praecipuum non bella magis finita triumphis
resque domi gestae properataque gloria rerum

---

a_6 ‖ seruant b_2 w ς ω *vulgo*, seruat (*fort recte, cf Pr S G 1893, 27*) *A VA* ‖ *τὸ σύστημα — συρρέουσι — τὸ φυλάττον στίφος Plan* ‖ ‖ huc omnis populus passim, matresque patresque, obuia turba ruunt, quaeque ignes, Troia, servant *Hs* ‖ passim iuuenesque senesque *vel* matresque nurusque *coni* (*cf Mscr Diez 107ɔ*) *idem* **731** leto(que *om*) *F* ‖ salutat τ b_1 w_1 **732** nauis deducitur b_1 ‖ undis v **734** adorant $a_{6\ 8}$ a_{10} b_1 w_5 ς ‖ fumo b_1 *cStrozzanus*, fumi *unus Heinsii*, simul ς **735** Lectaque *in Mscr Diez 1075 Hs* ‖ congestos a_1 w_3, subiectos *coni* (*cf Gronov Obss I 13*) *Scaliger* ‖ incalficit τ **736** Iam(que *om*) v **737** adclinia a_4 a_5, aclinia b_1, adliuia (*sic*) τ, ad(cli *i r*)uia *F*, ac(d)clinia *cett* ω ‖ *ἐπ' ἄκρου τοῦ ἱστοῦ τὴν κεφαλὴν ἐπικλίνας κινεῖ Plan* **738** Colla tenet a_6 ‖ sedesque procul *cMoreti* **739/744** *i mg* e^3 **739** Cinditur τ ‖ amnis *i r* v ‖ circ. humor (*ex I 30*) *cBerol* **740** habens e^2 ‖ laterum de p. τ g a_8 y v $w_{4\ 5}$ *ccBersm Berol Sulm R*, laterumque e p. *Merkel*, Arctorum a parte (*'quoniam haec insula in actis Martyrum plerumque* Insula Lycaonia *appellatur'*) *Sprengel* **741** aequalis *F*, aequales F^2 τ *cett* ω *vulgo* **742** de latia h e^3 v ς *vulgo*, delata τ *F* w_4 *VA*, de lata a_5 g n d b_1 b_2 ς, delatum a_4 w_1, delatus *R* ‖ primum *R* ‖ *ἐκ τῆς Λατίνων νεώς Plan* ‖ phoebeus h_2 ‖ *inter* **742/743** *vacuum spatium trium lin in F* **743** celesti (*corr v*) v b_1 w_7 ‖ specie uelut aede *Withof* **744** orbi b_1 w_2 ς ‖ *post 744* (*in textu a m 1 h*) *haec leguntur in h V*: Epigramma · Bachus et alcides cesar per gesta deorum Nomina habent · iuncta (hab. iuncta: sed *distinx V*) sed sua facta magis **744** imponit a_{13} **746** quem $\overset{m^2}{\text{arte}}$ *F* **748** properaque v ‖ properataque ordine gl. rerum h ‖ *desinit in hoc versu* τ, *del versum Phil XXXVI 487 Hartung*

in sidus vertere novum stellamque comantem,
quam sua progenies; neque enim de Caesaris actis
ullum maius opus, quam quod pater exstitit huius:
scilicet aequoreos plus est domuisse Britannos
perque papyriferi septemflua flumina Nili
victrices egisse rates Numidasque rebelles
Cinyphiumque Iubam Mithridateisque tumentem
nominibus Pontum populo adiecisse Quirini
et multos meruisse, aliquos egisse triumphos,
quam tantum genuisse virum? quo praeside rerum
humano generi, superi, favistis abunde!
Ne foret hic igitur mortali semine cretus,
ille deus faciendus erat. quod ut aurea vidit
Aeneae genetrix, vidit quoque triste parari
pontifici letum et coniurata arma moveri,
palluit et cunctis, ut cuique erat obvia, divis
'adspice' dicebat, 'quanta mihi mole parentur
insidiae quantaque caput cum fraude petatur,
quod de Dardanio solum mihi restat Iulo.
solane semper ero iustis exercita curis,

---

750 **749** *n* **749** Insidiis uert. a_8 a_{10} *n v ccSenat et Zwicc* ‖ nouis a_{10}, nouum in a_9 ‖ comā̇q̇, tē (*i e* comantem *ex* comamque) *h*, comatam a_2, cometen a_{12} ς, cometem ς **750** ¸nec enim ς ‖ a(ctis *i r m 2*) *F* **751** *i mg* d^2 ‖ ullum est (*sic Riese*) ma(i *ex* g)us *h*, ullum opus maius est ≈, ullum o. est maius a_{13} **752** minus est a_1 *cGoth et e coni Faber* **754** gessisse *g* **755** Cinyphiumque *n g* ς *VA vulgo*, *τὸν Κινύφειον Plan*, Cinifiumque *d v c Vratisl*, Cynniphiumque w_5, Cyniphiumque *F h*, Cynipheumque e^2, Cinipheumque a_2 a_3 *R* ‖ mithridateisque *cMoreti VA vulgo*, *Μιθριδάτου Plan*, mitridatisque a_9, metridateisque *h*, Mithridatisque *R*, mitridatisque e^2, metridātisque *d*, metridatisque *cett* ‖ timentem *v* **757** egisse—meruisse a_{13} ‖ aliosque w_6, aliquosque w_8 ‖ al. tetigisse a_9 b_2 ς **758** *signum interr pos Lenz* **759** cauistis *ccBonon Medic Zwicc Hs vulgo olim* ‖ habunde *F g* b_1 b_2 w_1 $w_{2\ 4}$ **760** Ne foret a_1 $a_{4\ 8\ 9}$ a_{11} $w_{3\ 4\ 5\ 6\ 7}$ *n* ς *R vulgo*, Nec foret b_1, Ni foret *A V* ‖ mort. sanguine w_3 ς **761** erit (*corr m 2*) *v* **762** genitrix a_2 a_{11} ς ‖ uiditque tr. *v* **763** Pontificis a_2 ‖ et *om n* ‖ letum coniurataque a_3 a_{13} ς *R* ‖ *puncto post* moveri *intercidit Vollmer* **764** erit *v* ‖ cunctis circumuenit obuia a_2 ‖ obuia dixit *d*, obuia diuum ς *Bothe* **765** parantur a_1 a_2 b_1 $w_{4\ 8}$ *ccBersm et Zwicc* **767** Dard. quicquid mihi *n* ‖ quod mihi dardanio solum modo r. yulo w_4 **768** (in *a m 2*)iustis *F*, duris a_1 ς, iniustis a_8 b_2 ς *Plan*, inuictis a_2, (in *postea add*)iustis *d* ‖ curis rebus *d*

quam modo Tydidae Calydonia vulneret hasta,
nunc male defensae confundant moenia Troiae,
quae videam natum longis erroribus actum
iactarique freto sedesque intrare silentum
bellaque cum Turno gerere, aut, si vera fatemur,
cum Iunone magis? quid nunc antiqua recordor
damna mei generis? timor hic meminisse priorum
non sinit: en acui sceleratos cernitis enses?
quos prohibete, precor, facinusque repellite neve
caede sacerdotis flammas exstinguite Vestae!'
Talia nequiquam toto Venus anxia caelo
verba iacit superosque movet, qui rumpere quamquam
ferrea non possunt veterum decreta sororum,
signa tamen luctus dant haud incerta futuri.
Arma ferunt inter nigras crepitantia nubes
terribilisque tubas auditaque cornua caelo
praemonuisse nefas; solis quoque tristis imago
lurida sollicitis praebebat lumina terris.
saepe faces visae mediis ardere sub astris,
saepe inter nimbos guttae cecidere cruentae.
caerulus et vultum ferrugine Lucifer atra

---

789 *sq Respexit haec Pseudo-Cyprianus De laude martyrii c 29 (ed Hartel III), cf Pascal Lett Lat mediev p 172 sq.*

---

769 tydidae *n* ς *Plan vulgo*, tididę *F*, tytidę *e*², titide a_6 a_{11} *v* b_1 b_2 *d*, tithidae *g*, titides *h* ‖ calidona *h* ‖ uulnerat (*corr* a_6 *e*²) *n* *e*² *d* $a_{6\ 8}$ a_{10} a_{12} a_{13} b_1 w_1 $w_{2\ 4}$ ς *Plan* 770 Quam male — moenia rome w_4 ‖ confundat *h*, confundunt *d n* a_1 a_3 a_8 a_{12} *Plan* 771 Quae uidi a_1 772 Iactari(que *om*) *h*, Luctarique *n*, Lactarique *v* ‖ sedes(que *om*) *v* w_1 774 antiquā *h* 775 prioris b_1 ‖ mem. malorum w_2 776 en acui *recepit Riese, signum interr pos Ehwald* ‖ sinit en ṃẹ acui *h*, sin. nunc acui b_2, sin. in me /// acui (*sed omnia praeter* n *alterum et* m c *a m 2 partim i r*) *F*, sin. in me o cui a_9, sin. in me acui (*sed cf r m*² *p 339 LMüller*) *A* ω *vulgo*, ἰδοὺ γὰρ εἰς ἐμὲ θηγόμενα *Plan*, sin. anne acui *Postgate* ‖ sin. in mea uiscera latos cern. *v*, sin. inlatos mea uiscera cern. *g* 777 Quod a_{10} ‖ expellite w_4 ‖ ne(ue *i r m 2*) *F* 778 extinguere a_3 *n* b_2 779 ne quicquam *h*, nec quidquam b_2, nec quicquam a_5 780/879 *exstant in d* 780 quenquam *R* 781 possint w_4 ‖ nentum decr. (*coll trist V 3, 25*) *Hs* 782 haut *F* w_1 783 ferent *g* ‖ nigras inter *v* ς *R Hs vulgo olim* 784 Terribilisque *F*, Terribilesque *A* ω *vulgo* ‖ audita(que *om*) *v*, concussaque w_6
ł nuere
785 Premonuisse *e*² ‖ tristis quoque solis *d*, Phoebi quoque tristis (*ex codd?*) *Hs vulgo olim* 768 Lumina — lurida a_4 w_1 w_2 ‖ p̄mebat *h* 787 faces inse *v* ‖ arsere a_3 789 788 (*sed litteris* b a *corr*) *e*² 788 inter nubes a_2 789 uultus *n*

sparsus erat, sparsi Lunares sanguine currus.
tristia mille locis Stygius dedit omina bubo,
mille locis lacrimavit ebur, cantusque feruntur
auditi sanctis et verba minantia lucis.
victima nulla litat magnosque instare tumultus
fibra monet caesumque caput reperitur in extis,
inque foro circumque domos et templa deorum
nocturnos ululasse canes umbrasque silentum
erravisse ferunt motamque tremoribus urbem.
Non tamen insidias venturaque vincere fata
praemonitus potuere deum, strictique feruntur
in templum gladii; neque enim locus ullus in urbe
ad facinus diramque placet nisi curia caedem.
tum vero Cytherea manu percussit utraque
pectus et Aeneaden molitur condere nube,
qua prius infesto Paris est ereptus Atridae
et Diomedeos Aeneas fugerat ensis.

---

790 Tinctus erat w_6 ‖ Sparsus et sparsi n ‖ cursus h w_5 **791** Strygis R, tristis n, segnis a_1 **792** gemitusque a_{10}, planctusque b_1 *et e coni Broukhusius* ‖ cant. fuerunt d **793** audiri a_2 ‖ aud. in w_1 ‖ sacris a_1 a_9 ς ‖ minatia F h, minancia b_2 z, minacia (*sed cf ad I 91*) v *Hs vulgo olim*, sonantia n ‖ locis (*corr m 2*) g **794** magnos(que *om*) b_1 b_2 a_{10} a_{12} **795/811 818 843/879** *redintegrati in* e^2 **795** reperi/tur (i *et ipsum i r m 2*) F **797** nocturnas w_1 ‖ ululare a_1 ‖ ul. deos a_2 ‖ umbrosaque v ‖ silentes (ł tum *adscr* e^2) e^2 *cMedic* **799** nocturnaque *cGronov et unus Heinsii*, nocituraque *Hs* ‖ uincere (ł rumpere *i mg*) a_{13} ‖ uent. uincula fata F **800** Hii monitus n **801** locus unus a_2 **802** nocet placet h, placent F b_1 ‖ (ni *inseruit m 2*)si curia F ‖ cedem d **803** Tunc a_2 v ς ‖ citharea g b_1 b_2 a_2 a_5 a_8 ‖ c. manu perc. ł utraque b_2 a_1 a_2 a_3 (*i r* F^2) ς *VA Hs vulgo*, c. suum perc. A R ‖ utrimque a_{12} ‖ *τὸ στέρνον ἀμφοτέραις ἐκόψατο Plan* **804** et aeneaden (*cf ex P I 1, 35*) z *Riese*, et eneadē b_1 b_2 *cc Vatic 1593 1598*, et aenea *alius cVatic*, et (eneadem *i r a m 1, ut videtur*, interdum *fuit*) a_{11}, et aeth(erea *i r m 2*) sedē (*expunxit m 2*) F, et interdum a_6 a_{10} e^2 w_1 n ς R, et (set h) tandem h *c Vat 1596*, et in(tetrum *virgula del*, etherea *sscr*) d, et (a)etherea g x y a_1 a_2 $a_{3\ 4\ 9}$ a_{13} $w_{3\ 4\ 5\ 6}$ ς *VA*, et etheri/ v, et etheria a_{12}, et (a)etheria *cc Berol Goth ed Junt 1522 Hs vulgo olim*, et aeria w_8 ς *HA Koch*, et mēdū (*an* inēdū?) *cBas F II 26*, et hunc densa *cCantabr*, et obscura a_8 ς ‖ mollitur w_1 $w_{5\ 6}$, conatur z ‖ nubem d ‖ *καὶ νεφέλῃ κρύπτειν ἐκεῖνον πειρᾶται Plan* ‖ et ethereā sedem (*del haec lineola m 1*) m. c. nube a_5 **805** Qu(a *ex* e *m 2*) F ‖ arreptus d ς, ablatus w_6 **806** Qua diom. a_9 ‖ diomedeas F, diomedios b_1 ‖ effugerat b_1 b_2 ‖ ens(e *ex* i *m 2*)s v, enses A ω *vulgo*

Talibus hanc genitor: ‘sola insuperabile fatum,
nata, movere paras? intres licet ipsa sororum
tecta trium: cernes illic molimine vasto
ex aere et solido rerum tabularia ferro,
quae neque concussum caeli neque fulminis iram
nec metuunt ullas tuta atque aeterna ruinas.
invenies illic incisa adamante perenni
fata tui generis: legi ipse animoque notavi
et referam, ne sis etiamnum ignara futuri.
hic sua conplevit, pro quo, Cytherea, laboras,
tempora, perfectis, quos terrae debuit, annis.
ut deus accedat caelo templisque colatur,
tu facies natusque suus, qui nominis heres
inpositum feret unus onus caesique parentis
nos in bella suos fortissimus ultor habebit.
illius auspiciis obsessae moenia pacem
victa petent Mutinae, Pharsalia sentiet illum,
Emathiique iterum madefient caede Philippi,

---

807 hinc *ccMoreti* ‖ soli *g* ‖ sol(a in *i r m 2*)superabile *F*, solio ins. a_3 *h v* ς ‖ ins. bellū fatū *h* ‖ factum *v* 808 mou. putas *a n* ς *Plan*, mou. potes a_6 ‖ intras lic. *h*, licet intres *d* ‖ ipse *v* 809 molimine magno a_3 a_6 ς, mol. nostro a_2, mollimina uasta w_6 *cRegius Heinsii* 810 Exerere et sol. e^2 ‖ stabularia a_4 a_{10} w_6 811 concussum (*cf Pr S G 1893, 14*) *A VA Merkel*^{2}, concursum *h* w_1 w_4 ς *R Hs vulgo* ‖ concussum coelum a_1 a_6 a_8 w_6 ‖ nec fulm. b_1 ς 812 ullas metuit a_2 ‖ ac eterna *R* 813 incisa *F* e^2 *n d* b_1 b_2 ς *VA Loers*, inclusa (*cf Cic Cat I 2*) *h g v* $a_{3\ 4\ 5\ 9}$ $w_{4\ 5}$ ς *Plan R vulgo* ‖ perhempni e^2 814 Facta a_{12} 815 nescis *h* w_1 ‖ ne sis et iā ignara *F*, ne sis iam non i. a_1 *v* b_1 b_2 w_4, ne sis iam nunc i. *g n* $a_{8\ 9}$, ne sis iam num i. $w_{2\ 3\ 6\ 8}$, ne sis etiam nunc i. $w_{5\ 7}$, ne sis et ā nō ignara *d*, ne sis etiam tu i. *R* 816 citharea a_5 b_1 b_2 817 terre quos a_2, quos tempore a_{10} 818 temploque a_8 ‖ templisque locetur e^2 *n* $a_{2\ 3\ 6}$ a_{11} w_1 $w_{2\ 6\ 8}$ *d z Plan Jahn* 819 natusque tuus *h* a_5 *n v* ς, nat. (s *ex* t *m 2*)uus *F*, natusque simul *cSulm JHVoss* ‖ nominis a_2 a_4 a_5 a_{11} a_{13} b_1 b_2 *w* ς *VA vulgo*, numinis *cett Plan R* ‖ num. huius *R* 820 urbis onus *ccDresd et 2 Medicei Hs vulgo olim*, orbis on. *coni Bothe* ‖ cędisque e^2 a_6 w_5 *Merkel*, celique *v* 821 Hos in a_8 ‖ sui a_9 *h R* 823 mutine et b_1 ‖ phrasalia *v* ‖ sentiit *h* . ‖ *desinit hic* a_{12} 824 Emathiique (*cf Pr S G 1893, 28*) a_4 *g* w_8 ς *VA*, Emathi(i *ex corr*)que *d*, Aemathi(e *ex* i)que *F*, Emathięque $a_{5\ 9}$ a_{11} b_1 b_2 $w_{1\ 5\ 7}$ *cGoth Vat 1593* ς *R*, Emachieque a_1 a_2, Emathiaque *h* e^2 *n* ς *Hs vulgo* ‖ *ἡ τοῦ Φιλίππου Ἡμαθία διάβροχος τῷ λύθρῳ γενήσεται Plan* ‖ madescent *VA mg Gryphianae*, madefacti *cArgentinus Hs vulgo olim*, madef. sanguine campi (*corr m 2*) *cDresd*

et magnum Siculis nomen superabitur undis,
Romanique ducis coniunx Aegyptia taedae
non bene fisa cadet, frustraque erit illa minata,
servitura suo Capitolia nostra Canopo.
quid tibi barbariem gentesque ab utroque iacentes
oceano numerem? quodcumque habitabile tellus
sustinet, huius erit: pontus quoque serviet illi!
pace data terris animum ad civilia vertet
iura suum legesque feret iustissimus auctor
exemploque suo mores reget inque futuri
temporis aetatem venturorumque nepotum
prospiciens prolem sancta de coniuge natam
ferre simul nomenque suum curasque iubebit,
nec nisi cum senior Pylios aequaverit annos,

---

838 *sq huc spectat Sen Apocol 9, 5 Buech; . .* censeo uti divus Claudius ex hac die deus sit, ita uti ante eum qui optimo iure factus sit, eamque rem ad metamorphosis Ovidi adiciendam.

---

825 magn(ū *a m 2,* us *eras videtur*) ***F*** **826** egipcia ***v*** b_2 ‖ tedę[a] ***d***, thedae ***g***, teda w_4, cede w_1 $w_{5\ 7}$ **829** barbariem e^2 ***n x*** $w_{3\ 6\ 8}$ ς ***Hs***, barberiem a_5, barbariam ***F h d*** x^2 ***y z*** ς ***V Riese,*** barbariam b_1, barbarie (cas[cas²] *sscr* b_2) a_1 $a_{2\ 6}$ b_2, barbariae *probante Heinsio* ς, barbaream a_8, barbaricas w_4 *cGoth RA* ‖ *τὴν Βαρβαρίαν καὶ Plan* ‖ gentesque ***A*** *Plan RV Gierig*, gentes(que *om*) w_1 $w_{2\ 3\ 5\ 7}$ ς *cGoth A Hs vulgo* **830** Occeano ***F g*** b_2 w_1 $w_{4\ 5}$ ‖ memorem w_1 **832***sq haec a poeta in exsilio addita esse putat Hermes XLVIII 12sq MPohlenz* **832** uertit[e] ***h*** **833** ferit w_6 ‖ mitissimus *mg Gryph* **834** sui[o] a_6 ‖ geret ***h v*** ς *R*, re(get *i r m 2*) ***F*** **835** futurorumque a_{10}, *τῶν μελλόντων Plan* **836** prolemque suam a_3, prolem sanctam *Ben, τὴν ἱερὰν γονήν Plan* ‖ de sancta a_1 a_8 ‖ s. de uirgine ***h*** *cDresd VA* **837** curamque a_9, *καὶ τὴν ἐπιμέλειαν Plan* ‖ curasque (uidebit *add m 2*) ***F*** ‖ uidebit (iubebit *i mg d*) ***n g d*** $a_{2\ 8}$ a_{11} ***w*** b_1 b_2 ς **838** Ne/ s cum (*sic*) ***v*** ‖ Neque pat[i] senior a_1 ‖ cum senior Pylios aequ. a. (*cf trist V 5, 62 ex P II 8, 41 Merkel*) *Hs itemque Bentley*, cum senior similes aequ. ***F*** e^2 ***a n*** b_2 ***v w x y z d*** ς ***ω*** *vulgo*, (cum *om*) senior similes ae. a_1, cum patruo senior similes (a)equ. a. ***h*** b_1 ς, cum senior seniles ae. a_{10}, (cum *om*) consimiles senior ae. a_2, *Γηράσας δὲ καὶ ὁμοίους τῷ θείῳ ἐξισώσας ἑνιαυτούς Plan*, cum senior patrios ae (equauerat w_3) ***g*** (*a m 2* a_3) w_3 ς, cum senior similesque aequauerit *cDresd*, cum senior patrios superaverit *Lenz*, cum Pylio similes ae. *Boissonade*, cum senio similes ae. *p 168 Bothe*, cum senior similes [*moribus, pace, felicitate sc*] exegerit *Jahn*, cum senior sim. impleverit *Bach*, cum imperio sim. ae. *Adv cr II 95 Madvig*

aetherias sedes cognataque sidera tanget.
hanc animam interea caeso de corpore raptam
fac iubar, ut semper Capitolia nostra forumque
divus ab excelsa prospectet Iulius aede!'

Vix ea fatus erat, media cum sede senatus
constitit alma Venus nulli cernenda suique
Caesaris eripuit membris neque in aera solvi
passa recentem animam caelestibus intulit astris.
dumque tulit, lumen capere atque ignescere sensit
emisitque sinu: luna volat altius illa,
flammiferumque trahens spatioso limite crinem
stella micat natique videns bene facta fatetur
esse suis maiora et vinci gaudet ab illo.

Hic sua praeferri quamquam vetat acta paternis,
libera fama tamen nullisque obnoxia iussis
invitum praefert unaque in parte repugnat:
sic magnus cedit titulis Agamemnonis Atreus,
Aegea sic Theseus, sic Pelea vicit Achilles;

---

839 Ethereas e^2 *d g w v* b_1 b_2 ς ‖ cogn. numina(sidera *sscr d*) *d cGronov* ‖ sidera *i r v* 840 Haut animi int. a_2 ‖ Hunc (Nunc *g*) natum interea—raptum w_4 *g* ‖ corp. natam a_3 841 aut semper w_1 842 iulius arce w_4 *cThuan* 843 *om n* ‖ medii *Hs* ‖ media de *ccBersm et Dresd* 844 Tunc stetit *n* ‖ ipsa uenus ς *Plan* ‖ credenda a_{10} ‖ sui(s *partim del*)que *F*, suisque a_5 845 nec e^2 *g* $a_{5\ 8}$ b_1 b_2 *d* ς ‖ in aere b_1 b_2 ς ‖ membris nec uincere solum a_{10} 846 passa recedentem a_2 ‖ passa ingentem *ZÖG 1896, 868 Hilberg* ‖ undis$^{\text{astris}^2}$ *h* 847 lucem cap. *h* a_{10} ς, numen cap. *n v g d* a_5 a_9 b_1 b_2 *w* ς *V* ‖ aut ign. *g* ‖ igniscere a_9, ignoscere *n g* ‖ sentit b_1 b_2 $w_{6\ 8}$ ς 848 Em. sinu luna uolat *y z* ς *cVatic 1593 Plan Hs vulgo*, E. sinu simul euolat w_4 ; ς *R*, E. simul luna uol. *h* a_{13} ς, E. simul luna euolat a_4, E. simul una uol. a_5, E. simul (simul *alterum i r m 2*) uolat$^{e^2}$ *F*, E. simul simul euolat e^2 $a_{2\ 6\ 8\ 6}$ a_{10} a_{11} $w_{2\ 5\ 6}$ *n x d* ς *VA*, E. simul simul alcius euolat (euol. alcius *alii*) illa b_1 b_2 ς, E. simul diua uolat *g v*, E. simul una emicat w_1 849 Flam(m)igerumque a_1 a_4 w_3 ς *cDresd*, Flammiferum(que *om*) *h* ‖ traens *h*, ferens *v cSenat* ‖ lumine a_{11} *n* ς ‖ lim. callem *cThuan Bentley*, lim. currum w_1 850 Stella nitet *cMedic* 851 Esse maiora suis *cGoth* 852 Hec sua a_5 ‖ uetet *cGoth R*, uenit a_2 ‖ parentis a_3 w_1 *g cBersm* 854 preferri *n* ‖ unaque ex a_3, unaque hac ς, et in una *cVoss Bothe* 855 magnus (*cf Pr S G 1893, 29*) *F n d* $w_{2\ 6\ 8}$ $a_{5\ 8\ 9}$ a_{10} a_{11} b_2 *x y z* ς *Plan Jahn*, magnus$^{\text{ł i}}$ e^2, magnis *h* a_1 *g v* b_1 w_1 $w_{3\ 4\ 5}$ ς ω, magni *cPalat Hs vulgo* ‖ cessit a_{10}, cecidit a_3 a_5 b_1 b_2 ‖ titulus a_5 b_1 b_2 ‖ agamenonis *h v* b_2 856 palea *v* ‖ uicit *F* e^2 $a_{4\ 6\ 9}$ a_{11} w_1 $w_{4\ 5}$ *h d g* b_1 b_2 *x z y Riese*, uincit *n y v*

denique, ut exemplis ipsos aequantibus utar,
sic et Saturnus minor est Iove: Iuppiter arces
temperat aetherias et mundi regna triformis,
terra sub Augusto est; pater est et rector uterque.
Di, precor, Aeneae comites, quibus ensis et ignis
cesserunt, dique Indigetes genitorque Quirine
urbis et invicti genitor Gradive Quirini
Vestaque Caesareos inter sacrata penates,
et cum Caesarea tu, Phoebe domestice, Vesta,
quique tenes altus Tarpeias Iuppiter arces,
quosque alios vati fas appellare piumque est:
tarda sit illa dies et nostro serior aevo,
qua caput Augustum, quem temperat, orbe relicto
accedat caelo faveatque precantibus absens!
Iamque opus exegi, quod nec Iovis ira nec ignis
nec poterit ferrum nec edax abolere vetustas.
cum volet, illa dies, quae nil nisi corporis huius
ius habet, incerti spatium mihi finiat aevi:
parte tamen meliore mei super alta perennis
astra ferar, nomenque erit indelebile nostrum,
quaque patet domitis Romana potentia terris,

---

871 *Pseudo-Acro Schol in Hor c III 30, 1*: exegi: ‘Finii, perfeci, ut Ouid. ‘iam opus exegi,’ *deest tamen* (*cf Hauthal*) *Schol* ut—exegi *in cc A γ* R^1.

ς *ω Hs vulgo* ‖ achillis a_1 **857** ex. diuis ae. ***h*** **859** ethereas e^2 a_5 ***g v*** b_1 b_2 ***d*** ς *R* **860** augusto (est *om*) a_1 b_1 b_2 ς *VA Hs*, Aug. es *coni tamen idem* **861** Dii ***F h d g v*** ‖ quomites ***v*** ‖ ignis et ensis a_8 $w_{3\ 4}$ *Plan* **862** diique ***F g v*** b_1 b_2 ‖ indigene a_{10} ***g*** ‖ quirini a_8 $w_{5\ 6}$ **863** gra(diue *i r m 2*) ***h*** **864** cesareos e^2, cesarios a_3 ***v*** b_1 ‖ secreta a_9 **865** cesaria e^2 **866** tenet a_{10} ‖ celsus *ccMedic et Sulm Plan*, Latius *RaphRegius*, altas a_1 a_2 a_{11} *Plan R* ‖ ędes (ł arces *adscr*) e^2 w_4, aedes *Merkel*^{2} **867** alii ***g v*** ‖ fas est a. piumque ***h*** ‖ est *om* a_8 ***n*** w_1 w_6, *del Hs* **868** segnior ***v***, tardior a_4 a_9 ς ‖ sit n. tardior *Hs* **869** augusti a_8 ‖ quem rexerat ***h*** **870** que *om* e^2 w_1 *eras* ***n*** ‖ presentibus a_2 ***n*** w_1 **871** ignis ***a h*** e^2 ***w v*** b_1 b_2 ς *Plan R Merkel*, ignes ***F n d*** a_1 a_2 $a_{5\ 9}$ w_1 w_4 ς *VA Hs vulgo olim*, imber *ad Prop III (IV) 1, 61 Passeratius* **872** Nec potuit a_{10} **873** Dum uolet ***n*** ‖ que nec nisi ***h*** **874** partem mihi a_5 ‖ finiet a_3 a_8 w_1 w_4 **875***sq* astra perennis Alta a_3 b_1 b_2 ς ‖ perhempnis e^2 ‖ super ardua pennis w_2 **876** ferat ***n*** ‖ indelebile ***a w n d y z*** b_2 ς *ω vulgo*, indeflebile ***F h*** a_6 w_1 e^2 ***g x*** ς, indelibile b_1, ineffabile ***v***, deflebile *cBas F 11 26* **877** terris (rebus *adscr*) b_2, nostris a_8

ore legar populi, perque omnia saecula fama,
siquid habent veri vatum praesagia, vivam.

---

878 famā *v* 879 *bis* b_1 ‖ uatum ueri a_5 ‖ uatis praes. *cGoth*, fatum praes. b_1 ‖ uat. praesagia semper Uiuat (Uiuam w_5) et eternum nomen sine fine manebit a_{11} w_3 ‖ praes. uiuam Siquis erit lector ne dicas uetus scriptor Bis sex millenos (*cf infra*) w_4

P. OVIDII · NASONIS · METAMORPHOSEON · EXPLICIT LIBER XV · FELICITER (*sequitur ras quinque fere linearum in F*) F h ‖ Joh. Mart. Winckler Lt. (*i e* Locum tenens?) Rev. Capit. Hamb Secretarius *add* h ‖ EXPL · LIB OVIDII PVBLII NASONIS METAMORPHOSEON l · de transmutatione e^2 ‖ Hic liber est scriptus qui scripsit sit benedictus · Amen dicat omnis homo d ‖ Scribere qui nescit nullum^2 nemo putat esse laborem Sed ego qui scribo laborem esse puto a_8 ‖ Bis sex millenos uersus [Versus mill. bis sex e^2] in codice [hoc carmine a_5 *cZwicc*] scriptos Sed ter quinque minus continet [contenet v^3, contulit e^2] ouidius e^2 a_2 $a_{3\ 5\ 8\ 9}$ a_{10} $w_{4\ 6}$ b_1 ς *et i mg a m rec* v ‖ Vatis Peligni traduntur carmina fini Qui medio nituit dum sibi [u^{i} *i e* ubi *codex*] uita fuit Bis sex millenos — continet houidius *cLeid Lat 96* ‖ liber metha mor pho seos explicit w_5 ‖ finito libro sit laus que gloria Xristo Bis sex millenos *sq* prebet aristeus tibi basia · uerba lieus Sompnum uis cereris · uota precesque thetis · hos uersus fecit fr. Gotfridus de Allaghen ord pdict domus sosacl (*sic*) w_6 ‖ laus tibi sit criste quoniam liber explicit iste explicit iste liber sit scriptor crimine iber w_8 ‖ *nulla subscr in* w_2 $w_{3\ 7}$.

LACTANTII PLACIDI QVI DICITVR NARRATIONES FABVLARVM OVIDIANARVM.

Haec in Ovidii Metamorphoses scholia quod inscribuntur in editionibus veteribus nomine Lactantii Placidi (velut apud Munckerum et Lactantii Placidi argumenta Metamorphoseon Nasonianarum *et* Lactantii Placidi narrationes fabularum, quae in P. Ovidii Nasonis libris XV Metamorphoseon occurrunt), *id librorum fide confirmari negant. sed ut verum est nomen Lactantii Placidi neque in Marciano aut Neapolitano neque in Parisino 8500 inveniri, ita falsum est illud non esse nisi in editionibus. nam in codice Laurentiano 90, 99 hic praepositus est argumentis titulus:*

Celii Firmiani Lactantii
in
fabulas P. Ovidii Nasonis
comentum incipit

Haec videntur fluxisse e commentario in Stat Theb VI 342 (364) Jahnke: sed de his rebus *(meteorologicis [sc),* prout ingenio meo committere potui, ex libris ineffabilis doctrinae Persei praeceptoris seorsum libellum composui Caelius Firmianus Lactantius Placidus. *apparet igitur Italum quendam sibi persuasisse eundem hominem scripsisse et commentarium Statianum et narrationes fabularum Ovidianarum*[1]*). quod utrum verum sit necne, ut operae pretium est quaerere, ita a ratione huius editionis alienum. nec minus, quis ille fuerit, quando vixerit adhuc*[2]*) nescimus. certe noverunt et exscripserunt eius narrationes mythographi Vaticani I et II*[3]*).*

---

1) *cf Praef ed Venetae 1486:* . . Verum cum diligentius quærerem: quae prisc scriptores litteris mandauerunt: incidi in Cœlium firmianū Lactantium Placidum: qui in Statii Thebaida scripsit: uirum mea sententia & diligentissimū & disertissimum & qui in fabulas eiusdem poetae commētatus est. Cuius ego ingenium non potui equidem non mirari. Nam incredibili quadam breuitate fabulam quanque cōplectitur: & ītерpretatur. Quae omnia ita in hoc opere inserui: ut nimiam pulchritudinem præ se ferant.

2) *post belli Gothici tempora vixisse videbatur NHeinsio (cf eius epistolam ad ThMunckerum datam in praef Myth Lat II).*

3) *cf* RSchulz, De Mythographi Vaticani primi fontibus (Diss Hal 1905) *p 46 sq et* FKeseling, De Mythographi Vaticani secundi fontibus (Diss Hal 1908) *p 98 sq.*

Servata sunt argumenta earum fabularum, quae enarrantur libris I—XIV metamorphoseon, coniuncta cum textu Ovidiano in ea classe librorum, quam notavi siglo **O** *(cf huius ed p 1).*

Ac primum quidem illa exstant in codice Marciano Flore-
M *tino 225 (M) saec XI scripto. singulis autem carminis Ovidiani libris praemissi sunt, rubro atramento scripti, numeris plerumque distincti, continua serie, sicut expressi in editione, tituli omnium, quae ad singulos libros Ovidii pertinent, argumentorum. atque ipsa argumenta, titulis plerumque repetitis, ab eadem prima manu inter textum carminis scripta iusto loco, nisi forte erravit scriba, praecedere solent eas, ad quas spectant, fabulas Ovidianas. contuli adhibitis Georgii Knaack schedis.*

N *In codice Neapolitano IV F 3 (N, saec XI) argumenta adscripta a manu prima exstant in margine, lineis aut rubris aut viridibus cincta, item initiales rubro pictae sunt. series illae titulorum in frontibus singulorum librorum collocatae nec minus tituli numerique, quos singulis argumentis praepositos esse vidimus in* **M**, *hic plerumque desiderantur.* **N** *ut multis locis interpolatus libro Marciano longe est inferior. contulit GKnaack. in utroque codice fabula 19 libri XIV postrema est: et liber XV carminis et eius argumenta perierunt.*

Accedunt tres codices mutilati, qui, cum ibi argumenta item inter versus Ovidianos posita sint, eidem classi tribuendi sunt atque **M N**.

β *Fragmentum Londinense Musei Britannici 11967 (β). saec X. insunt post seriem titulorum libri III hae fabulae cum suis titulis et numeris III 1—6 et titulus fabulae 7 (ipsa fabula periit). — IV 12—20. — V post seriem titulorum exstant fab 1—5 9 10. — VI post seriem titulorum exstant fab 1—6/7 usque ad vocem* sacrificium *p 665, 2. β est libro Marciano simillimus. collationem suam benigne mihi suppeditavit REllis.*

π *Fragmentum Parisinum 12246. saec X (π). insunt libri I fab 3—6 cum suis titulis. descripsit eas in journ of ph XV 30 p 242sq REllis.*

ϰ *Fragmentum Hauniense (Ny kgl Saml 2⁰. 55) = ϰ. est saec XII exeuntis. et titulorum series, quam habet* **M** *in fronte libri X, et tituli numerique singulis fabulis in* **M** *praepositi desiderantur in ϰ. — insunt libri IX fab 6/7* nomine Amphison *ad finem et fab 8 9 10, item X fab 1—12. — contuli.*

Argumenta libri XV in his codicibus melioris et antiquioris notae deperdita, cum ipse libris manu scriptis plane esset destitutus, ex

editione Raenerii (a. 1568) de fide eius dubitans[1]*) descripsit neque notis instruxit (pauculas addidit in editionis Metam Ov tomo II Amst 1727 PBurmannus) Thomas Muncker. sed propagatae sunt hae narrationes fabularum non coniunctae cum carmine Ovidiano in altera classe librorum, quae quamquam illa classe* ***O*** *multo recentior et multo deterior, tamen plena et integra est. hinc pendent argumenta fabularum libri XV. exstant autem, quod sciam, hi duo codices.*

*Parisinus 8500 (**P**), saec XIV scriptus, membranaceus*[2]*). continet post Fulgentium aliaque in folio 57 sq (No 17) secundum catalogum* Anonymi Enarrationes in quindecim libros Ovidii metamorphoseon. *in ipso autem libro praemissus est narrationibus hic titulus:* Publii Ouidii Nasonis metamorphoseos libri primi narrationes incipiunt. *fabulae libri XV incipiunt a folio 68 v. dedi varias lectiones. libri XV plenas, ceteras passim. usus sum imagine photographica.* ***P***

*Laurentianus 90, 99 (**L**), servatus Florentiae in eadem bibliotheca Laurentiana, quae nunc habet librum Marcianum. est carthaceus, saec XV exeunte exaratus. in p 1—238 codicis scriptus est* Iohannis Boccaccii de Certaldo De montibus, De siluis nemoribus et lucis, De fontibus, De lacubus, De fluminibus, De paludibus, de maribus liber. *post folia quaedam vacua scriptum est in fol 241* Celii Firmiani Lactantii in fabulas P. Ouidii Nasonis comentum incipit. *fabulae libri XV incipiunt a folio 282 v. tituli, qui sunt continua serie in fronte libri XV, habent, ut expressi, numeros qui dicuntur arabicos. singulis fabulis numeri latini, non tituli praepositi sunt. descripsit fabulas libri XV e codice in meum usum diligentissime Henricus Meyer Florentinus.* ***L***

Addidi lectiones potiores editionis Venetae tertiae (a 1486) = ***V***. *quam qui curavit Bonus Accursius Pisanus*[3]*) usus est sine dubio bonis codicibus et nostris (**M N L**) et, ut videtur (cf ad p 634, 14 et 15), aliis.* ***V***

Non adhibendam esse putavi editionem principem (Patavii 1476), cuius unum exemplar Oxonii in bibliotheca Bodleiana vidit (cf Prolegg Trist LXXXI not[3]*) SGOwen, alterum Florentiae olim in*

1) *cf Praef tomi II Mythogr Lat (Amst 1681):* Liber autem quintus decimus an fide se et auctoritate Raenerii tueri possit, viderit is, cui fortuna eius aliquod MS. obtulerit exemplar.

2) *cf de hoc libro satis memorabili pulcherrimeque scripto Melot, Catalol. cod. manuscr Bibl Reg 1744 tom IV 465 et Pierre de Nolhac, Pétrarque et l'humanisme*[2] *Paris 1907 p 204 sq.*

3) *nam sic incipit Praefatio:* Bonus Accursius Pisanus salutē dicit plurimam Magnifico equiti aurato & sapientissimo ac primo ducali secretario Ciccho Simonetæ.

Laurentiana nunc in Bibl Nazionale servatum examinavit (cf NJhbb 141, 1890 p 349 sq) Georgius Knaack. eandem codicem manu scriptum esse olim putabant ex errore Munckeri[1]*). inscribitur autem falso sic:* Donati grammatici peritissimi fabularum breviatio Ouidii Nasonis elegans et succincta et primo de chao in quattuor elementa diuiso. *hanc editionem, ut gravissime interpolatam, nullius pretii esse l c demonstravit GKnaack.*

Omnino hae narrationes fabularum Ovidianarum interpolationibus foedissimis latissimeque patentibus inquinatae sunt cum in ceteris editionibus veteribus tum in Raeneriana (1568). atque Thomas Muncker, quamquam in praefatione (p 2) tomi secundi Mythographorum Lat graviter vituperat Raenerii libidinem, tamen et ipse edidit illas ut multo minus interpolatas, ita interpolatas. quare inprimis id egi, ut eicerem quae essent adulterina, revocarem lectionem librorum mendosam et lacunosam multis locis, ut est, caverem, quantum potui, ne pro erroribus scribarum corrigerem errores scriptoris.

---

1) *Praef Mythogr II p 2:* quanquam Donato opusculum inscribunt Colonienses editores ut et chartaceus ille codex, quem in Florentina inspectum bibliotheca ab NHeinsio audisti modo.

LIBER I.

I Chaos in species.
II Terra in varias personas.
III Mundus in saecula quattuor, aureum, argenteum, aereum et ferreum.
IIII Item annus in tempora quattuor.
V Gigantum sanguis in homines.
VI Lycaon, Pelasgi filius, in lupum.
VII A Deucalione iactati lapides in viros et a Pyrrha in mulieres.
VIII Python serpens in figuras.
VIIII Daphne, Penei filia, in laurum.
X Io, Inachi filia, in vaccam.
XI Mercurius in pastorem.
XII Syringa nympha in fistulam.
XIII Argus, Arestoris filius, in pavonem.
XIV Io supradicta in Isidem.

Chaos, ut Hesiodus indicat volumine, quod deorum originem continet, fuit initio rerum confusio, quae postea in suas species distributa est ita, ut levissima corporum, aether igneus et hunc infra aer frigidus ceteraque sidera sublimem partem peterent universa, per quae solis splendor ac lunae vagaretur, gravissima autem, humus liquorque, *fab 1*

P. OVIDII NASONIS METAMORFOSEOS LIBER I. CVM SVIS NARRATIONIBVS INCIP̄ *rubro* ***M***, Narratio ouidii nasonis metaphorseon (*sic*) in libris quindecim ***N*** 2 Terra in homines ***N*** 3 Mundus in secula quattuor (*cetera om*) ***N*** 5 Mundus in tempora quattuor ***N*** 7 pelasgi filius *om* ***N*** 8 iacti ***N*** ‖ et—mulieres *om* ***N*** 9 pithon ***M*** 11 baccam ***N*** 13 Syrena ***N*** ‖ nympha *om* ***N*** 15 *hunc titulum om* ***N*** ‖ supradic/ta (a *eras*) ***M*** ‖ Isidem] deam *add* ***N*** ‖ NARRAT *i mg rubro adscr* ***M***

Titulos libro I praepositos neque numero neque titulo addito sequitur fab I ***M*** 16 Hesiodus] *Theogon 116sq* ‖ in uol. *edd vett* ‖ Hesiodi ind. uolumen ***PV*** 17 in initio *Burm* ‖ quaedam rerum ***PV*** *Muncker* 18 hünc ***M*** 19*sq* sublimem—subsiderent] *haec foraminibus membranae lacunosa* ***N*** ‖ uniuersaque . . (*lacuna*)ae ***N*** 20 autem *om* ***N***

in ima parte subsiderent. ex terra cum omnia generata sint variarumque rerum mater repperiatur, tum humanum genus, quod cuncta vinceret, Prometheus Iapeti filius, ut idem Hesiodus ostendit, ex humo finxit, cui Minerva spiritum infudit. saecula etiam dicta auctoritate Varronis vertuntur, quoniam aureum in deterius argenteum et post in aeneum ac postea, quod opprobrium antedictis est, in ferreum
fab 2 cessit Separata erat terra a ceteris elementis, sed homo nondum natus, ipsius terrae futurus cultor ac dominus, itaque Prometheus Iapeti filius terram imbre mollivit et ex hac hominem ad dei similitudinem et imaginem finxit, cuius facies non prona, ut cetera ani-
fab 3 malia, esset in terram, sed caelum spectaret erecta Ex quo chaos tenebrosum iniecta luce discussum est et discretis elementis faciem hanc tam claram mundus accepit, deinceps quasi in aetates quasdam, in saecula quattuor distributus est, hoc est aureum et argenteum, aereum et ferreum. quibus pro qualitate sui adscripta sunt nomina. nam aureum saeculum dictum est, quod Saturno regnante omnium rerum erat plena tranquillitas: non furor saeviebat armorum, non avaritia hominum fluctibus commiserat vitam, et cessantibus rastris inarata gravidas fruges terra praebebat. otiosa erat ac secura vita mortalibus; ac sine vicissitudine temporum continua veris gratia fruebantur. deinde secundum saeculum in argenteum ab aureo colore

---

1 subsederunt *N* ‖ omnia *deest in N* 1*sq* ex terra—infudit] *iteravit haec in textu carminis post v 33 his discrepantiis lectionum M*: 1*sq* omniumque (*item P*) rerum mater, 2*sq* cum humanum genus cuncta uincat (ut hum.—uincat *P*), 4 spir. inmisit (*item P*) ‖ *iuxta* inmisit *titulum* chaos in speciem *rubro postposuit M* ‖ ex terra—in ferreum cessit] *del haec ut glossema* (*immo duplex recensio videtur*) *Muncker* 2 (human *deest*)um *N* 2*sq* . . od cuncta uinc . . . . us iapeti filius ut . . . ostendit ex hum . . . cui *N* ‖ Hesiodus] *Theogon 565sq Erg 50 sq* 4 finxit (hominem *sscr m 2, sed eras*, hōinē *i mg adscr alia manus*) *M* ‖ cui *i r m* 4*sq* saecula—Varronis] Seclum . . dictum a sene *Varro l lat VI 11* ‖ saecula—cessit] *om V* ‖ dicta *N*, dicata *M* 7 cessit] *sequuntur ante carmen ipsum in textu* Orba parente suo—licuisset eram [*trist I 7, 35sq*] *M*

II Terra invarias (*rubro, ut fere in titulis*) *post 75 M* 7 iam erat *N* ‖ et homo *N* 8 iap/eti (p *eras*) *M* 9*sq* addī sim. *O* ‖ *cf Vulg Gen I 26* faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram 10 et imaginem *om N* 11 non terram *P*, in terra *N*

III (*numerum om π*) Mundus in se(ac)cula quattuor aureum argenteum ae(e)reum et ferreum *post 88 O π* 11 chos *π* 12*sq* fac. hanc tam *π N P V*, fac. tam *M* 13 mundi *π* ‖ acc. mundus *N* ‖ quas(i *perfossum*) *π* ‖ aetate *π* 14 aurum *N* 15 ferrum *π* 18 uiam *N* 18*sq* rastris grauida *N* 19 grauides *π* ‖ ot. ac sec. uita erat *N* 20 corporum *π* 21 secundum *M P V*, *om π N* ‖ deinde seculum in argenteum aureo colore transacto migrauit *N* ‖ ab *om π N* ‖ auro *M*

migravit. tunc primum et aestus ardentior caeli et graviora frigora incubuere mortalibus. tunc meditata domorum tutiora secreta: antea enim aut in antris habitabant aut incolebant frutecta silvarum. semina etiam tum primum sulcis coepere committere, cum iam terra solita hominibus negaret alimenta. tertium saeculum aereum, argento iam durius. coepere homines inverecundius vivere. nam cupiditate habendi avaritia cum perfidia exorta est. inde mare pervium factum, dum divitiae requiruntur. terra quoque cunctis antea communis limitibus terminisque discreta est, et in venis quidem non sola frumenta quaesita sunt, sed metalla inventa crepuerunt. quartum saeculum ferreum a rigore dictum est; quod in tantam rabiem furoris erupit, ut omnia scelera cupiditatis excelleret. namque ab odiosa vita et insanientis avaritiae grassationibus ad parricidia usque perventum est Cum Saturno, aurei saeculi rectore, caeli arce deiecto teneret *fab 4* Iuppiter mundum, sic ipse mundus quattuor ac diversa tempora coartavit, ut ver, quod fuerat ante unum semper ad serenam tranquillitatem continuum, in partem anni quartam et angustissimum coierit tempus, ut huic succederet ardor aestatis et tertio sequeretur autumni infida temperies et post haec totus annus rigida hieme clauderetur. quae quattuor tempora veris exordio qualitatem imitarentur et ordinem saeculorum Gigantas nomine inmensae molis et similes matri *fab 5*

---

1 ardentis ***N*** 2 aedificata π 3 in *om* ***N*** ‖ inlebant ***N*** ‖ frutecta ***P V*** *vulgo*, fructe(c *virgula del*)ta ***M***, tecta ***N*** π 3*sq* sem. enim tunc sulcis ***N*** 5 saec. successit π *V* ‖ aereum] he . . (*cetera legi non possunt*) ***N*** 6 homines *om* ***N*** 7 cum fidia π 8 quoque *om* ***N*** ‖ antea comm. cunctis ***N*** 9 in uenis eius (non *om*) sola frum. quesita s. et met. π ***N*** ‖ sol(ū *ex* a *m 2*) ***M*** 11 ferrimineafrigore π ‖ dictum *Raenerius*, du/(c *eras*, ratum *i r m 2*, ductum *videtur fuisse*) ***M***, duratum π ***N P V*** *vulgo* ‖ ferri nimio rigore duratum est *ed Colon 1556 Hs* 12 cupiditat(i *ex* e)s π ‖ excelleret ***O P V***, excideret π, excederet *Giselinus*, exerceret *Raenerius*, excellerent *Ehwald* ‖ nam π ‖ a(b *ex* d) π ‖ odios(a *perfossum*) uiti(a *perfossum*, is *scr*, odiosis uitiis *fort voluit*) π, ab odio sanctae vitae *vel* sanctitatis *Vollmer* 13 sanientis π ‖ grassationibus π *vulgo*, crassationibus ***O P V*** ‖ parricidium ***N*** ‖ *multa in hac fabula nigriore atram redintegrata* ***N***

fab 4 post 112 ***M*** π ‖ Saecula in tempora quattuor π, III (*sic*) Item annus in tempora quattuor (*titulus hic postpositu*) ***M*** 14 rectore *om* π ‖ de(i *per ras ex* l)ecto ***M*** 15 sicut π ‖ mundum ***N*** ‖ mundus habebat *coni Ellis* ‖ diusa (*superior pars litt* i *foramine deleta, supra* u *ras*, diūsa *i e* diuersa *fort fuit*) ***M*** 15*sq* sic ipse mundum in *coni Muncker* ‖ coartabit π 17 parte π ‖ coierit ***M***, cogeret π ***N***, coegerit *V* 18 tempus ***N*** ‖ succideret ***N*** ‖ etatis ***N*** ‖ autumnus ***N*** V (*numerum om* π) Gigantum sanguis in homines *post 150* π ***M*** 21 Gigantas ***M***, Gigantes ***N***, Gigantes π *V* ‖ inmensa moles π ‖ similis ***N***

filios parens terra progenuit, quorum magnitudini par exarsit audacia. nam exstructis in excelsum aggerem montibus sacrilegas manus iniecere caelestibus. sed fulminum igne deiecti inpium genus poenae suae cruore generarunt. nam sanguis eorum permixtus terrae homi-
fab 6 nes procreavit haud longe ab origine discrepantes De Gigantum sanguine nati quam sacrilega mente versati sunt, Lycaonis testatur exemplum. qui tyrannus Arcadiae, cum advenas et hospites trucidaret, etiam Iovem in se accendit iratum. nam Iuppiter humani sceleris inpatiens, in deos querimonia delata, simulata hominis specie ad Lycaonis regiam venit. cui Lycaon tamquam mortali praeparans mortem prius humana membra devoranda velut hospitali humanitate apposuit. quae postquam Iuppiter sensit, non eum penitus interemit, ne supplicii amitteret sensum, sed in lupi saevi eum formam convertit, qui et mores in rabie et nomen Lycaonis in appellatione servaret. non contentus fuit Iuppiter ceteros homines unius Lycaonis terrere supplicio, nisi in genus omne saeviret, indidemque tantam iussit aquarum copiam redundare, ut opertis diluvio montibus cuncti homines
fab 7 interirent Iuppiter propter audaciam Lycaonis ceterorumque mortalium, qui sceleribus suis etiam deorum potentiam temptabant, itaque orbem terrarum profusis imbribus inundavit. et cum duo pietate

---

1 genuit π ‖ par exarsit *V vulgo*, par ex(a *i r m 2*)rsit ***M***, par expa
par/sit (par *incertum*) ***N***, par · exparsit π 2 cumulum² aggerem ***M*** 3 fluminum (*corr m 2*) π 3*sq* pœnæ suæ ***M V***, pene sue ***N***, paene suo π ‖ poena sua et
differentes²
cruore *Giselinus* 5 au(d *ex* t) ***M*** ‖ discrepantes ***M***

Licaon in lupum VI (*numerum om* π) *post 162* π ***M*** ‖ *margo membranae lacer* π 6 natum π ‖ sacrilegam te π ‖ sunt ***M V***, sint ***N*** *vulgo* ‖ versati—testatur] uersati—te *desunt in* π 7 tyrrannus π 8*sq* Iovem—accendit *desunt in* π ‖ et iam ioue ***N*** ‖ et iratum π ‖ accepit *Raenerius* ‖ humani—inpatiens] mani—in *desunt* in π ‖ hnmani/ (g *eras*, generis *fort voluit*) sc. ***M*** 8/14 *exscr Myth Vat I 17* (*5, 27sq Bode*) ‖ 9 quaerimonia π ‖ delata et ***N*** *ed Colon Hs* simulata *deest in* π, simil (*cetera evanida*) ***N*** hom. sp. ioui²
simulata *V* 10 cui M ‖ cui lyca *desunt in* π ‖ quasi mort. π ‖ prẹparens π 11 deoranda π 12 apposuit/ (o *fort eras*) ***M*** ‖ quam π 13 in lupi saeui eum formam ***O V***, in lupi ferā formā *fort recte* π 14 rabiee (e *prius perfossum*) π ‖ rabiem — appellationem *V* 15 nec cont. π ‖ ceteros π *V*, omnes ***O*** *vulgo* ‖ unius π *V*, huius ***O*** *vulgo* 16 indidemque π, inde denique ***O V*** *vulgo* ‖ tantą̄ *ex* ū *m 2*) ***M*** 17 ut *i r n* 18 interire(ut *i r m 2*) ***M***

VII A deucalione iacti lapides in uiros a pyrrha in feminas *post 239* ***M*** ‖ *fabulam a m 1 omissam supplevit n* 18 Iuppiter propter—generandae prolis] *exscr haec Mythogr Vat I 189* (*p 57, 32sq Bode*) 19 itaque (*cf p 636, 4; 639, 12 alia*) ***O*** *V, om Myth Vat vulgo* 20 profu(s *i r m 2*)is ***M*** ‖ duo ***M***, duo s. mortales²
mortales *Myth Vat*

ceteros mortales antecessissent, Deucalion Promethei filius ac Pyrrha, eadem soror atque coniunx, et Parnaso monte proluviem imbrium effugissent, sorte moniti Themidis, eo tempore quae antistes terrae fuisse traditur, a deis veniam acceperunt per preces generandae prolis, ita ut lapides post tergum iacerent, ex quibus homines nascebantur; et a Deucalione missi in viros vertebantur, a Pyrrha autem in feminas **Post** cataclysmum factum edidit terra Pythonem serpentem, speciem ignotam mortalibus. hunc Apollo sagittis interemit, et, ne eius aboleret nomen, instituit ludos et certamina quaedam in his ludis ostendit. unde etiam Apollo Pythius est appellatus ludique Pythii **Daphne**, Penei fluminis filia, cum omnium virginum, quae in Thessalia essent, speciosissima haberetur, adeo quidem ut deos pulchritudine sua caperet, Apollo etiam cum illam conspexisset, forma eius expalluit. quam cum neque pollicitis neque precibus adire potuisset, vim ut adferret instituit. et illa cursu conspectum eius effugere cupiens, patrem invocavit, ut virginitati suae, quam sibi permiserat, ferret auxilium. cuius ille auditis precibus filiam deorum auxilio, ut vim effugeret, in laurum convertit **Io**, Inachi filia, cum aequales suas specie praecederet, ab Iove adamata est, qui amoris precibus desiderium explevit. et ne puella Iunonis iram incideret, a

fab 8

fab 9

fab 10 et 13 (Muncker)

---

1 mortales *hic om Myth Vat* ‖ pi(r *ex* t)rha ***M*** 2*sq* soror et uxor, in Parnaso—effugerunt et sorte *Myth Vat* 3 antistes oracli *Muncker* 4 traditur ***M*** ‖ proli *Vollmer* 6 missi ***M*** ‖ apytrha ***M***

VIII Pithon serpens in figuras (*titulus fabulae postpositus*) *post 415* ***M*** 7 cataclismo facto ***N*** ‖ pithona ***N*** 8 ign. moribus ***N*** 9 quaedam] uł que iā *i mg adscr* ***m***

VIIII Daphne penei filia in laurum post *451* ***M*** 11/15 Daphne—instituit] *exscr fere Mythogr Vat II 23* (*p 82, 4 sq Bode*) 11 dapne ***N*** 12 inthesalia ***N*** 13 Apollo etiam *Muncker*, ap. enim ***O*** ‖ *om vocem V vulgo* 15 at *Micyllus* 16*sq* patrem—auxilium] nam scimus Daphnen, Ladonis, fluminis Arcadiae, filiam, dilectam ab Apolline et Terrae miseratione in laurum conversam *Myth Vat I 116*, Daphne, Penei fluminis filia . . . illa advocato patre ut virginitati opem ferret, Terrae miseratione ante concubitum in laurum est conversa et ab Apolline in tutelam recepta *Myth Vat II 23* 16*sq* permiserat ***M V***, promiserat ***N*** *Raenerius* 17 cuius ***N*** *vulgo*, (C *per ras ex* Q)uius *i r* ***m***, quam *V* ‖ filiam *vulgo*, filiae ***O V*** ‖ quibus—prec. filiae *inde conieci* ‖ filiam, dei ut vim effugeret *Burm*

X Yo inachi filia in vaccam *post 567* ***M*** ‖ *exscripsit fabulam Mythogr Vat I 18* (*I 5, 38 Bode*) 18 inachi ***M*** ‖ inachi amnis ***N V vulgo*** 19 su(a *ex* o *m 2*)s ***M***, sua ***N*** ‖ amoris (ł admotis *sscr* ***m***) ***O***, admotis *V vulgo* 20 speciebus ***N*** ‖ puella Iun. *V Muncker*, puella iun. ***M***, p. iunoniis ***N***, p. in iun. *vulgo*

conpressore in vaccam est transfigurata. cuius fallaciam Iuno cum intellexisset, petit eam ab Iove: velut munus sibi daret vaccam, quia speciosissima erat ceteris armentis, quae in Peloponnensi regno essent. Iuppiter vero, ne, si negasset, proderet puellam, itaque tribuit confestim. Iuno autem, ne amplius eius paelex cum Iove concumberet, Argum, Arestoris filium, centum oculos habentem ei praeposuit. quem Mercurius patris iussu interemit et a casu eius Argiphontes est cognominatus. Iuno Argum, quem ob custodiam occiderat, in volucrem pavonem transformavit et receptum in suam tutelam pennis insignibus,
fab 11 quibus amissa lumina indicaret, ornavit Iuppiter mittit Mercurium in habitu pastoris ad Argum supradictum interficiendum
fab 12 Syringa nympharum naiadum, quae circa Nonacrinum montem Arcadiae vagabantur, speciosissima proditur fuisse. quam cum Pan, Mercurii filius, adamasset et eam persequeretur et ad amnem Ladona Arcadiae conpulisset, ne vi castitatem deponere cogeretur, sororum auxilio in harundinem conversa est. ex quibus fistula est conposita, quae nomine eius apud Graecos Syringa nuncupatur. cuius cantu Argus in somnos conpulsus est, quo facilius eum Mercurius interficere
fab 14 posset Io supradicta cum furiis exagitata orbem terrarum percucurrisset, novissime in Aegyptum delata ac placata Iunone a Iove in pristinam formam regressa est. Isidis deae nomen accepit linigeraque est appellata.

---

1 in uaccam mutata est isidis deae nomen accepit iuno cum *sq* ***N*** 2 petit ***M*** ‖ *post* Iove *distinxi* ‖ ab ***M***, a ***N V*** ‖ uaccam *om* ***N*** ‖ ut munus *Vollmer* ‖ petit eam a Iove velut munus sibi dari (daret ***V***), quia *edd vett*, p. ea a Iove velut m. sibi daret vaccam, quia *Muncker*, p. ea a I., velit m. s. dare vaccam, quia *Burm* 3 speciosissima ***O V***, speciosior *vulgo* ‖ speciosissima e. in *coni Muncker* ‖ in Peloponnensi regno *Muncker*, impelop(ensi *i r m 2*) regno ***M***, in poloponensi (regno *om*) ***N***, in Peloponneso ***V*** *vulgo* 4 negasset ***M***, negaret ***N*** ‖ proder(e *i r m 2*) ***M*** ‖ itaque (*paene eras*) ***M***, *om* ***N*** *vulgo*, *cf ad 634, 19* 5 iuno autem *om* (*sed eadem haec supra* confestim ne *scr m*) *om* ***O*** ‖ concūberet ***M*** 6 Arestoris ***V***, aristoł ***M***, aristoris ***N*** ‖ proposuit ***N*** 7 argifontes ***N***, argifons ***M***, argiphonos ***V*** 8 quia ob ***N*** ‖ ille occ. *vulgo*, Ius occ. *Burm* 10 missa (*corr m*) ***O***

XI Mercurius in pastorem *post 667* ***M*** 11 interf. supradictum ***N***

XII Syringa nympha in fistulam *post 688* ***M*** 12 Syringa ***O*** *Muncker*, Syrinx ***V*** *vulgo olim* ‖ nonacrum ***O***, Nonacrium *Burm* 12*sq* archadie (*item 16*) ***M*** 14 persequeretur ***O V***, persequens *vulgo* ‖ et *addidi*, *om* ***O V*** ‖ persequens, cum ad *coni Muncker* ‖ ladona ***V***, ladonā ***O*** 16 arundinē ***O V***, arundines *vulgo* ‖ quibus ***O*** *vulgo*, qua ***V*** ‖ est cōposita ***O V***, composita est *vulgo* 17 siringa ***N*** ‖ nominatur ***N*** 18*sq* conuersus ***N*** ‖ posset interf. ***N***

XIII Io supradicta in hysidem *post 723* ***M*** ‖ *plurima evanida in* ***N*** 21 regressa ***M***, reuersa ***N V*** *Muncker*, restituta *ed Colon* ‖ est *om* ***N*** *vulgo* ‖ linigeraque *Muncker vulgo*, niligeraque (*cf ad met I 747*) ***O***, uigilansque ***V***

LIBER II.

I Phaethon, Solis et Clymenae filius, fulmine ictus.
II Heliades sorores Aegle Lampetie Phoebe in arbores scilicet populos.
III Lacrimae earum in electrum.
IIII Cygnus, Stheneli filius, Ligurum rex, in avem sui nominis.
V Callisto, Lycaonis filia, in ursam.
VI Eademque cum filio Arcade a Iove in sideribus.
VII Corvus volucris initio candidus, deinde in nigrum.
VIII Coronis, Coronei filia, in avem cornicem.
VIIII Nyctimene, Nyctei filia, in noctuam.
X Ocyroe, Chironis centauri filia, in equam.
XI Battus, Nelei filius, ruricola, in saxum.
XII Aglaurus, Cecropis filia, in lapidem.
XIII Iuppiter, Saturni et Opis filius, ad Europam in taurum.

Clymene, Oceani et Thetidis filia, cum Phaethontem ex Sole *fab 1*
conceptum genuisset et in adultam perduxisset aetatem, monuit ut patrem cognosceret. qui infeliciter progressus ad orientem Solem pervenit agnitusque est ab eo per conubii indicia; accensusque agitandi currus amore, quem quattuor equi Pyrois, Eous, Aethon ac Phlegon adsueverant trahere, diu expetitum currum accepit et a praeministris

---

explic̄ liber primus incipiunt capitula libri secundi *i mg iuxta I 747 (unus versus erasus in textu)* ***m****, sequuntur ibidem in textu tituli fabulārum libri secundi, at post I 779 nec titulus nec spatium (sed i mg signum + et quaedam erasa)* ***M*** ‖ Incipit liber secundus *iusto loco (post 779)* ***N***

2 Phaeton *V*, Pheton ***O*** ‖ Solis *om (i l add m 2)* ***M*** ‖ climinae ***M***, clymenes ***N V*** 3 sor. eius ***N*** ‖ eg(ie *i r m 2)* ***M***, egie ***N*** ‖ iāpetiæ ***M*** ‖ poebe ***N*** 4 in pop ***N*** 6 steleni ***M*** ‖ ligurum rex ***O V***, *om Muncker* 7 calysto ***M*** 8 a ioue ***O V***, *om vulgo* ‖ sideribus ***O***, sidera *V vulgo* 9 dein ***N*** 10 coronę ***N*** 11 Nictinime ***M***, Nyctymone ***N*** ‖ nictei filia ***M***, *om* ***N*** *vulgo* 12 Ocyre ***M***, Ochyroe ***N*** ‖ aquam ***N*** 13 Bathus ***M*** ‖ ruricola *(in textu vox parum perspicua) i mg iteravit* ***m***

fab 1 unius versus interstitio neque numero neque titulo addito sequitur post I 747 et seriem titulorum libri secundi ***M*** 16 thetidis ***M***, thetis ***N***, Tethios *V*, Tethyos *vulgo* ‖ phaethontem *V*, phetontem ***O*** 18 qui velociter iter ingressus *(coll met I 779) Burm* 20 pyrohis ***M***, pirois ***N***, pyrous *V* ‖ eus ***N*** ‖ phegeton ***N*** 21 expetitum currum ***M***, expetitam ueniam ***N***, petitum c. *V*

Horis iunctum conscendit. monitis itaque instructus patris per iter ignotum cum equis obniti nequisset, equi ignoto agitatore conterriti mundi pronam partem petierunt. quamobrem cum cuncta mortalium ardore subito proflagrantium incenderentur a Ioveque opem inplorantes peterent, ne orbis terrarum conflagraret, Phaethon fulmine ictus et e curru praecipitatus est; atque ita liberati equi vinculis agnito
fab 2 et 3 itinere ad suam stationem reversi sunt Sorores Phaethontis Phaethusa, Lampetie, Phoebe casum fratris dum deflent, deorum misericordia in arbores populos mutatae sunt. lacrimae earum, ut Hesiodus et Euripides indicant, in electrum conversae sunt ac fluxisse dicuntur
fab 4 Cygnus, Stheneli filius, materno genere Phaethonti proximus, cum Liguriam incoleret et in ripa Eridani amnis, quem quidam Padum vocant, cum vidisset corpus Phaethontis a sororibus eius ablui, pari calamitate est concussus. plus enim iusto deflendo propinqui interitum deorum voluntate in volucrem cygnum abiit, qui perosus caelestis ignes paludes ac flumina, quibus insenesceret, est secutus.
fab 5 et 6 Phanocles in Cupidinibus auctor Iuppiter cum reliquias torrentis ignis persequeretur, ut laborantibus opem ferret mortalibus, cum circa Nonacrinum montem Arcadiae, in quo genitus existimatur, vagaretur, in Callistus, Lycaonis filiae, incidit amorem. cui cum preces de explemento desiderii sui admovisset frustratasque voces suas intellexisset, astu eam subit. in Dianae namque sexum se reiecit ac fati-

---

1 instructus *om* ***N*** 1*sq* cum per i. ign. *vulgo* ‖ cum equis ***M*** *V*, equis *vulgo*, equis *om* ***N*** ‖ et equi ***N*** 4 subito ard. ***N*** ‖ proflagrantia *V* 4*sq* implorantibus ferren'/ ***N*** 6 a curru ***N*** ‖ liberi ***N*** ‖ a uinc. ***N***

7*sq* Sorores—mut. sunt] *habet* ***N***, *eadem sine titulo, sed unius versus interstitio, post 324 in textu* ***M*** *V*, sorores phetontis in populos *i mg* ***m*** ‖ phetontis phetusa ***O***, Phaethontis phaetusa (*sic*) *V* 8 (l ex i *m2*)am petiæ ***M*** ‖ dum flerent ***N*** 9*sq* lacrimae—dicuntur] *post 363 nullo titulo aut numero in textu* ***M***, *habet V, om* (*ex sil* ***N***) *vulgo* 10 sunt ac fluxisse dicuntur *haesitans scripsi*, sunt hoc fuisse dicunt ***M***, sunt ac fluisse dicunt *V* ‖ ac fluxisse *i mg* (*m 1*) *additis signis* α α *supra* hoc(*in textu*) *et* ac (*i mg*) ***M*** ‖ mutatae succina flevisse dicuntur. lacrimae earum—sunt conversae (*collato Serv ad ecl VI 62*) *Muncker*

11*sq sine titulo, sed unius versus interstitio post 366* ***M*** 11 (C *add m2*)Ignus (2 stenei ***M*** ‖ Phaethonti *V*, phætonti ***M***, phetonti ***N*** 13 Phaetontis *V*, phetontis ***O*** ‖ abluia pari ***N*** 14 est *om* ***N*** ‖ iusto *om* ***N*** 15*sq* cęlesti signo (t stē ignē *sscr m*) ***O*** 17 phanocles (s. ē, *i e* scil est, *s l add m 2*) ***M***

17*sq sine titulo post 380* ***M***, calisto in ursam *i mg* ***m*** ‖ (i *i mg*)uppiter ***M*** 18 lab. mortal. ferret opem ***N*** ‖ et cum *Muncker* 19 archadie N 20 calis-o2tus ***M***, colistus ***N*** 21 sui des. ***N*** 22 subit ***M***, subiit ***N*** *V vulgo* ‖ speciem '*Valteriani codd, ut notat Giselinus*' ‖ se reiecit ***M*** *V*, sedreiecit ***N***, se traiecit *ed Colon Hs*

gatae ornatus pharetra sagittisque velut Diana occurrit, ac veste pariter posita virgo Iovem experta est. neque ideo a Iunone inmerenti delictum remissum est. nam confestim paelicatu eius accensa, ne amplius pulchritudine coniugem caperet, in ursam eam transfiguravit. quae a Iove cum Arcade filio, quem erat enixa, inter sidera conlocatur. a Graecis autem Helice, a nostris septemtrio nuncupatur et a Tethy et Oceano ob Iunonis iram inter cetera sidera liquore non tinguitur, ut auctor Hesiodus indicat. ut alii: 'sed lucet in astris Callisto renovatque suos sine fluctibus ignes' [Callisto supradicta cum filio Arcade in sideribus a Iove translati sunt] Corvus volucris initio naturae candidis pennis plumatus fuit. sed quia Coronida, Coronei filiam, indicaverat Apollini in adulterio, morari itaque propter acerbissimum indicium flagrantis dei sagittis confixa est; ergo ille niger ex candido factus. ex hac et Apolline nascitur Asclepius, quem pater exciso utero matris, cum ea rogo esset inposita, abstulit. is ad Chironem a patre in Pelium perlatus est montem, ut ab eo incrementum simulque scientiam acciperet medendi Coronis, Coronei filia, refert corvo, ne indicium Apollini faceret. cum ergo Minerva Erichthonium Vulcani filium, qui ex conplexu sui in terram ceciderat, sustulisset, et comitibus suis Pandroso et Hersae Aglauroque, Cecropis filiabus, cistula inclusum tradidisset monuissetque, ne quis omnino id conspiceret, Coronis supradicta, nobilissima virginum, custodibus laxatam cistulam et inspectam, cum draconem repperisset,

fab 7

fab 8

---

1 phar. est ***N*** 2*sq* Iovem virgo *vulgo* ‖ neque ideo — est *i mg m, habent* ***N V*** 3 accensa] Iuno *add Burm* 4 eam *om* ***N*** 6 hælicę ***M*** ‖ septemtri(o *ex* a) ***M***, septemtrion ***N*** 7 a Tethy *V*, a theti ***O*** ‖ et *om* ***N*** ‖ praeter (*ut videtur*) cet. ***N*** ‖ liquore ***N V***, liquore ***M*** 8*sq* Hesiodus] *immo Homerus* (*cf Il XVIII 489 Od V 275*) ‖ uł (*i e* uel) alii ***M***, ut /// alii /// ***N***, uel alii *V*, hinc illud *Giselinus vulgo* ‖ *versus poetae ignoti* 9 calisto ***O*** ‖ Calisto et aras in syderibus *rubro, ut fere, post 503* ***M*** ‖ callisto—translati sunt] *habent* (*post titulum modo dictum* ***M***) *post 503* ***O V***

Coruus candidus in nigrum *post 533* (*sic*) ***M*** 11 coron(idā *i mg add m 2*) ***M*** 12 coronę fil. ***N*** ‖ itaque ***N V***, ita(q; *sscr m 2*) ***M***, illa *vulgo, cf ad 634, 19* ‖ aceruissimum ***O*** ‖ confissa ***M***, confixus ***N*** ‖ ergo] g/(c *eras videtur*) ***M*** ‖ ille *om* ***N*** 14 hac apollini ***N*** 15 matris *om* ***N*** ‖ abstulit *om* ***N*** 15*sq* ad achironem ***N*** 16 delatus ***N Hs*** ‖ est *om* ***N*** 17 medicandi ***N*** ‖ *in hac fabula multa evanida* ***N***

Coronis in cornicem *post 541* ***M*** 18 cor(u *ex* i *m 2*)o ***M*** ‖ nec ***M*** ‖ faceret ap. ***N*** ‖ cum ergo ***M***, cum enim ***N*** *vulgo*, cum igitur *V* ‖ mineru(a *i r*) ***N*** 19 erichthonium ***O***, erichthonium *V vulgo* ‖ quod ex ***N*** ‖ deciderat ***N*** 20 pandraso ***O V*** ‖ aglaucoque ***M*** 20*sq* cecropidis ***N***, cęcopdis (*sic*) ***M*** ‖ Cecropis filiabus] (Cecropis *om*) filiis *V* 22 corni(s *ir m 2*, ł cornix *i mg m 3*) ***M***, cornix ***N*** 23 dracone ***N***

divulgavit; quam ob rem dea eam a se alienavit. quae cum solitudine in litore oblectaretur, Neptunus procul conspecta Venere eius incaluit. cui cum vim adferret, ab eadem dea propter virginitatem tenaciter custoditam in avem cornicem conversa est, ita ut
fab 9 templo deae submoveretur Nyctimene, Nyctei filia, virgo Lesbia, nimia libidine effrenata in patris cubile se inplicuit ideoque adversantibus deis ob admissum cessit in noctuam. quod scelus ipsa nocturno tempore occultat et in luce visa ab omnibus volucribus
fab 10 petitur obnoxia Ocyroe, Chironis et Chariclus filia, contemptis patris artibus vesania futura praecinuit: infanti Asclepio praedixit, quod medicina mortuos ad superos educturus esset, ab avo fulminis ictum experturum; patrem quoque Chirona a serpentibus cruciandum cupidumque mortis ex deo in mortalium numerum venturum. quae cum esset elocuta, in equae cessit figuram, ne adversantibus fatis
fab 11 plura ederet quam praedicta Apollinis sinerent Apollo, Iovis et Latonae filius, cum pecus Admeti, Pheretis filii, pasceret, fistulae cantu solitudinem protegens, boves eius in agros Pyliae regionis progressae sunt, quas Mercurius avertit et in silva occuluit. quod cum Battus, Nelei filius, equas pascens vidisset, Mercurius vero, ut indicium premeret, ex armentis formosissimam vaccam ei concessit. at ille discedenti adfirmavit, lapidem proximum, quem vidisset, celerius quam se quicquam indicaturum. deus vero, ut mortalis fidem ex-

---

1*sq* solitudinem ***O*** 2 li(t *ex* c)ore ***M*** ‖ procul ea consp. ven. eius *Micyllus*, eius procul conspectae venere *Muncker* ‖ uenire ***N*** 5 admouceretur *V*, amoveretur *Muncker*

Nictinome in nociuā (*sic*) *post 588* ***M*** 5 Nyctimene *V*, Nyctinome ***M***, Nictimone ***N*** ‖ nictei ***M*** 7 ammissum ***O*** 9 ut noxia *Micyllus*

XI (*sic*) Ocyrhoe in equam *post 632* ***M*** 9 Ocyroe *V*, Ocyrohe ***M***, Ochyroe ***N*** ‖ Chariclus *Muncker*, charicte(ae) ***O V*** ‖ conceptis ***N*** 10 infantique ***N*** ‖ Aesculapio *Micyllus* 11 ad *om* ***M***, *add m* ‖ reducturus *Giselinus* 11*sq* ed. esset–experturum] *sic* ***M V***, ed. esset quodque esset ab auo fulminis experturus ictum (ictum exp. *edd*) ***N*** *vulgo*, ed. esset ab avo fulminis ictum experturus *Micyllus* ‖ auo/ ***M*** 12 chiron/ ***M*** ‖ a serpentibus ***O***, serpentibus *vulgo*, sagittis *V* ‖ cruciatum ***N*** 13 exdo$^{i^2}$ ***M***, exdo ***N*** ‖ (in *om*) mortalium num. inuenturum ***O V*** 14 in æq$^{e_i^2}$: ***M***, ineque ***N*** 15 plurima ***N***

XII Battum (*sic*) in saxum *post 676* ***M*** 15*sq* iouis filius et latonae ***N*** ‖ 17 bobes ***N*** ‖ agro ***M*** ‖ pile ***N*** 18 occu(l *ex* b)uit ***M*** ‖ cum *om* ***N*** ‖ 19 Nelei filius] *sic* ***O V***, *sed cf met II 688 sq* ‖ quas cum Battus Nelei silvis pascentes vidisset *Burm* 19*sq* vero ut ind. premeret ***O V*** *Muncker vulgo*, (vero *om*) ne ind. promeret *ed Lugdun 1518*, *an* verum ut i. prem.*?* 20 ei *om* ***N*** 22 deus autem ***N*** ‖ mortali idem ***N***

periretur, paulo post mutata figura ad eundem reversus est simulavitque se amissas boves quaerere et praemium promisit, si demonstrasset. at ille cum, sub quo monte pascerentur, ostendisset, Mercurius perfidia eius offensus in lapidem eum mutavit, qui ab eventu index circa Pylium vocatur Athenis virgines per sollemne sacri- *fab 12* ficium canistris Minervae ferunt pigmenta, inter quas a Mercurio eminens specie conspecta est Herse Cecropis filia. itaque aggressus sororem eius Aglauron precatusque, ut se Hersae sorori suae iungeret. at illa cum pro ministerio aurum eum poposcisset, Minerva graviter offensa est avaritia eius, ob quam cistulam etiam traditam sororibus eius custodiendam adversus suum praedictum aperuisset: Invidiae novissime imperavit . . . eam sorori Hersae exacerbavit diuque cruciatam saxo mutavit Cum Mercurius iussu patris in Phoenicen *fab 13* transgressus esset, ut armenta illius regionis ad litus conpelleret, Iuppiter in taurum conversus cum se armentis Agenoris regis inmiscuisset et in amorem sui spatiantes in harena virgines consistere coegisset, paulatim singulas adludens novissime Europam Agenoris filiam, cuius amore conpulsus averterat figuram, insidentem suo tergo per mare in insulam Cretam detulit ibique concubitu eius fruitus est·

---

2 se *om* ***N*** ‖ promittens ***N*** 3 sub // quo ***M*** ‖ pascerent ***N*** ‖ ostenderet ***N*** 4 quia ab ***N*** 5 pylium ***O V***, Pylum *Muncker*, Pylon *Raenerius* XV (*sic*) Aglaurus in lapidem *post 707* ***M*** 6 a Mercurio *om* ***N*** 10*sq* est *om* ***N*** ‖ ob quam—aperuisset] *sic fere* ***O V*** ‖ ob quam quod cistulam *ed Lugd*, ob quam et quod cistulam *Micyllus* 11 suum *om* ***N*** ‖ cum aperuisset *Hs* ‖ *lacunam statui* 12 imperauit (q̃^ *sscr* ***m***) ‖ eam ***O***, et eam *V* ‖ sorori Hersae exacerbauit ***M V***, sororis herses excer(b *vel* v)atam ***N*** ‖ (diuq *i r*)ue ***N*** ‖ imper. et eam sororis Hersae successibus exacerbavit *Micyllus*, imperavit, ut eam sorori Hersae exacerbaret *Muncker*, imp. eam sororis Herses exacerbare fortunio *Giselinus* 13 saxo ***O V*** *Muncker*, in saxum *vulgo*

XIII Iuppiter in taurum *post 832* ***M*** ‖ *exscripsit fabulam Mythogr Vat I 148 (p 47, 30 sq Bode)* 13*sq* Cum Mercurius—Cretam detulit] *exscr fere Myth Vat II 76 (p 100, 22 sq Bode)* ‖ phoenicē ***M***, phenicem ***N*** 14 tr(a *ex* c)nsgressus ***M*** 15 conuersus (est *s l m 2*) ***M***, conu.est ***N*** ‖ conu. est cumque *Myth Vat I et ed Colon* 15*sq* miscuisset ***N*** ‖ amore ***N*** 17 coegisset consistere ***N*** ‖ paulatim *vulgo*, ac paul. ***O V*** *Myth Vat I* ‖ singulis *Myth Vat I Giselinus*, ad sing. *Raenerius* 18 converterat *Hs* ‖ insident(em *i r*) ***N*** ‖ suo (si/bi *inde corr*) ***M***, sibi ***N V*** *vulgo* ‖ tergo sibi *Myth Vat II* 19 concubitibus ***N*** ‖ fruitus ***N***, fr(ui *i r*, *pro* i *fort* c *fuit*)tus ***M***, frætus (*sic*) *V*, functus *ed Lugd*, potitus *Micyllus*

LIBER III.

I Dentes draconis in homines.
II Actaeon, Aristaei et Autonoes filius, in cervum.
III Iuno, Saturni et Opis filia, in anum.
IIII Tiresias, Eueri filius, in feminam.
V Itemque in virum augurem et Echo, Iunonis filia, in vocem.
VI Narcissus, Cephisi et Liriopes filius, in florem sui nominis.
VII Liber pater, Semelae et Iovis filius, in Acoeten, idemque Liber pater in puerum.
VIII Tyrrheni nautae in naves et in delphinos.
VIIII Pentheus, Echionis filius, dilaceratus.

fab 1 Agenor rapta Europa fratres eius ad requirendam sororem dimisit, ita ut, nisi eam repperissent, ad se ne reverterentur, imperaret. Cilix diversas petit regiones, novissime constituit Ciliciam; nec minus Phoenix a nomine Phoenicen. Cadmus vero desperata spe visendi parentis Apollinis oraculum ingreditur sciscitans, in quibus partibus orbis consisteret. accepta itaque sorte, ut vaccam a grege secretam, quae lunae signum in latere haberet, ageret et, ubi fessa procubuisset, ibi statueret urbem, parens praecepto in eam terram devenit, quae postea a bove Boeotia est dicta. hic cum ad fontem Martis socios aquatum misisset et ille ibi venisset, ut vidit a dracone socios con-

---

Liber tertius ***M***, *nullus titulus* ***N*** ‖ *tituli fabularum fere iidem in* ***M*** *β, at priores litterae decisae in β* 5 Tiresias ***N*** *vulgo*, teresia ***M***, tiresia *V, periit vox in β* ‖ Eueri filius (*cf 644, 10; 646, 22*) *scripsi*, seueri fil. ***M*** *V*, siueri fil. ***N***, *om vulgo* 6 etho ***M*** 7 cephesi *β* ***M***, Ephesii *V* 8*sq* in Acœtē *V*, inacoen *β*, in coeten ***N*** ‖ Liber pater *om* ***N*** 10 *sic* ***M*** *V*, nauti naues *β*, nautae in aues ***N*** ‖ et (in *om*) delph. ***N*** 11 *numerum om* ***M*** ‖ penetheus ***M***, pantheus ***N*** ‖ ethionis ***M***, chionis ***N***

Dentes draconis in homines *β* ***M*** ‖ *exscr fabulam Myth Vat I 149 (p 47, 39sq Bode) et Myth Vat II 77 (p 100, 36sq B)* 12*sq* misit Cadmum, Cilicem (et *add Myth II*) Phoenicem *Myth Vat I et II* ‖ requir. dim. sororem ***N*** 13 ita (ut *ex* sit) i n ***M*** ‖ imperaret *Giselinus vulgo*, imperat *β* ***O*** *V*, *om Myth I et II* ‖ ac ut—imperat *coni Muncker* 14 regionis ***N*** ‖ ciliciam *i r m* ‖ constitit in Cilicia *Myth II* 15 a nomine ***M*** *V*, a suo n. ***N*** *vulgo* ‖ in Phoenice *Myth II* ‖ revisendi *Raenerius* 17 baccam (*corr β*) *β* ***N*** 20 a boue *V*, ab oue ***M***, abioue ***N*** *et cVat Reg 1401 Mythographi Vat I* ‖ boetia *β* ***O*** *V* 21 et ille ibi *β* ***O***, atqueille illuc *Giselinus vulgo*, et ille itidem *Vollmer* ‖ et cum etiam ipse illuc uisisset *V*, et ipse post illos venisset (*om Bode*) *cVat Reg 1401 Mythographi Vat I* ‖ ille *i e ipse, cf Bonnet Grég de Tours p 301* ‖ a *om* ***N***

sumptos, serpentem interfecit dentesque eius Minervae monitu humo sparsit. ex quibus armatorum multitudo progignitur, quae inter se domestico bello confligit, ita ut ex ea quinque relinquerentur, quia Minervae voluntate creandi populi, qui Thebis considerent, principesque essent. quorum nomina haec produntur fuisse Echion, Idaeus, Chromius, Pelorus, Hyperenor. Cadmo socii condendae urbis additi sunt Diana cum in valle Gargaphie aestivo tempore fatigata ex adsidua venatione se ad fontem perlueret, Actaeon, Aristaei et Autonoes filius, eundem locum petens ad refrigerandum se et canes, quos exercuerat, feras persequens in conspectum deae incidit; qui ne eloqui posset, habitus eius in cervum ab ea conversus est, ita ut pro fera laceratus a suis canibus sit Iuno suspectam Semelen, Cadmi et Harmoniae filiam, cum haberet, quod cum Iove concubuisset, in anum conversa est, ut se fallacia sine invidia cuiusquam ulcisceretur; ad eam venit persuadetque ei, ne alio Iovem apparatu recipiat ad cubile, quam solitus sit apparere Iunoni, quo ut illius auctoritas gravis, proinde ipsius concubitus insignis esset. quod cum impetravisset a cupiente, deus instructus tonitribus ac fulminibus domum Semeles ingressus est: tecta eius deceptae optatis flammis adurit Liberumque conceptum utero gravidae incendio eripit ac femore insuit suo. postea conpletis mensibus nymphis, quae Nysam montem Indiae perfrequentarent, clam tradidit nutriendum Iuppiter cum *fab 2* *fab 3* *fab 4*

---

3 *post* confligit *multa evanida in* ***N*** ‖ quia ***O***, *non constat de* β, qui *V vulgo*, quia a *Ehwald et Vollmer* **4** qui *om* ***N*** **4** *sq* principesque β ***O***, princeps (*sic*) *V*, principes *vulgo* ‖ parentes princ. *Vollmer* **5** echyon ***M*** **6** idaeus β ***M*** *V Myth I et II*, ideus ***N***, Udaeus (*ex Hygin fab 178*) *Raenerius vulgo* ‖ chromius β ***O*** *V Myth II*, Chthonius *Myth I vulgo* ‖ hyperenon β ***N*** *V*, hypereñ ***M***, Hyperbion *Myth I*, Hypereon *Myth II* **6** *sq* Cadmo—sunt *del Giselinus* ‖ hi Cadmo *vulgo*

II Acteon in ceruum *post 130* β ***M*** ‖ *excer fabulam ex parte Myth Vat II 81* (*p 103, 12 B*) **8** actheon β **10** feras persequens β *V*, ferens$^{as^2}$ pers. ***M***, per aspera sequens ***N***, cervos pers. *vulgo* **11** quod ne *Giselinus*, quae ne *Muncker* **12** lac. a suis c. sit β ***M*** *V*, lac. sit a can. (suis *om*) ***N*** ‖ a *om Hs*

III Iuno in anum *post 252* (*sine numero* ***M***) β ***M*** ‖ *excer fabulam Mythogr Vat I 120* (*p 38, 40 sq Bode*) **12** suspectatam β ‖ semelē ***M*** **13** Harmoniae *Muncker*, armoniae β ***M***, armonię ***N***, Hermione(ae) *V vulgo olim* **14** se falsissime inuidia cuiusquam ***N*** ‖ fallantia β **16** quam sol. β ***O*** *V*, quam quo sol. *Muncker vulgo* ‖ actoritas ***N*** **17** *sq* impetrauisset$^{[quisisset^2}$ ***M*** **20** concēptum β ‖ femori *ed Colon* **21** *sq* nisam β ***M*** ‖ perfrequentabant *Giselinus* ‖ nymphis—nutriendum] clam tradidit nutriendum nymphis quae nysam montem indiae frequentant ***N***

IV Tyresias in feminam (*numerum om* ***M***) *post 315* β ***M***

Iunone iocosius omissis omnibus iurgiis referens in coniunctione maiorem capere feminas quam viros voluptatem Tiresiam iudicem adeundum censuit, qui utramque naturam maris ac feminae fuerat expertus. nam quodam tempore cum serpentes concubitu haerentes baculo percussisset, in mulierem conversus fuerat ac rursus proximo vere eadem usus ratione ac tactu in virum cesserat. qui cum Iovis sententiam tutatus esset, damnata Iuno lusum in iracundiam vertit ac Tiresiam luminibus orbavit. pro qua iniuria, quod maius esset, *fab 5* Iuppiter futurorum ei scientiam tribuit Liriope nympha ex amne Cephiso Narcissum procreavit, cui Tiresias, Eueri filius, omnia prospera responso pollicitus est, si pulchritudinis suae nullam habuisset notitiam. hunc igitur Echo cum diligeret neque ullam viam potiendi inveniret, cura et sollicitudine iuvenis, quem extremis vocibus persequebatur fugientem, extabuit, eiusque reliquiae corporis in lapidem conversae sunt; quod ei incidit Iunonis ira, quia garrulitate sua eam saepe esset morata, ne Iuppiter in montibus persequens nymphas manifesto deprendi posset. fertur Echo filia Iunonis ob deformitatem montibus recondita, ne quid eius praeter vocem inspici posset; quae *fab 6* tamen post obitum auditur Narcissum autem supradictum ob nimiam crudelitatem, quam in Echo exhibuerat, Nemesis ultrix fastidientium in amorem sui inpulit, ut non minore flamma ille exureretur. qui cum ex adsidua venatione fatigatus secundum fontem in opaco procubuisset et hauriens aquam imaginem sui conspexisset et

---

1 ioco' suis ***M*** ‖ ioco, suis omissis omn. iurgiis *ed Colon* ‖ in coitu *ed Colon* 2 tyresiam (*sed* ty *i r* β) β ***M***, teresiam ***N*** 5*sq* conuersus ***M***, uersus β ***N*** *vulgo* ‖ proximo vere] *sed cf met III 326* 6 ac tactu *V*, hastaceu (*sic*) β, atactu ***N***, (b *eras*)a(c *i r*)tactu ***M***, attactu '*Valteriani codices*' *Muncker*, a tactu *fort verum* 7 in *om* ***N*** 8 teresiam β ***M***, tereseam' ***N*** ‖ pro *del Giselinus*

Itemque (Iteque ***M***) in uirum augurem *post 338* β ***M*** ‖ *exscr fabulam Mythogr Vat I 185* (*p 56, 20 sq Bode*) *et Myth Vat II 180* (*p 135, 18 sq*) 9 Lyriope ***M***, Aciope *Myth II* 10 Tiresias Eueri *vulgo*, tiresia (tyresia β) seueri β ***O*** *V* 11 responsu ***N*** 12 not(itiam *i r*) ***M***, noticiam β ‖ etho β 15 iunonis incidit ira ***N*** 17 deprehendi ***N*** 17*sq* fertur—eius] echo fertur filia iunonis et montibus erat recondita ne quid eius ***N*** 18 nēq. eius β ‖ Echo iVI (*sic*) in uocem (*titulus postpositus*) *post 355 in textu* ***M***

VI Narcissus (narcisus ***M***) in florem sui nominis *post 401* β ***M*** ‖ *exscr fabulam Mythogr Vat I 185* (*p 56, 30 sq Bode*) *et Myth Vat II 180* (*p 135, 28 sq*) 19 narcisum ***M*** ‖ autem *om* ***N*** 20 exibuerat β ***N***, exercuerat *Giselinus* ‖ ne me sis ***M*** ‖ 21 flamma atque illa *Giselinus vulgo* 21*sq* exureretur ***O*** *V*, ureretur *vulgo* 22 ex *om* ***N*** ‖ uen² atione ***N*** 23 aurieus (h *sscr m*) β ***O*** ‖ et imminens aquae *ed Colon* ‖ sui *om* ***N***

diutius ibi remoraretur, novissime tabuit, ita ut vita privaretur. ex cuius reliquiis flos exstitit, quem naides nymphae flentes casum fratris Narcissi nomine eius adnotaverunt **Pentheu , Echionis et** *fab 7* Agaues filius, in contemptum trahens praedicata Tiresiae auguris, ut in adventu Liberi Thebani hedera redimiti procederent ac sacra susciperent, prohibet suos parere monitis, quod negaret ex Semele deum proditum. confestim itaque famulis imperat, ut in conspectum suum Liberum vinctum attrahant. at ille ut vesanientem illuderet, versus in Acoeten ducitur vinctus et custodia clauditur **Acoetes** supra- *fab 8 9 10* dictus, Liberi comes, cuius sub imagine deus latuerat, eludens Penthea, indicat regi, quia ita exigeret, nomen genusque artis suae et quanta vis apparuerit in Libero, quo tempore petens Naxum in Tyrrhenos inciderat. ab his enim propter eximiam pulchritudinem captus pro praeda inpositus navigio. qui ut vidit in aliam se duci regionem, armamenta navis in feras ac serpentes convertit. quo prodigio exterriti Tyrrheni in pelago se praecipitavere ac in delphinos et aves se mutavere. post haec iterum custodia clauditur. quae cum sponte dei patuisset ac vincla manibus defluxissent, in montem Cithaerona digreditur ibique Agauen matrem eius alienatam furore adiuvantibus sororibus Ino et Autonoe inpellit, ut sacra proterentem sua interimat manu.

---

1 remoraretur *β V vulgo*, rememoraretur ***M***, moraretur ***N*** ‖ nobissime (*corr β*) ***β N*** ‖ tabuit ***O V***, intabuit *Myth II*, extabuit *vulgo* ‖ pribaretur *β* 2 naydes ***O*** ‖ nymphe *β* ‖ casum *s l* ***M*** 3 nomine *β*, nom̄ ***M***, nomen ***N V*** ‖ annotauerunt ***β O***, ad notauerunt *V*, insigniverunt *Burm*

Liber pater semele et (& *rubro*, c᾽ *inde corr m*) iouis filius in acoetē (acœ ten *β*) idemque liber pater in puerum *post 510 β* ***M***, *ipsa fabula periit in β* 3 ch̄ionis ***M*** 4 aga(h *ex* a)es ***M*** ‖ contentū ***M***, contemptu ***N*** ‖ tyresiæ ***M*** ‖ 6 suos pentheus parere ***N V*** 8 attrahant ***O V***, attraherent *Muncker vulgo* 9 Aceten *V*, a(ceten *i r m 2*) ***M***, acoen ***N*** ‖ dr̄ uinct᾽ *i r* ***M***, dūr *i mg m* ‖ et cust. *V*, et in^{2} custodia ***M***, et in cust. ***N***

VIII Tyrrheni naute in naues et in delphinos pentheus exionis (*sic*) filius dilacerat · dentes draconis in homines *post 576* ***M*** 9 Acetes ***M*** 11 regi nomen genusque artis suae, qua vitam exegerat *Giselinus* 13 inciderat *Giselinus vulgo*, incideret ***O V*** ‖ nimiam ***N*** 14 navigio] est *add V* ‖ impositusque navigio ut vidit *Micyllus* ‖ captum pro pr. et impositum nav. ut vidit *Hs* 16 thyrreni ***M***, tirreni ***N*** ‖ impelago ***M***, in pelago ***N***, in pelagu *V*, in pelagus *vulgo* ‖ in *om* ***N*** ‖ *cf Servius ad Aen I 67* 17 aues ***O V*** *vulgo, cf met III 678* ‖ mutauere *V*, mutare^{ue2} ***M***, mutasse ***N*** ‖ post hoc ***N*** ‖ ¯(*sed* q *i r m 2*) cum ***M*** 18 dei ***O V Muncker***, deo *vulgo olim* ‖ uincula ***N*** 19 furorem ***N*** 20 inoo et aut. ***M***, ine autunoe (*sic*) ***N***

LIBER IV.

I Dercetis, Nini regis filia, in piscem cessit.
II Semiramis, Dercetis filia, in columbam.
III Pyrami et Thisbes cruor in arborem morum.
IIII Leucothoe, Orchami regis filia, in virgam turean.
V Clytie, Orchami coniunx, in herbam heliotropium.
VI Daphnis, Idaei filius, in saxum.
VII Sithon ex viro in feminam.
VIII Ex imbribus procreati Celmus et Adamans.
VIIII Crocus et Milax famuli in flores.
X Salmacis et Hermaphroditus in unum corpus.
XI Minyeides Thebanae in vespertiliones.
XII Ino et Melicertes di maris Leucothea et Palaemon.
XIII Spuma maris in Venerem.
XIIII Sidoniae comites Inus in saxa et in aves.
XV Cadmus et Harmonia in dracones.
XVI Guttae Medusae in serpentes.
XVII Atlans, Iapeti filius, in montem sui nominis.
XVIII Virgae subiectae capiti Gorgonis in curalium.
XVIIII Medusae crines in serpentes.
XX Nais nympha in pisces.

fab 1 2 3 Thebis cum Tiresias, Eueri filius, diem festum sacrorum Liberi edixisset, Alcithoe, Minyae filia eiusdem civitatis in eodem permansit iudicio, quo Pentheus, cum sororibus, quae lanae potius operandae

---

Incip̄ liber quartus *M*, Incipit liber IIII *post seriem titulorum* *N* 2 piscen *M* 3 Sameramis *M* 4 Pyrami *V*, Pirami *O* ‖ crior *M* 6 Celitię *N* ‖ Clytierchami (*sic*) *M* ‖ eliot' *N* 7 idei *O* ‖ filia *N* 8 Siton *M* 9 imbrius *N* ‖ celm̀ (*i e* celmus) *M*, Celmus *V*, celmis *N* ‖ adamans *M*, adamas *N*, adamas *V*, 11 hermafroditus *M* 12 Minides *M V*, Minyides *N* ‖ uespertilliones *N* 13 leucothea(r *pro* n *add*) *M*, Leucotheaque *V* ‖ 14 Spumaris *N* 15 comite sinus *M* ‖ et aues *N* 16 armonia 18 Atlans *M*, Atlas *N*, Athlas *V* ‖ sui nominis *N V*, *om M*, *sed cf 642, 7 alia* 19 Gorgonis *V*, gorgoris *M*, gorgonae *N* ‖ curalium lapidem *N* 21 Nays *N* ‖ pisces *O*, piscem *V vulgo*

Dercetis nini regis filia in piscem (ūsa *atro add m 3*) *post seriem titulorum* *M* 22*sq* tiresia (tyresia *M*) seueri *O V* ‖ sacr. festum *N* ‖ liberiæ dixisset *M* 23 Minyae *Muncker*, miniae *N*, minæ *V*, minalę *M* ‖ eius *N* 24 quae *om* *N* ‖ operandi *N*

studio quam sacrorum adesse volunt. itaque rogata est, ut inter opus lanificii referret fabulas, quibus oblectarent adsuetum laborem; dubitat, an de Babylonia, quae in piscem conversa sit, an de filia, quae cessit in columbam, an de naide nympha, quae similiter cessit in piscem, an etiam de ea arbore, cuius poma albi coloris in sanguinem cesserunt Pyramus et Thisbe urbis Babyloniae, quam Semiramis *fab 4* regina muro cinxerat, et aetate et forma pares, cum in propinquo habitarent, rima parietis et conloquii et amoris initia inter se pignerati sunt. constituerunt itaque, ut a matutino ad monumentum Nini regis sub arborem morum convenirent ad amorem. et cum celerius sub lucem Thisbe, nacta occasionem, ad destinatum locum venisset, conspectu leaenae exterrita abiecto amictu in silvam refugit. at fera a recenti praeda cum ad fontem vicinum tumulo sitiens decurreret, relictam vestem cruento ore laceravit. post cuius discessum Pyramus cum eundem venisset locum et amictum sanguine adspersum invenisset, existimans a fera consumptam, ferro se sub arbore interfecit. deinde Thisbe deposito metu, cum eundem fuisset reversa locum et conperisset, se causam mortis adolescentis exstitisse, itaque, ne diutius dolori superesset, eodem ferro se traiecit. quorum cruore morus arbor adspersa, quia foedissimi spectaculi fuerat inspectrix, poma, quae gerebat alba, in conscium vertit colorem Sol praela- *fab 5*

---

1 est *habent β O V, del Muncker vulgo* 3 babillonia ***M*** ‖ Babylonia] derceti dicat *add* ***N*** *vulgo*, dirceti filia dicat *V* ‖ pisce$^{\bar{2}}$ ***M*** ‖ conu. est ***N*** 5 sanguineum *Muncker vulgo* 6 cesserint ***N*** ‖ de qua, quoniam trita non erat, his incipit *addunt edd* II Docet an de babyllonia derceti filia o (*sic*) dicat quae in piscem uersa erat (Sameramis in columbam *rubro adscr*) *post 44 in textu* ***M*** III Filiam quoque eius quae in columba (*sic*) mutata fuerat sam(i *ex* e *per ras*)ramis in columbam *post 46 in textu* ***M*** IIII An etiam de nympha naide quae iuuenes propter libidinem suam solita erat in pisces inmutare et ipsa in eundem casum recciderit *post 48 in textu* ***M***

Pyrami et thisbes cruor in arborē morū *post 54* ***M*** ‖ *post hunc titulum in textu haec add* ***M***: V An de ea arbore cuius poma albi coloris in sanguinem cesserint · de qua qm̄ trita non erat his incipit ‖ *sequitur sine spatio fabula 4* ***M*** 6*sq* babilloniae ***M*** ‖ sem. regina muro ***N***, sem. regina muro ***M*** 8 rimam ***N*** ‖ initi(a *add m 2*) ***M*** 9 a matutino ***O*** *V*, a *om Muncker vulgo* ‖ mat. ad monumentum^{2} nini regis ***M*** 10 amorem perficiendum ***N*** 11 occasione ***N*** 12 cum conspectū ***N*** 15 eodem uen. et ***N*** 15*sq* aspersum sanguine ***N*** 17 eundem ***M***, ad eundem ***N*** *V vulgo* 18 itaque ***M***, *om* ***N*** *V vulgo, sed cf ad 634, 19* 20 quia ***M*** *V*, quae ***N*** *vulgo* ‖ foedissima ***M*** 21 in sanguineum *Raenerius*, in conscium sanguineum *Micyllus*, in puniceum *Muncker* ‖ *pagina curtata, multa perierunt in hac fabula* ***N*** ‖ *haec nova fabula addita est in* ***N*** Iuno

tam Leucothoen ex Eurynome et Orchamo, Achaemeniae principe, origine Beli genitam, Clymenae ac Rhodo, Circae matri et Clytiae, quarum pulchritudine ante sollicitum animum egerat, dilexit. et cupiens, ut in antedictis, cupiditatem sedare, in speciem matris puellae Eurynomes conversus virginem deceptam dolo vitiavit. cuius adulterio Clytie incensa, qua nondum satiatus erat Sol, parenti puellae indicavit. quam ille cum terrae defodisset, vitiator admissi misericordiam exhibens, diducto solo, cui subiecta fuerat, pro ea virgam tinctam nectare, quae gratissima diis hominibusque esset, extulit, quae turea *fab 6* appellatur. hoc Hesiodus indicat Clytie, nympha supradicta, ob iniuriam, ante dilecta, ab amatore deserta, ita tenuata visceribus est, ut in herbam converteretur, quae primum conservans amorem dei *fab 7 8 9 10 11* heliotropium diceretur cursumque servaret eiusdem dei Adicit quoque nec de Daphnide Idaeo pastore dictura, qui quod fidem coniugii non praestiterit, abierit in saxum, nec de Sithone, qui ex viro in feminam cesserat; neque etiam casus relatura Celmi aut Adamantis Curetumque, qui ex imbribus sint procreati; nec aut de Croco aut

---

cum impraegnari non potuisset, medicamine cuiusdam herbae accepto concepit et peperit uulcanum · inde dicitur iunonigena.

IV Leucothoe in uirgam turcam *post 166 M* 1 leucotoen *N* ‖ eurinome (*sed* e *alterum add m*) *O*, Eurymone *V* ‖ Achaemeniae *vulgo*, achemenido *M*, achemenidon *N*, Achemenide *V* 2 ab origine *Raenerius* ‖ belli *V* ‖ climene *N* ‖ Circae matri] *cf met IV 205* ‖ circae *O*, Circe *V*, Circes *vulgo* ‖ clitię *O* 3 gesserat *Muncker* 5 euronomes *O*, Eurimones *V* 6 sol erat *N* ‖ cui ante Sol sociatus erat *ed Colon* 7 uitiatorem *N* ‖ ammissi *M*, amissi *N* 8 deducto *N* 9 nectare grauissima de his omnibus que esset *N* 10 hoc et *N*

V Clytię archami (*sic*) coniunx in herpam (*sic*) heliotropium *post 255 M* 10 Clytiæ *M* 11 ante dilecta *O V*, *om Muncker vulgo* 13 eliotropium *N* herba^{3}

Daphnis idei filius in saxum *post 270 M* 13*sq* Adicit—qui quod] *sic O V* ‖ *varie haec interpolata sunt ab editoribus velut sic*: His narratis praeterire se dicit vulgares amores Daphnidis Idaei pastoris, qui quod *ed Colon*, Postquam Leuconoe narrare desiit, poscitur Alcithoe; quae narrationem incipiens ait se non dicturam de Daphnide Idaeo pastore, qui quod *Muncker* 14 nec *Ehwald*, *om O V vulgo* ‖ lapnide *M*, dampnide *N* ‖ idō *M* ‖ qui quia *V* 15 in s. abierit *N* 15*sq* nec de—cesserat] *habent post 278 M V*, *om N* ‖ Sython ex uiro in feminam *post* cesserat *rubro add M* ‖ scythone *V* Ex imbribus procreati celmus et adamans *post 280 rubro M* 16*sq* neque etiam—procreati] *post titulum modo dictum habet M*, *habet titulo non praeposito V*, *om N* Crocus et milax famuli in flores *post 282 rubro M* 17*sq* nec aut—versi sunt] *haec post titulum modo dictum habet M*, *habet titulo non praep V*, *om N* ‖ nec aut de *vulgo*, sed aut de *M* vel aut de *V* 18*sq* aut milace *M*, aut Similace *V* ‖ sint *V* Salmacis et hermafroditus in unum corpus *post 283 rubro M*

Smilace, qui in florem versi sunt; refert quoque Salmacidem fontem Cariae, cuius liquore contacti in mollitiem versi defigurentur. Mercurius cum ex Venere qui duplici figura Hermaphroditus vocatur genuisset eumque naides nymphae in Ida monte educavissent, relictis sedibus in Cariam venit. hic conspicato fonte opacissimi soli ac perlucentis aquae cursum continuit. quo diutius eo loco morante Salmacis naidum dum flores legit conspicatis vestigiis diligere coepit. qui paulatim circa montem Nonacrinum moratus, dum blanditia liquoris precibusque tenetur nymphae, fonte se mersit ac confestim amplexu naidis inhaesit nec ante ab ea dimissus est, quam ab ea impetrasset, in unam ut cederet speciem. data itaque venia Hermaphroditus, postquam se animadvertit nec virum nec feminam factum, a parentibus impetravit, ne infamis solus esset, ut, quicunque eius fontis aqua contactus esset, perinde ut ipse mollesceret Minyei- *fab 12*
des Thebanae sorores fuisse produntur, quarum sollertissimae Leucothoe et Leuconoe, quod Liberi sacra in contemptum devocaverint, Minervae lanificio addictae ex inproviso die numinis vocibus tibiarum et tympanorum exterritae sunt, quae in conspectu non viderent. et ut animadvertere telas instrumentaque sua in hederam ac vites repente mutata et locum adsuetum feris repletum noctemque obfusam timentibus, in volucres conversae sunt, quae vespertiliones vocantur

Iuno graviter ferens, quod Ino, Liberi altrix, sororibus punitis *fab 13*
cum duobus remaneret liberis in vita contemptrix numinis sui, per

1 refert quoque] *haec et quae sequuntur usque ad finem fabulae post titulum modo dictum habet M, sine titulo habet N* ‖ salmacidis fonte *N* 2 in *om N* 3 hermafroditus *M* 4 eum quē (*i e* quem) *O*, enim quem *V* ‖ inidę *N* 5 opacissimo *N* 7 *sic O V Muncker*, salm. una (*sed cf XIV fab 16*) *vulgo olim* ‖ naydum *O*, naiadum *V vulgo* ‖ dum *om N* ‖ dil. coepit *O V*, dil. eum coepit *vulgo* 8 cui paulatim *N* ‖ nonagrinum *M* ‖ qui circa fontem paullulum moratus *Micyllus*, qui circa f. cum Caricum *Muncker* 9 precibusque nymphae teneretur *N* 10*sq* conspectu *N* ‖ nayd(i *ex* e)s *M*, naydum *N* ‖ ab ea *O*, a diis *V vulgo* ‖ coederet *M* 11*sq* hermafroditus *M* 12 femina *N* 13 perientibus (*sic*) *N*

XI Myniides (Minides *β*) thebane in uespertiliones *post 388 β M*

14*sq* Minyeides *Hs*, Miniides *β M*, Minyides *N*, Minides *V* 15 produnt *β* 15*sq* leucothoe *β M V*, leucothoe$^{\text{alcithoe}^2}$ *N*, Alcithoe *vulgo* ‖ *scriptor erravit, non scriba, cf met IV 196 274* 17 lanifitio *β* ‖ die numinis *om ed Colon, sed cf met IV 4* 18 quae tamen—viderant *Micyllus* 18*sq* et ut animaduertere *N V vulgo*, et unima aduerteretur *β*, et ut anim/ aduertere// *M* 19*sq* suā *β* ‖ uitis *N* ‖ mutata repente *N* 20 completum *Muncker* ‖ (e *ex* o)ffusam *M* 21 ipsis tim. *Raenerius* ‖ uespertilliones *N*

XII Ino et melicertes di maris leucothea(r *pro* n *add β M*) et palemon *post 415 β M* 22 //beri *β*

Taenarum promunturium Peloponense inferorum sequens iter ad Erinyas ultrices inpiorum descendit petiitque ab eis, ut Athamanta cum coniuge Ino, adversarios numinis sui, ulciscerentur. quarum una imperio parens deae relicta regia Ditis ad superos egressa est. ut Athamantis regiam contigit, in sinum eius ac coniugis angues et virus, quibus sensus eorum alienarentur, iniecit. quam ob insaniam ille Learchum filium in venatione pro fera interfecit, Ino autem Melicerten ex scopulo secum in profundum praecipitavit. qui Veneris precibus pro nepote habitis a Neptuno pelagi rectore in deorum cessere numerum, ita ut Melicertes Palaemon, ipsa Ino Leucothoe
fab 14 inter marinos deos nuncupetur Refert quoque Venerem petisse a Neptuno de Ino et Melicerte, ut in numerum deorum referat. significat enim Venus se in undis esse creatam, quo facilius moveret
fab 15 Neptunum Comites Inus, quod desiderio reginae adfectae casum eius maerentes defleverant, ob eandem iram Iunonis cum praecipitare se destinassent, ne pari honore a Neptuno excipi possent, in saxa et
fab 16 aves effecit ut transfigurarentur Cadmus Agenoris filius, postquam inspector fuerat suarum calamitatum in exitu neptium, perosus Thebarum sedes cum Harmonia, Martis et Veneris filia, coniuge sua, in Illyricos profugit. ibi petita venia a deis in draconis speciem convertitur, qui initio mali causa fuit. vota eius expleta sunt: in dracones

---

1 promunctorium (*cf ad met XV 709*) *β M*, promuctorium *N*, promontorium *V* ‖ peloponense *β*, peloponnese *V*, peloponnense *Muncker*, pelopenense *M*, pelopensi *N*, Peloponnesi *Micyllus* 1*sq* aderenias *β*, ad aerinas *M*, aderemas *N*, ad Erinnes *V* ‖ ultricis *N* ‖ pe/itque *β* 4 regiam *N* ‖ dictis *β* ‖ egressa, ut *Micyllus* 5 tetigit *N* ‖ aconiugis *β* ‖ ac uirus *N* 7*sq* melicerten (eum *sscr β*) *β N*, melicertē *M* 8 excopulo *β* ‖ se in *β* ‖ profundo *N* 9 nepotibus *Muncker* 10 leucothoe *O β V*, Leucothee (*cf ad 649, 15sq*) *vulgo* ‖ *an legendum sit met IV 542* Leucothoeque *dubito, cf Prop II 26, 10 et 28, 20* 11 nuncupetur *M*, nuncupentur *β N V*, nuncuparentur *ed Colon*

XIII Spuma maris in uenerem *post 530 β M* 12 et *om N* 13 in his undis *N*

XIV Sidoniae comites inus in saxa et in aues *post 542 β M* 15 defluerant *N* 16 possent saxa et in aues *N* 17 effecit (iuno²) *M*, efficit *β* 13 trans figuraretur *β*

XV Cadmus et armonia in dracones *post 562 β M*, *sed* (e *i r m 2*)rm(io-*i r ex corr*)na *M* ‖ *descripsit fabulam ad verbum Mythogr Vat I 150* (*p 48, 17 sq Bode*) 17 agenoride (*corr*) *N* 18 calamitantium *N* ‖ nepotum *Myth Vat Muncker* 19 sedis (*sed* e *ex* i *m*) *β O* ‖ Harmonia *V Muncker*, armonia *β N*, arm(iona (e²) *i r m 2*) *M*, hermiona *Myth Vat* 20*sq* illyricos *V*, illiricos *β N*, iliricos *M*, Illyrios *Micyllus* ‖ a *om N* ‖ deis—convertitur] *sic M V*, deis ut—conuerteretur *N Myth Vat* 21 (in) initio *β* ‖ vota coniugis *Ehwald* ‖ vota sunt impleta *Myth Vat* ‖ in dracones] in serpentes ambo *Myth Vat*

versi sunt Perseus, Iovis et Danaes filius, missus a Polydecte ad Medusae caput perferendum, quae adspectu suo obvios in silicem convertere solebat, Minerva adiutrice evicit propositum laborem et intercepto Phorcydum lumine, quae invicem custodias Gorgonum agebant, adspectum caput Medusae rettulit. ex sanguine autem, qui Perseo per Africam iter faciente stillaverat, genus serpentum est procreatum. utero autem eiusdem Medusae equus Pegasus cum pennis exiit Atlans Iapeti et Pleionae filius a Themide, quae initio antistes deorum erat, responsum accepit, ne quem hospitio ex progenie Iovis reciperet, si vellet hortum, quo poma aurea erant, custoditum habere. quam ob causam cum Perseo fatigato ex adsiduo cursu requiescendi hospitium negavisset eumque viribus propelleret, ille elatum caput Gorgonae ei obiecit. quo viso in montem pari nomine est versus, cui ultimis Africae locis mundus iniectus est Perseus per Aethiopiam iter faciens, postquam Andromedan propter superbiam matris, quae se nympharum pulchritudini praetulerat, saxo alligatam ac marinae beluae obiectam vidit, captus specie eius exarsit pactusque a Cepheo et Cassiopia parentibus virginis, ut sibi matrimonio cederent, si beluam interemisset, voti itaque compos est factus. interfecto igitur monstro cupiens requiescere, ne

fab 17

fab 18

fab 19

---

1 conuersi ***N*** ‖ *tautologiam notat Muncker*

XVI Guttae medusae in serpentes *post 603* ***β M*** ‖ *partim exscr fabulam Myth Vat II 112 (p 112, 39sq B)* **1** apoli decte ***β*** **2** obvios (*cf 652, 8*) *Muncker*, oculos ***β O V*** ‖ *an erravit scriptor? cf met V 179* **3** emisit ***N*** **4** intercepto gorgones filiae phoroi phorcidum (*sic*) lumine ***N*** ‖ Phorcydum] ***β O V***, Gracarum *add vulgo* **5** agebant *vulgo*, alebant ***β M V***, habebant ***N*** ‖ absectum *ed Colon*, abscissum *Raenerius* ‖ e sang. ***N V vulgo*** ‖ iter fac. per africam ***N*** **6** (s *add m 2*)tillauerat ***M*** **7** utero ***M***, ab ut. *Micyllus* ‖ eiusdem ***β N V***, huius ***M*** *vulgo* ‖ pesagus ***β*** ‖ exit ***V***

XVII athlans iapeti (iappeti ***M***) filius in montem sui *post 620* ***β M*** ‖ *priorem partem fabulae exscr Myth Vat II 114 (p 113, 33sq B)* **8** atlans ***N***, at(h)las ***β M V*** ‖ iappeti ***M*** ‖ Pleionae *vulgo*, peione ***β M***, pelonae ***N***, hleiões (*sic*) ***V*** **9** antistites ***M*** ‖ erat *om* ***N*** **10** acciperet ***N*** ‖ in quo *Micyllus* **11** erant *om* ***M*** **12** requiescenti (*i e requiescere volenti*) *Muncker* **13** latum ***N*** ‖ Gorgonae *Muncker*, gorgone ***O***, gorgonei ***β***, Gorgonis ***V*** *vulgo olim* **14** est *om* ***N***

XVIII Virge subiecte capiti gorgonis in curalium *post 662* ***β***, (*numero omisso*) Virgae subiectae gorgonis capiti in curalium *item post 662* ***M*** **15***sq* Perseus—interemisset] *exscr Myth Vat I 73 (p 24, 36sq Bode)* ‖ andromedan ***O***, Andromedā ***V***, Andromedam *vulgo, non constat de* ***β*** **17** illigatam ***N*** **19***sq* matr. cederent ***O***, matr. eam ced. ***m*** *vulgo*, m. eam darent ***V***, *non constat de* ***β*** ‖ cederet *Vollmer* ‖ uoti itaque comp. (*non constat de* ***β***) ***O***, uoti comp. *Raenerius vulgo*, uotique comp. ***V*** ‖ *de apodosi cf ad 634, 19*

caput Gorgonis laederet, virgulas lectas in litore subiecit. et hae super induruerunt, ita ut adeptis radicibus sanguinei coloris mari ut
fab 20 arbusculae nascerentur, quae nomen haberent curalium Medusa Gorgo cum propter pulchritudinem a pluribus peteretur, coniugium Neptuni effugere non potuit. quae quod in templo Minervae cum eo concubuit, propter religionem loci, quam obtriverat, crines eius in serpentes ab eadem dea sunt mutati, ut, quae petita initio a plurimis procis esset, obiecta deformitate obvios in fugam verteret.

---

1 et his ***N*** 2 super (*non constat de* β) ***O V***, subter *Micyllus vulgo* ‖ in mari *vulgo* 3 quod n. habet ***N***

XIX Medusae crines in serpentes *post 752* β ***M*** ‖ *excer fabulam Mythogr Vat I 131 (p 42, 17sq Bode) et Myth Vat II 112 (p 112, 33sq B)* 4 peterent β 5 cum ea ***N*** 6 qu/(a *ex corr i r*) obtr. ***M*** 7 ab eadem dea in serp. ***N*** 7*sq* a pluribus processisset β ‖ (es *i r*)set ***M*** 8 abiecta ***N*** ‖ verteret quos serpentes in aegide portat Pallas, ut hostes terreat (terrant *V*, *sic*) *addunt V vulgo, om haec* β ***O***

LIBER V.

I Phineus et socii eius in saxum.
II Polydectes in lapidem.
III Musae in aves.
IIII Cyane in fontem.
V Steles puer in lacertam.
VI Ascalaphus in bubonem.
VII Sirenae ex parte in aves.
VIII Arethusa in fontem.
VIIII Lyncum regem in lyncem.
X Pierides in picas.

Andromedan, Cephei et Cassiopes filiam, in Aethiopia propositam beluae marinae Perseus, Iovis et Danaes filius, Medusae Gorgonis caput ferens paciscitur coniugem, si eam periculo liberasset. causa autem prostituendae exstiterat ob Nereidum iram, quarum pulchritudini mater se praetulerat. perfecto igitur a Perseo pollicito cum fides promissa a Cepheo esset praestita et nuptiarum coniugalium epulis regalibus principes interessent, Phineus, Cephei frater, cui Andromeda ante desponsata fuerat, contumeliam sibi existimans gravissimam iniunctam, quod advenae consanguineus postpositus esset, vescentium animos pugna confudit. et cum res miserabilis dimicantium ageretur in regia ac multi ex utraque parte armis, quae casus obtulisset, cecidissent, novissime Perseus praetimens multitudinem adversariorum imperavit, ut discederent ex conspectu sui, caputque

fab 1

---

liber quintus ***M***, liber quintus incipit *β*, Inciꝑ lib V̊ *post titulos* ***N*** ‖ *numeros tilulorum om* ***N*** 2 socii eius transfigurati in s. ***N*** 3 Polidectes *β* ***O*** 6 Steles *β* ***M V***, *om* ***N***, Stelles *vulgo* 7 in auem bub. ***N*** 8 Sirenæ ***V***, Sirene *β*, Syrene ***M***, Sirenes ***N*** 10 Lincum *β* ***O*** ‖ lincem ***N***, lincam *β*, lineam (*sic*) ***M*** 11 picos ***N***

titulus fabulae non praepositus β ***M*** 12 Andromedan ***M***, *om* ***N***, *non constat de β*, Andromedā ***V***, Andromedam *vulgo* 13 uelte mar. ***N*** 14 paciscitur ***N V***, pascitur *β* ***M*** 15 prostituendae[obiciendae²] ***M*** 15*sq* pulchritudine ***N*** ‖ mater *om* (*scr m*) *β* ***O*** 16 ig. a Perseo ***V*** *vulgo*, ig. perseo ***M***, ig. perseus *β* ***N*** ‖ *an hoc verum et lacuna statuenda sit dubito* 17 cheopeo ***N*** 18 phyneus *β* ‖ Cephei] *sic β* ***O V***, *om vulgo* 19 desponsata *β*, dispōsata ***N***, disposita ***M*** 20 iniunctam] fieri *Raenerius*, inustam *Muncker* 21*sq* vi dimic. *Advers X 8 Barth* ‖ dimicantium[pugnantium²] ***M*** ‖ agerent *β* 23 praetimens *β* ***M V***, pertimens ***N*** *et c coni Micyllus vulgo*

Gorgonis extulit, quo viso Phineus cum auxiliantibus deriguit in saxum. nomina autem eorum sunt: Thessalus, Ampyx, Nileus. Aconteus autem Persei miles dum prospicit dimicans per inprudentiam aspecta Gorgonis specie perinde in lapidem cessit. item Astyages, Rhoetus, Indus Athis, Phorbas, Amphimedon, Actorides Erytus, Polydegmon, Abaris, Lycetus, Helix, Phlegyas, Clytus, Idas, Clymenus, Prothoenor, Hypseus, Lyncides, Emathion, Chromis, Broteas, Telames, Epytus, Lampetides, Pedasus, Lycormas, Pelates, Corythus, Abas, Menaleus, Dorylas, Halcyoneus, Clytius, Clanis, Aethion, Agyrtes, Molpeus, Echemmon. item in lapides Thescelus, Ampyx, Lyncides, Nileus, Eryx. novissime Phineus et ipse cum sociis deriguit in saxum Polydectes rex insulae Seriphi, ad quam Perseus cum

fab 2 (3 Muncker)

1 deriguit β, d(i *ex* e)riguit ***M***, diriguit ***N V*** 2 thesalus β ‖ amphix β ***M*** 4 aspectā g. specie ***M***, aspectam g. spetiæm β 4*sq* perinde *Vollmer*, proinde β ***O V***, *cf 649, 14* ‖ astiages β ***M*** 5 rhoecus β ***N*** ‖ Indus β ***O V om vulgo*** ‖ athys ***N***, Atys *vulgo* ‖ Actorides β ***O V***, *om vulgo* ‖ fritus β, Phritus *V*, Erithus *Micyllus* 7 Polydegmon (*cf met V 85*) *scripsi*, polidemon β ***O***, Polymedon *V*, Polydaemon *vulgo* ‖ arabim β ***M*** ‖ licetū β ***O***, Licetus *V* ‖ Helix (*cf met V 87*) *scripsi*, helice β ***M V***, helicem ***N***, Elyces *vulgo* ‖ phlecias β ***M***, phlecatis ***N*** ‖ clit/us ***N*** ‖ clymeneus β *V*, climeneus ***N***, olimeneus ***M*** 7 prothenor β***M***, Protēor *V* ‖ hipseus β ***M*** ‖ lincides β ***M***, licides ***N*** ‖ Chromis (*cf met V 103*) *vulgo*, Cromis *V*, charomis β ***O*** ‖ protea ***N***, prothea β ***M***, Proteus *V* ‖ Telames β ***O V***, Ammon (*V 107*) *Ovidius* 8 epytus ***N***, epitus β ***M V***, Ampycus (*met V 110*) *Ovidius* ‖ lampetides β ***M***, iampetides (*ut videtur*) ***N***, Iapetides *V* ‖ Pedasus (*V 115*) *Ovidius*, pepalus β ***O V***, Pettalus *vulgo* ‖ licormas β ***O V*** ‖ Pelates] *sic* β ***O V*** ‖ corinthus β ***M***, Corinthius *V* 9 dorilas β ***M V*** ‖ alcioneus β ***M V*** ‖ clytius ***N***, clycius β, clitius ***M***, Clicius *V* ‖ clanius β ***M V*** ‖ ethion β ***M***, echiō *V* ‖ agirtes ***M V*** 10 Molpheus *V* ‖ echēmon β, ethēmon ***M***, echenion *vel* echemnon ***N***, Ethemon *V vulgo* ‖ item in lapides] *sic* β ***O V***, in lapides autem versi sunt *vulgo* ‖ Tessalus *V* ‖ ampix β ***M***, Amphix *V* ‖ lyncides (*sed cf supra lin 7*) ***N***, lincides β ***M*** ‖ erix β ***M*** ‖ *post hanc vocem inserunt* (*omissis quae sunt lin 2sq* Thessalus—Astyages) *edd haec*: Aconteus autem Persei miles, dum per imprudentiam dimicans prospicit Gorgonis speciem, proinde in lapidem cessit. *ut aliena a* β ***O V delevi*** 11 et *om* ***N*** ‖ diriguit ***N V*** ‖ cum ducentis aliis sociis diriguit *sine ulla fide librorum vulgo* *quae sequitur in edd fab 2 non exstat in* β ***O V***. *ipse damnat eam his verbis Muncker*: '*Hoc argumentum nec Ms. nec Veneta vel Micylliana agnoscunt. nec miror. est enim ad verbum descriptum ex Regianis commentariis et pro Lactantiano a Raenerio nobis obtrusum*'. *en fabulam a Raenerio confictam:* Perseus Atlantis pronepos, votorum compos, cum coniuge Andromeda Argos patriam suam adiit Proetumque pulso Acrisio fratre, ipsius Persei avo, regnantem ostenso Medusae capite in lapidem vertit avoque licet immerito (ipsum cum Danae matre arcae impositum in mare proiecerat) regnum restituit.

II Polidectes in lapidem *post 235* β, (*sine numero*) Polide(c *atro inseruit m 2*)tes in lapidem *item post 235* ***M*** 12 Poli(y)dectes ***N V***, Polidetes ***M*** ‖ Seriphi *V*, serephi β ***O***

Danae matre inclusus arca pervenerat, cupiens ablegare arbitrum, ut matre eius libere potiretur, ad Gorgonis Medusae resecandum caput eum misit. quod ille Minerva volente ad Polydecten pertulit infitiantique laborem operis ostendit, ac prius ille eo diriguit quam se ulcisceretur Musae cum Parnasum montem petissent, adversis tempestatibus, invitatae a Pyreneo, qui Daulida, Phocidis urbem, incolebat, tecta subierunt. qui pulchritudine captus virginum, cum regiam claudi imperasset ad vim inferendam, ne cupiditatem eius experirentur, in volucres conversae sunt. quas ille dum per ardua montium persequitur, prolapsus altitudine scopulorum praecipitatus est, ita ut toto corpore elideretur vitamque finiret Venus indignata, quod et Diana et Proserpina, Cereris filia, numen suum coniugiaque adspernarentur, Ditem, qui territus viribus Typhonis moventis Aetnam, cui subiectus a dis erat, cum ab inferis emersisset, inpulit in amorem, uti Proserpinam circa Pergum lacum Hennae flores legentem cum Minerva atque Diana raperet. qua capta, cum properanter curru fugeret, a Cyane nympha, quam dilexerat Anapis amnis, intercedente tardatus est. at ille incensus ira propter moram intercedentis relecto sceptro inter stagna discussit undam, praecepsque mari mersus Cyanen, quae currui obstiterat, in liquorem sui nominis vertit, cuius lacus contiguus Arethusae videtur Ceres cum orbem terrarum peragrasset, aestu torrida ad casam cuiusdam anus nomine Mismes

fab 3 (4)

fab 4 (6)

fab 5 (7)

---

1 ablegari ***N*** 2 eius ***M V***, illius ***β N*** *vulgo* 3 polidecten ***β***, polideten$^{c^2}$ ***M***, polidectem ***N***, Polydectē ***V*** ‖ infitiantique$^{neganti^2}$ ***M*** 4 diriguit ***β M V***, derigens ***N***

III Musae in aues *post 249* ***β M*** 5 parnasum ***M***, parnassum ***β N V*** *vulgo* 6 Pyreneo *vulgo*, pironeo ***β O V*** ‖ Daulida ***V*** *vulgo*, aulida (d *sscr* ***m***) ***β O*** 7 eius tecta *Raenerius* 10 sequitur ***N*** 11 in toto ***N*** ‖ uitam quoque ***N*** ‖ finiret ***V*** *vulgo*, finisset ***β O*** ‖ *post hanc fabulam inserit Muncker ultimam* (X) *huius libri signatque numero* ***V***

IIII (*deest numerus in* ***M***) Cyane (Cyanae ***M***) in fontem *post 293* ***β M*** 13 tiphonis ***β M*** ‖ mouens sane ***N*** ‖ ethnam ***M***, ætnan ***β*** 14 adis (i *sscr* ***m***) ***β M***, ad iis ***N V*** *vulgo* 15 proserpina ***N*** ‖ circa percum (*cf ad met V 386*) lacum hennae ***N***, circa //// la cum hennae ***β***, circa pcula cūhenne ***M***, circa Aetnam ***V*** *edd vett* 16 ac ***N*** ‖ *cf Schol in Stat Theb V 397* ‖ capta ***β M V***, rapta ***N*** *vulgo* 17 aciane ***β***, a // cione ***M*** 18 tardatus ***β O V***, retardatus *vulgo* 18*sq* relecto *scripsi*, rel(i *i r m 2*)cto ***M***, rel(i *ex* e)cto ***β***, relicto ***V*** *vulgo* ‖ discusit ***β*** ‖ ira moram intercedendum ut rumperet sceptro inter stagna discussit ***N*** 19*sq* cianen quae ***β***, cianenq: ***M***, cyanenque ***N*** *Muncker vulgo*, Cyanem quae ***V*** ‖ obstiterat ***β O V***, obsistentem *Muncker vulgo* 21 artheus æuidetur ***β***, artheusæ uidetur ***M***

Steles puer in lacertam *post 437* ***M*** 22 ri(da$^{tor^2}$ *add m 2)* ***M***

devenit petitque ab ea, ut sibi aquam ad colluendum ieiunium porrigeret. quae cum polentatam potionem ei dedisset et illa avidius biberet, puer quidam eiusdem casae nomine Steles procacius est prosecutus praedicans aviditatem eius in bibendo. cuius dea audacia pueri offensa in malis partem potionis in eum effudit fecitque, ut in stelionem converteretur, qui potionem sparsam polentatam tergo
fab 6 (8) ostenderet Cum Arethusa, nympha Siciliae fontis, qui humo pressus ab Elide fluit, indicavisset Cereri a Dite raptam Proserpinam et illa a Iove impetravisset, si fratris nuptiis contenta non esset, ea lege ab inferis duceret eam, si nihil gustasset, quam ob causam cum iudicium fieret, Ascalaphus, Orphnes et Acherontis filius, ad indicium primus descendit docuitque eam mali punici granum gustasse; quam ob rem in avem bubonem abominandi ominis conversus est. Iuppiter autem ex aequo fratri Cererique tribuit, ut partem anni Proserpina
fab 7 (9) apud virum, partem autem apud matrem ageret Sirenes, Acheloi et Melpomenes musae filiae, cum Proserpinam raptam requirerent neque eam ullo modo possent invenire, a deis novissime impetraverunt, ut versae in volucres non tantum in terra, sed etiam in mari requisitam consequi possent. novissime devenerunt ad petram Martis, quae inminebat proxima pelago. harum ita fatum fuit, quamdiu

---

1 deuenit *om* ***N*** ‖ coluendum ***M***, solvendum *Muncker* ‖ ad os colluendum porr. *Raenerius* 2 pol. ei potionem ***N*** 3*sq* uiueret(*corr*) ***M*** ‖ quid(a *ex* e)m ***M*** ‖ quidam puer ***N*** ‖ nomine ***O V***, *om vulgo* ‖ pros. est ***N*** 5 in malis] invenali *C Weyman, sed cf VIII fab 2 et passim.*

Ascalaphus in bubonem *post 461* ***M*** 9 impetrauisset ***M***, impetrasset ***N V vulgo*** ‖ conte/ta (c *eras videtur*) ***M*** 10 reduceret *edd vett* ‖ gustasset ***O V***, ibi gust. *vulgo* ‖ *post* gustasset *fort lacuna statuenda* 11 Orphnes et Acherontis *Muncker vulgo*, ospesacheront(i *ex* e)s ***M***, orpnhes (et *inseruit m 2*) acerontis ***N***, hospes Acherontis *V* 12 gustasse/(t *eras*) ***N*** 13 /ominis (h *eras*) ***M*** ‖ ominis hominis (*sic*) conu. ***N*** 14 proserpinam ***N*** 15 autem ***O V***, *om vulgo* ‖ ageret *om* ***N***

VII Syrenes in aues ex parte *post 550* ***M*** ‖ *exscr fabulam Myth Vat I 186 (p 56, 41 sq Bode), cf NJbb 131, 409 ORossbach* ‖ *eandem ex parte exscr Myth Vat II 101 (p 108, 26 sq B)* 15 Syrenes ***M*** ‖ acheoloy ***N*** 16 Calliopes *ed Colon* ‖ fili(ae *ex* i) et melp. musae ***N*** 17 et eam minime invenissent *Myth I et II* 17*sq* impetrauerunt ***M***, impetranissent *V*, impetrarunt *Myth I et II* ‖ et a diis nov. impetravissent *Micyllus* ‖ impetr.—consequi possent] *sic* ***O*** *et (falsa enim ap Bodium p 57, 1 leguntur) Myth I et II* 19 martis ***O*** *Myth I et II Muncker*, maris *V vulgo olim* ‖ nov. Siculi venerunt ad petram maris *Adv X 8 Barth* 20 proximo *Myth I*, proxime *Myth II* 20*sq* harum ita fatum fuit, quamdiu earum nox audita non esset mortalibus, manerent incolumes

earum vox audita non esset mortalibus, manerent incolumes. forte Ulixes monitu Circes praetervectus est. tum se praecipitaverunt *fab 8 (10)* Iuppiter divisit annum, ut Proserpina partim ad virum, partim ad matrem moraretur. ergo Ceres exigit ab Arethusa, ut sibi originem suam exponat. Arethusa, Achaidum nympharum formosissima, cum ab Alpheo amne diligeretur cuperetque persequentis impetum effugere, invocavit Dianam, cuius comes et aemula studii fuerat, laboranti ut ferret auxilium. obiecta itaque ea nube numine, ne in conspectum cupientis posset venire, tellure rupta in insulam Aetnaeam misit per obscurum iter et in fontem cognominis sui Ortygium versam ad superos evocavit, cuius liquori Alpheus amnis infunditur Tripto- *fab 9 (11)* lemus a Cerere fruges dividendas accepit per terras, currumque draconibus iunctum cum fecisset, novissime delatus est in Scythiam et a Lynco rege exceptus hospitio. cui cum exposuisset qualiter a dea esset honoratus, invidia honoris instinctus dormientem ut interficeret aggressus est. dea memor muneris sui, ut, quem dignum habuerat divini honoris, conservaret, antequam occideretur, hospitem in lyncem

---

(incolomes ***M***) ***O V***, harum itaque f. fuit, quamdiu earum vox audita (non *om*) esset mortalibus, man. incol. *Mythogr I*, his concessum quoque fuit, ut tamdiu man. incol., quamdiu earum vox (non *om*) audiretur *Myth II*, harum fatum fuit tamdiu vivere quamdiu earum cantum mortalis audiens nemo praetervectus esset *Hygin fab 125 (p 108 Schmidt, cf ib fab 141 p 22)* ‖ *Hyginum noster male intellexisse videtur, ut putaret 'quamdiu mortalis audiens nemo praetervectus esset' et 'quamdiu mortalis praetervehens nemo audisset' esse idem* **2** monitu Circes praetervectus est ***O V Myth I***, mon. Circes obturatis auribus praeterv. est *pessime (cf Hygin l c p 108, 13 et Myth II) Raenerius vulgo*

Arethusa in fontem *post 563 **M*** **3** partem—partem ***N*** **4** exigit$^{petit^2}$ ***M*** ‖ arethusa^{ab} ***N*** **5** ar. naydum nympharum fortissima ***N*** **6** amne persequeretur ***V*** ‖ impetus ***N*** **7** *sq* ut (*sed postea insertum*) labor. ***N*** ‖ obiecta itaque ***O***, obiectaque ***V*** *Micyllus* ‖ ea nube numine, ne *scripsi*, ea (nube *om*) numini ne ***M V***, ab ea numin(e *i r*) ne ***N***, ea nube, ne *Muncker vulgo* **8** ei nube *Ehwald* ‖ in conspectu (*fort recte*) ***O*** **9** ins. Aetnaeam (*cf met VIII 260*) *scripsi*, ins. ꝛne$^{et^2}$//(eā *eras videtur*) ***M***, ins. ethneam ***N***, ins. Aetnā ***V***, ins. Aetnae *vulgo*, i. Ortygiam *Micyllus*, i. Ortygiae *Muncker* ‖ admisit ***V*** **10** cogn. sui orti(y)gium ***M V***, c. s. ortigiam ***N***, cognominem sibi Arethusam *Micyllus* **11** liquore ***M V*** IX Lyncus (Lincus β) rex in lincam *post 641 β **M*** **11** *sq* Triptolem/us ***M***, Triptolem^{e}us β **13** insithiam β, in (s *a m 2*, c *i r m 2*)iti$^{h^2}$ā ***M***, in scitham ***N*** **14** linco β ***M***, linquo ***N*** ‖ excepitus β **15** ornatus ***N*** ‖ instinctus ille *Micyllus* **16** memor muneris sui β, memore(st *add m 2*) mu$^{nuntii^2}$neris sui ***M***, memor' mun. sui ***N*** ‖ habebat ***N*** **17** divino honore *Micyllus* ‖ lincam β ***O***, Lyncam ***V***

fab 10 (5) feram convertit Pieri, qui Macedoniam possedit, et Euippes novem filiae insolentius dum gloriantur, musas in certamina provocaverunt cantus. quarum una carmen exorsa est, quod Gigantes adversus deos contenderint, ex quibus Typhoeus terrigena deformitate terruisset deos conpulsos in Aegyptum. ibi Iuppiter ob metum in arietem versus est, Apollo in corvum, Liber in caprum, Diana in felem, Iuno in vaccam, Venus in piscem. invicem autem musae cum Cereris laudem cecinissent et qualiter Typhoeus Aetnae monti Siciliae subiectus esset, Pierides victae in picas sunt transfiguratae.

X (*numerum om* ***M***) Pierides in picas *post 661* ***β M***, *eodem loco* (*in fine libri sc*) *fabula exstat in* ***N***, *cf ad fab 3 extr* ‖ *verbo tenus exscripsit Mythogr Vat I 86* (*p 29, 30 Bode*) 1 Pyeri ***M*** ‖ Euippes *vulgo*, enippes ***β M***, nyppe ***N*** 2 filiabus *ex corr m 2* (filiae *fuit*) ***N*** ‖ certamine ***N*** 3 cantus ***N***, cantusque ***M*** *et* (*ex sil*) ***β*** *vulgo*, in c. cantus provocarunt *Raenerius* 4 tiphoeus ***M***, tipheus ***N*** ‖ terrig(e ex *i m 2*)na ***M*** 5 ob meritum ***N*** 6 c/uum (o *eras*) ***M*** 7 autem *s l* ***n*** 8 tiphoeus ***M***, tipheus ***N*** ‖ ethnę ***O*** ‖ monti *vulgo*, montis ***β O V*** ‖ si/////ciliae ***β*** Explic̄ (liber V *add* ***β***) incip̄ lib̄ sextus ***β M***, Explic̄ V̊ · Incip̄ V̊I *post titulos fabularum libri VI* ***N***

LIBER VI.

I Arachne in araneam.
II Niobe in lapidem.
III Agrestes Lycii in ranas.
IIII Marsyas in flumen.
V Pelopis umerus in eburneum.
VI Progne et Philomela in aves.
VII Tereus in volucrem epopem.
VIII Zetes et Calais ex parte in aves.

Arachne Lydia, Idmonis filia, cuius mater genita Hypaepis studio *fab 1* lanificii famam quaesierat, cum materna industria cunctas praecessisset in opere faciendo festis diebus insolentius gloriata quam mortalem decuit elocuta est. nam Minervam, a qua docta fuerat, in certamen provocavit. quae in anum versa in hoc ad eam venerat, ut eius audaciae impetum odio futurum conpesceret. quam cum vidisset in certamine permanentem, reversa in suam speciem opere proposito in certamen descendit; et singula, quae sequentur, inseruerunt telae, prius Minerva, dehinc Arachne. sunt enim quaedam necessaria posita inter versus, quae repraesentant opus utrarumque Minerva incipit.

---

2 aracne *β* ***M***, Aragne *V* 4 lici ***N***, lyci *β* ***M*** *V* 5 Marsias *β* ***M*** *V* 6 Pelopes ***N*** 7 Progne ***N*** *V*, Procne *β* ***M*** ‖ filomela ***N*** 9 Zetes *V*, Zethes ***N***, Zetnes *β*, Zevnev̀s (*sic*) ***M***

nullus titulus in β ***O*** 10*sq* Arachne—cert. descendit] *exscr Mythogr Vat I 91 (p 31 Bode)* 10 Aracne *β* ‖ lidia *β* ***M*** ‖ Idmonis] et Hippopes *add Myth Vat* ‖ Hypaepis *vulgo*, hipepis (ipelis *i mg m*) *β* ***M***, hypeplis ***N*** 11 cum $\overset{\text{materno}^2}{\text{industria}}$ ***M*** 12 istis diebus *Micyllus* ‖ gloriata quam *V*, gloriatam quam *β*, gła$\underset{2}{\smile}$$\overset{|||}{\text{taquam}}$ (¯ *eras*) ***M***, gła tamquam ***N*** 12*sq* $\overset{\text{s. plus}^2}{\text{mortalem}}$ ***M*** 13 docta est ***N*** 15 odio ***N*** *et ex coni Micyllus*, otio ***M*** *V*, ocio *β*, exitio *Muncker* 16 in certamine *β* ***O*** *V*, in certaminis proposito *vulgo* ‖ reuersam in sua speciem ***N*** ‖ opere posito *ed Colon* 17 sequentur *β* ***M*** *V*, secuntur ***N***, sequuntur *vulgo* 18*sq* prius *β* ***M*** *V*, prior *vulgo*, *om* ***N*** ‖ deinc ***M*** ‖ aracne *β*, Aragne *V* ‖ sunt—utrarumque] *sic β* ***O*** *V*, *om vulgo* ‖ enim *om* ***N*** ‖ *post* utrarumque *sequuntur Ovidii vv 1/69 in β* ***O*** *V* ‖ Certamen minerua incip̄ sub uno cap̄ (capitulo *β*) *post 69 β* ***M*** 19 incipit $\overset{\text{s. certare}^2}{}$ ***M***

itaque telae suae intexuit contentionem Athenarum inter se Neptunumque habitam. qui lacu salso in arce edito suam possessionem vindicabat, ipsa oliva a se arbore inventa item Rodopen Threiciam et Haemum; qui pari insania et amore coniugii Iovis ac Iunonis abusi erant nominibus, transfigurati sunt † Pigantes casu ab Iunone in gruem versa est item Antigonen, Laumedontis filiam; quae cum cum Iove coisset, ob admissum Iuno eam transfiguravit in ciconiam Cinyrae, regis Assyriorum, praeterea filias ob insolentiam ab eadem dea in gradus templi sui lapide mutatas. per quae exempla frangi posset de Minerva numine; finemque operis sui explicuit: is modus est, et facit arbore finem Arachne autem, ut videretur per opera respondisse contentioni, telae suae intexuit Iovem in taurum versum ob Europae amorem eundemque fecit in

---

1 itaque *N*, ita · que *β M* ‖ athenarum *N* ‖ de urbe Ath. *Micyllus* 2 falso *N* 3 u(e *ex* i *m 2*)ndicabat *M* ‖ arbore *N*, arbor(e *add m*) *β M* *post* inuenta *sequuntur Ovidii versus 70/86 in β O* 3*sq* item—transf. sunt] *post 86 β M*, *numerum* III *praepos M*, *numerum* II *β*, 3 rodopen *β*, rodopē *M*, rhodopen *N V* ‖ threiciam *β N*, tr(e *ex* a)hiciam *M* 4 hemum *β O V* ‖ et am. *β M V*, et in am. *N*, (et *om*) amore *vulgo* ‖ coniugi *N* 5 abusi—sunt] *sic β M V*, aberant mōib' transf. sunt *N*, ab. erant in montes transfiguratos *vulgo* † Pigantes—versa est] *post 89 β M*, *numerum* IV *praepos M*, *numerum* III *β* ‖ item Pygantem casu ab Iunone in gruem versam *vulgo*, *sed* item *non exstat in β O V* ‖ Pigantes (Pigamtes *N*) casu ab iunone in gruem uersa est (est *om N*) *β O V* ‖ Pigantes] Pygmaeam matrem *ex met VI 90 Muncker* ‖ casu] pari casu *Muncker* ‖ Pygmeae quoque casum addit, quae—versa est *Micyllus* 6*sq* item Antigonen—ciconiam] *post 92 β M*, *numerum* V *praepos M*, *numerum* IV *β* ‖ *cf Servius ad Aen I 27* 6 antigonen *β*, antigonē *M V*, antigonem *N* ‖ Laumedontis *scripsi*, laudomedontis *M*, lao dome dontis *β*, laomedontis *N V vulgo* ‖ filia *V* 7 quae cum cum *scripsi*, cum *alterum om β O V*, quae dum cum *ed Colon*, quam quod cum *Micyllus*, quam quia cum *Muncker* ‖ quae cum I. coierat *Raenerius* ‖ ammissum *β O* 8*sq* Cinyrae—arbore finem] *post 97 β M*, VI *praepos M*, V *β* 8 item Cin. *vulgo*, *sed non exstat* item *in β O V* ‖ Cinyræ *V*, cynire *O*, cinire *β* ‖ assiriorum *β N* 9 gradus *N*, gradu *β M* ‖ graduum t. sui lapidem *V vulgo* 10 posset *M*, posset *N* ‖ illa posset deque M. n. certior fieri *Micyllus* ‖ docta *addere malim* 10*sq* finemque operis sui explicuit arbore sua (*ut verba* is modus est et facit arbore finem *orta sint e versu Ovidiano VI 102 adscripto*) *Muncker* 11 a harbore *N*, sua arbore *V* ‖ finem] sua *add m vulgo* ‖ 11*sq* Arachne—amorem] *post 102 β M*, VII *praepos M*, I *β* ‖ aracne *β*, Aragne *V* 12 contentioni *Micyllus vulgo*, contentionem *O V*, contemptionem *β* 13*sq* eundemque—Asterien] *post 107 β M*, VIII *praepos M*, II *β* ‖ eundemque] que *om edd praeter V*

aquilam, ut conprimeret Asterien eundem in olorem, ut Ledam, Thesti filiam, conprimeret eundem in satyrum, ut Nycteida, Nyctei filiam, conprimeret eundem in Amphitryona, ut Alcmenam, Electryonis filiam, conprimeret eundem in aurum, ut Danaen, Acrisii filiam, conprimeret, in ignem, ut Asopida (duo sensus isti in unum versum continentur) eundem in pastorem, ut Mnemosynen conprimeret; in serpentem, ut Deoida (et hi duo sensus in unum versum veniunt) Neptuni etiam cupiditatem inserit, ita ut doceret, eum in iuvencum esse mutatum, ut Aeoli filiam stupraret; in amnem Enipeum, ut Aoliam, in arietem, ut Bisaltida conprimeret (hi tres sensus in tribus versibus: aliter cadere non possunt) eundem, ut Cererem, in equum; in volucrem, ut Gorgonam Medusae, ex qua equus Pegasus proditur fuisse; in delphinum, ut Melantho (hi sensus continentur in tribus versibus) Apollinis praeterea in eadem contentione amoris furta intexuit reddita; indicat eum in accipitrem, interdum in leonem, alias in pastorem, ut Issen, Macarei

---

1 *sq* eundem in olorem—conprimeret] *post 108* β ***M***, VIII *praepos* ***M***, III β 2 thesti β ***O*** *V*, Thestii *vulgo* 2 *sq* eundem in satyrum—conprimeret] *post 109* β ***M***, X *praepos* ***M***, IIII β ‖ satirum β ‖ Nycteida Nyctei *V*, necteidam nectei β ***O*** ‖ Nycteida *om multi propter tautologiam, sed cf 668, 5* 3 *sq* eundem in Amphitryona—conprimeret] *post 111* β ***M***, XI *praepos* ***M***, V β ‖ amphitriona ***O***, amphitrionam β 3 algmenam β ***M***, egmenam ***N*** 4 electrionis β ***O*** 4 *sq* eundem in aurum—continentur] *post 112* β ***M***, XII *praepos* ***M***, VI β ‖ in /// (a *ex corr i r*)urum ***N*** 5 conprimeret· s. et ut² inignē ***M*** ‖ Asopida *scripsi*, asopidā β ***M***, ausopidā ***N***, Asopidam *V vulgo* 6 unum versum β ***M*** *V*, uno versu ***N*** *vulgo* ‖ *'quae de sensibus inculcantur, identidem qui quot versibus contineantur, ea existimo omnia a glossatore aliquo orta' Muncker* 6 *sq* eundem in pastorem—veniunt] *post 113* β ***M***, XIII *praepos* ***M***, VII β ‖ Mnemosynen *vulgo*, Mennosinen *V*, aune-sinē ***M***, aune sinen β, ani mosynen (*sic*) ***N*** 7 Deoida (*cf met VI 114*) *Ovidius*, deoidā ***M***, deoidam β ***N*** *vulgo*, Deolidam *V* ‖ et hi duo// uersus (*sic*) in uno versu continentur ***N*** 8 *sq* Neptuni etiam—non possunt] *post 114* β ***M***, XIIII *praepos* ***M***, VIII β ‖ arachne² inserit ***M*** 9 eoli ***O*** 10 eniphe(ū *ex* ā) ***M***, enypheam β, eniphea ***N***, Enipheum *V* ‖ ut aoliam β ***O***, ut Aeoliam *V*, ut Aeoli (*vel* Aloei) uxorem *Micyllus vulgo*, ut Iphimediam *Raenerius* ‖ Bisaltida *scripsi*, Bisaltidam *vulgo*, bisalpidā ***M***, bisalpidam β, bisalpiam ***N***, bis Alpidam *V* 11 *sq quae sequuntur post* conprimeret *in* β ***M***: hi tres sensus—Melantho (*11/13*), *ea om* ***N*** 12 eundem ut Cererem—tribus versibus] *post 117* β ***M***, XV *praepos* ***M***, VIIII β 12 gorgonam medusae β, gorgonā meduse ***M***, gorgonam Medusam ***N*** (*ex sil*) *V vulgo* 14 et hi ***N*** ‖ continetur β, retinentur ***N*** 14 *sq* Apollinis—filiam, conprimeret] *post 120* β ***M***, XVI *praepos* ***M***, X β 15 reddita β ***O*** *V*, *om Muncker vulgo* ‖ indicat β ***O*** *V*, indicans *vulgo* 16 interdum leonem ***N*** ‖ eundem in past. (*fort recte*) β ‖ Issen *V*, issen/ (m *fuit*, ut issen *i mg m 2*) ***M***, isseni β, issen *an* issem *dubium* ***N*** ‖ micarei ***N***

filiam, conprimeret Liber pater quoque in uvam versus, ut Erigonen conprimeret Saturnus praeterea versus in equum, ut Philyram, Oceani filiam, conprimeret, ex qua Chirona centaurum videtur procreasse post quae Arachne ordinata tela cum contumeliose a dea pulsa esset, suspendio se affecit. sed in ultimo casu propter studium, quod a dea acceperat, in araneam versa est, ut opere inutili nullum sui effectum capere posset. plura vero opera Arachnes poeta rettulit fuisse quam Minervae, ut hanc scientia artis, quae potentior est, illam labore contendisse demonstraret Niobe Tantali Sipylo Lydiae orta ob insolentiam Apollinis ac Dianae numen experta est. nam ex Amphione septem filiis totidemque virginibus editis dum comitata gauderet et quodam tempore Tiresias Eueri filius responso monuisset Thebanos, ut Latonae et filiis eius per preces tura rederent, sola exstitit, quae sacrificio interesse noluerit praedicans potentiorem se numine deae ac liberis eius esse. itaque oratione

[fab 2 Muncker]

fab 2 (3 Muncker)

1*sq* Liber—Eriyonen conprimeret] *post 124* β ***M***, XVII *praepos*, XI β ‖ liber quoque p. ***N*** ‖ erigonen β, erigonē ***M***, erigonem ***N*** 2*sq* Saturnus – procreasse] *post 125* β ***M***, XVIII *praepos* ***M***, *numerum om* β ‖ Saturnum pr. versum *vulgo*, item Saturnum versum *Raenerius* ‖ phyliram β, filirā ***M***, philiram ***N*** 3 oceoni ***M*** ‖ chirona ***M V***, chironem ***N*** *vulgo, non constat de* β ‖ uidetur β ***M V***, dicitur ***N*** *vulgo* 4*sq* post quae—demonstraret] *post 126* β ***M*** XVIIII *praepos* ***M***, XII β ‖ *fabulam 2 non bene hic incipiunt edd* 4 Postque ***N***, Postq: ***M***, Postquam β ***V*** *vulgo* 4*sq* Arachne—capere posset] *excsr Mythogr Vat I 91 (p 31, 9sq Bode)* ‖ Aragne ***V*** ‖ cum contumeliose] *sic* β ***O V***, cum *om vulgo* 5 pulsa β ***M V***, compulsa ***N***, percussa *ex Ovidio (VI 133) vulgo*, pulsata *Micyllus* ‖ confecit *Muncker* 6 aranea ***N*** ‖ uersa est ***N*** *vulgo*, uersam β, uersa ***M***, uersa ***V*** 7 affectum ***N*** ‖ arachne ***N***, Aragnes ***V*** 8*sq* scientiam ***N*** ‖ quae (q͂ ***M***) β ***O V*** ‖ potentior est β, ł potior² potentior est ***M***, potentiorem (est *om*) ***N***, potior est ***V*** *vulgo* ‖ illam l. cont. demonstraret ***V***, illam l. contendisse (demonstraret *pallido atram add m 2*) ***M***, illam l. contendisse (demonstraret *om*) β, illam lābure (*sic*) contendisset (demonstraret *om*) ***N***

II Niobe in lapidem *post 145* β, Niobæ in lapidē *sine numero post 145* ***M***

9*sq* Niobe—sagittis necaverunt] *excsr fere Mythogr Vat II 71 (p 99, 6 sq Bode)* 9 (***N*** *i r*, O *eras*)iobe ***M*** ‖ tantali (filia *sscr*, *sed eras*) ***M*** ‖ sipyli ***N***, siphilo ***V*** ‖ insolentiam β ***M V***, insolentiam par ***N*** *Excerpta Vindob*, ins. parem *Muncker*, ins. partus *Myth Vat II, an* ins. pariter? ‖ apoll(i *ex* e)nis ***M*** ‖ experta ***N V***, expart(a *i r*) ***M***, exparte β 11 editis/ ***M*** ‖ dum β ***O V***, cum *ed Colon* 12 comitatu *Burm* ‖ tyresia (manto *sscr m*) β ***M***, teresia ***N*** ‖ seueri filius β, seueri filiu/ (filius *fuit*) ***M***, seueri filia ***N*** ‖ Manto Tiresiae filia *ex Ovidio (VI 157) V vulgo* 13 nonuisset (*sic*) ***N*** ‖ filiis ***M***, liberis ***N V*** *vulgo, non constat de* β 14*sq* potentiorem β ***O V***, potiorem *Muncker vulgo* 15 eius *om* ***N*** ‖ itaque or. hac *Micyllus*, qua oratione *Muncker*

instincta Latona, questa cum filiis, quod suarum iniuriarum non exsisterent ultores. confestim itaque Apollo et Diana tecti nubibus, ut praeceperat genetrix, Thebas venerunt ac Niobae filios, cum in campo equis exercerentur, sagittis necaverunt. quorum nomina haec sunt: Ismenos, Sipylus, Phaedimus, Tantalus, Alphenor, Damasicthon, Ilioneus. pater Amphion post necem filiorum ferro se interfecit. nec minor violentia desiit esse Niobae. quod Diana indigne tulit, nam virgines pari calamitate affecit. victa novissime Niobe flens deriguit turbineque ventorum in patriam Sipylum delata est cessitque in silicem voluntate Apollinis Latona, Coei filia, cum Iunonis ira ob adulterium ex Iove conceptos Apollinem et Dianam parere non posset et nulla eam errantem regio reciperet, novissime venit in Lyciam et, cum ex ardore aestus ac longitudine viae sitim sedare vellet, ab his, qui ulvam et iuncum secundum lacum legerent, prohibita est propius accedere. quamobrem ira incensa digrediens petiit a deis, ut numquam stagno accolae carerent. auditis itaque precibus eius Iuppiter agricolas in speciem ranarum transfiguravit Satyrus nomine Marsyas, dum cum Apolline tibiis contendit, quas Minerva invenisse proditur, pro audacia, quod deo cedendum non putaret, suspensus

fab 3 (4)

fab 4 (5)

---

1 *sq* instructa ***M*** ‖ questa—confestim *om* β ‖ questa est *ed Colon* ‖ iniuriarum] *cetera hic omissa addita sunt post fab VI/VII in* ***N*** 3 genitris ***M*** niobe β ***M***, nibbae (*sic*) ***N***, Niobes *V vulgo* 5 izamenos β ***O***, Ismenius *V* ‖ sipilus β ***M***, Siphilus *V* ‖ tantalos ***N*** ‖ Alphenor *vulgo*, archenor β ***M*** *V*, achenor ***N*** ‖ damasicthon β ***O***, Damasithon *V* 5*sq* Ilioneus *V vulgo*, lonius (*vel* ionius) β ***M*** ‖ dama sic thono lomius ***N*** 6 amphio ***M*** 7 minor β ***O V*** *vulgo*, minus *malim* ‖ desit β ‖ Niobae *scripsi*, nioƀ (*i e* niobe?) β ***M***, niobis ***N***, Niobes *V vulgo* ‖ quid ***N*** 8 uicta *ed Lugd 1518*, uita β ***O V*** *vulgo*, *om Micyllus* ‖ niobe nou. ***N*** ‖ deriguit β ***O***, diriguit *V*, decessit *Muncker vulgo* 9 sipilum ***M*** ‖ cessit(que *om*) ***N*** ‖ uolunte$^{ta^2}$ ***M*** ‖ et dianæ *i mg add m*, *vulgo*

III Agreste lici (Agrestelici ***M***) in ranas *post 312* β ***M***, *om fabulam hic* (*add post VI/VII*) ***N*** ‖ *exscr fabulam Mythogr Vat I 187* (*p 57, 8sq Bode*) 11 parære ***M*** 12*sq* et nulla—transfiguravit] *exscr Mythogr Vat II 17* (*p 79, 41 sq Bode*) ‖ eame rantem β, errantem eam ***N*** ‖ rego$^{n^2}$ ***N*** 13 sedare/(t *del*)***N*** ‖ ab his β ***O***, ab iis *V Muncker vulgo* 14 iuncum (ł uimina *i mg m 2*) ***M***, iunquum ***N*** 15 petiit ***O*** *vulgo*, petit β *V* ‖ a deis β *V*, ab eis ***M***, a diis ***N*** 17 speciem *V vulgo*, specie β ***O*** ‖ transfigurauit β ***O*** *V vulgo*, transformavit *Muncker vulgo*, conuertit *Myth Vat I*, uertit *Myth Vat II*

IIII (*om numerum* ***M***) Marsias in flumen *post 381* β ***M***, *om fabulam hic* (*add post VI/VII*) ***N*** 17 Satirus β ***M*** 18 marsias β ***M*** *V* 19 pro audacia (audatia β) β ***O*** *V Muncker*, per audaciam *vulgo olim*

ac cute nudatus est tergore, quem nymphae ac satyri ceterique ruris incolae fletu prosecuti sunt, quod eius cantu carituri essent, ita ut ex lacrimis eorum flumen increverit, quod eius nomine in Phrygia
fab 5 (6) Marsyas a prioribus nostris nuncupari videtur Tantalus epulis Iovis cum interesset et cum vellet experiri, an futura prospiceret, invitatus ad epulas, Pelopem notum ex filiis interemit visceraque eius reliquis dapibus inmiscuit. quo pro merito punito misericordia deorum, qui convivii participes fuerant, partes viscerum Pelopis con-
fab 6/7 (7 M) posuerunt, et umerus, qui defuerat, effectus est de ebore Tereus Martis filius, Thracum rex, cum auxilia multis regibus ferret, Pandioni quoque Athenis regnanti, cum a proximis civitatibus oppugnaretur, non defuit, quamobrem filiam suam Prognen illi in matrimonium dedit. quae deportata in mariti regno cum ex intercapidine sororem Philomelam desideraret, petit a Tereo, ut proficisceretur Athenas, sororem sibi ad sollemne sacrificium ut adduceret. qui ut Athenas pervenit, soceri usus hospitio in Philomelae incidit amorem. quam secum digressus mandato coniugis duxit in Thraciam et stabulis clausit, ut ad eam sine suspicione cuiusquam saepius commearet. ac ne eloqui commissa posset, lingua truncavit et coniugi ementitus;

---

1 *sq* ac cute—tergore] *sic fere* β **O** *V*, *vocem* tergore *om vulgo* ‖ acute nudatus² est tergore ***M***, acute est nudatus tergore β *V*, a cute nudatus tergo corpore ***N*** ‖ ac a Scythe nud. est tergore *coll Hygin fab 165* (*p 19, 13 Schmidt*) *Muncker* ‖ nymphae—increverit quod] *excsr Mythogr Vat I 125* (*p 40, 20 sq Bode* 2 ita fletu **O** *V* ‖ ei cantu ***M*** 3 lamis (cri) β ‖ phrigia β, frigia ***M*** 4 marsias β ***M*** *V* ‖ creditur *Roverius*, perhibetur *Hs*

V Pelopis umerus in eburneum (eburnem ***M***, *in quo numerus deest*) *post 400* β ***M*** 5 *sq* et cum uellet *V*, et eum uellet β **O**, uelletque *vulgo* ‖ invitatus *Ehwald*, inuitato β **O** *V vulgo* 6 notum β **O**, nothum *V et e coni Muncker* 7 meritis ***N*** 8 partes (partem ***N***) uisc. pel. β ***N***, partes pel. uisc. ***M*** 9 suffectus *Advers X 8 Barth* ‖ ab ebore ***N*** ‖ de eb. eff. est *vulgo*

VI Progne et ph(f)ilomela in aues tereus in epopem (pelopen ***M***) *post 411* β ***M*** ‖ *duas fabulas statui* (*item V*) *cum titulis libro VI praepositis* (*cf p 659*) 10 Thracum rex] *sic* β **O** *V*, *om Muncker vulgo* 11 oppugnauerunt (*corr*) ***N*** 12 prognen ***M***, progne ***N***, prognem β ‖ matrimonio ***N*** 13 regno β **O**, regnum *V vulgo* ‖ intercapidine *Ehwald*, intercupidine ***M***, intercapedine β ***N*** *V vulgo* 14 filomelā ***M*** ‖ petit ***M***, petiit β ***N*** *vulgo* ‖ atireo ***N*** ‖ adhenas ***N*** 15 sollempnem ***N*** ‖ adhenas ***N*** 16 ospicio ***M*** ‖ amorem (i. arachnē) ***N*** 17 duxit *om* ***N*** ‖ traciam ***M*** ‖ et corruptam st. *Micyllus* ‖ stab/lis (u) ***M*** 18 ut—cuiusquam] *sic* β **O** *V*, ut sine cuiusquam susp. *vulgo* 19 loqui ***N*** ‖ possit ***N*** 19 *sq* lingua β *V*, linguam **O** *vulgo* ‖ lingua eam *Muncker* ‖ ementitus dixit enim] *sic* β **O** ‖ est mentitus *V*, ement. est *vulgo*, est em. *Ehwald* ‖ *an* ement. dixit sor. (enim *deleto*) ?

dixit enim sororem eius interisse. at Philomela ea, quae lingua prodere non poterat, veste intexuit notis litterarum, quam sorori per sacrificium ad stabula dedit uni perferendam. qua inspecta illa cum coniugis libidinem casumque germanae conperisset, constituit itaque se sacra celebrare Libero patri et more bacchantis ad stabula venit sororemque raptam in regiam duxit. filium Ityn interemit ac dapibus inmiscuit. quibus expletus Tereus filium cum desideraret Ityn, novissime caput eius in sinum abiecerunt Itys dicentes: 'intus habes quem desideras'. Tereus cum intellexisset scelus scelere ultum esse, coniugem et sororem coniugis dum persequitur, deorum voluntate versi sunt in aves: Progne in hirundinem, Philomela in lusciniam, Tereus in epopem Aquilo cum Orithyiam Erecthei filiam diligeret, *fab 8* neque ullis precibus a parentibus puellae impetrare potuisset, ut se in affinitatem reciperent, viribus usus suis Athenas advenit et puellam raptam in Thraciam pertulit ibique gravidam fecit. ex qua geminos Zeten et Calain procreavit, quorum postea umeris alae volucrum increverunt, per quas parentis imaginem referrent. Pandion quoque dolore natarum tactus caruit vita regnumque Erectheus filius eius possedit.

---

1 sorem β ‖ interissit (*sic*) ***N*** **2** potuit ***N*** ‖ ueste β ***O*** *V*, uesti *vulgo* **2***sq* quam *vulgo*, quae β *V*, q̄(*i e* quae) ***M***, quem ***N*** ‖ *post* sacrificium *desinit* β ‖ quae sorori dedit uni perf. *V* **3** dedit *om* ***N*** ‖ perferendam *vulgo*, perferendum ***M***, perficiendum ***N***, perferenda *V* ‖ insecta ***N*** **4** itaque ***O***, *om V vulgo* ‖ *cf ad p 634, 19* **6** filium itin (Itym *V*) ***M V***, filiumque ytin ***N*** **7** teresias ***N*** ‖ itin ***M***, ytin ***N***, ltym *V* **8** capud ei in sinu ***N*** ‖ dicent(e *ex* i)s ***M*** **9** ultum esset ***N*** **10** uoluntas ***N*** **11** progne ***O V***, Procne *Muncker* Zetes et Calais ex parte in aues (*sine numero*) *post 674* ***M*** **12** Orithyiā *V*, orithiā ***O*** ‖ erecthei ***M***, erechtei ***N***, Erichthei *V*, Erechthei *vulgo* **14** reciper(ent *ex corr m 2*) ***M*** **15** traciam ***M*** **16** zethen ***O***, Zetū *V* ‖ calan ***M*** ‖ postea *om* ***N*** **17** quoque amphion (*sic*) ***N***, (pand *i r m 2*)ion quoque ***M*** **18** tractus ***N*** ‖ uita caruit ***N*** ‖ erectheus ***O***, Erichtheus *V*, Erechtheus *vulgo* ‖ Incipit lib̄ VII ***M***, lib̄ VII ***N***

LIBER VII.

I Dentes draconis in homines.
II Aeson ex sene in iuvenem.
III Liberi nutrices in iuventam.
IIII Aries in specie agni videtur.
V Cerambus in avem.
VI Draco in saxum.
VII Iuvencus Liberi in cervi figuram.
VIII Corythus in speciem monumenti.
VIIII Maera in canis figuram.
X Coae matronae in boves.
XI Telchines in scopulos.
XII Alcidamantis filia in columbam.
XIII Cygnus, Hyries filius, in olorem.
XIIII Hyrie mater in stagnum.
XV Combe in avem sui.
XVI Letois ex viro in volucres.
XVII Menephron in feram.
XVIII Cephisis in phocen.
XVIIII Eumeli filia in volucrem.
XX Ephyre in serpentem.
XXI Phene et Periphas in aves.
XXII Polypemonis neptis in volucrem.
XXIII Spuma Cerberi in venenum.
XXIIII Sciron in petram sui.
XXV Arne in avem monedulam.
XXVI Formicae in homines.
XXVII Cephalus ab Aurora inmutatur.

---

5 Aries in specie (species *V*) agni uidetur ***O V***, Aries in speciem agni *vulgo* 8 Iuuencum ***N*** 9 Cobidus ***M V***, Coridus ***N*** 10 Mera *V*, Meæra ***M***, Meenis ***N*** 14 Cignus ***M*** ‖ Hyries *V*, hiries ***M***, eri^{h}/s ***N*** 15 Hyries *V* ‖ Uriæ mater in ***M***, Hyrie mater eius in ***N***, Hyrie in *vulgo* 16 Cambe *V* ‖ sui *om V* ‖ sui nominis *Ehwald* 17 Lætois ***M***, Latois ***N***, Lotois *V* 19 XIII (*pro* XVIII) ***M*** ‖ phocem ***M***, focem ***N V*** 20 XIIII (*pro* XVIIII) ***M*** 21 Ephire ***O*** 22 Phene ***O V***, Phineus *vulgo* 23 Poliphæmonis ***M*** 24 inuentū$^{nonum^{2}}$ ***M*** 25 petra ***N*** ‖ sui *om V* ‖ sui nominis *Ehwald* 26 Arme in auem modedullam ***N*** *ordo titulorum qui est in* ***N*** *non semper congruit cum* ***M***, *quem secutus sum*

Iason Aesonis filius missus a Pelia, Neptuni filio, cum proceribus *fab 1*
Graiorum Colchos ad pellem auream apportandam adiutricibus Iunone
ac Minerva ut Aeetae, Solis filii, contigit regiam, pulchritudine sua
perculit Medeam adversus parentem, ut sibi potius quam patri con-
suleret. ergo obligatum Iasonem coegit, ut fidem praestaret coniugii
erga se. nam tauros spirantes ignem et draconem custodientem tem-
plum et tergus auratum venenis atque carminibus coegit parere
Iasoni, ut proscisso solo dentes obsereret serpentis, ex quibus seges
armatorum procresceret. inter quos, ut ei praeceptum erat a Medea,
iactato silice coegit eos inter se dimicare; qui mutuo bello con-
ciderunt. his gestis Iason cum Medea Corinthum abiit Iason *fab 2*
postquam Medeam abductam a parentibus in Graeciam duxit et pro-
misso coniugio sibi copulavit, multis rebus expertus ingenium huius
petiit, ut parentem Aesonem senectute elisum in adolescentiam per-
duceret. at illa nondum amore deposito, quem ex eius iuventute
ceperat, nihil denegando ei aenum constituit herbarumque genera,
quarum scientiam habebat, variis regionibus quaesita incoquens post-
quam animadvertit stipitem, quo versabat herbas, in arborem oleam
oneratam bacis esse conversum, quae despumata aeno in terram
deciderant, in laetissimam herbam esse conversa, maturatum tempus
existimans Aesonem interemptum madentibus herbis inmiscuit et, ut
promiserat coniugi, ex senectute in pristinum vigorem videtur per-

---

fab I post seriem titulorum sequitur sine numero aut titulo in ***O***

2 colcos ***M*** ‖ pelle aurea (*corr m 2*) ***N*** ‖ adiu(c *virg deletum*)tricibus ***M*** 3 Aeetæ *V*, æ(te *i r m2*) ***M***, ete ***N*** ‖ filio ***N*** ‖ regia ***N*** 4 ut *om* ***N*** ‖ patri ***N***, patri(e *add m2*) ***M***, patriae *V* 5 obligat(um *i r m2*) ***M*** 7 coegit parere ***M*** 10 silice] *sic V vulgo, om* ***O*** 11 corinthum ***O V*** *Micyllus*, Iolcon *ex Ovidio (VII 158) Muncker vulgo* ‖ hab(ii *i r m2*)t ***M***

Eson ex sene in iuuenem *sine numero post 158* ***M***, *multa evanida hic in* ***N*** ‖ *exscr fabulam Mythogr Vat I 188 (p 57, 18sq Bode)* 12 medea ***N*** ‖ abductam ***N*** *vulgo*, adductam ***M V*** ‖ a ***O***, *om V* 13 huius ***O V***, eius *vulgo* 14 par. suum ***N*** *vulgo* ‖ elis/ū (i *eras videtur*) ***M*** 16 æneū ***M***, eneum (*sed* n *incertum*) ***N*** ‖ herb(a *i r*)rumque ***N*** 17 conquesita ***N*** 17*sq* postquam—existimans] *om Myth Vat* 19 conuersum maturatum tempus existimans ***O V*** ‖ *verba quae sunt* maturatum t. existimans *suo loco* (*lin 20 post* conuersa) *om* ***M V***, *iteravit* ***N*** ‖ despumata *V*, dispumata ***O*** ‖ æneo ***M*** ‖ maturatum t. existimans *om* ***M V*** ‖ maturum *Micyllus*, maturum iam *Muncker* 21 interemptum ***N*** (*i mg m*) *V vulgo*, interc̣e̦p̄tū ***M*** 22 r(i *ex* o *m2*)gorem siue uigorem ***M***, rigorem siue uigorem (*uno tenore in* ***O***) ***N V*** 22*sq* perduxit *Myth Vat*

fab 3 duxisse Liber pater ut animadvertit Aesonem senectutem remediis Medeae expulisse, petit, ut proinde nutricibus suis ferret auxilium easque in adolescentiae vigorem reduceret. cuius auctoritate illa conpulsa eisdem remediis, quibus Aesonem, in primitias reduxit,
fab 4 Libero aeternum beneficium dedit Peliades, Peliae filiae, herbis inpulsae postquam viderunt arietem gravatum aetate in agni speciem transfiguratum, ambitiosius a Medea petere coeperunt, ut Peliae parenti earum restitueret quam temporis processione amisisset iuventutem. quod ut illa accepit, cupiens inimicum Iasonis data occasione punire inpulit eas ut parentem interficerent et laceratum in aenum fervens demitterent. quod ut factum est, currum draconibus iunctum conscendit et per aerem elata conspectum inimicorum profugit
fab 5—9 Medeam fugientem docet Othrym montem Thessaliae petisse, in quem diluvio Deucalionis Cerambus nympharum auxilio pennis delatus sit, et in montem Parnasum, qui est altissimus hinc Pitanen urbem Aeoliae relinquentem vidisse draconem in saxum esse transfiguratum deinde Idaeum nemus adisse, in quo Liberi patris filius iuvencum transfiguratum in cervi figuram subtraxit nec minus patrem

---

Liberi nutrices in iuuentā *sine numero post 293 M* ‖ *excer fabulam Myth Vat I 188 (p 57, 25sq Bode) et partim Myth Vat II 138 (p 122, 26)* 1 ut *om N* 2 expulisset (*corr*) *N* ‖ petiit *N* ‖ proinde] perinde *Micyllus, cf ad 654, 4* ‖ suis quoque *Raenerius* 3 inolescentiæ *M*$^{ad^2}$ 4 isdem *N* ‖ primitias *M V*, pueritiam *N*, primam iuuentutem *Myth Vat I* 5 libero *O Micyllus*, Liberoque *V Muncker vulgo*

Arietes (*sic*) in speciē agni uidet̄ *sine numero post 296 M* 5 herbis *N V*, ///uerbis *M*, uerbis *mg ed Micyll*, uerbis Medeae *ed Colon*, his rebus *Muncker* 7 transfiguratum] mutatum *N* ‖ ab ea *N* 8 processiore *N* 9 quod u. i. accepit] *sic O V, om Muncker vulgo* 10*sq* pun(i *ex* e *m2*)re *M* ‖ ut parentem *O V Micyllus*, parentem *Muncker vulgo* ‖ interficere—dimittere *Raenerius* 10 æneū *M*, eneum *N* 11 demitterent *Burm*, dimitterent *O V*

13*sq* Medeam—qui est altissimus] *post 349 in textu M*, cerambus in auem *rubro, ut fere, (sine numero) adscr idem* 13 docet Hesiodus *V* ‖ Othryn montem *V*, othrimontem *M*, othris montem *N* ‖ peruenisse *N* 14 dilubio *N* ‖ crambos *N* 15 et *om M* ‖ Parnasum] *sic O V* 15*sq* hinc Pitanen—transfiguratum] *post 356 M*, draco in saxū *adscr idem* ‖ Pitanen *V*, pithanen *O* ‖ urbem Aeolie *V*, urbem eolinennū *M*, urbem etolinennum *N* 17*sq* deinde Idaeum—subtraxit] *post 358* (iuuenc' liberi in cerui fig̃ *adscr*) *M*, *scripsit haec in textu supra* Idaeumque nemus *sq* (*359*) *N* 17 Idæum *V*, ideum *O* ‖ liberi patris filius^{2} iuuencum *N*, liberi patris (filius *om*) iuu. *M*, liber pater iuu. *V vulgo* 18 traxit *N* 18*sq* nec minus—sepulcro] *post 360* (*361 om M, i mg add m*) *M, supra 361 scripsit N* ‖ (c *abscisum*)oridi monumentum *i mg rubro adscr M*

Corythi parvo conditum sepulcro item Maeram casu in figuram canis esse conversam Ab his regionibus digressam Eurypyli urbem contigisse, in qua Coae matronae in cornutas transfiguratae sunt propter effectum quod Veneri formam suam anteposuerunt dein Telchinas Ialysios transgressam, quos Iuppiter propter odium coniugis suae Iunonis subiecerat mari quorum regione relicta Ceam urbem pervenisse, in qua Alcidamantem scribit ex filia vidisse columbam procreatam esse Post haec lacum Hyries et Cygni tempe. in quibus locis Cygnus cum gravi amore pueri teneretur et imperio eius volucres indomitas ac leonem manum pati coegisset taurumque vicisset neque ideo labor eius potiendi merces exstitisset, indignatus ex praecipiti loco cum se odio laborum iaceret, in volucrem olorem conversus est Hyrie autem mater eius flendo adsidue casum filii sui in stagnum delicuit misericordia deorum, *fab 10 11 12* *fab 13 14*

---

1 Coriti *V*, coridi ***O*** ‖ paruu (‾ *eras*) ***M*** ‖ conditum *V*, conditus ***N***, conditur ***M*** | nec minus, qua Corythi pater p. conditus est s. *Muncker vulgo* 1*sq* item—conversam] *post 362* (*361 om*) ***M***, *supra* et quos maera *sq* (*362*) *scripsit* ***N*** ‖ neera in canem *adscr* ***M*** ‖ Mæram *V*, neære (*e posterius virgula del m2,* ā *add eadem*) ***M***, meere ***N*** ‖ casu ***M***, casum ***N***, *om V* ‖ et qua Maera in canis figuram est conversa *Muncker vulgo*

2*sq* Ab his—anteposuerunt] *post 364* ***M***, *supra* Euripylique urbem *sq* (*363*) *scripsit* ***N*** ‖ coe matrone in bouē *adscr* ***M*** ‖ euripilus ciuitas est ad quam ueniens hercules hospitatus est quo redeunte cum agmine suo matres eius ciuitatis cornua gessere quae in precationem fecerunt *i mg adscr n* 2 Eurypyli *V*, euripili ***O*** 3 coe ***O***, Cææ *V* ‖ cornutas] boves *add V vulgo* 4 propter affectum *Micyllus*, propterea id factum *Muncker* ‖ sunt: propter (*i e propterea, coll Löfstedt ad Peregr Aeth 280 sq*) *distinguit Weyman* 5 dein Telchinas—mari] *post 367* ***M***, *supra* Phoebeamque *sq* (365) *scripsit* ***N*** ‖ cholchines inscopul(os *ex* ū) *adscr* ***M*** 5 felchinas ***N*** ‖ ialisios ***M*** *V*, ialisias ***N*** ‖ transgressa ***N*** ‖ propter *om* ***M*** 6 subiecerat ***N***, subiecerit ***M***, subiecit *V vulgo* 6*sq* quorum regione—procreatam esse] *post 370* (columbā alcidamantis filia *adscr*) ***M***, *supra 367 scripsit* ***N*** 6 reli(ct *i r*)a ***M*** 7 ceam ***N***, cean ***M***, Cæā *V* ‖ alcidamante ***N*** ‖ s. poeta² scribit ***M***

8*sq* Post haec—conuersus est] *post 379* ***M***, *i mg* (*ut fere*) *lineis inclusa haec scripsit* ***N*** ‖ cignus in olem (*sic*) *praepos* (*non adscripsit*) ***M*** 8 hiries ***M*** ‖ cingni ***M*** 9 tempe] ingressam *add* ***N*** ‖ cign'² // cum ***M***, (Cygnus *om*) cum *V*, cignus cum ***N*** ‖ cum Phyllius quidam gravi *vulgo* ‖ tenerentur *V* 10 indomit(as *add m2*) ac ***M*** ‖ manum *V vulgo*, manu ***O*** 11 taurum qui ***N*** ‖ idō ***M*** 11*sq* mercedes ***N*** ‖ ex praec. loco cum se ***O*** *V*, cum se ex praec. l. *vulgo* 12 laborum ***O*** *V*, laboris *vulgo* 13 Hyrie—sui nominis] *post 381* ***M***, *supra* At genetrix *sq* (*380*) *haec scripsit* ***N*** ‖ hyries (*sic*) in stagnum *adscr* ***M*** 13 Hyrie *V*, hiriæ ***M***, hirien ***N*** ‖ matrem ***N*** 14 casū² (filii *om*) sui ***M*** ‖ (in *om*) stagnum elicuit ***N***, in stagnū elicuit *V*

fab 15 16 17 18 19 quod esset sui nominis Ab his digressam Pleurona pervenisse, in qua urbe Combe, cum † Phasnei filii occiderentur, deorum misericordia effectum est, ut in avem transformaretur ab his Calauream † Letoi regem cum coniuge in volucres deinde Cyllenen adisse: hic Menephron, ne cum matre concumberet, ab Iove est transfiguratus in ferae speciem post horum casum vidisse Cephison nepotis exitum deflentem, qui ab Apolline in phocen transfiguratus esset item Eumeli domum adisse lugentis filiam in *fab 20 21 22* volucrem cessisse Aliquando etiam Ephyren contigisse versam pennis viperinis, in qua urbe primum ex fungis edita existimantur corpora indicat † colchi cum parente Creonte consumptam venenis arsisse nec minus natos a se interemptos Iasoni relictos. inspectis itaque casibus miserorum venisse etiam Athenas hicque Phenen et

---

1*sq* Ab his—transformaretur] *post 383* ***M***, *supra* Adiacet *sq* (*382*) *haec scripsit* ***N*** ‖ (hyries instagnū *rubro perfodit m 1*) co(m *i r*)be in auē *adscr* ***M*** 1*sq* Ab his ***M*** ‖ quā urbē (*sed virgulae crasae*) ***M*** 2 Combe *V*, cōbe ***M***, co'bea ***N*** ‖ cum ***M*** ‖ fasnei filii ***M***, phasnei filiis ***N***, Phasnei filii *V* ‖ Combe Ophias, cum a filiis occideretur *Muncker vulgo* 3*sq* ab his Calauream—uolucres] *post 385* ***M***, *supra 385 haec scripsit* ***N*** ‖ (letohin in *i r*) uolucrē *adscr* ***M*** 3*sq* calaureā letoi regem ***M***, cal. letoi rem ***N***, Galaureā Lathoū regē *V*, Cal. Latoniam, ubi regem *Micyllus vulgo* ‖ Letoin *Ehwald* ‖ uolucres ***N***, uolucrēs ***M***, uolucrem *V* ‖ volucrem versum *Micyllus vulgo* 4*sq* deinde Cyllenen—speciem] *post 387* (menefron in ferā *adscr*) ***M***, *supra 386 haec scripsit* ***N*** ‖ cillenē ***M***, Cyllenem *V*, 5 adiisse, ubi *Muncker vulgo* ‖ menefron ***M*** 6*sq* post horum—transfiguratus esset] *iuxta 387 i mg* (cephisinphocā *i mg rubro sscr eadem m 2*) ***m***, *supra 387 scripsit* ***N*** 6 horum ***O*** *V*, eorum *vulgo* ‖ cephison ***O*** *V*, Cephisum *vulgo* 7 nep. sui exitium *Muncker vulgo* ‖ phocen *V*, phocē ***m***, furem ***N***, phocam *vulgo* 7*sq* transfig. esset ***N***, transf. est *V*, transfiguratus e(*cetera decisa*) ***m***, transf. fuerat *vulgo* 8*sq* item Eumeli—cessisse] *post 389* (eumeli filiam in uolucrem *sscr*) ***M***, *supra* Eumelique (*390*) *haec scripsit* ***N*** ‖ cedentem^{2} cessisse ***M***

9*sq* Aliquando—corpora] *post 390* (ephire in serpentem *adscr*) ***M***, *supra 391 scripsit* ***N*** 9 Ephyrē *V*, ephiren ***N***, phiren ***M*** 10 uipereis *V* ‖ existimentur ***N*** 11*sq* indicat—aves factos] *post 393* (phene et periphas in aues *adscr*) ***M***, *supra 394 scripsit* ***N*** ‖ indicat colchi(cū$^{c^2}$ eso^{ne} *i r m 2*) parente creone$^{-e^2}$ consumpt(ā *i r m 2*) uenenis arsisse ***M***, ind. colchida cum parente creone consumptam uen. ars. ***N***, Ind. Colchis cum par. Aesone Creontem consumptam uen. ars. *V*, (indicat *om*) ibi cum parente Creusam cons. ven. (arsisse *om*) *vulgo*, ind. colchis (*venenis sc*) cum par. Creonte Creusam cons. ven. ars. (*vel* Colchis Creusam cum *Ehwald*) *malim* 12 s. indicat^{2} minus ***M*** ‖ inemptos ***N*** ‖ iason(e *ex* i) relicto/(s *eras*) ***M*** 13*sq* uenisse iam ***N*** ‖ hicque Phenen—vid. aves factos] *sic* ***O***, *om V* ‖ ubi Phineum et Peripham (vidisse *om*) in aves conversos *Muncker vulgo*

Periphanta vidisse aves factos item neptem Polypemonis vidisse
volucrum explesse numerum Ab his novissime excipitur ab Aegeo, *fab 23*
nec minus iungit foedus. inter haec Theseus Aegei filius, errore et laboribus plenus, excipitur a patre, cui protinus Medea parat venenum, quod aconiton appellant. Hercules enim ad inferos cum descendisset missus ab Eurystheo, ut canem tricipitem ad superos perduceret, postquam eum in regionem Ponticam perduxit, territum animadvertit ex novitate aeris vomitum profudisse. notato itaque loco spumam eius in venenum esse conversam, quod (Graeci aconas nominant) aconiton a cane nomen accepit Post haec referunt, *fab 24*
festos dies agentes laudes Thesei, quemadmodum taurum Marathonium interemisset, ut etiam Procrusten, Cercyonisque necem, qui trabes opponebant hospitibus, ita ut victi exanimarentur ab eis, Scironem quoque Neptuni solitum iter facientibus tendere insidias: postquam a Theseo est interfectus et subiecto mari praecipitatus, corpus eius fluctibus agitatum propter crudelitatem scopulo inhaesit; unde Scironides petrae sunt nominatae ab eius nomine Arne *fab 25*
cum insulam Sithon, in qua genita esset, hosti Athenas oppugnanti capta pulchritudine auri provendidisset, ne pro meritis supplicia pen-

1 *sq* item neptem—numerum] *post 400* (polifemonis neptis in uolucrem *adscr*) ***M***, *supra* Innixamque (*401*) *haec scripsit* ***N*** ‖ poliphemonis ***M***, Polyphemonis *V*

Spuma cerberi in uenenum *sine numero post 401* ***M***, *i mg* (*ut fere*) ***N***
s. medea²
2 excipitur ***M*** 3 minus ***N V***, m(ora *ex corr m 2*, inu' *fort fuit*) ***M***, mora *i mg iteravit m* 5 appellant ***M V***, appellatur ***N*** *vulgo* 6 *sq* euristeo ***M*** ‖ adduceret ad sup. ***N*** ‖ et terr. ***N*** 9 spuma ***N*** ‖ conuersum ***N*** ‖ sp. eius conversam in venenum esse repertum est *Micyllus vulgo* 9 *sq* quod—accepit] *sic fere* ***O***, *parenth statui* ‖ quod graeci aconas nominant aconiton a cane
ł cauto²
(acane ***M***) nomen accepit ***O*** ‖ quod Graeci aconiton nominant, quia nascitur in cautibus (cotibus *Micyllus*) *V vulgo*, *cf met VII 418 sq*

Scyron in petrā sui *post 424* ***M*** 11 festiuos ***N*** ‖ laudis ***N*** 11 *sq* ma-
s²
rotoniū ***M*** 12 p/crutē ***M*** ‖ certionisque///// (ionis *eras, ut videtur*) ***M*** ‖ necem peregerit *Micyllus vulgo* 13 op(b)ponebant ***O***, opponebat *V vulgo* ‖ hostibus *V* ‖ *cf met VII 440* ‖ uicti ***N V***, uictis ***M*** 14 soli(tū *i r m2*) ***M***,
q²
solitū *i mg iteravit m* 14 *sq* postquam ***M***, qui postquam *V vulgo* ‖ interfectus—inhaesit] *sic Ehwald*, interf. et s. m. praecip. et corpus—inhaesit ***O***, interf. eius fructibus (*sic*) agit. pr. crud. sc. inh. *V*, interfectus, eius ossa fl. agitata scop. inhaeserunt *vulgo* 17 scironides ***M***, chironides ***N***, scyronides *V* ‖ nominatae ***O V***, appellatae *vulgo* ‖ a (eius *om*) nomine ***N***

Arne in auē monedulā *post 455* ***M*** 18 sithon ***O***, Sythō *V*, Sithona *Raenerius vulgo*, Siphnon *Hs* ‖ hostia⏝thenas ***M*** 19 prouendidisset (p *partim*
2
eras ***M***) ***O***, vendidisset *V vulgo* ‖ *illud contaminatum esse putat Weyman* ‖ prou. patriam ***M V***

deret, in volucrem monedulam est transfigurata, quae adhuc amore
fab 26 splendoris eius tenetur Aeacus Iovis et Aeginae filius cum Asopidem insulam coniugis nomine incoleret et gravi pestilentia Iunonis ira populum amisisset, precibus et misericordia a Iove impetravit, ut vastata insula, quot formicae in ea apparuissent, tot versae in hominum facies desideratam multitudinem explerent. neque inmerito, siquidem qui ex eiusmodi animalibus creverant Myrmidones sunt appellati. formicae enim graece myrmices appellantur. porro autem
fab 27 hos sensus Cephalo sciscitanti edocet Aeacus Cephalus Deionis refert invicem Aeaco de Procride coniuge et cur aut unde telum gereret. cum in monte Hymetto Atticae regionis venaretur, ab Aurora ob speciem raptus est. quem ut conperit dea Procridis prioris coniugis amore inplicatum a se velle reverti, fecit ut mutata specie remissus Cephalus Athenas contenderet et eam pollicitis muneribusque temptaret, an pudicitiam pueri possit servare. plurimis itaque rebus ad usum feminarum conparatis, quibus capi posset, fallacia mentem elicuit. quod ut illa conperit a marito se esse deceptam, pudore exterrita, ut conspectum eius evitare posset, altis se recondidit saltibus

---

1*sq* est *om* ***N*** ‖ amorem—tenet ***N***

Formicæ in homines *post 468* ***M*** 2 cum *om* ***N*** 3 numine coleret ***N*** ‖ 4 precibus precatus est eam et a ioue ***N*** 5*sq* in ea appar.—explerent] *sic* ***M V***, in ea reptantes uiderant tot uersae in homines (*sic*) facies desideratam mult. explerent hominum ***N*** 6*sq* inmerita ***N*** ‖ si(q/ *i r m 2*, *fuitne* qd ?) exeiusmodi an. creuerant myrmidones s̄ appellati ***M***, siqui ex huiusmodi an. cr. myrmidonas mirmidones (*sic*) sunt app. ***N***, si quidē ex—sunt app. *V* 8 grece ***N***, gr̄e ***M*** ‖ mirmices ***N*** 9 sciscitanti$^{\text{interroganti}^2}$ ***M***, ea sciscit. ***N*** ‖ edocet ***O V***, narrat *Raenerius vulgo*

XXVII Cephalus ab aurora immutatus *post 680* ***M*** 9 Deionis *Muncker*, dedonis ***M***, deidonis ***N***, De donis *V*, de donis *vulgo* 10 cur aut] curauit ***N*** 11 hymeto ***N***, himeto ***M V*** 12 dea ***O.V***, *om vulgo* ‖ procridis prioris *i r* ***N*** 13 more ***N*** ‖ reverti *scripsi*, (di *ex* re)uerti ***M***, deuerti ***N***, diuerti *V vulgo* 14 &$^{\text{ut}^2}$ ***M*** 15 pudicitiam *V*, pudiciā$^{\text{ti}^2}$ ***M***, pudicitiae ***N*** ‖ pueri ***O***, puram *V vulgo* ‖ possit ***M V***, posset ***N*** ‖ plurimis itaque ***M V***, plurimisque itaque ***N***, pluribus it. *vulgo* 16 mentem Procridis *Raenerius* 17 elicuit (prodidit *sscr m*) ***O V***, *an* pellicuit ? 17*sq* ut—posset] conspectum ⌢ (*i e* est) ut euitare posset ***N*** ‖ aliis se recondit ***N*** ‖ saltibus] *apud Munckerum addita sunt haec*: Cephalus autem amoris impatientia, cum eius absentiam ferre non posset, precibus impetravit, ut ad se rediret: reversaque canem ei dedit velocissimum et iaculum inevitabile, quod nunquam frustra iaceretur

Fab. XXVIII.

Thebani, Naiadibus Nymphisque futura praedicentibus, Themidis deae obscura dantis responsa templum everterunt. Indignata dea feram immisit, quae

Hic cum adsidue Dianae studio feras persequeretur et ambigua *fab 29*
vox refrigerantis Cephali ad eam esset perlata, qui ex nimio aestu
auram saepius invocaret, non inmemor pristini amoris, dum virgultis
se recondit, ut specularetur, an esset aliqua Aura nomine, cuius ille
cupiditate inpulsus a se alienaretur, Cephalus procul speculatus vehe-
mentius moveri virgulta, dum latere feram existimat eo loco recon-
ditam, iaculo emisso coniugem inprudens interfecit. fertur autem et
telum cum cane ab eadem coniuge interfecta Procride Cephalo tribu-
tum, cuius vim ob iram Aurorae similiter ut ferae ab eo perculsae
maximo cum luctu viri experta est.

---

pecora et agrestes vexabat. Ad quam opprimendam cum reliqua Graeciae iuventute convenit Cephalus cum iaculo et Laelape cane a Procride accepto. Qui cum missus vulpem persequeretur essetque Cephalus telum coniecturus, utrumque aspexit in saxum commutatum ‖ *interpolavit haec Raenerius, habent edd, non habent* ***O V***. *immo sequitur in his post* recondidit saltibus (*p 672, 18*) *sine intervallo* hic cum assidue *sq* (*lin 1*), *ita ut fabb XXVII et XXIX una eademque sit in* ***O V***

2 refriger(a *ex* e)ntis ***M***, refrigerari cupientis *Muncker* 3*sq* uocaret ***N*** ‖ uirgultis sime (*sic*) recondit ***N*** 4 (a *ex corr m 2*, e *fort fuit*)ura ***M*** 6 uirgu(l *evanidum, iteravit i mg m 1*)ta ***M*** ‖ feram ***m V vulgo, om O*** 7*sq* interfecit ***M V***, interemit ***N*** ‖ et telum ***O V***, id tel. *Micyllus* 8 coniuge prudens interfici procride ***N*** ‖ interfec$^{ta^2}$/ (e *alterum ex* i, interfici *videtur fuisse*) ***M***, interfecta *om V* 9 aure$^{ro^2}$ ***M*** 10*sq* perculsae—experta est] *margine deciso desunt in* ***N***

LIBER VIII.

I Scylla, Nisi filia, in avem cirin et Nisus, pater eius, in avem haliaeeton.
II Ariadne in coronam.
III Perdix in avem sui nominis.
IIII Meleagrides in aves.
VI Perimele in insulam.
VII Iuppiter et Mercurius in hominum species.
VIII Casa Baucidis et Philemonis in templum et Baucis et Philemon in arborum species.
VIIII Proteus in species.
X Mestre, Erysicthonis filia, in dissimiles figuras et Erysicthon in Famem.

fab 1 Minos, Iovis et Europae filius, cum propter filium Androgeum interemptum ab Atheniensibus poenas repeteret, Megara, in qua urbe Nisus regnabat continua cum Atheniensibus, accessit, qua expugnata animo conceperat occisis praesidiis hostium victoriam faciliter consecuturum; inter quae Scylla, Nisi filia, saepe murum ascendit delectandi

---

Incip̄ cap̄ lib̄ VIII ***M***, Explicit lib VII Incipit VIII ***N*** ‖ *sequitur series titulorum libri VII in* ***O*** 2 Scilla ***M*** ‖ Cirin *V*, kirin ***M***, cyrin ***N*** 3 alieton ***M***, allieton ***N***, alietum *V* 4 ariadne minoys ***N*** 5 Perdix calai filius ***N*** 6 Mollea grides ***N*** ‖ *post hunc titulum sequitur* (*ut tit quintus*) nymphae naides (in *om*) insulas sepositae *in* ***N*** . *is titulus quamquam non exstat in* ***M***, *tamen in eo post titulum* IIII (Meleagrides in aues) *sequitur non* V *sed* VI (Perimele in insulam), *et i mg rubro a m 2 scripta sunt iuxta* IIII, *ut vix legi possint*, naid' in īsul' 7 Perimele insulam ***N*** 9*sq* et casa *V* ‖ Causa ***M*** ‖ $\overset{a^2}{\text{bucidis}}$ ***N*** ‖ pilemonis ***M*** *V*, pylemonis ***N*** ‖ pilemon ***O*** *V* 11 Protheus ***O*** 12 mestre sichonis ***M***, mestraeresicthonis ***N***, Menstre Erisitonis *V*, ‖ dissimilē figurā ***M***, dissimilem figuram *V* ‖ eresitithinon ***M***, eresicicthon ***N***, erisiton *V* ‖ famen *V*

fab I post seriem titulorum supra Ovidii versus in ***O*** 15 Megara ***O*** *V* *Muncker*, Megaram *Micyllus* 16 continua ***N*** *V*, continu(o *ex* a *m 2*) ***M***, continuo *vulgo* ‖ *distinxi, post* regnabat *incidunt vulgo* ‖ cum Cretensibus acc. *Muncker* ‖ accedisset ***N*** ‖ $\overset{\text{megara}^3}{\text{qua}}$ ***N*** 17*sq* facile se *Muncker* ‖ consecuturam *Ehwald* 18 int, q' (*virgulae a m 2*) ***M*** ‖ scilla ***O*** ‖ ascendens ***N*** *Micyllus*

gratia propter lapidem vocalem, qui Apollinis citharae positus sonitum adiecerat. ut animadvertit Minoem adsidentem urbi cultu regali bellicisque rebus interesse, pulchritudine eius exarsit. et cum potiendi nullam viam inveniret, ut victorem hostem faceret gloriosum, crinem purpureum abscidit genitori dormienti, quo fata patriae continebantur. quem cum reseratis portis ac recepto hoste ad Minoem pertulisset, ille inpium facinus aversatus novissime eam navigio recipere noluit. patre iam in avem piscatoriam transfigurato, quam Graeci haliaeeton dicunt, ac persequente filiam, illa quoque in volucrem cirin transfigurata Minos victor cum Atheniensibus stipendium inposuisset *fab 2* et nobilium liberi quotannis ad labyrinthum a Daedalo factum mitterentur, qui Minotauro obicerentur, quem Pasiphae, Solis filia, Minois uxor, eiusdem Daedali fabri ope iuncta tauro, enixa fuerat, tertio stipendio Theseus Aegei et Aethrae filius in insulam Cretam devectus Ariadnae, Minois et Pasiphaes filiae, quae pulchritudine eius exarserat amore periculum capitis effugit. digrediens itaque Athenas cum virgine abducta, ut Diam insulam contigit, Liberum patrem habuit in malis: desertam enim a Theseo sibi copulavit deus. memoria ut amoris exsisteret, corona in nomine eius inter sidera est Daeda- *fab 3* lus, Eupalami filius, supradictus cum propter commissa Minoem, a

---

1*sq* cui Ap. *Muncker* ‖ cythara(m *i r*) ***N*** ‖ suppositus *mg ed Micyll* ‖ somnum ***N*** 3 interesset ***N*** 3*sq* potiendi innullam^eo2 ***N*** 4 ut uictorem (h)ostem ***M V***, uictoria hostem ut ***N*** ‖ gloriosum ***O V***, gloriosiorem *vulgo* 5 genitori ***O V***, patri *vulgo* ‖ quo^crine3 ***N*** ‖ fa/ta(c *eras*) ***M*** 6 seratis ***N*** ‖ ac recepto ***O***, accepto ***V*** *vulgo* ‖ mynoem^minos3 ***N*** 7 ille ***N*** 8 in aliquam^aquilā2 auem ***N*** ‖ halieton ***N***, ///(a *i r m 2*)lieton ***M***, Alieton ***V*** 9*sq* qu(o i *r m 2*)que ***M*** ‖ cyrin ***N***, kirinen ***M***, cirinē ***V*** ‖ transfigurata ***M V***, est transf. ***N***, transf. est *vulgo*

Ariadne in coronam (*sine numero*) *post 151* ***M*** ‖ *habet fabulam* (*ut fere*) *i mg adscriptam* ***N*** 11*sq* laberinthum ***M***, lauerincthum ***N***, labrynthū ***V*** ‖ mitteretur ***N*** 12 mino///taur(o *e corr m 2*) ***M*** ‖ quem qua pas. ***N*** ‖ pasiphe ***N***, phassiphen ***M***, Pasyphae ***V*** 13 coniuncta ***N*** 14 agaei ***N*** ‖ Aethræ ***V***, ethre ***M***, ethrae ***N*** ‖ insula cretā (*sic*) ***N*** 15 Ariadnae ***V***, (a *ex corr m 2*)riadnae ***M***, ariagnen ***N*** ‖ Pasiphaes ***V***, pasiphes ***N***, phasiphes ***M*** ‖ quae ***V***, qui (*corr* ***M***) pulchr. ***O*** 16 s. ille^effugit ***M*** 17 abducta *vulgo*, adducta ***M V***, adiecta ***N*** 18 deserta ***N*** ‖ adtheseo ***N*** 18*sq* memoria ut—sidera est] *sic* ***M V***, nec mora ut amoris existens ē(*i e* est) corona in homine eius inter sidera .,. (*i e* est) ***N***, utque sui in eam amoris memoria existeret, coronam nomine eius in coelum transtulit *Muncker vulgo*

III Perdix in auem sui nominis *post 182* ***M*** 20 seupalami ***N*** ‖ commissa^facta2 ***M***, commissā ***N***

quo clausus tenebatur, profugere vellet, pennas sibi et filio Icaro aptavit, quibus ut volucres profugerent regis imperium. quorum Icarus, quia praeceptis parentis obtemperare nequiverat, in insulam maris decidit, quae eius nomine Icaria dicta est, Daedalus autem in Siciliam ad Cocalum regem sepulto filio profugit. cuius casum Perdix, Calai filius, Atheniensis, pro gaudio tulit. nam is cum a matre propter cognationem datus esset in disciplinam, quia primus serrae inventor fuerat, ob invidiam ingenii ex muro a Daedalo praecipitatus est. cui in malis Minerva decidenti opem tulit. ante enim quam terram contingeret, ab ea in volucrem est versus, quae a nomine eius perdix
fab 4 vocatur Oeneus, Parthaonis filius, quia in sacrificio cogendorum fructuum consulto praeterierat Dianam, itaque aper ab ea missus est, qui Calydoniae agros vastaret. perseverante Oeneo in despectu deae Meleager iussu parentis convocatis principibus Graeciae aprum venari ingressus est; cum quibus Atalante, Schoenei filia, ex Arcadia digressa, quae prima aprum vulneravit. cuius virtutem et speciem miratus Meleager pro interempto apro exuvias ei concessit, quas Plexippus, Toxeus, Agenor, Thestii filii, virgini ereptas cum interitu rependerunt. At Althaea mater Meleagri, ut fratrum caedem accepit, stipitem fatalem conditum a Parcis, in quo vita Meleagri continebatur, flamma perussit; quo consumpto Meleager exstinctus est. cuius interitu sorores inter fletum conversae in volucres e fratris nomine Meleagrides

---

1 filio *om* *N* ‖ ycaro *N*, (yc *i r m 2*, ic *fuit*)aro *M* 2*sq* ycarus quod praec. *N* 3 nequierat *N* ‖ in *om* *N* 4 ab eius *Muncker vulgo* ‖ icarea *M V* ycarea *N* 5 casu *N* ‖ calay *N*, Catai *V*, Cali *Micyllus* 6 atheniensi *N* ‖ nā dū s. is cū a² matre *M*, nam dum is eum a matre *V*, nam his eum matre *N*, nam eum is a. m. *vulgo* 7 fratri datus *vulgo* ‖ ei esset *Ehwald* ‖ in dis/plina *N* 8 ex muro *O V*, *om vulgo* 9 in malis cuius *N* ‖ decipienti opere t. *N* 10 est uersus *M V*, uersus est *N* ‖ ꝑdea uoc. *N*

Meleacrides (*sic*) in aues (*sine numero*) *post 259* *M* 11 quod in *N* ‖ sacrifi(c *ex* g *m2*)io *M* 12*sq* itaque] *sic* (*cf ad p 634, 19*) *O*, *om V vulgo* 13 calidonæ i² *M*, calidonie *N* ‖ coneo *N* 14 parentis *M* 14*sq* uenare iussum est *N* ‖ aggressus *Micyllus* ‖ eum *i r m* 15 Atalante Schoenei filia *vulgo*, athalantes coenei filia *M*, atlantis coenea eius filia *N*, Athalātis Cenei f. *V* 16*sq* uirt. in speciem (miratus *om*) *N* ‖ pro] p (*i e* per) *M*, *om V* 17 excubias *N* ‖ Plexippus *V*, phex(i *ex* u *per ras*)ppus *M*, phlexippus *N* 18 Toxeus *V*, ac(*partim eras*)ktoa(*i mg m2*)xeus(*in lin sequenti*) *M*, toxaeus *N* ‖ Thesti *V*, thensti *M*, thenti *N* ‖ filii *V*, fil(ii *i r m 2*, ius *fuit*) *M*, filius *N* ‖ ereptīs ī interemptu *N* ‖ persoluerunt² rependerunt *M*, rependerentur *N* 19 althæa *V*, althea mal² *M*, athlea *N* ‖ fr(ūm *i r m 2*) *M* 20 condi(tum *ex corr*) *N*

cognominantur Theseus apro Calydonio interfecto cum se reciperet *fab 5*
Athenas et torrentibus aquis interpellaretur, ab Acheloo amne, qui imbribus intumuerat, invitatus est, ut suis tectis succederet, dum fluminis unda subsideret. cuius ille hospitio cum resedisset, inter epulationem procul insulas visas ab hospite accepisset nymphas fuisse naides . . .; quae cum deis sacra redderent, ille ab his praeteritus esset, motus offensa in insulas Echinadas eas convertit Perimele, Hippo- *fab 6*
damantis filia, cum ab Acheloo amne per vim esset conpressa, pater eam ob admissum praecipitavit in pelagus. stuprator expetiit ita, ut beneficio Neptuni mare eam semotam ab Echinadibus efficeret in-
sulam Iuppiter et Mercurius in hominum figuras versi in regione *fab 7 8 9*
Phrygiae cum animos incolarum experti a nullo exciperentur hospitio, a Philemone et Baucide hospitalissime sunt excepti, et cum maxima voluntate rebus humilibusque ad victum et necessariis simplicissimos animos pauperum experti sunt. ergo, ut numen ac vim ostenderent suam, sevocatis senibus in excelsiorem collem casam eorum in templum converterunt eosque ipsos optatos antistites sacrati loci praesti-terunt, ita ut, cum senectute soluti essent, in arbores converterentur, ut Philemon cederet in fruticem, Baucis in tiliam; oppidum autem eorum, quod ceteros cives inhospitales habuerat, aquarum multitudine

---

Nymphas naiad̄ in insulas sepos̄ *post 546 M* 1*sq* . . . fecto (*margo de-cisus*) *N* ‖ Athenas *V*, athenis *M*, athenis *N* 2 t(e *ex* o)rrentibus *M* ‖ interpellaretur *O V*, impediretur *Muncker vulgo* ‖ echolo *N* 4 res(e *ex* i)disset *M*, redisse *N* ‖ et inter *malim* 4 ins/las(i *eras*)las *M* 5 accepisset *M V*, conuertisset *N*, accepit *vulgo* 6 naides *O*, naiades *V vulgo* ‖ *lacunam statui* ‖ procul ins. echinadas eas conuertisset (*cf postrema verba fabulae*) *N* ‖ ille *M*, et ille *malim* 7 ethinadas *M*

Perimele in insulam *post 589 M* 7*sq* ippodamantis *O* 8 achelo *N* ‖ compressa *M*, comprehensā *N*, oppressa *V vulgo* 9 amissum *M* ‖ expetit *M* 10 ethinadibus *M*

Iuppiter et mercurius in homī species · baucis et pilemon in arbores eorum casā in templū *post 612 M* 12*sq* frigiae *M* ‖ nullo ultro *V vulgo ante Munckerum* ‖ cum amicos incolarum experientiam ultro exciperentur hospitio *N* 13 a pilemone *M V*, (a *om*) epiphelomone *N* ‖ bacide *N* 14 uoluntate *O V*, voluptate *vulgo*, *sed cf met VIII 678* ‖ humilibusque *M*, humilibus(que *om*) *N V* 15 acu(ī *i r m 2*) *M* ‖ ostenderet *M* 16 seuocatis senibus *O V*, seorsum uocati' *sscr m* 17 optatos] '*hic explica* cum optassent, *ut* iuratus *et similia*' *Burm* 17*sq* (prae *paene evanida*)stituerunt *N* 18 ut in senect. *N* 19 pilemon *N V*, pelimon *M* ‖ fruticem *O V*, ilicem *Micyllus* ‖ bacis *N* ‖ tilia *N* 20 aquarum *vulgo*, equorum (*sic*) *V*, quarum *N*, quorum *M* ‖ multitudine *O V*, magnitudine *Muncker vulgo* obrutum *M*

fab 10 obrutum stagnum factum est Achelous inter epulas Theseo, quem receperat hospitio, enarrans hos, qui se in alienam figuram vertissent, emiranti casus mortalium, etiam qui in plures abierint refert, ut Protea Neptuni filium, solitum modo in iuvenem, modo in leonem, interdum in aprum, alias in anguem et cetera in animalia converti,
fab 11 quibus insidias posset eludere Mestre, Erysicthonis filia, Autolyci uxor, cum parentem animadvertisset, quod in Thessalia lucum Cereris devastasset, gravissimam experiri fame poenam, omnibus rebus ab eo consumptis novissime se quoque pro ancilla venisse, a Neptuno, qui eius virginitatem ademerat, petit ut eis ferret opem. at ille memor eius concubitus, cum speciosissima domino tradita esset, ut effugeret eius servitutem, in piscatorem eam processioris aetatis convertit. quo eventu in reliquas quoque figuras solita mutari, ut pretio sui parentem poenas pendentem alere posset. cuius exitus fuit talis, ut varios in fame cibos novissime visceribus suis epulari cogeretur; non enim sinunt superi sive fata, ut Ceres coire cum Fame possit.

(VIII *nigro*) Protheus in species uarias *post 723 M* 2 enarratis his *N* 3*sq* emiranti *O V*, miranti *Raenerius* ‖ plures] *sic O V*, figuras *add vulgo* ‖ habierint *N* ‖ ut Protea *vulgo*, ⌐(*i e* et) prothea *M*, et protea *V*, ex quibus prothea *N* 4 (in *om*) leonem *N* 5 (in *om*) aprum *N* 6 insidiantes *N* ‖ possunt *N*

(VIIII *nigro*) Mestre in dissimiles figuras · etheresictono · in fam *post 740 M* 6 mestre *M V*, mestra *N Muncker vulgo* ‖ Erysicthonis *scripsi*, eresicthonis *O*, Erisitonis *V*, Erisichthonis *vulgo* ‖ autolici *N V*, aut olici *M* 7 parente *N* ‖ quod et in *N* ‖ thesalia *O* 8 experiri *V*, exper(tum *i r m 2*) *M*, expertus est *N*, expertum *vulgo* ‖ fame *V*, fam(is *i r m 2*) *M*, famis *N vulgo* 9 uenisse *N*, uen(didisset *i r m 2*) *M*, vendidisset *V vulgo* 10 eius uirgini necte (*sic*) ad. *N* ‖ abstulerat² adem(e *ex* p *m 2*)rat *M*, se *i mg m* ‖ petit *O V*, petiit *vulgo* ‖ eis *M*, ei *N V* ‖ offerret *N* 11 occubitus *N* 12 eius seruitutem *redintegrata in M* ‖ *sic* (*cf 668, 8*) *O V*, provectioris *vel* progressioris *Muncker* 13 sol. est *V vulgo* ‖ utq: *ex* qq: *m* 14 potuisset *N* ‖ ut post varios *Micyllus* 15*sq* coegerunt *N* ‖ non enim—Fame possit] *habent* (cū fame coire p. *V*) *O V*, *om vulgo* ‖ co⌣ire *M*, cohire *N sequitur hic sine intervallo fab I libri noni* (Deianira *sq*) *in N*

LIBER IX.

I Achelous in varias.
II Nessi cruor in venenum.
III Lichas in scopulum.
IIII Hercules in deum.
V Galanthis in mustelam.
VI Dryope in arborem loton.
VII Iolaus in adolescentem.
VIII Callirhoes filii in iuvenes.
VIIII Byblidis lacrimae in fontem.
X Iphis ex virgine in puerum.

Deianira, Oenei filia, Aetolarum virgo speciosissima, cum a multis *fab 1*
peteretur, pater constituit ei coniugio daturum, qui luctandi causa veniret. manentibus itaque e numero petentium duobus, Acheloo flumine et Hercule, quia reliqui ob metum cesserant, in certamen processum est. cum ergo Achelous naturalibus modis Herculem eluderet, modo in liquorem, modo in speciem draconis, novissime in tauri figuram conversus adstitit. quem Hercules ut amplexus est reluctantem, alterum cornu, quod inplicuerat bracchiis, rapuit extortum, quo dolore ille ac deformitate adversarii viribus cessit. at nymphae naides, fluminis filiae, effecerunt, ut id, quod ereptum capite erat,

---

Inciꝑ liꝫ VIIII ***M*** ‖ *de titulis libri qui sunt in* ***N****, cf ad p 680, 2* **3** Nesi ***M*** ‖ uene(nūˢ² *ex corr*) ***M***, neˢ² uenum ***N*** **4** Licas *V*, Lyphas ***M***, Lichan ***N*** **6** Galantis ***M***, Galanti/s ***N***, Gallantis *V* **7** Driope ***M*** **9** Calliores *V*, Calliides ***M***, callithoes ***N*** ‖ iuuenem ***N*** **10** Biblidis ***M V***

achelous in uarias *iuxta initium fabulae I rubro i mg* ***M*** **12** *sic V*, Deiani(raᵒ² enei filia *i r m 2*) ¬olarūᵉᵗ² ***M***, Dei. enei f. aeto(*post* o *littera incerta*)ru ***N*** **13** se dat. *Raenerius* ‖ d(a *ex* o *i r m 2*)turum ***M*** **14** veniret] *sic* ***OV***, vinceretque *add vulgo*, et vinceret *malim* ‖ e *om* ***O V*** ‖ potentium ***N***, pot ētū *V* ‖ achelo ***N*** **15** me/tū ***M*** ‖ cessarant ***M*** ‖ certamen *ex corr* (*quid fuerit incertum*) ***N*** **16** processumᵘᵉⁿᵗᵘᵐ² estˢᵗ² ***N*** ‖ achelois ***N*** **17** liquore ***N*** **18** astitit ***M V***, assistit ***N*** ‖ ercules ***M*** **19** alterum *vulgo*, alternū ***O V*** ‖ cornu (‾ *fuit*) ***M*** ‖ cornu eius ***N*** ‖ rupit *Muncker* ‖ exportum ***N*** **21** naydes ***N***, naiades ***M*** ‖ capite ***N V***, capit(e *i r m 2*) ***M***, capiti *vulgo*

omnibus copiis autumnalibus replerent, ut apud posteros maximum haberet fructum et mirationem. itaque Cornucopia effectum est ut
fab 2 diceretur omnibus temporibus Post haec victor Hercules cum Deianiram Nesso Centauro commisisset, ut eam Euenum amnem, qui initio Lycormas erat nominatus, transveheret, et ille specie captus puellae flexibus errans quaereret locum conprimendi, illa fidem mariti inplorante tum sagittis eum confixit. qui cum exspiraret, vestem Deianirae cruentavit indicavitque remedium fore erga coniugem de-
fab 3 serti amoris. qui tamen cruor in veneni cessit partem Eodem tempore Hercules cum in insulam Thessaliae, regnum Euryti, traiecisset et Iolen filiam eius dilectam traheret in patriam, prior coniunx Deianira ut audit animum viri a se esse mutatum, tunicam sacrificaturo Iovi Lichae famulo dedit ei perferendam, qua ille honoratus vota religionemque piaret. eam indutus Hercules cum ad aram accessisset prosecans exta, flamma vestis incaluit et Lernaeo veneno contacta haesit visceribus. in maximo itaque cruciatu cum a corpore ei avelli nequiret, Lichan acerbissimi muneris reum, proiectum a se, Euboico mari mersit; quem innoxium culpae Thetis vertit in scopu-
fab 4 lum conchis muricibusque vestitum Hercules in Oeta, Thessaliae monte, praestructo rogo ac sagittis traditis Philoctetae, Poeantis filio, qui eius pyram struxerat, flammis exustus est, ita ut inmortale

---

1 replerent *V vulgo*, replerunt N, replerē ***M*** ‖ replerent ut] repletum *Muncker* 2 Cornucopia *edd*, cornu copia ***M V***, cornu copi(ae *evanida i mg*) ***N***, Cornucopiae *Raenerius* ‖ *hanc fabulam sine interstitio in textu sequuntur tituli libri IX, tum demum* Incipit nonus ***N***

Nessi cruor in uenenum *post 100* ***M*** 4 deianyra ***N*** ‖ Euenum *V*, euhenum ***N***, enchenū ***M*** 5 in initio ***N*** ‖ licormas ***M V*** ‖ *cf Vib Sequ p 5 Burs* 6*sq* flexibus errans] *cf georg III 14* ‖ et illa ***N*** ‖ implorans ***N*** 7 tum ***O***, cum *V*, *om vulgo* 8 forte ***N***

Liphas in scopulū *post 133* ***M*** 10 in insulam thessaliae regnum euriti ***M***, (in *om*) insula euboao (*sic*) thesaliae r. eurithii ***N***, in ins. Euboeam Thessaliae r. Euriti *V*, in ins. Euboeam per Oechaliae r. Euryti *Micyllus*, in insulae Euboeae Oechaliam r. E. *Muncker* ‖ *cf Servius ad Aen VIII 291* 10*sq* traiecisset et Iolen] traiecisset iolen ***M***, traiecisset: Iolem *V*, egressi atroeen ***N*** 12 a se esse ***O V***, esse a se *vulgo* 12*sq* sacrificaturo *vulgo*, sacrificatura *V*, sacrificatur(o *ex* am *m 2*) ***M***, sacrificaturam ***N*** 13 perferrendam ***N*** 14 putaret ***N*** 15 prosecans ***N V***, secans ***M*** 17 ei *scripsi*, eī[2] ***M***, eius ***N V*** ‖ euelli *V* ‖ Licā *V* ‖ lychan aceruissimi ***M***, lychanua ceruissimi ***N*** 17 *sq* quem—vestitum] *paene evanida in* ***N*** ‖ thetis ***O***, Tethys *V vulgo*

Hercules in deum *post 228* ***M*** 19 Tandem Hercules *Micyllus* ‖ Hercules in Oeta] *om* ***M V*** 20 philocte[te2] ***M*** ‖ peantis ***O*** 21*sq* filius ***N*** ‖ piram ***N*** ‖ ita ut in mortale (immortale *V*) ius a ioue caelo (imortał uis *i mg m*) ***M V***, ita inmortalitatis iussu iouis caelo ***N*** ‖ immortalium deorum ius *Raenerius*

ius a Iove caelo reciperet et aliquando placata Iunone filiae eiusdem nomine Hebae iungeretur. Deianira autem re audita ipsa se interfecit

Alcmene cum ex Iove Herculem conceptum propter Iunonem *fab 5* parere non posset, inplorata ab ea partubus praesidens Lucina, quam quidam Ilithyiam interpretantur, ad fores reginae venit. et cum in terra residens nexis manibus caneret quod Iunonis voluntate partu laborantem retardaret, Galanthis praeministra conspexit et providentia dolum ridens ementita est Alcmenam partu solutam. at illa inprudens resolutis manibus Alcmenam cruciatu liberavit. cuius astutiam gravissima poena est prosecuta, namque eam in mustelae figuram convertit, ita ut ore, quo mentita est, pareret Dryope, Euryti filia, *fab 6/7* soror Ioles, Andraemonis coniunx, quam antea dilexerat Apollo, cum ad lacum sacratum nymphis dona ferens venisset et ex arbore loto ramum decerpsisset, quo parvum filium nomine Amphison, quem secum tulerat, oblectaret, in quam Lotis fugiens Priapum erat transfigurata, quia sacrae arboris violatrix exstiterat, trunco eius haesit infixa. inter quae dum casum sororis Iole refert Alcmenae, Iolaus, Herculis et Hebes filius, in antiquam pueritiam transfusus videtur. sic enim Hebe Iunonis filia roganti coniugi promiserat Callirhoe, *fab 8* Acheloi amnis filia, Alcmaeonis coniunx, qui materno sanguine ad-

---

vulgo, immortalitatis ius *Muncker*, immortale eius *Micyllus* 1 reciperet ***M***, reciperetur ***N V*** *Micyllus* 2 ebę ***M***, heue ***N*** ‖ autem *om* ***N***

Galanthis in mustelam *post 272* ***M*** 3 herculem conc. ***O V***, conc. Herc. *vulgo* 4 habea ***M*** 5 Ilithyam *V*, elythiā ***M***, elithiā ***N*** ‖ interpretantur ***M V*** *vulgo*, uocant ***N*** 5 *sq* in terra *vulgo*, intra ***O***, *an* (*cf met IX 298 310*) in ara? 6 *sq* nexis manibus—retardaret] *sic fere* ***O V***, nexis manibus partum retardaret *Muncker vulgo* ‖ nexibus ***N*** ‖ manibu ***N*** 7 laborantē/ ***M***, laborantes *V* 9 alcmena ***N***

driope in arborem loton *post 323* ***M*** 11 *sq* Dryope—coniunx *om* ***N***, *add* ***n*** ‖ driope ***O*** ‖ Euryti *V*, euriti ***M***, eurithi ***n*** 12 soror/ioles ***M*** ‖ andremonis ***n V*** 13 dona *om* ***N*** 14 nomine Amphison] *his verbis incipit* ***z*** ‖ amphison ***O z V***, Amphisson *Muncker, cf met IX 356* 15 lotis ***N z***, lotis ***M***, Lotum *V* 16 (u *i r*)datrix ***N*** 17 iole ***z V***, iolæ ***M***, ioles ***N*** ‖ Alcmenæ *V*, alcmenę ***z***, al(c *ex* i)menę ***M***, alcmene ***N*** 18 hercules ***N*** ‖ hebes ***M***, ebes ***N***, hebis ***z*** ‖ Iolaus, fratris Herculis filius *Raenerius*, Iol., Iphicli et Diomedes f. *Burm* 19 hebe iunonis filia ***z***, ab iunonis filia ***N***, (hebe *om*) iunonis f. ***M*** *vulgo*, (Hebe *om*) Iunonius filie (*sic*) *V* ‖ roganti *vulgo*, rogante ***O z V*** ‖ promiserat ***M***

Calliores filii in iuuenes *post 393* ***M*** ‖ Iolaus (Hiolaus ***M***) supradictus cessit in iuuenem *post 393* ***z*** *et post fab VIII* (*ante 394* Dumque *sq*) *in textu rubro* ***M*** ‖ *ipsa fab VIII sine titulo sequitur post 399 in* ***z*** 19 Calliore ***M***, Calchroe ***N***, Callirhoe ***z V*** *vulgo* 20 et alcm. ***N*** ‖ alcmeonis ***N z V***, acmeionis ***M*** ‖ coniunx ***M V***, *om* ***N z*** *vulgo*

spersus in Acarnaniam se contulerat, ut expiaretur, coniugium iniit. ex † duabus filios edidit. qui cum per fallaciam a Phegeo, cuius ante filiam habuerat, esset occisus, petit a Iove, liberis suis, ut ultores patris essent, annos adiceret. ergo ut id consequi possent, dei vo-
fab 9 luntate ex pueritia in adulescentes factum est ut cederent Miletus ex insula Creta in Asiam profectus ibi urbem sui nominis constituit. hic ex Maeandri filia Byblis et Caunus. ex his Byblis cum fratrem corporali amore potius quam pio patrioque more diligeret nec vesania cupiditatem conspiceret atque per litteras detestandum amorem indicavisset, furiali vesania ipse instinctus patria profugit. quem illa dum vestigiis persequitur, multas permensa gentes novissime in Cariam venit, ibique adsiduo maerore et fletu fatigata cum concidisset, nympharum Lelegeidum misericordia exspirantis lacrimae in
fab 10 fontem conversae sunt, qui dominae nomine esset insignis Phae-

---

1 arcaniam *N* ‖ contulit *N* ‖ *post* expiaretur *fort lacuna statuenda* ‖ coniugio *ϰ* **1***sq* init (init *V*) ex duabus filios *M V*, inibit duos filios *ϰ*, iniit ex quo duos filios (*fort recte*) *N*, iniit. ex duabus Alcmaeon filios *vulgo*, in. ex eoque duos filios *Micyllus* **2** a fegeo *M*, a phegen (*sic*) *N*, (a *om*)phegeos *ϰ* ‖ antea *N* ‖ *cf Hygin fab 245 (p 137 Schmidt)* **3***sq* petit a Iove] *sic fere O ϰ V* ‖ petit *M*, petiit *N* ‖ mater a I. petiit *ed Colon*, petit illa a. I. *Micyllus*, petit Callirhoe a I. *vulgo* ‖ ut ult. essent, patris annos *Burm* ‖ oltores *M*, ultore *ϰ* ‖ ut liberis suis ultores *N* **4** ut *om N* **4***sq* dei ergo uoluntate *M ϰ* ‖ *quo recepto fort scribendum*: liberis suis, ut u. p. essent; annos adiceret ergo, ut id consequi possent. dei ergo *sq*

biblidis lacrimę in fontem *post 417 M, item est post 417 fabula (titulo tamen omisso) in ϰ* **5***sq* Mil. apollinis filius *N* **6** ibi *M V*, ibique *N ϰ* **7** hic *N ϰ*, hic (huic *i mg m 3*) *M*, huc *V* ‖ mearandi *N* ‖ filia et apolline *ϰ* ‖ bi(y)blis et caunus *M ϰ V*, biblin et caunum genī (*i e* genuit?) *N* ‖ huic—Caunus nati sunt *vulgo* ‖ ex his biblis cum *ϰ V*, (ex his *i r m 3*) biblis cum *M*, (ex his *om*) byblis cum *N vulgo* ‖ fratrem *ϰ*, fratre (hec *i mg m 2*) *M*, fratre *N V* **8** pi(o *ex* a) *M* ‖ fraternoque *ed Colon* ‖ uesania *M ϰ*, uesanam *N*, uesaniam *V vulgo* **9** cupiditate *ϰ*, cupiditatis *V vulgo* ‖ conspiceret *O ϰ*, compesceret *V vulgo* ‖ atque per *M ϰ vulgo*, caunoque per *N* **10** ind. ille fur. uenia inst. *N*, ind. et ille ut fur. uesa (*cetera evanida*) *ϰ* **10***sq* patria *scripsi*, patria *M*, patriam *ϰ N V* ‖ cuius illa dum vestigia *Raenerius* **11** permensa *M* **11***sq* nobilissime in curiam (*sic*) *N* **12** m(a)erore *M V*, errore (*recte?*) *N ϰ* ‖ fatigata *om ϰ* **13** lelegeidum *ϰ V vulgo*, leleidum *M*, lelegidum *N* ‖ expirantes *M* **14** qui *M* ‖ esset *O ϰ*, est *vulgo*

Yphys ex uirgine in puerū *post 665 M, item post 417 exstat fabula (titulus tamen deest) in ϰ* **14***sq* Phestos *O ϰ V*

stos est oppidum in insula Crete. hic Ligdus generosae stirpis ac praestantis fidei cum petisset a Telethusa coniuge, ut, si puellam pareret, necaret, si puerum autem, sobolem patriae servaret, et uterque pro casu futuro lacrimas dedissent, mater nequiens adferre manus filiae Isidem in malis habuit auxilio; cuius pollicitis illa infantem pro puero, decepto patre filii opinione, nutrivit. itaque cum aetas matura nuptiis increvisset, nihil suspicans pater obstrictus fide coniugis Ianthen ex Theleste genitam despondit. qui inter se cum gravi amore premerentur, maxime Iphis (hoc enim pater nomine avi cum vocari voluerat), trepidante ergo matre, ne Iphis diu adversus virum cum infamia reperiretur, eadem dea fuit in auxilio. nam ut totis nuptiis iugari possint, Iphin in puerum transfiguravit.

---

1 *sq* oppidum in insula crete ***N***, insula in oppid(o *ex* ū) crete ***M***, insula oppidum creta ***z***, ād oppidū ī īsulā Cretæ *V* ‖ ligdus ***M V***, licgdus ***N***, lugduis ***z*** ‖ generosae—fidei *om* ***N*** 2 *sq* praestant(is *pallido atram add*) ***M*** ‖ petiisset ***N*** ‖ thelethusa ***N*** ‖ si ei puellam peperisset ***z*** ‖ puella pareret² necaret ***M*** 3 si *om* ***z N*** ‖ āut m² ***M*** ‖ si autē puerum *V* 4 dedisset *ed Colon* ‖ afferre ***O z*** *Muncker*, inferre *V vulgo olim* 5 isidem deam ionem² ***N*** ‖ puellam infantem *ed Colon* 6 decepto patre (patr/e, i *fort eras* ***M***) filii opinione ***M z V*** *vulgo*, (decepto *om*) patri optulit et sub filii op. ***N*** ‖ itaque cum ***O z V***, namque cum *Muncker vulgo* 7 *sq* anthen ***N*** ‖ ex Theleste *V*, exteleste h ***M***, exteliste ***z***, ex telixie ***N*** 8 *sic* ***M V***, gen. filio despondit ***z***, gen. fide respondit ***N***, *an* gen. filiae desp.*?* 9 maxime magis² ẏphis s. premeret² ***M*** 9 *sq* aui eum usuario uoluerat nominare ***z*** 10 trep. ergo ***O z*** *Muncker*, et trep. etiam *V vulgo olim* ‖ ergo diu ***N*** ‖ diu ***z V***, d/ū⁻² (diu *fuit*) ***M***, *om* ***N*** *vulgo* ‖ adversus virum] *sic* ***O z V***, puella *Raenerius vulgo* 11 in auxilio ***O z***, auxilio *V vulgo* ‖ nuptiis optatis *ed Colon*, votis nuptiis *Burm* ‖ iug(a *ex* ra)ri ***M*** 12 possint ***z V***, n̄(*i e alias* non) possint ***O***, *an* nunc possint*?*

LIBER X.

I Cerberus. Olenus.
II Lethaea in lapides.
III Attis in pinum.
IIII Cyparissus in cupressum.
V Iuppiter in aquilam.
VI Hyacinthus in florem.
VII Cypri incolae in boves.
VIII Propoetides in lapides.
VIIII Pygmalion in vecordem amorem.
X Myrrha in arborem sui.
XI Ex conubio Myrrhae et Cinyrae incesto.
XII Hippomenes et Atalanta in leones.
XIII Adonis cruor in florem purpureum.
XIIII Mente nympha in herbam mentam.

fab 1 Orpheus Eurydice interempta ad inferos descendit et a Dite impetravit, ut eam reduceret ad superos lege proposita, si sequentem non respexisset; quod ille praestare non potuit. revocata ergo ad inferos Orphea, ut ad lucem confugerat, sic dementia stupuisse dicit ut canem Cerberum, item Olenum et Lethaeam in lapides trans-

---

Lib̄ X *M*, Explicit nonus. Incipit lib decim' *n*, Ouidii lib̄ VIIII explicit incipit X *z* ‖ *seriem titulorum om N z* 3 Letheus *M*, Lethæus *V* 5 in cypressū *M* 6 iacitnus *M* 9 propepide *M* 10 pimalion *M* 11 myrra *M* ‖ sui] nominis *add Ehwald, sed cf 679, 2 alia* 12 myrrę et cinire *M* ‖ incesto] Adonis *add V vulgo* 13 atalas *M* 15 Mynthe *V* ‖ mintenimpha *M* ‖ erbā *M* ‖ Narratio (*rubro*) *post titulos M, ceterum sine numero aut titulo fabula I* (*usque ad* instituit *p 685, 2*) *sequitur in M* ‖ *fabula I sequitur fabulam X libri noni tamquam et ipsa ad eum pertinens in N* ‖ *fab I subsequitur titulum libri in z* 16 euridice *M z* 16*sq* et adiit impetrauit *z* 18*sq* revocata—stupuisse dicit] *sic fere M* ‖ reu. ergo ad inf. orphea ut ad lucē confugeret sic dementia stupuisse dic̄ (*i e* dicit) *M*, reu. ergo ab inferis (orphea *om*) ut lucem conspiceret sic dementia stup. dic̄ *z*. ///amissa ergo euridice secundo orpheus in lucem conspexit sic dem. stupuisse dicunt *N*, reu. igitur ad inferos Orpheus ut ad lucem confugeret: sic dem. st. dicitur *V*, revocata ergo ad inferos Orpheus, ut lucem contigit, sic dem. stup. dicitur *vulgo* 20 ut canem cerberum *M z V*, (ut *om*) can. cerberum *N* ‖ Olenum et Lethaeam *scripsi*, olenū ¬ lethea *M*, olenu' et lethea *N*, olenū clethea *z* ‖ et Olenu et letæa (*sic*) *V*, ut Olenus et Lethaea *vulgo* ‖ lapides *M*, lapidem *N z V* 20*sq* transfigurati *z*, transfiguraret *V* ‖ qui in Ida monte in lapidem—transfigurati sunt *vulgo*

figuratos. postea dolore ac fletu finito, ne rursus coniugale desiderium experiretur, puerilem Venerem instituit [Orpheus postea dolore ac fletu suo finito rursus cum vellet petere infernas sedes et eum portitor prohiberet, itaque ne in coniugio desiderium experiretur, apud Thracas primus instituit puerilem Venerem, ut non erga feminas esset]

Ad cantus Orphei desiderantis consuetudinem coniugis cum plurima *fab 2* animalia capta vocis dulcedine convenissent et in his etiam arbores elicitae . . inter quas stupens cantibus pinus Cybeles montis, qui in Phrygia est, in quam Attis, matris deum antistes, mutatus. alii ferunt fuisse eius filium, alii pastorem. Cyparissus, Amyclei filius, *fab 3* ex insula Ceae. hunc Apollo dilexit et propter cervum patientem manus, quem per inprudentiam sagitta transfixum interemerat, manus adferentem sibi periculo eripuit et protinus in arborem genetivi nominis vertit Ganymedes, Trois filius, prima forma cum ceteris *fab 4*

---

1 ne *om* ***N*** 2 statuā² (?) uenerē ***M*** 2*sq* Orpheus postea—erga feminas esset] *habet haec post 63 in textu* ***M***, *non habent hic* ***N*** ϰ ***V***, *habet eadem post 71 in textu* ϰ, *habet septem paginis post in pag octava recta* ***N***, *non habent V vulgo* ‖ *titulum* Orpheus cerberon ostendit transfiguratum esse in saxum *praemisit rubro* ***M***, (esse *om*) *habet post 63* ϰ, *eundem post* instituit (*lin 2*) *i mg* ***N*** 3 suo *habet* ***M***, *om* ***N*** ϰ 3*sq* et eum *evanida in* ϰ ‖ ne inconiugi(o *i r 2—3 litterarum m 2*) piger² des//ė (*voluitne* deses?) ***M***, ne coniugale desiderium ***N*** ϰ ‖ probaretur² experiretur ***M*** ‖ tracas ***O*** ‖ uirilem ***N*** ‖ non *om* ϰ ‖ er² e/ga ***M*** ‖ feminis ***M*** ‖ Item olenum ac letheum in lapides transfiguratos in ida (*cf p 684, 20 sq*) *post 67* ϰ

Attis in pinum *post 67* ***M***, *post 85 sine titulo habet fabulam* ϰ, *item sine titulo i mg* ***N*** 6*sq* desiderantis ϰ ***V***, desiderantes ***O*** ‖ consuetudinem coniugis cum ϰ ***V*** *vulgo*, consuetudinem (consuetudine ***N***) cum uenissent coniuges cum ***O*** 7 dulcitudine ϰ ‖ et inissent iam arbores ***N*** 8 *lacunam statui* ‖ inter quas ***O V***, et inter i quas ϰ ‖ quas tupente ϰ 8*sq* cibeles (matris deorum *sscr* ***m***) ***O*** ϰ ‖ montis qui in frigia est ***N***, monitis que² inphrigia est ***M***, monit'· sui phrigia est ϰ, montis quæ in phrygia est ***V*** 9 quam ϰ ***V***, qua ***O*** ‖ dm̄ ***O*** ϰ ‖ 9*sq* mutatus] est *add* ***V*** *vulgo* ‖ alii—pastorem] *habent* ***O*** ϰ ***V***, *om edd* ‖ alii vero ***N*** ϰ ‖ ferunt] fuer̄ ϰ ‖ eius ***M***, eum ***N*** ϰ ***V***

ciparissus in cupressū *post 105* ***M***, *sine titulo habet fabulam post 105* ϰ 10 Cyparissus ϰ ***V***, ciparissus ***M***, ciparissus u ***N*** ‖ Amyclei ***N V***, amiclei ***M*** ϰ ‖ fil(ius *ex* ei, *ut videtur, corr m 2*) ***M***. 11 ceæ ***M***, ceę ϰ, cæe ***V***, cea ***N*** *vulgo* ‖ ceruum v² ***M*** 12 interimerat ϰ ‖ man' (suas *adscr m 2*) ***M*** 13 afferentem ϰ ***V***, afferen'//(n *et ipsum i r m 2*) ***M***, asserentem ***N*** ‖ periculum ***N*** ‖ stati² ptin' ***M*** ‖ genitiui nom. ***O*** ϰ ***V***, sui nom. *vulgo* 14 s. a pollo³ uertit ***M***

Iuppitī in aquilam *post 142* ***M***, *post 142 fabula sine titulo est in* ϰ ‖ Ganimedes ϰ, ī² Ganimedes ***N***, Ganim(edes *et cetera omnia i r m 2*) ***M*** 14*sq* Trois *vulgo*, troi (regis frigie *sscr* ***m***) ***O V***, troili ϰ ‖ cum ceteris y(I)liensibus phrygie

Iliensibus Phrygiae praeferretur et adsiduis venationibus interesset, ne infamiam virentis aetatis subiret, Iuppiter versus in aquilam ex
fab 5 Ida monte cum rapuit in eaelum ministrumque fecit Hyacinthus Amyclae, dilectus ab Apolline, cum per iocum in certamen disci venisset, altius iactum pondus non prius despicere potuit, quam capiti sensit iniectum; quo eliso post obitum eius cruor in florem
fab 6 eius nomine inscriptum accessit Amathus oppidum in insula Cypro, cuius incolae obtrita consuetudine humani generis soliti in ara Iovis, quae proxima erat deae, advenas inmolare; quorum crudelitate Venus offensa, ne relinquere sedes suas cogeretur, in boves eos vertit, qui a magnitudine cornuum Cerastae apud Salaminios sunt nominati
fab 7 Propoetides, filiae Amathunteae, adspernatae Venerem primae in trivio vulgavere corpora. ob eiusdem deae iram quia pudore indu-

---

N V, cum ceteris yliensibus (phrygiae *om*) ***ϰ***, cum ceteris ilieni(fil *ex* sib' cic)us frigie (*omnia i r et, ut videtur, a m 2*, filus frigie *virgula perfossum*) ***M*** 2*sq* ne infamiam—fecit] Iuppiter ne infamiam virentis, id est masculini, concubitus subiret, versus in aquilam ex Ida monte Ganymedem rapuit, et fecit eam pincernam in caelo *Mythogr Vat I 184* (*p 56, 15sq Bode*) 2 ne inter famiā in³ (inter *virg del m 3*) ***M*** ‖ uirentis uiridis³ ***M*** 3*sq* exit a monte ***N*** ‖ in celum *s l* ***ϰ*** ‖ ministeriumque ***N*** ‖ *omnia in hac fab praeter* Ganim (*685, 14*) *et extrema, quae sunt* cū rapuit—fec̄ *i r et, ut videtur, a m 2* ***M***

iacinthus in florē *rubro iuxta 162 in lacvo mg folii versi* (*ipsam fabulam infra titulum scr eadem m 2*) ***m***, *habet fabulam sine titulo post 161* ***ϰ*** 3 iacinct' ***m*** 4 Amyclae *Muncker*, amicle ***O*** ***ϰ***, Amyclides *V vulgo olim* ‖ per locum ***N*** ‖ certamen s. cū ioue¹ ***ϰ*** 5 uenissent ***ϰ*** ‖ dispicere *Muncker* 6 iniectum] inlecto ***N*** 6*sq* obitum eius cruor eius nomine in florem inscriptum accessit (cessit *V*) ***m*** *V*, obitum nomine cruorem eius in florem inscriptum esse cessit ***ϰ***, obitum nomine cruor eius in florem inscriptum secessit ***N***, ob. eius cruor in florem eius n. inscr. cessit *vulgo*

VIII Cypri incole in boues *post 219* ***M***, *fabula ipsa* (*sine titulo, multa evanida*) *item post 219* ***ϰ*** 7 Amanthus ***M***, Amathos ***ϰ***, Amathus ***N***, Amatus *V* ‖ est opp. *ed Colon* 8 soliti/ ***M*** ‖ sol. erant *ed Colon* ‖ in *om V* ‖ ara ***ϰ*** *V vulgo*, aram ***N***, ara (‾ *eras*) ***M*** 10 offensa ***M*** ‖ conuertit ***N*** 11 a *om* ***ϰ*** ‖ cærastæ serpens cornutus² ***M*** ‖ salaminos ***N*** ‖ appellati ***N***

VIIII Propeides inlapides *post 237* ***M***, *fabula sine titulo item post 237* ***ϰ*** 12 Propoetides ***ϰ*** *vulgo*, Propetides *V*, Propeides ***M***, Propei(des *a m 2*) ***N*** ‖ filiae] feminae *Muncker* ‖ Amathunteae *Muncker vulgo*, amanthintæ (u *sscr m*) ***M V***, amathintę ***ϰ***, amathite ***N*** ‖ aspernatae ***ϰ***, aspnate sprete² ***M***, asper(a *ex* ta)tae ***N*** 12*sq* uenere seu bitū (*sic*) primae ***ϰ*** ‖ intriuio in tribus uiis² ***M*** 13*sq* pudore indurauerant *V vulgo*, pudorē durauerant ***M***, pudore durauerant ***ϰ***, pudore diruerant ***N*** ‖ pudor c⟨esserat et sanguis⟩ indurauerat *Knaack, cf met X 241*

ruerant, in lapides novissime sunt transfiguratae Pygmalion of- *fab 8*
fensus inpudentia vulgari Propoetidum statuit caelebs permanere; qui cum signum virginale ex ebore fecisset, captus specie eius in vecordem incidit amorem et cum tota mente quaesivit a dea, ut ei signo, cuius amore exarsisset, anima infunderetur. qui ut egressus templo domum pervenit, conperit voto se esse damnatum coniugii. itaque laetatus artis suae Paphum filium genuit, qui in insula Cypro oppidum sui nominis constituit Myrrha, Cinyrae et Cenchreidis *fab 9*
filia, iracundia Veneris, quod mater eius praeferretur deae, patrem inpio amore dilexit; nec viam potiendi inveniens cogitur suspendium experiri. cuius nutrix intra cubile gementis excipit vocem, et signis cognitis nefariae mortis, dum diligentius scrutatur, causam poscit. consulta ergo puella ei pollicetur se effecturam, ut parenti sine ulla infamia iungatur. cuius illa oratione in promissum tempus differt.

Pigmalion inuecordem amorē *post 242 M, est fabula sine titulo post 242 in ϰ*

1 Pygmalion *N V*, Pigmalion *M ϰ* 2 inpudentia improbitatem² *M* ‖ uulgari *O V*, uulgi *ϰ* ‖ propoe(e)tidum *ϰ V*, propocidū *M*, propodeium (*sic*) e *N* ‖ celeps *N ϰ*, celeps celesti² *M* 2*sq* cui cum *N* 3 signū statuā² *M* 3*sq* fecissut (*sic*) *N* ‖ specie eius] pedeius *vel* pedeuis *ϰ* ‖ inuecordē *M V*, in uercodem *N*, in ueterem *ϰ* ‖ et cum *O ϰ V*, et (cum *om*) *vulgo* 4 totā que(siuit *om*) *ϰ* ‖ a dea *M V*, ab ea *ϰ N* 5 animā *ϰ* ‖ infunderetur ini(ca *vel* ta *del*)ceretur² *M* ‖ qui *om ed Parm* ‖ ut *om N* 6 damnatum *ϰ et e coni Muncker*, d/natum o² *M*, natum *N*, donatum *V vulgo* ‖ coniugii *M V*, coniugio *N ϰ* 7 artis suae (*non constat de N*) *M ϰ*, arte sua *V vulgo* ‖ qu(i *ex* a *i r*) *M*

Myrra in arborem sui *post 297 M, sine titulo habet fabulam post 297 ϰ*

8 Myrrha *V*, Myrra *M ϰ*, Myrra o *N* ‖ Cinyrae *V vulgo*, cynire *ϰ*, cynere *N*, cinere *M* ‖ cenchreidis *ϰ V*, chencreidis *O* ‖ quod eo qđ *M* 9 quod sibi mater *Raenerius vulgo* ‖ praeferretur *V*, praeferetur r² *M*, praeferetur *N*, praeferens se *ϰ* ‖ deae *O ϰ V*, *om vulgo* 10 diligens *ϰ* ‖ potiendi habendi² *M*, petendi *ϰ* ‖ cogitavit *ed Colon* 11 excipit *N*, excepit *ϰ*, exc(e *ex* i *m 2*)pit *M*, excepit *V* ‖ et iiṇsignis *N* 12 nepharie *N* 12*sq* scrutator v *N*, cunctatur *ϰ* ‖ consulta ergo puella *O V*, consolata ergo puellam (*fort recte*) *ϰ et e coni Raenerius*, consolata ergo puella *Muncker* 13 pueil. in praesentia ei *N ϰ* ‖ se effecturam *M V*, (se *om*) effecturam *ϰ*, fuisse effecturam *N* 14*sq* cuius illa orationem in promissum tempus differt *M V vulgo*, cuius oratione illa sustinet in promissum tempus (differt *om*) *N*, cuius oratione illa cū it inprimis sū tempus differt *ϰ* ‖ promissum in opportunum tempus differt *Raenerius* ‖ oratione amorem (*vel* mortem)—differt *Burm* ‖ *an* in promissum t. admissum differt?

at anus die sollemni Cereris, quo mater eius operata a viro secubabat, alumnam noctu deducit ad Cinyram praedicans forma eius inpulsam sibi se concredidisse; qui data cupiditate lumen inferri iussit, ut speciem eius notam haberet, cognitusque filiae pater stuprator coactus est pudore ferro stricto eam insequi. quae duplici metu territa in silvam profugit ibique misericordia eiusdem deae in arborem, quae
fab 10 eius nomen indicaret, mutata est Ex Myrrhae et Cinyrae incesto concubitu ob iram Veneris conceptus est infans. versa enim Myrrha in arborem sui nominis nascitur, quem Adonem cognominarunt, quem non minus Venus dilexit, quam puella patrem Cinyram dilexerat,
fab 11 beneficio Cupidinis Atalante Schoenei filia cum de coniugio sciscitata esset et monita nulli iungeretur, quia omnium virginum pernicissima erat, petentibus procis legem posuit, eius coniugem futuram, qui se cursu pedum antecessisset, victo autem necem statuit. quam cum Hippomenes, Megarei filius ex progenie Neptuni, incenso amore diligeret nec mortem certaminis expavesceret, Venerem in malis habuit auxilio. nam ex Tamaseno agro ei tria mala aurea donavit,

---

1 sollemni *vulgo*, sollenni *V*, sollēne ***M***, sollempne ***N*** *z* ‖ eius] e *virg del m 2* ***N*** ‖ a viro *om* ***N*** 2 Cinyrā *V*, ciniram ***O*** *z* ‖ forma ***M*** *V vulgo*, forma^{2} ***N***, formam *z* ‖ inpulsā$^{\text{s. patris s. puellā}2}$ ***M*** 3 sibi$^{\text{q,}2}$ ***M*** ‖ concredidisse *z*, concredisse ***O***, credidisse *V vulgo* ‖ data ***O*** *z V vulgo*, sedata *Muncker* ‖ inferī$^{\text{dē}2}$ ussit ***N*** 5 insequitur ***N*** 6 eius deae ***M*** 7 nōe (*i e* nomine) ***N*** ‖ conuersa est *z*

Ex conubio myrre et cinire incesto (Adonis *add vulgo*) *post 502* ***M***, *habet fabulam sine titulo post 502* *z* 7 Ex ***N*** ‖ Myrrhae *V vulgo*, myrre ***N***, murre ***M***, mirra *z* ‖ cinyre *z*, cin(i *ex* e *m 2*)re ***M***, cinere ***N*** 8 concubito *z* ‖ Myrrha *V*, myrra ***O*** *z* 9 nascetur ***N*** ‖ cognominarunt *z*, cognominat (cognominart, *i e* cognominarunt, *corr inde m 1*) ***M***, cogn(o *ex* a *i r m 2*)minatur ***N***, cognominamus *V*, cognominant *vulgo* ‖ non m. venus ***O*** *z V*, Venus non m. *vulgo* 10 qn(ā *i r m 2*) ***M*** ‖ Cinyram *V*, ciniram *z*, cinirā ***M***, cyneran ***N***

Hippomenes et atalas in leones *post 559* ***M***, *habet fabulam sine titulo post 559* *z*, *multa evanida et redintegrata in* ***N*** ‖ *cf Hyg fab 185 et Servius ad Aen III 113* 11 Atalantes chœnei ***M***, Adlantes chonei ***N***, Atalantes coenei *z*, Atalanta cenei *V* 12 sciscita ***N*** ‖ esset *paene evanidum i mg* *z* ‖ et monita *om* *z* ‖ ut nulli *z* ‖ quae omn. ***N*** 12 *sq* pernitiosissima$^{\text{uelocissima}3}$ ***M*** 13 pet. procis legem *z V vulgo*, pet. legē^{2} //// (Pcis *eras*) ***M***, pet. legem procis ***N*** ‖ eius se *ed Colon* ‖ futuras ***M*** 14 *sq* cursum ***N*** ‖ quam ut ***N*** 15 ippomenes ***M***, hyppomenes ***N***, hypomenes *z*, Hippomanes *V* ‖ metarei ***N*** ‖ incenso ***O*** *V*, intenso *z vulgo* 16 mortem ***M*** *z V*, morte ***N***, morem *vulgo*, Martem *CWeyman* ‖ extimesceret *z* 17 Tamaseno *ex met X 644 scripsi*, Tamaseo *Muncker*, amaseno ***M***, damaseno *z*, demaseno ***N***, Damasēo *V*

qui in insula est Cypri; ex iisque in cursu proiceret virgini; futurum enim, ut cupiditate eius tardaretur, dum peteret. cuius monitu Hippomenes consecutus victoriam postea ingratus adversus deam cognitus est. itaque inpulsu eiusdem deae, Matris deum lucum dum transgrediuntur, quem Echion terrae filius sacraverat, non tenuerunt cupiditatem: quin adversus religionem in sacrato concubuere solo. quam ob causam a dea in leones sunt conversi. unde deae Matri ex illo leones sunt subiecti Adonis supradictus monitus a Venere, quam vim ferae *fab 12* haberent. igitur is in venatione ab apro interemitur, cuius cruor eiusdem deae numine in florem purpurei coloris conversus est Minte nympha in herbam mutata mentam odio Proserpinae, Cereris *fab 13* filiae, quod cum Dite patre, coniuge suo, concubuisset

---

1 *sq* donavit, qui in ins. est Cypri; ex iisque *proxime ad libros scripsi*, agro (*p 688, 17*), qui est in ins. Cypro, ei—donavit, ut *vulgo* ‖ donauit · Ex inq: in insula ♌ (*i e* est) cipri in cursu prohici(r *ex* c)et ***M***, donauit exoi (*?*) quae est insula cypri quae in conuersu proiceret ***N***, donauit quę (qui—Cypri *plane om*) incursu proiceret ***ϰ***, donauit: qui est in insula cypri: ut in c. proiiceret ***V***, donavit, ut in cursu proiceret *vulgo* ‖ enim fuit ut ***ϰ*** 2 *sq* eius ***M***, s. pomi² eorum *Muncker* ‖ tardaretur dum ***O ϰ V***, tardaretur impetus, ea dum *vulgo* ‖ monitu ***ϰ***, moniti' ² ***M***, monitis ***N V*** *vulgo* ‖ ippomenes ***M***, hyppomenes ***ϰ***, yppomenes ***N*** ‖ Hippomanea cons. ***V*** 3 secutus ***N*** 4 *sq* impulsus ***N*** ‖ deae matris deum lucum dum ***ϰ V***, deae matris deum lucidum v ***N***, deae matris lucum dm̄ dū ***M*** 5 *sq* quem matri deum ech. ***ϰ*** ‖ echion ***ϰ V***, cloethion ***M***, tycloechion ***N*** ‖ quam adu. ***ϰ*** 6 concubuere ***N V***, concubuere⁻² (t *add m 2*, nt *sscr m 3*) ***M***, concubuerint ***ϰ*** ‖ abea ***ϰ*** 7 deae matri ***O***, deum m. ***ϰ V*** *vulgo*, Idaeae m. *Muncker* 8 subiecti] *abscisum in* ***N***

Adonis cruor in florem purpureum *post 704* ***M***, *habet fabulam sine titulo post 704* ***ϰ*** 8 Adonis ***ϰ V***, Adon ***M***, Adon d ***N*** ‖ ferre ***N*** ‖ ferae///// ///// rauit (*spatium litterarum evanidarum non tantum, ut* haberent non obtempe *fuisse possit*) ***ϰ*** 9 haberent] non obtemperauit *add vulgo, non habent haec* ***O V*** ‖ ig. his ***N*** ‖ interemitur ***M V***, interimitur ***N ϰ*** *vulgo* 10 deae *om* ***N*** ‖ *hic desinit* ***ϰ***, *Ovidii vv 705/707 sunt in fine paginae ultimae.*

Mynte nympham in herbā mentā *post 727* ***M*** 11 Minte ***M***, Minthe o ***N***, Minthe ***V*** *vulgo* ‖ mentam ***M V***, mentham ***N*** *vulgo* 12 dite patre ***O***, dicteo p. ***V***, (Dite *om*) patre *vulgo* ‖ suae ***N***

LIBER XI

I Serpens in lapidem
II Ceae matronae in species
III Contactus Midae in aurum
IIII Pactolus amnis in colorem auri
V Midae aures in asini aures
VI Ex harena obruta harundines
VII Neptunus et Apollo in homines
VIII Thetis nympha in plura
VIIII Daedalion in volucrem
X Lupus in saxum
XI Ceyx et Alcyone in aves sui nominis
XII Aesacus in volucrem mergum

fab 1 Orpheus, Oeagri fluminis et Calliopes musae filius, cum habuisset coniugem nomine Eurydicen et eam amisisset et cum sine ea ab inferis redisset, lege accepta a Plutone, ad superos ne talem dolorem in altera experiretur, puerilem amorem primus instituit. quam ob causam Thressae mulieres instinctae in abditis locis solitudinem agentem propter desiderium coniugis interfecerunt separatumque eius caput a reliquo corpore cum lyra in amnem Hebrum praecipitaverunt, per quem in mare delatum et hinc in insulam Lesbum. cum hic haesisset in litore serpensque morsu sanguinem lamberet, priusquam vultus eius appeteret, ab Apolline, Iovis et Latonae filio,

---

Lib̄ · XI · *M*, Explicit liber X Incipit XI *n* ‖ *tituli totius libri hic omissi sequuntur post fab 2 in N* 4 mide *M* ‖ Contacta a Mida et arena Pactoli in aurum (*titulo IIII omisso*) *vulgo* 6 //(au *eras videtur*)mide aures *M* ‖ aures asini *N* 7 ex harena obruta · harundine *N*, ex harena obruta in harundinem *inde corr n* ‖ Cannae vocales *vulgo* ‖ harundinem *V* 10 Sedalion *M*, Dedilion *N* 12 altione *M*, alcione *N* 13 esachus *N*

Serpens in lapidem *sine numero post titulos libri M* 14 oeagri filius inisset calliopes *N* 15 euridicen *M* ‖ a/misisset *M*, ammisisset *N* 16 ne talem *V*, natalem *O* 17 in altera *V vulgo*, inalta(¯ *eras*) *M*, in alteram *N* ‖ primus *V vulgo*, prius *M*, *om N* 18 Thressae *V*, tressae *N*, therse *M*, Threiciae *Micyllus* ‖ inabditis *M* 19*sq* agentem (s. p//tē *sscr m 2, 3—4 litterae evanidae*) *M* ‖ eius caput *O*, caput eius *V vulgo* 20 hebreum *N* 21*sq* lesbum quod cum hic esisset *N* 22 serpensque *V vulgo*, serpens quæ *M*, sedōsq' (*sic*) *N* ‖ sanguinem *V*, sanguine¯² *M*, sanguine *N* 23*sq* et alatone *M* ‖ filio—est *abscisa in N*

duratus in lapidem est Ceae matronae, quae caedi interfuerant *fab 2*
Orphei, a Libero ulciscente aemulum scientiae suae in varias species
abierunt Liber Thracia digressus cum Tmolum montem Lydiae *fab 3*
comitatus Bacchis peteret, Silenus ei aufugit, quem Phryges captum
ad Midan regem duxerunt. agnitus ab eo exceptus est, et Libero ad-
venienti reddidit. et ob beneficium optandi deus veniam ei dedit:
si quid vellet, a se peteret. ille, ut quaeque contigisset, aurum fieret;
quod ei inutile fuit. cui deus petenti, ut restitueretur sibi, fecit.
iussit enim ad flumen Pactolum pervenire; ibique se supponeret et
sic rediret in pristinum statum, unde aqua aurei coloris esset
Pan, cum Tmolo monte Lydiae frequentinus fistula se oblectaret, *fab 4*
elatus gloria agrestium nympharum Apollinem in certamen devocavit.
iudice ergo Tmolo, cuius mons erat, cum Apollini victoria esset ad-
iudicata, Midae regi supradicto adsidenti soli displicuit. quam ob
causam Apollo ob eandem stultitiam, quam et supra gesserat in Liberi

---

Ceę matronę in species *sine numero post 66 M* 1 Ceæ *M*, Cee *N*, Cææ *V*, Thraciae *vulgo* 2 libero *M*, liuero *N* ‖ emulū *M*, emulo *N* ‖ uarias species *O*, spec. varias *V*, arbores varias *vulgo* ‖ uaria(s *add m 2*) *N*

Contactus nidę (*sic*) in aurū *post 84* (85 nec satis *sq om*) *sine numero M* ‖ *exscripsit fabulam Mythogr Vat I 88 (p 30, 10sq Bode)* 3 Liber pater *vulgo ante Munckerum* ‖ a thracia *N* ‖ tmolum *N V*, tho/molū (o *prius virg perfodit m 2*, l *eras*, molū *i r m 2*, tholū *videtur fuisse a m 1*) *M* ‖ Lydiae *O Muncker*, Ciliciae *V vulgo olim* 4 com. Bacchis peteret] *sic V vulgo*, com. esset bachis petere *M*, comitatur esset bachis peteret *N* ‖ phriges *M*, friges *N* 5 midan *N*, mẏdan *M*, Midam *V vulgo* ‖ abeo *M* 6 reddidit *O V*, redditus *vulgo* ‖ et ob *M V*, (i *i r*) ob *N*, quod ob *vulgo*, id ob *Muncker* 7 sed quid *N* ‖ ut ille ut quaeque *N* ‖ ille, ut quaeque cont., aurum fierent, petiit *Micyllus*, ille petiit, quaecunque cont., aurum fierent *Muncker* ‖ fieret *M V*, fierent *N vulgo* 8 inhutile *N* ‖ inutile fuit] nam coepit sui voti affectu [effectu?] torqueri; quia quicquid tetigerat, aurum statim efficiebatur *add Myth Vat* ‖ cui' (*i e* cuius) *N* 9 enim eum (*fort recte*) *N*, enim ut *V* ‖ peruenire(t *add m 2*) *M*, peruenirent *N V* ‖ (se *add m*) supponeret *M V*, se supponere *N*, se lavaret *vulgo* ‖ *cf met XI 141* 10 rediret] *sic O V* ‖ coloris aureę (*sic*) *N* ‖ esset *M V*, *om* (*non abscisum*) *N*, esse coepit *vulgo*

Midę aures in asini aures *post 145 M* 11*sq* Pan cum—displicuit] *exscripsit Mythogr Vat I 90 (p 30 Bode)* ‖ Tmolo *scripsi*, thomlu (*sed* o *virgula perfodit m 2*, o *sscr eadem et* u *in* o *corr*, *ut nunc exstet* th/mlo *in m*) *M*, Tmolum *N V vulgo* ‖ monte *scripsi*, mont(ē *i r m 2, virgula paene erasa*) *M*, montem *N V vulgo* ‖ lidiæ *M* ‖ freq̄nti/us (n *eras*) *M*, frequentans *N V vulgo* 12 agrestium *N V vulgo*, agrestū *M* ‖ gloria aggressus est nimpharum *N* 13 tmolo *N V*, thmolo *M* ‖ erat itaque cum *N* 14 regis *N* 15 caus. ego (*sic*) apollo *N* ‖ quam *N V*, qu(ā *i r m 2*) *M* ‖ et supra *M V*, (et *om*) supra *N*

patris voluntate, iratus. deus aures eius in asininas, ut essent sempiterno, effecit, cuius iudicium nulli rei faceret. qui tamen fertur Midas esse Matris magnae filius. sic enim cum Hesiodo consentit
fab 5 Ovidius Refert quoque deformitatem illius; quam cum veste celaret, ut famulus vidit . . . neque eloqui posset, quia eiusdem dei mentem † in aures haberet. qui rursus . . . obruta harena harundines
fab 6 enatae agitataeque vento deformitatem Midae indicarent Inter Sigeum Rhoeteumque promunturia, quo loco ara Iovis Panomphaei a Phrygibus est consecrata, Laomedon Capys filius cum Ilium poneret, Apollo ac Neptunus in homines versi operas suas † aestimati ad exstruendum murum adduxerunt, ita tamen, ut Neptunus perfidia regis offensus in agros eius mare mitteret omnesque fructus obrueret, supra quam poenam coegit eum Hesionam filiam marinae prostituere beluae. qua liberata ab Hercule rursus in fraude cognitus; equos enim, quos ob salutem virginis pactus erat, ei abnegavit; ideoque ille expugnato Ilio Hesionam abreptam Telamoni, qui socius militiae

---

1 patris *om* ***N*** ‖ iratus . deus *scripsi*, deus iratus ***O V*** ‖ deus *om vulgo* ‖ in asininas *scripsi*, inasinas ***M***, inasmas ***N*** ‖ asininae ut essent semp. *V vulgo* 2 effecit *V vulgo*, efficit ***O*** ‖ nulli rei ***M***, nullum rei ***N*** ‖ faceret *vulgo*, facerent ***O V*** ‖ *an* indicium? *ut sensus sit 'cuius rei nulli (i e nemini) indicium faceret', cf met XI 180sq* ‖ qui aī (*pro* aū *i e* autem?)***N*** 3 mẏdas ***M*** ‖ esse *om* ***N*** ‖ esiodo ***M***, esyodo ***N*** ‖ consensit ***N*** 4 obidius ***N*** ‖ *cf Mythogr Vat III 10, 7 (I 226, 9 Bode)*

Ex harena obruta in harundines *post 179* ***M*** 4 deformitatem *V vulgo*, deformitatē ***M***, deformitate ***N*** ‖ quam *om* ***N V*** ‖ uesteṇ ***N*** 5 *lacunam statui* ‖ posset eı̇dēdı̄ mentem [***M***, posset eiusdem dei mentem *V*, possit quod eius dei mentem ***N*** ‖ mente aures *Ehwald* 6 haberet ***M V***, haberent ***N*** ‖ qui rursus ***O V***, cui r. *Micyllus* ‖ *lacunam statui* 7 deformitatē ***M***, deformitate ***N*** ‖ mideę ***N*** ‖ indicarent] *sic* ***O V***, *an* indicarunt?

Neptunus et apollo in homines *post 193* ***M*** 8 Sigæum Rhœtæumque promontoria *V*, sigeū roetheū ꝙ̄ (*i e* quae) promunctoria ***M***, sigeum rhoeteum promunctoria ***N*** ‖ ꝙ̄ loco ***M*** ‖ ara *om* ***M*** ‖ Panomphaei (*cf met XI 198*) *vulgo*, panopei ***O V*** 9 frigibus ***O*** ‖ Panopeia Phrygibus *V* ‖ capis ***M V***, capīs ***N*** ‖ cum illum (*corr*) ***N*** 10*sq* e(ae)stimati ***M V***, stimat ei ***N***, aestuanti *Muncker*, aedificanti *Ehwald*, pretium aest. (*coll ad Peregr Aeth 214sq Löfstedt*) *Weyman* ‖ extruhendum ***M***, estruendum ***N*** 11 adduxerunt ***N***, ad duxeī ***M***, addixerunt *V vulgo* ‖ quibus perfectis pactum aurum Laomedon negavit *add vulgo, non habent* ***O V*** ‖ ita factum ut *vulgata lectione recepta coni Muncker* 13*sq* hesionā ***M***, esyonem ***N***, Hesionē *V*, Hesionen *vulgo* ‖ prost. uelle ***N*** 14 liberane hercule ***N*** 15 promiserat pactus erat ***M*** 16 hesionā ***M***, esyonam ***N***, Hesionē *V*, Hesionen *vulgo*

fuerat, copulavit Proteus cum Thetidi praecepisset, si voluisset *fab 7*
iugalis fore, ut filium parente fortiorem procrearet, Iuppiter incensus
pulchritudine est nymphae. qui id sibi ne incideret, concubitum eius
refugit et successorem coniugii Peleum nepotem dedit; quem illa
refugiens modo in volucrem, modo in arborem, interdum in tigrim
conversa cum eluderet, Peleus adorato Neptuno ut in amorem opem
sibi ferret . . . Proteo mandavit preces eius, qui se mari emerserat . . .
accepit . . . mandavit, ut quiescenti Thetidi meridiano calore insidia-
retur, vinculis inligatam adgravaret. ex qua Achilles, vir fortissimus
Graecorum, procreatus est Peleus fratre Phoco interempto pro- *fab 8*
fugus Trachina ad Ceyca, Luciferi filium, in hospitium venit. hic
accepit Daedalionis filiam Chionem speciosissimam fuisse; hanc a Mercurio
per quietem conpressam, item ab Apolline in anum converso. horum
altero Autolycum furacissimum, qui ex albis nigra, ex nigris autem
alba faciebat, procreatum, ex Apolline item Philammona studiosissimum

---

1 copulavit] *abscisum in* ***N***

Thetis nympha in plura *post 217* ***M*** 1*sq* Protheus ***O*** ‖ praecepisset ***O***, praedixisset *V vulgo* ‖ voluisset—procrearet] *sic* ***M***, uol. ut iugał fore ut filium parte (*sic*) fortiorem procreasset ***N***, uellet iugalis fieri, quod filium—procrearet *V vulgo* ‖ praedixisset, si voluisset iug. fieri, fore ut filium *sq Muncker* 2 incessus ***N*** 3 incideret ***M*** *V*, incidere ***N***, accideret *vulgo* 4 et succ. ***M***, et successore ***N***, et successionē *V*, et in successorem *vulgo* ‖ coniugii *V*, coniugi ***M***, coniuge ***N*** ‖ pelei/ (peleū *videtur fuisse*) nepotem ***M***, nepotes (*sic*) peliam ***N*** 5 modo in uol. *om* ***N*** ‖ ˜tigres ***N*** 6*sq* (e *ex* e)um ***M*** ‖ Peleus—ferret] *sic* ***M***, phebus adorato neptuno id in am . sibi opem ferret ***N***, Peleus Neptunum oravit, ut opem sibi ferret *V vulgo* ‖ *lacunam statui* 7 protheo ***O*** ‖ Proteo—eius] *sic* ***O***, qui cum Proteo preces eius commendaret *V vulgo* ‖ qui se m. emerserat] *sic* ***O***, ille emergens e mari *V vulgo* ‖ *lacunam statui* 8 accep̄ mandauit ***O***, Peleo mandavit *V vulgo* ‖ *lacunam statui* ‖ thetidi ***N*** *V*, thetide ***M*** ‖ maridiano colore (*sic*) ***N*** 9*sq* eamque vinculis *V vulgo* ‖ acgrauaret ***N***, aggrauare ***M***, agrauaret *V* ‖ ex qua—procr. est] *sic fere* ***O*** ‖ exquo^a ***M***, ex quo *V* ‖ achilles procr. est fortissimus ***N***, Ach. Graecor. fort. natus est *V* ‖ *longe aliter vulgo*: aggravaret; et quamvis in mille figuras converteretur, ne dimitteret, donec in pristinam rediisset formam . sicque illa potitus, Achillesque Graecorum fortissimus procr. est

Dedalion in uolucrē accipitrē *post 265* ***M*** 10 Phoco *V*, foco ***M***, pheuo ***N*** 11 Trachina *V vulgo*, tracia ***M***, thraciam ***N*** ‖ ad Cæyca *V*, adceic(ā *partim i r*, ē *videtur fuisse*) ***M***, adleicam ***N*** 12 dedalioni' ***M***, delalioni (*sic*) ***N*** ‖ filiam *V*, f/// (*2—3 litterae evanidae i r a m 2, in quibus* a *dignoscitur*) ***M***, filii ***N*** ‖ chionē ***M***, chiones^-2 ***N***, Cronem *V*, Chionen *vulgo* 13 cōpressam ***M***, comprensam ***N***, oppressam *vulgo* ‖ speciosissimam: quae cum ab Apolline et Mercurio amaretur, a Mercurio per quietem compressa est, item—uerso *V* 14 alterum ***N*** ‖ autolicum ***M*** *V*, autolico ***N*** 15 Ap. autem *Muncker* ‖ philamona ***N***

citharae. hanc etiam gloriantem, quod talibus concubuisset deis, Dianae pulchritudini se praetulisse. confestim itaque illam, ut debuit, procacem eius linguam sagitta incidisse; atque ex eo vulnere est confestim interempta. qua calamitate Daedalion cum se eodem rogo vellet consumi neque eum proximi paterentur, ut furiis instinctus montem Parnasum petisset et se praecipitasset, antequam radicem montis contingeret, ab Apolline in volucrem accipitrem esse conversum

fab 9 Anetor pastor armentorum, quae Peleus ad Ceyca perduxerat, indicat a lupo, cui obsisti nequiret, custodes interimi. qui ut intellexit Psamathes nereidis ira id sibi accidere, quod Phocus ea aetate Aeaco genitus a se interisset et id precibus magis quam ultione esset sedandum, suppliciter ab ea petit, ne ultra persequeretur admissum. quae aliquando Thetidis sororis mota precibus, ne amplius fera armenta

fab 10 petens saeviret, in saxi eum figuram convertit Ceyx Luciferi filius, prodigiis agitatus, Miletum, ad oraculum Apollinis, quoniam Delphos Phorbas cum Phlegyis infestabat, contendit coniugeque Alcyone, Aeoli filia, tardante profectionem ob desiderium affirmavit intra alterum mensem se reversurum: quod ut non posset praestare, naufragio vitam amisit. cuius adventum cum illa desideraret non respondentem tempori destinato et in dies gravissimo luctu adficeretur, misericordia Iunonis, quam assiduis precibus fatigabat, per quietem

---

1 talibus *O*, cum talibus *V vulgo* 2 illa *O*, *om V* 3 incidisset] traiecit *V* ‖ est *om N* 4 interepta *N*, interemptam *vulgo* 5 nec id *cd Colon* ‖ montes *N* 6 parnasum *O V*, Parnassum *vulgo* 7 uolucrem *O V*, *om vulgo* ‖ eum esse *malim* ‖ esse conversum *N vulgo*, c̄e̅ conuer(sus *a m 2*) *M*, est conuersus *V*.

Lupus in saxū *post 345 M* 8 arment(o *ex* a)rum *M* ‖ quae Peleus *vulgo*, q̄ (*i e* qui) pele(ū *a m 2*) *M*, quem peleus *N V* ‖ Ceyca *vulgo*, Cæyca *V*, ceic(ē *ex* ā *m 2*) *M*, cycaca (*sic*) *N* 9 cur obstitē (*i e* obstitere?) *N* ‖ interimit *N* 10 Psamathes (*cf met XI 398*) *scripsi*, ipsę mathes *M*, Samathes *V*, *om N vulgo* ‖ eaco *N*, eaco$^{n^2}$ *M* 11 interissed *N* ‖ et *om N* ‖ precibus magis *N*, precibus (magis *om*) *M V*, pr. potius *vulgo* ‖ esset *N V*, est *M*, esse *vulgo* 12 persequeretur *O*, prosequeretur *V vulgo olim* ‖ ammissum *N*, amissum$^{factum^2}$ *M* ‖ quae$^{s.\ mathes^2}$ *M* 13 Thetidis *vulgo*, thetis *O V* ‖ mota thet. sor. *N* 14 sax/i *M* ‖ figura *M*

X Ceix et alcione in aues *post 406 M* 14 ceyx *N*, ceix *M* 15 prod. acceptis *N* ‖ mi(l *ex* r *m 2*)etum *M* 16 dilfos *N* ‖ fornas *N* ‖ Phlegyis *V*, phlegiis *M*, phelegiis *N* ‖ ingestabat *N* 17*sq* Alcyone *V*, alcione *M*, alcionea *N* ‖ coniugeque—tardante] *sic O*, coniugique Halcyonae (Alcyone *V*) A. filiae tardanti *V vulgo* ‖ profectione *N* ‖ affirmauit *M V*, affirmabat *N*, affirmat *vulgo* 18*sq* ut *om N* ‖ uitammisit *N* 20 temporis definito *N* 21 assiduis *O Muncker*, suis *vel* ipsius (*item V*) *vulgo* ‖ *lacunam statui* ‖ quietē (ī *a m 2*) sōnus *M*

. . † Somnus enim iussu eius filius ad indicium Morphea imitatorem figurarum missus, cuius frater ab dis Icelos et ab hominibus Phobetor appellatur, solitus item in varias figuras abire Phantasus . . . Trachina ad Alcyonen dimiserat . . . coniugem conperit interisse. excusso ergo sopore lumen inferre iussit . . . agnitum vere perisse. novissime ad litus decurrit, unde illum dimiserat. et ut naufragi exanime corpus fluctuari proximo litore prospexit, in figuram volucris Aeolis cessit, quae ab eius nomine vocatur. in eadem specie corpus Ceycis est versum. hae volucres hiberno tempore per septem dies in mare nidum ponunt pullosque, qui casus maiorum suorum deplorent, in litore exponunt Aesacus natus Priami, ex Alexirhoe Cebreni *fab 11* amnis filia sub monte Ida furtim editus, urbanum apparatum cultumque cum silvis et labori postposuisset, incidit in conspectum Hesperies nymphae; cuius captus pulchritudine dum fugientem persequitur, causa interemptus eius exstitit. confusa enim timore per ignorantiam serpentem calce pressit, cuius morsu stricta concidit. eius desiderio Aesacus, ne diutius dolorem sentiret, e monte in subiectum pelagus se praecipitavit; qui priusquam mergeretur, in avem cessit.

---

1 Somnus enim—Morphea] *sic fere* (indictum ***N***, /norphea ***M***) ***O***, somnus eius filius ad indictum Morphea *V*, Somnus ad indicium faciendum filium ipsius Morphea *vulgo* ‖ *locus graviter corruptus* 2 missus ***M***, missos ***N***, missus est *V*, mittere iussus *vulgo* ‖ Icelos *scripsi*, Icelus *vulgo* ‖ abdisicecon et ab hom. ***M***, ab diis et ab hom. ***N***, ab diis Iceon et hom. *V* ‖ Phobetor] fouetur ***N*** 3*sq* app. solitus—Phantasus] *quae expressi proxime accedunt ad libros*, app. solitus in uarias figuras haberi itē inpathe(s *ex* t m 2)us ***M***, app. et qui in uarias fig. haberi sol. est hipathesus *V*, app. sol. in uarias fig. haberi tē pāpasus ***N***, et alter, qui in var. fig. abire sol. est, Phantasus *vulgo* ‖ *lacunam statui* 4*sq* tracina ***M***, tracia ***N***, Tracinam *V* ‖ Alcyonen *V*, calidonem ***O*** ‖ Trach. ad Alcyonen dim.] ille igitur Trachinem ad Halcyonen missus est *vulgo* ‖ *lacunam statui* ‖ coni. conp. interisse] *sic* ***O***, quae ex eo (ex eo *om V*) coniugem comperit interiisse *V vulgo* ‖ excussa *Muncker* 5 inferre ***O***, inferri *V vulgo* ‖ *lacunam statui* ‖ agnitum vere perisse] agnitū ue repperisse ***O***, agnitum vero periisse *V*, *om vulgo* 6 unde ***O***, ubi *V vulgo* 7 fluctuari ***O V***, fluctuare *vulgo* 8 eolis ***M*** ‖ ob ei' noē ***M*** ‖ uocatur *om* ***N*** ‖ eadem specie ***M***, eandem specie ***N***, eandem speciem *V vulgo* 9 c//cis (*cetera legi non possunt*) ***N*** ‖ hae volucres—exponunt] *propter marginem abscisum desunt in* ***N*** 10 malorum suorum ***M***, suorum maiorum *V vulgo* 11 inl(i *ex* o)tore ***M*** ‖ *cf Servius in georg I 399*

Esacus in mergum *post 748* ***M*** ‖ Eacus (*infra* E *est ras*) ***N*** 11 Alexirhoe (*cf met XI 763*) *scripsi*, Alyxothoe *vulgo*, ‖ ex alix(i *ex* o)roe ***M***, et alixthoes ***N***, et Alixiores *V* ‖ Cebreni *vulgo*, crebreni ***M***, crebræncique ***N***, crebeni *V*, Cebrenidis *Micyllus*, Cebrenis *Muncker* 13 consultum que *V* ‖ cum *om* ***N*** 14 Hesperies *vulgo*, pieries ***M***, peperies ***N***, Eperies *V* ‖ cuius captus pulchr.] *sic* ***M V vulgo***, quam capit pulchr. ***N*** 15 intereptus ***N*** ‖ eius ***O V***, *om vulgo* 16 serpente ***N*** 17 esacus ***M***, eacus ***N V*** | in *om* ***N*** 18 cessit[*sic* ***M***, hec equora amat nomenque mergi tenet, qui amne mergitur ab illo (ab *om V*) *add* ***N V*** ‖ *cf met XI 795*

LIBER XII.

I Serpens in lapidem
II Iphigenia in cervam
III Cygnus in avem
IIII Caenis in volucrem
V Periclymenus in plura
VI Apollo in Alexandrum

fab 1 2 Agamemnon Atrei et Aeropes filius, dux Achivorum, cum in Aulide Iovis sacra ministraret, conspexit draconem in arbore, quae impendebat arae, lapsum ad nidum volucris; cuius octo pullis consumptis ab eodem serpente, novissime circumvolante matre aquila, conversus in saxum est. quo prodigio Calchas, Thestoris filius, augur respondit, per novem annos in Troadem dimicaturos, decimo autem eos Ilio potituros. fertur autem portus Boeotiae hic esse, ubi mille naves adversis tempestatibus stetissent. morantibus enim Achivis respondetur a Calchante non ante classes posse moveri, quam Iphigeniam pater inmolasset. quae cum pro re communi ad aram esset applicata, inter sacrificium obductis nubibus a Diana rapta est et

---

lib̄ XII *M*, Explic̄ lib XI Inciṗ. XII *N* ‖ *tituli huius libri adscripti sunt iuxta fabulam 4 i mg N* 3 Efigenia *M*, Enfigeniam *N*, Iphigeniam *V* 4 cignus *M* 5 Cænis *V*, cene *M*, cene(' *i e* us *add m 3*) *N* 6 Periclimenus *O* ‖ in varias figuras *vulgo*

fabulae 1 et 2 sine numero aut titulo sequuntur titulos libro XII praepositos in M, adscriptae sunt i mg libri XI exeuntis in N 8 Agamennon *M V*, Agamenon *N* ‖ eropes *M*, europes *N V* 9 anlide$^{u^2}$ *M* ‖ iouis *M Burm*, ioui *N V vulgo olim* ‖ arborem *N* 10 hare *N* 11 nou. etiam *vulgo* 12 ipse conversus *vulgo* ‖ conuersum *N* ‖ quorum *V vulgo* ‖ Calchas *V*, chalcas *M*, chalchas *N* ‖ testoris *O V* 13 Troade *Raenerius* 14 eos Ilio *scripsi*, Ilio eos *V*, eos ili(o *ex* u *i r m 2*) *M*, eos ilium *N*, (eos *om*) Ilio *vulgo* ‖ Bœotiae (*ex sil*) *N*, bœtiæ *M V* 15 naues *N V*, aues$^{n^2}$ *M* ‖ aduers; tempestates *N* ‖ mirantibus *N* 16 respondetur a Calchante *V vulgo*, respondente / (a *fuit*) *M*, responde/(t̄ *i r*) a *N* ‖ chalchante *O* ‖ *ante* respondente *in O fort lacuna statuenda* ‖ non ante. cl. posse *om N* 16*sq* Iphigeniam *V vulgo*, effigeniam *M*, ephigeniam *N* 17 re *om N* ‖ haram *N* 18 aplicata$^{i^2}$ *M*, āplicata *N* ‖ i. sacrificium *O V*, i. sacrificandum *vulgo*

pro ea supposita cerva. [Iphigenia supradicta, Agamemnonis filia, in cervam et a Diana est in Tauricas fines translata] Fama cum *fab 3* per orbem Graiorum adventus ad expugnandum Ilium venisset et in Troade classes apparuissent, primus in congressu bellantium Protesilaus, Iphicli filius, ab Hectore est interemptus. dein novissime Cygnum Neptuni filium, qui nullo telo interimi poterat ab Achille, cum diu in certamine victoriae contentio esset et frustra in eum tela eminus iaceret, Menoete Lycio prius interempto, stricto ense persequens praecipitatum supra saxum eliso gutture pressit. qui priusquam spoliaretur armis ab eo, Neptunus eum parens in volucrem eiusdem nominis contulit, ne nominis aboleretur perpetuitas Superato Cygno inter epulas Achilles ceterique Achivum mirantur corporis duritiam, quod totiens hasta a corpore eius esset repulsa; quae admiratio a Nestore, sene doctissimo, speciosiore exemplo infirmatur. rettulit enim sua aetate Caenin Elati filiam fuisse, quae propter pulchritudinem a Neptuno conpressa sit data venia ob iniuriam, ut in virum mutata nullo telo interfici possit. huic cum Pirithous Ixionis filius . . . nuptui interesset ducta Hippodamia et Eurytus inter Centauros vino incitatus in nuptam novam impetum fecisset, ceteri *fab 4*

1*sq* cerua subposita est *N* ‖ Iphigenia supr.—translata] *habent haec in textu post 23 (praeposito titulo rubro* Efigenia in ceruam *M*) *M V, non habet N* ‖ Effigenia *M* ‖ agamennonis *M*

Cignus in auē *post 34 M, etiam haec fabula (cf p 696 ad fab 1 et 2) i mg libri XI adscripta est in N* 3*sq* adventus *vulgo*, aduentū *O*, aduentu *V* ‖ ilium isset in troade *N* ‖ adventum ad exp. Ilium et in Tr. classes esse aperuisset *Micyllus* 4 conuersu *N* 5 iphidi *M* ‖ nou. uenit *N* ‖ Cygnum *V*, cignū *M*, cignus *N* 6 filius *N* ‖ in nullo *N* ‖ pot. ab Achille *O V*, poterat, Achilles *vulgo*, *distinxi* ‖ cum enim diu *Raenerius* 8*sq* emminus *M* ‖ et frustra—Lycio] et frusta (*sic*) in tela minus iaceret m̄te telicio *N* ‖ hense *M* 10 Nept. eius par. *ed Parm* 11 vol. eius nom. *N* ‖ contulit *om N* ‖ aboleret *N* ‖ perp(e *ex* o)tuitas *M*

Ceę inuolucrem *post 145 M* 12 cigno *O* ‖ achiuum *M vulgo*, achiui *N V* ‖ mirantur *M*, ammirantur *N*, admirantur *V vulgo* 13*sq* toties asta *N* ‖ qua ammiratione *N* 14 a *om N* ‖ firmatur *N*, infirmat^{2} *M* 15 rettulit *N*, retulit *M* ‖ Caenim (Caenin *praetuli*) Elati *vulgo*, cenin fiati *M*, cenea infiati *N*, Caenin Phiati *V* ‖ filiam p fenam fuisse *N* 16 compressa sit *V vulgo*, conprensa sit *M*, compressa est *N* 17*sq* mutatam *N* ‖ possit *M V*, posit *N*, posset *vulgo* ‖ huic cum—interesset] *sic fere O*, *lacunam statui* ‖ Hinc *V* ‖ pyrithous *M* 18 neptu(g *vel* ii)i *N*, neptūi (*sic*) *V* ‖ hic cum Pirithous Ixionis filius Neptuni int. *ed Parm*, hic cum Pirithoi, Ixionis filii, nuptiis int. *vulgo* ‖ hypodamia *M*, hippoduma *N* ‖ Eurytus *V vulgo*, eurilus *O* 19 concitatus *N* | fuisset *N*

prosiluere Lapithae atque Centauri nuptias frequentantes. ideoque caedes cum maxima esset exorta plurimique ex utraque parte ob raptum matronarum concidissent et quod inviolabilis ille restaret, ab universis, qui ex caede reliqui fuerunt, novissime impetu facto congestisque in eum arborum truncis spiritum reddere coactum. tamen non inmemor deus Neptunus, a quo speciosum munus acceperat, *fab 5* supradictum in volucrem nominis sui transfiguravit Periclymenus a Neptuno accepta potestate ut se in varias figuras transverteret, cum adversus Herculem dimicasset et eum varietate formarum vellet eludere, in aquilam transformatus est; quam ille advolantem sibi et in altitudinem se aeris efferentem novissime sagitta traiectum in- *fab 6* teremit Neptunus graviter ferens Cygnum filium suum ab Achille cecidisse et Hectorem defensorem operum, quae ipse posuisset, ab Apolline socio laboris petit, quoniam sibi non daretur, ut cominus cum eo congredi posset, ut ultor exsisteret. at ille auditis precibus eius inmixtus acie nullique conspicuus arcum Alexandri in Achillem convertit, ut sagittas vel in eum dirigere posset, talumque, quod fuit in eius corpore mortale, percussit et interemit.

---

1 prosiluere] promiscui *N* ‖ nuptias *N vulgo*, in nuptias *M V* ‖ ideoque caedes cum maxima *scripsi*, ideoque cędes maxima *M*, id. cęnis maxime (*sic*) *N*, ideoque cum maxima caedes (caedes m. *vulgo*) *V* 2*sq* obratū *M* 3 conc. et quod inu. ille (ipsa *V*) *M V*, conc. cenea quod inu. (ille *om*) *N*, eo quod inu. iste (ipse, ista *alii*) *vulgo* ‖ restauraret *N* 5*sq* reddere coactum *scripsi*, reddidere coactū *M*, reddere coactus est *N V vulgo* ‖ tamen—Neptunus] *haec legi non possunt in N* ‖ tamen illius *Raenerius* 7 Cycnum suprad. *Muncker* ‖ in *om M* ‖ nom. sui *O V*, sui nom. *vulgo*

periclemenus (*sic*) in plura *post 531 M* 7 Periclimenus *M* 10 inaquila *N V* ‖ transformatus *O V*, transfiguratus *vulgo* ‖ avolantem *vel* evolantem *Burm*, *sed cf met XII 563* 11 sagittā (*i e* sagittam) *M* ‖ traiectum *om N*

Apollo inalexandrū *post 572 M* 12 cignū *M* ‖ suum *O V*, *om multi* 13 cecidisse *O*, occidisse *V vulgo* ‖ hectore *N* 14 non *om N* ‖ comminus *O V* 15 posse *N* ‖ ut *om N* ‖ ipse ultor *ed Colon* ‖ ut ille *N* 16 conspectus *ed Parm* ‖ alexandri$^{\text{paridis}^3}$ *N* 17 sagittam *V* ‖ vel in eum *scripsi*, ut in e. *M*, in eum *N V vulgo* 18 eius corp. *O V*, corp. eius *vulgo*

LIBER XIII.

I Aiacis cruor in florem.
II Hecuba in canem.
III Memnonides in aves.
IIII Anionis filiae in columbas.
V Orionis filias in Coronidas.
VI Ambracius in saxum et Molossi filii in aves.
VII Acis in flumen.
VIII Glaucus in deum marinum.

Achille ab Alexandro occiso arma cum peterentur ab Aiace, quia *fab 1* frater patruelis esset, et Ulixe, qui se consilio potiorem ac virtute indicaret, placuit principibus, ut utriusque gesta erga rem publicam in bello perpenderentur et digniori propositum praemium cum causa ab universo exercitu tribueretur. Cum itaque in conspectu omnium Aiax virtutem suam, quibus Graios iuvisset, rettulisset, Ulixes consilia sua, quibus communem rem publicam adauxisset, iuvisset duces quoque, novissime signum Minervae fatale, quod ille extulisset, ostendit. quo Grai moti cum ante orationem eiusdem perculsi stuperent, ab Aiace arma abiudicata sunt et Ulixi data. qua ille contumelia

---

Incip̄ lib̄ · XIII *M*, Explic · lib · XII · *N* 2 florem] purpureum *add vulgo* 3 ecuba *M* 4 Memnonides] *sic M V* 5 Anionis] *sic M*, Anienis *V*, Anii *vulgo* 6 filias in Coronidas] *sic M V*, filiae in coronas *vulgo* 7 *sq* Ambrasius (Ambraxius *V*) insaxū & molossi (Molosii *V*) filii inaues *M V*, VI. Ambracius in saxum. VII. Molossi filii in aues *Muncker vulgo* 8 flumem *M* *fab I nullo titulo praeposito sequitur titulos libri XIII M* 10 al. socio arma *N* 11 patruhelis *N* ‖ ulixe *O*, Ulysse *V vulgo* ‖ cons(i *ex* o)lio *M* 12 indicaret *O V*, iudicaret *vulgo* ‖ uirtusq̄ (q̄ = quae) *ex* utriusque *N* ‖ gesta] merita *N* ‖ res gestae in bello *V* 13 perpenderetur *N* 14 consessu *Burm* 15 virtutem suam, quibus] *sic fere M*, quibus rebus *malim* ‖ uirtutē suā (*virgulae pallidiore atram additae videntur*) q̨$^{a^2}$ (b *i r ex corr*, q̨ *per ras ex* q, *ut* qb: *i c* quibus *videatur fuisse*) graios uixisset *M*, uirtutes suas quas grais iuuisset *N*, uirtutes suas, quibus Graecos (graios *V*) iuuisset *V vulgo* ‖ rettulisset *N V*, retulisset *M* 16 com. rem (publicam *om*) *ed Colon et ex coni Muncker, sed cf met XIII 199* ‖ adauxisset] *huc transposui, post* quoque *est in O V, cf notam proximam* 16 *sq* adauxisset *M*, auxisset *N*, adduxisset *V vulgo* ‖ ducemque adduxisset (*Achillem sc*) *ed Colon* 17 extulisset *M V*, extulit *N*, sustulisset *vulgo* 18 *sq* quogray *N* ‖ orationem *O Muncker*, oratiōe (*sic*) *V*, oratione *vulgo* ‖ ob aiace *M* 19 ara diiudicata *N* ‖ ulixe *N*

accensus incubuit ensi; ex cuius cruore flos purpureus similis hyacinthi
fab 2 natus est Ulixes postquam Philoctetae sagittas ipso comitante
in castra Graecorum pertulit, quibus Ilium captum est, praeda dives
Hecuba Priami coniunx Ulixi sorte cessit, quae novissime acerbitatibus
interitum Astyanactis et Polyxenae, quae in bustis Achillis fuerat
interempta, maerens, classe Thraciae cum esset appulsa, ex reliquis
liberis, qui restabant orbae, Polydorum, apud Polymestora qui quondam
fuerat educatus, putabat incolumem manere; quae dum spatiatur in
litore, animadvertit eum exsanguem fluctibus in aridam eiectum. is
autem propter aurum, quod cum infante Polydoro traditum fuerat . . .
itaque avaritia ductus Polymestor eum interfecit et, ut indicia quoque
facinoris celari possent, eum in profundo praecipitavit. quod ut Hecuba
supradicta, Cissei filia, conperit, per pollicitationem curavit, ut perveniret
ad Polymestorem dicens se velle adicere super quod ante dederat
aurum, quo facilius nati celarentur indicia: et tyrannus verum esse
existimans petenti secretum conloquium dedit. Hecuba nacta lumina

---

1 ense ***N***, ens(i *ex* e *per ras*) ***M*** ‖ hyacinthi *V*, iacincti ***M***, iacinthi ***N***, hyacintho *Raenerius*

Ecuba in canem *post 398* ***M*** 2 Ulixes ***O***, Ulysses *V vulgo* ‖ philoctetae ***N*** *V*, phyloctete ***M*** 3 illius captus est ***N*** 3*sq exscr haec Mythogr Vat II 209* (*p 145, 26sq Bode*) ‖ praeda *om* ***N*** ‖ praeda divisa (*abl*) *Myth Vat et e coni Micyllus* 4 ecuba ***O*** ‖ coninx ***N*** ‖ Vlyssi *V vulgo* ‖ forte *V* ‖ aceruitatibus ***O*** ‖ *fort* in acerb. 5 intexitū ***M*** ‖ astianactis ***M*** ‖ et Polyxenae quae *V*, et polixenæq^{2}: ***M***, et polixete quae ***N*** 6 classe Thratiae (*sic*) *V*, in classe Thraciae *Myth Vat*, classæ trhaciæ ***M***, calsi tracie ***N***, classe in Thraciam *vulgo* ‖ apulsa ***N*** ‖ qui restabant] quo directabat ***N*** 7*sq* orbe ***O*** *V* ‖ polimestora ***O*** ‖ qui quodā$^{n^2}$ f. ***M***, a quo clam f. ***N***, qui clam f. *V* ‖ eductus ***M*** ‖ *distinxit Muncker, ante* qui *ponunt virgulam vulgo* 8 putabat *om* ***N*** ‖ permanere *ed Parm* ‖ quae *om* ***N*** ‖ spargiatur ***N*** 9*sq* anguē$^{ox^2}$ fl. ***M***, aquae fl. *V* ‖ (e *i mg m 2*) fluct. ***M*** ‖ in aridam (*terram sc*) eiectum ***M*** *Muncker*, i. aridum deiectum ***N*** *V vulgo olim* ‖ is *scripsi*, (h *eras*)is ***M***, his ***N***, polymestor *V vulgo* 10 taurum ***N*** ‖ quod *om* ***N*** ‖ infantem ***M*** ‖ polidoro ***O*** ‖ *lacunam statui* 11 itaque ***O***, *om V vulgo* ‖ Polymestor autem (enim *Myth II*) propter aurum, quod—fuerat, avaritia ductus eum interfecit *Myth Vat vulgo* ‖ fuerat: auaricia quoque facinoris eum int. *V* 11*sq* et ut—praecipitavit *om* ***N*** 12 profundo ***O***, profundum *V Myth Vat vulgo* ‖ quod ut *V*, quod cum ut ***M***, quae ut ***N***, quod cum *vulgo* ‖ æcuba ***M*** 13 praedicta ***N*** ‖ p̄ policitione (curavit *om*) ***N*** 14 polimestorē ***M*** ‖ adicere ***M***, adiicere ***N*** *V* ‖ quod tanta ***N*** 16 petenti ***M*** ‖ collo (*finis lineae*) colloquium ***N***, colloquii *ed Colon, del ut glossam Burm* ‖ ecuba ***O*** ‖ nacta lumina (inueniens s. tempus *sscr m*) ***O***, nacta locum lum. *V vulgo*

ei abstulit; quam Thraces dum persequuntur saxis, versa est in canis
figuram Memnon, Tithoni et Aurorae filius, Priamo ferens auxilium *fab 3*
ab Achille occiditur. mater ergo precibus pro assiduo officio inducendae
lucis ab Iove impetrat, ut in cineres eius adusto rogo sorores con-
vertantur in volucres Memnonides nomine. quae memores belli cum
quotannis ad sepulcrum eius conveniunt, et inter se dimicantes sanguine
suo manibus eius frequentia parentant et ipsa mater eius matutinis
temporibus lacrimas desiderio filii sui Memnonis transmutat in rorem.
quod tamen monumentum in Phrygia constituit patruus eius, ut
Hesiodus vult Aeneas cum patre Anchise et filio Ascanio pro- *fab 4*
fugus Delphos venit. hic ab Anio, sacerdote Apollinis, recipitur hospi-
tio, quibus indicat quinque se filiarum parentem orbum relictum.
Andrum enim, a quo Andros insula, reliquisse patriam. huic ut
Apollo dederit augurium, sic Liberum dedisse virginibus, ut contacta
manibus earum in segetem, vinum oleumque verterentur. eas, Aga-
memnon, ut caelesti munere exercitum alerent, cum vellet abducere,
in insulam eandem Andron profugisse. hinc rursus ne vinculis inli-
gatae raperentur potentia regis Agamemnonis, Liberi numen effecisse

---

1 obtulit ***N*** ‖ tharaces ***N*** ‖ persecuntur satis ***O***
Mennonides in aues *post 575* ***M*** 2 Memnon *V*, Memno ***M***, Meño ***N*** ‖ thỳthoni ***M***, tithomi ***N*** ‖ *cf Hes Theog 984* 3 pater uero ***N*** 4 ut fauillae eius ad. *V* 4*sq* sorores ***M***, et sorores eius ***N***, pariterque sor. *V* ‖ conu. in uol. ***O***, in uol. conu. *V vulgo* 5 meṃnodes ni ***M*** ‖ uol. quae memnonides nomine mem. belli ***N*** 6 cū/ (cuı̇ *i e* cuius *videtur fuisse*) quot singulis³ anni ***M***, cuius quotannis ***N***, (cum *om*) quot annis *V* 7 eius *om* ***N*** ‖ frequentia ***O***, frequentes *V vulgo* ‖ parentant ***N***, parent ***M*** *V* 8 transmutat ***M***, transmutauit ***N***, transformat *V vulgo olim* 9 cui tamen *Muncker* ‖ frigia ***N*** 10 Hesiodus *V*, esiodus ***M***, hesius ***N*** ‖ uolt ***N*** ‖ *post* eius *fort lacuna statuenda*
Anionis filiæ in colūbas *post 622* ***M*** 10 cum parente ***N*** 11 delphos ***O*** *V vulgo*, Delon *ed Colon* ‖ anio² anio (*ab* amo *vix differt, propterea corr m 2*) ***M*** 12 indicat] *Anius sc, nisi* qui *pro* quibus *scribendum est* ‖ filiarum ***O*** *V*, filiorum (*coll met XIII 645*) *Muncker vulgo* ‖ orbum ***N*** *V*, morb(o̱ *i r m 2*) ***M*** 13 s.² andrū ***M*** ‖ enim] filium *add vulgo* ‖ insula (dr̄ *i e* dicitur *sscr m 2*) ***M***, insulam ***N*** ‖ patriam] *sic* ***O*** *V*, indicat *i mg add m*, narrat *add vulgo* ‖ andro² huic ***M*** 14 dederit ***N*** *V*, deder(a *i r m 2*)t ***M*** ‖ si ***N*** ‖ liber/ ***M*** ‖ contracta ***N*** 15*sq* in uinumque oleum(que *hic om*) ***N*** ‖ eas ut ***N*** ‖ agamennon ***M*** 16 alerent ***O*** *V*, aleret (*sed cf met XIII 659*) *V vulgo* ‖ adducere ***N*** 17 profugisse *V vulgo*, profug(it *i r m 2*, isse *videtur fuisse*) ***M***, profugissent ***N*** 17*sq* illigate ***M***, illiga(tae *propter finem lineae om*) ***N*** 18 agamennonis ***M*** ‖ nubem ***N*** ‖ effecisse *scripsi*, effecit ***M*** *V vulgo*, efficitur ***N***, dicitur *Knaack*

ob misericordiam et muneris sui causa in columbarum speciem
fab 5 transtulisse Discedentes ab Anio Anchises et Aeneas invicem
munera dant et accipiunt. in quibus fuit crater Aeneae datus ab
Alcone Lindio caelatus, Anius autem a Therse Boeotio acceperat; in
quo exsculptae erant Thebae et Orionis filiae, quae pro populo Thebano
passae erant inmolari. et harum rogi cum cineribus adusti essent
duo adulescentes inde increverunt, qui virginum Coronidae nomine
fab 6 nominati Petens insulam Cretam et hinc Italiam supradictus ut
(6 et 7 Muncker) aliquando errorem positis sedibus finire posset, multis regionibus
transitis Ambraciam adeunt a dis per certamen petitam, in qua Ambracii
imaginem in saxum conspiciunt figuratam. hinc in Chaoniam, in qua
oraculum Iovis, delati adspiciunt Molossi regis filios, qui ne flamma
consumerentur, inmortalium numine factum est, ut in avium figuras
fab 7 transmutarentur Acis, Fauni et Symaethidis nymphae filius, Galateam,
(8 M) Nerei et Doridis filiam, cum diligeret nec minus ipse ab ea peteretur,
Cyclops, quia copia eiusdem nereidis nulla fieret, quod feritas eius

1*sq* causa *scripsi*, causam ***O*** *V vulgo* ‖ in col. ***O***, ut in col. *V vulgo* 2 transtulisse ***N***, transtulisset ***M***, transferrentur *V vulgo*

Orionis filiae in coronidas *post 674* ***M*** 2 a(ni *ex* m *m 2*)o ***M*** ‖ eneas ***N*** 3 cratera ***N*** 4 alcione li(n *cras*)dio ***M***, alcone lindio ***N***, Alcone Lydio *V vulgo* ‖ sculptus[3] celatus ***N*** ‖ anius ***N***, an(ni *ex* m)us ***M*** ‖ a Therse *V vulgo*, a/therse crater e[3] ***N***, adtherse ***M*** ‖ Boeotio *vulgo*, bœtio ***O*** *V* 4*sq* in quo ***N*** 5 exculptae ***N***, exculte ***M***, sculptae *V vulgo* 6 arum ***M*** ‖ rogi *vulgo*, proci (*cf met XIII 698*) ***O*** *V* ‖ cineribus ***M*** *vulgo*, cineris ***N***, muneribus *V* ‖ adulescentes ***M***, adolescentes ***N*** *V* 7*sq* qui uirginum coronide nomine nominati ***M***, qui uirg. nomina coronandi nominati ***N***, qui et (ex *V*) u. nomine Coronae sunt nom. *V vulgo*

Ambrasias[v] in saxū et molossi filius in aues *post 699* ***M*** 8*sq* Petens ***M***, Petentes ***N*** *vulgo*, Petēs *V* ‖ insultus rectam ***N*** ‖ hinc initaliam ***N*** ‖ supradictus ***M***, supradicti ***N*** *V* 9 aliquando ***N*** *V vulgo*, aliquem ***M*** ‖ errorem *om* ***N*** ‖ sedibus ***N*** *et c coni Micyllus*, aedibus ***M*** *V vulgo* ‖ posset ***O***, possent *V vulgo* 10 adeunt ***M*** *V*, adeant ***N*** ‖ ad is ***M*** ‖ qua *scripsi*, quā (*virg paene erasa in* ***M***) ***O*** *V* ‖ Ambracii *vulgo*, ambrasii ***M*** *V*, ambras ***N*** ‖ Ambr. iudicis *Raenerius* 11 imagini ***N*** ‖ conspiciant ***N*** ‖ in Chaoniam *vulgo*, in a coniā ***M***, in aoni ***N***, in Aoniam *V* 12*sq* delati *vulgo*, elati ***O*** *V* ‖ accipiunt ***N*** ‖ filios ***N*** *V vulgo*, fili(i *ex* ū *per ras*) ***M*** ‖ qui ne fl. consumerentur *vulgo*, qui sine fama (flamma *V*) dū consumerentur ***M*** *V*, (qui *om*) sine flamma cons. ***N*** 13 inmortalium[s. deorum²] ***M*** ‖ aui(t *del m 2*)um ***N*** ‖ figuram ***N***

Acis in flum̄ *post 718* ***M*** 14 Symaethidis *vulgo*, simethides ***M***, simetides ***N*** ‖ Fauni Simethidesque *V* ‖ galatheam ***M***, galatea ***N*** 15 Doridis *V*, dori/dis (a *eras*) ***M***, dorithos ***N*** ‖ filia ***N*** ‖ ipsa ***N*** 16*sq* ciclos ***N*** ‖ quia ***O*** *V*, quod *vulgo* ‖ nereidis *om* ***N*** ‖ quod ***O***, quo *V*, quia *vulgo* ‖ eius esset (ei *om*) inuisa ***N***

ei invisa esset, incensus furore spelunca relicto patre prosiluit vagatusque per silvas conspexit Galateam gremio Acidis residentem; avulsum scopulum Aetnae in eos eiecit, cuius vim exterrita Galatea subiecta mari mersa est. Acis autem, qui effugere impetum eius non potuit, obrutus saxo est. cuius cruor numine eiusdem Galateae in flumine eiusdem nominis sui, quod est in Sicilia, versus est, cuius liquori se iunxit voluntate Glaucus Anthedonis filius piscator, cum speciosos *fab 8 (9 M)* pisces cepisset et eos vellet recentissimos in urbem ferre, in opaco loco proximo mari eos, dum requiesceret ac retia siccarentur, sub recentissimam herbam exposuit. at illi vigore eius sucoque contacti recuperato spiratu, quem amiserant, merserunt se in profundum. at Glaucus experrectus, existimans vim quandam divinitatis esse in herba, ipse quoque ieiunium polluit alienatusque mente ex alto se praecipitavit in pelago, sed inter deos marinos receptus; qui ut Scyllam, Crataeidis filiam, eodem mari versantem conspexit, pulchritudine eius accensus est. quam ne alloqui possit, mari recondita est

---

hodiosa² /// // 1 inuisa ***M*** ‖ spelunca] sanguine (*quaedam erasa*) ***N*** ‖ relicto patre (*cf met XIII 854*) ***O***, relicta palam *V vulgo* 2 galatheam ***M***, galatam ***N*** ‖ sedentem ***N*** ‖ auulsum ***O*** *V*, auulsumque *vulgo* 3 Aetnæ *V*, ethne ***M***, ethna ***N*** ‖ in eos eiecit *V*, in eo se iecit ***M***, in eos iecit ***N*** ‖ uim exterrita ***M***, ui exterrita *V*, ui ea territa ***N*** ‖ galathea ***M*** ‖ subiecta ***M***, subiecto ***N V vulgo*** 4 mersa *V vulgo*, uersa(m *sscr m*) ***O*** ‖ autem *om* ***N*** 5 ruor ***N*** ‖ galatheae ***M*** ‖ flumine ***O***, flumen *V vulgo*

Glaucus in dm̄ marinum *post 897* ***M*** ‖ *multa evanida in* ***N*** 7 Glacis ***N*** | Anthedonis *vulgo*, antedonis ***M V***, anthedonitis ***N*** 8 cœpisset ***M***, cepissent ***N*** ‖ ferret ***N*** 9 (proxi *abscisum*)mo ***N*** ‖ ut requ. ***N*** ‖ secaren(tur *evanidum*) ***N*** 10 rectissimam ***N*** ‖ et posuit ***N*** ‖ illi *abscisum in* ***N*** 11 spiratu ***M***, (*priores litt abscisae*)tu ***N***, spiritu *V vulgo* ‖ ammiserant ***O*** ‖ mers(e *i r*)rant ***N*** ‖ (prof *abscisum*)undum ***N*** 12 Glaci ***N*** ‖ expertus ***N*** ‖ (ex *in fine lin*)timans ***M*** ‖ in herba *V vulgo* ‖ quādā diuinitatis esse · herba ***M***, (qu *abscisum*)endam diuinatissimi essent herba ***N*** 13 ipsa ***N*** ‖ iciun. solvit *Muncker* ‖ se *abscisum in* ***N*** ‖ prace. abiit in ***N*** 14 pelago (*sic passim, cf p 700, 12*) ***M***, pelagus ***N V vulgo*** ‖ sed *om* ***N*** ‖ inter deos ī ***N*** ‖ quod ut ***N*** ‖ Scyllam *V*, scillā ***M***, scilla ***N*** 15 Crataeidis *vulgo*, gratheidis ***O V*** ‖ filia ***N*** ‖ uersatam ***N*** ‖ conspicit ***N*** 16 accensa ***N*** ‖ accensus fugientem persecutus est *Raenerius* ‖ que ne ***N*** ‖ possit ***M V***, posset ***N*** *vulgo* ‖ mari ***N*** *V*, mar(i *ex* e *per ras*) ***M*** ‖ recondita ***N V*** *vulgo*, condita ***M***

LIBER XIV.

I Scylla in feram.
II Eadem in saxum.
III Cercopes in simios.
IIII Sibylla in vocem.
V Socii Ulixis in feras.
VI Idem in homines.
VII Picus in avem.
VIII Socii eius in feras.
VIIII Canens, Pici uxor, in locum.
X Diomedis socii in aves.
XI Apulus pastor in oleastrum.
XII Naves Aeneae in nymphas.
XIII Nereti rates in saxum.
XIIII Ardea Turni in avem.
XV Aeneas in deum.
XVI Vertumnus in anum.
XVII Anaxarete in lapidem.
XVIII Romulus in Quirinum.
XVIIII Hersilia in Horam.

fab 1 Glaucus Anthedonius supradictus Scyllam circa Siciliam conspicatus cum adamasset et quia nollet sequi appetentem, venit ad Circen obsecrans, remedio ut amanti succurreret. quem illa non levi cupiditate contra eum nequiens a proposito retardare, amorem incidit dicens quae esset, quae sibi praeferretur. instructa enim Hecatae

---

Inciṗ lib̄ · XIIII *M* ‖ *fabulae libri XIV sine titulis aut interstitiis omnes hic i mg continuantur N* 2 scilla *M* 4 Cercopes *vulgo*, cecropes *M*, Cecropides *V* ‖ simios *M*, simias *V vulgo* 5 sibilla *M* 10 in locum *M V*, in auras *vulgo* 14 Nereti (*cf met XIV 563*) *M V*, Alcinoi *vulgo* ‖ rates *O V*, navis *vulgo* 15 turri$^{n^2}$ *M* 17 Vertūnus *M*

fab 1 sequitur titulos libri XIV titulo non praeposito M ‖ *cf Servius in buc VI 74* 21 Glacicus antedonius *M*, Glacian thedonius *N* ‖ scillā *M* ‖ supra sic. *N* 22 cum *N*, (d *ex* c)um *M*, dum *V vulgo* ‖ et *del Muncker* 23 cirnen *N* ‖ remedio *scripsi*, remedia *O V* ‖ *distinxi*, obs. remedia, ut *distinguunt vulgo* ‖ quam *N* ‖ illa non *O V*, illa ipsius non *vulgo* 24 contra *O*, capta *V vulgo* ‖ eum *addidi*, *om O V* ‖ amorem *M V*, amore *N* ‖ am. indicit *V Micyllus*, am. indicat *Muncker*, *sed cf p 635, 20* 25 dicens *om N* ‖ praeferretur *V*, praeferrerctur *M*, praeferetur *N* ‖ hæcate *O*, Hecates *V vulgo*

carminibus venit in locum, in quo Scylla ablui consueverat. venenis inbuit, quibus illa tenus pube est efferata, ut amantibus odio ac timori esset (quod ob factum illa postea in Ulixen amatum ab ea exercuit saevitiam), quod Glaucus factum hoc a Circe dolenter tulit

Docet eandem Scyllam transformatam esse in saxum, ne Aeneae nocere possit naviganti in Italiam *fab 2*

Cercopes propter fraudem scelusque, quia bonis semper insidiatores fuerunt, perosi ab Iove, ut qualem animum habuissent, talem et speciem post obitum indicarent, in simias conversi sunt. itaque Inarimen insulam proximam, quam ei incoluerant, Pithecus a nomine Graeciae possedit *fab 3*

Apollo, Iovis et Latonae filius, Sibyllam Glauci filiam cum diligeret, pro concubitu optandi veniam tribuit. at illa in longum victura tempus, spatians in litore hausto pugno harenae petit tot annorum spatium, quot partes eius dinumerare posset. igitur praestata fide ad tempus, senectute dilapso corpore relicta est vox, quae Sibyllam indicaret. deus vero voluisset non morari in eo munere, sed illa neglexit dei voluntatem *fab 4*

---

1 venit—Scylla] uiuit in quo scilla loco ***N*** ‖ scilla ////(locūe *ras*) ***M*** ‖ consueue [*finis lin*]uerat ***N*** ‖ ueniens ***N***, uenenisque (*forte recte*) *V vulgo* **2***sq* bube ***N*** ‖ efferat *in fine lin* ***N*** ‖ ut amantibus—timori (timore *V*) esset *V vulgo*, ut am. hodio ac timoris esset ***N***, uttā cantib: e(cati *vel* tati, e *illud a m 2*) in ore esset ***M*** **3***sq* quod ob fact. ***M V***, quod ẽ (*virgula i r*) fact. ***N*** ‖ in ulixen ***M***, ab ulixe ***N***, in Ulyssen *V*, in Ulyssem *Muncker vulgo* ‖ *parenth posui* **4** exer (cuit *deest*) *in fin lin* ***N*** ‖ (sae *om*)uitiam ***N*** ‖ at Gl. *mg Micyllianae* ‖ *distinxi, puncto ante* quod *intercidunt vulgo. de* quod—hoc *cf Beitr z spät Lat Ups 1907, 94sq Löfstedt* ‖ fac/tū (*litt incerta*, facitū *vel* facetū *fuit*) ***M*** ‖ dolen///ter ***N***

Eadem in saxum *post 67 M* **5***sq* scillā ***M*** ‖ ne Aen. nocere possit naviganti in Italiam *scripsi*, ne eneę nauig. noc. possit nauig. in It. ***N***, ne aeneae nau. noc. possit (*finis lin*) /////// (in it *i r m 2*)aliam ***M***, ne Aen. nau. noc. possit in Italiam *V*, ne Aen. nau. in It. noc. posset *vulgo*

Cecropes (*sic*) in simios *post 74 M* **6** Cercopes *vulgo*, Cecropes ***O***, Cecropides *V* **7** bonis ***O***, boni *V vulgo* ‖ fuerunt ***M V***, fuerant ***N*** ‖ exosus est Iuppiter *V* **9** simias ***M V***, simios ***N*** ‖ itaque *om* ***N*** ‖ Inarimen ins. proximam *vulgo*, inarimeni insulā proximā ***M***, in armeni insula proxima ***N*** ‖ ei ***N***, /i ***M***, hi *vulgo* ‖ In. Prochytenque insulas proximas, quas hi incol. *V vulgo* **10** pithecus anc̄e ḡciæ possedit ***M***, pithecusa a nomine graecitate possedit ***N***, Pithecusa nomine suo Pithecusas uocauit *V*, nomine suo Pithecusas vocavit *vulgo*, Pithecusae nomen Graece poss. *Ehwald*

Sibilla invocē *post 100 M* **11** laitone ***N*** ‖ sibillā ***M***, siuillam ***N*** **12** obtandi ***N*** ‖ spati(e *i r m 2*)ns ***M***, ans *i mg m* **13** austo ***N*** ‖ spatia ***N*** **14** igitur / ***M***, igitur ergo ***N*** ‖ praestrata ***N*** ‖ quod ad tempus (*attinet sc*) *Muncker* **15** relixta (*sic*, est *om*) uox ***N*** ‖ sibillā ***M***, siuilla ***N*** **16** uol. n̄ morari in eo ***N***, uol. morari eū (*sed* e *i r m 2*) in eo ***M***, uol. morari eam in eo *V vulgo*

fab 5 Aeneas iter in Italiam tendens ad Laistrygonas venit, ubi Macareus Neritius comes Ulixis apparuit † congressusque est comitatum. itaque cum exposuisset apud Cyclopem Achaemenides, quae essent passi socii, similiter et ille cum comite Eurylocho, a Circe qui potione accepta in varias figuras commutati sunt; ac novissime Ulixes remedio Mercurii ibi venit et socios recuperavit; ex eo Circe iunxit se ei in matrimonium. monuitque Aenean, ne litoribus Circes acce-
fab 7 deret Picus ex progenie Saturni, rex Tyrrheniae, quae postea Italia dicta. hunc propter eximiam pulchritudinem cum † album postea Tyberis nymphae item Almone qui Numiciam cantu diligeret et ille unius igne premeretur ac Veniliae filiae nomine eius propter notitiam carminum Canens . . . contigit ut in agrum Laurentem veniret. et Circe, Solis filia, in eodem agro spatians Pici pulchritudine . . accedere nequiret, quem elusum imagine ferae . . . solitudine cum includere nequiret, ut aliquando solverentur cupidine . . . profugientem, quia iugali amore animi se iunxerant, ne specie sua cuiquam gratus esset, in

---

Socii ulixis in feras *post 153* ***M*** ‖ *multa evanida in* ***N*** 1 inter it. ***N*** ‖ tedens ***N*** ‖ laistrigonas ***M***, laistrogonas ***N***, Lastrigonas *ed Colon*, Læstrygonas *V vulgo* ‖ ibi ***N*** ‖ macereus ***N*** 2 congressusq: ē comitatū ***M***, congressus q̄ ē comitatum ***N***, congressusque eos est comitatus *V vulgo* ‖ comitatum *ut ex* nericius^2 *glossa* comitatus *ortum del Ehwald* 3 ciclopem ***O*** ‖ achimenides ***M***, *om vocem* ***N V*** 4 et ille cum com. Eurylocho, a Circe qui *proxime ad* ***M*** *scripsi*, et ille a circe cū comite erilocho (Euriloco *V*) qui ***M V***, et (ille a *om*) circe comite eurilocho (qui *om*) ***N***, et ille, quae a Circe cum com. Eur., qui *vulgo* 5 commutauerit ***N*** ‖ ac *om V* ‖ quodque nov. *Micyllus* 6*sq* mercuri ***N*** ‖ eo ven. *V* ‖circe iunxisse ***N***, Circē iunxisse *V* ‖ iunx. et in ***N*** 7 se ei ***M*** ‖ monuitque ***M***, ulixi^2 s. nericius^2 monuit(que *om*) ***N*** ‖ ae(c)nean ***O***, Aeneam *V vulgo* ‖ *cf met XIV 247, sed fort lacuna post* matrimonium *statuenda* 7*sq* accedạt (*expuncta incerta*) significan(s *vel* t) socios reddị ulixi in pristinum statum ***N***

hanc fabulam graviter corruptam, lacunosam, ad legendum difficillimam habet solus ***N***, *non habent* ***M V*** ‖ *leguntur tamen pro fab 7 in cod Laur 90, 99 (=* ***L****, cf p 629) et in Donati, qui dicitur, breviatione fabularum Ovidii (cf p 630), quae inde in ceteras edd fluxerunt excerpta haec:* Picus ex progenie Saturni, rex Tyrrheniae (Tyreniae *Don*), quae postea Italia dicta est, cum in agro Laurenti venaretur, visus a Circe, propter eximiam pulchritudinem est adamatus . sed cum amore coniugis suae (Canentis regīe *add Don*) devinctus appetitum deae reiceret, ab eadem ob contemptum (eius *add Don*) in avem picum mutatus est 8 tirreniae ***N*** 9 alveum *Weyman* 11 ac ne uelie ***N*** 13 soli ***N*** 14 solitudiṇe (*expuncta incerta*) ***N*** 15 alıq/a/do (u n *non dignoscuntur*) ***N*** ‖ cupịdịṇe pṛọfugientem (*quae expunxi evanida*) ***N*** ‖ qa i gali ạmore aṉ se iunxerant (*expuncta incerta*) ***N*** 16 spḛcịḛ (*expuncta incerta*) ***N*** ‖ grat' ḛsṣḛṭ (*item*) ***N***

volucrem sui nominis eum mutavit. sensum hunc similiter Achaemenides Aeneae refert Socii quoque Pici requirentes ducem, ne *fab 8* viribus in noxiam saevirent, contacti venenis in varias species abiere

Uxor quoque Pici Canens desiderio viri secundum Tiberim deflens *fab 9* casus amissi extabuit, ita tamen, ut locus memoriam nominis posteris praeberet: Canens nominatus est Nec minus refert Macareus *fab 10* insolentiam sociorum erga Venerem, Aeneas adversus Rutulos pro Latino dimicantes ab Euandro cum auxilium petisset et Turnus Venulo legato a Diomede, qui sub Dauno Iapyge rege domicilium posuisset, negante eo quod pro Aenea adversus Venerem stetisset vulneratamque a se inimicam haberet. comites eius contemptu deae cupientes proficisci in bellum inmani volucrum figura decepti substiterunt. eorum nomina Acmon Lycus Idas Rexenor Nycteus, quae volucres albi coloris cygni sunt Dauniae regionis locum arboribus obumbratum *fab 11* Pan Mercurii filius tenuit, quem postea nymphae accoluerunt. has pastor Apulus cum procacibus maledictis terruisset, itaque ne amplius linguam in propatulo haberet, numine earum in arborem oleastrum extabuit.

1 mutauit // (*expuncta incerta*) ***N*** 1*sq* achemenides (*item*) anee ***N*** ‖ refert *scripsi*, re(*marg abscisus*) ***N***

Socii eius in feras *post 396* ***M*** 3 innoxā ***M***, in noxitu ***N*** ‖ ue(*in fine lin*) neenis ***M*** ‖ abiere (ferarum *add m 2*) ***M***, abiere mutati ***N*** *V*

Canens pici uxor in locū *post 415* ***M*** 4 Uxorque pici ***N*** ‖ seculum ***N*** ‖ des. uiri sec. Tiberim deflens ***O*** *V*, sec. Tib. defl. des. viri *vulgo* 5 casus ***O*** *V*, *om vulgo* 6 Canens ***O*** *V*, Canens enim *vulgo*

Diomedis socii in aues *post 434* ***M*** 6 ref. mac. ***O*** *V*, Mac. refert *vulgo* 7 ī solentiam ***N*** ‖ socio(s *i r m 2*, orum *videtur fuisse*) ***M*** ‖ uener(i' *i r m 2*, ē *videtur fuisse*) ***M*** ‖ ænea(s *i r m 2*, æ *fort fuit*) ***M***, aenee ***N***, Aeneæ *V* ‖ rutilos ***N*** 8 ab endraho ***N*** ‖ et quemadmodum *V vulgo* 9*sq* nenulo ***N*** ‖ adiomede ***M***, amomede ***N*** ‖ Diomede] item auxilium postulasset *add V vulgo*, *non habet haec* ***O*** ‖ iapige ***M***, lapide ***N***, Iapygie *V* 10*sq* neg. eo quod ***O***, neg. eo, eo quod *vulgo* ‖ posuisset: qui id se facturum negasset . eo quod *V* 11 uulneratamque ***N*** ‖ et ut comites *V vulgo* ‖ contemptu' ***N*** ‖ deae *om* ***N*** 12 inmani ***M***, immani ***N*** *V*, in mari *vulgo* 12*sq* figura] filia (*sic*) *V* ‖ substiterunt ***O*** *V*, substiterint *vulgo* 13 acmon (*cf ad met XIV 484*) ***O***, Agmon *V vulgo* ‖ lycus ***N*** *V*, licus ***M*** ‖ rexenor ***M***, rhexenor ***N***, Rhetenor *V vulgo* ‖ Nycteus *V vulgo*, nicteus ***M***, nyctheus ***N*** 14 coloris ***M***, color(i *ex* e)s ***N*** ‖ cigni ***O*** ‖ ut cycni *Muncker vulgo* ‖ albi c. cygni essent *V*, a. c. ut Cygni essent *Micyllus*

Apulus pastor inoleastrū *post 509* ***M*** 14 Dauniae ***N***, Daune ***M***, Laviniæ *V* ‖ locum ***M*** *V vulgo*, lucum (*fort recte*) ***N*** 15 mercuriu ***N*** ‖ accoluerunt *scripsi*, occuluerunt ***O*** *V*, coluerunt *vulgo* 16 itaque (*cf ad p 634, 19*) ***O*** *V*, *om vulgo* 17*sq* in patulo ***N*** ‖ num(i *ex* e *m 2*)ne ***M*** ‖ arbore ***N*** ‖ et ita factum est (factus *V*, tus est *i mg m*) ***O*** *V* ‖ extabuit, cuius fructus suo amarore linguae pastoris asperitatem refert *vulgo*

fab 12 et ita factum est Turnus adversus Aenean pro Lavinia sponsa dimicans cum classibus ignem inferre conaretur, Mater deum quia ex Ida monte Phrygiae sacrato essent factae, impetratis precibus ab Iove in nympharum speciem convertit, ut dearum marinarum numerum
fab 13 augere possent effecit Naves Aeneae docet ex recordatione laborum suorum in speciem nympharum versas voluntate Neretique navem vidisse dicit in naufragio, item Alcinoi Pelasgos portantem saxo
fab 14 durescere Turno ab Aenea interempto Ardea urbs, regnum Turni, incendio in cinerem redacta, ex quo volucris emersa est, quae patrio
fab 15 eius nomine vocaretur a posteris Ardea Venus ut animadvertit Aenean filium laboribus exhaustis ad finem venisse aevi, petit ab Iove patre, ut promissis fidem faceret. cuius ille precibus auditis efficit, ut in agro Laurenti flumine Numicio ablueret mortalitatem interque indigetes deos referretur, ita ut a posteris sicut ceteris diis sacra ei
fab 16 administrarentur Tiberinus, Albanorum rex, Tusco amni Albula mersus interiit ac nomen fluvio reliquit. item Aventinus, a quo mons,

---

Naues aeneae in nymphas *post 526 M* 1 encan *N*, æneā *M*, Aeneam *V vulgo* ‖ labia$^{ni^2}$ *M* 2 cum cl. ignem inferre con. *scripsi*, cum class. ignem (inferre *om*) con. *M*, cum classi eius (ignem *om*) inferre con. *N*, cum immittere ignem classibus con. *V vulgo* ‖ mat$^{cibelen^2}$ dm̄ *M* 3*sq* phrigie *M*, frigiae *N* ‖ precibus ab ioue in nymph. speciem *M V vulgo*, precibus auemque in n. specie *N* 4 illas conv. *vulgo* ‖ ut *O V*, utque *Micyllus vulgo*, et ut *Knaack* ‖ numen *V*

Nereti naues in saxū *post 561 M* 5*sq* ex rec. laborum suorum in sp. nymph. versas voluntate (*i e libenter, cf p 703, 7 et met XIV 555sq*) *scripsi*, ex rec. in spec. nymph. uersus laborum suorum uoluntate *O*, in spec. nymph. versas deorum voluntate ex rec. suorum *vulgo*, ex rec. in sp. nymph. v. deorum suorum voluntate *V* 6 neretique *M*, nereititique *N*, Naritiique *V*, Neritiamque *vulgo*, Neritiique *malim, sed Lact non intellexisse videtur verba Ovidii met XIV 563* 7 uidisse dicit in (in *om M V*) naufragio *O*, vidisse lactas pereuntem naufragio *vulgo* ‖ Alcinoi *vulgo*, alcioni *N*, alcionē *M*, Alcinoum *V* ‖ pelasgos$^{grecos^2}$ *M*, pelagos$^{s^2}$ *N* ‖ portantis *N*

Ardea t̄ni in auē *post 566* (*sic*) *M* 8 interfecto *N* 9*sq* redac/tan̄ (*sic*) *N* ‖ qua *ed Parm* ‖ emersa est] *sic O V*, resurrexit *sscr m* ‖ patrio eius nomine *O V*, patriae nom. *vulgo*

Eneas in deum *post 580 M* 11 enean filium *N*, filiū æneā (Aeneam *V*) *M V vulgo* ‖ exaustis *M*, exhustis *N*, exhaustum *ed Colon* ‖ petit *M V*, petiit *N vulgo* ‖ petit ut ab *M* 12 faceret] *sic M V*, ac nepotem suum in deorum numerum referret *add N* ‖ ille *om N* ‖ effecit *V* 13 numici *N* 14*sq* referetur$^{r^2}$ *M*, referreretur *N* ‖ diis *M V*, dis *N*, deis *vulgo* ‖ ei amministrarent̄ *M*, eis amministrarent *N*

Uertumnus in anum *post 608 M* 15*sq* aluulam mersis *N* 16 reliqnid *N* ‖ auentino *N* ‖ mors^{n} *N*

urbis Albae accepit imperium. sub hoc Pomona hamadryadum nympharum, hortorum cultrix feliciumque arborum, cuius nomen pomaria obtinent, fuit. hanc cum Vertumnus diligeret solitus in varias figuras mutare et ea refugiente concubitum sollicitudine adsidua ureretur, novissime in anum versus est eique multa rettulit, quibus feminae flecti solerent, ut sibi iungeretur. ipsa autem perseverante in proposito novissime refert quoque fuisse Cypro Anaxareten, quae propter superbiam punita fuisset a Venere, versusque in suam formam concubuit cum ea Vertumnus In insula Cypro Anaxarete ex *fab 17* progenie Teucri Salaminii forma ceteras gentis eiusdem supergressa, sed, ut pulchritudo eminens, fuit propter adspirationem virorum abominanda omnibus. quam cum Iphis eiusdem civitatis amore diligeret neque aditum ad eam sibi omni tempore occursanti ac deferenti casus suos, quod in tam gravi sorte incidisset . . ad extremum, ne diutius doleret, noctu clam ante fores puellae suspendio se liberavit. cui cum funus pro dignitate fortunae per publicum maxima

---

1 urbis in eos quod huc pro casi fluuius albe acc. imperium ***N*** ‖ amadriadum ***M***, amariadum ***N*** ‖ *una sc, cf p 649, 7* **2** felicūq: ***M*** ‖ arbor(um *i r*) ***N*** **3** fuit ***O***, *om V vulgo* ‖ cum *om* ***N*** **4** mutare ***M***, mutare(t *virg del m 1*) ***N***, mutari *V vulgo* ‖ et refugientem ***N*** ‖ sollictudine ass. ur. ***M***, sollicitudo a. aureret (*sic*) ***N*** **5** auum ***N*** ‖ uersus est ***N***, ūsa᾽ (*i e* uersus *ex* uersa *m 1*, uersus *i mg iteravit m 1*) ***M***, conuersus est *V* ‖ rettulit ***N***, retulit ***M V*** **6** feminae *om* ***N*** ‖ solerent ***O*** *V*, solent *vulgo* ‖ iungerentur ***N*** **7** Cypro *V*, cipro ***O***, in Cypro (*sed* Cypro *dativum esse puto*) *vulgo* ‖ Anaxareten *V vulgo*, anaxerethen ***M***, amarethen ***N*** **8** usque in ***N*** **9** uer(*cetera abscisa*) ***N*** Anaxarethen in lapidem *post 697* ***M*** **9** In *om* ***N*** ‖ cipro ***O*** ‖ Anaxarete *V*, anaxarethe ***O*** ‖ An. fuit *V vulgo* **10** *sq* Salaminii *vulgo*, salamin(ii *simillimum est litterae* n, *propterea* salaminii *iteravit i mg m 2*) ***M***, salamina ***N***, Salaminia *V* ‖ quae forma *V vulgo* ‖ formas ***N*** ‖ ceteras gentis eiusdem *Burm*, cæteras gentes eiusdem ***M***, teteras gentes e. ***N***, ceteras gentes eiusdem civitatis (*cf lin 12*) *V vulgo*, cet. virgines e. civ. *mg Micyllianae* ‖ supergressa ***M***, supergressas ***N***, supergressa est *V vulgo* **11** et ut pulchr. emum inhesit (*sic*) propter ***N*** ‖ ita propter *V vulgo* ‖ adspirationem ***O***, aspernationem *V vulgo* ‖ utrorum ***N*** **12** abhominanda ***M*** ‖ qua᾽ cum ***N*** ‖ yphis ***N*** ‖ *fortasse* amore uero **13** *sq* ad eam sibi—incidisset] *sic* ***O***, ad eam (eum *V*) haberet, dolens, quod in tam gravem sortem incidisset *V vulgo* **14** deferenti ***M***, defendenti ***N***, deflenti *conieci* ‖ graui sorte ***O***, grauem sortem *V vulgo*, *sed cf p 664, 13 et 703, 14* ‖ *lacunam statui*, reperisset *vel simile aliquid desiderari puto* **14** *sq* ad extremum *om* ***N*** **15** clam ante *V vulgo*, claman/s/(tes *eras*, s *i r m 2*) ***M***, clamante/ (s *eras*) ***N*** **16** cui (cum *om*) faunus ***N*** ‖ pro dign. fortunae] *sed cf met XIV 699* humili de stirpe creatus, *inde* pro humilitate fort. *vel* non pro dign. fort. *coni Burm* ‖ p plicu᾽ ***N***

frequentia duceretur et illa patientissime ex superiore parte domus prospiceret, ob nimiam crudelitatem animique duritiam in vestigio sui a Venere saxo durata est, ita ut apud Salaminios species eius Prospicientis Veneris nomen acceperit. dehinc Vertumnus rediens
fab 18 in suam speciem Pomona potitus est Post Amulii ac Numitoris, Albanorum regum, interitum Romulus urbis a se conditae cepit imperium. qui cum adversus Titum Tatium pro raptu virginum dimicaret, hostis appropinquavit patriae. quod ut Venus praesensit, portis obseratis una patefacta est Tarpeia virgine prodente patriam. Venus pro filii incolumitate a nymphis, quae proxime Ianum erant geminum, petit auxilium. data ergo venia secundum portam, quam Sabini irrupturi erant, recluso fonte scaturientes aquae, quae latuerant, humo sparsae pressius hostem averterunt; victoriaque Romulus rebus urbis conpositis iura reddens populo, sicut petierat mater, raptus in
fab 19 caelum est, ita ut Quirinus novo nomine vocaretur Hersilia, coniunx Romuli, cum fleret amissum coniugem, a Iunone ei post

---

1 fren(*finis lin*)tia ***N*** ‖ ex superio/re ***M***, exuperiore ***N***, ex superiori *V vulgo* **2** cr/$\overset{u^2}{}$d(o *ex corr m 2*)litatem ***M*** **3** apud *om* ***N*** ‖ salominios ***M*** **4** prospicientis *V vulgo*, prospicientes ***O*** ‖ accepit ***N*** ‖ dehinc ***M V vulgo***, his ***N*** ‖ redigens ***N*** **5** suam spec. ***M V***, (suam *om*) spec. ***N*** ‖ potitus est] uertūnus pomone refert anaxarethe quare saxo durata sit *add i mg m*

Romulus in quirinum *post 771* ***M*** **5** amulli/ (*sed* i *a m 2*) ***N*** **6** reg/u' (n *eras*) ***N*** ‖ condita ***N*** ‖ coepit ***M*** **7** titium ***N*** **8** approp. patriæ *V*, appropinquauit $\overset{i}{\underset{pate}{}}$ ***M***, appr. epatric ***N*** ‖ quod ut V. praesensit] *sic* ***O V vulgo***, *haec del hoc loco et post* patriam (*lin 9*) *transp fort recte Raenerius* **9** p(o *ex* a)rtis ***M*** ‖ tarpeya ***N*** ‖ pro/dente ***N*** **10** quod ut Venus praes., pro *Raenerius* ‖ incolomitate ***O*** ‖ proxime ***O V***, proximae *vulgo* ‖ Ianum *Muncker*, iano ***O V vulgo*** ‖ quae proximae Iano erant, geminum p. auxilium *vulgo* **11** petit ***M***, petiit ***N V vulgo*** ‖ quam *V*, quā ***M***, qua ***N*** **12***sq* sauini ***N*** ‖ irrupturi ***N V***, i///turi ***M***, erupturi *ed Colon* ‖ scaturientes *V vulgo*, scaturentes ***M***, scaturientis ***N*** ‖ lat. humo sparsae pressius hostem auerterunt ***M V***, lat. humo sparsae (pressius *deest*, hostem *vix legi potest*) auerterunt ***N***, lat., erumpebant: quae cum frigidae hostium introitum non prohiberent, ex frigidis in calidas versae hostem a. *vulgo* **13** uictoriaque ***M V vulgo***, uict(o *vel* a)roitaque (victoria itaque *videtur voluisse*) ***N*** ‖ uict. rom. ***O V***, vict. potitus Rom. *vulgo* ‖ *cetera plerumque evanida in* ***N*** **14** (m *ex corr m 2*)ater ***M*** **15** est *om* ***N*** ‖ uo(caretur *abscisum*) ***N***

Hersilia in horā *post 828* ***M*** **15** Ersilia ***M*** **16***sq* ammissum ***N*** ‖ a iunone ei post data (datum ***N V***) inmortalitate (immortalitatem *V*) ***O***, post

data inmortalitate Hora Quirini nuncupata est, quorum templa a populo Romano in colle Quirini constituta sunt.

---

datam ei a Iunone immortalitatem *vulgo* **1** ora quirini ***M V***, hora quirin(i *i r*) ***N*** ‖ a *om* ***N*** **2** quirini ***M***, quirinali ***N V*** *vulgo* ‖ constituta sunt] *scquuntur hi duo versus in* ***M***:

s. uirum² s. ersilia²
Flebat ut amissum coniunx · cū regia iuno
i
Irim ad hersilem descendere limite curuo

sunt hi versus in fine folii 119 recti, folium 119 versum est vacuum. fabulae libri XV cum narrationibus desiderantur in ***O***.

LIBER XV.

1 Calculi nigri in candidum colorem
2 Animae in varias species
3 Panthus in Euphorbum
4 Tempora in species
5 Amnis Lyciae in regionem mutatus
6 Erasinus amnis in regionem similiter aliam
7 Caicum flumen in regionem aliam similiter
8 Amasenum fluvium in terrae speciem
9 Anigrum flumen dulce in aquae amaritudines
10 Hypanis amnis in aquae amaritudinem similiter
11 Antissa et Pharos insulae in scopulos mutatae
12 Leucades insulae tres in montium species et Zancle insula in scopulum
13 Helice et Buris insulae in scopulum similiter
14 Tumulus Troezena in aream mutatus est
15 Lacus in Africa Hammonis in glaciem convertitur
16 Lignum in Athamanta a tactu aquae in ignem
17 Flumen Ciconum bibentes in lapidem mutantur
18 Crathis amnis colorem in varium vertit
19 Salmacis fontem qui contigit, in mollitiem vertitur
20 Lacum Aethiopiae qui bibit, in insaniam vertitur
21 Clitorium fontem qui bibit, odium vini capit
22 Licestium amnem qui bibit, in ebrietatem convertitur

---

de codicibus huius libri cf p 629 ‖ Incipit liber ultimus *L* ‖ *initium novi libri non titulo sed maiore interstitio notatur in P* ‖ *series titulorum desideratur in P* 4 Euphorbum *scripsi*, euphorbiū *L*, Euphorbium *V* ‖ Euphorbus in Pythagoram *vulgo* 5 *sic L V*, Elementa in varias species *vulgo* 6 lyciæ *L V*, Lycus *vulgo* 7 Erasinus *V*, Erasmus *L* 8 Caicum flumen *V*, Caium flumen *L*, Caycus fluvius *vulgo* 9 Amasenum fluuium *L*, Amas. flumen *V*, Amasenus fluuius *vulgo* 10 Anigrum flumen *L V*, Anigrus flumen *vulgo* 11 Hipanis *L V* 12 Anthisa *V*, Anchisa *L* ‖ Antissa, Pharos et Tyros ins. *vulgo* 13 insulae *vulgo*, insula *V*, insule *L* 14 Elyce *L V* ‖ scopulum *L V*, scopulos *vulgo* 15 *sic* (*sed* troezana) *L V*, Area in tumulum mutata *vulgo* 16 Lacus *L V*, Fons *vulgo* 17 *sic L V*, Fons Athamanis lignum accendit *vulgo* 19 Cratis *L*, Gratis *V* ‖ Crathis et Sybaris amnes capillis aureum colorem dant *vulgo* 20 contigit *L*, contingit *V vulgo* 21 *sic L V*, in insaniam aut in soporem *vulgo* 22 Clytorium *V*, Clitonium *L* 23 Licestium *L*, Lincestium *V*, Lyncestium *vulgo*

23 Aqua in urbe Phenea in varias vertitur
24 Symplegades cautes in Ponto in petras redactas
25 Aetna, mons Siciliae, in ignem
26 In Palene urbe Tritonides a tactu in aves
27 Scythides feminae a tactu immutatae veneni
28 Ex vitulis apes nascuntur
29 Ex equo crabrones
30 Ex cancro scorpius
31 Ex tineis agrestibus papiliones
32 Ranae ex limo producuntur
33 Ex carne ursae effigies eius apparet, postea lambendo efficit
34 Apis initio vermis, post in suam speciem venit
35 Aves ex ovi vitello prodentur
36 Ex medulla humana angues nascuntur
37 Phoenix avis ex sanie sua aliam progenerat
38 Hyaena fera in varias figuras
39 Animal ventis in varias species
40 Lynces Liberi ex urina in lapidem
41 Coralium lapis sub aqua mollis est, extra durescit
42 Gentium species in varias
43 Numa Pompilius in aera
44 Egeria post mortem mariti Numae in vallem Aricinam se contulit lugens
45 Hippolytus in deum Virbium

1 phinia *L*, Phinea *V* ‖ Aqua lacus Phenei nocte fit noxia *vulgo* 2 Symphegades *L*, Sinplegades *V* ‖ in ponto *V*, imponto *L*, *om vulgo* ‖ redactas *L V*, redactae *vulgo* 4 Im palena *L*, In Palena *V* ‖ tritonides *L V*, *feminae sc* ‖ *male interpretatus est noster met XV 358, cf ad p 718, 2* ‖ In Pallene urbe Tritoniacae paludis attactu vertuntur homines in volucres *vulgo* 5 *sic L V*, Sc. fem. attactu veneni in aves mutantur *vulgo* 8 schabrones *L*, Scabrones *V* 9 *sic L V*, Bombyces in papiliones *vulgo* 10 producuntur *L*, produntur *V*, *om vulgo* 11 *sic L V*, Ursa lambendo fingitur ex frusto carnis *vulgo* ‖ efficies *L* 12 Apis *L*, Apes *V* ‖ uermes *L V* ‖ Apes initio vermes, postea speciem suam accipiunt *vulgo* 13 Aues *hic addidi*, *om L V* ‖ prodentur *L*, prodentur aues *V* ‖ Aves ex ovi medio *vulgo* 15 Phoenis *L* ‖ sua aliam prog. *L V*, sua renascitur *vulgo* 16 *sic L V*, Hyaena modo mas modo femina *vulgo* 17 Animal ventis (*cf met XV 411 et p 719, 1*) *scripsi*, Anima labentis *L V*, Chamaeleon *vulgo* ‖ in v. species] *sic L V*, in varios colores vertitur *vulgo* 18 *sic L V*, Lynces Liberi urinam vertunt in lapidem *vulgo* 19 sub aqua *V*, *om L* ‖ Coralium ex molli durum *vulgo* 20 *sic L V*, Gentes variantur in species *vulgo* 21 *sic L V*, Omnia, quae nascuntur, transmutantur in dissimiles species *vulgo* 22 Aegeria *L V* ‖ ualle(m *incertum*) aricina *L*, uallem Aritinam *V* ‖ Egeria in vallem Aricinam se contulit *vulgo* 24 hypolitus *L*

46 Egeria nympha, coniunx Numae, in fontem
47 Glaeba in puerum eundem Tagen nomine
48 Iaculum Romuli in arborem
49 Cipi frons in cornua
50 Aesculapius in draconem
51 Caesar in stellam

fab 1 Myscelus, Alemonis filius, procreatus Argis, cum quieti se dedisset, Hercules visus est, qui eum moneret, ut patriam relinqueret et secundum Aesarem amnem consideret. qui cum facere extimesceret, quia lex vetaret deserere patriam et in aliam civitatem transire, rursus admonitus est. metuens itaque penates suos destituit ideoque in iudicium publicum est devocatus. et cum partem pro se populi, partem adversus se haberet, iudicaturis calculi albi ac nigri dati sunt, ut atri damnarent, candidi absolverent. Myscelus itaque praetimens periculum capitis Herculem invocavit, ut laboranti sibi, quia eius iussis obtemperasset, ferret auxilium; cuius preces non in cassum abierunt. nam cum calculi more patriae urna effusi diducti essent, omnes apparuerunt in colorem album conversi. quam ob rem ille metu liberatus per Ionium pelagus navigans cum Italiam venisset et Aesarem amnem attigisset, sicut praeceptum erat, urbem constituit eamque a proximo tumulo, cui Tares Neptuni filius subiectus erat,

fab 2 Tarentum nominavit Pythagoras Samius tyrannidem fugiens cum patriam reliquisset, in Italiam venit et quae didicerat de rerum

---

1 Aegeria *L* ‖ coniux *L* ‖ Egeria in fontem *vulgo* 2 nomine (*coll p 720, 9*) *Ehwald* ‖ eundem itagen nomen *L*, eundem tagen nomme (*sic*) *V* ‖ Gleba in pueri figuram mutata *vulgo* 4 Cipi *scripsi*, cipri *L*, Cippi *V* ‖ fons *L* ‖ Cippus factus cornutus *vulgo* 6 *sic L V*, Iulius Caesar in cometen *vulgo*

Singulis fabulis praeponuntur numeri Latini, non tituli in L ‖ ne numeri quidem exstant in P, sed post singula argumenta additur prior quaeque pars eius versus, quo incipit fabula Ovidiana.

7 Myscelus *ed Colon*, micilus *L P*, Micilius *V*, Mycilus *vulgo* ‖ argis *P V vulgo*, agris *L* 9 esarem *L V*, cesarem *P* ‖ amcēom (*?*) *P* ‖ considere *L* 10 uetaret *P V*, uetarat *L* ‖ diserere *P* ‖ transire *P*, transirēt *L V* 12*sq* et cum—haberet] *sic* (se et pop. *L V*) *P L V*, et cum omnem populum adversus se haberet (*ex met XV 43sq*) *vulgo* 13 iudicaturi *P* 13/15 ac nigri—capitis *om P* 14 micilus (*cf lin 7*) *L V* ‖ praetimens *L V*, pertimescens *vulgo* 15 laborantis quia *P* 17 patriae *L V*, patria *P* ‖ urna effusi diducti *P*, in urna effusi deducti *L V vulgo*, in urnam effusi educti *vel* ex urna effusi *Burm* 19 iolium *P* ‖ cum italiam *P L V*, cum in Italiam *vulgo* 20 esarem *P L V* 21 tares *P L V vulgo, an* Taras? *cf Servius in Aen III 551* ‖ subiectum *P* 22 tarentu *L*, tarnōtum *P* ‖ Queritur interea quis tante ꝛc̀ (*met XV 1*) *add P* 22 Phitagoras *P* 23 didicuit *P*

natura mundique ad modum saeculi aurei docet, ad usus terra necessarios cuncta praebente, saeculo nefas esse animalibus vesci, quae essent consanguineae animae mortalium in proximo tempore et corporibus transfunderentur. postea paullatim concessum est, ut maleficis ferae dolis interceptae occiderentur et mansuetarum fetus, sues, quod fruges satas eruerent, item capri, quod vitem maturam praecerpere assuevissent, ne fructus crescerent **Pythagoram** eundem *fab 3* inducit referentem cuncta rerum temporibus inmutari, siquidem ipse annus vertatur in quattuor species, veris, aestatis, auctumni et hiemis; et quae nascuntur, quoniam in initio prodita teneras inmaturasque species habeant, deinde res crescendo robustae aetatis, novissime senescentis esse. se quoque memoria tenere bello Troiano Euphorbum Panthoidem fuisse et posteaquam a Menelao sit occisus in bello, animam eius in se esse transfusam clipeumque eius, dum in aetates ductus sit, quo usus esset in bello, in templo Iunonis Argivae cognovisse **Ipsa** quoque initia quattuor, ex quibus *fab 4* generantur omnia, transfigurari motibus suis. resolutam enim tellurem in aquas abire, attenuatam efficere ignem, rursus per eundem ordinem retexi, spissatam enim in aera uerti, hunc in aquam, hanc in terram

---

1 mundique admodum *P L V*, mundique, aperit, ad modumque *vulgo* ‖ seculo aureo *P* ‖ terra *vulgo*, terr(a)e *P L V* 1*sq* ad usus quoque necessarios cuncta praebente terra nefas esse *vulgo* ‖ nefas fuerat *P* 3 que essent *P*, quod e. *L V* ‖ in *P L V*, *om vulgo* ‖ quod essent in eis forte consanguineorum animae mortalium *vulgo* 4 et corporibus transf. *P*, et quod (*supra lin scr haec L*) corporibus corpora transf. *L V*, et quod e corp. in corpora animae transf. *vulgo* ‖ postea paull. conc. est *P L V*, postea docet unde occidendorum animalium usus primum inoleverit. nam paull. conc. est *vulgo* 5 maleficis *P L*, maleficiis *V*, maleficae *vulgo* ‖ ferre *L* ‖ decepte *P* ‖ occidentur *P* ‖ *distinxi*, mans. foetus sues, quod *vulgo* 6 sue *P* ‖ eruerunt *P* 7 ne fr. crescerent (crescēt *P*) *P L*, ne fr. cresceret *V*, nec deinde fr. cresceret *vulgo* ‖ Talia constabat certa ⁊c̀ (*XV 58*) *add P*

8 cuncta *L* ‖ immutari *P L V*, mutari *vulgo* ‖ si quid *P* 9 uertatur *P L V*, uertitur *vulgo* ‖ in *om P* ‖ autunni *L* 10*sq* inmaturasque *P*, immutatasque *L V*, imminutasque *vulgo* 11 deinde res cresc. (rescendo *P*) *P L V*, deinde cresc. *vulgo* 12 esse *addidi*, *om P L V*, fieri *add vulgo* 13 Euphorbum *V*, euphorbium *P L* ‖ Panthoidē *V*, in panthoidem *L*, panthidis filium *P* ‖ postquam *P* 13*sq* occisus in bello—esset in bello *habent P V vulgo*, *om L* ‖ O genus attonitum gelide ⁊c̀ (*153*) *add P*

16 I pā (*i e* ipsam *?*) *L* 17 omnia transfigurari *P*, omnia intransfigurari *L*, o. transfiguratis *V* ‖ montibus *P* ‖ resolutam enim tellurem *vulgo*, resoluta enim tellure *L V*, res. utellure (*sic*) *P* 18 aquas *P*, quas *L V* ‖ abire] hītare (*i e* habitare *?*) *P* ‖ attenuatam *vulgo*, attenuata *P L V* ‖ attenuatam aquam efficere; et aera rursus *vulgo* 19 spissatam *scripsi*, spissata *P L V* ‖ aera *P V*, aerea *L* ‖ spissatum ignem enim *vulgo*

abire ceteraque rerum perinde variari, quae tempus aut natura vix acceptas ab initio facies cogat amittere; eadem fluminibus etiam,
fab 5 fontibus ac terrenis locis accidere Amnem Lyciae consumptum
fab 6 ostendit alias apparuisse, alias non Erasinus diu refluens postea
fab 7 Argis est redditus voluntate Iunonis Caicum flumen Mysiae aliis
fab 8 nunc ripis, aliis in initio fluxisse fertur Amasenum flumen Siciliae
fab 9 intumescere, refluere, interdum siccari Anigrum flumen iocundissimam aquam sitientibus praestitisse, posteaquam centauri ab Herculis sagittis confecti cruorem in eo abluerint, aspero advenientes fugasse
fab 10 odore Hypanium Scythiae amnem amari factum liquoris, cum fuerit in initio dulcissimi, ob seminarium Scythiae regionis eiusdem
fab 11 12 Antissa et Pharos, item Tyros in Phoenice, insulae fuerunt Item Leucades insulae tres fuerunt, nunc a fluctibus relictae. item Zancle coniuncta Italiae nunc freto discriminatur; propterea id contigit, quod
fab 13 Latonae sedes est ibi negata Helice et Buris, Achaiae urbes, ponto
fab 14 voratae sunt Tumulum secundum Troezenam urbem in aream

---

1 habire ***P*** ‖ ceteraque ***P V*** *vulgo*, cetera q ***L*** ‖ perinde *V vulgo*, p idē ***P***, deinde ***L*** ‖ tempore ***P*** 2 cogat ***L P***, cogit *V vulgo* ‖ eadem flum. *om* ***P*** ‖ Quatuor eternus genitalia ⁊c̄ (*239*) *add* ***P***

3 licie ***P***, Lyci *Raenerius* 4 alias non] Sic ubi terreno ⁊c̄ (*273*) *add* ***P***

4*sq* Erasinus ***P*** *vulgo*, Erasmus ***L V*** ‖ Er. diu refluens postea argis ***P L V***, Er. in Arcadia fluere visus, modo latens, terrae voragine absumptus postea Argis *vulgo* ‖ Redditus argolicis ⁊c̄ (*276*) *add* ***P***

5 Cai(y)cum ***P V*** *vulgo*, caium ***L***, Caicus *Micyllus* ‖ micie ***P*** ‖ Emissum capitisque sui ⁊c̄ (*277*) *add* ***P***

7 refluens *Burm* ‖ Nec non sicanias ⁊c̄ (*279*) *add* ***P***

7*sq* iocundissimam ***P***, iocundissimum ***L***, iucundissimum *V vulgo* 8 potus quam ***P*** ‖ Ante bibebatur nunc ⁊c̄ (*281*) *add* ***P***

10 Hypanium ***P***, Hipanem ***L V***, Hypanin *vulgo* ‖ amari ***P***, mari ***L***, marini *V vulgo* ‖ liqu. ait *vulgo* 11 seminarium ***P L V***, *an* semimarium *?* ‖ ob fontem regionis eiusdem in eum influentem *vulgo* ‖ Quid non et scithiis ⁊c̄ (*285*) *add* ***P***

12 Antissa *vulgo*, Anthisa ***P L V*** ‖ item Tyros *om* ***P*** ‖ tyros *V*, tiros ***L*** ‖ phoenice ***L V***, phenice ***P***, Phoenicia *vulgo* ‖ fuerunt *sic* ***P L V***, nunc vero continenti coniunctae *add vulgo* ‖ Fluctibus ambite fuerunt (*sic*) ⁊c̄ (*287*) *add* ***P***

13*sq* tres—relictae] *sic* ***P L V***, *t*res in salo sunt nunc, a fluctibus olim relictae *vulgo* 14 olim coniuncta *vulgo* ‖ coniunta ***L*** ‖ ytalie ***P*** ‖ propterea id ***P L V***, quod propt. *vulgo* ‖ contigit ***P*** *vulgo*, contingit ***L V*** 15 sedes *om* ***P*** ‖ Leucada continuam ueteres ⁊c̄ (*289*) *add* ***P***

15 Elice ***P***, Elyce ***L V*** ‖ buris ***L V***, bura ***P*** *vulgo* ‖ Si queris elicen (et *om*) burin ⁊c̄ (*293*) *add* ***P***

16 troezenam ***P L V***, Troezena *vulgo* ‖ in aream redactum *V*, in area redacta ***P***, in aerea redecta ***L*** ‖ ex area factum ait *vulgo* ‖ *etiam hic errasse Lactantium puto*

redactum eruptione spiritus, qui terrae increverat Lacus in Africa *fab 15*
Hammonis solis ortu frigescit obiectuque solis calescit, postmodum
in glaciem vertitur In Athamanta lignum tenuata luna admotum *fab 16*
fonti accenditur Flumen quoque apud Ciconas est, ex quo qui *fab 17*
bibit, in lapidem convertitur Crathis amnis confinis Sybari capillos *fab 18*
aurei coloris efficit Salmacis fons in Caria contactu sui liquoris *fab 19*
cogit in mollitiem corporis obscaeni verti; beneficio Mercurii et Veneris
dicitur esse factum Lacus est in Aethiopia, hausto liquore ad *fab 20*
sitim sedandam aut in insaniam aut in soporem vertit Clitorius *fab 21*
fons in Arcadia vinum in odium adducit, quod Melampus, Amythaonis
filius, Proetidas cum ab insania liberasset, novissime remedia in eum
proiecisse fertur Lyncestius amnis Thraciae hanc vim obtinet *fab 22*
potestate mutata, ut aquam eius bibentes ebrii fiant In Arcadia *fab 23*
secundum Pheneon urbem aquae feruntur, quae potae nocte nocent, luce
autem innocuae cognoscuntur Symplegades cautes in Ponto *fab 24*
concurrentes flatibus solitae moveri nunc fixae fundamentis tenentur
loco Aetna, mons Siciliae, in ignem verti coepit, cum in initio *fab 25*

---

1 qui *vulgo*, que(q;) ***P L***, quae *V* ‖ terr(a)e ***P V*** *vulgo*, terra ***L*** ‖ Est prope pitheam ¬c̀ (*296*) *add* ***P***

1 Lacus ***P L V***, Fons *vulgo* 2 hammonis ***P L V***, Ammonis *vulgo* ‖ solis ortu—calescit] *sic* ***P L V***, solis ortu obituque cal. *vulgo* ‖ Plurima cum subeant ¬c̀ (*307*) *add* ***P***

3*sq* In Athamanta *scripsi*, Athamanta ***P L V*** ‖ acceditur ***L*** ‖ Athamanis Thessaliae regionis fonti lignum tenuata luna adm. accenditur *vulgo* ‖ Admotis athamantis ¬c̀ (*311*) *add* ***P***

4 cyconas ***L V*** ‖ est *om* ***P*** ‖ Flumen habent cicones ¬c̀ (*313*) *add* ***P***

5*sq* Crathis—efficit] *sic fere* ***L V***, Cratis fluuius colorem in uarium uertit ***P*** ‖ Cratis ***L P***, Chratis *V* ‖ amnis et ei conf. Sybaris *vulgo* 6 efficit ***L V***, efficiunt *vulgo* ‖ Cratis et hinc sybaris ¬c̀ (*315*) *add* ***P***

7 beneficio ***P L V***, quod benef. *vulgo* ‖ Quodque magis mirum est ¬c̀ (*317*) *add* ***P***

8 hausto ***P L V***, qui hausto *vulgo* 9 aut in ins ***P V***, aut ins. ***L*** ‖ uertit ***P V*** *vulgo*, peruertit ***L*** ‖ Ethiopesque lacus ¬c̀ (*320*) *add* ***P***

9 Clitorius ***P*** *vulgo*, Clytorius *V*, Clytonius ***L*** 10 arcadia *V*, archadia ***P***, archaida ***L*** ‖ ami(y)thaonis ***P V***, amitheonis ***L*** 11 proetida ***P*** ‖ ab *om* ***P*** ‖ Clitorio quicumque sitim ¬c̀ (*322*) *add* ***P***

12 Lyncestius *vulgo*, Linchestius ***P L***, Lynchestius *V* ‖ Traciæ *V*, tracie ***P L*** ‖ Huic fluit effectu ¬c̀ (*329*) *add* ***P***

14*sq* Pheneon *scripsi*, heneon ***P***, phœnin ***L***, Phœnon *V*, Phenon *vulgo* ‖ nocte pote ***P*** ‖ congnoscuntur ***P*** ‖ Est locus archadie ¬c̀ (*332*) *add* ***P***

15*sq sic* (Simphlegades ***P***) ***P L V***, Ortygia insula olim mobilis erat . Symplegades quoque cautes *sq vulgo* ‖ imponto ***L*** 16 concurrentes *vulgo*, concurrente ***P L V*** ‖ Sic alias aliasq; ¬c̀ (*335*) *add* ***P***

17 *sq pro fab 25 hos versus Ovidianos* (*340 sq*) *tamquam iustam fabulam habet* ***P***:

fab 26 riguerit In Pallene, quae sub Aquilone iacet, Thraciae homines dicuntur in volucres verti, novies cum in Tritonicam paludem mersi
fab 27 sunt Scythides, in Scythia feminae, venenis sparsae corpora
fab 28 inmutant Ex vitulis apes nascuntur, quas Aristaeus fertur inve-
fab 29 30 nisse Ex equo crabrones nasci potuisse primum proditur Cancrum demptis bracchiis si terrae subicias, scorpius nascitur
fab 31 Tineae
fab 32 agrestes, quae folia filis intexunt, in papiliones vertuntur Ranae nascuntur ex limo sine pedibus, mox natando pedes increscunt
fab 33 Ursae carnem pariunt eamque lambendo in figuram sui convertunt
fab 34 Apes in initio truncae ut vermes nascuntur, postea corporis partes ac
fab 35 pennas accipere produntur Pavones, qui in tutela Iunonis habentur, item aquilae Iovis columbaeque Veneris et ceterae volucres ex
fab 36 media parte ovi, quae vitellus vocatur, videntur nasci Ex medulla
fab 37 humana in sepulcris angues proseminantur Phoenix in Assyriae finibus nido ex odoribus facto, cum est senectute pressa, supra recumbit, ex cuius sanie alia renascitur et viribus roborata nidum in urbem effert Solis ibique in templo eius monumentum patris reponit.
fab 38 fertur enim quinque aetatis saecula replere Hyaena fera ex

---

Nec quoque (*sic*) sulphureis ardet fornacibus ethne Ignea semper erit ꝛc̄, *ipsam fabulam 25* Aetna—riguerit *omisit* ‖ Atna *L* ‖ in initio *L*, initio *V vulgo*

1 palle(ne q; *evanida*) *P* ‖ thracie(ae) *L V*, tracie *P*, *om vulgo* 2 cum in] cum apud *P* ‖ tritonicam *L*, heritonides *P*, Tritoniacam *V vulgo* ‖ paludem *om P* 3 sunt *P L V*, sint *vulgo* ‖ Esse uiros fama ē ꝛc̄ (*356*) *add P*

3 fœmine *L V* 4 inmutant] *sic P L V*, se in aves transfigurantes *addunt vulgo* ‖ Haud equidem credo ꝛc̄ (*359*) *add P*

4*sq fab 28 om P* ‖ aristeus *L V*

5 equo] putrefacto *addunt vulgo* ‖ scrabrones *L V*, scrabo *P* ‖ Pressus humo ē ꝛc̄ *add P*

5*sq fab 30* (Cancrum *sq*) *om P* ‖ dentis *L* ‖ subbicias *L*

6*sq* Tinee(ae) agrestes *P L V*, Bombyces *vulgo* ‖ Queq; solēt cesis (*sic*) ꝛc̄ (*372*) *add P*

8 pedes increscunt *om P* ‖ Semina limus hī ꝛc̄ (*375*) *add P*

9 Nec catulus partu ꝛc̄ (*379*) *post fab 33 add P*

10*sq* in initio *P*, initio *L V vulgo* ‖ postea—produntur] *sic L V*, postea corporis parte hac produntur *fort recte P* ‖ Nonne uides ꝛc̄ (*382*) *add P*

11 iunonis *P V*, iouis *L* 12 columque *P* 13 oui quae *L*, iouiq; (*sic*) *P*, oui qui *V vulgo* ‖ Iunonis uolucrē queq; (*sic*) ꝛc̄ (*385*) *add P*

13*sq* Ni sciret fi· certum (*sic*) ꝛc̄ (*388*) *post fab 36 add P*

14 Phoenix *L*, Phenix *P*, Phœnis *V* ‖ ssyriae *L*, assirie *P* 17 urbem *P V vulgo*, orbem *L* 18 enim *om P* ‖ pplere *P* ‖ Hec tam̄ ex aliis ꝛc̄ (*391*) *add P*

18 Hyena *L V*, Hiena *P*

femina in marem vertitur Animal ventis et aura nutritum quod- *fab 39*
cumque contigit coloris eiusdem efficit Lynces, Liberi tutela, *fab 40*
urinam vertunt in lapidem Curalium lapis sub aqua mollis est, *fab 41*
extra durescit Significat gentes variari in species deorum volun- *fab 42*
tate Numa Pompilius propter scientiam rerum a populo Romano *fab 43*
in regnum est receptus. cuius praecepta cum ante dictis haec sunt:
quaecumque nascuntur, haec crescendo et senescendo transmutari in
dissimiles species et post obitum sic consumi, ut aut in terram abeant,
qua corpora sunt, aut in aera, qua spiritu contineri videntur. porro
Helenus, Priami filius, refert Aeneae urbis conditae positionem
Egeria post mortem mariti Numae in vallem Aricinam se contulit *fab 44*
lugens Hippolytus cum propter novercale odium propulsus esset *fab 45*
patria et Troezena proficisceretur, ex inproviso mari elatus taurus,
sicut parens optaverat, gravissimum ei obiecit timorem. exasperatis
equis tractus interiit. quem Aesculapius Dianae voluntate, cuius initio
comes fuerat, reduxit ad superos. hinc eiusdem deae revocatus in
nemus Aricinum mortalitatem exuit. a converso itaque nomine deus
Virbius est nominatus Egeria nympha Numae Pompilii coniunx *fab 46*

---

1 foemina ***L V*** ‖ mare ***P*** ‖ Si tamē ē aliquid ꝛc̃ (*408*) *add* ***P***
1 Animal ***P L***, Camaeleon *V*, Chamaeleon *vulgo* ‖ uertis ***P*** ‖ nutritum ***P L***, nutritus *V vulgo* 2 contigit ***P***, contingit ***L V***, contigerit *vulgo* ‖ efficit ***L V***, efficitur *vulgo, om* ***P*** ‖ Id quoq; qd' uentis ꝛc̃ (*411*) *add* ***P***
2*sq* Ly(i)nces liberi tutela ***P L V***, Lynces, qui sunt in Liberi tutela *vulgo* ‖ Victa racemifero ꝛc̃ (*413*) *add* ***P***
3*sq* Curalium ***P***, coralium ***L V vulgo*** ‖ Sic et coralium (*sic*) quo ꝛc̃ (*416*) *add* ***P***
4*sq* Significat ***P V***, Significaṇt (n *virgula perfossum*) ***L*** ‖ Deseret (*sic*) ante dies (*418, ꝛc̃ deest*) *add* ***P***
5 Nūma ***L*** 8 ita cons. ***P*** 9 qua corp. ***P***, quae corp. ***L V vulgo*** ‖ qua sp. ***P***, quae sp. ***L V vulgo*** 10 Aeneae *V*, aenee ***L***, anee ***P***, ab Aenea *vulgo* ‖ Nunc quoque dardaniam ꝛc̃ (*431*) *add* ***P***
11*sq* Egeria ***P***, Aegeria ***L V*** ‖ in vallem—lugens *V vulgo*, in ualle aricina secū tulit legens (*sic*) ***L***, in ualle aricina p̄ dolore uiri tabescēs in fontē sui nominis est conuersa (*sed cf fab 46*) ***P*** ‖ Talib; atq; aliis ꝛc̃ (*479*) *add* ***P***
12 Hippolytus *V*, Hypolitus ***P L*** 13*sq* patria ***P V***, priā ***L*** ‖ et] ut ***P*** ‖ Troezena *V*, trœcena ***P***, troexena ***L*** ‖ proficiscetur ***P*** ‖ ex] et ***P*** ‖ īprouisu ***P*** ‖ mari' (*i e* maris) ***P*** 14 exasperatis ***L V***, exaspernatis ***P***, et exasperatis *vulgo*, itaque exasp. *Micyllus* 15 equi sde (*sic*) tractus ***P*** 16 eiusdem dee(æ) ***P L V***, ab eadem dea *vulgo* ‖ e. deae numine *Burm*, e. deae voluntate (*cf lin 15*) *malim, sed* eiusdem deae nemus *fort coniungendum est* ‖ reuocatus ***P L V***, evocatus *vulgo* 17 exuit. a] *sic vulgo*, exuit ei ***P L V*** 18 Fando aliquando (*sic*) hypolitum ꝛc̃ (*497*) *add* ***P***
18 Egeria ***P***, Aegeria ***L V*** ‖ coniux ***L***

proditur; quae post viri interitum cum se in nemus Aricinum contulisset, ibi questu adsiduo deflet casum viri fatigans Dianam, eius regionis incolam, adsiduo fletu. novissime lacrimae eius ab eadem dea transmutatae sunt in fontem, qui ex eius nomine nuncupatur

fab 47 Egeria Cum in Tyrrhenia, quae postea Italia dicta est, quidam arator iustum opus in dies redderet, presso vomere glaebam opinione sua ponderosiorem excitavit; cuius dum miratione premeretur, animadvertit eam in figuram pueri esse transmutatam, qui, Etruscorum lingua Tages postea nomine, futurorum scientiam inveniret

fab 48 Romulus, Martis et Iliae filius, cum venaretur, ex monte Aventino persequens aprum fugientem iaculo fixit, quod protinus in colle Palatino haeserit. locus eius montis Scalae Caci, cuius ima pars specu adeo depressa terrae est et conprehensa radicibus. effectum est no-

fab 49 vissime, ut in arborem cornum incremento conversa sit Cipus Genucius ab hoste victor revertens priusquam triumphans portam intraret, animadvertit cornua sibi in temporibus enata. quo prodigio exterritus haruspices cum consuluisset, responsum est, eum, si in urbem intraret, regnaturum. quod ille aversatus patribus convocatis indicavit; ac cum perstitisset patriae numquam se tyrannum futurum, decretum est ei universorum consilio tantum agri, quantum uno die aratro

---

1 proditur que(ae) *habent* ***P L V***, *om vulgo* 2 et ibi ***P*** ‖ deflet ***L V***, deflens ***P***, deflevit *vulgo* ‖ dianam ***P V***, dianem ***L*** 5 Non tū agerie (*sic*), luctus ⁊c̄ (*547*) *add* ***P***

5 tirrhenia ***L***, tīrenia ***P*** ‖ que(ae) postea italia dicta est ***P L***, quae etiam Tuscia (dicta *add V*) est ***V*** *vulgo* 6 presso vomere] *cf georg II 356* 8 tūmutata ***P*** ‖ qui et rusticorum ***P*** 9 inueniret ***P L V***, invenit *vulgo* ‖ Vt nīphas tetigit ⁊c̄ (*552*) *add* ***P***

11 iaculo ***P***, iaculum ***L V*** *vulgo* ‖ fixit ***P***, focit (*sic*) ***L***, fecit ***V***, iecit *vulgo* ‖ quod prot. ***P V***, q(*i e* qui?) prot. ***L***, quod cum prot. *vulgo* ‖ incole ***L*** 12 locus eius montis ***L V***, locus eius monumentis ***P***, loco eius montis *vulgo* ‖ Scalae Caci (*cf Topogr d Stadt Rom p 34 135 O Richter*) *scripsi*, Culetete (*sed* C *virgula perfossum, ut aut* I *ex* C (*vel* C *ex* I) *factum aut* C *deletum videatur*) ***L***, cale caece ***P***, scaletete ***V***, scala facta *Raenerius vulgo* ‖ una ***P*** 13 depressus terre ***P*** ‖ et conprehensa ***P L V***, ut sit comprensa *Raenerius vulgo* 14 incremento ***P L***, in cremento ***V***, *om vulgo* ‖ conuersa ***P V***, concersa (*sic*) ***L***, conversum *vulgo, sed* hasta *vox, quae est apud Ovidium, obversatur nostro* ‖ Vtq: palatinis ⁊c̄ (*560*) *add* ***P***

14 Cipus ***L***, Cypus ***P***, Cippus ***V*** *vulgo* 15 Genucius (*cf Val Max V 6, 3*) *scripsi*, genitius ***P V***, cenitius ***L***, Genutius *vulgo* 16 animauertit ***L*** ‖ in ***P L V***, *om vulgo*, 17*sq* si (in *om*) urbem ***P*** 18 quod ille *vulgo*, quo ille ***V***, quod ·n· (*alias* = enim) ***L***, quo domo ille ***P*** ‖ aversatus *vulgo*, aduersatus ***P L V*** ‖ conuocatus ***L*** 19 perstitisse ***P*** ‖ patre ***P***, *om* ***L V*** *vulgo* 20 quam tum ***L***

posset circumdare, portaque, qua intraturus fuisset, insignis gratia ut aeneis cardinibus aptaretur, in qua ad memoriam posterorum cornutum caput eius exsculperetur Gravis pestilentia Romanis cum *fab 50* incidisset et maxima trepidatio urbem terreret, per legatos oraculum Apollinis consultum est. ex quo responsum, ut Asclepium Epidauro accersirent; nobilissimique legati cum simulacrum dei petitum ad Epidaurios missi essent, stupentibus admiratione deus in draconem versus per medium Epidaurum lapsus navem legatorum conscendit; cum quibus vectus Romam ut delatus est, insulam Tiberis ingressus est ibique se virgultis occuluit, qui locus Draconis vocatur Ovidius *fab 51* opere peracto docet se a chao principium cepisse et ad Caesarem deduxisse, quem gentibus orbis devictis Venus ab inimicorum insidiis avertit; inque filium eius quod epigramma conpeteret, a nobis tale conpositum est.

---

1 insignis gratia (*i e ut insigne, cornua sc, in perpetuum servaretur*) ***P L V***, in signi gratiam factum *vulgo* 2 posteriorum *V* 3 exculperetur *V vulgo*, exculperet ***L***, excluderetur ***P*** ‖ Vt (*sic*) sua flumina ꝯc̀ (*565*) *add* ***P*** 4 urbe *V* ‖ terreret ***P L V***, teneret *vulgo* 5 appollinis ***L*** ‖ asclepium ***P L V***, Aesculapium *vulgo* 6 accersirent ***P L V***, accerserent *Raenerius*, arcesserent *vulgo* ‖ nobile sum̄ique ***P*** 7 epidaurios ***L***, epidaureos***P***, epidauros *V* ‖ missi essent ***P***, misissent ***L V***, venissent *mg ed Micyll*, ivissent *Raenerius vulgo*, fuissent *Burm* ‖ supentibus ***L*** 8 mediam *Burm* 9 insulam ***P***, insula ***L V*** ‖ tiberis ***P***, tyberis ***L***, Thyberis *V* 10 Pandite nūc muse (*622*) ꝯc̀ *add* ***P***

11*sq* per. post docet ***P*** ‖ se a chao *vulgo*, se achaos ***P***, se ad chaos ***L***, se a chaos *V* 12*sq* devictis Venus—conpositum est] *sic* ***L V***, de uictis uenus ab in. ins. qꝛ (*alias* = quia) origines averterit inque filium eī epigramma cōpeteret—conpositum (est *om*) ***P***, devictis Venus post suorum insidias in cometen vertit *vulgo* 13 advertit ***L*** 14 conpositum est] Bachus et alcides cesar ꝯc *add* ***P***, Expliciunt fabulae ouidii · am̄ · finis · *add* ***L*** ‖ *habet epigramma illud post fab 51 in textu Ovidiano* (*ante 745* Hic tamen accessit *sq*) *his verbis V*:

Epigramma.
Bacchus et Alcides Cæsar per gesta deorum
Nomina habent iuncta: sed sua facta magis.

INDEX NOMINUM

confecit

Paulus Klink

stud. phil.

Asteriscus singulis numeris adscriptus spuria indicat. Crux singulis vocabulis adscripta notat corrupta vel dubia. Quae uncinis quadratis includuntur, pertinent ad Lactanti Placidi qui dicitur narrationes; numeri maiores indicant paginas, minores lineas.

Abanteus: Abanteis Argis XV 164.
Abantiades *(Acrisius)* IV 607. — *(Perseus)* IV 673 767a* V 138 236.
Abaris *[6546]*, Abarim V 86.
Abas *Libys* V 126 *[6548]*. — *socius Diomedis* XIV 505. — *Centaurus* XII 306.
Acarnanes: Acarnanum VIII 570.
Acarnania: *[*Acarnaniam *6821]*.
Acastus VIII 306, Acasto XI 409.
Acestes: Acesten XIV 83.
Achaemenia: *[*Achaemeniae *6481]*.
Achaemenides XIV 167 *[7063 7071]*, Achaemeniden XIV 161, Achaemenide XIV 163.
Achaemenius: Achaemenias urbes IV 212.
Achaia IV 606 VIII 268 XIII 325, *[*Achaiae *71615]*.
Achaica dextera XII 70.
Achais: Achaidos VII 504, Achaide V 577. — *[*Achaidum nympharum *6575]*, Achaidas urbes III 511 V 306 XV 293.
Acheloia Callirhoe IX 413.
Acheloias: Acheloiadum XIV 87.
Achelois: Acheloides V 552.
Achelous VIII 549 IX 96 *[6781 6792 16*, Acheloi *65615 68120*, Acheloo *6772 8 67914]*, Acheloe VIII 560 614 IX 68.
Acheron: *[*Acherontis *65611]*, Acheronta XI 504, Acheronte V 541.
Achilles XII 73 126 139 150 162 176 593 XIII 134 179 281 443 500 502 XV 856 *[6939 69712]*, Achillis VIII 309 XIII 107 273 284 *[7005]*, Achilli XIII 133 157 298, Achillem XII 163 582 XIII 301 *[69816]*, Achille *(voc)* XII 191 363 608 XIII 130, Achille *(abl)* XI 265 XII 81 615 XIII 30 597 *[6976 69812 69910 7013]*.
Achillēus: Achillea cuspide XIII 580, Achilleos manes XIII 448.
Achivus: Achivi VII 142 XII

168 XIII 29 88 136 445, [Achivorum 696[8], Achivum 697[12]], Achivis XIII 61 [696[15]], Achivos XII 600 XIV 561. — Achivi populi XIII 113, Achivae pubis VII 56, Achivam gentem XIV 191.
Acis XIII 750 886 896 *bis* [699[8] 702[14] 703[4]], Acidis XIII 757 787[703[2]], Acin XIII 861 *bis* 874 884.
Acmon XIV 484 494 [707[13]], Acmona XIV 497.
Acoetes III 582 696 [645[9], Acoeten 642[8] 645[9]], Acoete *(voc)* III 641.
Aconteus V 201 [654[3]].
Acrisioneus: Acrisioneas arces *(Argos)* V 239.
Acrisioniades *(Perseus)* V 70.
Acrisius IV 608, [Acrisii 661[5]], Acrisio III 559, Acrisium IV 612.
Acrota *(rex Albae)* XIV 617 619.
Actaeon III 230 721 [642[3] 643[8]], Actaeonis III 720, Actaeona III 243 244.
Actaeus *(Atticus)*: Actaea *(Orithyia)* VI 711. — Actaeo vimine II 554, A. sanguine VIII 170, Actaeas arces II 720, Actaeis e fratribus VII 681.
Actiacus: Actiaco Apolline XIII 715.
Actoridae *(Eurytus et Cteatus)* VIII 308.
Actorides *(Patroclus)* XIII 273. — [Actorides Erytus 654[5]], Actoriden Erytum V 79.
Adamans [646[9], Adamantis 648[16]].
Admetus: [Admeti 640[16]].
Adonis X 532 [684[14] 689[8], Adonem 688[9]], Adoni X 543 682 726.
Aeacideia regna *(Aegina)* VII 472.
Aeacides Phocus VII 668, Aeacida *(Phoce)* VII 798, Aeacidae iuvenes VII 49, Aeacidis *(dat)* VIII 4 XIII 33. — *(Achilles)* XII 82 168 613, Aeacidae XII 365 XIII 505, Aeaciden XII 96 603. — *(Peleus)* XI 246 274 389, Aeacidae XI 400, Aeaciden XI 227, Aeacide *(voc)* XI 250.
Aeacus VII 474 479 506 517 864 XIII 25 [672[2] [9], Aeaco 672[10]], Aeacon IX 435 440 XIII 27, [Aeaco 694[10]].
Aeaeus: Aeaeae Circes IV 205.
Aeas *Epiri fl.* I 580.
Aeeta VII 170, [Aeetae 667[3]].
Aeetias *(Medea)* VII 9 326.
Aegaeon: Aegaeona II 10.
Aegaeus: Aegaeo in aequore XI 663, Aegaeas aquas IX 448.
Aegeus VII 402 420 454, [Aegei 671[3] 675[14]], Aegea XV 856, [Aegeo 671[2]].
Aegides *(Theseus)* VIII 174 405 560 XII 237 343.
Aegina: Aeginae *(Asopi filiae)* VII 616 [672[2]], Aeginam *(insulam)* VII 474.
Aegle *soror Phaethontis* [637[2]].
Aegyptius: Aegyptia tellus V 323, Aegyptia coniunx *(Cleopatra)* XV 826.
Aegyptus: [Aegyptum 636[20] 658[5]].
Aello *canis* III 219. — *harpyia* XIII 710.
Aeneades: Aeneaden *(Caesarem)*

XV 804, Aeneadae *(Romani)* XV 682 695.
Aeneas XIII 665 XIV 116 156 456 XV 806 *[701¹⁰ 702² 704¹⁶ 706¹ 707⁷]*, Aeneae XIV 600 XV 762 861 *[704¹³ 708⁵]*, Aeneae *(dat)* XIII 681 XIV 588 XV 437 450 *[702³ 705⁵ 707² 719¹⁰]*, Aenean XIV 78 170 *[706⁷ 708¹ ¹¹]*, Aenea *(voc)* XIV 247, *(abl)* XIV 603 *[707¹⁰ 708⁸]*.
Aeneia nutrix *(Caieta)* XIV 441, Aen. virtus XIV 581.
Aeolia: *[*Aeoliae *668¹⁶]*.
Aeolidae *(Aeoli filii)* IX 507.
Aeolides *(Athamas)* IV 512. — *(Sisyphus):* Aeoliden XIII 26. — *(Cephalus):* Aeolides VI 681, Aeoliden VII 672. — *(Misenus):* Aeolidae XIV 103.
Aeolis *(Alcyone)* XI 573 *[695⁸]*, Aeolidis XI 444.
Aeolius *cf* Aeolus.
Aeolus *(rex Thessaliae): [*Aeoli *661⁹]*. — Aeolius: Aeoliam Pitanen VII 357, Aeolia virgine *(Canace)* VI 116, Aeolii *(Athamantēi)* postes IV 487.
Aeolus *(Hippotades)* XI 748, *[*Aeoli *694¹⁷]*, Aeolon XIV 223 224. — Aeolius: Aeolii tyranni *(Aeoli)* XIV 232, Aeoliis antris I 262.
Aerope: *[*Aeropes *696⁸]*.
Aesacos XI 791, *[*Aesacus *690¹³ 695¹¹ ¹⁷]*, Aesacon XI 762 XII 1.
Aesar: Aesaris XV 22, *[*Aesarem *714⁹ ²⁰]*.
Aesareus: Aesarei fluminis XV 54.
Aesculapius *[714⁵ 719¹⁵]*.
Aeson VII 162 287 292 *[666³]*, Aesonis VII 252 303 *[667¹*, Aesonem *667¹⁴ ²¹ 668¹ ⁴]*, Aesone VII 84 110.
Aesonides *(Iason)* VII 164 VIII 411, Aesoniden VII 60 77 255.
Aesonius heros *(Iason)* VII 156.
Aestas II 28.
Aethalion III 647.
Aethion V 146 *[654⁹]*.
Aethiopia: *[*Aethiopiae *712²¹*, Aethiopiam *651¹⁵*, Aethiopiā *653¹² 717⁸]*.
Aethiops: Aethiopum II 236 IV 669, Aethiopas I 778. — Aethiopes lacus XV 320.
Aethon *Solis equus* II 153 *[637²⁰]*.
Aethra *(mater Thesei): [*Aethrae *675¹⁴]*.
Aetna II 220 V 352 *[713³ 717¹⁷]*, Aetne XIII 877 XV 340, Aetnae XIV 160 *[703³*, *(dat) 658⁸]*, Aetnam XIII 868 XIV 188 *[655¹³]*, Aetnen XIII 770 XIV 1, Aetnā V 442.
Aetnaeus: Aetnaea tellus VIII 260, *[*Aetnaeam insulam *657⁹]*.
Aetolius heros *(Diomedes)* XIV 461.
Aetolus: Aetola arma XIV 528, *[*Aetolarum *(virginum) 679¹²]*.
Africa: *[*Africae *651¹⁴*, Africam *651⁶*, Africā *712¹⁶ 717¹]*.
Agamemnon *[696⁸ 701¹⁵]*, Agamemnonis XV 855 *[697¹ 701¹⁸]*, Agamemnona XIII 184 444.
Aganippe V 312.
Agaue III 725, *[*Agaues *645⁴*, Agauen *645¹⁹]*.
Agenor *rex Phoeniciae [642¹²*,

Agenoris *641*15 17 *650*17*]*, Agenore nata *(Europa)* II 858, Agenore natus *(Cadmus)* III 51, Agenore nate III 97, Agenore III 257. — *Thestii filius [676*18*]*.
Agenoreus: Agenoream domum III 308.
Agenorides *(Cadmus)* III 8 81 90 IV 563. — *(Perseus)* IV 772.
Aglauros II 560 739 749 785, *[*Aglaurus *637*14, Aglauro *639*20, Aglauron *641*8*]*.
Agre *canis* III 212.
Agyrtes V 148 *[654*9*]*.
Aiax *Telamonis filius* XIII 2 28 97 141 219 254 338 340 356 390 *[699*15*]*, Aiacis XIII 152 305 327 *[699*2*]*, Aiaci XIII 17 97 156, Aiacem XIII 164 390, *[*Aiace *699*10 19*]*.
Aiax *Oilei filius* XII 622.
Alastor: Alastora XIII 257.
Alba *urbs Latii* XIV 609, *[*Albae *709*1*]*.
Alba *rex Albae* XIV 612.
Albanus: *[*Albanorum *708*15 *710*6*]*. — Albanos montes XIV 674.
Albula XIV 328, *[*Albulā *708*15*]*.
Alcander: Alcandrum XIII 258.
Alcathoe *(Megara)*: Alcathoen VII 443, Alcathoe *(abl)* VIII 8.
Alce *canis* III 217.
Alcidamas VII 369, *[*Alcidamantis *666*13, Alcidamantem *669*7*]*.
Alcides *(Hercules)* IX 13 51 217 XI 213, Alcidae XII 538, Alcide *(voc)* IX 110.
Alcimedon III 618.
Alcinous: Alcinoi XIV 565 *[708*7*]*.
Alcithoe *Minyae filia* IV 1 274 *[64 6*23*]*.
Alcmaeon: *[*Alcmaeonis *681*20*]*.
Alcmene IX 276 281 313 396 *[681*3*]*, Alcmenae VIII 544 *[681*17, Alcmenam *661*3 681 8 9*]*, Alcmena nate *(Hercules)* IX 23.
Alcon XIII 683, *[*Alcone *702*4*]*.
Alcyone XI 384 416 423 458 544 545 563 661 674 684 746 *[690*12*]*, Alcyonae XI 473, Alcyonen XI 447 567 588 628 *[695*4, Alcyone *(abl) 694*17*]*.
Alemon: *[*Alemonis *714*7*]*, Alemone XV 19.
Alemonides *(Myscelus)* XV 26, Alemoniden XV 48.
Alesus: Alesi XII 462.
Alexander: *[*Alexandri *698*16, Alexandrum *696*7, Alexandro *699*10*]*.
Alexirhoe XI 763, *[*Alexirhoe *(abl) 695*11*]*.
Almo XIV 329, *[*Almone *706*10*]*.
Aloidae *(Otus et Ephialtes)*: Aloidas VI 117.
Alpes II 226.
Alpheias *(Arethusa)* V 487.
Alphenor VI 248 *[663*5*]*.
Alpheos II 250, Alpheus V 599 *[657*11, Alpheo *657*6*]*.
Alpinus: Alpino rigori XIV 794.
Althaea VIII 446 *[676*19*]*.
Amasenus *(cf ad* Amenanus XV 279*)*: *[*Amasenum flumen *712*9 *716*6*]*.
Amathunteus: *[*Amathunteae filiae *686*12*]*.
Amathus *[686*7*]*, Amathunta X 220 531.

Amathusiacus: Amathusiacas bidentes X 227.
Amazon: Amazone natus *(Hippolytus)* XV 552.
Ambracia: Ambraciam XIII 714 *[702¹⁰]*.
Ambracius *[699⁷*, Ambracii *702¹⁰*, *cf* XIII 714*]*.
Amenanus *Siciliae fl.* XV 279.
Ammon *(Iuppiter)* IV 671 V 17 328 XV 309. — *(Cephenus)* V 107.
Amnis I 575 V 623 VIII 577 611.
Amor I 480 532 IV 758 X 26 29, Amoris I 540 V 374, Amorum X 516.
Amphimedon V 75 *[654⁵]*.
Amphion VI 271 *[663⁶]*, Amphionis XV 427, Amphiona VI 402, Amphione VI 221 *[662¹¹]*.
Amphissos IX 356, *[*Amphison *681¹⁴]*.
Amphitrite I 14.
Amphitryon VI 112, *[*Amphitryona *661³]*.
Amphitryoniades *(Hercules)*: Amphitryoniadae XV 49, Amphitryoniaden IX 140.
Amphrisia saxa XV 703.
Amphrysos *Thessaliae fl.* I 580, Amphrysi VII 229.
Ampycides *(Mopsus)* VIII 316 350 XII 524, Ampyciden XII 456.
Ampycus V 110.
Ampyx *Phinei socius* V 184 *[654² ¹⁰]*. — *Lapitha:* Ampyca XII 450.
Amulius: Amuli XIV 772, *[*Amulii *710⁵]*.
Amyclae *urbs Laconicae:* Amyclis VIII 314.
Amyclas *(pater Hyacinthi): [*Amyclae *686⁴]*.
Amycleus *(pater Cyparissi): [*Amyclei *685¹⁰]*.
Amyclides *(Hyacinthus):* Amyclide *(voc)* X 162.
Amycus *Centaurus* XII 245.
Amymone: Amymonen II 240.
Amyntor XII 364, Amyntore cretus Phoenix VIII 307.
Amythaon: *[*Amythaonis *717¹⁰]*, Amythaone natus *(Melampus)* XV 325.
Anaphe: Anaphen VII 461 462.
Anapis V 417 *[655¹⁷]*.
Anaxarete XIV 718 *[704¹⁸ 709⁹]*, Anaxaretae XIV 750, Anaxareten XIV 699 *[709⁷]*.
Ancaeus VIII 401, Ancaei VIII 519, Ancaeo VIII 315 407.
Anchises XIII 640 *[702²]*, Anchisae IX 425 XIII 680 XIV 118, *[*Anchise *701¹⁰]*.
Andraemon *Dryopes maritus* IX 333 363, *[*Andraemonis *681¹²]*. — *rex Aetolorum:* Andraemone natus *(Thoas)* XIII 357.
Androgeus: Androgei VII 458, *[*Androgeum *674¹⁴]*.
Andromeda *[653¹⁹]*, Andromedan IV 671 757 *[651¹⁵ 653¹²]*.
Andros *insula* VII 469 XIII 649 661 *[701¹³]*, Andron XIII 665 *[701¹⁷]*.
Andrus *Anii filius: [*Andrum *701¹³]*.
Anetor (*pro* Onetor, *cf* XI 348): *[694⁸]*.
Anguem tenens *sidus:* Anguem tenentis VIII 182.

Anigros XV 282, *[*Anigrum flumen *712*10 *716*7*]*.
Anio: Anienis XIV 329.
Anius XIII 632 643 *[702*4*]*, Anionis *(pro* Anii*)* *699*5, Anio *(abl)* *701*11 *702*2*]*.
Annus II 25.
Antaeus: Antaeo IX 184.
Antandrus *Troadis oppidum:* Antandro XIII 628.
Antenor: Antenora XIII 201.
Anthedon *urbs Boeotiae:* Anthedone VII 232 XIII 905. — *Glauci pater: [*Anthedonis *703*7*]*.
Anthedonius *(Glaucus): [704*21*]*.
Antigone: Antigonen VI 93 *[660*6*]*.
Antimachus *Centaurus:* Antimachum XII 460.
Antiphates XIV 234 239, Antiphatae XIV 249 XV 717.
Antissa XV 287 *[712*12 *716*12*]*.
Antium XV 718.
Anubis latrator IX 690.
Aolia *(Iphimedia): [*Aoliam *661* 10*]*.
Aonides *(musae)* V 333, Aonidum VI 2.
Aonius *(Hercules)* IX 112, Aonios I 313. — Aonio iuveni *(Hippomeni)* X 589, Aoniis Thebis VII 763, Aonias urbes III 339, Aoniis in undis XII 24, A. oris XIII 682.
Aphareus *Centaurus* XII 341.
Aphareius: Aphareia proles *(Lynceus et Idas)* VIII 304.
Aphidas *Centaurus* XII 317.
Apis IX 691.
Apollineus: Apollinei fratris *(Cauni)* IX 455, A. vatis *(Orphei)* XI 8, Apollineae prolis *(Aesculapii)* XV 533, Apollineam urbem *(Delon)* XIII 631, Apollineos cantus XI 155, Apollineas medullas I 473.
Apollo XI 306 339 *[635*8 10 13 *640*15 *658*6 *663*2 *681*12 *685*11 *690*8 *691*15 *692*10 *696*7 *701*14 *705*10*]*, Apollinis X 209 XIII 174 *[640*15 *642*16 *661*14 *662*10 *663*10 *675*1 *694*15 *701*11 *721*5, Apollini *639*12 18 *691*13, Apollinem *663*11 *691*12*]*, Apolline III 421 VII 389 XIII 715 XV 638 639 *[639*14 *663*18 *670*7 *686*4 *690*23 *693*13 15 *694*7 *698*14*]*.
Appenninigenae Thybridis XV 432.
Appenninus II 226.
Apulus XIV 517 *[704*12 *707*16*]*.
Aquilo *(Boreas): [665*12*]*, Aquilone VII 3 *[718*1*]*.
Arabs: Arabas X 478.
Arachne *[659*2 10 18 *660*11 *662*4*]*, Arachnes VI 5 133 150 *[662*7*]*.
Arcadia: Arcadiae I 689 II 405 IX 192 XV 332 *[634*7 *636*12 15 *638*19, Arcadiā *676*15 *717*10 13*]*.
Arcas *(Ancaeus)* VIII 391. — *Callistus filius* II 468 497, Arcade II 500 *[637*8 *639*5*]*. — Arcadis tyranni *(Lycaonis)* I 218, Arcades *(canes)* III 210.
Arcesius XIII 144.
Ardea XIV 573 580 *[704*15 *708*8 10*]*.
Areos *Centaurus* XII 310.
Arestor: *[*Arestoris *631*14 *636*6*]*.
Arestorides *(Argus):* Arestoridae I 624.
Arethusa V 496 573 599 625 *bis* 642 *[653*9 *656*7 *657*5*]*, Arethu-

sae V 409 *[655²¹*, Arethusā *657⁴]*.
Argi *cf* Argos.
Argiodus *canis* III 224.
Argiphontes *[636⁷]*.
Argivus: *[*Argivae Iunonis *715 ¹⁶]*.
Argo XV 337.
Argolicus: Argolicae paelicis *(Ius)* I 726, A. urbis IV 609, Argolicam classem XIII 659, Argolico Alemone XV 19, A. igne XIV 444, Argolica Phoronide II 524, Argolicos duces XII 627, Argolicas portas III 560, A. urbes VIII 267, A. fossas XII 149, Argolicis in arvis XV 276.
Argolis Alcmene IX 276 313.
Argos II 240 VI 414, Argis XV 164 *[714⁷ 716⁵]*.
Argus *Ius custos* I 625 664 680 *[631¹⁴ 636¹⁸]*, Argo I 624 635 636, Argum I 670 *[636⁶ ⁸ ¹¹]*, Arge I 720, Argo II 533. *cf* Arestorides.
Ariadne *[674⁴*, Ariadnae *675¹⁵]*.
Aricinus: Aricinae vallis XV 488, *[*Aricinam vallem *713²² 719¹¹*, Aricinum nemus *719¹⁷ 720¹]*.
Aristaeus *[718⁴*, Aristaei *642³ 643⁸]*.
Armenius: Armeniae tigres VIII 121 XV 86.
Arne *[666²⁶ 671¹⁷]*, Arnen VII 465.
Asbolos *canis* III 218.
Ascalaphus V 539 *[653⁷ 656¹¹]*.
Ascanius: Ascanii XIV 609, Ascanium XIII 627, *[*Ascanio *701¹⁰]*.
Asclepius *(pro* Aesculapius*)*: *[639¹⁴*, Asclepio *640¹⁰*, Asclepium *721⁵]*.
Asia: Asiae XIII 484, *[*Asiam *682⁶]*.
Asis: Asida terram V 648, Aside terra IX 448.
Asopiades *(Aeacus)* VII 484.
Asopis *(Aegina):* Asopidos VII 616, Asopida VI 113 *[661⁵]*, *[*Asopidem insulam *672³]*.
Assaracus XI 756.
Assyriă: *[*Assyriae *718¹⁴]*.
Assyrius V 60, Assyrii XV 393, *[*Assyriorum *660⁸]*.
Asterie: Asterien VI 108 *[661¹]*.
Astraea virgo I 150.
Astraei fratres *(venti)* XIV 545.
Astreus V 144.
Astyages V 203 205 *[654⁴]*.
Astyanax XIII 415, *[*Astyanactis *700⁵]*.
Astylos XII 308.
Astypaleia regna VII 461 462.
Atalanta X 565 598 *[684¹³*, Atalante *676¹⁵ 688¹¹]*.
Athamanes: Athamanas XV 311.
Athamanta *[712¹⁷ 717³, cf ad* XV 311*]*.
Athamantēus: Athamanteos sinus IV 497.
Athamantiades *(Palaemon)* XIII 919.
Athamas III 564 IV 489, Athamantis IV 420 *[650⁵]*, Athamanta IV 467 471 *[650²]*.
Athenae V 652 VI 421 VII 507 VIII 262 XV 430, *[*Athenarum *660¹]*, Athenas VII 723 *[664¹⁴ ¹⁵ 665¹⁴ 670¹³ 671¹⁸ 672¹⁴ 675¹⁶ 677²*, Athenis *641⁵ 664¹¹]*.
Atheniensis *[676⁶*, Athenien-

sibus *(dat) 675*[10], *(abl) 674*[15 16]*]*.
Athis Indus V 47 *[654*[5]*]*, Athin V 63 72.
Athos II 217, Athon XI 554.
Atlans (Atlas IV 632 646 657 VI 174) II 296 IV 644 IX 273 *[646*[18] *651*[8]*]*, Atlantis II 742 IV 628 653 XV 149, Atlante IV 772.
Atlantiades *(Mercurius)* I 682 II 704 834 VIII 627, *(Hermaphroditus)* IV 368.
Atlantis: Atlantide Maia II 685.
Atracides *(Caeneus)* XII 209.
Atreus XV 855, *[*Atrei *696*[8]*]*.
Atrides *(maior et minor)* XII 623. — *Agamemno* XIII 189 230 365 439 655. — *Menelaus:* Atridae XIII 359 XV 162, Atridae *(dat)* XV 805.
Atticus: Attica puppis VII 492, *[*Atticae regionis *672*[11]*]*.
Attis Cybeleius X 104 *[684*[4] *685*[9]*]*.
Augustus: Auguste I 204, Augusto XV 860. — Augustum caput XV 869, postibus Augustis I 562.
Aulis: Aulida XIII 182, Aulide XII 10 *[696*[9]*]*.
Aura *[673*[4]*]*, Auram VII 856.
Aurora II 113 III 150 IV 630 V 440 VII 209 703 721 XIII 621 XIV 228 XV 665, Aurorae IV 630 VII 835 XIII 594 *[673*[9] *701*[2]*]*, Aurorae *(dat)* XIII 576, Auroram XI 296 598, *[*Aurorā *666*[28] *672*[11]*]*. *cf* Pallantias.
Ausonius: Ausoniae terrae XIV 7, Aus. gentis XV 647, Ausonio Peloro V 350, Ausonium litus XIV 77, Ausonia rate XV 693, Ausoniae naides XIV 786, Ausonios portus XIII 708, Ausonias opes XIV 772, Ausoniis terris XIV 320.
Auster: Austro I 66.
Autolycus XI 313, Autolyci VIII 738 *[678*[6], Autolycum *693*[14]*]*.
Autonoe III 720, *[*Autonoes *642*[3] *643*[9], Autonoe *(abl) 645*[20]*]*.
Autonoeius heros *(Actaeon)* III 198.
Autumnus II 29.
Aventinus *rex Albae [708*[16]*]*, Aventino XIV 620. — *mons: [*Aventino *720*[10]*]*.
Avernalis: Avernales nymphas V 540.
Avernus: Avernae Iunonis XIV 114, Avernas valles X 51. — Averna *(Tartarus)* XIV 105.

Babylonius: Babylonius Euphrates II 248, Babylonia Derceti IV 44, B. Thisbe IV 99, *[*Babyloniae urbis *647*[6], Babyloniā *(Derceti) 647*[3]*]*.
Bacchae: *[*Bacchis *691*[4]*]*.
Bacchēus: Bacchei ululatus XI 17, Bacchea sacra III 691.
Bacchiadae V 407.
Bacchicus: Bacchica sacra III 518.
Bacchus III 572 629 630 IV 273 VI 488 XI 134, Bacchi III 317 IV 416 523 765 VI 587 598 VII 450 XII 578 XV 114, Baccho XI 85 XV 413, Bacchum III 573 IV 2 11, Bacche IV 523 VI 596 XIII 669, Baccho III 421 XIII 639.

Bactrius V 135.
Balearica funda II 727 IV 709.
Battus *[637¹³ 640¹⁹]*, Battum II 688.
Baucis VIII 631 640 682 714 *[674⁹ 677¹⁹*, Baucidis *674⁹]*, Baucida VIII 715, Baucide VIII 705 *[677¹³]*.
Belides *(Danaides)* IV 463 X 44.
Bellona V 155.
Belus: *[*Beli *648²]*, Belo IV 213.
Berecyntius heros *(Midas)* XI 106, Berecyntia tibia XI 16.
Beroe III 278.
Bienor *Centaurus:* Bienoris XII 345.
Bisaltis *(Theophane):* Bisaltida VI 117 *[661¹⁰]*.
Bistonius: Bistoniis viris XIII 430.
Boebe: Boebes VII 231.
Boeota tellus XII 9.
Boeotia II 239 *[642²⁰*, Boeotiae - *696¹⁴]*.
Boeotius: *[*Boeotio Therse *702¹]*, Boeotia moenia III 13.
Bona Copia IX 88.
Bootes *sidus* X 447, Booten VIII 206, Boote II 176.
Boreas I 65 VI 702 XIII 418, Boreae VI 682.
Britanni: Britannos XV 752.
Bromius: Bromium IV 11.
Bromus *Centaurus:* Bromum XII 459.
Broteas *Cephenus* V 107 *[654⁷]*. — *Lapitha:* Brotean XII 262.
Bubasides *(Cariae)* nurus IX 644.
Bubastis *dea Aegyptia* IX 691.
Buris *[712¹⁴ 716¹⁵]*, Burin XV 293.
Busiris: Busirin IX 183.
Butes: Buten VII 500.
Buthrotos *Epiri urbs* XIII 721.
Byblis IX 454 455 533 656 663 *[682⁷ bis*, Byblidis *679¹⁰]*, Byblida IX 453 467 643, Bybli IX 581 651.

Cacus: *[*Caci *720¹²]*, *cf* Scalae Caci.
Cadmeis: Cadmeida *(Semelen)* III 287. — Cadmeida arcem VI 217, Cadmeida domum IV 545, Cadmeides matres IX 304.
Cadmus III 14 24 115 IV 572 *[642¹⁵ 646¹⁶ 650¹⁷]*, Cadmi III 174 IV 470 VI 177 *[643¹³]*, Cadmo III 3 *[643⁶]*, Cadme III 131 138 IV 591 592.
Caeneus VIII 305 XII 179 459 476 490 497 514, Caenea XII 172 173, Caeneu XII 531.
Caenis XII 189 195 201 471 *[696⁵*, Caenin *697¹⁵]*, Caeni *(voc)* XII 470.
Caesar XV 746 *[714⁶]*, Caesaris XV 750 845, *[*Caesarem *721¹¹]*.
Caesareus: Caesarea *(Augusti)* Vesta XV 865, Caesareo *(dictatoris)* sanguine I 201, Caesareos *(Augusti)* penates XV 864.
Caicus II 243 XII 111, Caicum XV 278, *[*Caicum flumen *712⁸ 716⁵]*.
Caieta: Caietam XIV 443.
Calais VI 716 *[659⁹*, Calain *665¹⁶]*.
Calaurea: Calaureae VII 384, *[*Calauream *670³]*.
Calaus *pater Perdicis: [*Calai *676⁵]*.

Calchas *[696¹², Calchante 696 ¹⁶]*.
Calliope V 339, *[*Calliopes *690¹⁴]*.
Callirhoe IX 414 *[681¹⁹*, Callirhoes *679⁹]*, Callirhoe geniti IX 432.
Callisto *[637⁷ 639⁹*, Callistus *638²⁰]*.
Calydon VI 415 VIII 270 526, Calydonis VIII 495, Calydona IX 147.
Calydonia: *[*Calydoniae *676¹³]*.
Calydonis: Calydonida *(Deianiram)* IX 112. — Calydonides matres VIII 528.
Calydonius heros *(Meleager)* VIII 324, Calydonius amnis *(Achelous)* VIII 727 IX 2, Calydonia hasta XV 769, *[*Calydonio apro *677¹]*, Calydonia regna XIV 512.
Calymne VIII 222.
Camenae XIV 434, Camenis XV 482.
Canache *canis* III 217.
Canens XIV 338 *[704¹⁰ 706¹² 707⁴ ⁶]*, Canentis XIV 417, Canenti XIV 383, Canentem XIV 381 433.
Canopus: Canopo XV 828.
Capaneus IX 404.
Capetus XIV 613.
Caphereus XIV 481, Capherea XIV 472.
Capitolium: Capitolia I 561 II 538 XV 589 828 841.
Capreae: Capreas XV 709.
Capys *rex Albanorum* XIV 613 614. — *pater Laomedontis: [*Capys *(gen) 692⁹]*.
Cares: Caras IV 297 IX 645.
Caria: *[*Cariae *649²*, Cariam *649⁵ 682¹²*, Cariā *717⁶]*.
Carpathius vates *(Proteus)* XI 249.
Carthaeus: Carthaea arva X 109.
Cartheius: Cartheia moenia VII 368.
Cassiope IV 738, *[*Cassiopes *653¹²]*.
Cassiopia *(pro* Cassiope*): [*Cassiopiā *651¹⁸]*.
Castalius: Castalio antro III 14.
Castor: Castore XII 401.
Castrum XV 727.
Caucasium Abarim V 86.
Caucasus II 224, Caucason VIII 798.
Caulon *Bruttiorum oppidum:* Caulona XV 705.
Caunus *[682⁷]*, Cauni IX 580, Caune IX 488 489, Cauno IX 453.
Caystros V 386, Caystro II 253.
Cea *(Ceos):* Ceae VII 368 *[685 ¹¹]*.
Cebrenis *(Hesperie):* Cebrenida XI 769.
Cebrenus: *[*Cebreni amnis *695 ¹¹]*.
Cecropides: Cecropidae VII 502, Cecropida *(voc)* VIII 551, Cecropidas VII 671, Cecropidis VII 486.
Cecropis II 806, Cecropidum VI 667.
Cecropius: Cecropio Eumolpo XI 93, Cecropia arce VI 70, Cecropios portus VI 446.
Cecrops: Cecropis II 784 XV 427 *[637¹⁴ 639²⁰ 641⁷]*, Cecrope II 555 797.
Celadon *Phinei socius* V 144. — *Lapitha:* Celadontis XII 250.

Celennia praerupta XV 704.
Celmis: Celmi *(voc)* IV 282.
Celmus *(pro* Celmis*):* *[646⁹,* Celmi *(gen) 648¹⁶].*
Cenaeus *(Euboicus):* Cenaeo Iovi IX 136.
Cenchreis X 435, *[*Cenchreidis *687⁸].*
Centaurus: Centauri II 636, *[*Centauro *680⁴],* Centauri *(plur)* IX 191 *[698¹],* Centaurorum XII 219, Centauros XII 536 *[697¹⁹].*
Cephalus VI 681 VII 502 512 666 865 *[666²⁸ 672⁹ ¹⁴ 673⁵,* Cephali *673²],* Cephalo VIII 4 *[672⁹ 673 ⁸],* Cephalum VII 493 495 665.
Cephenes *(Aethiopes):* Cephenum V 1 97.
Cephenus *(Aethiopius):* Cepheni proceres IV 764.
Cepheus IV 738 V 12 44, *[*Cephei *653¹² ¹⁸],* Cephea V 42, *[*Cepheo *651¹⁸ 653¹⁷].*
Cephēus: Cephea arva IV 669.
Cephisias ora VII 438.
Cephisis: Cephisidas undas I 369. — *nepos Cephisi [*Cephisis *666 ¹⁹].*
Cephisius *(Narcissus)* III 351.
Cephisos III 343, Cephisi III 19 *[642⁷],* Cephison VII 388 *[670⁶,* Cephiso *644¹⁰].*
Cerambus *[666⁶ 668¹⁴],* Cerambi VII 353.
Cerastae X 223 *[686¹¹].*
Cerbereus: Cerberei oris IV 501, Cerbereos rictus XIV 65.
Cerberus IV 450 *[684²,* Cerberi *666²⁴],* Cerberon VII 413, *[*Cerberum *684²⁰],* Cerbere IX 185.
Cercopes *[704⁴ 705⁶],* Cercopum XIV 92.
Cercyon: Cercyonis VII 439 *[671¹²].*
Cerealis Eleusin VII 439, Cereale nemus VIII 741, Cerealia semina I 123, C. dona XI 122, C. munera XI 121 XIII 639.
Ceres V 341 572 660 IX 423 *[655²¹ 657⁴ 678¹⁶],* Cereris III 437 V 109 343 376 415 655 VIII 814 X 74 431 XI 112 *[655¹² 658⁸ 678⁷ 688¹ 689¹¹],* Cereri V 533 VIII 274 771 *[656⁸ ¹⁴],* Cererem VIII 292 778 785 *[661¹²,* Cerere *657¹²].*
Ceus: Ceae gentis X 120, *[*Ceam urbem *669⁷,* Ceae matronae *690³ 691¹, sed cf* XI 69*].*
Ceyx XI 272 411 561 739 *[690¹² 694¹⁴],* Ceycis XI 544 587 653 673 *[695⁹],* Ceyca XI 544 658 727 *[693¹¹ 694⁸],* Ceyce XI 461 685.
Chaonia: *[*Chaoniam *702¹¹].*
Chaonis arbor X 90.
Chaonius Molpeus V 163. — Chaonios sinus XIII 717.
Chaos *[631¹ ¹⁶].*
Charaxus *Lapitha:* Charaxi XII 272.
Chariclo II 636, *[*Chariclus *640⁹].*
Charops: Charopem XIII 260.
Charybdis VII 63 VIII 121 XIII 730, Charybdim XIV 75.
Chersidamas: Chersidamante XIII 259.
Chimaera IX 647. — Chimaeriferae Lyciae VI 339.
Chione XI 301, *[*Chionem *693¹²].*
Chiron *Centaurus:* Chironis II 630 *[637¹² 640⁹],* Chirona VI

126 *[640¹² 662³*, Chironem *639 ¹⁶]*.
Chius: Chiae telluris III 597.
Chromis *Phinei socius* V 103 *[654⁷]*. — *Centaurus:* Chromim XII 333.
Chromius *Thebanus [643⁶]*. — *Lycius:* Chromium XIII 257.
Chryse: Chrysen XIII 174.
Cicones XV 313, Ciconum VI 710 X 2 XI 3 *[712¹⁸*, Ciconas *717⁴]*.
Cilicia: *[*Ciliciam *642¹⁴]*.
Cilix Taurus II 217. — *Agenoris filius [642¹⁴]*.
Cilla: Cillan XIII 174.
Cimmerii: Cimmerios XI 592.
Cimolus: Cimoli VII 463.
Cinyphius Pelates V 124, Cinyphii chelydri VII 272, Cinyphium Iubam XV 755.
Cinyras *rex Cyprius* X 299 356 361 472, Cinyrae X 338 *[684¹² 687⁸ 688⁷]*, Cinyrae *(dat)* X 338, Cinyram X 343 438 *[688² ¹⁰]*, Cinyra *(voc)* X 380 464. — *rex Assyrius: [*Cinyrae *660⁸]*, Cinyran VI 98.
Cinyreius iuvenis *(Adonis)* X 712, Cin. heros X 730, Cinyreia virgo *(Myrrha)* X 369.
Cipus *(Genucius Cipus)* XV 565 609 *[720¹⁴]*, Cipi XV 580 *[714⁴]*, Cipe XV 581 617.
Circaeus: Circaea tellus XV 718, Circaeo litore XIV 248, Circaea moenia XIV 253, C. arva XIV 348.
Circe XIV 25 312 385 *[706⁶ ¹³]*, Circes IV 205 XIII 968 XIV 10 69 71 247 294 *[657² 706⁷*, Circae *648²]*, Circen XIV 290 376 399 *[704²³*, Circe *(abl) 705⁴ 706⁴]*.
Cisseus *pater Hecubae: [*Cissei *700¹³]*.
Cithaeron II 223 III 702, *[*Cithaerona *645¹⁹]*.
Clanis *Phinei socius* V143 *[654⁹]*, Clanin V 140. — *Centaurus:* Clanin XII 379.
Clarius *(Apollo):* Clarium deum XI 413.
Claros I 516.
Cleonae VI 417.
Clitorius *(Arcadicus)* fons *[717⁹*, Clitorium fontem *712²²]*, Clitorio fonte XV 322.
Clymene I 765 II 37 43 333 IV 204 *[637¹⁶*, Clymenae *637¹ 648²]*, Clymenen I 756.
Clymeneia proles *(Phaethon)* II 19.
Clymenus *Phinei socius [654⁶]*, Clymeni V 98.
Clytie IV 206 234 *[646⁶ 648⁶ ¹⁰*, Clytiae *648²]*, Clytien IV 256.
Clytius *[654⁹]*, Clytii V 142, Clytium V 140.
Clytus *Phinei socius [654⁶]*, Clytum V 87. — *Pallantis filius:* Clyton VII 500.
Cocalus VIII 261, *[*Cocalum *676⁵]*.
Coeranus: Coeranon XIII 257.
Coeus: Coei VI 366 *[663¹⁰]*, Coeo VI 185.
Colchis *(Medea)* VII 301 348, Colchide VII 296 331.
Colchus: Colcha litora XIII 24, Colchis venenis VII 394. — Colchi VII 120, *[*Colchos *667²]*.
Colophonius Idmon VI 8.
Combe VII 383 *[666¹⁶ 670²]*.
Cometes *Lapitha:* Cometen XII 284.

Copia Bona IX 88.
Corinthiacus: Corinthiaci ponti XV 507.
Corinthus VI 416, *[*Corinthum *667*[11]*]*, Corintho V 407.
Cornucopia *[680*[2]*, cf* IX 88 Bona Copia*]*.
Coroneus II 569, *[*Coronei *637*[10] *639*[12 17]*]*.
Coronidae *[702*[7]*,* Coronidas *699*[6]*, cf* XIII 698 Coronos iuvenes*]*.
Coronides *(Aesculapius):* Coroniden XV 624.
Coronis *(Phlegyae filia)* II 542, Coronida II 599 *[639*[11]*]*.
Coronis *Coronei filia in cornicem mutata [637*[10] *639*[17 22]*]*.
Coronos iuvenes XIII 698.
Corycides: Corycidas nymphas I 320.
Corythus *Libys:* Corythi Marmaridae V 125. — *Paridis filius [666*[9]*]*, Corythi VII 361 *[669*[1]*]*. — *Lapitha* XII 292, Corythum XII 290. — *Phinei socius [654*[8]*]*.
Cous: Coae matres VII 363, *[*Coae matronae *666*[11] *669*[3]*]*.
Cragus: Cragon IX 646.
Crantor XII 367, Crantoris XII 361.
Crataeis *(Scylla): [*Crataeidis *703*[15]*]*, Crataeide XIII 749.
Crathis *Lucaniae fl.* XV 315 *[712*[19] *717*[5]*]*.
Credulitas XII 59.
Crenaeus *Centaurus:* Crenaee XII 313.
Creon *pater Creusae: [*Creonte *670*[11]*]*.
Cressa IX 703.
Cretaeus: Cretaei tauri VII 434, Cretaeas urbes IX 666.
Crete VIII 118 IX 668 735, Creten VIII 99 183 XV 540, Cretam XIII 706 *[641*[19] *675*[14] *702*[8]*]*, Crete *(abl)* XV 541 *[683*[1]*,* Cretā *682*[6]*]*, † Cretes VII 223.
Crocale III 169.
Crocos: *[*Crocus *646*[10]*]*, Crocon IV 283, *[*Croco *648*[17]*]*.
Cromyon: Cromyona VII 435.
Croton: Crotonis XV 15 55.
Cthonius *Centaurus* XII 441.
Cumae: Cumarum XIV 104.
Cumaeus: Cumaea virgo XIV 135, Cumacae Sibyllae XV 712, Cumaea duce XIV 121.
Cupido IV 321 V 366 VII 73 X 311, Cupidinis I 453 IX 543 *[688*[11]*]*, Cupido *(voc)* IX 482, *[*Cupidinibus *(Phanoclis) 638*[17]*]*.
Cures: Curibus sati XIV 778 XV 7.
Curetes: *[*Curetum *648*[17]*]*, Curetas IV 282.
Curetis: Curetida terram *(Cretam)* VIII 153.
Cyane V 412 425 *[653*[5]*]*, Cyanes V 409, Cyanen V 465 *[655*[19]*,* Cyane *(abl) 655*[17]*]*.
Cyanee *Maeandri filia* IX 452.
Cybele: *[*Cybeles montis *685*[8]*]*.
Cybeleius Attis X 104, Cybeleia frena X 704.
Cyclades: Cycladas II 264.
Cyclops XIII 755 780 876 882 *[702*[16]*]*, Cyclopis XIII 744 756 XIV 174 249, *[*Cyclopem *706*[3]*]*, Cyclope XIII 860, Cyclopum I 259 III 305 XIV 2 XV 93.

Cydonaeus: Cydonaeas *(Creticas)* pharetras VIII 22.
Cygneia tempe VII 371.
Cygnus *Stheneli filius* II 367 377 *[637⁶ 638¹¹]*. — *Apollinis filius [666¹⁴ 669⁹*, Cygni *669⁸*, *cf* VII 371 Cygneia tempe*]*.
Cygnus *Neptuni filius* XII 72 171 *[696⁴]*, Cygni XII 150, Cygno XII 76, Cygnum XII 75 101 122 125 138 *[697⁵ 698¹²]*, Cygno XII 164 *[697¹²]*.
Cyllarus *Centaurus:* Cyllaron XII 408, Cyllare XII 393 421.
Cyllene VII 386, Cyllenen V 607 *[670⁴]*, Cyllene *(abl)* I 217.
Cylleneus: Cylleneo vertice XI 304.
Cyllenis: Cyllenide harpe V 176.
Cyllenius *(Mercurius)* I 713 II 720 818 V 331 XIII 146 XIV 291.
Cymelus *Lapitha:* Cymeli XII 454.
Cynthia *(Diana)* II 465 VII 755 XV 537.
Cynthus II 221, Cynthi VI 204.
Cyparissus X 130 *[684⁵ 685¹⁰]*, Cyparisse X 121.
Cyprius: Cypriae telluris X 645, Cyprio fratre *(cane)* III 220.
Cypros: *[*Cypri *684⁸ 689¹]*, Cypron X 718, Cypro X 270 XIV 696 *[686⁸ 687⁷ 709⁷ ⁹]*.
Cytherea *(Venus)* X 640 717 XIV 487 XV 803 816.
Cythereias: Cythereiadas columbas XV 386.
Cythereis *(Venus):* diva Cythereide IV 288.
Cythereius: Cythereia *(Venus)* IV 190. — Cythereius heros *(Aeneas)* XIII 625 XIV 584, Cythereia litora X 529.
Cythnus: Cythnum VII 464, Cythno V 252.
Cytoriacus: Cytoriaco pectine IV 311, C. monte VI 132.

Daedalion XI 295 340 *[690¹⁰ 694⁴*, Daedalionis *693¹²]*.
Daedalus VIII 159 166 183 250 IX 742 *[675¹⁹ 676⁴*, Daedali *675¹³]*, Daedalon VIII 261, Daedale VIII 240, *[*Daedalo *675¹¹ 676⁸]*.
Damasicthon *[663⁵]*, Damasicthona VI 254.
Danae IV 611, *[*Danaes *651¹ 653¹³]*, Danaen VI 113 XI 117 *[661⁵*, Danae *(abl) 655¹]*.
Danaeius heros *(Perseus)* V 1.
Danai XII 13 XIV 472, Danais XII 69 XIII 134 327, Danaos XIII 181, Danais XIII 238.
Danaus: Danaam rem XIII 59, Danaas classes XIII 92, D. dextras XIV 467.
Daphne I 452 *[631¹⁰ 635¹¹]*, Daphnes I 490.
Daphnis *[646⁷]*, Daphnidis Idaei IV 277, *[*Daphnide *648¹⁴]*.
Dardanis: Dardanidas matres XIII 412.
Dardanius: Dardaniam Romam XV 431, Dardanio vate *(Heleno)* XIII 335, Dardanio Iulo XV 767.
Daulis: Daulida V 276 *[655⁶]*.
Daunius: *[*Dauniae regionis *707¹⁴]*.
Daunus: Dauni XIV 510, Dauno XIV 458 *[707⁹]*.
Deianira IX 9 138 *[679¹² 680¹²*

681[2], Deianirae *680*[8], Deianiram *680*[4]*]*.
Deion *pater Cephali:* *[*Deionis *672*[9]*]*.
Deionides *(Miletus, filius Deiones):* Deioniden IX 443.
Deiphobus: Deiphobum XII 547.
Delia *(Diana)* V 639.
Delius *(Apollo)* I 454 V 329 VI 250 XI 174 XII 598 XIII 650.
Delos VI 191 333 VIII 221, Delon XV 541, Delum III 597 IX 332, Delo XV 541.
Delphi X 168, Delphos IX 332 XV 144 631 *[694*[16] *701*[11]*]*, Delphis XI 304.
Delphicus: Delphice *(Apollo)* II 543 677. — Delphica tellus I 515, Delphica templa XI 414.
Demoleon *Centaurus* XII 356, Demoleonta XII 368.
Deois *(Proserpina):* Deoida VI 114 *[661*[7]*]*.
Deoius: Deoia quercus VIII 758.
Dercetis *[646*[2]*, (gen) 646*[3]*]*, Derceti *(voc)* IV 45.
Deucalion I 318 350 *[635*[1], Deucalionis *668*[14], Deucalione *631*[8] *635*[6]*]*.
Deucalioneas undas VII 356.
Dia *(Naxos):* Diam III 690 VIII 174 *[675*[17]*]*.
Diana II 451 V 619 VIII 353 XII 35 *[639*[1] *643*[7] *655*[12] *658*[6] *663*[2] [7]*]*, Dianae I 695 II 425 III 185 252 VII 746 VIII 272 579 IX 89 X 536 XIV 331 XV 196 489 *[638*[22] *662*[10] *673*[1] *694*[1] *719*[15]*]*, Dianae I 487 III 156 IV 304 VI 415 XI 321 XIII 185, Dianam III 180 V 375 *[657*[7] *663*[11] *676*[12] *720*[2]*]*, Dianā VIII 395 *[655*[16] *696*[18] *697*[2]*]*.
Dictaeus: Dictaei regis VIII 43, Dictaeo patre III 223, D. Teleste IX 717, Dictaea rura III 2.
Dictyna *(Diana)* II 441.
Dictys *nauta* III 615. — *Centaurus* XII 334 337.
Didyme VII 469.
Dies II 25.
Dindyma *Mysiae mons* II 223.
Diomedes *(cf* Tydides*):* Diomedis XIII 102 XIV 457 *[704*[11]*]*, Diomede XIII 100 242 XIV 492 *[707*[9]*]*.
Diomedēus: Diomedeos ensis XV 806.
Dirce: Dircen II 239.
Dis: Ditis IV 438 511 *[650*[4]*]*, Diti V 395 569, Ditem V 384 *[655*[13]*]*, Dite XV 535 *[656*[8] *684*[16] *689*[12]*]*.
Dodonaeus: Dodonaeo semine VII 623.
Dodonis: Dodonida terram XIII 716.
Dolon: Dolona XIII 98 244.
Dolopes: Dolopum XII 364.
Dorceus *canis* III 210.
Doris *Nereidum mater* XIII 742, *[*Doridis *702*[15]*]*, Dorida II 11 269.
Dorylas *Phinei socius* V 129 130 *[654*[9]*]*. — *Centaurus* XII 380.
Draco: *[*Draconis locus *721*[10]*]*.
Dromas *canis* III 217.
Dryas *Martis filius* VIII 307. — *Lapitha:* Dryantis XII 311, Dryanta XII 290, Drya XII 296.
Dryope IX 331 336 342 *[679*[7] *681*[11]*]*, Dryopen IX 364 *bis*.

Dulichius: Dulichius vertex XIII 107, Dulichium ducem XIV 226, Dulichiae manus XIII 425, Dulichios portus XIII 711.
Dymantis *(Hecuba):* Dymantida XIII 620.
Dymas: Dymantis XI 761.

Echeclus *Centaurus:* Echecli XII 450.
Echemmon V 163 169 *[654¹⁰]*.
Echidna: Echidnae IV 501.
Echidneus: Echidneae canis VII 408.
Echinades: Echinadas VIII 589 *[677⁷*, Echinadibus *677¹⁰]*.
Echion *Thebanus* III 126 X 686 *[643⁵ 689⁵*, Echionis *642¹¹ 645³]*, Echione natus *(Pentheus)* III 526. — *Mercurii filius* VIII 311.
Echionides *(Pentheus)* III 513 701.
Echionius: Echionio lacerto VIII 345.
Echo III 358 359 380 387 493 501 507 *[642⁶ 644¹² ¹⁷*, Echo *(acc)* *644²⁰]*.
Edonis: Edonidas matres XI 69.
Eetioneus: Eetioneas Thebas XII 110.
Egeria *[713²² 714¹ 719¹¹ ¹⁸ 720⁵]*, Egeriae XV 547.
Elateius Caeneus XII 497, Elateia proles XII 189.
Elatus: *[*Elati *697¹⁵]*.
Electryon: *[*Electryonis *661⁴]*.
Eleleus IV 15.
Eleusin VII 439.
Eleus: fluminis Elei V 576, Eleis undis V 487.
Elis IX 187, Elim II 679 V 608 XII 550, Elide V 494 VIII 308 XIV 325 *[656⁸]*.
Elpenor: Elpenora XIV 252.
Elymus *Centaurus:* Elymum XII 460.
Elysius: Elysias domos XIV 111.
Emathides *Pieri filiae* V 669.
Emathion V 100 *[654⁷]*.
Emathius: Emathii Alesi XII 462, Emathii Philippi XV 824, Emathiis campis V 313.
Enaesimus Hippocoonte satus VIII 362.
Enipeus I 579 VI 116, *[*Enipeum *661¹⁰]*, Enipeu VII 229.
Ennomos: Ennomon XIII 260.
Eous *Solis equus* II 153 *[637²⁰]*. — Eoo caelo IV 197.
Epaphus I 748, Epaphi I 756.
Ephyre *(Corinthus)* II 240 *[666 ²¹]*, Ephyren VII 391 *[670⁹]*.
Epidaurius *(Aesculapius)* XV 723, *[*Epidaurios *721⁷]*. — Epidauria nutrix III 278, Ep. tellus VII 436, Epidauria litora XV 643.
Epidaurus: *[*Epidaurum *721⁸*, Epidauro *721⁵]*.
Epimethis *(Pyrrha):* Epimethida I 390.
Epiros VIII 283 XIII 720.
Epopeus III 619.
Epytus *rex Albae* XIV 613. — *Phinei socius [654⁸ pro* Ampycus V 110*]*.
Erasinus XV 276 *[712⁷ 716⁴]*.
Erebus: Erebi V 543 X 76, Erebo XIV 404.
Erectheus VI 677 701 VII 697 *[665¹⁸*, Erecthei *665¹²]*.

Erecthēus: Erectheas arces VIII 548.
Erecthidae: Erecthidis VII 430.
Erecthis *(Procris):* Erecthida VII 726.
Ericthonius: Ericthonio IX 424, Ericthonium II 553 *[639¹⁹]*.
Eridanus I 580 II 324, Eridani VII 228 *[638¹²]*, Eridanum II 372.
Erigdupus *Centaurus:* Erigdupum XII 453.
Erigone X 451, Erigonen VI 125 *[662¹]*.
Erinys I 241 IV 490 XI 14, Erinyn I 725, *[*Erinyas *650²]*.
Error XII 59.
Erycina V 363.
Erymanthis: Erymanthidas silvas II 499.
Erymanthus: Erymanthon V 608, Erymantho II 244.
Erysicthon *[674¹²]*, Erysicthonis VIII 779 840 *[674¹² 678⁶]*, Erysicthona VIII 823, Erysicthone VIII 738.
Erytus *[654⁵]*, Erytum V 79.
Eryx *mons* II 221. — *Phinei socius* V 196 *[654¹¹]*. — *Veneris filius:* Erycis XIV 83.
Etruscus: *[*Etruscorum *720⁸]*. — Etruscam gentem XV 558.
Euagrus *Lapitha* XII 293, Euagrum XII 290.
Euander: Euandri XIV 456, *[*Euandro *707⁸]*.
Euboea XIII 660.
Euboicus cultor *(Glaucus)* XIV 4, Euboicam Aulida XIII 182, Euboico alto IX 226, *[*Euboico mari *680¹⁸]*, Euboica Anthedone VII 232 XIII 905, Euboicas undas IX 218, Euboicis sedibus XIV 155.
Eueninae Calydonides VIII 528.
Euenus: Eueni IX 104, *[*Euenum *680⁴]*.
Euerus *pater Tiresiae: [*Eueri *642⁵ 644¹⁰ 646²² 662¹²]*.
Euhan IV 15.
Euippe V 303, *[*Euippes *658¹]*.
Eumelus: Eumeli VII 390 *[666²⁰ 670⁸]*.
Eumenides VI 430 431 VIII 482, Eumenidum IX 410 X 46.
Eumolpus: Eumolpo XI 93.
Eupalamus: *[*Eupalami *675²⁰]*.
Euphorbus Panthoides XV 161, *[*Euphorbum *712⁴ 715¹³]*.
Euphrates II 248.
Euripides *[638¹⁰]*.
Europa VIII 120, *[*Europae *660¹³ 674¹⁴]*, Europam VI 104 *[637¹⁵ 641¹⁷]*, Europen V 648, *[*Europā *642¹²]*.
Europaeus: Europaei ducis *(Minois)* VIII 23.
Eurotas II 247, Eurotan X 169.
Eurus I 61.
Eurydice: Eurydices X 31, Eurydicen X 48 XI 63 66 *[690¹⁵*, Eurydice *(abl) 684¹⁶]*.
Eurylochus: Eurylochum XIV 252 287, *[*Eurylocho *706⁴]*.
Eurymides Telemus XIII 771.
Eurynome IV 210, Eurynomes IV 219 *[648⁵*, Eurynome *(abl) 648¹]*.
Eurynomus *Centaurus* XII 310.
Eurypylus *Thessalus* XIII 357. — *Coi insulae rex:* Eurypyli VII 363 *[669²]*.
Eurystheus IX 203 274, *[*Eurystheo *671⁶]*.

Eurytides: Eurytidae VIII 371.
Eurytion VIII 311.
Eurytis *(Iole):* Eurytidos IX 395.
Eurytus *rex Euboicus* IX 356, *[*Euryti *680*[10] *681*[11]*]*. — *Centaurus* XII 224 *[697*[18]*]*, Euryte XII 220 228.
Exadius *Lapitha* XII 266.

Fama XII 43.
Fames VIII 791 814, Famem VIII 785 799 *[674*[13]*]*, Fame VIII 784 *[678*[16]*]*.
Farfarus XIV 330.
Faunigena: Faunigenae Latini XIV 449.
Faunus: Fauni VI 329 *[702*[14]*]*, Fauno XIII 750.
Fortuna V 140 VI 195 VIII 73 XIII 334, Fortunae III 141.
Frigus VIII 790.

Galanthis IX 306 *[679*[6] *681*[7]*]*, Galanthida IX 316.
Galatea XIII 738 789 798 839 863 869 880 898 *[703*[3], Galateae *703*[5], Galateam *702*[14] *703*[2]*]*.
Gallicus canis I 533.
Ganges II 249, Gange IV 21 V 47.
Gangetica tigris VI 636.
Ganymedes XI 756 *[685*[14]*]*, Ganymedis X 155.
Gargaphie vallis III 156, *[*Gargaphie *(abl) 643*[7]*]*.
Genucius Cipus *[720*[15]*]*.
Gigantes *[658*[3], Gigantum *631*[6] *634*[5]*]*, Gigantas I 152 V 319 X 150 *[633*[21]*]*.
Giganteus: Giganteo lacerto XIV 184, Giganteis faucibus XIV 1.
Glaucus XIII 906 XIV 9 38 68 *[699*[9] *703*[7] [12] *704*[21] *705*[4]*]*, Glauci VII 233 *[705*[11]*]*.
Gnidos: Gnidon X 531.
Gnosiacus: Gnosiaci regis VIII 52, Gnosiacae carinae VIII 144, Gnosiaco regno IX 669, Gnosiacas rates VII 471.
Gnosius Ichnobates III 208, Gnosia castra VIII 40.
Gorge *Meleagri soror:* Gorgen VIII 543.
Gorgo *[652*[4]*]*, Gorgonis IV 699 V 180 *[646*[19] *652*[1] *653*[13] *654*[1] [4], Gorgonae *651*[13], Gorgonam *661* [12]*]*, Gorgone V 202 209, *[*Gorgonum *651*[4]*]*.
Gorgoneus: Gorgonei capitis IV 618, Gorgoneum crinem IV 801, Gorgoneas domos IV 779, Gorgoneis viribus V 196.
Gortyniacus: Gortyniaco arcu VII 778.
Gradivus *(Mars)* XIV 820, Gradive XV 863, Gradivo VI 427.
Graecia XIII 199 XIV 474, *[*Graeciae *676*[14] *705*[10], Graeciam *667*[12]*]*.
Graecus: *[*Graeci *671*[9] *675*[8], Graecorum *693*[10] *700*[3], Graecos *636*[17], Graecis *639*[6]*]*.
Graius: Graium XIV 163 220, *[*Grai *699*[18]*]*, Graiorum XIII 241 *[667*[2] *697*[3]*]*, Graium XIII 281, Graios XIII 402 *[699*[15]*]*. — Graium nomen IV 538, Graiae maritae XII 609, Graia Elide XIV 325, victores Grai XIII 414, Graios patres XV 645, Graias gentes IV 16, G. urbes VII 214, G. rates XII 64, Graia moenia XV 9.

Granicus: Granico XI 763.
Gratia VI 429.
Gryneus *Centaurus* XII 260 268.
Gyaros VII 470, Gyaro V 252.

Haedi: Haedis XIV 711.
Haemonia: Haemoniae I 568 XI 229, Haemoniam VIII 813 XI 652, Haemoniā II 543.
Haemonius: Haemonii iuvenis *(Iasonis)* VII 132, Haemonio iuvene II 599, H. Achille XII 81, H. Acasto XI 409, H. cultro VII 314, Haemonia valle VII 264, Haemonii proceres XII 213, Haemoniae matres VII 159, Haemonios arcus II 81, Haemonias urbes V 306, Haemoniis montibus XII 353.
Haemus II 219, Haemum VI 87 X 77 *[660⁴]*.
Halcyoneus V 135 *[654⁹]*.
Halius: Halium XIII 258.
Hammon: *[*Hammonis *712¹⁶ 717², cf* Ammon*]*.
Harmonia *[646¹⁶*, Harmoniae *643¹³*, Harmoniā *650¹⁹]*.
Harpalos *canis* III 222.
Harpyia *canis* III 215.
Hebe IX 400 *[681¹⁹*, Hebes *681¹⁸*, Hebae *681²]*.
Hebrus: Hebrum II 257 *[690²⁰]*, Hebre XI 50.
Hecate VII 174 194, Hecates VII 74 241, *[*Hecatae *704²⁵]*, Hecaten XIV 405.
Hecateia carmina XIV 44.
Hecateis: Hecateidos herbae VI 139.
Hector XII 3 69 77 448 XIII 82 178 279 487 666, Hectoris XI 758 XII 447 591 XIII 426 427 512, Hectora XII 75 548 607 XIII 178 384 486, *[*Hectorem *698¹³]*, Hectore XI 760 *[697⁵]*.
Hectoreus: Hectorea hasta XII 67, Hectoreis telis XIII 275, Hectoreis flammis XIII 7.
Hecube XIII 423 549 556, *[*Hecuba *699³ 700⁴ 12 16]*, Hecubae XIII 577, Hecubam XIII 575.
Helene XIV 669, Helenam XIII 200.
Helenus XIII 723 *[719¹⁰]*, Helenos XV 438, Helenum XIII 99 XV 450.
Heliades II 340 *[637²]*, Heliadum X 91 263.
Helice *oppidum Achaiae [712¹⁴ 716¹⁵]*, Helicen XV 293.
Helice *sidus [639⁶]*, Helicen VIII 207.
Helicon II 219, Helicona V 254 663 VIII 534.
Helix *Phinei socius [654⁶]*, Helicen V 87.
Helle: Helles XI 195.
Hellespontus XIII 407.
Helops *Centaurus* XII 334 335.
Henna: *[*Hennae *655¹⁵]*.
Hennaeus: Hennaeis moenibus V 385.
Hercules *[671⁵ 679⁵ 18 680³ 10 14 19 714⁸]*, Herculis VII 364 IX 135 264 278 286 XII 574 XIII 52 XV 284 *[681¹⁸ 716⁸*, Herculem *679¹⁶ 681³ 698⁹ 714¹⁵]*, Hercule IX 256 XIII 23 *[679¹⁵ 692¹⁴]*.
Herculeus: Herculei hospitis XV 8, Herculeae laudis XII 539, Herculeam urbem XV 711, Herculeo numine XV 47, Herculea Trachine XI 627, Hercu-

leos arcus XII 309, H. artus IX 162, Herculeis viribus XII 554, Herculeis *(toris sc)* XV 231.
Hermaphroditus IV 383 *[646¹¹ 649³ ¹¹]*.
Herse II 559 724 739 747 *[641⁷]*, Herses II 809, *[*Hersae *639²⁰ 641⁸ ¹²]*.
Hersilie XIV 848, *[*Hersilia *704²⁰ 710¹⁵]*, Hersilien XIV 830 839.
Hesiodus *[631¹⁶ 632³ 638⁹ 639⁸ 648¹⁰ 701¹⁰*, Hesiodo *692³]*.
Hesione XI 217, *[*Hesionam *692¹³ ¹⁶]*.
Hesperides: Hesperidas XI 114.
Hesperie: *[*Hesperies *695¹⁴]*, Hesperien XI 769.
Hesperius: Hesperium fretum XI 258, Hesperio litore II 142, H. axe IV 214, H. orbe IV 628, Hesperiae naides II 325, Hesperios amnes II 258.
Hesperus V 441.
Hiberus: Hiberi pastoris IX 184, Hibero flumine VII 324, Hiberis bubus XV 12.
Hiems II 30.
Hippalmus: Hippalmon VIII 360.
Hippasus *Euryti filius* VIII 313. — *Centaurus:* Hippason XII 352.
Hippocoon VIII 314, Hippocoonte VIII 363.
Hippodamas VIII 593 600*, *[*Hippodamantis *677⁷]*.
Hippodame: Hippodamen XII 210 224.
Hippodamia *(cf* Hippodame*)*: *[*Hippodamiā *697¹⁸]*.
Hippolytus XV 544 *[713²⁴ 719¹²]*, Hippolytum XV 497.
Hippomenes X 575 587 640 668 *[684¹³ 688¹⁵ 689²]*, Hippomenen X 651 690, Hippomene *(voc)* X 632 658, *(abl)* X 608.
Hippotades *(Aeolus)* IV 663 XI 431, Hippotadae XIV 86 XV 707, Hippotaden XIV 224.
Hippothous VIII 307.
Hister II 249.
Hodites *Cephenus* V 97. — *Centaurus* XII 457.
Hora *(Hersilie in deos relata) [711¹]*, Horam XIV 851 *[704²⁰]*.
Horae II 26, Horis II 118 *[638¹]*.
Hospes: Iovis Hospitis X 224.
Hyacinthia annua X 219.
Hyacinthus *[684⁷ 686³]*, Hyacinthon X 217, Hyacinthe X 185.
Hyale III 171.
Hyanteus: Hyanteā Aganippe V 312, Hyanteo Iolao VIII 310.
Hyantius iuvenis *(Actaeon)* III 147.
Hylactor *canis* III 224.
Hylaeus *canis* III 213.
Hyles *Centaurus:* Hylen XII 378.
Hyleus *venator* VIII 312.
Hyleus *(in oppido Hyla natus)* Alcon XIII 684.
Hyllus IX 279.
Hylonome XII 405 423.
Hymen I 480.
Hymenaeus IV 758 VI 429 IX 796 X 2, Hymenaeon XII 215, Hymenaee IX 762 765.
Hymettius: Hymettia cera X 284.
Hymettus: Hymetti VII 702, *[*Hymetto *672¹¹]*.
Hypaepa *oppidum Lydiae:* Hypaepis VI 13 XI 152 *[659¹⁰]*.

Hypanis XV 285 *[712¹¹]*.
Hypanius: *[*Hypanium *(i e Hypanin)* amnem *716¹⁰]*.
Hyperboreus: Hyperborea Pallene XV 356.
Hyperenor *Thebanus [643⁶]*.
Hyperion: Hyperionis XV 406 407, Hyperione VIII 565, Hyperione natus *(Sol)* IV 241, H. nate IV 192.
Hypseus V 98 *[654⁷]*, Hypsea V 99.
Hypsipyle: Hypsipyles XIII 399.
Hyrie VII 380 *[666¹⁵ 669¹³]*, Hyries VII 371 *[666¹⁴ 669⁸]*.

Iacchus IV 15.
Ialysius *(Rhodius):* Ialysios Telchinas VII 365 *[669⁵]*.
Ianigenam Canentem XIV 381.
Ianthe IX 723 744 760, Ianthen IX 715 *[683⁷]*, Ianthe *(abl)* IX 797.
Ianus: Iani XIV 789, Iano XIV 334 785, *[*Ianum *710¹⁰]*.
Iapetionides Atlas IV 632.
Iapetus: *[*Iapeti *632³ ⁹ 646¹⁸ 651⁸]*, Iapeto satus I 82.
Iapygia: Iapygiam XV 703.
Iapyx *Daedali filius:* Iapygis XV 52. — *incola Iapygiae:* Iapygis Dauni XIV 510, Iapyge Dauno XIV 458 *[707⁹]*.
Iasion: Iasiona IX 423.
Iason VII 25 48 175 VIII 302 349 *[667¹ ¹¹ bis]*, Iasonis VII 26 66 397 *[668⁹*, Iasoni *667⁸ 670¹²*, Iasonem *667⁵]*, Iasone VII 5.
Icaria *insula [676⁴]*.
Icarus *Daedali filius* VIII 195 *[676²*, Icaro *676¹]*, Icare VIII 204 231 232 233. — *pater Erigones:* Icare X 450.
Icelos *[695²]*, Icelon XI 640.
Ichnobates *canis* III 207 208.
Idaeus *Thebanus [643⁶]*. — *pater Daphnidis: [*Idaei *646⁷]*. — Daphnidis Idaei IV 277, Idaeum nemus VII 359 *[668¹⁷*, Idaeo Daphnide *648¹⁴]*, Idaeis antris IV 289. — Idaeo vertice XIV 535.
Idalie *(Venus):* Idalien XIV 694.
Idas *Apharei filius* VIII 305. — *Diomedis socius* XIV 504 *[707 ¹³]*. — *Cephenus [654⁶]*, Idan V 90.
Ide *mons Cretae:* Ida altrice IV 293.
Ide *mons Troadis* II 218 X 71 XII 521 XIII 324, Idā XI 762 *[649⁴ 686³ 695¹² 708³]*.
Idmon VI 8, *[*Idmonis *659¹⁰]*.
Idmonius: Idmoniae Arachnes VI 133.
Idomeneus XIII 358.
Ilia: *[*Iliae *720¹⁰]*.
Iliacus: Iliacum agmen XII 599, Iliacos coetus XI 766, Iliacas arces XIII 196.
Iliades *(Ganymedes):* Iliaden X 160. — *(Romulus)* XIV 781, Iliaden XIV 824.
Iliensis: *[*Iliensibus *686¹]*.
Ilion VI 95 XIII 408 505, alta Ilion XIV 467, *[*Ilium *692⁹ 697³ 700³*, Ilio *692¹⁶ 696¹⁴]*.
Ilioneus VI 261 *[663⁵]*.
Ilithyia: Ilithyiam IX 283 *[681⁵]*.
Illyricus: *[*Illyricos *650²⁰]*. — Illyricos fines IV 568.
Ilus XI 756.
Imbreus *Centaurus* XII 310.

Inachides *(Epaphus)* I 753. — *(Perseus)* IV 720.
Inachis *(Isis)* IX 687. — *(Io):* Inachidos I 611. — Inachidas ripas I 640.
Inachus I 583 642 645 651, *[*Inachi *631*[11] *635*[18]*]*.
Inarime: Inarimen XIV 89 *[705*[9]*]*.
India IV 21 606 XV 413, *[*Indiae *643*[22]*]*.
Indigetes di XV 862, Indigetem *(Aeneam)* XIV 608.
Indus V 47 *[654*[5]*]*, Indos I 778. — dentibus Indis VIII 288 XI 167.
Ino III 313 IV 431 528 *[646*[13] *649*[22] *650*[7] [10], Inus *646*[15] *650*[14], Ino *(abl) 645*[20] *650*[3] [12]*]*.
Inous: Inoo raptu III 722, Inoos sinus IV 497.
Insania IV 485.
Insula *Tiberina* XV 740.
Invidia: Invidiae II 760 *[641*[11]*]*, Invidiam II 770 X 584.
Io *[631*[11] [15] *635*[18] *636*[19]*]*, *(acc)* I 584 628 629.
Iolaus IX 399 430 *[679*[8] *681*[17]*]*, Iolao VIII 310.
Iolciacus: Iolciacos portus VII 158.
Iole IX 394 *[681*[17]*]*, Ioles IX 140 *[681*[12]*]*, Iolen IX 278 *[680*[11]*]*.
Ionius: Ionio Iano XIV 334, Ionium aequor XV 50 700, *[*Ionium pelagus *714*[19]*]*, in Ionio inmenso IV 535.
Iphiclus: *[*Iphicli *697*[5]*]*.
Iphigenia XII 31 *[696*[3] *697*[1], Iphigeniam *696*[16]*]*.
Iphinous *Centaurus:* Iphinoum XII 379.
Iphis *Ligdi filia* IX 709 724 786 794 797 *[679*[11] *683*[9] [10], Iphin *683*[12]*]*, Iphi *(voc)* IX 715 745, Iphide IX 668.
Iphis *Cyprius* XIV 699 717 *[709*[12]*]*, Iphin XIV 753.
Iphitides: Iphitiden Coeranon XIII 257.
Iris I 271 IV 480 XI 590 630 XIV 85 839, Irin XIV 830, Iri *(voc)* XI 585.
Isis: *[*Isidis *636*[21], Isidem *631*[15] *683*[5]*]*, Isi IX 773.
Ismarius: Ismario regi XIII 530, Ismariae bacchae IX 642, gentibus Ismariis X 305, Ismarios amnes II 257.
Ismenis Crocale III 169. — Ismenides III 733 IV 31 562 VI 159.
Ismenius Therses XIII 682.
Ismenos *Boeotiae fl.* II 244.
Ismenus *Niobes filius* VI 224, *[*Ismenos *663*[5]*]*.
Isse: Issen VI 124 *[661*[16]*]*.
Isthmus: Isthmon bimarem VII 405, Isthmo bimari VI 419 420.
Italia *[706*[9] *720*[5]*]*, Italiae XV 291 *[716*[14]*]*, Italiam XV 701 *[702*[8] *705*[6] *706*[1] *714*[19] [23]*]*.
Italicus: Italico litore XIV 17, Italicis oris XV 9.
Italus: Italis finibus XV 59.
Ithaca: Ithacam XIII 711.
Ithacus *(Ulixes)* XIII 98, Ithaci XIV 169, Ithaco XIII 103. — Ithacis matribus XIII 512.
Itys VI 437 620 *[665*[8]*]*, Ityos VI 658, Ityn VI 636 652 *[665*[6] [7]*]*.
Iuba: Iubam XV 755.
Iulius XV 842.

Iulus: Iuli XIV 583 XV 447, Iulo XV 767.
Iuno I 601 II 469 508 III 263 287 362 IV 421 426 448 479 523 548 VI 91 94 428 IX 21 762 796 XI 629 XIV 829 *[636¹ 636⁵ ⁸ 642⁴ 643¹² 644⁷ 649²² 658⁷ 660⁷]*, Iunonis I 270 VII 523 IX 284 XI 578 XII 505 XIV 114 XV 164 385 *[635²⁰ 639⁷ 642⁶ 644¹⁵ ¹⁷ 650¹⁵ 660⁴ 663¹⁰ 669⁶ 672³ 681⁶ ¹⁹ 694²¹ 715¹⁵ 716⁵ 718¹¹]*, Iunoni VI 207 IX 296 *[643¹⁶]*, Iunonem II 518 VI 337 IX 499 XIV 582 *[681³]*, Iunone II 525 III 285 320 IV 473 IX 309 X 161 XV 774 *[636²⁰ 639² 644¹ 660⁶ 667² 681¹ 710¹⁶]*.
Iunonigena *(Vulcanus)*: Iunonigenae marito IV 173.
Iunonius custos I 678, Iunonia Samos VIII 220, Iun. Hebe IX 400, Iun. Iris XIV 85.
Iuppiter I 116 208 324 517 588 615 II 396 422 438 444 744 III 281 IV 640 650 698 V 12 327 514 523 565 VI 111 176 VII 367 588 615 VIII 626 IX 24 243 416 427 X 156 XI 41 226 XII 51 XIII 5 28 143 145 600 843 XV 70 858 866 *[633¹⁵ 634⁸ ¹² ¹⁵ ¹⁸ 636⁴ ¹⁰ 637¹⁵ 638¹⁷ 641¹⁵ 643²² 644⁹ ¹⁶ 656¹³ 657³ 658⁵ 663¹⁶ 669⁵ 674⁸ 677¹¹ 684⁶ 686² 693²]*. — Iovis I 106 244 274 749 II 473 678 III 7 256 261 265 280 333 IV 3 610 714 755 800 V 528 VI 74 94 517 VII 801 VIII 99 IX 199 229 261 265 439 X 148 149 224 XI 219 XIII 142 216 409 574 586 XV 386 871 *[640¹⁵ 642⁸ 644⁶ 651¹ ¹⁰ 653¹³ 660⁴ 664⁵ 672² 674¹⁴ 686⁹ 690²³ 692⁸ 696⁹ 702¹² 705¹⁰ 718¹²]*. — Iovi I 205 II 377 481 III 26 IV 282 VII 596 623 652 VIII 152 IX 137 303 X 161 XI 756 XII 11 *[680¹³]*. — Iovem I 623 II 437 488 III 283 288 318 V 369 513 IX 14 26 289 XI 286 XIII 91 269 384 707 844 857 *[634⁸ 639² 643¹⁵ 660¹²]*. — Iove I 114 166 589 673 733 II 62 429 697 726 III 270 272 363 IV 260 645 697 V 297 VI 51 72 VIII 122 265 IX 104 404 414 X 148 XI 224 XIII 28 XV 12 858 *[635¹⁹ 636² ⁵ ²⁰ 637⁸ 638⁴ 639⁵ 643¹³ 656⁹ 660⁷ 663¹¹ 670⁵ 672⁴ 681¹ ³ 682³ 701⁴ 705⁷ 708⁴ ¹¹]*.
Iuventa: Iuventae VII 241.
Ixion IV 461, Ixionis VIII 403 X 42 *[697¹⁷]*, Ixiona IV 465, Ixione natus *(Pirithous)* VIII 613 XII 210, 338 (natum), 504 (natos).
Ixionides *(Pirithous)* VIII 567.

Labros *canis* III 224.
Lacedaemonium Tarentum XV 50.
Lachne *canis* III 222.
Lacinia litora XV 13 701.
Lacon *canis* III 219.
Laconis: Laconide matre III 223.
Ladon *fluvius:* Ladonis I 702, *[*Ladona *636¹⁴]*. — *canis* III 216.
Laelaps *canis:* Laelapa VII 771, Laelape III 211.
Laertes XIII 144, Laerte XII 625.
Laertiades: Laertiadae XIII 48.

Laertius heros XIII 124.
Laestrygon: Laestrygonis XIV 233 237, [Laistrygonas *706*1].
Laetitia XII 60.
Laiades *(Oedipus)* VII 759.
Lampetides [*654*8], Lampetide V 111.
Lampetie *Heliadum una* II 349 [*637*2 *638*8].
Lamus: Lami Laestrygonis XIV 233.
Laomedon VI 96 [*692*9], Laumedon XI 757, [Laumedontis *660*6], Laumedonta XI 200.
Lapitha: Lapithae XII 250 [*698*1], Lapitharum XII 261, Lapithas XII 536.
Lapithaeus: Lapithaeae gentis XII 530.
Lapitheius: Lapitheia tecta XII 417, L. proelia XIV 670.
Larisaeus: Larisaea Coronis II 542.
Latialis: Latialis populi XV 481.
Latinus: Latina res XIV 610, nuribus Latinis II 366, Latinas hamadryadas XIV 623.
Latinus *Fauni filius:* Latini XIV 449, [Latino *707*8].
Latinus *rex Albae* XIV 611, Latinum XIV 612.
Latium: Latio XIV 452.
Latius: Latia de gente XIV 832, L. pinu XV 742, Latiae arces XV 582, L. nurus XV 486, ducibus Latiis I 560, L. silvis XIV 390, Latias auras XV 626, Latios agros XIV 422, Latiis montibus XIV 326.
Latois *(Diana):* Latoidos VIII 278.
Latoius *(Apollo)* XI 196.
Latona VI 162 171 214 280 336 [*663*1 10, Latonae *640*16 *690*23 *705*11], Latonae *(dat)* VI 160 203 [*662*13 *716*15], Latonam VI 186, Latonā XIII 635.
Latonia *(Diana)* I 696 VIII 394 542.
Latonigenis duobus VI 160.
Latous *(Apollo)* VI 384. — Latois aris VI 274.
Latreus *Centaurus* XII 463.
Laumedon *cf* Laomedon.
Laumedontius: Laumedontiis arvis XI 196.
Laurens litus XIV 598, Laurenti Pico XIV 336, [Laurentem agrum *706*12, Laurenti agro *708*13], Laurentes agros XIV 342.
Lavinia XIV 570, [Laviniā *708*1].
Lavinium: Lavini XV 728.
Learchus: Learchum IV 516 [*650*7].
Lebinthos VIII 222.
Leda: Ledam VI 109 [*661*1].
Lelegeia moenia VII 443, L. litora VIII 6.
Lelegeides nymphae IX 652, [Lelegeidum nympharum *682* 13].
Leleges: Lelegas IX 645.
Lelex VIII 312 568 617.
Lemnicola *(Vulcanus):* Lemnicolae II 757.
Lemnius *(Vulcanus)* IV 185.
Lemnos XIII 46 313.
Lenaeus *(Bacchus):* Lenaee pater XI 132, Lenaeo IV 14.
Lerna: Lernae I 597.
Lernaeus: Lernaei veneni IX

130, Lernaeae echidnae IX 69 158, [Lernaeo veneno 680¹⁵].
Lesbius: [Lesbia virgo 640⁵].
Lesbos: Lesbi XI 55, Lesbon II 591 XIII 173, [Lesbum 690²¹].
Lethaea X 70 [684³, Lethaeam 684²⁰].
Lethaeus: Lethaei suci VII 152.
Lethe: Lethes XI 603.
Letoia proles *(Apollo)* VIII 15.
Letois [666¹⁷], Letoidos Calaureae VII 384, [†Letoi 670⁴].
Leucas: Leucada XV 289, [Leucades insulae 712¹³ 716¹³].
Leucippus VIII 306.
Leucon *canis* III 218.
Leuconoe IV 168 [649¹⁶].
Leucosia: Leucosiam XV 708.
Leucothee *maris dea* IV 542, [Leucothea 646¹³].
Leucothoe *Orchami filia* IV 208 [646⁵], Leucothoen IV 196 220 [648¹]. — *Minyeidum una (pro* Alcithoe IV 1 *et* 274*)*: [649¹⁵]. — *maris dea (pro* Leucothee*)*: [650¹⁰].
Liber III520 528 636 IV 17 VI 125 VII 295 360 VIII 177 XI 105 XIII 650 [642⁸ *bis* 658⁶ 662¹ 668¹ 691³, Liberi 645⁵ ¹⁰ 646²² 649¹⁶ ²² 666⁴ ⁸ 668¹⁷ 691¹⁵ 701¹⁸ 713¹⁸ 719², Libero 665⁵ 668⁵ 691⁵, Liberum 643²⁰ 645⁸ 675¹⁷ 701¹⁴, Libero 645¹² 691²].
Libycus: Libycas harenas IV 617, L. oras XIV 77.
Libye II 237.
Libys *(Afer)* V 75. — Libys Ammon V 328. — *nauta* III 617 676.
Licestius: [Licestium amnem 712²³]. *cf* Lyncestius.
Lichas [679⁴], Lichae IX 155 [680¹³], Lichan IX 211 229 [680¹⁷], Licha *(voc)* IX 213.
Ligdus [683¹], Ligdo IX 684, Ligdum IX 670.
Ligures: Ligurum II 370 [637⁶].
Liguria: [Liguriam 638¹²].
Lilybaeum: Lilybaeon XIII 726, Lilybaeo V 351.
Limnaee V 48.
Limyre *Lyciae fl:* Limyren IX 646.
Lindius: [Lindio Alcone 702⁴, *cf ad* XIII 684].
Liriope III 342 [644⁹, Liriopes 642⁷].
Liternum XV 714.
Livor VI 129 X 515.
Lotis nymphe IX 347 [681¹⁵].
Lucifer II 115 723 *bis* IV 629 665 XI 98 570 XV 189 789, [Luciferi 693¹¹ 694¹⁴], Lucifero VIII 2 XI 271 346.
Lucina IX 698 X 507 510 [681⁴], Lucinam V 304 IX 294.
Luctus IV 484.
Luna II 208 VII 531, Lunae XIV 367, Luna *(voc)* VII 207.
Lunares currus XV 790.
Lyaeus XI 67, Lyaeo VIII 274, Lyaeum IV 11.
Lycabas *nauta* III 624 673. — *Assyrius* V 60. — *Centaurus* XII 302.
Lycaeus: Lycaei I 217. — Lycaei nemoris VIII 317, Lycaeo colle I 698.
Lycaon I 198 221 [631⁷ 634¹⁰, Lycaonis 634⁶ ¹⁰ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁸ 637⁷ 638²⁰], Lycaona II 526.

Lycaonius: Lycaoniae parentis *(Callistus)* II 496, Lycaoniae mensae *(gen)* I 165.
Lycetus *[654⁶]*, Lycetum V 86.
Lyceum: Lycei II 710.
Lycia: Lyciae IV 296 VI 317 340 *[712⁶ 716³]*, Lyciam IX 645 *[663¹²]*.
Lycidas *Centaurus* XII 310.
Lycisce *canis* III 220.
Lycius: Lycii Sarpedonis XIII 255, Lycia gente VI 382, L. plebe XII 116, *[*Lycio Menoete *697⁸*, Lycii agrestes *659⁴]*, Lycias urbes IV 296.
Lycopes: Lycopen XII 350.
Lycormas *Aetoliae fl.* II 245 *[680⁵]*. — *Cephenus* V 119 *[654⁸]*.
Lyctius: Lyctia classis VII 490.
Lycurgus: Lycurgum IV 22.
Lycus *Phrygiae fl.* XV 273. — *Centaurus:* Lycum XII 332. — *socius Diomedis* XIV 504 *[707¹³]*.
Lydia VI 146, *[*Lydiae *662¹⁰ 691³ ¹¹]*.
Lydius: *[*Lydia Arachne *659¹⁰]*.
Lydus: Lydos agros XI 98, Lydas urbes VI 11.
Lyncestius amnis XV 329 *[717¹²]*.
Lynceus VIII 304.
Lyncides *(Perseus)* IV 767 768* V 99, Lyncidae V 185. — *Phinei socius [654⁷ ¹⁰]*.
Lyncus V 650, *[*Lyncum *653¹⁰*, Lynco *657¹⁴]*.
Lyrcēa arva I 598.
Lyrnesius: Lyrnesia moenia XII 108 XIII 176.
Macareis: Macareida Issen VI 124.
Macareus *Lapitha* XII 452. — *comes Ulixis* XIV 159 441 *[706¹ 707⁶]*, Macareu XIV 318. — *pater Isses: [*Macarei *661¹⁶]*.
Macedonia: *[*Macedoniam *658¹]*.
Macedonius: Macedonia sarisa *(abl)* XII 466.
Maeandrius iuvenis IX 574.
Maeandrus II 246 VIII 162, Maeandri IX 451 *[682⁷]*.
Maenades XI 22.
Maenalius: Maenalios sinus V 608.
Maenalos: Maenalon II 415 442, Maenala I 216.
Maeonia *(Lydia)* III 583, Maeoniam VI 149.
Maeonis *(Arachne)* VI 103.
Maeonius: Maeoniae Arachnes VI 5, Maeonias ripas II 252, Maeonios nautas IV 423.
Maera VII 362 *[666¹⁰*, Maeram *669¹]*.
Magnetes: Magnetas XI 408.
Maia: Maia natus *(Mercurius)* II 685, M. creatus XI 303.
Manto VI 157.
Marathon VII 434.
Marathonius: *[*Marathonium taurum *671¹¹]*.
Mareotica arva IX 773.
Marmarides: Marmaridae V125.
Mars III 132 XII 91, Martis VIII 20 XIII 208 *[642²⁰ 650¹⁹ 656¹⁹ 664¹⁰ 720¹⁰]*, Martem VII 140, Marte III 123 540 IV 171 XII 379 610 XIII 11 360 XIV 246 450 XV 746. *cf* Mavors.
Marsya VI 400, *[*Marsyas *659⁵ 663¹⁸ 664⁴]*.

Martius anguis III 32, M. miles XIV 798.
Mater deum X 696 *[708²*, Matris deum *689⁴*, Matris magnae *692³]*, Matri deum X 686, *[*Matri deae *689⁷]*.
Mavors VIII 61 XIV 806, Mavortis VII 101 VIII 7, Mavortis scopulum *(Areopagum)* VI 70.
Mavortius *(Meleager)* VIII 437, Mavortia proles *(Thebani)* III 531.
Medea VII 11 41 70 257 285 406 *[671⁴*, Medeae *668²*, Medeam *667⁴ ¹² 668¹³*, Medeā *667⁹ ¹¹ 668⁷]*.
Medon *nauta* III 671. — *Centaurus* XII 303.
Medusa IV 781 *[652³]*, Medusae IV 655 743 783 V 69 217 246 *[646¹⁷ ²⁰ 651² ⁵ ⁷ 653¹³ 655² 661¹²]*.
Medusaeus: Medusaei praepetis V 257, M. monstri X 22, Medusaeo ore V 249, M. fonte V 312.
Megara *[674¹⁵]*.
Megareius heros *(Hippomenes)* X 659.
Megareus X 605, *[*Megarei *688¹⁵]*.
Melampus *canis* III 206 208. — *Amythaonis filius [717¹⁰*, *cf* XV 325 Amythaone natus*]*.
Melanchaetes *canis* III 232.
Melaneus *canis* III 222. — *Cephenus* V 128 *(cf* Menaleus*)*. — *Centaurus* XII 306.
Melantho VI 120, *[*Melantho *(acc) 661¹³]*.
Melanthus III 617.
Melas *fluvius* II 247.
Meleager *cf* Meleagros.
Meleagrides *[674⁶ 676²²]*.
Meleagros VIII 299 385 515, *[*Meleager *676¹⁴ ¹⁷ ²¹*, Meleagri *676¹⁹ ²⁰]*, Meleagron VIII 270, Meleagre IX 149.
Melicertes *[646¹³ 650¹⁰]*, Melicerta *(voc)* IV 522, *[*Melicerten *650⁷*, Melicerte *650¹²]*. *cf* Palaemon.
Melpomene: *[*Melpomenes *656 ¹⁶]*.
Memnon *[701²]*, Memnonis XIII 579 595 600 *[701⁸]*.
Memnonides *aves* XIII 618 *[699⁴ 701⁵]*.
Menaleus *Phinei socius [654⁹ pro* Melaneus V 128*]*.
Mendesius V 144.
Menelaus: Menelae XIII 203, *[*Menelao *715¹³]*. *cf* Atrides.
Menephron VII 386 *[666¹⁸ 670⁵]*.
Menoetes: Menoetae XII 127, Menoeten XII 116, *[*Menoete *697⁸]*.
Mensis II 25.
Mente *[684¹⁵*, *sed* Minte *689¹¹*, *cf* X 729*]*.
Mercurius *[631¹² 636⁷ ¹⁸ 640¹⁸ ¹⁹ 641³ ¹³ 649² 674⁸ 677¹¹*, Mercurii *636¹³ 706⁶ 707¹⁵ 717⁷]*, Mercurio IV 288 754, Mercurium II 741 *[636¹¹*, Mercurio *641⁶ 693¹²]*. *cf* Cyllenius.
Meriones XIII 359.
Mermeros *Centaurus* XII 305.
Merops: Meropis I 763 II 184.
Messapia arva XIV 513.
Messene VI 417.
Messenius: Messenia arva II 679, M. moenia XII 549 XIV 17.

Mestre *Erysicthonis filia [674¹² 678⁶]*.
Methymnaeus: Methymnaeae Lesbi XI 55.
Metion: Metione V 74.
Midas *[692³]*, Midae XI 174 *[690⁴ ⁶ 692⁷, 691¹⁴ (dat)]*, Midan XI 92 162 *[691⁵]*.
Milax *[646¹⁰, cf* Smilax*]*.
Miletis *(Byblis):* Miletida IX 635.
Miletus *Apollinis filius [682⁵]*, Miletum IX 444, Milete IX 447. — *urbs: [*Miletum *694¹⁵]*.
Milon XV 229.
Mimas II 222.
Minerva *[632⁴ 639¹⁸ 641⁹ 659¹⁸ ¹⁹ 663¹⁸ 676⁹]*, Minervae II 563 749 IV 798 VIII 250 664 XIII 337 381 653 XIV 475 XV 709 *[641⁶ 643¹ ⁴ 649¹⁷ 652⁵ 662⁸ 699¹⁷]*, Minervae II 588 709 788 IV 755 VIII 275, Minervam VIII 264 *[659¹³]*, Minervā IV 33 *[651³ 655³ ¹⁶ 660¹⁰ 667³]*.
Minois *(Ariadne):* Minoide VIII 174.
Minos VII 456 472 VIII 6 24 42 45 64 95 152 157 187 *[674¹⁴ 675¹⁰*, Minois *675¹² ¹⁵]*, Minoa IX 441, *[*Minoem *675² ⁶ ²⁰]*, Minoe IX 437.
Minotaurus: *[*Minotauro *675¹²]*.
Minte *[689¹¹, cf* Mente*]*.
Minturnae XV 716.
Minyae VII 1 115 120, Minyis VI 720.
Minyas: *[*Minyae *646²³]*.
Minyeias IV 1.
Minyeis: Minyeides IV 32 *[646¹² 649¹⁴]*, Minyeidas IV 425. — Minyeius: Minyeia proles IV 389.
Misme: *[*Mismes *655²², cf* V 449*]*.
Mithridateus: Mithridateis nominibus XV 755.
Mnemonides *(musae)* V 280, Mnemonidas V 268.
Mnemosyne: Mnemosynen VI 114 *[661⁶]*.
Molossus: *[*Molossi regis *702¹²]*, Molosso rege XIII 717, Molossa gente I 226, *[*Molossi filii *699⁷]*.
Molpeus V 163 *[654¹⁰]*, Molpea V 168.
Monychus *Centaurus* XII 499.
Mopsopius *(Atticus):* Mopsopium iuvenem *(Triptolemum)* V 661, Mopsopios muros VI 423.
Mopsus XII 528, Mopsum XII 456, Mopso XII 456. *cf* Ampycides.
Morpheus XI 671, Morphea XI 635 647 *[695¹]*.
Mulciber II 5 IX 263 423 XIV 533.
Munychius: Munychios agros II 709.
Musa X 148, Musae XV 622.
Mutina: Mutinae moenia XV 823.
Mycale *promunturium* II 223. — *mater Orionis* XII 263.
Mycenae VI 414 XV 426 428.
Mycenis *(Iphigenia):* Mycenida XII 34.
Myconus: Myconum VII 463.
Mygdonides *(Phrygiae)* nurus VI 45.
Mygdonius Melas II 247.
Myrmidones *[672⁷]*, Myrmidonas VII 654.
Myrrha X 312 318 363 402 476 *[684¹¹ 687⁸]*, Myrrhae X 441 *[684¹² 688⁷*, Myrrhā *688⁸]*.
Myscelos XV 20, *[*Myscelus *714⁷ ¹⁴]*.

Mysia: *[*Mysiae *716⁵]*.
Mysus: Mysum Caicum XV 277.

Nabataeus Echemmon V 163, Nabataea regna I 61.
Nape *canis* III 214.
Nar *Umbriae fl.* XIV 330.
Narcissus *[642⁷*, Narcissi *645³]*, Narcissum III 346 370 *[644¹⁰ ¹⁹]*.
Narycia: Naryciam XV 705.
Narycius Lelex VIII 312, N. heros *(Aiax)* XIV 468.
Nasamoniacus: Nasamoniaci agri V 129.
Naupliades *(Palamedes)* XIII 39 310.
Naxus III 640, Naxon III 636, *[*Naxum *645¹²]*, Naxo III 649.
Nebrophonos *canis* III 211.
Nedymnus *Centaurus:* Nedymnum XII 350.
Neleius *(Nestor)* XII 577.
Neleus: Nelei II 689 *[637¹³ 640¹⁹]*.
Nelēus: Nelea Pylos VI 418, Nelei sanguinis XII 558.
Nelides: Nelidae *(plur)* XII 553.
Nemeaeus: Nemeaea moles IX 197, Nemeaeo vellere IX 235.
Nemese *Bruttiorum oppidum:* Nemesen XV 52.
Nemesis *[644²⁰]*.
Neoptolemus: Neoptolemum XIII 455. *cf* Pyrrhus.
Nephele III 171.
Nepheleis: Nepheleidos Helles XI 195.
Neptunius heros *(Theseus)* IX 1, Neptunia proles *(Hippomenes)* X 639 665, *(Cygnus)* XII 72.
Neptunus II 270 IV 539 VIII 851 X 606 XII 198 558 *[640² 690⁸ 692¹⁰ ¹¹ 697¹⁰ 698⁶ ¹²*, Neptuni *652⁵ 661⁸ 667¹ 671¹⁴ 677¹⁰ 678⁴ 688¹⁵ 697⁶ 714²¹]*, Neptunum XII 26 *[650¹⁴ 660¹]*, Neptune IV 533 VI 115 VIII 598* 602, *[*Neptuno *650⁹ ¹² ¹⁶ 678⁹ 693⁶ 697¹⁶ 698⁸]*.
Nereis XI 259 XIII 749, Nereida XI 380, Nerei XIII 858, Nereide XII 93, Nereides I 302 XI 361 XIII 899 XIV 264, Nereidum V 17 *[653¹⁵]*.
Nereius iuvenis *(Phocus)* VII 685, Nereia genetrix *(Thetis)* XIII 162.
Neretius: *[*Nereti *704¹⁴ 708⁶*, *cf* Neritius *et ad* XIV 563*]*.
Neretum *oppidum Calabriae* XV 51.
Nereus I 187 XI 361 XII 24 XIII 742, *[*Nerei *702¹⁵]*, Nerea II 268 XII 94.
Neritius Macareus XIV 159 *[706²]*, Neritiae ratis XIV 563, Neritias domus XIII 712.
Nessēus: Nesseo sanguine IX 153, Nesseis manibus XII 454.
Nessus *Centaurus* IX 108 131, *[*Nessi *679³]*, Nesso IX 112 119 XII 308 *[680⁴]*, Nesse IX 101 121.
Nestor VIII 313 XII 169, Nestora XIII 63 64, *[*Nestore *697¹⁴]*.
Nileus V 187 *[654² ¹¹]*.
Nilus I 423 II 254 V 324, Nili XV 753, Nilum IX 774, Nile I 728, Nilo V 187.
Ninus: Nini IV 88 *[646² 647¹⁰]*.
Niobe VI 148 156 165 273 *[659³ 662⁹ 663⁸*, Niobae *663³ ⁷]*,

Nioben VI 287, Niobe *(abl)* VI 273.
Niseia virgo *(Scylla)* VIII 35.
Nisus VIII 8 *[674² ¹⁶]*, Nisi VIII 17 90 *[674² ¹⁸]*, Nise VIII 126.
Nixi: Nixos pares IX 294.
Nixus genu *sidus:* Nixi genu VIII 182.
Noemon: Noemona XIII 258.
Nonacria *(Atalanta)* VIII 426.
Nonacrinus: *[*Nonacrinum montem *636¹² 638¹⁹ 649⁸]*, Nonacrina virgine *(Callisto)* II 409, Nonacrinas hamadryadas I 690.
Noricus ignis XIV 712.
Nox VII 192 XI 607 XV 31, Noctem XIV 404, Nocte genitas *(Erinyas)* IV 452.
Numa: *[*Numae *713²² 714¹ 719¹¹]*, Numam XV 4 481 487, *[*Numa Pompilius *713²¹ 719⁵*, Numae Pompilii *719¹⁸]*.
Numicia: *[*Numiciam *706¹⁰]*.
Numicius XIV 599, Numici XIV 328, *[*Numicio *708¹³]*.
Numidae: Numidas XV 754.
Numitor XIV 773, *[*Numitoris *710⁵]*.
Nycteis *(Antiope):* Nycteida VI 111 *[661²]*.
Nyctelius *(Bacchus)* IV 15.
Nycteus *socius Diomedis* XIV 504 *[707¹³]*. — *pater Nyctimenes: [*Nyctei *637¹¹ 640⁵]*. — *pater Antiopes: [*Nyctei *661³]*.
Nyctimene II 590 *[637¹¹ 640⁵]*, Nyctimenen II 593.
Nysa *mons Indiae: [*Nysam *643²¹]*.
Nyseides nymphae III 314.
Nyseus *(Bacchus)* IV 13.
Oceanus IX 499, Oceani VII 267 *[637¹⁶ 662³]*, Oceanum II 510 XIII 292 951, Oceano XV 12 30 *[639⁷]*.
Ocyroe *[637¹² 640⁹]*, Ocyroen II 638.
Odrysius rex *(Tereus)* VI 490. — Odrysius *(Polymestor)* XIII 554.
Oeagrius Haemus II 219.
Oeagrus: *[*Oeagri *690¹⁴]*.
Oebalides *(Hyacinthus):* Oebalide X 196.
Oebalius: Oebalio vulnere XIII 396.
Oechalia: Oechaliā IX 136.
Oechalis: Oechalidum IX 331.
Oeclides *(Amphiaraus)* VIII 317.
Oedipodioniae Thebae XV 429.
Oeneus VIII 486 *[676¹¹*, Oenei *679¹²]*, Oenea VIII 273, *[*Oeneo *676¹³]*.
Oenides *(Diomedes)* XIV 512. — *(Meleagros):* Oenidae VIII 414.
Oenīus: Oenios agros VIII 281.
Oenopia *(Aegina):* Oenopiam VII 472 473.
Oenopius: Oenopiis muris VII 490.
Oetaeus rex XI 383, Oetaeas flammas IX 249, Oetaeis ab arvis I 313.
Oete II 217 IX 230, Oeten IX 165 204, *[*Oetā *680¹⁹]*.
Oileus: Oileos XII 622.
Olenides: Oleniden XII 433.
Olenius: Oleniae capellae III 594.
Olenos X 69, *[*Olenus *684²*, Olenum *684²⁰]*.
Oliaros VII 469.
Olympus *mons* II 252 VII 225,

Olympi II 60 VI 487 IX 499 XIII 761, Olympum I 154, Olympo I 212. — *Marsyae discipulus* VI 393.
Onchestius Megareus X 605.
Onetor XI 348.
Opheltes III 605.
Ophias VII 383.
Ophionides Amycus XII 245.
Ophiusia arva X 229.
Ops: *[*Opis *637*[15] *642*[4]*]*, Opem IX 498.
Orchamus IV 212, *[*Orchami *646*[5] [6], Orchamo *648*[1]*]*.
Orchomenos VI 416, Orchomenon V 607.
Orcus: Orci XIV 116.
Oresitrophos *canis* III 233.
Orestēus: Oresteae Dianae XV 489.
Oribasos *canis* III 210.
Orion: Orionis VIII 207 XIII 294 *[699*[6] *702*[5]*]*, Orione XIII 692.
Orios: Orio XII 262, Orion XII 262.
Orithyia VI 683 VII 695, Orithyiae VII 695, Orithyian VI 707, *[*Orithyiam *665*[12]*]*.
Orneus *Centaurus* XII 302.
Orontes II 248.
Orpheus X 50 64 79 XI 66 92 *[684*[16] *685*[2] *690*[14], Orphei *685*[6] *691*[2]*]*, Orphea XI 5 23 *[684*[19]*]*, Orpheu XI 44.
Orphēus: Orphei theatri XI 22, Orphea voce X 3.
Orphne V 539, *[*Orphnes *656*[11]*]*.
Ortygie *insula Syracusana:* Ortygiam V 499 640. — *Delos* XV 337.
Ortygius: Ortygiam deam I 694, *[*Ortygium fontem *657*[10]*]*.
Osiris IX 693.
Ossa II 225 VII 224, Ossae I 155.
Ossaeus: Ossaeae ursae XII 319.
Othrys II 221 VII 225 XII 513, Othryn VII 353 XII 173, *[*Othrym *668*[13]*]*.
Ovidius *[692*[4] *721*[10]*]*.

Pachynos XIII 725, Pachyne V 351.
Pactolis: nymphae Pactolides VI 16.
Pactolus *[690*[5]*]*, Pactolon XI 87, *[*Pactolum *691*[9]*]*.
Padus: Padum II 258 *[638*[12]*]*.
Paean *(Apollo)* I 566, Paeana XIV 720.
Paeones: Paeonas nivosos V 313.
Paeonis Euippe V 303.
Paeonius: Paeonia ope XV 535.
Paestum: Paesti XV 708.
Pagasaeus: Pagasaeus Iason VIII 349, Pagasaeae vertice silvae XII 412, Pagasaea carina XIII 24, Pagasaea puppe VII 1.
Palaemon XIII 919 *[646*[13] *650*[13]*]*, Palaemona IV 542. *cf* Melicertes.
Palaestinus: Palaestini *(plur)* IV 46. — Palaestina matre V 145.
Palamedes XIII 56, Palameden XIII 308. *cf* Naupliades.
Palatinus: Palatinae gentis XIV 622, *[*Palatino colle *720*[11]*]*, Palatinis collibus XV 560.
Palatium: Palati XIV 333 822, Palatia caeli I 176.
Palici: Palicorum V 406.
Palilia: festis Palilibus XIV 774.
Palladius: Palladios latices VIII 275, Palladias Athenas VII 723, P. arces VII 399.

Pallantias *(Aurora)* IX 421 XV 191.
Pallantis *(Aurora):* Pallantidos XV 700.
Pallas II 553 III 102 IV 38 V 46 336 VI 26 70 129 135 VIII 252, Pallados XII 360, Palladis II 712 VI 335, Pallada V 263 375 VI 36 44 XII 151, Pallade II 567 834 VI 23 XIII 99.
Pallas *Pandionis filius:* Pallante sati VII 665 666, P. creatos VII 500.
Pallene XV 356, *[*Palene urbe *713*[4], Pallene *(abl) 718*[1]*]*.
Pallor VIII 790.
Pamphagos *canis* III 210.
Pan I 699 XI 153 XIV 515 *[636*[13] *691*[11] *707*[15]*]*, Pana I 705 XI 147 171, Panes XIV 638.
Panchaea rura X 478.
Panchaia tellus X 309.
Pandion VI 426 495 *[665*[17], Pandioni *664*[10]*]*, Pandiona VI 676, Pandione VI 436 520 634 666.
Pandioniae Athenae XV 430.
Pandrosos II 559, *[*Pandroso *639*[20]*]*, Pandrose II 738.
Panomphaeus: *[*Panomphaei Iovis *692*[8]*]*, Panomphaeo Tonanti XI 198.
Panope: Panopes III 19.
Panopeus VIII 312.
Panthoides Euphorbus XV 161, *[*Panthoidem Euphorbum *715* [13]*]*.
Panthus *[712*[4]*]*.
Paphius heros *(Pygmalion)* X 290.
Paphos *Cypri urbs:* Paphon X 530. — *Pygmalionis filia:* Paphon X 297, *[sed* Paphum filium *687*[7]*]*.
Paraetonium *Libyae oppidum* IX 773.
Parcae: Parcarum V 532, *[*Parcis *676*[20]*]*.
Paris XIII 202 XV 805, Paridis XII 4 XIII 501, Parim XII 601 XIII 200.
Parius: Pario marmore III 419.
Parnasis: Parnaside lauro XI 165.
Parnasius: Parnasia Themis IV 643, Parnasia templa V 278.
Parnasus I 317, Parnasos II 221, Parnasi I 467 XI 339, *[*Parnasum *655*[5] *668*[15] *694*[6], Parnaso *635*[2]*]*.
Paros VIII 221, Paron VII 465.
Parrhasis *(Callisto)* II 460.
Parrhasius *(Arcadius):* Parrhasio Ancaeo VIII 315.
Parthaon: *[*Parthaonis *676*[11]*]*, Parthaone nate IX 12.
Parthaoniae domus VIII 542.
Parthenium nemus IX 188.
Parthenope: Parthenopen XV 712.
Parthenopeia moenia XIV 101.
Pasiphae *[675*[12], Pasiphaes *675*[15]*]*, Pasiphaen VIII 136.
Pasiphaeia *(Phaedra)* XV 500.
Patarea regia I 516.
Patrae VI 417.
Pavor IV 485.
Pedasus *Phinei socius* V 115 *[654*[8]*]*.
Pegasus V 262 *[651*[7] *661*[13]*]*, Pegason IV 786.
Pelagon: Pelagona VIII 360.
Pelasgus: *[*Pelasgi *(gen) 631*[7]*]*, Pelasgi VII 133 XII 19 XIII 13 128, Pelasgos XIII 572 XIV 562 XV 452 *[708*[7]*]*. — Pelasgi no-

minis XII 612, Pelasgae genti XII 7, Pelasga classe XIII 268, Pelasgas urbes VII 49.
Pelates *Phinei socius* V 124 *[654⁸]*. — *Lapitha* XII 255.
Pelethronius: Pelethronium Erigdupum XII 452.
Peleus VII 477 VIII 380 XI 217 238 244 260 266 290 350 398 XII 193 366 388 XIII 151 155 *[693⁶ ¹⁰ 694⁸]*, Pelea XI 379 407 XV 856, *[*Peleum *693⁴]*, Peleu XI 284 349 *bis*.
Peliacus: Peliacae cuspidis XII 74.
Peliades *Peliae filiae [668⁵]*.
Pelias: Peliae VII 298 *[668⁵, 668⁷ (dat)]*, Peliā VII 304 322 *[667¹]*.
Pelias hasta XIII 109.
Pelides *(Achilles)* XII 619, Peliden XII 605.
Pelion I 155 VII 352 XII 513, altus Pelion VII 224, *[*Pelium montem *639¹⁶]*.
Pellaeus Pelates XII 254, arvis Pellaeis V 302.
Pelopeiades Mycenae VI 414.
Pelopeius: Pelopeia arva VIII 622.
Peloponnensis: *[*Peloponense iter *650¹*, Peloponnensi regno *636³]*.
Pelops VI 404 411, *[*Pelopis *659⁶ 664⁸*, Pelopem *664⁶]*.
Peloros *Siciliae promunturium* XIII 727, Pelori XV 706, Peloro V 350. — *Thebanus: [*Pelorus *643⁶]*.
Peneis: nympha Penei *(voc)* I 504, nympha Peneide I 472, Peneidas undas I 544.
Peneius: Daphne Peneia I 452 525, Peneia arva XII 209.
Penelope: Penelopae VIII 315, Penelopae *(dat)* XIII 511.
Penēus I 569, Peneos II 243 VII 230, *[*Penei *631¹⁰ 635¹¹]*.
Pentheus III 514 532 577 692 *[642¹¹ 645³ 646²⁴]*, Penthea III 561 706 712 IV 22 *[645¹⁰]*.
Penthēus: Penthea caede IV 429.
Peparethos *insula* VII 470.
Perdix *[674⁵ 676⁵]*.
Pergama XII 445 591 XIII 169 219 320 349 374 507 520 XIV 467 XV 442.
Pergus V 386, *[*Pergum *655¹⁵]*.
Periclymenus *[696⁶ 698⁷]*, Periclymeni XII 556.
Perimele *[674⁷ 677⁷]*, Perimelen VIII 591.
Periphas *rex Atticus [666²²*, Periphanta *671¹]*, Peripha *(voc)* VII 400. — *Lapitha:* Periphanta XII 449.
Perrhaebus: Perrhaebum XII 172 173.
Perseis: Hecates Perseidos VII 74.
Perseius: Perseia castra V 128.
Persephone X 730, Persephones V 470, Persephonen X 15.
Perseus IV 639 697 699 730 V 16 34 56 80 167 175 178 248 *[651¹ ¹⁵ 653¹³ ²³ 654¹²]*, Persei V 201 *[654³*, Perseo *651¹¹]*, Persea IV 611 V 30 33, Perseu IV 770 V 190 216, *[*Perseo *651⁶ 653¹⁶]*. *cf* Abantiades, Agenorides, Danaeius, Lyncides.
Persis: Persida I 62.

Petraeus *Centaurus:* Petraei XII 330, Petraeum XII 327.
Peucetius: Peucetios sinus XIV 513.
Phaeaces: Phaeacum rura XIII 719.
Phaedimus VI 239 *[663 5]*.
Phaeocomes *Centaurus* XII 431.
Phaestia tellus IX 669.
Phaestiades: Phaestiadas IX 716.
Phaestos *[682 14]*.
Phaethon I 751 755 777 II 34 54 99 111 179 227 319 327 369 *[637 1 638 5]*, Phaethontis I 765 II 381 *[638 7 13*, Phaethonti *638 11]*, Phaethonta II 342, *[*Phaethontem *637 16]*.
Phaethonteus: Phaethonteos ignes IV 246.
Phaethontis: Phaethontida volucrem XII 581.
Phaethusa *Heliadum una* II 346 *[638 7]*.
Phanocles *[638 17]*.
Phantasos XI 642, *[*Phantasus *695 3]*.
Pharos XV 287 *[712 12 716 12]*, Pharon IX 773.
Pharsalia XV 823.
Phasias *(Medea)* VII 298.
Phasis II 249, Phasidos VII 6.
†Phasnei *[670 2]*.
Phegeius ensis IX 412.
Phegeus: *[*Phegeo *682 2]*.
Phegiacus: Phegiaco Erymantho II 244.
Phene VII 399 *[666 22*, Phenen *670 13]*.
Pheneos: Pheneon XV 332, *[*Pheneon urbem *717 14*, Phenea urbe *713 1]*.
Pheres: *[*Pheretis *640 16]*.
Pheretiades *(Admetus):* Pheretiade VIII 310.
Phiale III 172.
Philammon XI 317, *[*Philammona *693 15]*.
Philemon VIII 631 682 706 715 *[674 9 677 19*, Philemonis *674 9]*, Philemona VIII 714, *[*Philemone *677 13]*.
Philippi XV 824.
Philoctetes: *[*Philoctetae *680 20 700 2]*, Philoctete *(voc)* XIII 329. *cf* Poeas.
Philomela VI 451 475 503 511 553 572 601 643 658 *[659 7 665 1 11*, Philomelae *664 16*, Philomelam *664 14]*.
Philyra: *[*Philyram *662 2]*.
Philyreius heros *(Chiron)* II 676, Philyreia tecta VII 352.
Phineus *Cephei frater* V 8 36 89 157 231 *[653 2 18 654 1 11]*, Phinea V 92 158 210, Phineu V 93 224. — *Thrax* VII 3.
Phinēus: Phinea manu V 109.
Phlegethontis: Phlegethontide lympha V 544, Phl. unda XV 532.
Phlegon II 154 *[637 20]*.
Phlegraeos *Centaurus:* Phlegraeon XII 378.
Phlegraeus: Phlegraeis campis X 151.
Phlegyae: Phlegyis XI 414 *[694 16]*.
Phlegyas *[654 6]*, Phlegyan V 87.
Phobetor *[695 2]*, Phobetora XI 640. *cf* Icelos.
Phocaicus *(a Phocide):* Phocaica tellure II 569. *(a Phocaea, Ioniae urbe):* Phocaico murice VI 9.

Phocēus *(a Phocide)* Onetor XI 348, Phocea rura V 276.
Phocis I 313, *[*Phocidis *655⁶]*.
Phocus VII 477 668 670 795 *[694¹⁰]*, Phoci XI 267, Phoco XI 381, Phoce VII 733 796, *[*Phoco *(abl) 693¹⁰]*.
Phoebe *(Diana)* I 11 II 723 VI 216, Phoebes I 476 II 415 XII 36. — *Heliadum una [637³ 638⁸]*.
Phoebeius ales II 545, Ph. iuvenis *(Aesculapius)* XV 642, Ph. anguis XV 742, Phoebeia Byblis IX 663.
Phoebēus: Phoebeam Rhodon VII 365, Phoebeos ictus V 389, Phoebeis sortibus III 130.
Phoebus I 451 490 553 II 24 399 628 III 10 151 IV 349 VI 122 215 VII 324 X 132 162 178 197 XI 58 303 310 595 XIII 632 XIV 150 416 XV 418. — Phoebi I 452 III 8 V 330 XI 164 XIII 410 501 640 677 XIV 141 XV 550 631. — Phoebo IV 715 VI 486 X 214 XIV 133 XV 191. — Phoebum III 18 VIII 31. — Phoebe I 463 II 36 608 VIII 350 XV 865. — Phoebo I 338 752 II 110 IX 444 XI 316.
Phoenice: *[*Phoenicen *641¹³ 642¹⁵*, Phoenice *(abl) 716¹²]*.
Phoenices: Phoenicas III 46.
Phoenissa Tyros XV 288.
Phoenix Amyntore cretus VIII 307. — *Agenoris filius [642¹⁵]*.
Pholus *Centaurus* XII 306.
Phorbas *Phinei socius* V 74 *[654⁵]*, Phorbantis V 78. — *rex Phlegyarum* XI 414 *[694¹⁶]*. — *Lapitha* XII 322.
Phorcides: Phorcidas IV 775, *[*Phorcydum *651⁴]*.
Phorcynis *(Medusa)*: Phorcynidos IV 743, Phorcynida V 230.
Phoronis *(Io)*: Phoronidos I 668, Phoronide II 524.
Phrixea vellera VII 7.
Phrygia: Phrygiae VI 146 400 XI 203 *[677¹² 686¹ 708³]*, *(dat)* XIII 429, *[*Phrygiā *664³ 685⁹ 701⁹]*.
Phrygius Maeandrus VIII 162, Phrygii Ganymedis X 155, Phrygii mariti XIV 79, Phrygiae Minervae XIII 337, Phr. puppis XIV 547, Phr. cladis XIV 562, Phrygio vati XIII 721, Phrygia harena XII 38, Phr. gente XIII 244, Phrygiae gentes VI 177, Phrygiis vestibus VI 166, Phrygios muros XII 148, Phr. nepotes XV 444, Phrygias arces XIII 44, Phrygiis collibus VIII 621, Phr. armis XIII 432, Phr. campis XIII 579.
Phryx: Phryges XI 91 XII 70 *[691⁴]*, Phrygum XII 612 XIII 389 435, Phrygibus XV 452 *[692⁹]*.
Phyleus *venator* VIII 308.
Phylius *amicus Cygni* VII 372.
Phyllēus: Phyllei iuvenis *(Caenei)* XII 479.
Picus XIV 320 342 363 *[704⁸ 706⁸*, Pici *704¹⁰ 706¹³ 707² ⁴]*, Pico XIV 336 396, *(abl)* 398.
Pierides *[653¹¹ 658⁹]*.
Pieros V 302, *[*Pieri *658¹]*.
†Pigantes *[660⁵]*.
Pindus VII 225, Pindum XI 554, Pindo I 570 II 225 VII 225.
Piraea litora VI 446.

Pirenis: Pirenida Ephyren VII 391, Pirenidas undas II 240.
Pirithous VIII 404 *[697¹⁷]*, Pirithoi XII 330 332 333, Pirithoum XII 218 229, Pirithoo VIII 303.
Pisa V 494.
Pisaeus: Pisaeae Arethusae V 409.
Pisenor *Centaurus:* Pisenore XII 303.
Pitane *Aeolidis urbs:* Pitanen VII 357 *[668¹⁵]*.
Pithecus *[705¹⁰, cf notam]*.
Pithecusas *(insulas)* XIV 90.
Pittheius: Pittheia Troezen VI 418.
Pittheus VIII 622.
Pitthēus: Pittheam Troezena XV 296 506.
Pleias I 670, Pleiadum VI 174, Pleiadas XIII 293.
Pleione: Pleiones II 743, *[*Pleionae *651⁸]*.
Pleuron *Aetoliae oppidum* VII 382, *[*Pleurona *670¹]*.
Pleuronius Acmon XIV 494.
Plexippus *[676¹⁷]*, Plexippi VIII 440.
Pluto: *[*Plutone *690¹⁶]*.
Poeantia proles *(Philoctetes)* XIII 45.
Poeantiades *(Philoctetes):* Poeantiaden XIII 313.
Poeas: *[*Poeantis *680²⁰]*, Poeante satum IX 233.
Poemenis *canis* III 215.
Polites: Politen XIV 251.
Polydamas: Polydamanta XII 547.
Polydectes *[653³ 654¹²*, Polydecten *655³]*, Polydecta *(voc)* V 242, *[*Polydecte *(abl) 651¹]*.
Polydegmon *[654⁶]*, Polydegmona V 85.
Polydorēus: Polydorea sanguine XIII 629.
Polydorus XIII 530, Polydori XIII 536, *[*Polydorum *700⁷]*, Polydore XIII 432, *[*Polydoro *700¹⁰]*.
Polymestor *[700¹¹]*, Polymestoris XIII 430, Polymestora XIII 551 *[700⁷*, Polymestorem *700¹⁴]*.
Polypemon: Polypemonis VII 401 *[666²³ 671¹]*.
Polyphemus: Polyphemon XIII 772 XIV 167, Polypheme XIII 765.
Polyxena XIII 448 460a, *[*Polyxenae *700⁵]*.
Pomona XIV 623 *[709¹*, Pomonā *710⁵]*.
Ponticus: *[*Ponticam regionem *671⁷]*.
Pontus *regio Asiae:* Pontum XV 756. — *Euxinus: [*Ponto *713² 717¹⁵]*.
Priameius: Priameia coniunx XIII 404 513.
Priamides Helenus XIII 482 723 XV 438, Priamiden Helenum XIII 99.
Priamus XI 757 XII 1 607 XIII 404, Priami XIII 409 470 *[695¹¹ 700⁴ 719¹⁰]*, Priamo XIII 201 XIV 474 *[701²]*, Priamum XIII 201 520.
Priapus: Priapi IX 347, *[*Priapum *681¹⁵]*.
Proca *rex Albae* XIV 622.
Prochyte *insula:* Prochyten XIV 89.
Procris VII 694 708 *bis* 842,

[Procridis 672¹²], Procrin VII 707 712 825, Procri *(voc)* VI 682, [Procride 672¹⁰ 673⁸].
Procrustes: Procrusten VII 438 [671¹²].
Proetides: Proetidas XV 326 [717¹¹].
Proetus V 239, Proetum V 238.
Progne VI 433 440 566 595 603 610 619 641 653 [659⁷ 665¹¹], Prognes VI 428 468, Prognen VI 470 563 580 [664¹²].
Prometheus [632³ ⁸, Promethei 635¹].
Promethides *(Deucalion)* I 390.
Propoetides X 238 [684⁹ 686¹², Propoetidum 687²], Propoetidas X 221.
Proreus *nauta* III 634.
Proserpina V 391 505 530 554 [655¹² 656¹⁴ 657³, Proserpinae 689¹¹, Proserpinam 655¹⁵ 656⁸ ¹⁶].
Prospicientis Veneris templum XIV 761 [710⁴].
Protesilaus [697⁴], Protesilae XII 68.
Proteus XI 221 255 XIII 918 [674¹¹ 693¹, Proteo 693⁷], Protea II 9 [678⁴], Proteu VIII 731.
Prothoenor [654⁷], Prothoenora V 98.
Prytanis *Sarpedonis socius:* Prytanim XIII 258.
Psamathe: [Psamathes 694¹⁰], Psamathen XI 398.
Psecas *nympha* III 172.
Psophis: Psophida V 607.
Pterelas *canis* III 212.
Pthia: Pthiam XIII 156.
Pygmaeus: Pygmaeae matris VI 90.
Pygmalion X 243 253 276 [684¹⁰ 687¹].
Pylius VIII 365 XII 542, Pylio XII 537. — [Pyliae regionis 640¹⁷], Pylios agros II 684, P. annos XV 838.
Pylos VI 418, Pylum XII 550, [Pylium *pro* Pylum 641⁵].
Pyraechmes *Centaurus:* Pyraechmen XII 460.
Pyraethus *Centaurus:* Pyraethi XII 449.
Pyramus IV 55 71 107 146 [647⁶ ¹⁵, Pyrami 646⁴], Pyrame IV 142 143.
Pyreneus V 274 287, [Pyreneo 655⁶].
Pyrois *Solis equus* II 153 [637 ²⁰].
Pyrrha I 385 [635¹], Pyrrham I 350, [Pyrrhā 631⁸ 635⁶].
Pyrrhus *Achillis filius* XIII 155. *cf* Neoptolemus.
Pythagoras [714²², Pythagoram 715⁷].
Pythia *ludi* I 447.
Pythius Apollo [635¹⁰, Pythii ludi 635¹¹].
Python I 438 [631⁹], Pythona I 460, [Pythonem 635⁷].

Quirinus [710¹⁵], Quirini XIV 607 828 834 836 XV 572 756 863 [711¹ ²], Quirino XIV 851, [Quirinum 704¹⁹], Quirine XV 862.
Quiris: Quiriti XIV 823, Quirites XV 600.

Radamantus IX 436, Radamanton IX 440.
Ramnusia *(Nemesis)* III 406.
Ranis *nympha* III 171.

Region XIV 48, Regi XIV 5.
Remulus XIV 616 617.
Rexenor *[707¹³]*, Rexenore XIV 504.
Rhamnusis *(Nemesis):* Rhamnusidis XIV 694. *cf* Ramnusia.
Rhenus: Rhenum II 258.
Rhesus: Rhesi XIII 249, Rhesum XIII 98.
Rhodanus: Rhodanum II 258.
Rhodius: Rhodiae classis XII 574.
Rhodos *nympha* IV 204, *[*Rhodo *648²]*. — *urbs:* Rhodon Phoebeam VII 365.
Rhoetus *Centaurus* XII 271 285 293 301. — *Phinei socius [654⁵]*, Rhoeti V 38.
Ripheus *Centaurus:* Riphea XII 352.
Rodope II 222 VI 589, Rodopen VI 87 X 77 *[660³]*.
Rodopeius Orpheus X 50, R. vates X 11.
Roeteum: *[*Rhoeteum *692⁸]*, Roetei profundi XI 197.
Roma: Romam XV 431 597 *[721⁹]*.
Romanus: Romana tellus XIV 800, R. res XIV 809, R. potentia XV 877, Romanum nomen I 201, Romani regis XIV 837, R. ducis *(Antoni)* XV 826, Romanae urbis XIV 849, Romanam urbem XV 736, *[*Romano populo *711² 719⁵]*. — Romane XV 637 654, *[*Romanis *721³]*.
Romethium XV 705.
Romuleus: Romuleae urbis XV 625, Romuleos colles XIV 845.
Romulus XIV 799 XV 561 *[704¹⁹ 710⁶ ¹³ 720¹⁰*, Romuli *710¹⁶ 714³]*, Romule XIV 806.
Rutulus: Rutulum XIV 567, Rutuli XIV 528, Rutulos XIV 455 *[707⁷]*.

Sabaeus: Sabaeā terrā X 480.
Sabini XIV 775 *[710¹²]*, Sabinis XIV 797. — Sabinae gentis XV 4, Sabina de gente XIV 832, Sabinis corporibus XIV 800.
Salaminius: *[*Salaminios *686¹¹ 710³*, Salaminii Teucri *709¹⁰]*.
Salamis XIV 760.
Sallentinus: Sallentinum Neretum XV 51.
Salmacis IV 286 337 347 XV 319 *[646¹¹ 649⁷ 717⁶, 712²⁰ (gen?)*, Salmacidem *649¹]*, Salmaci *(voc)* IV 306.
Samius vir XV 60, *[*Samius Pythagoras *714²²]*.
Samos VIII 221, Samon XV 61, Samon *(pro* Samen*)* XIII 711.
Sardes: Sardibus XI 137 *(dat)*, 152 *(abl)*.
Sarpedon: Sarpedonis XIII 255.
Saturnia *(Iuno)* I 612 616 722 II 435 531 III 271 293 333 365 IV 448 464 V 330 IX 176 XIV 782.
Saturnia proles *(Picus)* XIV 320.
Saturnius pater *(Iuppiter)* I 163 VIII 703 IX 242. — *(Dis)* V 420.
Saturnus VI 126 IX 498 XV 858 *[662²*, Saturni *637¹⁵ 642⁴ 706⁸]*, Saturno *(abl)* I 113 *[632¹⁶ 633¹⁴.]*
Scalae Caci *[720¹²]*.
Schoeneia *(Atalanta)* X 609, Schoeneia virgo X 660.

Schoeneus: *[*Schoenei *676*15 *688*11*]*.
Sciron *[666*25*]*, Scironis VII 447, *[*Scironem *671*13*]*, Scirone VII 444. — *[*Scironides petrae *671*17*]*.
Scylacea litora XV 702.
Scylla VII 65 XIII 730 900 967 XIV 18 59 70 *[704*2 *705*1*]*, Scyllae XIV 52, *[*Scyllam *703*14 *704*21 *705*5*]*, Scyllā XIV 39.
Scylla *Nisi filia* VIII 91 104 *[674*2 18*]*.
Scyrus: Scyrum XIII 156 175.
Scythia: Scythiae II 224 VIII 788 *[716*10 11*]*, Scythiam I 64 VIII 797 *[657*13, Scythiā *718*3*]*.
Scythicus: Scythicae Dianae XIV 331, Scythicā sagittā X 588, Scythicas oras V 649, Scythicis oris VII 407, Sc. montibus XV 285.
Scythides XV 360, *[*Scythides feminae *713*5 *718*3*]*.
Seditio XII 61.
Semele III 293, Semeles III 274 278 *[643*19, Semelae *642*8*]*, Semelen III 261 *[643*12, Semele *(abl) 645*6*]*.
Semeleia proles *(Bacchus)* III 520 V 329 IX 641.
Semiramis IV 58 *[646*3 *647*6*]*.
Semiramius: Semiramio sanguine V 85.
Seriphos: Seriphi V 242 *[654*12*]*, Seriphon V 251 VII 464.
Sibylla *[704*5*]*, Sibyllae XIV 104 XV 712, *[*Sibyllam *705*11 15*]*, Sibyllā XIV 154.
Sicania *(Sicilia):* Sicaniam V 464 495 XIII 724.
Sicanius: Sicanias harenas XV 279.
Sicelis: Sicelidas nymphas V 412.
Sicilia: *[*Siciliae *656*7 *658*8 *713*3 *716*6 *717*17, Siciliam *676*4 *704*21, Siciliā *703*6*]*.
Siculus: Siculi Pelori XV 706, Siculae terrae V 361 XIV 7, Siculam Aetnen XIII 770, Siculo profundo VII 65, Sicula arva VIII 283, Siculis undis XV 825.
Sicyonius *canis* III 216.
Sidon: Sidone IV 572.
Sidonis *(Dido)* XIV 80. — Sidonida *(tellurem sc)* II 840, Sidonide concha X 267.
Sidonius hospes III 129, Sidoniae comites IV 543 *[646*15*]*.
Sigeius: Sigeia litora XIII 3.
Sigēus: Sigei profundi XI 197, *[*Sigeum promunturium *692*8*]*, Sigea litora XII 71.
Silenus XI 90 XIV 639 *[691*4*]*, Silenum XI 99.
Silvius XIV 610.
Simois XIII 324.
Sinis VII 440.
Sinuessa XV 715.
Sipylus *mons:* Sipylum VI 149 *[663*9, Sipylo *662*9*]*. — *Niobes filius* VI 231 *[663*5*]*.
Sirenes V 555 *[656*15, Sirenae *653*8*]*, Sirenum XIV 88.
Sisyphius: Sisyphio sanguine cretus XIII 32.
Sisyphus: Sisyphon IV 466 XIII 26, Sisyphe IV 460 X 44.
Sithon IV 280 *[646*8, Sithone *648*15*]*.
Sithon insulam *[671*18, *cf* VII 465 *sq]*.
Sithonis VII 466.

Sithonius: Sithoniae nurus VI 588, Sithonios agros XIII 571.
Smilax: Smilace IV 283 *[649¹]*.
Smintheus: Sminthea XII 585.
Sol II 32 VII 663 XI 353 XIV 54 XV 30 *[647²¹ 648⁶]*, Solis II 1 154 162 IV 170 214 235 238 633 IX 736 XIV 33 346 *[637¹ 667³ 675¹² 706¹³ 718¹⁷]*, Solem II 394 IV 170 270 XIV 375 *[637¹⁸]*, Sole I 751 771 XIV 10 *[637¹⁶]*.
Somnus XI 647 *[695¹]*, Somni XI 586 593, Somne XI 623 *bis*.
Spartanus: Spartana gente III 208.
Sparte VI 414 XV 426 428, Sparten X 170 217.
Spercheis: ripae Spercheides II 250, Sp. undae VII 230.
Sperchionides: Sperchioniden Lycetum V 86.
Sperchios I 579.
Stabiae: Stabias XV 711.
Steles *puer [653⁶ 656³]*.
Stheneleius: Stheneleia proles *(Cygnus)* II 367, Stheneleius Eurystheus IX 273.
Sthenelus: *[*Stheneli *637⁶ 638¹¹]*.
Sticte *canis* III 217.
Strophades: Strophadum XIII 709.
Strymon: Strymone II 257.
Stygius bubo XV 791, Stygii torrentis III 290, Stygiae nocti III 695, Stygiam urbem IV 437, Stygio luco I 189, St. ore III 76, St. gurgite V 504, St. stipite X 313, Stygia aqua III 505, St. valle VI 662, St. unda X 697 XI 500, Stygiis umbris I 139, St. manibus V 115, Stygios manes XIII 465, St. amnes XIV 591, Stygias paludes I 737, St. undas II 101 III 272, Stygiis ab undis XIV 155.
Stymphalis: Stymphalide silva V 585, Stymphalides undae IX 187.
Styphelus *Centaurus:* Styphelum XII 459.
Styx IV 434, Styga X 13 XV 154, Styge XII 322.
Surrentinus: Surrentino palmite XV 710.
Susurri XII 61.
Sybaris XV 315, *[*Sybari *717⁵]*, Sybarin XV 51.
Syenites Phorbas V 74.
Symaethis: *[*Symaethidis nymphae *702¹⁴]*, Symaethide nympha XIII 750.
Symaethius heros *(Acis)* XIII 879.
Symplegades *[713² 717¹⁵]*, Symplegadas XV 338.
Syrinx: Syringa I 691 705 *[631¹³ 636¹² ¹⁷]*.
Syrtis VIII 120.

Taenarides *(Hyacinthus)* X 183.
Taenarius Eurotas II 247, Taenariā portā X 13.
Taenarum promunturium *[650¹]*.
Tages *[720⁹]*, Tagen XV 558 *[714²]*.
Tagus II 251.
Tamasenus: Tamasenum *(agrum sc)* X 644, *[*Tamaseno agro *688¹⁷]*.
Tanais II 242.
Tantalides *(Agamemno)* XII 626.
Tantalis *(Niobe)* VI 211.

Tantalus *Iovis filius* VI 172 X 41 *[664⁴*, Tantali *662⁹]*, Tantale IV 458. — *Niobes filius* VI 240 *[663⁵]*.
Tarentum XV 50 *[714²²]*.
Tares *[714²¹]*.
Tarpeia XIV 776, *[*Tarpeiā *710⁹]*.
Tarpeius: Tarpeias arces XV 866.
Tartara I 113 II 260 V 371 423 X 21 XI 670 XII 523 619.
Tartareus: Tartareas umbras VI 676 XII 257.
Tartessia litora XIV 416.
Tatius XIV 775 805, Tatium XIV 804 *[710⁷]*.
Tauricus: *[*Tauricas fines *697²]*.
Taurus Cilix II 217.
Taygete: Taygeten III 595.
Tectaphos *Lapitha:* Tectaphon Oleniden XII 433.
Tegeaea *(Atalanta)* VIII 317 380.
Telames *(pro* Ammon IV 507*) Phinei socius [654⁷]*.
Telamon VII 476 477 647 669 VIII 309 378 XI 216 XIII 151, *[*Telamoni *692¹⁶]*, Telamone XII 624 XIII 22 123 346.
Telamoniades *(Aiax)* XIII 231.
Telamonius *(Aiax)* XIII 194 266 321.
Telchines *[666¹²]*, Telchinas VII 365 *[669⁵]*.
Teleboas *Centaurus* XII 441.
Telemus XIII 770 771.
Telephus XII 112, Telephon XIII 171.
Telestes: Teleste IX 717, *[*Theleste *683⁸]*.
Telethusa IX 682 696 766, *[*Telethusā *683²]*.
Tellus I 546* II 272 301 VII 196.
Temesaeus: Temesaea aera VII 207.
Temese *Bruttiorum oppidum:* Temeses metalla XV 707.
Tempe I 569 VII 222.
Tenedos I 516, Tenedon XII 109 XIII 174.
Tenos VII 469.
Tereus VI 424 433 455 473 478 650 682 *[659⁸ 664⁹ 665⁷ ⁹ ¹²]*, Terea VI 615 647, Tereu VI 497, Tereo VI 635 *[664¹⁴]*.
Terra: Terram I 157.
Terror IV 485.
Tethys II 69 156 XI 784, Tethyn II 509 IX 499 XIII 951, *[*Tethy *639⁷]*.
Teucer *Telamonis filius* XIII 157, Teucri XIV 698 *[709¹⁰]*. — *rex Troiae:* Teucri XIII 705.
Teucri XIII 728, Teucros XIII 705. — Teucras carinas XIV 72.
Teuthranteus Caicus II 243.
Thaumantea *(Iris):* Thaumantea virgine XIV 845.
Thaumantias *(Iris)* IV 480.
Thaumantis: Thaumantidos XI 647.
Thaumas *Centaurus* XII 303.
Thebae III 131 553 IX 40[illegible] XV 429 *[702⁵*, Thebarum *650¹⁸]*, Thebis VII 763, Thebas III 549 V 253 *[663³]*, Thebis III 561 IV 416 XIII 692 *[643⁴ 646²²]*.
Thebae *Troianae* XIII 173, Eetioneas Thebas XII 110.
Thebaides VI 163.
Thebanus: *[*Thebani *645⁵*, Thebanos *662¹³*. — Thebano populo

702[5], Thebanae Minyeides *646*[12] *649*[15]*]*.
Thelestes *cf* Telestes.
Themis IV 643 VII 762* IX 403 419, *[*Themidis *635*[3]*]*, Themin I 321, Themi *(voc)* I 379, *[*Themide *651*[8]*]*.
Thereus *Centaurus:* Therea XII 353.
Therodamas *canis* III 233.
Thermodon II 249.
Thermodontiacus: Thermodontiaca bipenni XII 611, Thermodontiaco auro IX 189.
Theron *canis* III 211.
Therses XIII 682 683, *[*Therse *702*[4]*]*.
Thersites XIII 233.
Thescelus V 182 *[654*[10]*]*.
Theseius heros *(Hippolytus)* XV 492.
Theseus VII 404 421 VIII 303 547 566 XII 227 359 XV 856 *[671*[3] *675*[14] *677*[1]*]*, Theseos VIII 268, *[*Thesei *671*[11], Theseo *678*[1]*]*, Thesea VIII 726 XII 356, Theseu VII 433, *[*Theseo *671*[15] *675*[18]*]*. *cf* Aegides.
Thesēus: Thesea laude VIII 263.
Thespiades deae *(musae)* V 310.
Thessalia: *[*Thessaliae *668*[13] *680*[10] [19], Thessaliā *635*[12] *678*[7]*]*.
Thessalis: Thessalidum XII 190.
Thessalus VIII 768. — Thessala Tempe VII 222.
Thessalus *Phinei socius [654*[2]*]*.
Thestiadae duo *(Toxeus et Plexippus)* VIII 304 434.
Thestias *(Althaea)* VIII 452 473.
Thestius VIII 487, *[*Thesti *661*[2], Thestii *676*[18]*]*.
Thestor: *[*Thestoris *696*[12]*]*.
Thestorides *(Calchas)* XII 19 27.
Thetis XI 264 400 *[680*[18] *690*[9]*]*, Thetidis XI 226 *[637*[16] *694*[13]*]*, Thetidi XI 221 *[693*[1] [8]*]*, Theti *(voc)* XI 237.
Thisbaeus: Thisbaeas columbas XI 300.
Thisbe IV 55 71 93 99 143 *[647*[6] [11] [17]*]*, Thisbes IV 115 145 *[646*[4]*]*.
Thoactes V 147.
Thoas: Thoantis XIII 399.
Thoon: Thoona XIII 259.
Thoos *canis* III 220.
Thracia VI 435, *[*Thraciae *700*[6] *717*[12] *718*[1], Thraciam *664*[17] *665*[15], Thraciā *691*[3]*]*.
Thracius *(Tereus)* VI 661, Thr. Orpheus XI 92.
Thrax: Thracis *(Diomedis)* IX 194, Thraces VI 682 *[701*[1]*]*, Thracum X 83 XIII 436 565 628 *[664*[10], Thracas *685*[4]*]*.
Threicius Tereus VI 424, Thr. vates XI 2, Threiciam Rodopen VI 87 *[660*[3]*]*, Threicio milite V 276, Thr. litore XIII 439, Threiciis telis XIII 537.
Thressus: *[*Thressae mulieres *690*[18]*]*.
Thurinos sinus XV 52.
Thybris XIV 426 448, Thybridis XV 432 624, Thybrim II 259.
Thyestēus: Thyesteis mensis XV 462.
Thyneius incola VIII 719.
Thyoneus IV 13.
Tiberina ostia XV 728.
Tiberinus XIV 614 *[708*[15]*]*.

Tiberis: *[*Tiberis *(gen) 721*[9], Tiberim *707*[4]*]*.
Tigris *canis* III 217.
Timolus: Timoli VI 15 XI 86. *cf* Tmolus.
Timores XII 60.
Tiresias *[642*[5] *644*[10] *646*[22] *662* [12]*]*, Tiresiae III 323 *[645*[4], Tiresiam *644*[2] [8]*]*, Tiresiā sata Manto VI 157.
Tirynthia *(Alcmene)* VI 112.
Tirynthius *(Hercules)* IX 66 268 XII 564, Tir. heros VII 410, Tirynthia tela XIII 401.
Tisiphone IV 474 481.
Titan *(Sol)* I 10 II 118 VI 438 X 79 174 XI 257.
Titania *(Latona)* VI 346. — *(Diana)* III 173. — *(Pyrrha)* I 395. — *(Circe)* XIV 382 438.
Titaniacus: Titaniacis draconibus VII 398.
Titanis *(Circe):* Titanidos XIII 968, Titanida XIV 376, Titani *(voc)* XIV 14. — *(Latona):* Titanida VI 185.
Tithonus: *[*Tithoni *701*[2]*]*.
Titus: *[*Titum Tatium *710*[7]*]*.
Tityos IV 457.
Tlepolemus XII 537.
Tmolus II 217 XI 151 164 171, *[*Tmolum *691*[3]*]*, Tmolo XI 156 194 *[691*[11 13]*]*. *cf* Timolus.
Tonans: Tonantis I 170 II 466, Tonanti *(abl)* XI 319, Tonanti Panomphaeo *(dat)* XI 198.
Toxeus *[676*[18]*]*, Toxea VIII 441.
Trachas XV 717.
Trachin: *[*Trachina *693*[11] *695*[4]*]*, Trachine Herculea XI 627.
Trachinia tellus XI 269, Tr. puppis XI 502.
Trachinius *(Ceyx)* XI 282 351.
Tremor VIII 790.
Trinacria: Trinacriam V 476.
Trinacris insula V 347.
Triopeis *(Mestre):* Triopeida VIII 872.
Triopeius *(Erysicthon)* VIII 751.
Triptolemus V 653 *[657*[11]*]*, Triptolemo V 646.
Triton XIII 919, Tritona I 333 II 8.
Tritonia *(Pallas)* II 783 V 250 270 VI 1.
Tritoniacus: Tritoniacam paludem XV 358, Tritoniaca harundine VI 384.
Tritonicus: *[*Tritonicam paludem *718*[2]*]*.
Tritonides *[713*[4]*]*.
Tritonis *(Pallas):* Tritonidos VIII 548, Tritonidis III 127. — Tritonida arcem II 794, Tr. urbem V 645.
Trivia *(Diana):* Triviae II 416.
Troades XIII 421 481 534 538.
Troas *(Hecuba):* Troada XIII 566. — *regio: [*Troadem *696*[13], Troade *697*[4]*]*.
Troes XII 67 XIII 91, Troum XIII 343 375 XIV 245, Troas XIII 269 274 572.
Troezen VI 418, Troezena XV 296 506 *[712*[15] *(corruptum?) 719*[13], Troezenam urbem *716*[16]*]*.
Troezenius heros Lelex VIII 567.
Troia XII 20 XIII 246 404 420 429 721 XV 424 440, Troiae XI 199 208 215 757 XII 587 XIII 197 348 379 500 577 623 655 XV 770, Troiae XII 25 XIII

325 XV 442, Troiam XIII 169 226 339.
Troianus: Troiane XIV 110, Troiani XIII 702. — Troiana ratis XIV 220, Tr. res XV 437, Troiani belli XV 160, *[*Troiano bello *715*[12]*]*, Troianae rates XIV 75, Troianis fatis XIII 54, Troiana regna IX 232, Tr. tempora VIII 365, Tr. moenia XIII 23, Tr. castra XIV 455, Tr. fata XIII 336.
Troicus: Troica Vesta XV 730, Troica corpora XII 604.
Troius heros *(Aesacus)* XI 773, Tr. Aeneas XIV 156.
Tros: *[*Trois *685*[14]*]*.
Turnus XIV 451 530 573 *[707*[8] *708*[1]*]*, Turni XIV 460 *[704*[15] *708*[8]*]*, Turne XIV 540, Turno XIV 573 XV 773 *[708*[8]*]*.
Tuscus: Tusci fluminis XIV 615, Tusca urbe III 624, *[*Tusco amni *708*[15]*]*, Tusco profundo XIV 223.
Tyberis: *[*Tyberis *(corruptum?)* nymphae *706*[10]*, cf* Tiberis *et* Thybris*]*.
Tydides XII 622 XIII 68 239, Tydidae XV 769, Tydiden XIII 350.
Tyndaridae *(Dioscuri)* VIII 301.
Tyndaris *(Helena)* XV 233.
Typhoeus V 353 *[658*[4] [8]*]*, Typhoea III 303 V 321 325 348.
Typhon *(pro* Typhoeus V 353*)*: *[*Typhonis *655*[13]*]*.
Tyrius: Tyrium aenum VI 61, Tyriam chlamydem V 51, Tyrio murice XI 166, T. ostro X 211, T. suco VI 222, Tyria gente III 35, T. paelice III 258, Tyrios colores IX 340, Tyriis virginibus II 845.
Tyros XV 288 *[716*[12]*]*, Tyron III 539.
Tyrrhenia XIV 452, *[*Tyrrheniae *706*[8]*,* Tyrrheniā *720*[5]*]*.
Tyrrhenus: *[*Tyrrheni *645*[16]*,* Tyrrhenos *645*[12]*]*. — Tyrrhenus Acoetes III 696, Tyrrhenus arator XV 553, Tyrrhenae gentis XV 577, Tyrrhena gente III 576, *[*Tyrrheni nautae *642*[10]*]*, Tyrrhena corpora IV 23, T. aequora XIV 8.

Ulixes XIII 6 14 18 62 92 305 341 387 485 773 XIV 290 *[657*[2] *699*[15] *700*[2] *706*[5]*]*, Ulixei *(gen)* XIV 159 671, Ulixis XIII 304 712 XIV 180 *[704*[6] *706*[2]*,* Ulixi *699*[19] *700*[4]*]*, Ulixen XIII 55 XIV 71 241 *[705*[3]*]*, Ulixem XIII 65 XIV 192, Ulixe XIII 83 240 *[699*[11]*]*.
Uranie V 260.

Varro: *[*Varronis auctoritate *632*[5]*]*.
Venilia XIV 334, *[*Veniliae *706*[11]*]*.
Venulus XIV 457 460 512, *[*Venulo *707*[9]*]*.
Venus III 132 323 IV 531 V 331 379 VII 802 IX 553 796 X 230 277 XIII 759 XIV 27 478 572 585 783 XV 779 844 *[650*[13] *655*[11] *658*[7] *686*[10] *688*[10] *708*[10] *710*[8] [10] *721*[12]*]*, Veneris I 463 III 294 IV 171 258 IX 639 728 739 X 270 XI 306 XII 198 XIII 875 XIV 42 602 634 760 *[650*[8]

19 687⁹ 688⁸ 710⁴ 717⁷ 718¹²], Veneri X 291 524 *[669⁴]*, Venerem IX 424 X 80 238 324 434 548 XIV 141 494 *[646¹⁴ 650¹¹ 685² ⁵ 686¹² 688¹⁶ 707⁷ ¹⁰]*, Venus *(voc)* IX 482, Venere XIV 380 *[640² 649³ 689⁸ 709⁸ 710³]*.
Ver II 27.
Vertumnus XIV 642 *[704¹⁷ 709³ ⁹ 710⁴]*, Vertumnum XIV 678.
Vesta XV 731 864, Vestae XV 778, Vestā XV 865.
Victoria VI 82 VIII 13.
Virbius XV 544 *[719¹⁸*, Virbium *713²⁴]*.
Volturnus XV 715.
Vulcanius: Vulcania Lemnos XIII 313, Volcania munera II 106.
Vulcanus: Vulcani VII 437 *[639 ¹⁹]*, Vulcanum VII 104 IX 251. *cf* Mulciber.

Xanthus II 245, Xanthi IX 646.

Zanclaeus: Zanclaea harena *(abl)* XIII 729.
Zancle XV 290 *[712¹³ 716¹³]*, Zanclen XIV 5.
Zancleia saxa XIV 47.
Zephyrus: Zephyro I 64.
Zetes *Boreae filius* VI 716 *[659⁹*, Zeten *665¹⁶]*.

Druck von J. B. Hirschfeld (August Pries) in Leipzig.

cod. Marcianus Flor. 225 = M . I.

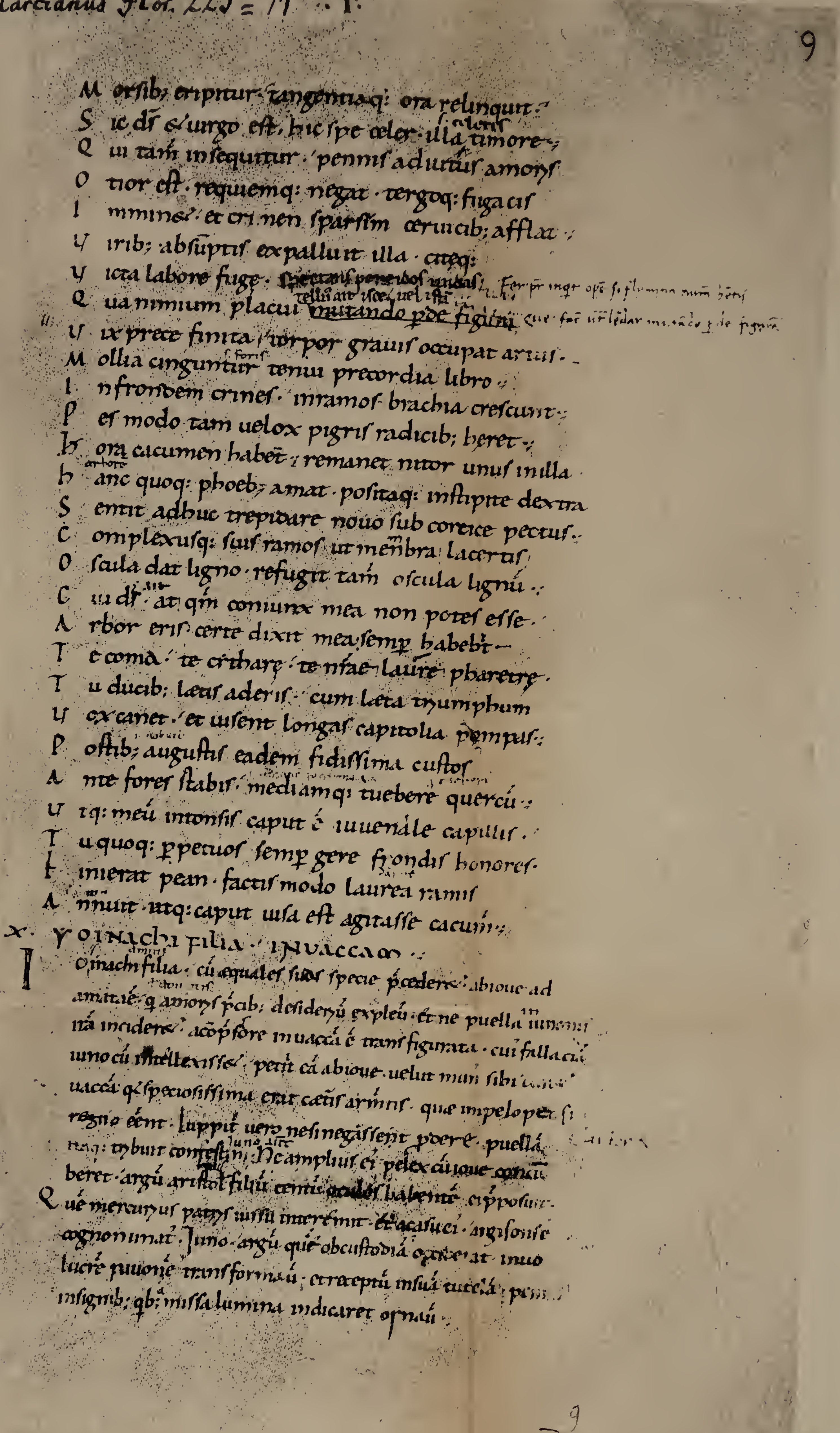
9

M orsib; eripitur tangentiaq: ora relinquit
S ic ds & uirgo est. hic spe celer. illa timore
Q ui tam insequitur pennis adiutus amoris
O tior est. requiemq: negat. tergoq: fugacis
I mminet. et crinem sparsim ceruicib; afflat
V irib; absuptis expalluit illa. citeq:
V icta labore fuge. spectans peneidos undas
Q ua nimium placui mutando pde figura
V ix prece finita torpor grauis occupat artus
M ollia cinguntur tenui precordia libro
I n frondem crines. in ramos brachia crescunt
P es modo tam uelox pigris radicib; heret
H ora cacumen habet. remanet nitor unus in illa
H anc quoq: phoeb; amat. positaq: in stipite dextra
S entit adhuc trepidare nouo sub cortice pectus
C omplexusq: suis ramos ut menbra lacertis
O scula dat ligno. refugit tam oscula lignu
C ui ds. at qm coniunx mea non potes esse
A rbor eris certe dixit mea semp habebit
T e coma. te cithare. te nrae laure pharetre
T u ducib; latis aderis. cum leta triumphum
V ox canet. et uisent longas capitolia pompas
P ostib; augustis eadem fidissima custos
A nte fores stabis. mediamq: tuebere quercu
V tq: meu intonsis caput e iuuenale capillis
T u quoq: ppetuos semp gere frondis honores
F inierat pean. factis modo laurea ramis
A nnuit. utq: caput uisa est agitasse cacum

Y OINACHI FILIA IN VACCAM

Io inachi filia. cu equales suas specie pcederet. a ioue ad amitie q amoris pab; desideru expleu. et ne puella iunoni in ira incideret. aco pfore in uacca e transfigurata. cui fallacia iuno cu intellexisset. petit ca abioue. uelut muni sibi uacca q speciosissima erat ceteris armntis. que impeloper ... regno eent. Iuppit uero nesi negasset pdere puella ... tuq: tribuit confestim. Ne amplius ei pelex cu ioue conue... beret. argu aristor filiu centu oculos habente ei opposuit. Que mercurius patris iussu interemit. et acasuci. argifonte cognominat. Iuno argu qui ei obcustodia oportebat inuo lucre pauone transformau; et receptu in sua tutela pennis insignib; qb; missa lumina indicaret ornau.

Codex Marcianus Florentinus 225=M.

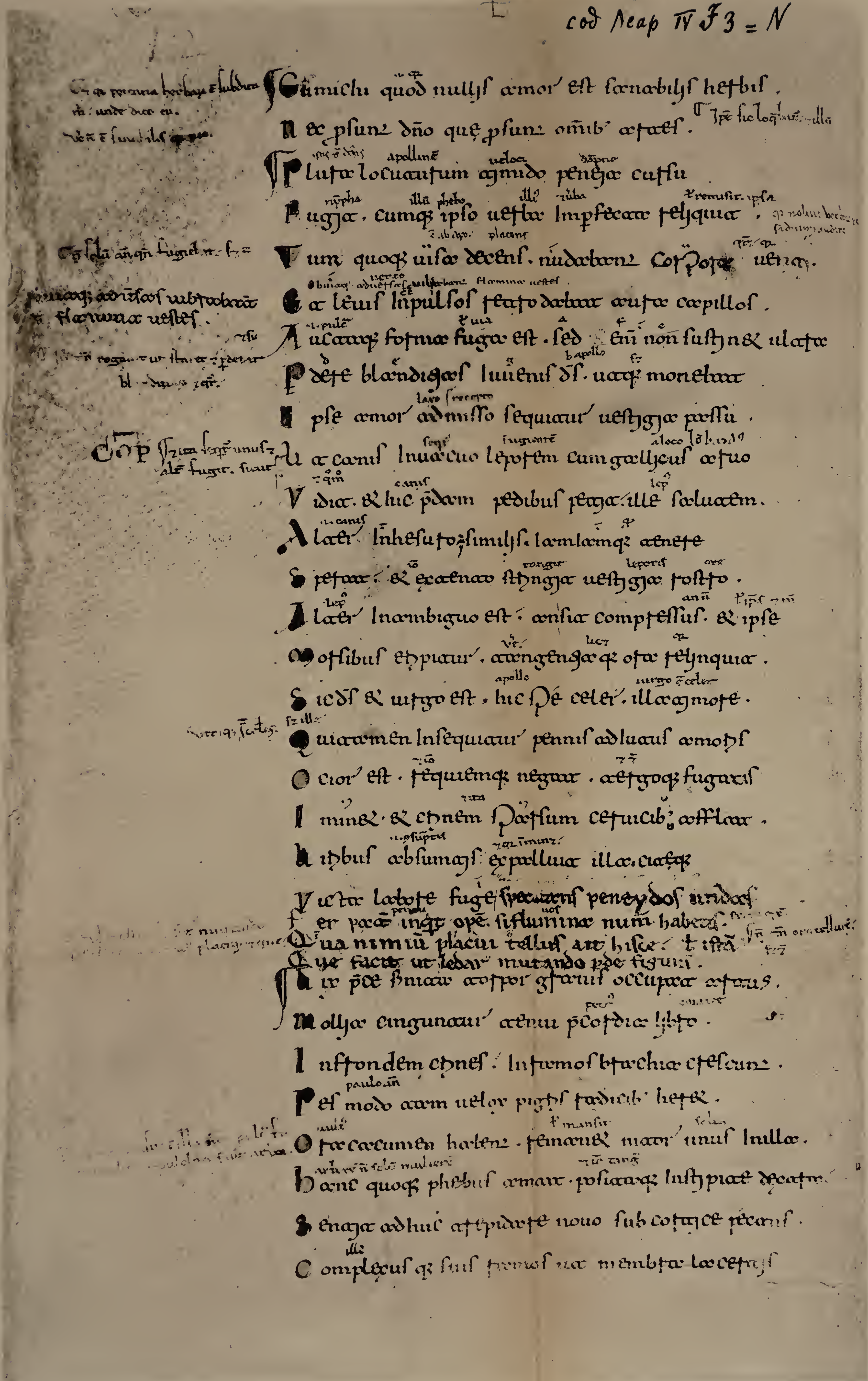
cod Neap IV F 3 = N

Ei mihi quod nullis amor est sanabilis herbis.
Nec prosunt domino que prosunt omnibus artes.
Plura locuturum timido peneia cursu
Fugit. cumque ipso uerba inperfecta reliquit.
Tum quoque uisa decens. nudabant corpora uenti.
Obuiaque aduersas uibrabant flamina uestes.
Et leuis inpulsos retro dabat aura capillos.
Auctaque forma fuga est. sed enim non sustinet ultra
Perdere blanditias iuuenis deus. utque monebat
Ipse amor admisso sequitur uestigia passu.
Ut canis in uacuo leporem cum gallicus aruo
Uidit. et hic predam pedibus petit. ille salutem.
Alter inhesuro similis. iam iamque tenere
Sperat. et extento stringit uestigia rostro.
Alter in ambiguo est. an sit comprensus. et ipsis
Morsibus eripitur. tangentiaque ora relinquit.
Sic deus et uirgo est. hic spe celer. illa timore.
Qui tamen insequitur pennis adiutus amoris
Ocior est. requiemque negat. tergoque fugacis
Imminet. et crinem sparsum ceruicibus afflat.
Uiribus absumptis expalluit illa. citeque
Victa labore fuge spectans peneidos undas
Fer pater inquit opem. si flumina numen habetis.
Qua nimium placui tellus aut hisce. uel istam
Que facit ut ledar mutando perde figuram.
Uix prece finita torpor grauis occupat artus.
Mollia cinguntur tenui precordia libro.
In frondem crines. in ramos brachia crescunt.
Pes modo tam uelox pigris radicibus heret.
Ora cacumen habent. remanet nitor unus in illa.
Hanc quoque phebus amat. positaque in stipite dextra
Sentit adhuc trepidare nouo sub cortice pectus.
Complexusque suis ramos ut membra lacertis

Weidmannsche Buchhandlung, Berlin. Lichtdruck von Albert Frisch, Berlin W.

Codex Neapolitanus IV F 3 = N.

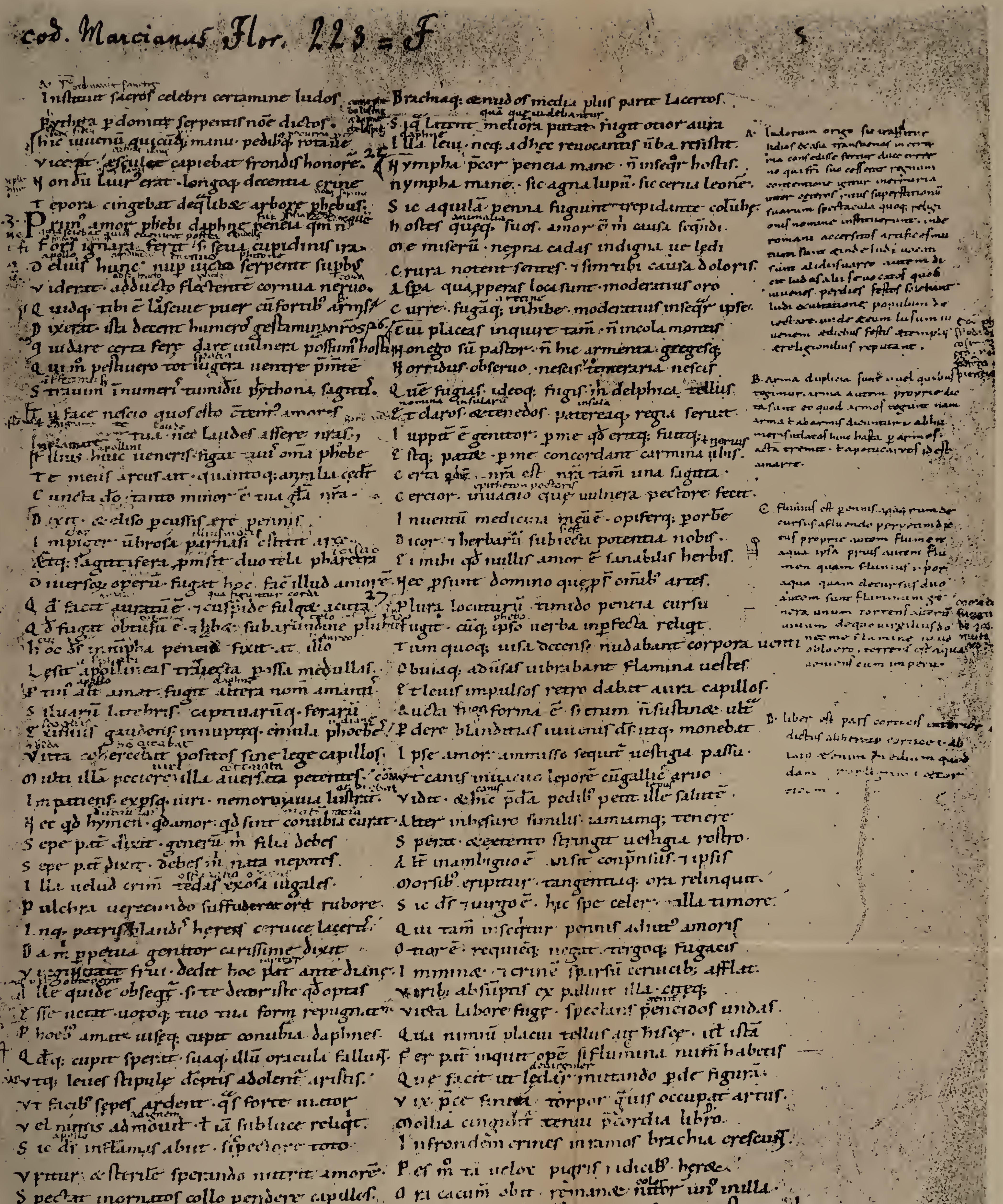
cod. Marcianus Flor. 223 = F

Instituit sacros celebri certamine ludos
Pythia perdomitae serpentis nomine dictos.
Hic iuvenum quicumque manu pedibusque rotave
Vicerat, aesculeae capiebat frondis honorem.
Nondum laurus erat, longoque decentia crine
Tempora cingebat de qualibet arbore Phoebus.
Primus amor Phoebi Daphne Peneia, quem non
Fors ignara dedit, sed saeva Cupidinis ira.
Delius hunc nuper victo serpente superbus
Viderat adducto flectentem cornua nervo.
Quid que tibi lascive puer cum fortibus armis
Dixerat. ista decent humeros gestamina nostros,
Qui dare certa ferae, dare vulnera possumus hosti,
Qui modo pestifero tot iugera ventre prementem
Stravimus innumeris tumidum Pythona sagittis.
Tu face nescio quos esto contentus amores
Inritare tua, nec laudes assere nostras.
Filius huic Veneris: figat tuus omnia Phoebe,
Te meus arcus ait. quantoque animalia cedunt
Cuncta deo, tanto minor est tua gloria nostra.
Dixit et eliso percussis aere pennis
Inpiger umbrosa Parnasi constitit arce
Eque sagittifera prompsit duo tela pharetra
Diversorum operum. fugat hoc, facit illud amorem.
Quod facit auratum est et cuspide fulget acuta,
Quod fugat obtusum est et habet sub harundine plumbum.
Hoc deus in nympha Peneide fixit, at illo
Laesit Apollineas traiecta per ossa medullas.
Protinus alter amat, fugit altera nomen amantis
Silvarum latebris captivarumque ferarum
Exuviis gaudens innuptaeque aemula Phoebes.
Vitta coercebat positos sine lege capillos.
Multi illam petiere, illa aversata petentes
Inpatiens expersque viri nemora avia lustrat,
Nec quid Hymen, quid Amor, quid sint conubia curat.
Saepe pater dixit: generum mihi filia debes.
Saepe pater dixit: debes mihi nata nepotes.
Illa velut crimen taedas exosa iugales
Pulchra verecundo suffuderat ora rubore
Inque patris blandis haerens cervice lacertis
Da mihi perpetua genitor carissime dixit
Virginitate frui. dedit hoc pater ante Dianae.
Ille quidem obsequitur, sed te decor iste quod optas
Esse vetat, votoque tuo tua forma repugnat.
Phoebus amat visaeque cupit conubia Daphnes,
Quodque cupit sperat, suaque illum oracula fallunt.
Utque leves stipulae demptis adolentur aristis,
Ut facibus saepes ardent, quas forte viator
Vel nimis admovit vel iam sub luce reliquit,
Sic deus in flammas abiit, sic pectore toto
Uritur et sterilem sperando nutrit amorem.
Spectat inornatos collo pendere capillos
Et quid si comantur ait. videt igne micantes
Sideribus similes oculos, videt oscula, quae non
Est vidisse satis. laudat digitosque manusque
Bracchiaque et nudos media plus parte lacertos.
Siqua latent meliora putat. fugit ocior aura
Illa levi neque ad haec revocantis verba resistit.
Nympha precor Peneia mane. non insequor hostis.
Nympha mane. sic agna lupum, sic cerva leonem,
Sic aquilam penna fugiunt trepidante columbae,
Hostes quaeque suos. amor est mihi causa sequendi.
Me miserum, ne prona cadas indignave laedi
Crura notent sentes et sim tibi causa doloris.
Aspera qua properas loca sunt. moderatius oro
Curre fugamque inhibe. moderatius insequar ipse.
Cui placeas inquire tamen. non incola montis,
Non ego sum pastor, non hic armenta gregesque
Horridus observo. nescis temeraria, nescis
Quem fugias, ideoque fugis. in Delphica tellus
Et Claros et Tenedos Pataraeaque regia servit.
Iuppiter est genitor. per me quod eritque fuitque
Estque patet. per me concordant carmina nervis.
Certa quidem nostra est, nostra tamen una sagitta
Certior, in vacuo quae vulnera pectore fecit.
Inventum medicina meum est, opiferque per orbem
Dicor, et herbarum subiecta potentia nobis.
Ei mihi quod nullis amor est sanabilis herbis
Nec prosunt domino quae prosunt omnibus artes.
Plura locuturum timido Peneia cursu
Fugit cumque ipso verba inperfecta reliquit.
Tum quoque visa decens. nudabant corpora venti,
Obviaque adversas vibrabant flamina vestes,
Et levis inpulsos retro dabat aura capillos,
Auctaque forma fuga est. sed enim non sustinet ultra
Perdere blanditias iuvenis deus, utque monebat
Ipse amor, admisso sequitur vestigia passu.
Ut canis in vacuo leporem cum Gallicus arvo
Vidit, et hic praedam pedibus petit, ille salutem.
Alter inhaesuro similis iam iamque tenere
Sperat et extento stringit vestigia rostro,
Alter in ambiguo est an sit conprensus, et ipsis
Morsibus eripitur tangentiaque ora relinquit.
Sic deus et virgo est, hic spe celer, illa timore.
Qui tamen insequitur pennis adiutus amoris
Ocior est requiemque negat tergoque fugacis
Inminet et crinem sparsum cervicibus afflat.
Viribus absumptis expalluit illa citaeque
Victa labore fugae spectans Peneidas undas
Qua nimium placui tellus ait hisce vel istam
Fer pater inquit opem, si flumina numen habetis,
Quae facit ut laedar mutando perde figuram.
Vix prece finita torpor gravis occupat artus,
Mollia cinguntur tenui praecordia libro,
In frondem crines, in ramos bracchia crescunt,
Pes modo tam velox pigris radicibus haeret,
Ora cacumen obit. remanet nitor unus in illa.
Hanc quoque Phoebus amat, positaque in stipite dextra
Sentit adhuc trepidare novo sub cortice pectus,
Complexusque suis ramos ut membra lacertis

Weidmannsche Buchhandlung, Berlin.

Lichtdruck von Albert Frisch, Berlin W.

Codex Marcianus Florentinus 223 = F.

PHILLIPS ACADEMY
3 1867 00072 9306

DATE DUE

Apr.22'53

MAY 2 9 1977

15204

Lat
871
Ov4mm
v. 2